Ny Testament.

Mette Kirstine Hansen

konfirmeret 5 Oktober 1902

"Velsignet være den, som kom
mer i Herrens Navn"

Ps 118, 26 cfr Matth 21, 9

Vor Herres og Frelsers

Jesu Christi

Nye Testament

Kjøbenhavn

Bibelselskabet for Danmark

1902

Kjøbenhavn. Trykt hos J. D. Qvist & Komp. (A. Larsen).

Fortegnelse over det nye Testamentes Bøger.

	Cap.
St. Matthæus' Evangelium	28.
St. Marcus' Evangelium	16.
St. Lucas' Evangelium	24.
St. Johannes' Evangelium	21.
De hellige Apostlers Gjerninger, beskrevne af St. Lucas	28.
St. Paulus' Brev til de Romere	16.
St. Paulus' første Brev til de Corinthier	16.
St. Paulus' andet Brev til de Corinthier	13.
St. Paulus' Brev til de Galater	6.
St. Paulus' Brev til de Epheser	6.
St. Paulus' Brev til de Philippenser	4.
St. Paulus' Brev til de Colossenser	4.
St. Paulus' første Brev til de Thessaloniker	5.
St. Paulus' andet Brev til de Thessaloniker	3.
St. Paulus' første Brev til Timotheus	6.
St. Paulus' andet Brev til Timotheus	4.
St. Paulus' Brev til Titus	3.
St. Paulus' Brev til Philemon	1.
Brevet til de Hebræer	13.
St. Jakobs almindelige Brev	5.
St. Peters første almindelige Brev	5.
St. Peters andet almindelige Brev	3.
St. Johannes' første almindelige Brev	5.
St. Johannes' andet Brev	1.
St. Johannes' tredie Brev	1.
St. Judas' almindelige Brev	1.
St. Johannes' Aabenbaring	22.

St. Matthæus' Evangelium.

1. Capitel.

1) Christi Slægt-Register. 1—17 2) Hans Undfangelse af den Hellig-Aand, hans Navn og Fødsel af Jomfru Maria. 18—25

Jesu Christi, * Davids
Søns, Abrahams Søns
† Slægte-Bog. *Luc. 1, 32.
c. 3, 31 Rom. 1. 3 † Luc. 3, 23
2. Abraham avlede * Isaak;
og Isaak avlede † Jakob; og
Jakob avlede ** Juda og hans
Brødre;
* 1 Mos. 21. 2. 3 † c. 25. 26. ** c. 29. 35.
3. og Juda * avlede Phares og
Zara med Thamar; og Phares
† avlede Esrom; og Esrom av-
lede Aram; * 1 Mos. 38, 29. 30.
† Ruth 4, 18. 1 Kron. 2, 5. 9.
4. og Aram * avlede Amina-
dab; og Aminadab avlede Naas-
son; og Naasson avlede Sal-
mon; * Ruth 4, 19. 20. 1 Kron. 2, 10.
5. og Salmon avlede * Booz
med Rachab; og Booz avlede
Obed med Ruth; og Obed av-
lede Jessai; * Ruth 4, 17. 21. 22.
6. og Jessai * avlede Kong
David; og Kong David † avlede
Salomon med Urias' Hustru;
* 1 Kron. 2, 15. † 2 Sam. 12, 24.
7. og Salomon * avlede Ro-
boam; og Roboam † avlede
Abia; og Abia ** avlede Asa;
* 1 Kong. 11. 43. † c. 14, 31. ** c. 15, 8. 9.
8. og Asa * avlede Josaphat;
og Josaphat † avlede Joram;
og Joram ** avlede Ozias;
* 1 Kong. 15, 24
† c. 22, 51 ** 1 Kron. 3, 11. 12.
9. og Ozias * avlede Joatham;
og Joatham † avlede Achas;
og Achas ** avlede Ezechias;
* 2 Kong. 15. 7. † c. 16, 1. ** c. 16, 20
10. og Ezechias * avlede Ma-
nasse; og Manasse † avlede
Amon; og Amon ** avlede
Josias;
* 2 Kong. 20, 21. † c. 21, 18. ** c. 21, 24
11. og Josias * avlede Je-
chonias og hans Brødre, ved den
babyloniske Udlændigheds Tid.
* 2 Kong. 23, 34 c. 24, 6. 1 Kron. 3, 15. 16.
12. Men efter den babyloniske
Udlændighed avlede Jechonias
* Salathiel; og Salathiel av-
lede † Zorobabel;
* 1 Kron. 3, 17. † c. 3, 19. Esr. 3, 2
13. og Zorobabel avlede Abiud;
og Abiud avlede Eliakim; og
Eliakim avlede Azor;

14. og Azor avlede Sadok:
og Sadok avlede Achim; og
Achim avlede Eliud;
15. og Eliud avlede Eleazar;
og Eleazar avlede Matthan; og
Matthan avlede Jakob;
16. og Jakob avlede Joseph,
Marias Mand; af hende er Je-
sus fød, * som kaldes Christus.
*c. 27, 17. 22.
17. Altsaa ere alle Led fra
Abraham indtil David fjorten
Led, og fra David indtil den
babyloniske Udlændighed fjor-
ten Led, og fra den babylo-
niske Udlændighed indtil Chri-
stus fjorten Led.
18. Men Jesu Christi Fødsel
gik saa til. * Der Maria, hans
Moder, var Joseph trolovet, be-
fandtes hun, førend de kom sam-
men, at være frugtsommelig af
den Hellig-Aand. *Luc. 2, 5.
19. Men Joseph, hendes Mand,
efterdi han var retfindig, og ikke
vilde * offentlig beskæmme hende,
besluttede hemmelig at skille sig
fra hende. *4 Mos. 5, 12. 13. 5 Mos. 24, 1.
20. Men i det han tænkte
derpaa, see, da aabenbaredes
Herrens Engel for ham i en
Drøm, og sagde: Joseph, Da-
vids Søn, frygt ikke at annam-
me din Hustru Maria, thi *
det, som er avlet i hende, er af
den Hellig-Aand. *Luc. 1, 35.
21. Men hun skal føde en Søn,
og du skal kalde * hans Navn
Jesus, thi han skal † frelse sit
Folk fra deres Synder. *Luc. 1, 31.
c. 2, 21. † Ap. G. 4, 12. c. 10, 43.
22. Men dette skete altsam-
men, at det skulde fuldkommes,
som er talet af Herren ved *
Propheten, som siger: *Es. 7, 14.
23. See, en Jomfru skal blive
frugtsommelig, og føde en Søn,
og man skal kalde hans Navn *
Immanuel, hvilket er udlagt:
Gud med os. *Es. 8, 8. 10.
24. Men der Joseph vaagnede
op af Søvnen, gjorde han, som
Herrens Engel havde befalet
ham, og han annammede sin
Hustru.
25. Og han kjendte hende ikke,
indtil hun havde * født sin Søn
den førstefødte, og han kaldte
hans Navn Jesus. *Luc. 2, 7.

2. Capitel.

1) Christus tilbedes af de Vise, 1—12. 2) Flyer til Ægypten, 13—15. 3) Herodes lader de bethlehemitiske Børn dræbe, 16—18. 4) Jesus kommer til Nazareth, 19—23.

Men * der Jesus var født i
† Bethlehem i Judæa, udi
Kong Herodes' Dage, see, da
kom Vise af Østerland til Je-
rusalem, og sagde:
*Luc. 2, 4. 6. 7. † 1 Mos. 35, 19.
2. Hvor er den Jødernes
Konge, som er født? thi vi have
seet hans * Stjerne i Øster, og
ere komne at tilbede ham.
*4 Mos. 24, 17.
3. Men der Kong Herodes det
hørte, blev han forfærdet, og al
Jerusalem med ham;
4. og der han havde forsamlet
alle de Ypperste-Præster og
Skriftkloge iblandt Folket, ad-
spurgte han dem, hvor Christus
skulde fødes.
5. Men de sagde til ham: i
Bethlehem i Judæa, thi der er
saa skrevet ved * Propheten:
*Mich. 5, 1. Joh. 7, 42.

6. Og du, Bethlehem i Juda' Land! er ingenlunde den mindste blandt Juda' Fyrster, thi af dig skal udgaae en Fyrste, * som skal være mit Folks Israels Hyrde. * 1 Mos. 49, 10.

7. Da kaldte Herodes de Vise hemmelig, og udspurgte nøie Tiden af dem, naar Stjernen havde ladet sig tilsyne.

8. Og han sendte dem til Bethlehem, og sagde: gaaer hen og udsporger flittelig om Barnet; men naar I have fundet det, da forkynder mig det, at jeg og kan komme, og tilbede det.

9. Men der de havde hørt Kongen, droge de bort; og see, Stjernen, som de havde seet i Øster, gik hen for dem, indtil den kom, og stod ovenover, hvor Barnet var.

10. Men der de saae Stjernen, bleve de saare meget glade.

11. Og de gik ind i Huset, og * fandt Barnet med dets Moder Maria, og † faldt ned, og tilbade det, og oplode deres Liggendefæ, og offrede det Gaver, Guld og Røgelse og Myrrha. * Luc. 2, 16. † Ps. 72, 10. Es. 60, 6.

12. Og der de vare blevne advarede af Gud i en Drøm, at de skulde ikke vende tilbage til Herodes, fore de ad en anden Vei bort til deres Land.

13. Men der de vare bortfarne, see, da * aabenbaredes Herrens Engel for Joseph i en Drøm, og sagde: staa op, og tag Barnet og dets Moder, og fly til Ægypten, og bliv der, indtil jeg siger dig til; thi Herodes vil søge efter Barnet, for at omkomme det. * c. 1, 20.

14. Men han stod op, tog Barnet og dets Moder om Natten, og veg hen til Ægypten.

15. Og han blev der, indtil Herodes var død, at det skulde fuldkommes, som var talet af Herren ved Propheten, som siger: * fra Ægypten kaldte jeg min Søn. * Hos. 11, 1.

16. Der Herodes da saae, at han var skuffet af de Vise, blev han saare vred, og sendte hen, og lod ihjelslaae alle Børn, som vare i Bethlehem, og i al dens Egn, fra to Aar og derunder, efter den Tid, som han havde udspurgt af de Vise.

17. Da blev det fuldkommet, som talet er af den Prophet * Jeremias, som siger: * Jer. 31, 15

18. En Røst blev hørt udi Rama, Graad og Skrig og megen Hylen; * Rachel begræd sine Børn, og vilde ikke lade sig husvale, thi de ere ikke mere. * 1 Mos 35, 19.

19. Men der Herodes var død, see, da aabenbaredes Herrens Engel i en Drøm for Joseph i Ægypten, sigende:

20. Staa op, og tag Barnet og dets Moder, og drag hen til Israels Land, thi * de ere døde, som søgte efter Barnets Liv. * 2 Mos. 4, 19

21. Men han stod op, og tog Barnet og dets Moder, og kom til Israels Land.

22. Men der han hørte, at Archelaus regjerede i Judæa i sin Faders Herodes' Sted,

frygtede han at komme derhen;
men han blev advaret af Gud
i en Drøm, og veg hen til
Galilæas Egne.
23. Og han kom, og boede i
en Stad, som kaldes * Nazareth,
at det skulde fuldkommes, † som
sagt er ved Propheterne: han
skal kaldes Nazaræer. * Luc. 1, 26
c. 4, 16. † Dom. 13, 5. Es. 11, 1. c. 53, 2.

3. Capitel.

1) Johannes prædiker, døber, formaner, 1—12. 2) Jesus døbes af Johannes, 13—17.

Men i de samme Dage *
fremstod Johannes den
Døber, som prædikede i Judæas
Ørk, og sagde: * Marc. 1, 4. Luc. 3, 3.
2. * Omvender Eder, thi Him-
meriges Rige er kommet nær.
* c. 4, 17. Marc 1, 15
Luc 24, 47. Ap. G. 2, 38.
3. Thi han er den, om hvilken
den Prophet Esaias har talet,
sigende: * det er hans Røst,
som raaber i Ørken, bereder
Herrens Vei, gjører hans Stier
jævne. * Es. 40, 3.
Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. Joh. 1, 23.
4. Men Johannes havde sit *
Klædebon af Kameelhaar, og et
Læder-Belte om sin Lænd; men
hans Mad var † Græshopper
og vild Honning. * 2 Kong. 1, 8.
Zach. 13, 4. Marc. 1, 6. † 3 Mos. 11, 22.
5. Da * udgik Jerusalem til
ham, og det ganske Judæa, og
alt Landet omkring Jordanen.
* Marc. 1, 5.
6. Og de * døbtes af ham i
Jordanen, og bekjendte deres
Synder. * Ap. G. 19, 5.
7. Men der han saae mange
Pharisæer og Sadducæer kom-
me til hans Daab, * sagde
han til dem: † I Øgleunger!
hvo viste Eder at flye fra den
kommende Vrede?
* Luc. 3, 7. † Matt. 12, 34. c. 23, 33.
8. * Bærer da Omvendelsens
værdige Frugter; * Luc. 3, 8
9. og mener ikke * at ville sige
ved Eder selv: vi have Abra-
ham til Fader; thi jeg siger
Eder, at Gud kan opvække Abra-
ham Børn af disse Stene.
* Joh. 8, 39. Ap. G. 13, 26. Rom 4, 12.
10. Men Øxen ligger allerede
ved Roden af Træerne; derfor
* hvert Træ, som ikke bærer
god Frugt, skal afhugges, og
kastes i Ilden.
* c. 7, 19. Luc 3, 9 Joh. 15, 2. 6.
11. * Jeg døber Eder vel med
Vand til Omvendelse, men den,
som kommer efter mig, er stær-
kere end jeg, hvis Sko jeg ikke
er værdig at bære; han skal døbe
Eder med den † Hellig Aand
og Ild. * Marc. 1, 8. Luc. 3, 16.
Joh. 1, 26. † Ap G 2, 4. c 19, 6.
12. * Hans Kasteskovl er i
hans Haand, og han skal igjen-
nemrense sin Lo, og samle † sin
Hvede i Laden; men Avnerne
skal han opbrænde med usluk-
kelig Ild. * Luc. 3, 17. † Matt. 13, 30.
13. Da * kom Jesus fra Ga-
lilæa til Jordanen til Johan-
nes, at døbes af ham.
* Marc. 1, 9. Luc. 3, 21.
14. Men Johannes formeente
ham det, og sagde: jeg har
behov at døbes af dig, og du
kommer til mig!
15. Men Jesus svarede og
sagde til ham: tilsted det nu,

thi saaledes bør det os * at
fuldkomme Alt, hvad Ret er.
Da tilstedte han ham. * c. 5, 17.
16. Og der Jesus var døbt,
steg han strax op af Vandet, og
see, * Himlene aabnedes ham,
og han saae Guds Aand fare
ned som en Due, og † komme
over ham.

* Marc. 1, 10. Luc. 3, 21. Joh. 1, 32. Ap. G. 7, 56. c. 10, 11. † c. 2, 3.

17. Og see, der kom en Røst
* fra Himlene, som sagde: †
denne er min Søn, den Elske-
lige, ** i hvilken jeg har
Behagelighed.

* c. 17, 5. Luc. 3, 22. c. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. † Ps. 2, 7. ** Es. 42, 1. Eph. 1, 6.

4. Capitel.

1) Jesus fristes af Djævelen, 1—11. 2) Undviger fra Judæa, og boer i Capernaum, 12—16. 3) Prædiker, 17; kalder fire Apostler, 18—22. 4) Lærer og helbreder, 23—25.

Da blev Jesus ført * af Aan-
den i Ørken, at fristes af
Djævelen. * Marc. 1, 12. Luc. 4, 1.
2. Og der han havde fastet *
fyrretyve Dage og fyrretyve
Nætter, hungrede han omsider.
* 2 Mos. 34, 28. 5 Mos. 9, 9. 18.
3. Og * Fristeren gik til ham,
og sagde: er du † Guds Søn,
da siig, at disse Stene blive
Brød. * 1 Thess. 3, 5. † Matt. 3, 17. c. 27, 40.
4. Men han svarede og sagde:
der er skrevet: * Mennesket lever
ikke alene af Brød, men ved
hvert Ord, som udgaaer igjen-
nem Guds Mund.
* 5 Mos. 8, 3. Luc. 4, 4.
5. Da tog Djævelen ham med
sig til den hellige Stad, og
satte ham paa * Tindingen
af Templet, og sagde til ham:
* 5 Mos. 22, 8.
6. Er Du Guds Søn, da kast
dig selv herned, thi der er skre-
vet: * han skal give sine Engle
Befaling om dig, og de skulle
bære dig paa Hænderne, at du
ikke skal støde din Fod paa nogen
Steen. * Ps. 91, 11. 12.
7. Da sagde Jesus til ham:
der er atter * skrevet: du skal
ikke friste Herren, din Gud.
* 2 Mos. 17, 2. 5 Mos. 6, 16. Luc. 4, 12.
8. Atter tog Djævelen ham
op med sig paa et * saare høit
Bjerg, og viste ham alle Ver-
dens Riger og deres Herlighed,
og sagde til ham: * 5 Mos. 34, 1 fg.
9. * Alt dette vil jeg give dig,
om du vil falde ned og tilbede
mig. * Luc. 4, 6.
10. Da sagde Jesus til ham:
viig bort, Satan! thi der er
skrevet: * du skal tilbede Herren
din Gud, og tjene ham alene.
* 5 Mos. 6, 13. c. 10, 20.
11. Da forlod Djævelen ham,
og see, * Englene gik til ham,
og tjente ham. * Hebr. 1, 14.
12. Men der * Jesus hørte,
at Johannes var kastet i Fæng-
sel, veg han hen til † Galilæa.
* Marc. 1, 14. † Matt. 14, 3. Luc. 4, 14. Joh. 4, 43.
13. Og han forlod Nazareth,
og kom, og boede i * Caper-
naum, som ligger ved Søen,
i Sebulons og Naphthalis
Grændser; * Luc. 4, 31.
14. at det skulde fuldkommes,
som er talet ved Propheten *
Esaias, som siger: * Es. 9, 1 fg.
15. Sebulons Land og Naph-
thalis Land, langs Søen paa

denne Side Jordan, Hedningernes Galilæa,

16. det Folk, som sad i * Mørke, har seet et stort Lys, og dem, som sadde i Dødens Land og Skygge, dem er opgaaet et Lys. * Luc. 1, 79.

17. Fra den Tid begyndte Jesus at prædike og at sige: * omvender Eder, thi Himmeriges Rige er kommet nær. * c. 3, 2. Marc. 1, 15. Ap. G. 2, 38.

18. Men der Jesus vandrede ved den galilæiske Sø, saae han * to Brødre, Simon, som kaldes Petrus, og Andreas, hans Broder, som kastede Garn i Søen; (thi de vare Fiskere.) * Marc. 1, 16 19.

19. Og han sagde til dem: følger efter mig, * saa vil jeg giøre Eder til Menneske-Fiskere. * Marc. 1, 17 Luc. 5, 10

20. Men de * forlode strax Garnene, og fulgte ham. * c. 19, 27.

21. Og der han gik frem derfra, saae han to andre Brødre, Jacobus, Zebedæus' Søn, og Johannes, hans Broder, i Skibet med deres Fader Zebedæus, at de bødte deres Garn; og han kaldte dem.

22. Men de * forlode strax Skibet og deres Fader, og fulgte ham. * Luc. 5, 11.

23. Og Jesus gik omkring i det ganske Galilæa, * lærte i deres Synagoger, og prædikede Rigets Evangelium, og helbredte al Sygdom og al Skrøbelighed iblandt Folket. * Marc. 1, 21. Luc 4, 15. 31.

24. Og hans Rygte kom ud over al Syria; og de * førte til ham alle dem, som lede ilde, som med adskillige Sygdomme og Piner vare behæftede, Besatte og Maanesyge og Værkbrudne; og han helbredte dem. * Marc 6. 55 56.

25. Og der * fulgte ham meget Folk fra Galilæa, og Dekapolis, og Jerusalem, og Judæa, og fra hiin Side Jordan. * Luc. 6. 17.

5. Capitel.

1) Jesus lærer paa Bjerget, hvilke Mennesker der ere salige, 1—12. 2) Formaner Apostlerne, 13—16 3) Lærer om Loven, 17—20. 4) Forklarer Noget af det femte Bud, 21—26. 5) Af det sjette, 27—32. 6) Af det andet, 33—37. 7) Indskærper Kiærlighed til Fiender, 38—48.

Men der han saae Folket, steg han op paa et Bjerg; og der han havde sat sig, gik hans Disciple til ham.

2. Og han oplod sin Mund, lærte dem og sagde:

3. Salige ere de * Fattige i Aanden, thi Himmeriges Rige er deres. * Es. 57, 15. Luc 6, 20.

4. Salige ere de, som * sørge, thi de skulle husvales. * Ps. 126, 5. Es. 61, 2 Luc. 6, 21. 2. Cor. 7, 10

5. Salige ere de * Sagtmodige, thi de skulle † arve Jorden. * Ps. 37, 11. † Es 60, 21.

6. Salige ere de, * som hungre og tørste efter Retfærdighed, thi de skulle † mættes. * Es. 55, 1. Luc. 1. 53. Joh. 6, 35. Aab. 7, 16. † Es. 65, 13 Ps. 17, 15.

7. Salige ere de * Barmhjertige, thi dem skal vederfares Barmhjertighed. * Ords 21, 21. Jak. 2, 13.

8. Salige ere de * Rene af Hjertet, thi de skulle † see Gud. * Ps 15, 2 Ps 51, 12 † Ps. 17, 15 1 Joh. 3, 2.

9. Salige ere * de Fredsommelige, thi de skulle kaldes Guds Børn. * Hebr. 12, 14 Jak. 3, 18.

10. Salige ere de, som * lide Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld, thi Himmeriges Rige er deres. * Rom. 8, 17. 1 Petr. 3, 14.

11. * Salige ere I, naar man bespotter og forfølger Eder, og taler allehaande Ondt imod Eder for min Skyld, og lyver det. * Luc. 6, 22. 1 Petr 4, 14.

12. * Glæder og fryder Eder, thi Eders Løn skal være megen i Himlene; thi saa have † de forfulgt Propheterne, som vare for Eder. * Luc. 6, 23. Jak. 1, 2. † Matt. 23, 34. Ap. G. 7, 52.

13. I ere Jordens Salt; men om Saltet mister sin Kraft, hvormed skal det saltes? * Det duer til intet Andet, end at kastes ud, og nedtrædes af Mennesker. * Marc. 9, 50. Luc. 14, 34.

14. I ere Verdens * Lys; den Stad, som ligger paa et Bjerg, kan ikke skjules. * Joh. 5, 8. Phil. 2, 15.

15. Man * tænder og ikke et Lys, og sætter det under en Skjeppe, men paa en Lysestage; saa skinner det for alle dem, som ere i Huset. * Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. c. 11, 33.

16. Lader saa Eders Lys skinne for Menneskene, at de * see Eders gode Gjerninger, og ære Eders Fader, som er i Himlene. * 1 Petr. 2, 12.

17. Mener ikke, at jeg er kommen, at opløse Loven eller Propheterne; jeg er ikke kommen at opløse, men at fuldkomme.

18. Thi sandelig siger jeg Eder: indtil * Himmelen og Jorden forgaae, skal end ikke det mindste Bogstav eller en Toddel forgaae af Loven, indtil det skeer altsammen. * Luc 16, 17. c. 21, 33

19. * Derfor, hvo som løser et af disse mindste Bud, og lærer Menneskene saaledes, han skal kaldes den Mindste i Himmeriges Rige; men hvo som dem gjør og lærer, han skal kaldes † stor i Himmeriges Rige. * Jak. 2, 10 † Matt 18, 1 4

20. Thi jeg siger Eder: uden Eders Retfærdighed overgaaer de Skriftkloges og * Pharisæers, komme I ingenlunde ind i Himmeriges Rige. * Luc. 11, 39. c. 18, 11. 12.

21. I have hørt, at der er sagt de Gamle: * du skal ikke ihjelslaae, men hvo som † ihjelslaaer, skal være skyldig for Dommen. * 2 Mos. 20, 13. † 3 Mos. 24, 21.

22. Men jeg siger Eder, at hver den, som er vred paa sin Broder uden Aarsag, skal være skyldig * for Dommen; men hvo som siger til sin Broder: Raka! skal være skyldig † for Raadet; men hvo som siger: du Daare! skal være skyldig til Helvedes Ild. * Ps. 143, 2. Joh. 3, 18. † 2 Mos. 18, 21 22.

23. Derfor, naar du offrer din Gave paa Alteret, og kommer der ihu, * at din Broder har Noget imod dig, * Marc 11, 25.

24. saa lad blive din Gave der for Alteret, og gak hen, forlig

dig først med din Broder, og
kom da, og offre din Gave.
25. Vær * snart velvillig mod
din Modstander, medens du er
med ham paa Veien, † at Mod=
standeren ikke skal overantvorde
Dommeren dig, og Dommeren
skal overantvorde Tjeneren dig,
og du skal kastes i Fængsel.
*Job.4.26. †Matt.6.14. c 18 35. Luc.12,58.
26. Sandelig siger jeg dig:
du skal slet ikke komme derud=
fra, førend du * betaler den
sidste Hvid. *c. 18, 34.
27. I have hørt, at der er
sagt de Gamle: * du skal ikke
bedrive Hoer. *2 Mos. 20, 14.
28. Men jeg siger Eder, at
hver den, * som seer paa en
Qvinde for at begjere hende,
har allerede bedrevet Hoer med
hende i sit Hjerte. *Job 31, 1.
29. Men dersom dit høire Øie
forarger dig, saa riv det ud, og
kast det fra dig; thi det er dig
gavnligt, at * eet af dine Lem=
mer fordærves, og ikke dit
ganske Legeme skal kastes i
Helvede. *c. 18, 9. Marc. 9 47.
30. Og om din * høire Haand
forarger dig, hug den af, og
kast den fra dig; thi det er dig
gavnligt, at eet af dine Lemmer
fordærves, og ikke dit ganske
Legeme skal kastes i Helvede.
*Marc 9, 43.
31. Der er sagt, at * hvo som
skiller sig fra sin Hustru, skal
give hende et Skilsmisse=Brev.
*5 Mos 24, 1. Matt. 19, 7. Marc. 10, 4.
32. Men jeg siger Eder, at
hvo som skiller sig fra sin Hustru,
uden for Hoers Sag, gjør, at
hun bedriver Hoer, og hvo som
tager en Adskilt til ægte, be=
driver Hoer.
33. I have fremdeles hørt,
at der er sagt de Gamle: du
skal ikke gjøre nogen falsk * Eed,
men † du skal holde Herren
dine Eder. *3 Mos. 19, 12.
†4 Mos. 30, 3. 5 Mos. 23, 23.
34. Men jeg siger Eder, at
I skulle aldeles ikke sværge; *
hverken ved Himmelen, thi den
er Guds Stol, *Es. 66, 1.
Matt. 23, 16. Jak. 5, 12.
35. ei heller ved Jorden, thi
den er hans Fodskammel, ei hel=
ler ved Jerusalem, thi det er *
den store Konges Stad. *Ps. 48, 3.
36. Du skal og ikke sværge
ved dit Hoved, thi du kan ikke
gjøre eet Haar hvidt eller sort.
37. Men Eders Tale skal være
* ja, ja, nei, nei; men hvad
der er over dette, er af det
Onde. *2 Cor. 1, 17. Jak. 5, 12.
38. I have hørt, at der er
sagt: * Øie for Øie, og Tand
for Tand. *2 Mos 21, 24.
3 Mos. 24, 20. 5 Mos 19, 21.
39. Men jeg siger Eder, at
I skulle * ikke sætte Eder imod
det Onde; men dersom Nogen
giver † dig et Slag paa dit høire
Kindbeen, vend ham det andet
ogsaa til. *3 Mos. 19, 18 Luc. 6, 29.
Rom. 12, 17 19. 1 Petr 3, 9 †Joh. 18, 23.
40. Og dersom Nogen vil gaae
i Rette med dig, og * tage din
Kjortel, lad ham og beholde
Kappen. *Luc. 6, 29 1 Cor. 6, 7.
41. Og dersom Nogen tvinger
dig til at gaae een Miil, gak
to med ham.

42. * Giv den, som beder dig, og vend dig ikke fra den, som vil laane af dig.
* 5 Mos 15, 10. Luc. 6, 30.

43. I have hørt, at der er sagt: * du skal elske din Næste, og hade din Fiende.
* 3 Mos. 19, 18.

44. Men jeg siger Eder: * elsker Eders Fiender, velsigner dem, som Eder forbande, † gjører dem godt, som Eder hade, og ** beder for dem, som gjøre Eder Skade og forfølge Eder;
* 2 Mos. 23, 4. Luc. 6, 27. † Rom. 12, 10. ** Luc. 23, 34. Ap. G. 7, 60. 1 Cor. 4, 12.

45. paa det I skulle vorde Eders Faders Børn, som er i Himlene; thi han lader sin Sol opgaae over Onde og Gode, og lader regne over Retfærdige og Uretfærdige.

46. Thi * dersom I elske dem, som Eder elske, hvad have I da for Løn? Gjøre ikke ogsaa Toldere det Samme? * Luc. 6, 32

47. Og dersom I hilse Eders Brødre alene, hvad Stort gjøre I da? Gjøre ikke Toldere ligesaa?

48. * Værer da fuldkomne, ligesom Eders Fader i Himlene er fuldkommen. * 3 Mos. 11, 44. c. 19, 2. Eph. 4. 13. Phil. 3, 12.

6. Capitel.

1) Jesus taler om Almisse, 1—4. 2) Bønnen. 5—15. 3) Fasten, 16—18. 4) At samle Liggendefæ i Himmelen, 19—23. 5) Ei at tjene Mammon, 24—34.

Vogter Eder, at I ikke gjøre Eders Almisse for Menneskene, for at * ansees af dem, ellers have I ikke Løn hos Eders Fader, som er i Himlene.
* c. 23, 5.

2. Derfor, naar Du gjør Almisse, skal du ikke lade blæse i Basune for dig, som Diensfalkene gjøre i Synagoger og paa Gader, paa det de kunne æres af Mennesker; sandelig siger jeg Eder: de have deres Løn borte.

3. Men naar du gjør Almisse, lad din venstre Haand ikke vide, hvad din høire gjør;

4. paa det din Almisse kan være i Løndom, og din Fader, som seer * i Løndom, han skal † betale dig aabenbare.
* 1 Sam 16, 7. † Luc. 14, 14.

5. Og naar du beder, skal du ikke være som Dienskalkene; thi de staae gjerne og bede i Synagoger og paa Hjørner af Gader, paa det de kunne ansees af Menneskene; sandelig siger jeg Eder: de have deres Løn borte.

6. Men du, naar du beder, gak ind i dit * Kammer, og luk din Dør, og bed til din Fader, som er i Løndom, og din Fader, som seer i Løndom, skal betale dig aabenbare. * 2 Kong. 4, 33.

7. Men naar I bede, skulle I ikke bruge * overflødige Ord, som Hedningerne; thi de mene, at de blive bønhørte for deres mange Ord. * Es. 1, 15.

8. Derfor skulle I ikke vorde dem lige; thi * Eders Fader veed, hvad I have behov, førend I bede ham. * v. 32.

9. Derfor skulle I saaledes bede: * Vor Fader, du som er

i Himlene! † Helliget vorde dit Navn! * Luc. 11, 2. † Ps. 115, 1.

10. * Komme dit Rige! Skee † din Villie, som i Himmelen, saa og paa Jorden! * c. 3, 2. † 2 Sam. 10, 12. Luc. 22, 42. Ap. G. 21, 14.

11. * Giv os i Dag vort daglige Brød! * Ordsp. 30, 8.

12. Og * forlad os vor Skyld, † som og vi forlade vore Skyldnere! * Ps. 32, 5. † Eph. 4, 32. Col. 3, 13.

13. Og * led os ikke ind i Fristelse! Men † fri os fra det Onde! Thi ** Dit er Riget og Kraften og Herligheden i Evighed! Amen. * Jak. 1, 13. † 2 Tim. 4, 18. ** 1 Krøn. 29, 11. fg.

14. Thi * forlade I Menneskene deres Overtrædelser, skal Eders himmelske Fader og forlade Eder; * Marc. 11, 25. Luc. 6, 37.

15. men * forlade I ikke Menneskene deres Overtrædelser, skal Eders Fader ikke heller forlade Eders Overtrædelser. * c. 18, 35.

16. Naar I faste, da seer ikke bedrøvede ud som Øienskalkene; thi de forvende deres Ansigt, paa det Menneskene kunne * see dem faste; sandelig siger jeg Eder: de have deres Løn borte. * Es. 58, 5. 6

17. Men naar du faster, da salv dit Hoved, og to dit Ansigt,

18. at ikke Menneskene skulle see dig faste, men din Fader, som er i Løndom, og din Fader, som seer i Løndom, skal betale dig aabenbare.

19. Samler Eder ikke * Liggendefæ paa Jorden, hvor † Møl og Rust fordærve, og hvor Tyve igjennembryde og stjæle. * Hebr. 11, 26. † Jak. 5, 1. 2.

20. Men samler Eder * Liggendefæ i Himmelen, hvor hverken Møl, ei heller Rust fordærver, og hvor Tyve ikke igjennembryde, ei heller stjæle. * Luc. 12, 33. 1 Tim. 6, 6. 17. 18.

21. Thi * hvor Eders Liggendefæ er, der vil og Eders Hjerte være. * Luc. 12, 34.

22. * Øiet er Legemets Lys; derfor, dersom dit Øie er sundt, bliver dit ganske Legeme lyst; * Luc. 11, 34.

23. men dersom dit Øie er ondt, bliver dit ganske Legeme mørkt. Dersom derfor det Lys, der er i dig, er Mørke, hvor stort bliver da Mørket!

24. Ingen kan * tjene tò Herrer; thi han maa enten hade den ene og elske den anden, eller holde sig til den ene og foragte den anden. I kunne ikke tjene Gud og Mammon. * 1 Kong. 18, 21. Luc. 16, 13. 2 Cor. 6, 15.

25. Derfor siger jeg Eder: bekymrer Eder ikke for Eders Liv, * hvad I skulle æde, og hvad I skulle drikke; ikke heller for Eders Legeme, hvad I skulle iføres. Er ikke Livet mere end Maden, og Legemet mere end Klæderne? * Ps. 37, 25. Ps. 55, 23. Luc. 12, 22. Phil. 4, 6. 1 Petr. 5, 7.

26. * Seer til Himmelens Fugle; de saae ikke, og høste ikke, og sanke ikke i Lader, og Eders himmelske Fader † føder

dem; ere I ikke meget mere end de? * Luc. 12, 24.

† Job 39, 3. Ps. 145, 15. Ps. 147, 9.

27. Men hvo iblandt Eder kan lægge een Alen til sin Vært, enddog han bekymrer sig derfor?

28. Og hvi bekymre I Eder for Klæderne? Betragter Lilierne paa Marken, hvorledes de voxe; de arbeide ikke, spinde ikke;

29. men jeg siger Eder, at end ikke * Salomon i al sin Herlighed var saa klædt, som een af dem.

* 1 Kong. 4, 21 fg. Præd. 2, 4 fg.

30. Klæder da Gud saaledes det Græs paa Marken, som er i Dag, og i Morgen kastes i Ovnen, skulde han ikke meget mere klæde Eder, * I lidet Troende! * c. 8, 26.

31. Derfor skulle I ikke bekymre Eder, og sige: hvad skulle vi æde? eller: hvad skulle vi drikke? eller: hvormed skulle vi klæde os?

32. * efter alt saadant søge Hedningerne; thi Eders himmelske Fader veed, at I have alle disse Ting behov.

* Luc. 12, 30.

33. Men søger * først † Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skulle og alle disse Ting ** tillægges Eder.

* 1 Kong. 3, 11. fg. Ps. 37, 4. Ps. 55, 23.
† Luc. 17, 21 Rom. 14, 17. ** Ps. 127, 2.

34. Bekymrer Eder derfor ikke for den anden Morgen; thi den Dag i Morgen skal bekymre sig for sit Eget. Hver Dag har nok i sin Plage.

7. Capitel.

1) Jesus taler om at dømme og laste Andre, 1—6. 2) Om at bede, 7—11, om Lovens Hoved-Sum, 12. 3) Om Veien til Livet, 13. 14, om falske Propheter og Hyklere, 15—23. 4) Slutter denne Prædiken, 24—29.

* Dømmer ikke, at I skulle ikke dømmes; thi med hvad Dom I dømme, skulle I dømmes, * Luc. 6, 37. 1 Cor. 4, 5.

2. og * med hvad Maal I maale, skal Eder igjen maales. * Marc. 4, 24.

Luc. 6, 38. Jak. 2, 13. Aab. 18, 6.

3. Men * hvi seer du Skjæven, som er i din Broders Øie, men Bjelken i dit Øie bliver du ikke vaer? * Luc 6, 41.

4. Eller hvorledes siger du til din Broder: lad mig drage Skjæven ud af dit Øie; og see, der er en Bjelke i dit Øie!

5. Du Øienskalk! * drag først Bjelken ud af dit Øie, og da kan du see til at uddrage Skjæven af din Broders Øie.

* Luc. 6, 42.

6. * Giver ikke Hunde det Hellige, kaster ikke heller Eders Perler for Svin, at de ikke skulle nedtræde dem med deres Fødder, og vende sig, og sønderrive Eder. * c. 10, 11.

7. * Beder, saa skal Eder gives; søger, saa skulle I finde; banker, saa skal Eder oplades.

* c. 21, 22. Luc. 11, 9. Joh. 14, 13.
c. 15, 7. Jak. 1, 5. 6 1 Joh. 3, 22.

8. Thi hver den, * som beder, han faaer, og den, † som søger, han finder, og den, som banker, ham skal oplades.

* Jer. 29, 12 13. † Ordsp. 8, 17. Es. 55, 6

9. Eller hvilket Menneske er iblandt Eder, * dersom hans Søn beder ham om Brød, mon han give ham en Steen?

* Luc. 11, 11 fg.

10. Og dersom han beder ham om en Fisk, mon han give ham en Slange?

11. Dersom da I, som ere onde, vide at give Eders Børn gode Gaver, hvor meget mere skal Eders Fader, som er i Himlene, give dem * gode Gaver, som ham bede!

* Jak. 1, 17.

12. Derfor, Alt * hvad I ville, at Menneskene skulle gjøre mod Eder, det gjører I ogsaa mod dem; thi saadan er † Loven og Propheterne.

* Luc. 6, 31. † Matt. 22, 40. Rom. 13, 8. 10.

13. * Gaaer ind ad den snevre Port! thi den Port er vid, og den Vei er bred, som fører til Fordærvelsen, og de ere † mange, som gaae ind igjennem den;

* Luc. 13, 24. † Phil. 3, 18.

14. thi den Port * er snever, og den Vei er trang, som fører til Livet, og de ere faa, som finde den.

* Ap. G. 14, 22.

15. Men vogter Eder for * de falske Propheter, som komme til Eder i † Faare-Klæder, men ere indvortes rivende Ulve.

* Jer. 14, 14. c. 23, 16. Mich. 3, 5. 1 Joh. 4, 1. † 2 Tim. 3, 5.

16. Af deres Frugter * skulle I kjende dem. Kan man og sanke Viindruer af Torne, eller Figen af Tidsler!

* c. 12, 33. Luc. 6, 43. Jak. 3, 12.

17. Saaledes bærer hvert godt Træ gode Frugter, men et raaddent Træ bærer onde Frugter.

18. Et * godt Træ kan ikke bære onde Frugter, og et raaddent Træ kan ikke bære gode Frugter.

* c. 12, 33.

19. * Hvert Træ, som ikke bærer god Frugt, afhugges og kastes i Ilden.

* c. 3, 10. Luc. 3, 9. Joh. 15, 2. 6.

20. Derfor skulle I kjende dem af deres Frugter.

21. Ikke * Enhver, som siger til mig: Herre! Herre! skal † indgaae i Himmeriges Rige, men den, som gjør min Faders Villie, som er i Himlene.

* Hos. 8, 2. Rom. 2, 13. Jak. 1, 22. † Matt. 25, 11. Luc. 6, 46. c. 13, 25.

22. Mange skulle * sige til mig paa hiin Dag: Herre, Herre! have vi ikke † propheteret ved dit Navn? og have vi ikke ** uddrevet Djævle ved dit Navn? og have vi ikke gjort mange kraftige Gjerninger ved dit Navn?

* c. 25, 44. † 1 Cor. 13, 2. ** Luc. 13, 26.

23. Og da vil jeg bekjende for dem: jeg kjendte Eder aldrig; * viger bort fra mig I, som beflitte Eder paa Uret!

* c. 25, 41

24. Derfor, hver den, som * hører disse mine Ord, og † gjør efter dem, den vil jeg ligne ved en forstandig Mand, som byggede sit Huus paa en Klippe.

* Luc. 6, 47. 48 † Joh. 13, 17. Rom. 2, 13. Jak. 1, 25.

25. Og en Skylregn nedfaldt, og Vandløbene kom, og Veirene blæste, og faldt an paa samme Huus, og det faldt ikke, thi

det var grundfæstet paa * en Klippe. *c. 16, 18.

26. Og Hver, som hører disse mine Ord, og gjør ikke efter dem, skal lignes ved en daarlig Mand, som byggede sit Huus paa Sand.

27. Og en * Skylregn nedfaldt, og Vandløbene kom, og Veirene blæste, og stødte an paa samme Huus, og det faldt, og dets Fald var stort. *Ez 13, 11.

28. Og det begav sig, der Jesus havde fuldendt disse Ord, * forundrede Folket sig saare over hans Lærdom;
*Marc. 1, 22. Luc 4, 32. Joh. 7, 46.

29. thi han lærte dem, som den, * der havde Myndighed, og ikke som de Skriftkloge. *Marc. 1, 22.

8. Capitel.

1) Christus helbreder en Spedalsk, 1—4. 2) Høvedsmandens Dreng, 5—13. 3) Peters Svigermoder og Andre, 14—17. 4) Tale om at Efterfølge, 18—22. 5) Stiller Veir og Sø, 23—27. 6) Uddriver Djævle, 28—34.

Men der han gik ned af * Bjerget, fulgte ham meget Folk. *c. 5, 1.

2. Og see, en * Spedalsk kom, faldt ned for ham, og sagde: Herre! om du vil, saa kan du rense mig. *Marc. 1, 40. Luc. 5, 12.

3. Og Jesus udrakte Haanden, rørte ved ham, og sagde: jeg vil; vorde reen! og hans Spedalskhed blev strax renset.

4. Og Jesus sagde til ham: * see til, at du siger Ingen det; men † gak hen, betee dig selv for Præsten, og offre den Gave, som ** Moses har befalet, dem til et Vidnesbyrd.
*c. 9, 30. † Luc 17, 14. ** 3 Mos 14, 2.

5. Men der Jesus gik ind i Capernaum, traadte * en Høvedsmand til ham, bad ham, og sagde: *Luc 7, 2.

6. Herre, min Dreng ligger hjemme værkbruden, og pines svarligen.

7. Og Jesus sagde til ham: jeg vil komme og helbrede ham.

8. Og Høvedsmanden svarede og sagde: Herre! * jeg er ikke værd, at du skal gaae ind under mit Tag; men sig ikkun et Ord, saa bliver min Tjener helbredet. *Luc. 7, 6. c. 15, 19.

9. Thi jeg er og et Menneske, som staaer under Øvrighed, og har Stridsmænd under mig; og siger jeg til denne: gak! saa gaaer han; og til den anden: kom! saa kommer han; og til min Tjener: gjør det! saa gjør han det.

10. Men der Jesus det hørte, forundrede han sig, og sagde til dem, som fulgte: sandelig siger jeg Eder, end ikke i Israel har jeg fundet saadan Tro.

11. Men jeg siger Eder, at * Mange skulle komme fra Øster og Vester, og sidde tilbords med Abraham og Isaak og Jakob i Himmeriges Rige.
*Es 60, 4. 5. Mal 1, 11. Luc. 13, 28. 29.

12. Men Rigets Børn skulle udkastes i * det yderste Mørke; der skal være Graad og Tænders Gnidsel. *c. 13, 42. 50. c. 22, 13.

13. Og Jesus sagde til Høvedsmanden: gak bort, og * dig skee, som du troede! og hans

Dreng blev helbredet i den samme Time. * c. 15, 28. Luc. 7, 50.
14. Og Jesus kom i * Peters Huus, og saae, at hans Hustrues Moder laa og havde Feber. * Marc. 1, 29.
15. Og han rørte ved hendes * Haand, og Feberen forlod hende, og hun stod op og tjente dem. * c. 9, 25
16. Men * der det var blevet Aften, førte de mange Besatte til ham, og han uddrev Aanderne med et Ord, og † helbredte dem alle, som vare syge; * Marc. 1, 32. † Matt. 4, 24.
17. at det skulde fuldkommes, som er talet ved Propheten * Esaias, som siger: han tog vore Skrøbeligheder, og bar vore Sygdomme. * Es. 53, 4. 1 Petr. 2, 24.
18. Men der Jesus saae meget Folk omkring sig, befoel han at fare over til hiin Side.
19. Og der gik en Skriftklog frem, og sagde til ham: Mester! * jeg vil følge dig, hvor du gaaer hen. * Luc. 9, 57.
20. Og Jesus sagde til ham: Ræve have Huler, og Himmelens Fugle Reder; men Menneskens Søn * har ikke det, hvortil han kan hælde sit Hoved. * Sach. 9, 9 2 Cor. 8, 9.
21. Men en anden af hans Disciple sagde til ham: * Herre! tilsted mig, at jeg først maa gaae hen og begrave min Fader. * Luc. 9, 59.
22. Men Jesus sagde til ham: følg mig, og lad * de Døde begrave deres Døde.
* 1 Tim 5, 6 Aab. 3, 1.
23. Og * han gik i Skibet, og hans Disciple fulgte ham. * Marc. 4, 36 Luc. 8 22.
24. Og see, der blev en stor Storm paa Søen, saa at Skibet skjultes af Bølgerne; men han sov.
25. Og hans Disciple gik til ham, vakte ham op, og sagde: * Herre, frels os! vi forgaae. * c. 14, 30
26. Og han sagde til dem: hvi ere I frygtagtige, * I lidet Troende? Da stod han op, og truede † Veirene og Søen, og det blev ganske blikstille.
* c. 6, 30. c. 16, 8 † Ps. 106, 9 Ps. 107, 29
27. Men Menneskene forundrede sig, og sagde: hvo er dog denne, at baade Veirene og Søen ere ham lydige?
28. Og der han kom * paa hiin Side til de Gergeseners Land, mødte to Besatte ham, som kom ud fra Gravene, og vare saare vilde, saa at Ingen kunde vandre ad den Vei.
* Marc. 5, 1. Luc 8, 26.
29. Og see, de raabte og sagde: Jesus, du * Guds Søn! hvad have vi med dig at giøre? Er du kommen hid for Tiden at pine os? * c 14, 33.
30. Men der var langt fra dem en stor Hjord Sviin, som græssede.
31. Men Djævlene * bade ham, og sagde: dersom du uddriver os, da tilsted os at fare i Svinehjorden. * Luc. 8, 32.
32. Og han sagde til dem: farer hen! Men der de vare udfarne, fore de hen i Svinehjorden;

og see, den ganske Svinehjord styrtede sig af Brinken i Søen, og døde i Vandet.

33. Men Hyrderne flyede, og gik hen i Staden, og kundgjorde det altsammen, og hvorledes det var gaaet til med de Besatte.

34. Og see, den ganske Stad gik ud at møde Jesus; og der de saae ham, * bade de ham, at han vilde vige fra deres Grændser. * Marc. 5, 17. Luc. 8, 37.

9. Capitel.

1) Christus helbreder en Værkbruden, 1—8. 2) Kalder Matthæus, og forsvarer sig og Disciplene, 9—17. 3) Helbreder en blodsottig Qvinde, opvækker Jairus' Datter, 18—26. 4) Helbreder to Blinde og en Besat, 27—34. 5) Ynkes over Folket, 35—38.

Og han * traadte ind i Skibet, og foer over, og kom til sin egen Stad.
* Marc 2, 1.

2. Og see, de førte en Værkbruden til ham, som laa paa en Seng; og * der Jesus saae deres Tro, sagde han til den Værkbrudne: Søn! vær frimodig, † dine Synder ere dig forladne. * Luc 5, 20 † c. 7, 48.

3. Og see, nogle af de Skriftkloge sagde ved sig selv: denne bespotter Gud.

4. Og der Jesus * saae deres Tanker, sagde han: hvi tænke I saa ondt i Eders Hjerter?
* Ps. 139, 2.

5. Thi hvilket er lettere? at sige: dine Synder ere dig forladne? eller at sige: staa op og vandre?

6. Men at I skulle vide, at Menneskens Søn har Magt paa Jorden at forlade Synder, da siger han til den Værkbrudne: * staa op, og tag din Seng op, og gak til dit Huus.
* Joh. 5, 8. Ap. G. 9, 34.

7. Og han stod op, og gik bort til sit Huus.

8. Men der Folket det saae, forundrede de sig og prisede Gud, som havde givet Menneskene saadan Magt.

9. Og * der Jesus gik bort derfra, saae han et Menneske sidde i Toldboden, han hed Matthæus; og han siger til ham: † følg mig! og han stod op, og fulgte ham.
* Marc. 2, 14. † Matt. 4, 19.

10. Og det skete, der han sad til Bords i Huset, see, da kom og mange * Toldere og Syndere, og sadde til Bords med Jesus og hans Disciple. * Luc 15, 1

11. Og der Phariseærne saae det, sagde de til hans Disciple: hvi æder Eders Mester med Toldere og Syndere?

12. Men der Jesus det hørte, sagde han til dem: * de Karske have ikke Lægen behov, men de, som lide ilde. * Marc 2, 17. Luc 5, 31.

13. Men gaaer hen, og lærer, hvad det er: * jeg vil Miskundhed og ikke Offer; thi jeg er ikke kommen † at kalde Retfærdige, men Syndere til Omvendelse.
* c. 12, 7. 1 Sam. 15, 22. Hos. 6, 6. Mich. 6, 8.
† Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 1 Tim. 1. 15

14. Da kom Johannes' Disciple til ham, og sagde: * hvi faste vi og Phariseærne meget,

men dine Disciple faste ikke?
* Marc. 2, 18.

15. Og Jesus sagde til dem: kunne Bryllups-Folkene sørge, saalænge * Brudgommen er hos dem? Men de Dage skulle komme, naar Brudgommen skal borttages fra dem, og da skulle de faste. * c. 25, 10 Luc. 5, 35. Joh. 3, 29.

16. Men * Ingen sætter en Klud af nyt Klæde paa et gammelt Klædebon, thi Kluden river noget fra Klædebonnet, og Hullet bliver værre.
* Marc. 2, 21. Luc. 5, 36.

17. Man lader og ikke ny Viin i gamle Læder-Flasker, ellers briste Læder-Flaskerne, og Vinen spildes, og Læder-Flaskerne fordærves; men man lader ny Viin i nye Læder-Flasker, saa blive de begge bevarede.

18. Der han dette talede til dem, see, da kom en * Øverste, og faldt ned for ham, og sagde: min Datter er just nu død; men kom og læg din Haand paa hende, saa bliver hun levende. * Marc. 5, 22. Luc. 8, 41.

19. Og Jesus stod op, og fulgte ham med sine Disciple.

20. Og see, en Qvinde, som havde tolv Aar havt Blodflod, traadte til bagfra, og rørte ved Sømmen af hans Klædebon;

21. thi hun sagde ved sig selv: dersom jeg ikkun * rører ved hans Klædebon, da bliver jeg helbredet; * c. 14, 36

22. Men Jesus vendte sig om, og da han saae hende, sagde han: Datter! * vær frimodig, † din Tro har frelst dig. Og Qvinden blev helbredet fra den samme Stund.
* v. 2. † Luc 8, 48 c 17, 19.

23. Og der Jesus kom i den Øverstes Huus, og saae * Piberne, og Folket, som buldrede, sagde han til dem:
* 2 Krøn 35, 25 Jer. 9, 17.

24. Viger bort, thi Pigen er ikke død, men hun * sover. Og de beloe ham. * Joh. 11, 11.

25. Men der Folket var uddrevet, gik han ind, og tog hende fat ved Haanden; da stod Pigen op.

26. Og * dette Rygte kom ud i det ganske Land. * Luc. 7, 17.

27. Og der Jesus gik frem derfra, fulgte ham * to Blinde, som raabte og sagde: du Davids Søn, forbarme dig over os. * c 20, 30.

28. Men der han kom i Huset, gik de Blinde til ham; og Jesus siger til dem: troe I, at jeg kan giøre dette? De sige til ham: ja, Herre!

29. Da rørte han ved deres Øine, og sagde: * Eder skee efter Eders Tro. * c. 8, 13 c. 15, 28.

30. Og deres Øine bleve aabnede. Og Jesus bød dem strengeligen, og sagde: * seer til, at Ingen faar det at vide.
* Marc. 7, 36.

31. Men da de gik ud, udspredte de hans Rygte i det ganske Land.

32. Men der disse vare udgangne, see da førte de et * stumt Menneske til ham, som var besat. * c. 12, 22. Luc 11, 14

33. Og der Djævelen var uddreven, talede den Stumme. Og Folket forundrede sig, og sagde: aldrig er Saadant seet i Israel.

34. Men Pharisæerne sagde: han uddriver Djævle ved * Djævlenes Øverste.
* c. 12, 24. Marc. 3, 22.

35. Og Jesus gik omkring i alle Stæder og Byer, * lærte i deres Synagoger, og prædikede Rigets Evangelium, og helbredte al Sygdom og al Skrøbelighed iblandt Folket.
* c. 4, 23 Marc. 6, 6 Luc 13, 22.

36. Men der han saae * Folket, ynkedes han inderligen over dem, thi de vare forsmægtede og adspredte † som Faar, der ikke have Hyrde.
* Marc. 6, 34. c. 8, 2. † 4 Mos. 27, 17. 1 Kong. 22, 17. Es. 53, 6 Jer 23, 1 Ez. 34, 2 Sach. 10, 2. 1 Petr 2, 25

37. Da sagde han til sine Disciple: * Høsten er vel stor, men Arbeiderne faa;
* Luc. 10, 2. Joh. 4, 35.

38. beder derfor Høstens Herre, at han udsender * Arbeidere i sin Høst.
* Marc. 3, 14. c. 6, 7. 2 Thess. 3, 1.

10. Capitel.

1) Christus udsender de tolv Apostler at prædike og gjøre Miraklet, 1—15. 2) Lærer dem, at de skulle tage imod Forfølgelse og Døden, og ei fornægte ham, 16—39 3) Lover Naade til hver, som modtager dem, 40—42.

Og han kaldte * sine tolv Disciple til sig, og gav dem Magt over de urene Aander, at uddrive dem, og at helbrede al Sygdom og al Skrøbelighed.
* Marc. 3, 13. Luc. 9, 1.

2. Men disse ere de tolv * Apostlers Navne: den første, Simon, som kaldes Petrus, og Andreas hans Broder; Jakobus, Zebedæus' Søn, og Johannes, hans Broder;
* Ap. G. 1, 13.

3. Philippus og Bartholomæus; Thomas og * Matthæus den Tolder; Jakobus, Alphæus' Søn, og Lebbæus med Tilnavn Thaddæus;
* c 9, 9

4. * Simon Cananites, og Judas Ischarioth, som og forraadte ham.
* Luc. 6, 15. 16

5. Disse tolv udsendte Jesus, bød dem, og sagde: gaaer ikke hen paa Hedningernes Vei, og gaaer ikke ind i de Samaritaners Stad.

6. Men gaaer hellere hen til * de fortabte Faar af Israels Huus.
* c. 15, 24. Ap G. 13, 46.

7. Og naar I gaae ud, da prædiker, og siger, at * Himmeriges Rige er kommet nær.
* c. 3, 2. c. 4, 17. Luc. 9, 2

8. Helbreder de Syge, renser de Spedalske, opvækker de Døde, uddriver Djævle. I have annammet det for Intet, * giver det for Intet.
* Ap. G. 8, 18-20.

9. * I skulle ikke have Guld, ei Sølv, ei Kobber i Eders Belter;
* Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. c. 22, 35

10. * ei Taske til at reise med, ei heller to Kjortler, ei heller Sko, ei heller Stav; thi † en Arbeider er sin Føde værd.
* Luc. 10, 4. † 1 Cor. 9, 4 14. 1 Tim. 5, 18

11. Men hvilken Stad eller By I komme ind udi, udsporger, hvem der er i den, som

er det værd, og * bliver der,
indtil I drage bort.
* Marc. 6, 10. Luc. 10, 7.
12. Men naar I gaae ind
i et Huus, da hilser det;
13. og dersom samme Huus
er det værd, da komme Eders
Fred over det; men dersom
det ikke er det værd, da vende
Eders Fred til Eder igjen.
14. Og dersom Nogen * ikke
vil annamme Eder, og ei høre
Eders Taler, gaaer ud af det
Huus eller den Stad, og afryster
Støvet af Eders Fødder.
* Luc. 9, 5. c. 10, 11. Ap. G. 13, 51. c. 18, 6.
15. Sandelig siger jeg Eder,
* det skal gaae de Sodomiters
og Gomorriters Land lideligere
paa Dommens Dag, end denne
Stad. * c. 11, 24
16. See, * jeg sender Eder
som Faar midt iblandt Ulve, †
vorder derfor snilde som Slan-
ger, og eenfoldige som Duer.
* Luc 10, 3.
† Luc 12, 42. Rom. 16, 19. 2 Cor. 1, 12.
17. Vogter Eder for Menne-
skene, thi de skulle * overant-
vorde Eder til Raadet, og †
hudstryge Eder i deres Syna-
goger. * c. 24, 9
Luc. 21, 12. † Ap. G. 22, 19. c. 26, 11.
18. I skulle og føres * for
Fyrster og Konger for min
Skyld, dem og Hedningerne til
et Vidnesbyrd. * Marc 13, 9.
19. Men naar de overantvorde
Eder, da * bekymrer Eder ikke
for, hvorledes eller hvad I skulle
tale, thi det skal † gives Eder i
den samme Time, hvad I skulle
tale. * Luc. 12, 11. † c. 21, 15.
20. Thi I ere ikke de, som
tale, men * det er Eders Faders
Aand, som taler i Eder.
* 2 Mos 4, 12 Rom 15, 18.
21. Men * en Broder skal
forraade den anden til Døden,
og en Fader sit Barn, og
Børn skulle sætte sig op mod
Forældre, og aflive dem.
* Mich. 7, 2. 5. 6. Luc. 12, 53. c 21, 16.
22. Og * I skulle hades af
Alle for mit Navns Skyld;
men † den, som bliver bestandig
indtil Enden, han skal blive
salig. * Marc. 13, 13.
† Matt. 24, 13. Aab 2, 10. c 3, 21.
23. Men naar de forfølge Eder
i een Stad, da flyer til en an-
den; thi sandelig siger jeg Eder:
I skulle ikke komme til Ende
med Israels Stæder, førend
Menneskens Søn kommer.
24. * Discipelen er ikke over
Mesteren, ei heller Tjeneren
over sin Herre.
* Luc 6, 40. Joh. 13 16. c. 15, 20.
25. Det er Discipelen nok,
at han bliver som hans Mester,
og Tjeneren som hans Herre;
* have de kaldet Huusbonden
Beelzebul, hvor meget mere
hans Huusfolk. * c. 9, 34. c. 12, 24.
Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. Joh. 8, 48.
26. * Frygter derfor ikke for
dem; thi † Intet er skjult, som
jo skal aabenbares, og Intet er
lønligt, som man jo skal faae at
vide. * Es. 8, 12. Jer. 1, 8. 1 Petr. 3, 14.
† Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. c. 12, 2.
27. Hvad jeg siger Eder i *
Mørket, det taler i Lyset; og
hvad der siges Eder i Øret, det
prædiker paa Tagene. * Job. 12, 22.

28. Og * frygter ikke for dem, som slaae Legemet ihjel, men kunne ikke slaae Sjelen ihjel; men frygter hellere for den, som kan fordærve baade Siel og Legeme i Helvede.

* Luc. 12, 4. 1 Petr. 3, 14.

29. Sælges ikke to Spurve for en Penning? og ikke een af dem falder til Jorden uden Eders Faders Villie.

30. Ja endog alle Eders * Hovedhaar ere talte.

* Luc. 21, 18. Ap. G. 27. 34.

31. Frygter derfor ikke; I ere bedre end mange Spurve.

32. Derfor, * hvo som vil bekjende mig for Menneskene, den vil jeg og bekjende for min Fader, som er i Himlene.

* Luc. 12, 8. Rom. 10, 9. 1 Tim 6, 12. Aab. 3, 5.

33. Men * hvosomhelst vil nægte mig for Menneskene, den vil jeg og nægte for min Fader, som er i Himlene.

* Marc. 8, 38. Luc. 9. 26. 2 Tim 2. 12.

34. * I skulle ikke mene, at jeg er kommen at bringe Fred paa Jorden; jeg er ikke kommen at bringe Fred, men Sværd.

* Luc 12, 49. 51.

35. Thi jeg er kommen at * tvistiggjøre et Menneske imod sin Fader, og Datteren imod sin Moder, og Sønnens Hustru imod hendes Mands Moder.

* Jer. 9, 4. Mich. 7. 6. Luc. 14, 26.

36. Og en Mands * Huusfolk skulle være hans Fjender.

* Ps. 41, 10. Ps. 55, 13.

37. Hvo som elsker * Fader eller Moder mere end mig, er mig ikke værd; og hvo som elsker Søn eller Datter mere end mig, er mig ikke værd; * c. 19, 29. 5 Mos. 33, 9

38. og hvo som ikke * tager sit Kors, og følger efter mig, er mig ikke værd.

* c. 16, 24. Luc. 9, 23. c. 14, 27.

39. * Hvo som finder sit Liv, skal miste det; og hvo som mister sit Liv for min Skyld, skal finde det. * Luc. 17, 33.

40. * Hvo som annammer Eder, annammer mig; og hvo mig annammer, annammer den, som haver udsendt mig.

* c. 18, 5. Luc. 10, 16 Joh. 13, 20.

41. * Hvo som annammer en Prophet, fordi han er en Prophet, skal faae en Prophets Løn; og hvo som annammer en Retfærdig, fordi han er en Retfærdig, skal faae en Retfærdigs Løn. * 1 Kong. 17, 10. c. 18, 4.

42. Og hvo som giver en af disse Ringe ikkun et Bæger koldt Vand at drikke, fordi han er en Discipel, sandelig siger jeg Eder, * han skal ingenlunde miste sin Løn.

* c. 25, 40. 2 Kron. 15, 7. Marc. 9, 41. 1 Cor. 15, 58. Hebr. 6, 10

11. Capitel.

1) Johannes sender to Disciple til Jesus, som beviser sig at være den forjættede Messias, 1—6. 2) Og taler om Johannes, 7—15. Klager over Folkets Egensindighed, 16—19. 3) Raaber Vee over Nogle. 20—24 4) Priser Guds Veie. 25—27. Kalder de Besværede til sig. 28—30.

Og det skete, der Jesus havde fuldendt denne Befaling til sine tolv Disciple, gik han frem derfra at lære og prædike i deres Stæder.

2. Men der Johannes hørte i Fængselet Christi Gjerninger, * sendte han to af sine Disciple, og lod ham sige: * Luc. 7, 19 fl.

3. Er du * den, som kommer, eller skulle vi vente en Anden? * 5 Mos. 18, 15.

4. Og Jesus svarede og sagde til dem: gaaer hen, og forkynder Johannes de Ting, som I høre og see:

5. * Blinde see og Halte gaae, Spedalske renses og Døve høre, Døde staae op, og † Evangelium prædikes for Fattige; * Es. 35, 5. † Es. 42, 1. c. 61, 1.

6. og salig er den, som ikke * forarges paa mig. * c. 13, 57. c. 15, 12.

7. Men der disse gik bort, begyndte Jesus at sige til Folket om Johannes: hvad ere I udgangne i Ørken at skue? et Rør, som bevæges hid og did af Veiret?

8. Eller hvad ere I udgangne at see? et Menneske, iført bløde Klæder? See, de, som bære bløde Klæder, ere i Kongers Huse.

9. Eller hvad ere I udgangne at see? * en Prophet? Ja, jeg siger Eder, endog langt Mere end en Prophet. * Luc. 1, 76.

10. Thi han er den, om hvem der er skrevet: * see, jeg sender min Engel for dit Ansigt, som skal berede din Vei for dig. * Mal. 3, 1. Marc. 1, 2.

11. Sandelig siger jeg Eder: iblandt dem, som ere fødte af Qvinder, er ingen Større opstanden end Johannes den Døber; men den Mindste i Himmeriges Rige er større end han.

12. Men * fra Johannes den Døbers Dage indtil nu trænger man med Vold ind i Himmeriges Rige, og de, som trænge ind, rive det til sig. * Luc. 16, 16.

13. Thi alle Propheter og Loven spaaede indtil Johannes.

14. Og dersom I ville troe det: han er * Elias, som skal komme. * Mal. 4, 5. Matt. 17, 12.

15. * Hvo som har Øren at høre med, han høre! * c. 13, 9.

16. Men * hvem skal jeg ligne denne Slægt ved? Den er lig de smaa Børn, som sidde paa Torvene, og raabe til deres Stalbrødre, og sige: * Luc. 7, 31.

17. Vi fløitede for Eder, og I vilde ikke dandse; vi sang klagelig for Eder, og I vilde ikke græde.

18. Thi Johannes kom, som * hverken aad eller drak, og de sige: † han har Djævelen. * c. 3, 4. † Luc. 7, 33.

19. Menneskens Søn kom, som æder og drikker, og de sige: see, en Fraadser og en Viindranker, * Tolderes og Synderes Ven! Dog, † Viisdommen er retfærdiggjort af sine Børn. * Luc. 15, 1. 2. † Luc. 7, 35.

20. Da begyndte han at skamme de Stæder ud, i hvilke hans fleste kraftige Gjerninger vare gjorte, fordi de ikke havde omvendt sig.

21. Vee dig, * Chorazin! vee dig, Bethsaida! thi havde de kraftige Gjerninger været gjorte i Tyrus og Sidon, som ere gjorte i Eder, da havde de længe

siden omvendt sig † i Sæk og Aske. * Luc 10. 13 † Jon. 3, 6.

22. Men jeg siger Eder: det skal gaae Tyrus og Sidon lideligere paa Dommens Dag * end Eder. * 2 Petr. 2, 21

23. Og du, Capernaum, som er * ophøiet indtil Himmelen, du skal nedstødes indtil Helvede; thi dersom de kraftige Gjerninger havde været gjorte i † Sodoma, som ere gjorte i dig, var den bleven indtil denne Dag. * Es 14. 12 † 1 Mos. 19, 24.

24. Men jeg siger Eder: * det skal gaae Sodomas Land lideligere paa Dommens Dag, end dig. * c 10. 15.

25. Paa den samme Tid udbrød Jesus, og sagde: * jeg priser dig, Fader, Himmelens og Jordens Herre! at du har skjult dette † for de Vise og Forstandige, og aabenbaret det for de Umyndige. * Luc 10. 21 † 1 Cor. 1, 27.

26. Ja, Fader! thi det var saaledes * behageligt for dig. * Eph. 1, 5.

27. * Alle Ting ere mig overgivne af min Fader; og Ingen kjender Sønnen uden Faderen, og † Ingen kjender Faderen uden Sønnen, og den, som Sønnen vil det aabenbare. * c 28, 18. Joh 3, 35 c. 17, 2 † Joh. 1, 18. c 6, 46. c. 10, 15.

28. Kommer hid til mig Alle, som arbeide og ere * besværede! og jeg vil give Eder Hvile. * Jer 31, 25

29. Tager mit * Aag paa Eder, og lærer af mig, thi jeg er † sagtmodig og ydmyg af Hiertet: saa skulle I finde ** Hvile for Eders Sjele. * Ps. 68, 20 † Sach 9, 9. ** Jer. 6, 16.

30. Thi mit Aag er gavnligt, og * min Byrde er let. * Phil. 4, 13. 1 Joh. 5, 3.

12. Capitel.

1) Disciplene plukke Ax om Sabbaten, 1—8. 2) Jesus helbreder en visnen Haand, 9—14. 3) Helbreder, bespottes og forsvarer sig, taler om Synd imod den Hellig Aand. 15—45. 4) Kalder Disciplene sine Nærpaarørende, 46—50

Paa den samme Tid gik Jesus igjennem Sæden * paa Sabbaten; men hans Disciple hungrede, og begyndte at † plukke Ax, og at æde. * Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. fl. † 5 Mos. 23, 25.

2. Men der Pharisæerne saae det, sagde de til ham: see dine Disciple gjøre det, som ikke er tilladt at gjøre paa Sabbaten.

3. Men han sagde til dem: have I ikke læst, * hvad David gjorde, der han hungrede, og de, som vare med ham? * 1 Sam 21, 6.

4. Hvorledes han gik ind i Guds Huus, og aad Skuebrødene, hvilke det ikke var ham tilladt et æde, ei heller dem, som vare med ham, men * alene Præsterne? * 2 Mos. 25, 30. 3 Mos. 24, 9.

5. Eller have I ikke læst i Loven, at Præsterne * vanhellige Sabbaten i Templet paa Sabbaterne, og ere uskyldige? * 4 Mos. 28, 9.

6. Men jeg siger Eder, at den er her, som er * større end Templet. * Mal. 3, 1.

7. Men dersom I havde vidst hvad det er: * jeg haver Villie til Miskundhed, og ikke til Offer, da havde I ikke fordømt de Uskyldige. * c. 9, 13

8. Thi * Menneskens Søn er Herre, ogsaa over Sabbaten. * Marc. 2, 28.

9. Og han gik frem derfra, og * kom i deres Synagoge. * Marc. 3, 1 fg. Luc. 6, 6.

10. Og see, der var et Menneske, som havde en vissen Haand; og de spurgte ham ad og sagde: er det tilladt at * helbrede paa Sabbaten? at de kunde anklage ham. * Luc. 13, 14. c. 14, 3. Joh 9, 16.

11. Men han sagde til dem: hvilket Menneske er blandt Eder, som haver eet Faar, og ikke dersom det * falder i en Grav paa Sabbaten, tager fat paa det, og løfter det op? * 5 Mos. 22, 4

12. Hvor meget bedre er nu et Menneske end et Faar? Altsaa er det tilladt * at giøre vel paa Sabbaten. * Marc. 3, 4

13. Da sagde han til Mennesket: udræk din Haand! og han rakte den ud, og den blev igien sund som den anden.

14. Men Pharisæerne gik ud og holdt * Raad mod ham, hvorledes de kunde omkomme ham. * Luc 6, 11. Joh 10, 39. c. 11, 53.

15. Men der Jesus mærkede det, veg han bort derfra; og meget Folk fulgte ham, og han helbredte dem alle.

16. Og * han bød dem strængeligen, at de ikke maatte aabenbare ham; * c. 9, 30

17. at det skulde fuldkommes, som er talet ved Propheten * Esaias, som siger: * Es. 42, 1 fg.

18. See, min Tiener, som jeg har udvalgt, min Elskelige, til hvilken min Sjel * har Behagelighed; jeg vil give min Aand i ham og han skal forkynde Hedningerne Ret. * c. 3, 17. c. 17, 5.

19. Han skal ikke trætte, og ei raabe, og der skal ikke Nogen høre hans Røst paa Gaderne.

20. Han skal ikke sønderbryde det knusede Rør, og ei udslukke den rygende Taande, indtil han udfører Retten til Seier.

21. Og * Hedningerne skulle haabe paa hans Navn. * Rom. 15, 12.

22. Da blev * en Besat ført til ham, som var blind og stum; og han helbredte ham, saa at den Blinde og Stumme baade talede og saae. * c. 9, 32.

23. Og alt Folket forfærdedes, og sagde: mon denne ikke er den Davids Søn?

24. Men der Pharisæerne det hørte, sagde de: * denne uddriver ikke Djævle, uden ved Beelzebul, Djævlenes Øverste. * c. 9, 34.

25. Men saasom Jesus * vidste deres Tanker, sagde han til dem: hvert Rige, som er splidagtigt med sig selv, bliver øde; og hver Stad eller Huus, som er splidagtigt med sig selv, kan ikke bestaae. * c. 9, 4. Luc. 11, 17.

26. Hvis da Satan uddriver Satan, saa er han splidagtig med sig selv; hvorledes kan da hans Rige bestaae?

27. Og om jeg uddriver Djævle

ved Beelzebul, ved hvem uddrive da Eders Børn dem? Derfor skulle de være Eders Dommere.

28. Men dersom jeg uddriver Djævle * ved Guds Aand, er jo † Guds Rige kommet til Eder.

* Luc. 11, 20. † 1 Joh. 3, 8.

29. Eller hvorledes kan Nogen gaae ind i den Stærkes Huus, og røve ham hans Redskaber fra, uden han først binder den Stærke? * Da kan han plyndre hans Huus.

* Es 49, 24.

30. * Hvo som ikke er med mig, er imod mig; og hvo som ikke samler med mig, adspreder.

* Marc. 9, 40.

31. Derfor siger jeg Eder: * al Synd og Bespottelse skal forlades Menneskene, men Bespottelse imod Aanden skal ikke forlades Menneskene.

* Marc. 3, 28. Luc. 12, 10 Hebr. 6, 4. c. 10, 26. 1 Joh. 5, 16.

32. Og * hvo som taler Noget imod Menneskens Søn, det skal forlades ham; men hvo som taler imod den Hellig Aand, ham skal det ikke forlades, hverken i denne Verden, ei heller i den tilkommende.

* Marc. 3, 29.

33. Lader * enten Træet være godt, og dets Frugt god; eller lader Træet være raaddent, og dets Frugt raadden; thi † Træet kjendes paa Frugten.

* c 7, 16, 17. † Luc. 6, 44.

34. I * Øgle-Unger! hvorledes kunne I tale godt, I som ere onde? † thi af Hiertets Overflødighed taler Munden.

* c. 3, 7. c 23, 33 † Luc. 6, 45.

35. Et godt Menneske fremfører gode Ting af Hjertets gode Forraad; og et ondt Menneske fremfører onde Ting * af det onde Forraad.

* c. 15, 19.

36. Men jeg siger Eder, at Menneskene * skulle giøre Regnskab paa Dommens Dag for hvert † utilbørligt Ord, som de have talet.

* Rom. 2, 16. 1 Petr. 4, 5. † Eph 4, 29.

37. Thi af dine Ord skal du kjendes retfærdig, og * af dine Ord skal du fordømmes.

* Job 15, 6. Eph. 5, 6.

38. Da svarede nogle af de Skriftkloge og Pharisæer og sagde: Mester, vi ville * see et Tegn af dig.

* c. 16, 1. Marc. 8, 11 Luc. 11, 16 29 1 Cor. 1, 22.

39. Men han svarede og sagde til dem: * den onde og vanartige Slægt begjerer Tegn, men den skal intet Tegn gives, uden Jonas' Prophetens Tegn.

* c. 16, 4.

40. Thi ligesom * Jonas var tre Dage og tre Nætter i Hvalfiskens Bug, saaledes skal Menneskens Søn være tre Dage og tre Nætter i Jordens Skjød.

* Jon. 2, 1. 2.

41. De Mænd af Ninive skulle opstaae ved Dommen imod denne Slægt, og fordømme den; * thi de omvendte sig ved Jonas' Prædiken; og see, her er Mere end Jonas.

* Jon. 3, 5. Luc. 11, 32.

42. Dronningen fra Sønden skal opstaae ved Dommen imod denne Slægt og fordømme den; thi * hun kom fra Jordens Grændser, at høre Salomons Viisdom; og see, her er Mere end Solomon.

* 1 Kong 10, 1 Luc. 11, 31.

43. Men * naar den urene Aand er udfaren af Mennesket, vandrer han igjennem tørre Steder, søger Hvile, og finder den ikke. * Luc. 11, 24.

44. Da siger han: jeg vil vende om til mit Huus, som jeg gik ud af; og naar han kommer, finder han det ledigt, feiet og prydet.

45. Saa gaaer han hen og tager syv andre Aander tillige med sig, som ere værre end han selv, og naar de ere komne derind, boe de der; og det Sidste bliver * værre med dette Menneske end det Første; saaledes skal det og gaae denne onde Slægt.

* Hebr. 6, 4. c. 10, 26. 2 Petr. 2, 20.

46. Men der han endnu talede til Folket, see, da stode * hans Moder og hans Brødre udenfor og begjerede at tale med ham. * Marc. 3, 31. Luc. 8, 19.

47. Da sagde En til ham: see, din Moder og dine Brødre staae udenfor og begjere at tale med dig.

48. Men han svarede og sagde til den, som sagde ham det: hvo er min Moder? og hvilke ere mine Brødre?

49. Og han rakte sin Haand ud over sine Disciple, og sagde: see, min Moder og mine Brødre!

50. Thi * hvo som gjør min Faders Villie, som er i Himlene, † den er min Broder og Søster og Moder.

* c. 7, 21. 1 Thess. 4, 3.

† Joh. 15, 14. 2 Cor. 6, 18. Hebr. 2, 11.

13. Capitel.

1) Jesus taler ved Lignelser: om Sædemanden, 1—23. 2) Om Ukrudtet iblandt Hveden, 24—30 og 36—43. 3) Ligner Himmeriges Rige ved et Senepskorn, 31. 32. en Suurdeig, 33—35. et Liggendefæ, 44. en kostelig Perle, 45. 46. et Garn, 47—52. 4) Foragtes i Nazareth. 53—58.

Paa den samme Dag gik Jesus ud af Huset, og satte sig * ved Søen. * Marc. 4, 1 ff.

2. Og meget Folk forsamledes til ham, saa han steg i Skibet, og satte sig: og alt Folket stod paa Strandbredden.

3. Og han talede Meget til dem ved Lignelser, og sagde: see, * en Sædemand gik ud at saae. * Sach. 8, 12. Luc. 8, 4 fg.

4. Og idet han saaede, faldt Noget ved Veien; og Fuglene kom, og aade det op.

5. Men Noget faldt paa Steengrund, hvor det ikke havde megen Jord; og det voxte snart op, fordi det ikke havde dyb Jord.

6. Men der Solen gik op, blev det forbrændt, og fordi det ikke havde Rod, visnede det.

7. Men Noget faldt iblandt Torne; og Tornene voxte op, og qvalte det.

8. Men Noget faldt i god Jord, og bar Frugt; Noget hundrede Fold, men Noget tresindstyve Fold, men Noget tredive Fold.

9. * Hvo som har Øren at høre med, han høre!

* c. 11, 15. Marc. 7, 16.

10. Og Disciplene gik til ham, og sagde til ham: hvi taler du til dem ved Lignelser?

11. Men han svarede og sagde til dem: * Eder er det givet

at forstaae Himmeriges Riges Hemmeligheder; men dem er det ikke givet. *c. 11, 25 c. 16, 17. 1 Cor. 2, 10. 1 Joh. 2, 27.
12. Thi * hvo som har, ham skal gives og han skal have til Overflod; men hvo som ikke har, ham skal endog fratages det, han har. *c. 25, 29. Ordsp. 1, 5. Marc. 4, 25. Luc. 19, 26.
13. Derfor taler jeg til dem ved Lignelser, fordi de, skjøndt seende, dog ikke see, og hørende dog ikke høre, og forstaae ikke heller.
14. Og i dem fuldkommes * Esajas Spaadom, som siger: med Eders Øren skulle I høre, og dog ikke forstaae, og see med Eders Øjne, og ikke fatte. * Es. 6, 9. 10. Marc. 4, 12. Joh. 12, 40. Ap. G. 28, 26. Rom. 11, 8.
15. Thi dette Folks Hjerte er blevet forhærdet, og med Ørene høre de tungt, og deres Øine have de tillukt, paa det de ikke skulle komme til at see med Øinene og høre med Ørene, og forstaae med Hjertet, og omvende sig, at jeg maatte helbrede dem.
16. Men * salige ere Eders Øine, at de see, og Eders Øren, at de høre. *c. 16, 17. Luc. 10, 23 fl.
17. Thi sandelig siger jeg Eder: mange Propheter og Retfærdige begjerede at see det, I see, og saae det ikke; og at høre det, I høre, og hørte det ikke.
18. Saa hører I nu den Lignelse om Sædemanden.
19. Naar Nogen hører Rigets Ord, og forstaaer det ikke, da kommer den Onde, og river det bort, som er saaet i hans Hjerte; denne er det, som er saaet ved Veien.
20. Men det, som er saaet paa Steengrund, er den, som hører Ordet, og annammer det strax * med Glæde. * Es. 58, 2. Joh. 5, 35.
21. Men han har ikke Rod i sig, og bliver kun ved til en Tid; men * naar Trængsel eller Forfølgelse kommer for Ordets Skyld, forarges han strax. * 2 Tim. 4, 16.
22. Men det, som er saaet iblandt * Torne, er den, som hører Ordet; og † denne Verdens Bekymring og Rigdoms Forførelse qvæler Ordet, og det bliver uden Frugt. * Jer. 4, 3. † Matt. 19, 22. 1 Tim. 6, 9.
23. Men det, som er saaet i god Jord, er den, som hører Ordet, og forstaaer det, som ogsaa bærer Frugt, En * hundrede Fold, en Anden tresindstyve Fold, en Anden tredive Fold. * 1 Mos. 26, 12.
24. Han fremsatte en anden Lignelse for dem, og sagde: Himmeriges Rige lignes ved et Menneske, som saaede god Sæd i sin Ager.
25. Men der Folkene sov, kom hans Fjende, og saaede Klinte iblandt Hveden, og gik bort.
26. Men der Grøden voxte, og bar Frugt, da lod ogsaa Klinten sig tilsyne.
27. Men Huusbondens Tjenere kom frem, og sagde til ham: Herre, saaede du ikke god Sæd i din Ager? hvorfra har den da Klinten?

28. Han sagde til dem: det har et fjendsk Menneske gjort. Da sagde Tjenerne til ham: vil du da, at vi skulle gaae hen, og luge den af?
29. Men han sagde: nei, paa det I ikke skulle tillige med den rykke Hveden op, naar I luge Klinten af.
30. Lader dem begge voxe tilsammen indtil Høsten; og i Høstens Tid vil jeg sige til Høstfolkene: * sanker først Klinten tilsammen, og binder den i Knipper, at opbrænde den; men samler Hveden i min Lade. * c. 3, 12
31. Han fremsatte en anden Lignelse for dem, og sagde: Himmeriges Rige ligner * et Senepskorn, som et Menneske tog, og saaede i sin Ager.
* Marc. 4, 31. Luc. 13, 19.
32. Dette er vel mindre end alt andet Frø; men naar det voxer op, er det større end Urterne, og bliver et Træ, saa at Himmelens Fugle komme, og bygge Rede i dets Grene.
33. Han sagde dem en anden Lignelse: Himmeriges Rige ligner en Suurdeig, hvilken en Qvinde tog og nedlagde i * tre Maader Meel, indtil det blev syret altsammen.
* 1 Mos. 18, 6 Luc. 13, 21
34. Alt dette talede Jesus til Folket * ved Lignelser, og uden Lignelse talede han Intet til dem; * Marc. 4, 33.
35. at det skulde fuldkommes, som er talet ved * Propheten, som siger: jeg vil oplade min Mund i Lignelser; jeg vil udsige det, som har været † skjult fra Verdens Grundvold blev lagt. * Ps. 78, 2. † Rom 16, 25.
36. Da lod Jesus Folket fare, og kom til sit Huus; og hans Disciple gik til ham og sagde: * forklar os den Lignelse om Klinten paa Ageren. * c 15, 15.
37. Men han svarede, og sagde til dem: den, som saaer den gode Sæd, er Menneskens Søn.
38. Men * Ageren er Verden; og den gode Sæd er Rigets Børn; og Klinten er † den Ondes Børn; * 1 Cor. 3, 9.
† Joh. 8, 44. Ap. G. 13, 10. 1 Joh. 3, 8.
39. og Fjenden, som den saaede, er Djævelen, og * Høsten er Verdens Ende; og Høstfolkene ere Englene. * Joel 3, 13. Aab. 14, 15.
40. Derfor, ligesom Klinten sankes, og opbrændes med Ild, saa skal det og skee ved denne Verdens Ende.
41. Menneskens Søn * skal udsende sine Engle, og de skulle sanke af hans Rige alle Forargelser, og dem, som gjøre Uret. * c 24, 31.
42. Og de skulle kaste dem i Ild-Ovnen; * der skal være Graad og Tænders Gnidsel.
* c. 8, 12 c. 22, 13. c. 24, 51.
43. Da skulle * de Retfærdige skinne som Solen i deres Faders Rige. † Hvo som har Øren at høre med, han høre.
* Dan 12, 3. 1 Cor. 15, 42. † Matt. 11, 15.
44. Atter lignes Himmeriges Rige ved † et Liggendefæ, skjult i en Ager, hvilket et Menneske fandt, og skjulte, og gik hen af

Glæde derover, og † solgte alt det, han havde, og kjøbte den Ager. * Phil. 3, 7. † Matt 16. 24.

45. Atter lignes Himmeriges Rige ved en Kjøbmand, som søgte efter gode Perler,

46. hvilken, der han fandt en meget kostelig Perle, gik hen, og solgte alt det, han havde, og kjøbte samme.

47. Atter er Himmeriges Rige ligt en Vod, som kastes i Havet, og som samler af alle Slags Fisk.

48. Naar den er fuld, drage de den op paa Strandbredden, og sidde og sanke de gode tilsammen i Kar, men de raadne kaste de ud.

49. Saaledes skal det gaae til ved Verdens Ende. Englene skulle udgaae, og * skille de Onde ud fra de Retfærdige, * c. 25, 32.

50. og * kaste dem i Ild-Ovnen; der skal være Graad og Tænders Gnidsel. * v. 42.

51. Jesus siger til dem: forstode I dette altsammen? De sige til ham: ja, Herre.

52. Men han sagde til dem: saaledes er hver Skriftklog, som er oplært til Himmeriges Rige, ligesom en Huusbonde, der bringer frem af sit Forraad * Nyt og Gammelt. * Høis. 7, 13.

53. Og det begav sig, der Jesus havde fuldendt disse Lignelser, * drog han bort derfra. * Marc 6, 1 f.

54. Og * han kom til sit Fædreneland, og lærte dem i deres Synagoge, saa at de forundrede sig saare og sagde: Hveden har denne saadan Viisdom og de kraftige Gjerninger? * Luc. 4, 16.

55. Er denne ikke den Tømmermands Søn? Hedder ikke hans Moder Maria? og hans * Brødre Jakob og Joses og Simon og Judas? * c. 12, 46. Joh. 6 42.

56. Og ere ikke alle hans Søstre hos os? Hveden har denne da alt dette?

57. Og * de forargedes paa ham. Men Jesus sagde til dem: † en Prophet er ikke foragtet uden i sit Fædreneland og i sit Huus. * c. 11, 6 † Marc. 6, 4 Luc. 4, 24.

58. Og han gjorde der ikke mange kraftige Gjerninger formedelst deres Vantro.

14. Capitel.

[1]) Herodes mener, at Johannes, hvem han havde ladet halshugge, er opstanden 1—12. [2]) Jesus bespiser 5000 Mænd, 13—21. [3]) Gaaer paa Vandet, 22—34. [4]) Helbreder, 35. 36.

Paa den samme Tid hørte * Herodes, den Fierdingsfyrste, Rygtet om Jesus. * Marc. 6, 14. Luc 9 7

2. Og han sagde til sine Tjenere: denne er Johannes den Døber; han er opreist fra de Døde, derfor tee sig og de kraftige Gjerninger i ham.

3. Thi * Herodes havde grebet Johannes, og bundet ham, og kastet ham i Fængsel, for Herodias', sin Broder Philips Hustrues, Skyld. * Luc. 3 19. 20.

4. Thi Johannes sagde til ham: det er dig * ikke tilladt at have hende. * 3 Mos. 18, 16.

5. Og han havde gjerne slaget ham ihjel, men * frygtede for

Folket, thi de holdt ham for en
Prophet. * c. 21. 26. Luc. 20. 6.
6. Men der Herodes holdt sin
* Fødselsdag, dandsede Hero=
dias' Datter for dem; og hun
behagede Herodes. * Hos. 7. 5.
7. Derfor * lovede han med
en Ed at give hende, hvad hun
begjerede. * Esth. 5, 6.
8. Men da hun var tilforn
underviist af sin Moder, sagde
hun: giv mig hid Johannes
den Døbers Hoved paa et Fad.
9. Og Kongen blev bedrøvet;
men for de Eders og for Gje=
sternes Skyld, befoel han det
at gives hende.
10. Og han sendte hen, og
lod Johannes halshugge i
Fængslet.
11. Og hans Hoved blev baaret
paa et Fad, og givet Pigen; og
hun bar det til sin Moder.
12. * Da kom hans Disciple,
og toge Legemet, og jordede
det; og de kom, og forkyndte
Jesus det. * Marc. 6. 29. 30.
13. Og der Jesus det hørte, veg
han bort derfra udi et Skib *
til et øde Sted afsides; og der
Folket det hørte, † fulgte de
ham tillands fra Stæderne.
* Marc. 6. 31. 32. Luc. 9. 10. † Joh. 6. 2.
14. Og der Jesus gik frem,
saae han meget Folk, og han *
ynkedes inderligen over dem, og
helbredte deres Syge. * c. 9. 36.
15. Men der det var blevet
Aften, gik hans Disciple til
ham, og sagde: Stedet er øde,
og Tiden er allerede forløben;
lad Folket fare, at de kunne gaae
hen i Byerne og kjøbe sig Mad.
16. Men Jesus sagde til dem:
de have ikke behov at gaae bort;
giver I dem at æde.
17. Men de sagde til ham: vi
have her ikke uden fem Brød
og to Fiske.
18. Men han sagde: henter
mig dem hid.
19. Og han bød Folket sætte
sig ned paa Græsset, og * tog
de fem Brød og de to Fiske,
saae op til Himmelen, og † vel=
signede dem; og han brød dem,
og gav sine Disciple Brødene,
men Disciplene gave Folket
dem. * c. 15. 36. Marc. 6, 41. † Matt. 26. 26.
20. Og de aade alle, og bleve
mætte; og de opsamlede de over=
blevne Stykker, tolv Kurve fulde.
21. Men de, som aade, vare
ved fem tusinde Mænd, foruden
Qvinder og Børn.
22. Og strax * nødte Jesus
sine Disciple til at † gaae i
Skibet, og i Forveien sætte
over til hiin Side, indtil han
fik ladet Folket fare.
* Marc. 6. 45. † Joh. 6. 17.
23. Og der han havde ladet
Folket fare, gik han paa et Bjerg
afsides for * at bede. Men der
det var blevet Aften, var han †
alene der.
* Luc. 6. 12. c. 9. 18. † Joh. 6. 15.
24. Men Skibet var allerede
midt paa Søen, og led Nød
af Bølgerne, thi Veiret var
dem imod.
25. Men i den fjerde Natte=
vagt kom Jesus til dem, van=
drende paa Søen.
26. Og der Disciplene saae
ham vandre paa Søen, * bleve

de forskrækkede, og sagde: det er et Spøgelse; og de skrege af Frygt. * Luc. 24, 37.

27. Men Jesus talede strax til dem, og sagde: værer frimodige; det er mig, frygter ikke.

28. Men Peter svarede ham, og sagde: Herre, dersom det er dig, da byd mig komme til dig paa Vandet.

29. Men han sagde: kom! Og Peter traadte ned af Skibet, og vandrede paa Vandet, for at komme til Jesus.

30. Men der han saae det stærke Veir, frygtede han; og da han begyndte at synke, raabte han, og sagde: * Herre, frels mig! * c. 8, 25

31. Og Jesus udrakte strax Haanden, og tog fat paa ham, og sagde til ham: * du lidet Troende, hvi tvivlede du? * c. 6, 30. c. 8, 26. Jac. 1. 6.

32. Og der de stege ind i Skibet, stilledes Veiret.

33. Men de, som vare i Skibet, kom, og faldt ned for ham, og sagde: du er sandelig * Guds Søn. * c. 16; 16.

34. Og da de vare farne over, kom de til * Genezareths Land. * Marc. 6, 53.

35. Og der Folket paa samme Sted kjendte ham, sendte de ud i det ganske Land, trindt omkring, og førte alle de Syge til ham.

36. Og de bade ham, at de maatte ikkun * røre ved Sømmen paa hans Klædebon; og alle de, som rørte derved, bleve helbredede. * c. 9, 21.

15. Capitel.

1) Jesus lærer, hvad der gjør Mennesket ureent, og straffer Pharisæernes Hykleri og Blindhed, 1-20. 2) Prøver og bønhører den cananæiske Qvinde, 21-28. 3) Helbreder Mange, og bespiser 4000 Mænd, 29-39.

Da * kom Skriftkloge og Pharisæer af Jerusalem til Jesus og sagde: * Marc. 7, 1-5.

2. Hvi overtræde dine Disciple de Gamles Vedtægt? thi de * toe ikke deres Hænder, idet de æde Brødet. * c. 23, 25. 26.

3. Men han svarede og sagde til dem: hvi overtræde og I Guds Bud for Eders Vedtægts Skyld?

4. Thi Gud har budet, sigende: * ær Fader og Moder; og: † hvo som bander Fader eller Moder, skal visselig døe. * 2 Mos. 20, 12. † c. 21, 17. 3 Mos. 20, 9. Ordsp. 20, 20.

5. Men I sige: * hvo som siger til Fader eller Moder: det, hvormed jeg kunde hjulpet dig, er en Gave, han behøver ikke at ære sin Fader eller sin Moder. * Ordsp. 28, 24.

6. Saaledes have I tilintetgjort Guds Bud for Eders Vedtægts Skyld.

7. I Dienskalke! * Esaias spaaede retteligen om Eder, da han sagde: * Es. 29, 13. Marc. 7, 6.

8. * Dette Folk holder sig nær til mig med sin Mund, og ærer mig med Læberne; men deres Hjerte er langt fra mig. * Es. 33, 31.

9. Men * de dyrke mig forgjeves, i det de lære saadanne Lærdomme, som ere Menneskers Bud. * 5 Mos. 4, 2. Col. 2, 18-23. Tit. 1, 14.

10. Og han kaldte Folket til

sig, og sagde til dem: * hører
til, og forstaaer! * Marc. 7, 14
11. Ikke det, som indkommer
i Munden, gjør * Mennesket
ureent, men det, som udgaaer
af Munden, dette gjør Men-
nesket ureent.
* Ap. G 10, 15 Rom. 14, 14. 17
12. Da gik hans Disciple
frem, og sagde til ham: veed du,
at Phariseerne have forarget
sig, der de hørte denne Tale?
13. Men han svarede, og
sagde: * hver Plantning, som
min himmelske Fader ikke har
plantet, skal med Rod oprykkes.
* Joh 15, 2. Ap G. 5. 38 39.
14. Lader dem fare, * Blinde
ere Blindes Veiledere; men †
naar en Blind leder en Blind,
da falde de begge i Graven.
* c. 23. 24 † Luc. 6, 39.
15. Men Peter svarede, og
sagde til ham: * Forklar os
denne Lignelse. * c. 13, 36.
16. Men Jesus sagde: * ere
og I endnu uforstandige?
* c 16, 9. Marc 7, 18
17. Forstaae I ikke endnu, at
alt det, som indkommer i Mun-
den, gaaer i Bugen, og udføres
ad den naturlige Gang.
18. Men det, som udgaaer *
af Munden, kommer ud af
Hjertet, og det gjør Mennesket
ureent. * Jac. 3, 6. 10.
19. Thi af * Hjertet udkomme
onde Tanker, Mord, Hoer,
Skjørlevnet, Thyverier, falske
Vidnesbyrd, Bespottelser.
* 1 Mos 6, 5. Jer. 17, 9. Matt 12, 35
20. Disse ere de Ting, som
gjøre Mennesket ureent; men
at æde med utoede Hænder,
gjør ikke Mennesket ureent.
21. Og Jesus gik bort derfra,
og drog * til Tyrus' og Sidons
Egne. * Marc 7. 24 fg.
22. Og see, en cananæisk
Qvinde kom fra de samme
Grændser, raabte og sagde til
ham: Herre, Davids Søn! for-
barm dig over mig! min Dat-
ter plages ilde af Djævelen.
23. Men han svarede hende
ikke et Ord. Da traadte hans
Disciple til ham, bade ham,
og sagde: skil dig af med hende,
thi hun raaber efter os.
24. Men han svarede og
sagde: jeg er ikke udsendt uden
til de * fortabte Faar af Is-
raels Huus.
* c. 10, 6 Ap G 13. 46 Rom 15, 8.
25. Men hun kom og faldt
ned for ham og sagde: Herre,
hjælp mig!
26. Men han svarede og
sagde: det er ikke smukt at tage
Børnenes Brød og kaste det
for smaa Hunde.
27. Men hun sagde: jo, Herre!
Hunde æde dog og af de Smu-
ler, som falde af deres Herrers
Bord.
28. Da svarede Jesus og sagde
til hende: o Qvinde, * din Tro
er stor, dig skee, som du vil!
Og hendes Datter blev karsk
fra den samme Time. * c. 8, 10
29. Og Jesus gik frem derfra
og kom til * den galilæiske Sø,
og han gik op paa et Bjerg og
satte sig der. * Marc. 7, 31
30. Og meget Folk kom til
ham og havde med sig * Halte,

Blinde, Stumme, Krøblinger og mange andre; og de lagde dem for Jesu Fødder, og han helbredte dem;

* Es. 35, 5. Matt. 11, 5. c. 14, 35.

31. saa at Folket forundrede sig, der de saae, at de Stumme talede, Krøblinger vare helbredede, Halte gik, og Blinde saae; og de prisede Israels Gud.

32. Men * Jesus kaldte sine Disciple til sig og sagde: mig ynkes inderligen over Folket, thi de have nu tøvet hos mig tre Dage, og have Intet at æde; og lade dem fastende fare vil jeg ikke, paa det de skulle ikke forsmægte paa Veien. * Marc. 8, 1 fg.

33. Og hans Disciple sagde til ham: hvoden skulle vi faae saa mange Brød i Ørken, at vi kunne mætte saa meget Folk?

34. Og Jesus sagde til dem: hvor mange Brød have I? Men de sagde: syv, og faa smaa Fiske.

35. Og han bød Folket sætte sig ned paa Jorden.

36. Og han tog de syv Brød og Fiskene, takkede, brød dem og gav sine Disciple dem, men Disciplene Folket.

37. Og * de aade alle og bleve mættede; og de samlede de overblevne Stykker, syv Kurve fulde. * 2 Kong. 4, 44.

38. Men de, som aade, vare fire tusinde Mænd, foruden Qvinder og Børn.

39. Og der han havde ladet Folket fare, gik han i et Skib og kom til Magdalas Grændser.

16. Capitel.

1) Jesus straffer Pharisæerne, som begjere Tegn, 1-4. Advarer for deres Suurdeig, 5-12. 2) Peter bekjender, at Jesus er Guds Søn, 13-20. 3) Jesus taler om sin Lidelse, straffer Peter, 21-23. 4) Taler om Fornægtelse og sin Tilkommelse, 24-28.

Og * Pharisæerne og Sadducæerne gik frem, fristede ham og begjerede, at han vilde vise dem † et Tegn af Himmelen.

* Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 29. † Matt. 12, 38.

2. Men han svarede og sagde til dem: om Aftenen sige I: det bliver en skjøn Dag, thi Himmelen er rød;

3. og om Morgenen: * det bliver Storm i Dag, thi Himmelen er rød og mørk. I Øienskalke! om Himmelens Skikkelse vide I at dømme, men om Tidernes Tegn kunne I ikke.

* Luc. 12, 54.

4. Denne onde og vanartige Slægt begjerer Tegn, og den skal intet Tegn gives, uden * Jonas' Prophetens Tegn. Og han forlod dem og gik bort.

* Jon. 2, 1. Luc. 11, 30.

5. Og * der hans Disciple fore over til hiin Side, havde de glemt at tage Brød med.

* Marc. 8, 14.

6. Og Jesus sagde til dem: * seer til og tager Eder vare for Pharisæernes og Sadducæernes † Suurdeig.

* Luc. 12, 1. † 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 9.

7. Da tænkte de ved sig selv, og sagde: det er, fordi vi ikke toge Brød med.

8. Men som Jesus det vidste, sagde han til dem: * I lidet

Troende! hvi tænke I ved Eder selv derpaa, at I ikke toge Brød med? * c. 6. 30. c. 8. 26.
9. Forstaae I ikke endnu? komme I ikke heller ihu de * fem Brød iblandt de fem Tusinde, og hvor mange Kurve I da toge op? * c. 14. 17.
10. ikke heller de * syv Brød iblandt de fire Tusinde, hvor mange Kurve I da toge op? * c. 15. 34. 37
11. Hvorledes forstaae I da ikke, at det ei var om Brød, jeg sagde til Eder, at I skulde tage Eder vare for Pharisæernes og Sadducæernes Suurdeig?
12. Da forstode de, at han havde ikke sagt, at de skulde tage sig vare for Brødets Suurdeig, men for Pharisæernes og Sadducæernes Lærdom.
13. Men der Jesus var kommen i Egnen af * Cæsarea Philippi, spurgte han sine Disciple ad og sagde: † hvem sige Menneskene mig, Menneskens Søn, at være? * Marc 8, 27 † Luc. 9. 18
14. Men de sagde: Nogle sige, at du er * Johannes den Døber; men Andre, Elias; men Andre, Jeremias eller een af Propheterne. * c. 14. 2
15. Han siger til dem: men I, hvem sige I mig at være?
16. Da svarede Simon Petrus og sagde: * du er Christus, den levende Guds Søn. * c. 14. 33 Joh 6. 69. c. 11, 27 Ap. G. 8, 37 c. 9. 20. 1 Joh. 4. 15
17. Og Jesus svarede og sagde til ham: salig er du, Simon Jonas' Søn, * thi Kjød og Blod har ikke aabenbaret dig det, men † min Fader, som er i Himlene. * Gal 1. 16. † Matt. 11. 27
18. Men jeg siger dig ogsaa, at du er * Petrus; og paa denne Klippe vil jeg bygge min Menighed, og Helvedes Porte skulle ikke faae † Overhaand over den. * Joh. 1. 43. † Ps. 46. 6
19. Og jeg vil give dig Himmeriges Riges Nøgler, og * hvad du binder paa Jorden, det skal være bundet i Himlene, og hvad du løser paa Jorden, det skal være løst i Himlene. * c. 18. 18. Joh. 20, 23. 2 Cor. 10, 8.
20. Da bød han sine Disciple, * at de skulde Ingen sige, at han var Christus. * c. 17, 9 Marc. 8. 30 fg. Luc 9. 21
21. Fra den Tid begyndte Jesus at give sine Disciple tilkjende, at ham * burde at gaae til Jerusalem, og lide Meget af de Ældste og Ypperste-Præster og Skriftkloge, og ihjelslaaes, og † opstaae tredie Dag. * c. 17. 22 c. 20. 17 18. † c. 27. 63.
22. Og Peter tog ham tilside, begyndte at straffe ham, og sagde: Herre, spar dig selv; dette skee dig ingenlunde!
23. Men han vendte sig og sagde til Peter: vig bag mig, * Satan! du er mig en Forargelse; thi du sandser ikke, hvad Guds er, men hvad Menneskens er. * 2 Sam. 19. 22.
24. Da sagde Jesus til sine Disciple: vil Nogen komme efter mig, han fornægte sig selv, * og tage sit Kors, og følge mig. * c. 10. 38.

25. Thi * hvo som vil frelse sit Liv, skal miste det; og hvo som mister sit Liv for min Skyld, skal finde det.

* Luc. 17. 33. Joh. 12, 25.

26. Thi hvad gavner det Mennesket, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjel? Eller * hvad kan et Menneske give til Vederlag for sin Sjel? * Ps 49, 9

27. Thi Menneskens Søn * skal komme i sin Faders Herlighed med sine Engle; og da † skal han ** betale Hver efter sin Gjerning. * c. 25, 31. c 26, 64 Sach 14, 5 † Job 34, 11 ** Rom 2. 6. 2 Cor. 5, 10. Aab. 2, 23.

28. * Sandelig siger jeg Eder: der ere Nogle, som her staae, som ingenlunde skulle smage Døden, førend de see Menneskens Søn komme i sit Rige.

* Marc. 9, 1. Luc. 9, 27.

17. Capitel.

1) Jesus forklares paa Bjerget, 1-9 2) Taler om Elias, 10-13. 3) Helbreder en Maanesyg, 14-21. 4) Forkynder sin Lidelse, 22. 23. 5) Giver Skat, 24-27.

Og sex Dage derefter * tog Jesus Peter og Jakob og Johannes, hans Broder, til sig, og førte dem afsides op paa et høit Bjerg. * Marc 9, 2 Luc. 9, 28.

2. Og han blev * forvandlet for dem, og hans Ansigt skinnede † som Solen, men hans Klæder bleve hvide som Lyset. * Phil. 3, 21. † Matt. 13, 43

3. Og see, Moses og Elias viste sig for dem og talede med ham.

4. Da svarede Peter, og sagde til Jesus: Herre! * her er godt at være; vil du, da ville vi gjøre tre Boliger her; dig een, og Moses een, og Elias een.

* 2 Kong. 2, 19.

5. Der han endnu talede, see, da overskyggede dem en klar Sky; og see, en Röst kom fra Skyen, som sagde: * denne er min Søn, den Elskelige, i hvilken jeg har Behagelighed; † hører ham. * c. 3, 17. Joh. 1, 34 Col 1, 13. † 5 Mos 18, 15

6. Og der Disciplene hørte det, faldt de paa deres Ansigt og frygtede saare.

7. Og Jesus traadte frem, * rørte ved dem og sagde: staaer op, og frygter ikke. * Dan. 10, 10 18

8. Men der de opløftede deres Øine, saae de Ingen uden Jesus alene.

9. Og der de gik ned af Bjerget, bød Jesus dem og sagde: * I skulle Ingen sige dette Syn, førend Menneskens Søn er opstanden fra de Døde. * c. 16, 20.

10. Og hans Disciple spurgte ham og sagde: hvad er det da, de Skriftkloge sige, * at Elias bør først komme? * c. 11, 14

11. Men Jesus svarede, og sagde til dem: * Elias kommer vel først, og skal skikke Alting tilrette. * Luc. 1, 17

12. Men jeg siger Eder, at Elias er alt kommen, og de erkjendte ham ikke, * men gjorde mod ham, hvad de vilde; saa skal ogsaa Menneskens Søn lide af dem. * c. 14, 10

13. Da forstode Disciplene, at han havde talet til dem om Johannes den Døber.

14. Og der de kom til Folket, * gik et Menneske til ham, og faldt paa Knæ for ham og sagde: * Marc. 9. 17 Luc 9. 38

15. Herre, forbarm dig over min Søn, thi han er maanesyg, og lider meget Ondt; thi han falder ofte i Ild, og ofte i Vand;

16. og jeg ledte ham til dine Disciple, og de kunde ikke helbrede ham.

17. Men Jesus svarede og sagde: o du vantro og forvendte Slægt! hvor længe skal jeg være hos Eder? hvor længe skal jeg taale Eder? Leder mig ham hid.

18. Og Jesus tiltalte ham haardeligen, og Djævelen foer ud af ham, og Drengen blev karsk fra den samme Stund.

19. Da gik Disciplene til Jesus afsides og sagde: hvi kunde vi ikke uddrive ham?

20. Men Jesus sagde til dem: for Eders Vantroes Skyld; thi sandelig siger jeg Eder: * dersom I have Tro som et Senepskorn, da kunne I sige til dette Bjerg: flyt dig herfra derhen, saa skal det flytte sig; og Eder skal Intet være umuligt. * c 21. 21 Marc 11 23 Luc 17. 6 1 Cor 13 2

21. Men dette Slags farer ikke ud uden ved Bøn og Faste.

22. Der de vandrede i Galilæa, sagde Jesus til dem: * Menneskens Søn skal overantvordes i Menneskers Hænder; * c. 16, 21. c. 20, 18. Marc. 9. 31. Luc. 9, 22. c. 18. 31.

23. og de skulle slaae ham ihjel, og han skal opreises paa den tredie Dag. Og de bleve saare bedrøvede.

24. Men der de kom til Capernaum, gik de, som oppebare Skattens Penninge, til Peter, og sagde: betaler Eders Mester ikke Skattens Penninge?

25. Han sagde: jo. Og der han kom ind i Huset, forekom Jesus ham, og sagde: hvad tykkes dig, Simon? af hvem tage Konger paa Jorden * Told eller Skat? af deres egne Børn, eller af Fremmede? * c 22. 21 Rom. 13. 7.

26. Peter siger til ham: af Fremmede. Jesus sagde til ham: saa ere jo Børnene frie.

27. Men paa det vi ikke skulle * forarge dem, gak hen til Havet, kast en Krog, og tag den første Fisk, som kommer op; og naar du aabner dens Mund, skal du finde en Stater; tag denne, og giv dem den for dig og for mig. * Luc 23, 2

18. Capitel.

1) Jesus lærer Disciplene at fly Hovmodighed og Forargelser 1 10, at han er kommen for at frelse de Fortabte 11-14 2) Hvorledes de skulle forholde sig imod en Broder som synder 15-18, taler om forenet Bøn 19. 20. 3) Om at tilgive, 21-22; hvilket han forklarer med Lignelser om den gjeldbundne Svend 23-35.

I den samme Stund gik Disciplene til Jesus og sagde: hvo er * den største i Himmeriges Rige? * c. 5 19. Marc. 9 34. Luc. 9. 46

2. Og Jesus kaldte et Barn til sig og stillede det midt iblandt dem,

3. og sagde: sandelig siger jeg Eder: uden I omvende Eder, og blive som * Børn, komme I ingenlunde ind i Himmeriges Rige. * c. 19. 14. Marc. 10 14.

4. Derfor, hvo sig selv * fornedrer som dette Barn, han er den Største i Himmeriges Rige. * 1 Petr. 5 6

5. Og * hvo som annammer et saadant Barn i mit Navn, annammer mig. * c. 10. 40

6. Men * hvo som forarger een af disse Smaa, som troe paa mig, ham var det bedre, at der var hængt en Møllesteen om hans Hals, og han var sænket i Havets Dybhed. * Marc 9 42. Luc. 17, 1.

7. Vee Verden for Forargelser! * Vel er det fornødent, at Forargelser skulle komme; dog vee det Menneske, ved hvilket Forargelse kommer! * 1 Cor 11. 19. 2 Thess 2, 11.

8. Men * dersom din Haand eller din Fod forarger dig, da hug dem af, og kast dem fra dig. Det er dig bedre, at gaae halt eller en Krøbling ind til Livet, end at have to Hænder og to Fødder, og kastes i den evige Ild. * c 5. 30 Marc 9. 43. Col 3, 5

9. Og dersom dit Øie forarger dig, da riv det ud, og kast det fra dig. Det er dig bedre, at gaae eenøiet ind til Livet, end at have to Øine, og kastes i Helvedes Ild.

10. Seer til, at I ikke foragte een af disse Smaa; thi jeg siger Eder: deres * Engle i Himlene see altid min Faders Ansigt, som er i Himlene. * Ps. 34, 8

11. Thi * Menneskens Søn er kommen at frelse det, som var fortabt. * Luc 19. 10. 1 Tim. 1. 15.

12. Hvad tykkes Eder? * Om et Menneske havde hundrede Faar, og eet af dem foer vild, forlader han ikke de ni og halvfemsindstyve, og gaaer paa Bjergene, og leder efter det, som var faret vild? * Luc. 15, 4.

13. Og hænder det sig, at han finder det, sandelig siger jeg Eder, at han glæder sig mere over det, end over de ni og halvfemsindstyve, som ikke fore vild.

14. Saaledes er det ikke Eders himmelske Faders * Villie, at een af disse Smaa skal fortabes. * 2 Petr. 3, 9.

15. Men om din Broder synder imod dig, gak hen, og * straf ham imellem dig og ham alene; hører han dig, da † har du vundet din Broder. * 3 Mos 19, 17. Ordsp. 17, 10 Luc 17. 3 Gal 6. 1 † Jac. 5. 19.

16. Men hører han dig ikke, da tag endnu Een eller To med dig, paa det at Sagen maa blive fast efter * to eller tre Vidners Mund. * 5 Mos 17 6 c. 19. 15. Joh 8, 17. 2 Cor. 13 1 Hebr. 10, 28.

17. Men hører han dem ikke, da * siig Menigheden det; men hører han ikke Menigheden, † da skal han være for dig ligesom en Hedning og Tolder. * 1 Tim 5 20. † Rom 16 17. 1 Cor. 5 9. 2 Thess 3. 14. 2 Joh. v. 10.

18. Sandelig siger jeg Eder: * hvadsomhelst I binde paa

Jorden, skal være bundet i
Himmelen; og hvadsomhelst I
løse paa Jorden, skal være
løst i Himmelen.
* c. 16, 19. Joh. 20, 23.
19. Atter siger jeg Eder, at
dersom To af Eder blive enige
paa Jorden om hvad for en
Sag det er, at de ville * bede,
det skal vederfares dem af min
Fader, som er i Himlene.
* Jak. 5, 16. 1 Joh. 3, 22. c. 5, 14.
20. Thi hvor To eller Tre
ere forsamlede i mit Navn,
der er jeg * midt iblandt dem.
* c. 28, 20. Joh. 20, 19.
21. Da gik Peter frem til
ham og sagde: Herre, hvor ofte
skal jeg forlade min Broder,
som synder imod mig? indtil
syv Gange?
22. Jesus sagde til ham: jeg
siger dig, * ikke indtil syv Gange,
men indtil halvfierdsindstyve
Gange syv Gange. * Luc. 17, 4.
23. Derfor er Himmeriges
Rige lignet ved en Konge,
som vilde holde Regnskab med
sine Tjenere.
24. Men der han begyndte
at holde Regnskab, blev Een
ført frem for ham, som var
ti tusinde Talenter skyldig.
25. Men der han Intet havde
at betale med, bød hans Herre
ham at sælges og hans Hustru
og Børn, og alt det, han havde,
og Gjelden at betales.
26. Da faldt Tjeneren ned for
hans Fødder og sagde: Herre,
vær langmodig med mig, og
jeg vil betale det altsammen.
27. Da ynkedes samme Tje-
ners Herre inderligen over
ham, og gav ham løs og
forlod ham Gjelden.
28. Men den samme Tjener
gik ud og fandt en af sine
Medtjenere, som var ham hun-
drede Penninge skyldig; og han
greb fat paa ham og vilde
qvæle ham, og sagde: betal
mig det, du er skyldig.
29. Da faldt hans Medtjener
ned for hans Fødder, og bad
ham og sagde: vær langmodig
med mig, og jeg vil betale dig
det altsammen.
30. Men han vilde ikke, men
gik hen og kastede ham i
Fængsel, indtil han betalte
det, han var skyldig.
31. Men der hans Medtjenere
saae det, som skeet var, bleve
de saare bedrøvede, og kom
og aabenbarede for deres Herre
alt det, som skeet var.
32. Da kaldte hans Herre
ham for sig og sagde til ham:
du onde Tjener, al den Gjeld
forlod jeg dig, fordi du bad
mig.
33. Burde dig ikke og * at for-
barme dig over din Medtjener,
ligesom jeg og har forbarmet
mig over dig. * Jak. 2, 13.
34. Og hans Herre blev vred,
og * overantvordede ham til
Bødlerne, indtil han betalte alt
det, han var ham skyldig.
* c. 5, 25, 26.
35. Saa skal og min himmelske
Fader gjøre mod Eder, * om
I ikke forlade af Eders Hjerter,
Hver sin Broder hans Brøst.
* c. 6, 15 Marc. 11, 25.

19. Capitel.

1) Jesus helbreder, 1. 2. 2) Taler om Skilsmisse imellem Ægtefolk, og om Ægteskab, 3-12. 3) Velsigner smaa Børn, 13-15. 4) Befaler En at fornægte sin Rigdom, og taler om de Rige, 16-26. 5) Trøster dem, som fornægte Noget for hans Skyld, 27-30.

Og * det skete, der Jesus havde endt disse Ord, drog han bort af Galilæa, og kom til Judæas Grændser paa hiin Side Jordan. * Marc. 10, 1.

2. Og meget Folk fulgte ham, og han helbredte dem der.

3. Og Pharisæerne traadte til ham, fristede ham og sagde til ham: er det en Mand tilladt at skille sig fra sin Hustru for hvilkensomhest Sag?

4. Men han svarede og sagde til dem: have I ikke læst, at den, som gjorde dem af Begyndelsen, gjorde dem * Mand og Qvinde? * 1 Mos. 1, 27.

5. og sagde: * derfor skal et Menneske forlade Fader og Moder, og blive fast hos sin Hustru; og † de To skulle være til eet Kjød. * 1 Mos. 2, 24. 1 Cor. 7, 11. Eph. 5, 31. † 1 Cor. 6, 16.

6. Saa at de ere ikke længere to, men eet Kjød. Derfor, hvad Gud har tilsammenføiet, skal Mennesket ikke adskille.

7. De sagde til ham: hvorfor bød da Moses * at give et Skilsmisse-Brev, og skille sig fra hende. * 5 Mos. 24, 1. Matt. c. 5, 31.

8. Han sagde til dem: Moses tilstedte Eder, at skille Eder fra Eders Hustruer, for Eders Hjerters Haardheds Skyld; men af Begyndelsen har det ikke saaledes været.

9. Men jeg siger Eder, at * hvo som skiller sig fra sin Hustru, uden for Hoers Skyld, og tager en Anden tilægte, han bedriver Hoer; og hvo som tager en Fraskilt tilægte, han bedriver Hoer. * c. 5, 32. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. 1 Cor. 7, 10.

10. Hans Disciple sagde til ham: staaer Mandens Sag saaledes med Hustruen, da er det ikke godt at gifte sig.

11. Men han sagde til dem: dette Ord begribe ikke Alle, men de, * som det er givet. * 1 Cor. 7, 17.

12. Thi der ere Gildinger, som ere fødte saaledes af Moders Liv; og der ere Gildinger, som ere gildede af Menneskene; og der ere Gildinger, som have gildet sig selv * for Himmeriges Riges Skyld. Hvo det kan begribe, han begribe det! * 1 Cor. 7, 32. 34.

13. * Da bleve smaa Børn førte til ham, at han skulde lægge Hænderne paa dem, og bede; men Disciplene truede dem. * Marc 10, 13. Luc. 18, 15.

14. Da sagde Jesus: lader de smaa Børn med Fred, og formener dem ikke at komme til mig, * thi Himmeriges Rige hører Saadanne til. * c. 18, 2, fg.

15. Og han lagde Hænderne paa dem, og drog derfra.

16. Og see, * En traadte frem og sagde til ham: gode Mester, † hvad Godt skal jeg gjøre, at jeg maa have det evige Liv? * Marc. 10, 17. Luc. 18, 18. † Luc. 10, 25.

17. Men han sagde til ham:
hvi kalder du mig god? Ingen
er god, uden Een, som er Gud.
Men vil du indgaae til Livet,
da * hold Budene. * Luc. 10, 28.
18. Han sagde til ham: hvilke?
Men Jesus sagde: dette: * du
skal ikke ihjelslaae; du skal ikke
bedrive Hoer; du skal ikke stjæle;
du skal ikke bære falsk Vidnes-
byrd; * 2 Mos 20, 13 f. Rom. 13, 9.
19. * Ær din Fader og din Mo-
der, og: † du skal elske din Næste,
som dig selv. * c. 15, 4. † 3 Mos 19, 18
Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. Jak 2, 8.
20. Da siger den unge Karl
til ham: det har jeg holdet
altsammen fra min Ungdom;
hvad fattes mig endnu?
21. Jesus sagde til ham: vil
du være fuldkommen, da gak
hen, sælg, hvad du har, og
giv Fattige det, og du skal have
* et Liggendefæ i Himmelen; og
kom, følg mig.
* c. 6, 20 Luc. 12, 33. 1 Tim. 6, 19.
22. Men der den unge Karl
hørte det Ord, gik han bedrøvet
bort; thi han havde meget Gods.
23. Da sagde Jesus til sine
Disciple: sandelig siger jeg Eder,
at * en Rig kommer vanskelig
ind i Himmeriges Rige.
* Marc. 10, 24 1 Tim. 6, 9. 10.
24. Atter siger jeg Eder: * det
er lettere, at en Kameel gaaer
igjennem et Naale-Øie, end at
en Rig kommer ind i Guds
Rige. * Luc. 18, 25.
25. Men der hans Disciple
hørte det, bleve de saare for-
færdede og sagde: hvo kan da
blive salig?
26. Da saae Jesus paa dem
og sagde: for Mennesker er
dette umuligt, men * for Gud
ere alle Ting mulige.
* 1 Mos. 18, 14. Zach 8, 6. Luc. 1 37.
27. Da svarede Peter og sagde
til ham: * see, vi have forladt
alle Ting og fulgt dig; hvad
skulle vi da have?
* c. 4, 20. Marc. 10, 28. Luc. 18, 28.
28. Men Jesus sagde til dem:
sandelig siger jeg Eder, at I,
som have efterfulgt mig, * udi
Igjenfødelsen, naar Menneskens
Søn skal sidde paa sin Herlig-
heds Throne, † skulle I og sidde
paa tolv Throner, og dømme
de tolv Israels Stammer.
* Ap. G. 3, 21. 2 Petr. 3, 13.
Aab. 21, 1. † Luc. 22, 29. 30. Aab 3, 21.
29. Og hver, som har *
forladt Huus, eller Brødre,
eller Søstre, eller Fader, eller
Moder, eller Hustru, eller Børn,
eller Agre for mit Navns Skyld,
skal faae hundredefold igjen, og
† arve det evige Liv.
* c. 10, 37. Luc. 14, 26. † Tit. 3, 7.
30. Men Mange, * som ere
de første, skulle blive de sidste,
og de sidste de første.
* c. 20, 16 Mar. 10, 31. Luc. 13, 30.

20. Capitel.

1) Jesus taler om Arbeiderne i Viin-
gaarden, 1-16. 2) om sin Lidelse, 17-19.
3) Straffer Zebedæus' Sønner, og raader
til Ydmyghed, 20-28. 4) Helbreder to
Blinde ved Jericho, 29-34.

Thi Himmeriges Rige lignes
ved en * Huusbonde, som
udgik tidlig om Morgenen, at
leie Arbeidere til sin Viingaard.
* c. 21, 33.

2. Men der han blev eens med Arbeiderne om en * Penning om Dagen, sendte han dem i sin Viingaard. *c. 22, 19.

3. Og han gik ud ved den tredie Time og saae Andre staae ledige paa Torvet;

4. og han sagde til dem: gaaer I og hen i Viingaarden, og jeg vil give Eder, * hvad som ret er. Men de gik hen. *1 Cor. 3, 8.

5. Han gik atter ud ved den sjette og niende Time, og gjorde ligesaa.

6. Men ved den ellevte Time gik han ud, og fandt Andre staae ledige, og sagde til dem: hvi staae I her den ganske Dag ledige?

7. De sagde til ham: fordi Ingen leiede os. Han sagde til dem: gaaer I ogsaa hen i Viingaarden, og hvad som ret er, skulle I faae.

8. Men der det blev Aften, siger Viingaardens Herre til sin Foged: kald Arbeiderne, og giv dem Lønnen, og begynd fra de Sidste til de Første.

9. Og de kom, som vare leiede ved den ellevte Time, og fik hver en Penning.

10. Men der de Første kom, meente de, at de skulde faae Mere; og de fik og Hver en Penning.

11. Men der de fik den, knurrede de imod Huusbonden og sagde:

12. Disse Sidste have ikkun arbeidet een Time, og du har gjort dem lige med os, som have baaret Dagens Byrde og Hede.

13. Men han svarede, og sagde til een af dem: Ven! jeg gjør dig ikke Uret; er du ikke bleven eens med mig om en Penning?

14. Tag Dit, og gak hen. Men jeg vil give denne Sidste ligesom dig.

15. Eller har jeg ikke * Magt til at gjøre med Mit, hvad jeg vil? Eller er dit Øie ondt, fordi jeg er god? *Rom. 9, 21.

16. Saaledes skulle * de Sidste blive de Første, og de Første de Sidste; thi † Mange ere kaldede, men Faa ere udvalgte.

*c. 19, 30. †c. 22, 14.

17. Og Jesus drog op til Jerusalem, og tog de tolv Disciple tilside paa Veien, og * sagde til dem:

*c. 17, 22. Marc. 9, 31. c. 10, 32.

18. See, vi reise op til Jerusalem, og Menneskens Søn skal overantvordes de Ypperstepræster og Skriftkloge; og de skulle fordømme ham til Døden,

19. og * overantvorde Hedningerne ham at bespotte og hudstryge og † korsfæste; og paa den tredie Dag skal han opstaae.

*Luc. 18, 32. c. 24, 7. 20. †Joh. 18, 32.

20. Da gik * Zebedæus' Sønners Moder til ham med sine Sønner, faldt ned for ham, og bad ham om noget.

*Marc. 10, 35 fg.

21. Men han sagde til hende: hvad vil du? Hun sagde til ham: siig, at disse mine to Sønner skulle sidde i dit Rige, den Ene ved din høire, den anden ved din venstre Side.

22. Men Jesus svarede og sagde: I vide ikke, * hvad I

bede. Kunne I drikke † den
Kalk, som jeg skal drikke, og
døbes med den Daab, som jeg
skal døbes med? De sige til
ham: vi kunne.

* Rom. 8, 26. † Matt. 26, 39. 42.

23. Og han sagde til dem:
min Kalk skulle I vel drikke,
og med den Daab, som jeg
døbes med, skulle I døbes;
men at sidde ved min høire og
ved min venstre Side, hører
ikke mig til at give Nogen, uden
dem, * som det er beredt af
min Fader. * c. 25, 34.
24. Og der de Ti det hørte,
bleve de vrede paa de to Brødre.
25. Men Jesus kaldte dem til
sig og sagde: I vide, at Fol-
kenes Fyrster herske over dem,
og de Store bruge Myndighed
over dem.
26. Men saa skal det * ikke
være iblandt Eder; men hvo
som vil være stor iblandt Eder,
han være Eders Tjener;

* 1 Petr 5, 3.

27. og hvo som vil være den
Ypperste iblandt Eder, * han
være Eder underdanig.

* c. 23, 11. Marc. 9, 35. c. 10, 43.

28. Ligesom Menneskens Søn
ikke er kommen, at lade sig tjene,
men * at tjene, og at give sit
Liv † til en Gjenløsning for
Mange. * Luc. 22, 27.

Joh. 13, 14. Phil. 2, 7. † Eph. 1, 7.
1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. 1 Petr. 1, 19.

29. Og der de gik ud fra Je-
richo, fulgte ham meget Folk.
30. Og see, * to Blinde sadde
ved Veien, og der de hørte, at
Jesus gik forbi, raabte de, og
sagde: Herre, Davids Søn,
forbarme dig over os!

* c. 9, 27. Marc. 10, 46. Luc. 18, 35.

31. Men Folket truede dem,
at de skulde tie; men de raabte
mere, og sagde: Herre, Davids
Søn, forbarme dig over os!
32. Og Jesus stod stille og
kaldte ad dem, og sagde: hvad
ville I, jeg skal gjøre Eder?
33. De sagde til ham: Herre,
at vore Øine maatte oplades.
34. Men Jesus ynkedes inder-
ligen, og rørte ved deres Øine.
Og strax bleve deres Øine
seende, og de fulgte ham.

21. Capitel.

1) Jesus rider ind i Jerusalem, 1-11. 2) Renser Templet, 12. 13; helbreder, forsvarer de Børn, som prisede ham, 14-16. 3) Forbander Figentræet, 17-22. 4) Vil ei svare paa de Ypperste-Præsters Spørgsmaal, 23-27. 5) Siger en Lignelse om de to Sønner, 28-32. 6) Og om Arbeiderne i Viingaarden, 33-44. 7) Præsterne ville slaae ham ihjel, 45. 46.

Og * der de kom nær til
Jerusalem, og vare komne
til Bethphage, ved Oliebjerget,
da sendte Jesus tvende Di-
sciple og sagde til dem:

* Marc. 11, 1. Luc. 19, 29.

2. Gaaer hen i den By, som
ligger for Eder; og strax skulle
I * finde en Aseninde bunden,
og et Føl hos hende; løser dem,
og fører dem til mig. * Joh. 12, 14. 15.
3. Og dersom Nogen taler Eder
Noget til, da siger, at Herren
har dem behov, saa skal han
strax fremsende dem.
4. Men dette skete altsammen,
at det skulde fuldkommes, som er
talet ved Propheten, som siger:

5. *Forkynder Zions Datter: see, din Konge kommer til dig, † sagtmodig, og ridende paa et Asen, og paa Aseninden Føl.
*Es. 62, 11. Sach. 9, 9. † Matt. 11, 29.
6. Men Disciplene gik hen, og gjorde, som Jesus befoel dem;
7. og de hentede Aseninden og Føllet, og * lagde deres Klæder paa dem; og han satte sig derpaa.
*2 Kong. 9, 13.
8. Men de Fleste af Folket bredte deres Klæder paa Veien; Andre huggede Grene af Træerne og strøede dem paa Veien.
9. Men Folket, som gik foran, og fulgte, raabte og sagde: * Hosanna den Davids Søn! † velsignet være den, som kommer i Herrens Navn! Hosanna i det Høieste!
*Ps. 118, 26. Joh. 12, 13. † Matt. 23, 39.
10. Og der han drog ind i Jerusalem, oprørtes den ganske Stad, og sagde: * hvo er denne?
*Ps. 24, 8.
11. Men Folket sagde: det er Jesus, Propheten, fra * Nazareth i Galilæa. *c. 2, 23. Joh. 1, 46.
12. Og * Jesus gik ind i Guds Tempel, og uddrev alle dem, som solgte og kjøbte i Templet, og omstødte Vexelerernes Borde og Duekræmmernes Stole.
*Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Joh. 2, 15.
13. Og han sagde til dem: der er skrevet: * mit Huus skal kaldes et Bedehuus, men I have gjort det til en † Røverkule.
*Es. 56, 7. † Jer. 7, 11.
14. Og der gik Blinde og Halte til ham i Templet, og han helbredte dem.
15. Men der de Ypperste-Præster og Skriftkloge saae de Under-Gjerninger, som han gjorde, og at Børnene raabte i Templet, og sagde: Hosanna den Davids Søn! bleve de vrede, og sagde til ham:
16. Hører du, hvad disse sige? Men Jesus sagde til dem: jo! have I aldrig læst: * af de Umyndiges og Diendes Mund skal du berede Lov. *Ps. 8, 3.
17. Og han forlod dem, og gik udenfor Staden til Bethanien, og blev der.
18. Men der han om Morgenen igjen gik til Staden, * hungrede han. *Marc. 11, 12.
19. Og han saae et Figentræ ved Veien og gik til det, og * fandt Intet derpaa, uden Blade alene. Og han sagde til det: aldrig mere voxe Frugt paa dig! Og Figentræet visnede strax. *Luc. 13, 6.
20. Og der Disciplene saae det, forundrede de sig, og sagde, hvorledes visnede Figentræet saa strax?
21. Men Jesus svarede, og sagde til dem: sandelig siger jeg Eder: * dersom I have Tro, og ikke tvivle, da skulle I ikke alene kunne gjøre det med Figentræet, men dersom I endog sige til dette Bjerg: løft dig, og kast dig i Havet, da skal det skee.
*c. 17, 20. Jak. 1, 6.
22. Og * alt det, I begjere i Bønnen troende, det skulle I faae. *c. 7, 7.
23. Og * der han kom i Templet, traadte til ham, idet

han lærte, de Ypperste-Præster
og Folkets Ældste, og sagde:
† af hvad Magt gjør du dette?
og hvo har givet dig denne
Magt? * Marc. 11, 27 fg.
Luc. 20, 1 fg. † Ap. G. 4, 7.
24. Men Jesus svarede og
sagde til dem: jeg vil og spørge
Eder om een Sag; dersom I
sige mig det, vil jeg og sige Eder,
af hvad Magt jeg gjør dette.
25. Johannes' Daab, hveden
var den? af Himmelen, eller
af Menneskene? Men de be-
tænkte ved sig selv og sagde:
sige vi, den var af Himmelen,
da vil han spørge os: hvi
troede I ham da ikke?
26. Men sige vi: den var af
Menneskene, frygte vi os for
Folket; thi * de holdt alle Jo-
hannes for en Prophet.
* c. 14, 5 Marc. 6, 20. Luc. 20, 6.
27. Og de svarede Jesus og
sagde: vi vide det ikke. Da
sagde han og til dem: saa
siger jeg Eder ikke heller, af
hvad Magt jeg gjør dette.
28. Men hvad tykkes Eder?
Et Menneske havde to Sønner;
og han gik til den første, og
sagde: Søn, gak hen, arbeid
i Dag udi min Viingaard.
29. Men han svarede og sagde:
jeg vil ikke; men derefter an-
grede det ham, og han gik hen.
30. Og han gik til den anden,
og sagde ligesaa. Men han
svarede, og sagde: Herre, jeg
vil; * og gik ikke hen. * Ez. 33, 31.
31. Hvilken af de To gjorde
Faderens Villie? De sagde til
ham: den første. Jesus sagde til
dem: sandelig siger jeg Eder, *
at Toldere og Skjøger gaae for
Eder i Guds Rige. * Luc. 7, 29. 30.
32. Thi Johannes kom til
Eder paa Retfærdigheds Vei,
og I troede ham ikke, * men
Toldere og Skjøger troede ham;
men enddog I det saae, angrede
det Eder alligevel ikke derefter,
saa I troede ham. * Luc. 3, 12
33. Hører en anden Lignelse:
der var en Huusbonde, * som
plantede en Viingaard, og satte
et Gjerde omkring den og gra-
vede en Perse i den og byggede
et Taarn, og han leiede den
til Viingaardsmænd, og drog
udenlands. * Marc. 12, 1 fg.
34. Men der Frugtens Tid
kom, sendte han sine Tjenere
til Viingaardsmændene, at an-
namme dens Frugter.
35. Og Viingaardsmændene
toge hans Tjenere; En sloge
de, en Anden dræbte de, en An-
den * stenede de. * 2 Krøn. 24, 21.
36. Han sendte atter andre
Tjenere, flere end de første; og
* de gjorde ligesaa med dem.
* Ap. G. 7, 51.
37. Men derefter sendte han sin
Søn til dem og sagde: de ville
dog undsee sig for min Søn.
38. Men der Viingaardsmæn-
dene saae Sønnen, sagde de til
hverandre: denne er Arvingen;
kommer, * lader os slaae ham
ihjel, og tilvende os hans Arv.
* c. 26, 3. 4 c. 27, 1. Joh. 11, 53.
39. Og de toge ham og stødte
ham udenfor Viingaarden og
sloge ham ihjel.
40. Naar da Viingaardens

Herre kommer, hvad skal han gjøre med disse Viingaardsmænd?

41. De sagde til ham: han skal ilde omkomme de Onde, og leie sin Viingaard til andre Viingaardsmænd, som skulle give ham Frugterne i deres Tid.

42. Jesus sagde til dem: have I aldrig læst i Skrifterne: * den Steen, som Bygningsmændene forskøde, den er bleven til en Hoved-Hjørnesteen; det er skeet af Herren, og er underligt for vore Øjne. *Ps. 118, 22. 23. Es. 8, 14. c. 28, 16. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Ap. G. 4, 11. Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 7.

43. Derfor siger jeg Eder, at * Guds Rige skal tages fra Eder, og gives † et Folk, som skal bære dets Frugter. * c. 8, 12. Ap. G. 13, 46. † Es. 55, 5.

44. Og hvo som falder paa denne Steen, * skal sønderstødes; men hvilken den falder paa, ham skal den knuse. * Es. 8, 15.

45. Og der de Ypperste-Præster og Pharisæerne hørte hans Lignelser, mærkede de, at han talede om dem.

46. Og de søgte at gribe ham, men frygtede for Folket; thi de holdt ham * for en Prophet. * Luc. 7, 16. Joh. 7, 40.

22. Capitel.

1) Jesus siger en Lignelse om en Kongesøns Bryllup 1-14. 2) Lærer, at man skal give Keiseren Skat, 15-22. 3) Om Opstandelsen, 23-33. 4) Om det første Bud i Loven, 34-40. 5) At Christus er Davids Søn og Herre, 41-46.

Og Jesus svarede og talede atter ved Lignelser til dem og sagde:

2. Himmeriges Rige lignes ved en Konge, som gjorde sin Søns * Bryllup. * Luc. 14, 16. Aab. 19, 7.

3. Og han udsendte sine Tjenere, at kalde de Budne til Bryllup; men de vilde ikke komme.

4. Han udsendte atter andre Tjenere og sagde: siger de Budne: see, jeg har beredt * mit Maaltid, mine Øxen og det fede Qvæg er slagtet, og Alting er rede; kommer til Bryllup. * Ordsp. 9, 1. 2.

5. Men de foragtede det, og gik hen, den Ene paa sin Ager, den Anden til sit Kjøbmandskab.

6. Andre grebe hans Tjenere, forhaanede og ihjelsloge dem.

7. Men der Kongen det hørte, blev han vred, og skikkede sine Hære ud, og ødelagde disse Manddrabere og satte Ild paa deres Stad.

8. Da sagde han til sine Tjenere: Brylluppet er vel beredt, men de Budne vare det ikke værd.

9. * Gaaer derfor ud paa Vejskjellene, og byder til Bryllup saa Mange, som I finde. * Luc. 14, 21.

10. Og de Tjenere gik ud paa Vejen, og samlede alle dem, de fandt, baade Onde og Gode; og Bryllups-Huset blev fuldt af Gjester.

11. Da gik Kongen ind, at besee Gjesterne; og han saae der et Menneske, * som ikke var iført Bryllups-Klædningen. * 2 Cor. 5, 3. Eph. 4, 24. Aab. 16, 15. c. 19, 8.

12. Og han sagde til ham: Ven!
hvorledes er du kommen hid ind,
og har ikke Bryllups=Klæd=
ningen paa? Men han taug.
13. Da sagde Kongen til
Tjenerne: binder Hænder og
Fødder paa ham, og tager
ham, og * kaster ham ud i det
yderste Mørke; † der skal være
Graad og Tænders Gnidsel.
* c. 8, 12. c. 25, 30. † c. 13, 42. c. 24, 51.
14. Thi * Mange ere kaldede,
men Faa udvalgte. * c. 20, 16.
15. Da gik Pharisæerne hen
og holdt Raad, * hvorledes de
kunde besnære ham i Ord.
* Marc 12, 13. Luc. 20, 20.
16. Og de sendte deres Di=
sciple til ham med de Hero=
dianer, og sagde: Mester, vi
vide, at du er sanddru, og læ=
rer Guds Vei i Sandhed, og
skjøtter om Ingen; thi du an=
seer ikke Menneskers Person.
17. Siig os derfor, hvad
tykkes dig? er det tilladt at
give Keiseren Skat eller ei?
18. Men som Jesus havde
mærket deres * Ondskab, sagde
han: I Dienskalke, hvi friste
I mig? * Ordsp. 11, 9.
19. Viser mig Skattens Mynt.
Men de bragte ham en Penning.
20. Og han sagde til dem: hvis
Billede og Overskrift er dette?
21. De sagde til ham: Kei=
serens. Da sagde han til dem:
* saa giver Keiseren det, som
Keiserens er, og Gud det, som
Guds er. * Luc. 23, 2. Rom. 13, 7.
22. Og der de hørte det, for=
undrede de sig, og forlode ham
og gik bort.
23. Paa den samme Dag traadte
* Sadducæerne til ham, som
sige, at der ikke er Opstandelse,
og spurgte ham, og sagde:
* Marc. 12, 18 fg.
Luc. 20, 27 fg. Ap. G. 23, 6. 8.
24. Mester! Moses har sagt:
* naar Nogen døer, og ikke
har Børn, skal hans Broder
for Svogerskabs Skyld tage
hans Hustru tilægte, og opreise
sin Broder Sæd. * 5 Mos. 25, 5.
25. Men nu have været hos
os syv Brødre; og den første
giftede sig, og døde; og efterdi
han ikke havde Sæd, efterlod
han sin Broder sin Hustru.
26. Og den anden ligesaa, og
den tredie, indtil den syvende.
27. Men sidst af dem alle
døde og Qvinden.
28. Hvis Hustru af disse syv
skal hun da være i Opstandel=
sen? thi de have alle havt hende.
29. Men Jesus svarede: I fare
vild, idet I ikke kjende Skrif=
terne, ej heller Guds Kraft.
30. Thi i Opstandelsen skulle
de hverken tage tilægte, ei
heller bortgiftes; men de ere
ligesom Guds Engle i Him=
melen.
31. Men have I ikke læst om
de Dødes Opstandelse, hvad som
er talet til Eder af Gud, * naar
han siger: * 2 Mos. 3, 6. 15. 16.
32. Jeg er Abrahams Gud,
og Isaaks Gud, og Jakobs
Gud. Men Gud er ikke de
Dødes Gud, men de Levendes.
33. Og der Folket det hørte,
* forundrede de sig saare over
hans Lærdom. * c. 7, 28.

34. Men * der Pharisæerne hørte, at han havde stoppet Munden paa Sadducæerne, forsamlede de sig. * Marc. 12, 28 fg.

35. Og En af dem, * en Lovkyndig, spurgte og fristede ham, og sagde: * Luc. 10, 25

36. Mester, hvilket er det store Bud i Loven?

37. Men Jesus sagde til ham: * du skal elske Herren din Gud i dit ganske Hjerte, og i din ganske Sjel, og i dit ganske Sind. * 5 Mos. 6, 5. Luc. 10, 27.

38. Dette er det første og store Bud.

39. Men det andet er ligesom dette: * du skal elske din Næste som dig selv. * 3 Mos. 19, 18. Rom. 13, 9 Gal. 5, 14. 1 Tim. 1. 5.

40. Af disse to Bud hænger * al Loven og Propheterne. * c. 7, 12.

41. Men der Pharisæerne vare forsamlede, * spurgte Jesus dem, og sagde: * Marc. 12, 35 Luc. 20, 41.

42. Hvad tykkes Eder om Christus? hvis Søn er han? De sagde til ham: Davids.

43. Han sagde til dem: hvorledes kalder da David ham i Aanden en Herre? da han * siger: * Ps. 110, 1. Ap. G. 2, 34. 1 Cor. 15, 25.

44. Herren sagde til min Herre: sæt dig ved min høire Haand, indtil jeg lægger dine Fjender til dine Fødders Skammel.

45. Efterdi David nu kalder ham en Herre, hvorledes er han da hans Søn?

46. Og Ingen kunde * svare ham et Ord, og Ingen turde ydermere gjøre Spørgsmaal til ham efter den Dag. * Luc. 14, 6.

23. Capitel.

1) Jesus lærer Folket at høre Pharisæerne, men ei at efterfølge dem, 1—12. 2) Raaber Vee over dem, 13—33. 3) Forkynder Jerusalems og Templets Ødelæggelse, 34—39.

Da talede Jesus til Folket og til sine Disciple, og sagde:

2. Paa Moses' * Stol sidde Skriftkloge og Pharisæer. * Neh. 8, 4. 5. Ap. G. 13, 27

3. * Alt det derfor, som de sige Eder, at I skulle holde, det holder og gjører; men gjører ikke efter deres Gjerninger; thi † de sige det vel, men gjøre det ikke. * Mal. 2, 7. † Rom. 2, 21. 23

4. Thi * de binde svare Byrder, vanskelige at bære, og lægge Menneskene dem paa Skuldrene; men † selv ville de ikke røre dem med en Finger. * Luc. 11, 46 Ap. G. 15, 10. Gal. 6, 13. † Joh. 7 19.

5. Men * de gjøre alle deres Gjerninger for at ansees af Menneskene; thi de gjøre deres † Tankeremme brede, og Sømmene paa deres Klæder store. * c. 6, 1. 2. 5. 16. † 4 Mos. 15, 38. 5 Mos. 6, 8. c. 22, 12.

6. Og * de ville gjerne sidde øverst tilbords ved Nadverne, og paa de fornemste Sæder i Synagogerne. * Marc. 12, 38 fg. Luc. 11, 43. 3 Joh. v. 9.

7. Og de ville gjerne være hilsede paa Torvene, og kaldes Rabbi, Rabbi af Menneskene.

8. Men I skulle ikke ville kaldes * Rabbi; thi Een er Eders Veileder, Christus, men I ere alle Brødre. * Jac. 3, 1.

9. Og I skulle Ingen kalde

Eders Fader paa Jorden; * thi Een er Eders Fader, som er i Himlene. * Mal. 2, 10. Eph. 3, 14. 15.

10. Og I skulle ikke lade Eder kalde Veiledere; thi Een er Eders Veileder, Christus.

11. Men * den Største iblandt Eder skal være Eders Tjener. * c. 20, 26. 27.

12. Men * hvo sig selv ophøier, skal fornedres, og hvo sig selv fornedrer, skal ophøies. * Job 22, 29. Ordsp. 29, 23. Ez. 17, 24. Luc. 14, 11. c. 18, 14. Jak. 4, 6. 1 Petr. 5, 5.

13. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! at I tillukke Himmeriges Rige for Menneskene; thi * I gaae ikke derind, og dem, som ville gaae ind, tillade I det ikke. * Luc. 11, 52.

14. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! at * I opæde Enkers Huse, og paa Skrømt bede længe; derfor skulle I faae des haardere Dom. * Marc. 12, 40. Luc. 20, 47.

15. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! at I drage om til Vands og Lands for at vinde en Tilhænger; og naar han er bleven det, gjøre I et Helvedes Barn af ham, dobbelt mere end I ere.

16. Vee Eder, I * blinde Veiledere! I, som sige: † hvo som sværger ved Templet, det er Intet; men hvo som sværger ved Guldet i Templet, er skyldig. * c. 15, 14. † c. 5, 33.

17. I Daarer og * Blinde! hvilket er størst? Guldet, eller Templet, som helliger Guldet? * 2 Petr. 1, 9.

18. Fremdeles: hvo som sværger ved Alteret, det er Intet, men hvo som sværger ved Gaven, som er derpaa, er skyldig.

19. I Daarer og Blinde! hvilket er størst? Gaven? eller * Alteret, som helliger Gaven? * 2 Mos. 29, 37.

20. Derfor, hvo som sværger ved Alteret, sværger ved det, og ved Alt, som er derpaa.

21. Og hvo som sværger ved Templet, sværger ved det, og ved den, som boer deri.

22. Og hvo som sværger ved * Himmelen, sværger ved Guds Throne, og ved den, som sidder derpaa. * c. 5, 34.

23. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! at I * tiende af Mynte og Dild og Kommen, og efterlade de Ting, som svarere ere i Loven, Dom, og Barmhjertighed, og Tro. Disse Ting burde man gjøre, og ikke forsømme de andre. * Luc. 11, 42.

24. I blinde Veiledere, I, som sie Myggen af, men nedsluge Kamelen!

25. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! at I * rense Bægere og Fade udvortes, men indentil ere de fulde af Rov og Uretfærdighed. * c. 15, 2. Luc. 11, 39. 40.

26. Du blinde Pharisæer! * rens først det, som er inden i Bægeret og Fadet, at ogsaa det udvortes paa dem maa blive reent. * Tit. 1, 15.

27. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! thi

I ere ligesom kalkede Grave, hvilke synes deilige udvortes, men indentil ere fulde af døde Been og al Ureenhed.

28. Ligesaa synes og I vel udvortes retfærdige for Mennesfene, men indvortes ere I fulde af Øienskalkhed og Uret.

29. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! * at I bygge Propheternes Grave, og pryde de Retfærdiges Gravsteder, og sige: * Luc. 11, 47.

30. Havde vi været i vore Fædres Tid, da havde vi ikke været deelagtige med dem i Propheternes Blod.

31. Saa bære I da Vidnesbyrd om Eder selv, at I ere deres Børn, * som have ihjelslaget Propheterne. * Ap. G. 7, 51. 1 Thesf. 2, 15.

32. Saa fylder og I Eders Fædres Maal!

33. I Slanger! I * Øgleunger! hvorledes kunne I undflye Helvedes Dom? * c. 3, 7.

34. Derfor, see, * jeg sender til Eder Propheter, og Vise, og Skriftkloge; og Nogle af dem skulle I ihjelslaae og korsfæste, og Nogle af dem skulle I hudstryge i Eders Synagoger og forfølge dem fra en Stad til en anden; * Luc. 11, 49. Ap. G. 5, 40. c. 22, 19. 2 Cor. 11, 24.

35. at alt det retfærdige Blod skal komme over Eder, som er udgydt paa Jorden, fra den retfærdige * Abels Blod indtil Sacharias', Barachias Søns, Blod, hvilken I sloge ihjel imellem Templet og Alteret. * 1 Mos. 4, 8. Hebr. 11, 4.

36. Sandelig siger jeg Eder, alt dette skal komme over denne Slægt.

37. * Jerusalem! Jerusalem! som ihjelslaaer Propheterne, og steener dem, som ere sendte til dig: hvor ofte vilde jeg forsamlet dine Børn, ligerviis som † en Høne forsamler sine Kyllinger under Vingerne! Og ** I vilde ikke. * Luc. 13, 34. † Es. 31, 5. ** Ps. 81, 12. 13. Es. 65, 12. Jer. 6, 10. 16. c. 44, 16.

38. See, * Eders Huus skal lades Eder øde. * 1 Kong. 9, 7.

39. Thi jeg siger Eder: I skulle fra nu af ikke see mig, indtil I sige: * velsignet være den, som kommer i Herrens Navn! * c. 21, 9.

24. Capitel.

1) Jesus taler om Templets Ødelæggelse, 1. 2. 2) Om Jerusalems Ødelæggelse, og foregaaende Tegn, 3—28. 3) Om Verdens Undergang, og Tegn for Dommedag, 29—36. 4) Raader til Aarvaagenhed, 37—51.

Og Jesus gik ud, bort fra Templet, og hans Disciple gik til ham, for * at vise ham Templets Bygninger. * Marc. 13, 1 fg. Luc. 21, 5 fg.

2. Men Jesus sagde til dem: see I ikke alt dette? Sandelig siger jeg Eder: * her skal ikke lades Steen paa Steen, som jo skal nedbrydes. * 1 Kong. 9, 8. Mich. 3, 12. Luc. 19, 44.

3. Men da han sad paa Oliebjerget, gik hans Disciple til ham affides, og sagde: siig os, naar skal dette skee? og hvad Tegn skal der være paa din Tilkommelse og Verdens Ende?

4. Og Jesus svarede og sagde
til dem: * seer til, at Ingen
forfører Eder. * Jer. 29, 8.
Eph. 5, 6. Col. 2, 18. 2 Thess. 2, 3.
5. Thi * Mange skulle komme
i mit Navn, og sige: jeg er Chri=
stus; og † de skulle forføre
Mange. * c. 7, 22. † Joh. 5, 43.
6. Men I skulle høre Krige,
og Rygte om Krige. Seer til, at
I ikke forskrækkes; thi dette maa
altsammen skee; men * Enden er
ikke endda. * Jer. 4, 27. c. 5, 10. 18.
7. Thi * Folk skal reise sig imod
Folk, og Rige imod Rige; og der
skal være Hunger og Pestilentse
og Jordskjælv her og der. * Es. 19, 2.
8. Men alt dette er kun Veer=
nes Begyndelse.
9. Da skulle de * overantvorde
Eder til Trængsel og slaae Eder
ihjel; og I skulle hades af alle
Folkene for mit Navns Skyld.
* c. 10, 17.
Joh. 15, 20. 21. c. 16, 2. 3. Aab. 2, 10.
10. Og da skulle Mange for=
arges, og forraade hverandre,
og hade hverandre.
11. Og mange * falske Pro=
pheter skulle opstaae, og forføre
Mange. * 2 Petr. 2, 1.
12. Og efterdi Uretfærdighed
vil være bleven mangfoldig, skal
Kjærligheden blive * kold i
Mange. * 2 Tim. 3, 3.
13. Men * hvo som bliver be=
standig indtil Enden, han skal
blive salig. * c. 10, 22.
14. Og dette Riges * Evange=
lium skal prædikes i den ganske
Verden, til et Vidnesbyrd for
alle Folk; og da skal Enden
komme. * Aab. 14, 6.
15. Naar * I da see Ødelæg=
gelsens Vederstyggelighed, om
hvilken Propheten † Daniel har
talet, at staae paa det hellige
Sted; (hvo som det læser, give
Agt derpaa!) * Marc. 13, 14 fg.
Luc. 21, 20. † Dan. 9, 26. 27.
16. da flye paa Bjergene, hvo
som er i Judæa;
17. og * hvo som er paa Taget,
stige ikke ned, at hente Noget af
sit Huus; * Luc. 17, 31.
18. og hvo som er paa Ageren,
vende ikke tilbage, at hente sine
Klæder.
19. Men vee de Frugtsomme=
lige og dem, som give Die i de
Dage!
20. Men beder, at Eders Flugt
skal ikke skee om Vinteren, ei
heller paa Sabbaten;
21. thi * da skal være saa stor
en Trængsel, som ikke har
været fra Verdens Begyndelse
hidindtil, som ikke heller skal
blive. * Dan. 12, 1.
22. Og dersom disse Dage
ikke bleve forkortede, da blev
intet Menneske frelst; men for
de Udvalgtes Skyld skulle disse
Dage forkortes.
23. Dersom Nogen da siger
til Eder: * see, her er Chri=
stus, eller der! da skulle I ikke
troe det.
* Marc. 13, 21. Luc. 17, 23. c. 21, 8.
24. Thi falske Christi og falske
Propheter skulle opstaae, og
gjøre store Tegn og Undergjer=
ninger, at de Udvalgte skulde og
forføres, om det var muligt.
25. See, * jeg har sagt Eder
det forud. * Joh. 14, 25.

26. Derfor, om de sige Eder: see, han er i Ørken, da gaaer ikke ud; see, han er i Kamrene, da troer det ikke.
27. Thi ligesom Lynet udgaaer fra Østen og skinner indtil Vesten, saa skal og Menneskens Søns Tilkommelse være.
28. Thi * hvor Aadselet er, der skulle Ørnene forsamles.
* Job 39, 33. Hab. 1 8 Luc. 17, 37.
29. Men strax efter de Dages Trængsel skal * Solen formørkes, og Maanen ikke give sit Skin, og Stjernerne falde af Himmelen, og Himmelens Kræfter † røres.
* Joel 2. 10 Ap G 2, 20 Aab. 6, 12 † Es 13. 10 Ez 32, 7.
30. Og * da skal Menneskens Søns Tegn aabenbares i Himmelen; og da skulle alle Jordens Slægter † hyle; og de skulle see Menneskens Søn komme i Himmelens Skyer med Kraft og megen Herlighed.
* Marc 14, 62 † Aab. 1, 7.
31. Og han skal udsende * sine Engle † med stærktlydende Basune; og de skulle forsamle hans Udvalgte fra de fire Veir, fra den ene Ende af Himmelen til den anden.
* c 13. 41 † 1 Cor. 15, 52 1 Thess. 4 16.
32. Lærer en Lignelse af * Figentræet: naar Vædsken er kommen i dets Grene, og Bladene skyde ud, da vide I, at Sommeren er nær.
* Marc 13, 28 Luc 21 29.
33. Saaledes og I, naar I see alt dette, vider, * at han er nær for Døren. * Jak. 5, 9.
34. Sandelig siger jeg Eder, * denne Slægt skal ikke forgaae, førend dette skeer altsammen.
* c 23. 36.
35. * Himmelen og Jorden skulle forgaae, men mine Ord skulle ingenlunde forgaae.
* Ps. 102, 27. Es 51 6. Hebr 1. 11
36. Men * om den Dag og den Time veed Ingen, end ikke Himmelens Engle, uden min Fader alene. * Marc 13 32
37. Men * ligesom Noahs Dage vare, saa skal og Menneskens Søns Tilkommelse være.
* 1 Mos 6, 2. 4. Luc. 17, 26 fg 1 Petr 3,20.
38. Thi ligesom de i Dagene for Syndfloden aade og drak, toge tilægte og bortgiftede, indtil den Dag, der Noah gik ind i Arken;
39. og de agtede det ikke, indtil Syndfloden kom, og tog dem alle bort: saaledes skal og Menneskens Søns Tilkommelse være.
40. Da skulle To være paa Ageren; den Ene skal * annammes, og den Anden lades tilbage. * 1 Thess 4 17.
41. To Qvinder skulle male paa Qværnen; den Ene skal annammes, og den Anden lades tilbage.
42. Vaager derfor, thi * I vide ikke, i hvilken Time Eders Herre kommer. * c 25, 13 Luc 12 40
43. Men * dette skulle I vide, at dersom Huusbonden vidste, i hvilken Nattevagt † Tyven vilde komme, da vaagede han, og lod ikke bryde ind i sit Huus.
* Luc 12. 39
† 1 Thess 5, 2. 2 Petr, 3, 10. Aab 3 3.

44. Derfor værer I og rede;
thi Menneskens Søn kommer
paa den Time, som I ikke mene.
45. Hvo er vel * den troe og
snilde Tjener, som hans Herre
har sat over sit Tyende, at give
dem Mad itide? * c. 25, 21. Luc. 12, 42.
46. * Salig er den Tjener,
hvilken hans Herre, naar han
kommer, finder at gjøre saa-
ledes. * Aab. 16, 15.
47. Sandelig siger jeg Eder, *
at han skal sætte ham over alt
sit Gods. * c. 25, 21. 23. Luc. 22, 29. 30.
48. Men dersom nogen ond
Tjener vilde sige i sit Hjerte:
min Herre * tøver at komme,
* Ez. 12, 27.
49. og begynde at slaae Med-
tjenerne, men at æde og drikke
med de Drukne:
50. saa skal den Tjeners Herre
komme paa den Dag, som han
ikke forventer, og paa den Time,
som han ikke veed;
51. og slaae ham sønder, og
give ham sin Deel med Oien-
skalke;. * der skal være Graad
og Tænders Gnidsel. * c. 8, 12.

25. Capitel.

1) Jesus fremsætter en Lignelse om fem
kloge og fem daarlige Jomfruer, 1—13.
2) Om Herren, der betroer sine Tjenere sit
Gods, 14—30. 3) Beskrivelse af Dom-
mens Dag, 31—46.

Da skal Himmeriges Rige
lignes ved ti Jomfruer,
som toge deres Lamper, og gik
Brudgommen imøde.
2. Men de fem af dem vare
kloge, og de fem daarlige.
3. De daarlige toge deres Lam-
per, men toge ikke Olie med sig.
4. Men de kloge toge Olie
i deres Kar tilligemed deres
Lamper.
5. Og der Brudgommen tø-
vede, slumrede de alle, og sov ind.
6. Men ved Midnat skete An-
skrig: see, Brudgommen kom-
mer; gaaer ham imøde!
7. Da bleve Jomfruerne alle
* opvakte, og gjorde deres Lam-
per tilrette. * Luc. 12, 36. 37.
8. Men de daarlige sagde til
de kloge: giver os af Eders Olie;
thi vore Lamper udslukkes.
9. Men de kloge svarede og
sagde: det maatte ikke blive nok
til os og Eder; men gaaer hel-
lere hen til Sælgerne, og kjøber
for Eder selv.
10. Men der de vare bort-
gangne at kjøbe, kom Brud-
gommen; og de, som vare rede,
gik ind med ham til Bryllup;
og Døren blev tillukt.
11. Siden kom og de andre
Jomfruer, og sagde: Herre,
Herre, lad op for os!
12. Men han svarede, og sagde:
sandelig siger jeg Eder, * jeg kjen-
der Eder ikke. * c. 7, 23. Luc. 13, 25. 27.
13. * Vaager derfor, thi I
vide hverken Dag eller Time,
paa hvilken Menneskens Søn
kommer.
* c. 24, 42. 1 Cor. 16, 13. 1 Petr. 5, 8.
14. Thi ligesom * en Mand,
der drog udenlands, kaldte sine
Tjenere, og overantvordede dem
sit Gods; * Marc. 13, 34. Luc. 19, 12.
15. og gav Een fem Talenter,
en Anden to, og en Anden eet,
Hver efter hans Evne; og han
drog strax udenlands.

16. Da gik den, som havde annammet fem Talenter, hen og kjøbslog med dem, og vandt andre fem Talenter.

17. Ligesaa og den, som havde annammet de to Talenter, ogsaa han vandt andre to.

18. Men den, som havde annammet det ene, gik bort og grov i Jorden, og skjulte sin Herres Penge.

19. Men en lang Tid derefter kom disse Tjeneres Herre, og holdt Regnskab med dem.

20. Da gik den frem, som havde annammet fem Talenter, og frembragte andre fem Talenter, og sagde: Herre, du overantvordede mig fem Talenter; see, jeg har vundet fem andre Talenter med dem.

21. Men hans Herre sagde til ham: vel, du gode og tro Tjener! du har været tro over det Lidet, * jeg vil sætte dig over Meget; gak ind til din Herres Glæde. *c. 24, 47.

22. Da gik og den frem, som havde annammet to Talenter, og sagde: Herre, du overantvordede mig to Talenter; see, jeg har vundet to andre Talenter med dem.

23. Hans Herre sagde til ham: vel, du gode og troe Tjener! du har været tro over Lidet, jeg vil sætte dig over Meget; gak ind til din Herres Glæde.

24. Men den traadte og frem, som havde annammet eet Talent, og sagde: Herre, jeg kjendte dig, at du er en haard Mand, som høster, der du ikke saaede, og samler, der du ikke spredte.

25. Frygtende herfor gik jeg hen, og skjulte dit Talent i Jorden; see, der har du, hvad dit er.

26. Men hans Herre svarede, og sagde til ham: du * onde og lade Tjener! du vidste, at jeg høster, der jeg ikke saaede, og samler, der jeg ikke spredte; *c. 13, 32.

27. derfor burde det dig, at have overantvordet Vexelererne mine Penge; og naar jeg kom, da havde jeg faaet Mit igjen med Rente.

28. Tager derfor det Talent fra ham, og giver det til den, som har ti Talenter.

29. Thi * Hver, som har, ham skal gives, og han skal have til Overflod, men hvo som ikke har, ham skal endog fratages det, han har. *c. 13, 12 Marc. 4, 25.

30. Og kaster den udygtige Tjener ud i det yderste Mørke; * der skal være Graad og Tænders Gnidsel. *c. 24, 51.

31. Men naar * Menneskens Søn kommer i sin Herlighed, og alle hellige Engle med ham, da skal han sidde paa † sin Herligheds Throne. *Sach. 14, 5. Matt. 16, 27 1 Thess. 4, 16. 2 Thess. 1, 7. † Matt. 19, 28.

32. Og * alle Folkeslag skulle forsamles for ham, og han skal † skille dem fra hverandre, ligesom en Hyrde skiller Faarene fra Bukkene. *Rom. 14, 10. 2 Cor. 5, 10. † Ez. 20, 38 Matt. 13, 49.

33. Og * han skal stille Faarene ved sin høire Side, men Bukkene ved den venstre. *Ez. 34, 17 20.

34. Da skal Kongen sige til dem ved hans høire Side: kommer hid, min Faders Velsignede! arver * det Rige, som Eder er beredt, fra Verdens Grundvold blev lagt.
* c 20, 23. Joh 14, 2. 1 Cor. 2, 9.
35. Thi jeg var * hungrig, og I gave mig at æde; jeg var tørstig, og I gave mig at drikke; jeg var fremmed, og † I toge mig til Eder;
* Es. 58, 7. Ez 18, 7. † Hebr. 13, 2.
36. jeg var nøgen, og I klædte mig; jeg var * syg, og I besøgte mig; jeg var i Fængsel, og I kom til mig. * Jak 1, 27.
37. Da skulle de Retfærdige svare ham og sige: Herre, naar saae vi dig hungrig og gave dig Mad? eller tørstig, og gave dig at drikke?
38. Naar have vi seet dig fremmed, og taget dig til os? eller nøgen, og have klædt dig?
39. Naar have vi seet dig syg, eller i Fængsel, og ere komne til dig?
40. Og Kongen skal svare: sandelig siger jeg Eder: * hvad I have gjort mod Een af disse mine mindste Brødre, have I gjort mod mig.
* Ordsp 19, 17 Matt. 10, 42. Joh. 13, 20.
41. Da skal han og sige til dem ved den venstre Side: * gaaer bort fra mig, I Forbandede! i den evige Ild, som er beredt Djævelen og hans Engle.
* c 7, 23 Luc 13, 27.
42. Thi jeg var hungrig, og I gave mig ikke at æde; jeg var tørstig, og I gave mig ikke at drikke;
43. jeg var fremmed, og I toge mig ikke til Eder; jeg var * nøgen, og I klædte mig ikke; jeg var syg, og i Fængsel, og I besøgte mig ikke. * Job 24, 7.
44. Da skulle de ogsaa svare ham og sige: Herre, naar have vi seet dig hungrig, eller tørstig eller fremmed, eller nøgen, eller syg, eller i Fængsel, og have ikke tjent dig?
45. Da skal han svare dem, og sige: sandelig siger jeg Eder: hvad I ikke have gjort mod Een af disse Mindste, have I heller ikke gjort mod mig.
46. Og de skulle gaae hen, * disse til den evige Pine, men de Retfærdige til det evige Liv.
* Dan 12, 2. Joh. 5, 29.

26. Capitel.

1) Jesus taler om sin Lidelse, 1—2. Jøderne holde Raad om at dræbe ham 3—5 2) Han forsvarer Qvinden, som salver ham, 6—13. Judas vil forraade ham, 14—16 3) Jesus æder Paaskelam, og taler om sin Forræder, 17—25. 4) Indstifter den hellige Nadvere, 26—29 5) Gaaer til Oliebjerget, taler om Forargelse og Peters Fald, 30—35. 6) Hans Lidelse i Haven, 36—44. 7) Han forraades og gribes, 45—50 8) Straffer Peter, Disciplene flye, 51—56 9) Han føres til Caiphas' Huus, bekjender sig at være Guds Søn, fordømmes, bespottes, slaaes, 57—68. 10) Fornægtes af Peter 69—75

Og det skete, der Jesus havde endt alle disse Ord, sagde han til sine Disciple:
2. I vide, at om to Dage er det * Paaske, og Menneskens Søn skal forraades til at korsfæstes.
* 2 Mos 12, 15. Luc 22, 1 Joh 13, 1.
3. Da forsamledes de Ypperste-Præster og Skriftkloge og Fol-

kets Ældste i den Ypperste=Præsts Pallads; han hedte * Caiphas. * Joh 11, 47 Ap. G. 4, 27.
4. Og de * holdt Raad, at de kunde gribe Jesus med List, og ihjelslaae ham. * Ps. 2, 2. Matt. 27, 1
5. Men de sagde: ikke paa * Højtiden, at der ikke skal blive Larm iblandt Folket. * c. 27, 15.
6. Men der Jesus var i * Bethania, udi Simon den Spedalskes Huus, * Marc. 14. 3. Joh. 11, 1.
7. da kom * en Qvinde til ham, som havde en Alabasters Krukke med meget kostelig Salve, og udøste den paa hans Hoved, der han sad tilbords. * Joh. 12, 3.
8. Men der hans Disciple det saae, bleve de fortrydelige, og sagde: hvortil tjener denne Spilde?
9. Thi denne Salve kunde været solgt til en høi Priis, og givet til de Fattige.
10. Men der Jesus det mærkte, sagde han til dem: hvi gjøre I denne Qvinde Fortred? hun har jo gjort en god Gjerning imod mig.
11. Thi * I have altid Fattige hos Eder; men mig have I ikke altid. * 5 Mos. 15, 11.
12. Thi at hun udgød denne Salve paa mit Legeme, det har hun gjort for at salve mig tiljorde.
13. Sandelig siger jeg Eder: hvorsomhelst dette Evangelium bliver prædiket i den ganske Verden, skal og det, hun har gjort, omtales til hendes Ihukommelse.
14. Da * gik En af de Tolv, ved Navn Judas Ischariotes, hen til de Ypperste=Præster, * Marc. 14, 10. Luc. 22, 3. 4.
15. og sagde: hvad ville I give mig, saa vil jeg forraade Eder ham? Men de udtællede ham * tredive Sølvpenninge. * Sach. 11, 12.
16. Og fra den Stund søgte han beleilig Tid til at forraade ham.
17. Men * paa den første Dag af de usyrede Brøds Høitid gik Disciplene til Jesus, og sagde til ham: hvor vil du, at vi skulle berede for dig at æde Paaskelammet? * Marc. 14, 12. Luc. 22, 7.
18. Men han sagde: gaaer ind i Staden til en vis Mand, og siger til ham: Mesteren siger: min Tid er nær; jeg vil holde Paaske hos dig med mine Disciple.
19. Og Disciplene gjorde, ligesom Jesus befoel dem, og beredte Paaskelammet.
20. Men der det var blevet Aften, * satte han sig tilbords med de Tolv.
* Marc 14, 18. Luc. 22, 14. Joh. 13, 2.
21. Og der de aade, sagde han: sandelig siger jeg Eder, at Een af Eder skal forraade mig.
22. Og de bleve saare bedrøvede, og begyndte Hver især at sige til ham: Herre, er det mig?
23. Men han svarede og sagde: den * som dyppede Haanden tillige med mig i Fadet, han skal forraade mig. * Joh. 13, ..
24. Menneskens Søn gaaer vel bort, som der er skrevet om ham; men vee det Menneske,

ved hvilket Menneskens Søn
bliver forraadt! Det var dette
Menneske bedre, om han aldrig
var født.
25. Men Judas, som ham for=
raadte, svarede og sagde: er det
mig, Mester? Han sagde til
ham: du har sagt det.
26. Men der de aade, * tog
Jesus Brødet, og takkede, brød
det, og gav Disciplene det, og
sagde: tager, æder; dette er
mit Legeme. * 1 Cor. 11, 23.
27. Og han tog Kalken, og
takkede, gav dem den, og sagde:
drikker Alle deraf;
28. thi dette er mit Blod,
* det nye Testamentes, hvilket
udgydes † for Mange til Syn=
dernes Forladelse.
* Jer. 31, 31. Hebr 8, 8. † Matt. 20, 28.
29. Men jeg siger Eder, at jeg
skal herefter ikke mere drikke af
denne Viintræets Frugt, indtil
den Dag, da jeg skal drikke den
nye med Eder i min Faders
Rige.
30. Og der de havde sjunget
Lovsangen gik de ud til Olie=
bjerget.
31. Da siger Jesus til dem: i
denne Nat skulle I alle * for=
arges paa mig; thi der er skre=
vet: jeg skal † slaae Hyrden, og
Hjordens Faar skulle adspredes.
* Joh. 16. 32 † Sach. 13, 7.
32. Men * efterat jeg er op=
standen, vil jeg gaae forud for
Eder til Galilæa. * c 28, 16
33. Men Peter svarede, og
sagde til ham: dersom de og
alle skulle forarges paa dig,
saa vil jeg dog aldrig forarges.
34. Jesus sagde til ham: *
sandelig siger jeg dig, at i denne
Nat, førend Hanen galer, skal
du fornægte mig tre Gange.
* Joh. 13. 38.
35. Peter sagde til ham: der=
som jeg og skulde døe med dig,
vil jeg ikke fornægte dig. Lige=
saa sagde og alle Disciplene.
36. * Da kom Jesus med dem
til en Gaard, som kaldes Geth=
semane, og sagde til Discip=
lene: sætter Eder her, medens
jeg gaaer derhen, og beder.
* Marc. 14. 32. Luc 22. 39 Joh. 18. 1
37. Og han tog * Peter og de
to Zebedæus' Sønner til sig, og
begyndte at bedrøves og svar=
ligen at ængstes. * c. 17, 1. Marc. 5, 37
38. Da siger han til dem: * min
Sjel er ganske bedrøvet indtil
Døden; bliver her, og vaager
med mig. * Ps. 42. 6. 12. Joh. 12. 27.
39. Og han gik lidet frem, faldt
paa sit Ansigt, og * bad, og
sagde: min Fader, er det mu=
ligt, da gaae denne Kalk fra mig!
dog † ikke som jeg vil, men som
du vil. * Hebr 5 7. 8. † Joh. 6 38.
40. Og han kom til Disciplene,
og fandt dem sovende, og sagde
til Peter: saa kunde I da ikke
vaage een Time med mig!
41. Vaager og beder, at I ikke
falde i Fristelse! Aanden er vel
redebon, men Kjødet er skrø=
beligt.
42. Han gik atter anden Gang
hen, bad, og sagde: min Fader,
er det ikke muligt, at * denne
Kalk kan gaae fra mig, uden
jeg skal drikke den, da skee din
Villie. * Joh 18 11.

43. Og han kom, og fandt dem atter sovende, thi deres Øine vare betyngede.

44. Og han lod dem blive, og gik atter hen, og bad tredie Gang, og talede de samme Ord.

45. Da kom han til sine Disciple, og sagde til dem: *sove I fremdeles, og hvile Eder? See, Timen er nær, og Menneskens Søn skal forraades i Synderes Hænder. * Marc 14, 41

46. Staaer op, lader os gaae; see han er nær, som forraader mig.

47. Og der han endnu talede, see, * da kom Judas, Een af de Tolv, og en stor Skare med ham, med Sværd og Stænger, fra de Ypperste=Præster og Folkets Ældste.

* Marc 14, 43. Luc. 22, 47. Joh. 18, 3.

48. Men den, som ham forraadte, havde givet dem et Tegn, og sagt: hvilken jeg monne kysse, den er det; griber ham!

49. Og han traadte strax til Jesus, og sagde: hil være dig, Rabbi! og * kyssede ham.

* 2 Sam 20, 9.

50. Men Jesus sagde til ham: Ven, hvorfor er du kommen? Da traadte de frem, og lagde Hænder paa Jesus, og grebe ham.

51. Og see, Een af dem, som vare med Jesus, udrakte Haanden, og uddrog sit Sværd, og * slog den Ypperste=Præsts Tjener, og huggede hans Øre af. * Luc 22, 50 Joh 18, 10, 26.

52. Da sagde Jesus til ham: stik dit Sværd paa sit Sted; thi alle de, * som tage Sværd, skulle omkomme ved Sværd.

* 1 Mos. 9, 6 Aab 13, 10.

53. Eller mener du, at jeg nu ikke kunde bede min Fader, at han skulde tilskikke mig mere end tolv Legioner Engle?

54. Hvorledes skulde da * Skrifterne fuldkommes, at det bør saaledes gaae til?

* Ps 22, 7 fg. Es 53, 7 8 10.

55. Paa den samme Tid sagde Jesus til Skaren: I ere udgangne, ligesom til en Røver, med Sværd og Stænger, at tage fat paa mig. Jeg har siddet daglig hos Eder, og lært i Templet, og I grebe mig ikke.

56. Men det er altsammen skeet, at Propheternes Skrifter skulde fuldkommes. * Da forlode alle Disciplene ham, og flyede. * Joh 19, 13 Ps. 88, 9.

57. Men de, som havde grebet Jesus, * førte ham hen til den Ypperste=Præst Caiphas, der hvor de Skriftkloge og Ældste vare forsamlede.

* Marc 14, 53. Luc. 22, 54 Joh. 18, 13.

58. Men Peter fulgte langt fra efter ham indtil den Ypperste=Præsts Pallads, og gik indenfor, og sad hos Svendene, at see Enden.

59. Men de * Ypperste=Præster, og de Ældste, og det ganske Raad søgte falsk Vidnesbyrd mod Jesus, paa det de kunde aflive ham; og de fandt Intet.

* Ps. 94, 21. Ap. G. 6, 13.

60. Og alligevel at der traadte mange falske Vidner frem, fandt de dog Intet. Men paa det

Sidste traadte * to falske Vidner frem, og sagde: *1Kong.21,13.

61. Denne har sagt: jeg kan * nedbryde Guds Tempel, og bygge det i tre Dage. *Joh 2, 19.

62. Og den Ypperste-Præst stod op, og sagde til ham: svarer du Intet? hvad vidne disse imod dig?

63. Men Jesus taug. Og den Ypperste-Præst svarede og sagde til ham: * jeg besværger dig ved den levende Gud, at du siger os, om du er den Christus, den levende Guds Søn.

*Aab. 10, 6

64. Jesus sagde til ham: du har sagt det; dog siger jeg Eder: nu herefter skulle I see * Menneskens Søn sidde hos † Kraftens høire Haand, og komme i Himmelens Skyer.

*Dan.7,13. Matt.16,27 c.24,30 †Ps.110,1.

65. Da * sønderrev den Ypperste-Præst sine Klæder, og sagde: han har bespottet Gud; hvad have vi længere Vidner behov? see, nu have I hørt hans Bespottelse.

*Es 37, 1 Ap G. 14, 14.

66. Hvad tykkes Eder? Men de svarede, og sagde: * han er skyldig til Døden.

*3 Mos. 24, 16. Jer. 26, 11.

67. Da * spyttede de udi hans Ansigt, og sloge ham paa Munden; men de Andre sloge ham med Kjeppe. *Es.50,6. Matt 27,30.

68. Og de sagde: spaa os, Christus, hvo er den, der dig slog?

69. Men Peter sad udenfor i Gaarden; og * en Pige kom til ham, og sagde: du har og været med Jesus den Galilæer.

*Marc 14, 66 Luc. 22, 56 Joh. 18. 17. 25.

70. Men han nægtede det for dem alle, og sagde: jeg veed ikke, hvad du siger.

71. Men der han gik hen til Indgangen, saae en anden ham; og hun sagde til dem, som der vare: denne var og med Jesus af Nazareth.

72. Og han nægtede det atter med en Ed, sigende: jeg kjender ikke det Menneske.

73. Men lidet derefter gik de frem, som stode der, og sagde til Peter: sandelig, du er og een af dem, thi og dit Maal rober dig.

74. Da begyndte han at forbande sig og sværge: jeg kjender ikke det Menneske! Og strax goel Hanen.

75. Og Peter kom Jesu Ord ihu, der han sagde til ham: førend Hanen galer, skal du fornægte mig tre Gange. Og han gik udenfor, og græd bitterlig.

27. Capitel.

1) Jesus antvordes til Pilatus, 1. 2. 2) Judas fortvivler, 3—5. En Ager kiøbes for Blod-Pengene, 6—10. 3) Jesus bekjender sig at være en Konge, svarer ellers Intet, 11—14. 4) Pilatus vil give ham løs giver dog Barrabas løs, overgiver Jesus til at hudstryges og korsfæstes, 15—26. 5) Jesus bespottes, tornekrones, føres ud, 27—31. 6) Hans Kors bæres af Simon; han skjenkes med Galde, hans Klæder skiftes, to Mordere korsfæstes med ham, 32—38. 7) Han bespottes, 39—44 8) Mange Tegn skee, da Jesus døer. 45—54. 9) Qvinderne see til; Joseph jorder hans Legeme, 55—61. 10) Graven beségles, og forvares med Vagt, 62—66.

Men der det var blevet Morgen, * holdt alle de Ypperste-Præster og Folkets

Ældste Raad imod Jesus, at de kunde aflive ham.

* Marc. 15, 1. Luc. 22, 66. c. 23, 1.

2. Og de bandt ham, og førte ham hen, og overantvordede Landshøvdingen Pontius Pilatus ham.

3. Der Judas, som ham forraadte, da saae, at han var fordømt, angrede det ham, og han bar de tredive Sølv-Penninge til de Ypperste-Præster og Ældste igjen, og sagde:

4. Jeg har syndet, at jeg forraadte uskyldigt Blod. Men de sagde: hvad kommer det os ved? *see du dertil. * Ap. G. 18, 15.

5. Og han kastede Sølv-Penningene i Templet, veg bort, og gik hen og * hængte sig.

* Ap. G. 1, 18.

6. Men de Ypperste-Præster toge Sølv-Penningene, og sagde: det er ikke tilladt at lægge dem i Templets Kiste, thi det er Blod-Penge.

7. Men de holdt Raad, og kjøbte en Pottemagers Ager derfor, til at jorde Fremmede udi.

8. Derfor blev den Ager kaldet Blod-Ager indtil denne Dag.

9. Da fuldkommedes det, som talet er ved Propheten Jeremias, som siger: og de toge * de tredive Sølv-Penninge, den Vurderedes Værd, hvilken Israels Børn vurderede;

* Zach. 11, 13

10. og de gave dem for en Pottemagers Ager, som Herren befoel mig.

11. Men Jesus stod for Landshøvdingen; og Landshøvdingen spurgte ham, og sagde: * er du Jødernes Konge? Men † Jesus sagde til ham: du siger det.

* Marc. 15, 2.

† Luc. 23, 3. Joh. 18, 33-37. 1 Tim 6, 13

12. Og der han blev anklaget af de Ypperste-Præster og Ældste, svarede han Intet.

13. Da sagde Pilatus til ham: hører du ikke, hvor meget de vidne imod dig?

14. Og han svarede ham end ikke til eet Ord, saa at Landshøvdingen forundrede sig saare.

15. Men paa * Høitiden pleiede Landshøvdingen at give Folket een Fange løs, hvilken de vilde.

* Marc. 15, 6. Luc. 23, 17. Joh. 18, 39.

16. Men de havde da en mærkelig Fange, som hedte Barrabas.

17. Derfor, der de vare forsamlede, sagde Pilatus til dem: hvilken ville I, at jeg skal give Eder løs? Barrabas? eller Jesus, som kaldes Christus?

18. Thi han vidste, at de havde af Avind overantvordet ham.

19. Men der han sad paa Domstolen, skikkede hans Hustru til ham, og lod sige: befat dig intet med denne Retfærdige, thi jeg har lidt Meget i Dag i en Drøm for hans Skyld.

20. Men de Ypperste-Præster og de Ældste overtalede Folket, at de skulde * begjere Barrabas, men omkomme Jesus.

* Ap. G. 3, 14.

21. Men Langshøvdingen svarede og sagde til dem: hvilken ville I, at jeg skal give Eder

løs af disse To? Men de sagde: Barrabas.

22. Pilatus sagde til dem: hvad skal jeg da gjøre med Jesus, som kaldes Christus? De sagde alle til ham: lad ham korsfæstes!

23. Men Landshøvdingen sagde: hvad Ondt har han da gjort? Men * de raabte end mere: lad ham korsfæstes!
* Joh. 19, 6.

24. Men der Pilatus saae, at han udrettede Intet, men at der blev større Bulder, tog han Vand, og * toede Hænderne for Folket, og sagde: jeg er uskyldig i denne Retfærdiges Blod; seer I dertil. * 5 Mos. 21, 6.

25. Og det ganske Folk svarede, og sagde: * hans Blod komme over os, og over vore Børn! * Ap. G. 5, 28.

26. Da gav han dem Barrabas løs; men Jesus * lod han hudstryge, og overantvordede ham, at han skulde korsfæstes. * Joh. 19, 1.

27. Da toge Landshøvdingens Stridsmænd Jesus til sig i Domhuset, og samlede om ham den ganske Rode.

28. Og de afklædte ham, og kastede en Purpur-Kaabe om ham.

29. Og de flettede en Krone af Torne, og satte den paa hans Hoved, og et Rør i hans høire Haand; og de faldt paa Knæ for ham, og bespottede ham, og sagde: hil være dig, du Jødernes Konge!

30. Og * de spyttede paa ham, og toge Røret, og sloge paa hans Hoved. * c. 26, 67.

31. Og der de havde bespottet ham, toge de Kaaben af ham, og iførte ham hans egne Klæder, og førte ham hen at korsfæstes.

32. Men idet de gik ud, fandt de et Menneske fra Cyrene, ved Navn * Simon; ham tvang de til at bære hans Kors.
* Marc. 15, 21 fg. Luc. 23, 26.

33. Og * der de kom til et Sted, kaldet Golgatha, det er udlagt: Hovedpande-Sted,
* Joh. 19, 17. Luc. 23, 33.

34. da gave de ham at drikke Eddike blandet med Galde; og der han smagte det, vilde han ikke drikke.

35. Men de, som havde korsfæstet ham, skiftede hans Klæder, og kastede Lod om dem; at det skulde fuldkommes, som er sagt af Propheten: * de skiftede mine Klæder, og kastede Lod om mit Klædebon. * Ps. 22, 19.

36. Og de sadde der og toge vare paa ham.

37. Og oven over hans Hoved satte de Beskyldningen mod ham skreven: denne er Jesus, den Jødernes Konge.

38. Da korsfæstede de med ham to * Røvere, Een ved den høire, og Een ved den venstre Side. * Es. 53, 12

39. Men de, som gik forbi, bespottede ham, og * rystede deres Hoveder, og sagde: * Ps. 22, 8

40. Du, som * nedbryder Templet, og bygger det i tre Dage, frels dig selv; er du

Guds Søn, da stig ned af Korset. * c. 26, 61.

41. Ligesaa bespottede de Ypperste=Præster ham, med de Skriftkloge og Ældste, og sagde:

42. Han har frelst Andre, sig selv kan han ikke frelse; er han Israels Konge, da stige han nu ned af Korset, saa ville vi troe ham;

43. * han forlod sig paa Gud; han frie ham nu, om han har Behag i ham; thi han har sagt: jeg er Guds Søn.

* Ps. 22, 9.

44. Men det Samme * bebreidede og Røverne ham, som vare korsfæstede med ham.

* Luc. 23, 39.

45. Men fra den sjette Time blev et Mørke over det ganske Land indtil den niende Time.

46. Men ved den niende Time raabte Jesus med stor Røst, og sagde: Eli! Eli! Lama Sabachtani? det er: * min Gud! min Gud! hvorfor har du forladt mig? * Ps. 22, 2. Hebr. 5, 7.

47. Men Nogle af dem, som der stode, da de hørte det, sagde de: han kalder paa Elias.

48. Og strax løb Een af dem, og tog en Svamp, og fyldte den med * Eddike, og stak den paa et Rør, og gav ham at drikke.

* Ps. 69, 22.

49. Men de Andre sagde: holdt! lader os see, om Elias kommer og vil frelse ham.

50. Men Jesus * raabte atter med stor Røst, og udgav Aanden.

* Marc. 15, 37. Luc. 23, 46. Joh. 19, 30.

51. Og see, * Forhænget i Templet splittedes i to, fra det Øverste indtil det Nederste; og Jorden skjalv, og Klipperne revnede; * 3 Mos. 26, 31. 2 Krøn. 3, 14.

52. og Gravene oplodes; og mange af de hensovne Helliges Legemer opstode;

53. og de gik ud af Gravene efter hans Opstandelse, og kom ind i den hellige Stad, og aabenbaredes for mange.

54. Men Høvedsmanden, og de, som vare med ham, og bevogtede Jesus, der de saae det Jordskjælv, og hvad der skete, frygtede de saare, og sagde: sandelig, denne var Guds Søn.

55. Men der vare mange * Qvinder, som langt fra saae det an, hvilke havde fulgt Jesus fra Galilæa, og tjent ham. * Luc. 8, 2.

56. Iblandt disse vare Maria Magdalene, og Maria, Jakobs og Joses' Moder, og Zebedæus' Sønners Moder.

57. Men der det var blevet Aften, kom en rig Mand af Arimathæa, ved Navn Joseph, hvilken og selv havde været Jesu Discipel.

58. Denne gik til Pilatus, og begjerede Jesu Legeme. Da befoel Pilatus, at man skulde overantvorde ham Legemet.

59. Og Joseph tog Legemet, og svøbte det i et reent fiint Linklæde,

60. og lagde det i * sin nye Grav, hvilken han havde ladet hugge i en Klippe, og væltede en stor Steen for Indgangen til Graven, og gik bort. * Es. 53, 9.

61. Men Maria Magdalene var der, og den anden Maria; og de satte sig tvært over for Graven.

62. Men den anden Dag, som fulgte paa Beredelsens Dag, forsamledes de Ypperste-Præster og Pharisæer til Pilatus,

63. og sagde: Herre! vi komme ihu, at denne Forfører sagde, der han endnu levede: * efter tre Dage opreises jeg. * c. 16, 21.

64. Befal derfor, at man med Flid forvarer Graven indtil den tredie Dag, at ikke hans Disciple skulle komme om Natten, og stiæle ham, og sige til Folket: han er opreist fra de Døde; og da vil det sidste Bedrag blive værre end det første.

65. Men Pilatus sagde til dem: der have I Vagten; gaaer hen, forvarer med Flid, som I bedst vide.

66. Men de gik hen, og forvarede med Flid Graven ved Vagten, der de havde beseglet Stenen.

28. Capitel.

1) Qvinderne ville salve Jesus, høre af Engle, at han er opstanden, see Jesus, 1—10. 2) Vægterne fortælle, hvad skeet var, underkjøbes til at lie, 11—15. 3) Jesus aabenbares for Disciplene i Galilæa, giver Befaling om at døbe og lære, 16—20.

Men efter Sabbaten, * da det gryede ad den første Dag i Ugen, kom Maria Magdalene og den anden Maria for at see Graven.

* Marc. 16, 1. Luc. 24, 1. Joh. 20, 1.

2. Og see, der skete et stort Jordskiælv; thi Herrens Engel * nedfoer af Himmelen, traadte til, og væltede Stenen fra Indgangen, og satte sig der. * Joh. 5, 4.

3. Men * hans Skikkelse var ligesom Lynet, og hans Klædebon hvidt som Snee.

* Marc. 9, 3. c. 16, 5.

4. Men Vægterne skiælvede af Frygt for ham, og bleve som døde.

5. Men Engelen tiltalede Qvinderne, og sagde: frygter I ikke! thi jeg veed, at I lede efter Jesus den Korsfæstede.

6. Han er ikke her, thi han er opstanden, * som han har sagt. Kommer hid, seer Stedet, hvor Herren laa.

* c. 12, 40. c. 16, 21. c. 17, 23.

7. Og gaaer hastelig hen, og siger hans Disciple, at han er opstanden fra de Døde; og see, * han gaaer forud for Eder til Galilæa, der skulle I see ham. See jeg har sagt Eder det.

* c. 26, 32.

8. Og de gik hastelig ud af Graven med Frygt og stor Glæde, og løb, at bebude hans Disciple det.

9. Men der de gik, at bebude hans Disciple det, see, da mødte Jesus dem, og sagde: hil være Eder! Men de traadte til, og omfavnede hans Fødder, og tilbade ham.

10. Da sagde Jesus til dem: frygter ikke! gaaer hen, forkynder mine Brødre, at de drage til Galilæa, og der skulle de * see mig. * Ap. G. 1, 3. c. 13, 31.

11. Men der de gik hen, see, da kom Nogle af Vagten i Staden,

og forkyndte de Ypperste-Præster alt det, som var skeet.
12. Og de forsamledes med de Ældste, og holdt et Raad, og gave Stridsmændene rigeligen Penge,
13. og sagde: siger, hans Disciple kom om Natten, og stjål ham, da vi sov.
14. Og dersom Landshøvdingen faaer det at høre, ville vi stille ham tilfreds og holde Eder angerløse.
15. Men de toge Pengene, og gjorde, som de vare underviste. Og Rygtet om denne Sag blev udspredt iblandt Jøderne indtil denne Dag.
16. Men de elleve Disciple gik til * Galilæa, til det Bjerg, hvor Jesus havde bestilt dem. * v. 7.
17. Og der de saae ham, * tilbade de ham; men Nogle tvivlede. * Luc. 24, 52.
18. Og Jesus traadte frem, talede med dem, og sagde: * mig er given al Magt i Himmelen og paa Jorden.
* Ps. 8, 7. Matt. 11, 27. Luc. 10, 22. Joh. 3, 35. c. 17, 2. Hebr. 1, 2. c. 2, 8.
19. * Gaaer derfor hen, og lærer alle Folk, og døber dem i Navnet Faderens, og Sønnens, og den Hellig Aands.
* Marc. 16, 15. Luc. 24, 47. Joh. 15, 16.
20. Og lærer dem at holde alt det, jeg har befalet Eder. Og see, * jeg er med Eder alle Dage, indtil Verdens Ende.
* c. 18. 20. Joh. 14, 18.

Amen.

St. Marcus' Evangelium.

1. Capitel.

1) Johannes prædiker og døber, 1—8. 2) Jesus døbes, 9—11. Fristes, 12. 13. 3) Prædiker, 14. 15. Kalder fire Disciple, 16—20. 4) Lærer og uddriver Djævle, 21—28. 5) Helbreder Peters Hustrues Moder og Flere, 29—34. 6) Gaaer hen at bede, prædiker atter, 35—39. 7) Helbreder en Spedalsk, 40—45.

Jesu Christi, Guds Søns, Evangeliums Begyndelse var,
2. ligesom * skrevet er i Propheterne: See, jeg sender min Engel for dit Ansigt, som skal berede din Vei for dig.
* Es. 40, 3. Mal. 3, 1. Matt. 11, 10.
3. * Det er hans Røst, som raaber i Ørken: bereder Herrens Vei, gjører hans Stier jævne. * Matt. 3, 3. Luc. 1, 76. c. 3, 4. Joh. 1, 23.
4. * Johannes døbte i Ørken og prædikede Omvendelsens Daab til Syndernes Forladelse. * Matt. 3, 1 f.
5. Og det * ganske Land Judæa gik ud til ham og de af Jerusalem, og de døbtes af ham i Jordans Flod, Alle, som bekjendte deres Synder. * Matt. 3, 5. 6.
6. Men Johannes * havde Klæder af Kameelhaar, og et Læderbælte om sin Lænd, og aad Græshopper og vild Honning;
* 3 Mos. 11, 22. Matt. 3, 4.

7. og prædikede og sagde: * der kommer den efter mig, som er stærkere end jeg, for hvem jeg ikke er værdig til at bukke mig ned, at løse hans Skotvinge. * Matt. 3, 11.

8. Vel har jeg døbt Eder med * Vand, men han skal døbe Eder med den Hellig-Aand. * Ap. G. 1, 5. c. 2, 4 fg.

9. Og det skete i de samme Dage, at Jesus kom fra Nazareth i Galilæa, og * døbtes af Johannes i Jordan; * Matt. 3, 13. Luc. 3, 21.

10. og strax, der han steg op af Vandet, saae han Himlene adskilte, og * Aanden ligesom en Due komme ned over ham; * Joh. 1, 32. 33.

11. og der skete en Røst fra Himlene: * du er min Søn, den Elskelige, i hvilken jeg har Behagelighed. * Ps. 2, 7. Es. 42, 1. Matt. 3, 17. c. 17, 5. 2 Petr. 1, 17.

12. Og strax * drev Aanden ham ud i Ørken. * Matt. 4, 1. Luc. 4, 1.

13. Og han var der i Ørken fyrretyve Dage, og * blev fristet af Satan; og var blandt Dyrene; og Englene tjente ham. * Matt. 4, 2. 11.

14. Men efterat Johannes var kastet i Fængsel, kom Jesus til Galilæa, og * prædikede Guds Riges Evangelium, * Matt. 4, 17. Luc. 4, 15. Joh. 4, 43.

15. og sagde: * Tiden er fuldkommet og Guds Rige er nær, † omvender Eder og troer Evangelium. * Gal. 4, 4. † Matt. 3, 2 fg.

16. Men * der han vandrede ved den galilæiske Sø, saae han Simon og hans Broder Andreas, at de kastede Garn i Søen (thi de vare Fiskere). * Matt. 4, 18-21.

17. Og Jesus sagde til dem: følger efter mig, saa vil jeg gjøre Eder til * Menneske-Fiskere. * Jer. 16, 16. Ez. 47, 10. Luc. 5, 10.

18. Og de forlode strax deres Garn og fulgte ham.

19. Og da han gik lidet frem derfra, saae han Jakobus, Zebedæus' Søn, og hans Broder Johannes, at ogsaa de bødte deres Garn i Skibet;

20. og han kaldte strax ad dem, og * de forlode deres Fader Zebedæus i Skibet med Leiesvendene, og gik efter ham. * Luc. 5, 11.

21. Og * de gik ind i Capernaum, og strax paa Sabbaten gik han ind i Synagogen og lærte; * Matt. 4, 13. 23. Luc. 4, 31.

22. og de forundrede sig saare paa hans Lærdom; thi han lærte dem * som den, der havde Myndighed, og ikke som de Skriftkloge. * Matt. 7, 28. 29. Luc. 4, 32.

23. Og * der var et Menneske i deres Synagoge med en ureen Aand, og han raabte høit, * Luc. 4, 33.

24. og sagde: ak! * hvad have vi med dig at skaffe, Jesus af Nazareth? er du kommen at fordærve os? jeg kjender dig, hvo du er, den Guds Hellige. * Matt. 8, 29. Marc. 5, 7.

25. Og Jesus truede ham, og sagde: ti, og far ud af ham!
26. Og den urene Aand sled ham, og raabte med stor Røst, og foer ud af ham.
27. Og de bleve alle forfærdede, saa at de bespurgte sig med hverandre og sagde: hvad er dette? hvad er denne for * en ny Lærdom? thi han byder og de urene Aander med Magt, og de lyde ham. * Ap. G. 17, 19.
28. Men hans Rygte kom strax ud i alt det omkringliggende Land i Galilæa.
29. Og de gik strax ud af Synagogen, og kom * i Simons og Andreas' Huus, med Jakobus og Johannes.
* Matt. 8, 14. Luc. 4, 38.
30. Men Simons Hustrues Moder laae og havde Feber, og strax sagde de ham om hende,
31. og han gik til hende, tog fat paa hendes Haand og reiste hende op, og Feberen forlod hende strax, og hun gik dem tilhaande.
32. Men der det var blevet Aften, der Solen var nedgangen, førte de Alle, som vare syge, og de Besatte til ham,
33. og den ganske Stad var forsamlet for Døren.
34. Og han helbredte Mange, som lede af mangehaande Sygdomme, og uddrev mange Djævle, og lod Djævlene ikke tale, * thi de kjendte ham.
* Ap. G. 16, 17. 18 c. 19, 15.
35. Og om Morgenen længe før Dag stod han op og gik ud, og gik hen til * et øde Sted, og bad der. * Luc 4, 42 c. 5, 16
36. Og Simon og de, som vare med ham, skyndte sig efter ham.
37. Og der de fandt ham, sagde de til ham: Alle lede efter dig.
38. Og han sagde til dem: lader os gaae * til de nærmeste Smaastæder, at jeg og der kan prædike, † thi dertil er jeg kommen.
* Luc. 4, 43. † Es. 61, 1. Luc. 4, 18.
39. Og han prædikede i deres Synagoger udi al Galilæa, og uddrev Djævle.
40. Og der kom en Spedalsk til ham, bad ham, og faldt paa Knæ for ham, og sagde til ham: * dersom du vil, kan du rense mig. * Matt. 8, 2. Luc 5, 12.
41. Men * Jesus ynkedes inderligen, og udrakte Haanden, og rørte ved ham, og sagde til ham: jeg vil; vorde reen! * Matt. 9, 36
42. Og da han det sagde, gik Spedalskheden strax af ham, og han blev renset.
43. Og han drev ham strax fra sig, idet han bød ham strengeligen,
44. og sagde til ham: see til, at du siger Ingen Noget herom, men * gak hen, betee dig for Præsten, og offre for din Renselse det, som Moses har befalet, dem til et Vidnesbyrd.
* 3 Mos. 14, 2 fg. Luc. 17, 14
45. Men der han kom ud, begyndte han at fortælle Meget derom, * og udspredte Rygtet om denne Sag, saa at han

ikke mere kunde gaae aabenbare ind i en Stad, men han var udenfor paa øde Steder, og allevegne fra kom de til ham.

* Luc. 5, 15.

2. Capitel.

[1]) Jesus helbreder en Værkbruden, 1—12. [2]) Kalder Levi, og æder med Toldere, 13—17. [3]) Taler om Fasten, 18—22. [4]) Forsvarer Disciplene, som plukke Ax paa en Sabbat, 23—28.

Og nogle Dage derefter gik han atter ind i * Capernaum, og det spurgtes, at han var hjemme.

* Matt. 9, 1.

2. Og strax forsamledes Mange, saa at de ikke havde Rum, end ikke for Døren; og han talede Ordet til dem.

3. Og Nogle kom til ham, som * bragte en Værkbruden, der blev baaren af Fire.

* Luc. 5, 18.

4. Og der de ikke kunde komme nær til ham for Folket, toge de Taget af, hvor han var; og da de havde brudt Hul, lode de Sengen ned, paa hvilken den Værkbrudne laae.

5. Men der Jesus saae deres Tro, sagde han til den Værkbrudne: Søn! dine Synder ere dig forladne.

6. Men nogle af de Skriftkloge sadde der, og de tænkte i deres Hjerter:

7. hvi taler denne saadanne Bespottelser? Hvo kan forlade Synder uden * Een, det er Gud.

* Ps. 32, 5. Ps. 130, 4. Es. 43, 25.

8. Og Jesus kjendte strax i sin Aand, at de tænkte saa ved sig selv, og sagde til dem: hvi tænke I Saadant i Eders Hjerter?

9. Hvilket er lettere? at sige til den Værkbrudne: Synderne ere dig forladne? eller at sige: staa op, og tag din Seng, og vandre.

10. Men at I skulle vide, at Menneskens Søn har Magt at forlade Synder paa Jorden, (sagde han til den Værkbrudne):

11. Jeg siger dig: staa op, og tag din Seng, og gak til dit Huus.

12. Og han stod strax op, og tog Sengen, og gik ud for Alles Øjne; saa de bleve * Alle forfærdede og prisede Gud, og sagde: vi have aldrig seet Saadant.

* c 1, 27.

13. Og han gik ud igjen til Søen; og alt Folket kom til ham og han lærte dem.

14. Og * der han gik frem, saae han Levi, Alphæus' Søn, siddende i Toldboden, og sagde til ham: følg mig. Og han stod op og fulgte ham.

* Matt. 9, 9 Luc. 5, 27.

15. Og det begav sig, der han sad tilbords i hans Huus, satte og mange Toldere og Syndere sig tilbords med Jesus og hans Disciple; thi de vare mange og havde fulgt ham.

16. Og der de Skriftkloge og Pharisæerne saae, at han aad med Toldere og Syndere, sagde de til hans Disciple: hvad er det, at han æder og drikker med Toldere og Syndere?

17. Og der Jesus det hørte, sagde han til dem: de Karske

have ikke Læge behov, men de, som have ondt. * Jeg er ikke kommen, at kalde Retfærdige, men Syndere til Omvendelse.
* Matt. 9, 13. c. 21, 31. Luc. 5, 32. c. 19, 10. 1 Tim. 1, 15.

18. Og Johannes' Disciple og Pharisæernes fastede, og de kom og sagde til ham: * hvorfor faste Johannes' Disciple og Pharisæernes, men dine Disciple faste ikke?
* Matt. 9, 14. Luc 5, 33.

19. Og Jesus sagde til dem: mon Bryllupsfolkene kunne faste, den Stund Brudgommen er hos dem? Saalænge de have Brudgommen hos sig, kunne de ikke faste.

20. Men de Dage skulle komme, da Brudgommen skal tages fra dem, og da skulle de faste i de Dage.

21. Og Ingen bøder et gammelt Klædebon med en Klud af nyt Klæde, ellers river den nye Klud Noget af det gamle, og Hullet bliver værre.

22. Og Ingen lader ny Viin i gamle Læderflasker, ellers sprænger den nye Viin Læderflaskerne, og Vinen spildes, og Læderflaskerne fordærves; men man skal lade ny Viin i nye Læderflasker.

23. Og * det begav sig, at han vandrede paa Sabbaten igjennem Sæden, og hans Disciple begyndte, idet de gik, at † plukke Ax.
* Matt. 12, 1. Luc. 6, 1. † 5 Mos. 23, 25

24. Og Pharisæerne sagde til ham: see, hvorfor gjøre de paa * Sabbaten, hvad ikke er tilladt?
* 2 Mos. 20, 10.

25. Og han sagde til dem: have I aldrig læst, hvad David gjorde, der han havde det behov, og selv hungrede, og de, som vare med ham?

26. Hvorledes han gik ind * i Guds Huus, da Abiathar var Ypperstepræst, og aad Skuebrødene, hvilke det † ikke er Nogen tilladt at æde uden Præsterne, og gav ogsaa dem, som vare med ham?
* 1 Sam. 21, 6. † 2 Mos. 29, 32 33. 3 Mos. 24, 9.

27. Og han sagde til dem: * Sabbaten blev til for Menneskets Skyld, ikke Mennesket for Sabbatens Skyld.
* 5 Mos. 5 14

28. * Saaledes er Menneskens Søn en Herre ogsaa over Sabbaten.
* Luc. 6, 5.

3. Capitel.

1) Jesus helbreder en visen Haand, 1—6. 2) Uddriver Djævle, 7—12. 3) Udvælger de Tolv, 13—19. 4) Bespottes af de Skriftkloge, 20—30. 5) Lærer, hvo der er hans Moder og Brødre, 31—35.

Og han gik atter ind i Synagogen, og der var * et Menneske, som havde en vissen Haand.
* Matt. 12, 9 Luc. 6, 6.

2. Og de * toge vare paa ham, om han vilde helbrede ham paa Sabbaten; paa det de kunde anklage ham.
* Luc. 14, 1.

3. Og han sagde til det Menneske, som havde den visne Haand: træd frem her i Midten.

4. Og han sagde til dem: er det tilladt at gjøre godt paa Sabbaten, eller gjøre ondt?

frelſe et Liv, eller ſlaae ihjel? Men de taug.

5. Og han ſaae omkring paa dem med Vrede, bedrøvet over deres Hjerters Forhærdelſe, og ſagde til Menneſket: ræk din Haand ud, og han rakte den ud; og* hans Haand blev karſk igjen, ſom den anden. *1 Kong. 13, 6.

6. Og Phariſæerne gik ud, og holdt ſtrax Raad * med de Herodianer mod ham, hvorledes de kunde omkomme ham.

* Matt. 22, 16.

7. Og Jeſus * veg hen med ſine Diſciple til Søen, og en ſtor † Mængde fulgte ham fra Galilæa og fra Judæa.

* Joh. 6, 1 † Matt. 4, 25.

8. Og fra Jeruſalem og fra Idumæa, og hiin Side Jordan, og de ved Tyrus og Sidon, en ſtor Mængde, ſom hørte, hvor ſtore Gjerninger han gjorde, kom til ham.

9. Og han ſagde til ſine Diſciple, at et lidet Skib ſkulde være tilrede til ham, for Folkets Skyld, at de ikke ſkulde trænge ham.

10. Thi han helbredte Mange, ſaa at Alle, ſom havde Plager, ſtyrtede ind paa ham, at de kunde røre ved ham.

11. Og naar de urene Aander ſaae ham, faldt de ned for ham, og raabte og ſagde: du er den Guds Søn.

12. Og han truede dem ſtrengeligen, at de ikke ſkulde ſige, hvo han var.

13. Og han gik op paa et Bjerg, og kaldte til ſig, hvilke han ſelv vilde; og de gik hen til ham.

14. Og han * beſkikkede Tolv, at de ſkulde være hos ham, og at han kunde udſende dem at prædike;

* Matt. 10, 1 Luc. 6, 13 c. 9, 1.

15. og at have Magt til at helbrede Sygdomme, og til at uddrive Djævle:

16. Simon, hvem han tillagde det * Navn Petrus; * Joh. 1, 43.

17. og Jakob, Zebedæus' Søn, og Johannes, Jakobs Broder, hvilke han tillagde Navnet Boanerges, det er Tordenſønner;

18. og Andreas, og Philippus, og Bartholomæus, og Matthæus, og Thomas, og Jakob, * Alphæus' Søn, og Thaddæus, og Simon Cananites; * c. 2, 14.

19. og Judas * Iſchariotes, ſom og forraadte ham.

* Matt. 26, 14.

20. Og de kom til Huſet, og Folket ſamledes atter, ſaa at * de end ikke kunde faae Mad.

* c. 6, 31.

21. Og der de, ſom vare omkring ham, hørte det, gik de ud for at drage ham til ſig; thi de ſagde: han er afmægtig.

22. Og de Skriftkloge, ſom vare komne ned fra Jeruſalem, ſagde: * han har Beelzebul, og ved den øverſte Djævel uddriver han Djævle. * Matt. 9, 34. c. 12, 24. Joh. 7, 20. c. 8, 48. 52. c. 10, 20.

23. Og han kaldte dem til ſig, og ſagde til dem i Lignelſer: hvorledes kan en * Satan uddrive den anden? * Matt. 12, 25 fg.

24.* Og dersom et Rige bliver splidagtigt med sig selv, kan samme Rige ikke bestaae. * Luc. 11, 17

25. Og dersom et Huus bliver splidagtigt med sig selv, kan samme Huus ikke bestaae.

26. Og dersom Satan har sat sig op imod sig selv, og er bleven splidagtig, kan han ikke bestaae, men det er ude med ham.

27. Der kan jo Ingen gaae ind i den Stærkes Huus og røve hans Redskab, uden han først * binder den Stærke, og da kan han plyndre hans Huus. * Col. 2, 15

28. Sandelig siger jeg Eder: * alle Synder kunne forlades Menneskens Børn, ogsaa Bespottelser, hvor store Bespottelser de end tale. * Matt. 12, 31. Luc. 12, 10. 1 Joh. 5, 16

29. Men hvo som taler bespottelig mod den Hellig-Aand, har ingen Forladelse evindelig; men er skyldig til en evig Dom.

30. Thi de havde sagt: han har en ureen Aand.

31. Da kom * hans Brødre og Moder, og stode udenfor og sendte til ham, og lode ham kalde. * Matt. 12, 46 fg. Luc. 8, 19 fg.

32. Og Folket sad omkring; men de sagde til ham: see, din Moder og dine Brødre udenfor spørge efter dig.

33. Og han svarede dem, og sagde: hvo er min Moder eller mine Brødre?

34. Og han saae trindt omkring paa dem, som sadde om ham, og sagde: see min Moder og * mine Brødre. * Joh. 15, 14. Hebr. 2, 11.

35. Thi hvo som gjør Guds Villie, denne er min Broder og min Søster og Moder.

4. Capitel.

1) Jesus lærer ved Lignelser om Sædemanden, 1—20. 2) Om Lyset, der sættes paa Stagen, 21—23. 3) Om ret at høre Ordet, 24, 25. 4) Om Sæden, 26—29 5) Om Sennepskornet, 30—34 6) Stiller Stormen, 35—41

Og han begyndte atter at lære * ved Søen, og meget Folk forsamledes til ham, saa at han maatte træde ind, og sætte sig i et Skib paa Søen; og alt Folket var paa Landet ved Søen. * Matt. 13, 1 fg.

2. Og han lærte dem meget ved Lignelser, og sagde til dem i sin Underviisning:

3. Hører til: see, * en Sædemand gik ud at saae. * Luc. 8, 5 fg.

4. Og det skete, idet han saaede, at Noget faldt ved Veien, og Himmelens Fugle kom og aade det op.

5. Men Noget faldt paa Steengrund, hvor det havde ikke megen Jord; og det voxte snart op, fordi det ikke havde dyb Jord.

6. Men der Solen gik op, blev det forbrændt, og efterdi det ikke havde Rod, visnede det.

7. Og Noget faldt iblandt Torne; og Tornene voxte op og qvalte det, og det bar ikke Frugt.

8. Og Noget faldt i god Jord, og bar Frugt, som voxte op og

blev stor; og Noget bar tredive
Fold, og Noget tresindstyve
Fold, og Noget * hundrede
Fold. * 1 Mos. 26, 12.
9. Og han sagde til dem:
* hvo som har Øren at høre
med, han høre! * Matt 11, 15 fg.
10. Men der han var alene,
spurgte de, som vare om ham,
tilligemed de Tolv, ham om
Lignelsen.
11. Og han sagde til dem:
Eder er det givet, at vide Guds
Riges Hemmelighed; men dem,
som ere udenfor, meddeles Alt
ved Lignelser;
12. at de see med Øinene, og
ikke skjønne, og høre med Ørene,
og ikke forstaae; at de ingen-
lunde omvende sig, og Syn-
derne forlades dem.
13. Og han sagde til dem:
forstaae I ikke denne Lignelse?
hvorledes ville I da forstaae
alle de andre Lignelser?
14. * Den, som saaer, saaer
Ordet. * Matt. 13, 18 fg. Luc. 8, 11 fg.
15. Men de ved Veien ere de,
hvor Ordet bliver saaet, og naar
de have hørt det, kommer strax
Satan, og tager Ordet bort,
som var saaet i deres Hjerter.
16. Og ligeledes de, som fik
Sæden paa Steengrund, ere
de, som, naar de have hørt
Ordet, annamme det strax med
Glæde;
17. dog have de ingen Rod i
sig, men blive ved til en Tid;
naar siden Trængsel eller For-
følgelse skeer for Ordets Skyld,
forarges de strax.
18. Og de, som fik Sæden
blandt Torne, ere de, som høre
Ordet;
19. og denne Verdens Be-
kymringer og * Rigdommens
Forforelse og Begjerligheder
efter de andre Ting trænge ind,
og qvæle Ordet, saa det bliver
uden Frugt.
* Matt. 19, 22. Luc. 12, 15. 1 Tim. 6, 17.
20. Og de, der fik Sæden i
god Jord, ere de, som høre
Ordet og annamme det, og
bære Frugt, Endeel tredive
Fold, Endeel tresindstyve Fold,
og Endeel hundrede Fold.
21. Og han sagde til dem:
kommer Lyset ind, for at sættes
under Skjeppen eller under
Bordet? monne ikke, for at
sættes paa Lysestagen?
22. Thi * Intet er skjult,
som jo skal aabenbares; ei hel-
ler skeer det lønligt, men for
at komme til Lyset. * Job 12, 22.
Matt 10, 26 Luc. 8, 17. c. 12, 2.
23. * Dersom Nogen har
Øren at høre med, han høre!
* Matt. 13, 9.
24. Og han sagde til dem:
agter paa, hvad I høre: * med
hvad Maade I maale, skal Eder
maales, og Eder, som høre,
skal end gives Mere.
* Matt. 7 2. Luc 6, 38 Rom. 2, 1
25. Thi * hvo som har, ham
skal gives; og hvo som ikke
har, fra ham skal endog det
fratages, som han har.
* Matt. 13, 1.
26. Og han sagde: med Guds
Rige har det sig saaledes, som
naar et Menneske kaster Sæd i
Jorden,

27. og sover, og staaer op Nat og Dag; og Sæden voxer og bliver høi, han veed ei selv hvorledes.
28. Thi Jorden bærer Frugt af sig selv, * først Græs, derefter Ax, derefter fuldt Korn i Axet. * 1 Mos. 1, 11. 12.
29. Men naar Frugten er fuldkommen, skikker han strax Seglen hen; thi Høsten er forhaanden.
30. Og han sagde: hvorved ville vi ligne Guds Rige? eller med hvad Lignelse ville vi forestille det?
31. Det er som med * Senepskornet, hvilket, naar det saaes i Jorden, er mindre end alt andet Frø paa Jorden; * Matt. 13, 31. Luc. 13, 19.
32. og naar det er saaet, voxer det op, og bliver større end alle Urter, og faaer store Grene, saa at Himmelens Fugle kunne gjøre Rede under dets Skygge.
33. Og han talede Ordet til dem * ved mange saadanne Lignelser, eftersom de det kunde fatte. * Matt. 13, 3-34.
34. Men uden Lignelser talede han ikke til dem; men i Eenrum udlagde han sine Disciple det altsammen.
35. Og den samme Dag, der det var blevet Aften, sagde han til dem: lader os fare over til hiin Side.
36. Og de lode Folket gaae, og toge ham med, som han sad i Skibet; men der vare og andre Skibe med ham.
37. Og der kom en stærk Hvirvelvind, og den kastede * Bølgerne ind i Skibet, saa at det allerede fyldtes. * Jon. 1, 4. 5. Matt. 8, 23 fg. Luc. 8, 23 fg.
38. Og han var i Bagstavnen, og sov paa en Hovedpude; og de vakte ham op og sagde til ham: Mester! bekymrer du dig ikke om, at vi forgaae?
39. Og han stod op, og * truede Veiret, og sagde til Søen: ti, vær stille! og Veiret lagde sig, og det blev ganske blikstille. * Job 26, 12. Ps. 107, 29.
40. Og han sagde til dem: hvi * ere I saa frygtagtige? hvorledes † have I ikke Tro? * Luc. 24, 38. † Marc. 11, 22.
41. Og de frygtede saare og sagde til hverandre: hvo er da denne, at baade Vind og Sø ere ham lydige?

5. Capitel.

1) Jesus uddriver Djævle og lader dem fare i Svinene. 1—20. 2) Helbreder den blodsottige Qvinde, og opvækker Jairus' Datter, 21—43.

Og de kom * paa hiin Side Søen til de Gadareners Egn. * Matt. 8, 28 fg. Luc. 8, 26 fg.
2. Og der han traadte ud af Skibet, mødte ham strax et Menneske fra Gravene, som havde en ureen Aand.
3. Han havde sin Bolig i Gravene, og Ingen kunde binde ham, end ikke med Lænker.
4. Thi han havde ofte været bunden med Bøier og Lænker, og Lænkerne vare sønderrykte af ham og Bøierne sønderslidte, og Ingen kunde tæmme ham,

5. Og han var altid Nat og
Dag paa Bjergene og i Gra=
vene, ſkreg, og ſlog ſig ſelv
med Stene.
6. Men der han ſaae Jeſus
langt borte, løb han hen og
kaſtede ſig ned for ham;
7. og raabte med høi Røſt,
og ſagde: Hvad * har jeg
med dig at gjøre, Jeſus, den
allerhøieſte Guds Søn? jeg
beſværger dig ved Gud, at du
ikke piner mig. * c. 1, 24.
8. Thi han ſagde til ham:
far ud, du urene Aand, af dette
Menneſke.
9. Og han ſpurgte ham: hvad
er dit Navn? og han ſvarede
og ſagde: Legion er mit Navn;
thi vi ere mange.
10. Og han bad ham meget,
at han ikke ſkulde drive ham ud
af Landet.
11. Men der var ſammeſteds
ved Bjergene en ſtor Hjord
Sviin, ſom græsſede;
12. og alle de Djævle bade
ham og ſagde: ſend os i
Svinene, at vi maae fare i
dem.
13. Og Jeſus tilſtedte dem
det ſtrax. Og de urene Aander
fore ud, og fore ind i Svinene;
og Hjorden ſtyrtede ſig af Brin=
ken i Søen, (men de vare ved
to tuſinde) og de druknede i
Søen.
14. Men Svine=Hyrderne
flyede, og kundgjorde det i
Staden og paa Landet; og
de gik ud at ſee, hvad det
var, ſom var ſkeet.
15. Og de kom til Jeſus, og
ſaae ham, ſom havde været be=
ſat, at han ſad og var paaklædt
og var ved Sands, nemlig ham,
ſom havde havt Legionen, og
de forfærdedes.
16. Men de, ſom det havde
ſeet, fortalte dem, hvorledes det
var gaaet den Beſatte, og om
Svinene.
17. Og de begyndte at bede
ham, * at han vilde drage bort
fra deres Egne.
* Luc. 8, 37. Ap. G. 16, 39.
18. Og der han traadte ind i
Skibet, bad den, ſom havde
været beſat, ham, at han maatte
være hos ham.
19. Men Jeſus tilſtedte ham
det ikke, men ſagde til ham: gak
hen i dit Huus, til Dine, og for=
kynd dem, hvor ſtore Ting Her=
ren har gjort dig, og at han
har forbarmet ſig over dig.
20. Og han gik bort og be=
gyndte at forkynde i * Dekapo=
lis, hvor ſtore Ting Jeſus
havde gjort imod ham; og de
forundrede ſig alle. * c. 7, 31.
21. Og der Jeſus igjen var
faren over i Skibet til hiin
Side, forſamledes meget Folk
til ham; og han var ved Søen.
22. Og ſee, der kom En af
* Synagog=Forſtanderne ved
Navn Jairus, og der han ſaae
ham, faldt han ned for hans
Fødder. * Matt. 9, 18. Luc. 8, 41 fg.
23. Og han bad ham meget,
og ſagde: min Datter er paa
ſit Yderſte; o! at du vilde
komme og lægge Hænderne
paa hende, at hun maa frelſes!
da ſkal hun leve.

24. Og han gik bort med ham; og meget Folk fulgte ham, og de trængte ham.
25. Og der var en Qvinde, som havde havt * Blodflod i tolv Aar.
* 3 Mos. 15, 19. 25. Matt. 9, 20.
26. Og hun havde lidt meget af mange Læger, og havde tilsat alt det, hun havde, og hun var ikke bleven hjulpen; men det var blevet værre med hende.
27. Der hun hørte om Jesus, kom hun iblandt Folket bag fra, og * rørte ved hans Klædebon. * Luc. 6, 19.
28. Thi hun sagde: om jeg ikkun kan røre ved hans Klæder, da bliver jeg frelst.
29. Og strax tørredes hendes Blods Kilde; og hun fornam i Legemet, at hun var bleven helbredet fra denne Plage.
30. Og Jesus fornam strax paa sig selv, * at en Kraft udgik af ham, og vendte sig om iblandt Folket, og sagde: hvo har rørt ved mine Klæder?
* Luc. 6, 19
31. Og hans Disciple sagde til ham: du seer at Folket trænger dig, og du siger: hvo rørte ved mig?
32. Og han saae sig om, for at see hende, som havde gjort dette.
33. Men Qvinden frygtede og bævede, da hun vidste, hvad hende var skeet, og kom og faldt ned for ham, og sagde ham al Sandheden.
34. Men han sagde til hende: Datter! * din Tro har frelst dig; gak bort med Fred og vær helbredet fra din Plage.
* c 10, 52. Matt. 9, 22.
35. Der han endnu talede, * kom Nogle fra Synagog-Forstanderens Huus, og sagde: din Datter er død, hvi umager du Mesteren længere?
* Luc. 8, 49 fg
36. Men Jesus hørte strax, hvad der blev talet, og han sagde til Synagog-Forstanderen: frygt ikke, tro ikkun!
37. Og han tilstedte Ingen at følge med sig uden Peter og Jakob og Johannes, Jakobs Broder.
38. Og han kom i Synagog-Forstanderens Huus, og saae Larmen, at de græd og hylede meget.
39. Og han gik ind og sagde til dem: hvi larme I og græde? Barnet er ikke dødt, * men sover. * Joh. 11, 11.
40. Og de beloe ham; men han drev dem alle ud, og tog Barnets Fader og Moder med sig, og dem, som vare med ham, og gik ind, hvor Barnet laae.
41. Og han tog Barnet ved Haanden og sagde til det: talitha kumi! som er udlagt: Pige, * jeg siger dig, staa op!
* Luc. 7, 14.
42. Og Pigen stod strax op og gik omkring; thi hun var tolv Aar gammel. Og de forfærdedes overmaade.
43. Og han bød dem meget, at Ingen skulde faae det at vide; og han sagde, at de skulde give hende at æde.

6. Capitel.

1) Jesus foragtes i Nazareth, 1—6. 2) Udsender de Tolv, 7—13. 3) Herodes mener, at han var Johannes, hvem han havde ladet halshugge 14—29. 4) Jesus lærer og bespiser 5000 Mænd, 30—44. 5) Beder, gaaer paa Havet, helbreder Mange, 45—56.

* Og han gik bort derfra og kom til sit Fædreneland; og hans Disciple fulgte ham.
* Matt. 13, 54. Luc. 4, 16.
2. Og der Sabbaten var kommen, begyndte han at lære i Synagogen, og Mange, som det hørte, * forundrede sig saare, og sagde: hveden har denne saadant? og hvad er det for en Viisdom, som ham er given, at og saadanne kraftige Gjerninger skee ved hans Hænder? * c. 1, 22.
3. * Er denne ikke den Tømmermand, Marias Søn, Jakobs og Joses' og Judas' og Simons Broder? ere ikke og hans Søstre her hos os? og de forargedes paa ham.
* Matt. 13, 55. Joh. 6. 42.
4. Men Jesus sagde til dem: * en Prophet er ikke foragtet uden i sit Fædreneland og iblandt sine Slægtninge og i sit Huus.
* Matt. 13, 57. Luc. 4, 24. Joh. 4, 44.
5. Og han kunde der slet ingen kraftig Gjerning gjøre, uden at han lagde Hænderne paa nogle faa Syge og helbredte dem.
6. Og han * forundrede sig over deres Vantro; og gik omkring i Byerne og lærte.
* Matt. 9, 35. Luc. 13, 22.
7. Og han fremkaldte * de Tolv, og han begyndte at udsende dem, † To og To; og gav dem Magt over de urene Aander. * Matt. 10, 1.
Marc. 3, 13. Luc. 6, 13. † Luc. 10, 1.
8. Og han bød dem, * at de skulde Intet tage med paa Reisen, uden alene en Stav; ei Taske, ei Brød, ei Penninge i Bæltet;
* Matt. 10, 9. Luc. 9, 3. c. 10, 4.
9. men have anbundne Sko paa, og ikke iføre sig to Kjortler.
10. Og han sagde til dem: * hvor I gaae ind i et Huus, bliver der, indtil I drage bort fra Stedet. * Matt. 10, 11.
11. Og * hvorsomhelst de ikke annamme Eder, og ei høre Eder, gaaer bort derfra, og † afryster Støvet under Eders Fødder til Vidnesbyrd imod dem. Sandelig siger jeg Eder: det skal gaae Sodoma og Gomorra lideligere paa Dommens Dag end den Stad. * Matt. 10, 14.
† Luc. 9, 5. c. 10, 11. Ap. G. 13, 51. c. 18, 6.
12. Og de gik ud og prædikede, * at man skulde omvende sig. * Matt. 3, 2.
13. Og de dreve mange Djævle ud; og salvede mange Syge * med Olie og helbredte dem. * Jak. 5, 14.
14. Og * Kong Herodes hørte det, (thi hans Navn var blevet bekjendt) og han sagde: Johannes den Døber er opreist fra de Døde, og derfor tee sig de kraftige Gjerninger i ham.
* Matt. 14, 1. Luc. 9, 7.
15. Andre sagde: * han er Elias; men Andre sagde: han er en Prophet, eller som een af Propheterne. * Matt. 16, 14.

16. Men der Herodes hørte det, sagde han: Johannes, som jeg har ladet halshugge, ham er det; han er opreist fra de Døde.

17. Thi Herodes * havde selv sendt hen, og ladet Johannes gribe og kaste i Fængsel, for Herodias', sin Broder Philippus' Hustrues, Skyld, thi han havde taget hende tilægte.

* Luc. 3, 19. 20. c. 9, 9.

18. Thi Johannes sagde til Herodes: det er dig ikke tilladt, at * have din Broders Hustru.

* 3 Mos. 18, 16. c. 20, 21.

19. Men Herodias efterstræbte ham og vilde omkomme ham, og kunde ikke.

20. Thi Herodes * frygtede for Johannes, fordi han vidste, † at han var en retfærdig og hellig Mand, og holdt sin Haand over ham; og naar han havde hørt ham, gjorde han meget deraf, og han hørte ham gjerne.

* 1 Sam. 18, 12. 15.

† Matt. 14, 5. c. 21, 26.

21. Og da der kom en beleilig Dag, der Herodes gjorde sine Store og de øverste Høvedsmænd og de Ypperste i Galilæa et Gjæstebud * paa sin Fødselsdag,

* 1 Mos. 40, 20. Hos. 7, 5.

22. og Herodias' Datter kom ind, og dandsede, og behagede Herodes og Gjæsterne, sagde Kongen til Pigen: * bed af mig, hvad du vil, saa vil jeg give dig det.

* 1 Kong. 3, 5. Esth. 5, 6.

23. Og han svoer hende: hvad du beder om, vil jeg give dig, * indtil Halvdelen af mit Rige.

* Esth. 5, 3.

24. Men hun gik ud, og sagde til sin Moder: hvad skal jeg bede om? men hun sagde: Johannes den Døbers Hoved.

25. Og hun gik strax hastelig ind til Kongen, bad og sagde: jeg vil, at du strax giver mig paa et Fad Johannes den Døbers Hoved.

26. Og Kongen blev bedrøvet, dog for Edernes og Gjæsternes Skyld vilde han ikke afvise hende.

27. Og Kongen * sendte strax En af Vagten, og befoel at hente hans Hoved.

* Matt. 14, 10 fg.

28. Denne gik hen og halshuggede ham i Fængslet; og han bar hans Hoved frem paa et Fad, og gav Pigen det, og Pigen gav sin Moder det.

29. Og der hans Disciple hørte det, kom de og toge hans Legeme og lagde det i en Grav.

30. Og Apostlene forsamledes til Jesus og forkyndte ham alle Ting, baade hvad de havde gjort, og hvad de havde lært.

31. Og han sagde til dem: kommer I afsides til et øde Sted, og hviler lidet; thi de vare mange, som gik til og fra, * og de havde ikke engang Leilighed til at æde.

* c. 3, 20.

32. Og * de fore bort i et Skib til et øde Sted afsides.

* Matt. 14, 13 fg. Luc. 9, 10. Joh. 6, 1.

33. Og Folket saae dem fare bort, og Mange kjendte ham, og over Land løb de fra alle Stæder tilsammen derhen, og kom førend de, og kom til ham.

34. Og Jesus gik ud og saae meget Folk, og han * ynkedes inderligen over dem, thi de vare som Faar, der ikke have Hyrde: og han begyndte at lære dem meget.

* Jer. 23, 1. Ez. 34, 12. Matt. 9, 36.

35. Og der Dagen var nu fast forløben, gik hans Disciple til ham, og sagde: det er et øde Sted, og Dagen er nu fast forløben.

36. Lad dem fare, at de kunne gaae hen i de omliggende Landsbyer og Flækker at kjøbe sig Brød, thi de have Intet at æde.

37. Men han svarede og sagde til dem: giver I dem at æde. Og de sagde til ham: skulle vi gaae bort, og kjøbe Brød for to hundrede * Penninge, og give dem at æde? * c. 14. 5.

38. Men han sagde til dem: hvor mange Brød have I? gaaer bort og seer. Og der de havde forfaret det, sagde de: fem, og to Fiske.

39. Og han bød dem, at lade dem alle sætte sig ned i adskillige Hobe paa det grønne Græs.

40. Og de satte sig ned Hob ved Hob, i somme hundrede, og i somme halvtredsindstyve.

41. * Og han tog de fem Brød og de to Fiske, saae op til Himmelen, og † velsignede dem; og han brød Brødene, og gav sine Disciple dem at lægge for Folket, og han delede de to Fiske iblandt dem alle. * Matt. 14, 19. c. 15, 36. c. 26, 26. † 1 Sam. 9, 13.

42. Og de aade alle og bleve mætte.

43. Og de opsamlede tolv Kurve fulde af Stykker og af Fiskene.

44. Og de, som aade Brødene, vare ved fem tusinde Mænd.

45. Og * strax nødte han sine Disciple til at gaae i Skibet, og i Forveien sætte over til hiin Side til Bethsaida, indtil han havde ladet Folket fare. * Matt. 14, 22.

46. Og der han havde taget Afsked fra dem, * gik han op paa et Bjerg, at bede. * Luc. 6, 12. c. 9, 18.

47. * Og der det var blevet Aften, var Skibet midt paa Søen, og han alene paa Landet. * Matt. 14, 23. Joh. 6, 17.

48. Og han saae, at de lede Nød, i det de roede, (thi Veiret var dem imod) og ved den fjerde Nattevagt kom han til dem * vandrende paa Søen, og han vilde gaae dem forbi. * Matt. 14, 25.

49. * Men der de saae ham vandre paa Søen, meente de, at det var et Spøgelse, og de skrege. * Matt. 14, 26. Luc. 24, 37.

50. (Thi de saae ham alle og bleve forskrækkede). Og han talede strax med dem og sagde til dem: værer frimodige, det er mig, frygter ikke!

51. Og han traadte i Skibet til dem, og Veiret stilledes og de forfærdedes over al Maade ved sig selv og forundrede sig.

52. Thi de havde ikke faaet Forstand af det, som var skeet med Brødene, fordi deres Hjerte var forhærdet.

53. * Og der de vare satte over, kom de til det Land Genezareth, og lagde til Land.
* Matt. 14, 34. Joh. 6, 25.

54. Og der de traadte ud af Skibet, kjendte man ham strax.

55. Og de løb om i den ganske omliggende Egn, og begyndte at føre dem, som lede ilde, omkring paa Sengene, hvor de hørte, at han var.

56. Og hvor han gik ind i Flækker eller Stæder eller Landsbyer, lagde de de Syge paa Torvene, og bade ham, at de maatte ikkun røre * ved Sømmen paa hans Klædebon; og alle de, som rørte ved ham, bleve helbredte.
* Matt. 9, 20. Marc. 5, 27. 28.

7. Capitel.

1) Jesus taler om, hvad der gjør Mennesket ureent og laster Pharisæernes Hyklesi, 1—23. 2) Bønhører den cananæiske Qvinde, 24—30. 3) Helbreder en Døv, 31—37.

Og * Pharisæerne og nogle af de Skriftkloge, som vare komne fra Jerusalem, forsamledes til ham.
* Matt. 15, 1.

2. Og der de saae Nogle af hans Disciple æde Brød * med vanhellige, det er, med utoede Hænder, lastede de det.
* Luc 11. 38.

3. (Thi Pharisæerne og alle Jøderne æde ikke, uden flittigen at toe Hænderne, overholdende de Ældstes Skik.

4. Og af det, der er kjøbt paa Torvet, æde de ikke uden først at toe det; og der ere mange andre Ting, som de have vedtaget at holde, med at udtoe Bægere og Kruus og Kobberkar og Bænke.)

5. Derefter spurgte Pharisæerne og de Skriftkloge ham ad: hvi vandre ikke dine Disciple efter de Ældstes Skik, men æde med utoede Hænder?

6. Men han svarede og sagde til dem: Esaias har spaaet retteligen om Eder, I Dienskalke, som skrevet er: * dette Folk ærer mig med Læberne, men deres Hjerte er langt fra mig.
* Es. 29, 13. Ez. 33, 31. Matt. 15, 8.

7. * Men de dyrke mig forgjeves, i det de lære saadanne Lærdomme, som ere Menneskers Bud.
* Matt. 15, 9. Col. 2, 18. 20. 23. Tit. 1, 14.

8. Thi * I forlade Guds Bud, og holde Menneskers Skik, med at udtoe Kruus og Bægere; og I gjøre mange andre saadanne Ting.
* Matt. 15, 3. c. 23, 25. 26.

9. Og han sagde til dem: smukt aflægge I Guds Bud, paa det I kunne holde Eders Skik.

10. Thi Moses har sagt: * ær din Fader og din Moder, og † hvo som bander Fader eller Moder, skal visselig døe.
* 2 Mos. 20, 12. Eph. 6, 2. † 2 Mos. 21, 17. 3 Mos. 20, 9. 5 Mos. 27, 16. Ordsp. 20, 20.

11. Men * I sige: naar Nogen siger til Fader eller Moder: det, hvormed jeg kunde hjulpet dig, er Corban (det er en Gave):
* Matt. 15, 5.

12. da tilstede I ham ikke ydermere at yde sin Fader eller Moder nogen Hjælp.

13. Og I * gjøre Guds Ord
til Intet ved Eders Skik, som
I have paalagt; og I gjøre
meget Saadant. * 1 Tim. 4, 3.
14. * Og han kaldte alt Folket
til sig og sagde til dem: hører
mig Alle, og forstaaer.
* Matt. 15, 10 fg.
15. Der er * Intet udenfor
Mennesket, som, naar det kommer
ind i ham, kan gjøre ham
ureen; men hvad som gaaer
ud af ham, dette er det, som
gjør Mennesket ureent.
* Ap. G. 10, 15.
Rom 14, 14. 17. 20 Tit. 1, 15.
16. * Dersom Nogen har
Øren at høre med, han høre.
* Matt. 11, 15.
17. Og der han var indgangen
i Huset fra Folket, spurgte
hans Disciple ham om denne
Lignelse.
18. Og han sagde til dem:
ere I og saa uforstandige? forstaae
I ikke, at Intet, som
udenfra kommer ind i Mennesket,
kan gjøre ham ureen?
19. Thi det kommer ikke ind
i hans Hjerte, men i Bugen;
og gaaer ud ved den naturlige
Gang, og saaledes renses al
Maden.
20. Men han sagde: hvad
som udgaaer af Mennesket, det
gjør Mennesket ureent.
21. Thi * indvortes af Menneskenes
Hjerte udgaae onde
Tanker, Hoer, Skjørlevnet,
Mord, * 1 Mos. 6, 5. c. 8, 21.
Ordsp. 6, 14. Jer. 17, 9. Matt. 15, 19.
22. Tyveri, Gjerrighed, Ondskab,
Svig, Uteerlighed, * et
ondt Øie, Gudsbespottelse,
Hovmod, Uforstandighed:
* Ordsp. 23, 6.
23. alle disse onde Ting udgaae
indvortes fra, og gjøre
Mennesket ureent.
24. Og han stod op og gik
derfra * til Tyrus' og Sidons
Grændser, og gik ind i et Huus,
og vilde Ingen lade vide det;
og det kunde dog ikke blive
skjult. * Matt. 15, 21 fg.
25. Thi en Qvinde, som havde
hørt om ham, hvis Datter
havde en ureen Aand, kom,
og faldt ned for hans Fødder;
26. (men hun var en grækisk
Qvinde, af Slægt en Syro-Phoenicerinde,)
og hun bad
ham, at han vilde uddrive
Djævelen af hendes Datter.
27. Men Jesus sagde til
hende: lad først Børnene mættes,
thi det er ikke smukt, at
tage Børnenes Brød, og kaste
det for smaa Hunde.
28. Men hun svarede og sagde
til ham: jo Herre! thi og smaa
Hunde æde under Bordet af
Børnenes Smuler.
29. Og han sagde til hende:
for dette Ords Skyld gak bort,
Djævelen er udfaren af din
Datter.
30. Og hun gik bort til sit
Huus, og fandt, at Djævelen
var udfaren, og Datteren laae
paa Sengen.
31. Og der han gik ud igjen
af Tyrus' og Sidons Egne,
* kom han til den Galilæiske
Sø, midt igjennem Dekapolis'
Grændser. * Matt. 15, 29.

32. Og de * førte en Døv til ham, som besværlig kunde tale; og de bade ham, at han vilde † lægge Haanden paa ham.

* Matt. 9, 32. Luc. 11, 14. † Luc. 13, 13.

33. Og * han tog ham afsides fra Folket, og lagde sine Fingre i hans Øren, og spyttede og rørte ved hans Tunge,

* c. 8, 23. Joh. 9, 6

34. og * saae op til Himmelen, sukkede, og sagde til ham: ephata! det er: lad dig op!

* Joh. 11, 41. c. 17, 1.

35. Og strax aabnedes hans Øren, og hans Tunges Baand løsnedes, og han talede ret.

36. * Og han bød dem, at de skulde Ingen sige det; men jo mere han bød dem, destomere kundgjorde de det.

* c. 5, 43. Matt. 8, 4. c. 9, 30.

37. Og de forundrede sig overmaade, og sagde: * han har gjort alle Ting vel; baade gjør han, at de Døve høre, og at de Maalløse tale. * 1 Mos. 1, 31.

8. Capitel.

1) Jesus bespiser 4000 Mænd, 1-9. 2) Vil intet Tegn give fra Himmelen 10-13. 3) Advarer for Pharisæernes Surdeig 14-21. 4) Helbreder en Blind, 22-26. 5) Peter bekjender ham at være Guds Søn, 27-30. 6) Jesus taler om sin Lidelse og om Selvfornægtelse, samt om sin Tilkommelse, 31-38. Cap. 9, 1.

I de samme Dage, da der var saare meget Folk, og de Intet havde at æde, * kaldte Jesus sine Disciple til sig og sagde til dem: * Matt. 15, 32 fg.

2. Mig * ynkes inderligen over Folket; thi de have nu tøvet hos mig i tre Dage, og have Intet at æde. * c. 6, 34.

3. Og dersom jeg lader dem fare fastende hjem, maatte de forsmægte paa Vejen, thi nogle af dem ere komne langt fra.

4. Og hans Disciple svarede ham: * hvorfra skulde Nogen kunne mætte disse med Brød her i Ørken? * Ps. 78, 19.

5. Og han spurgte dem ad: hvor mange Brød have I? Men de sagde: syv.

6. Og han * bød Folket sætte sig ned paa Jorden; og tog de syv Brød, takkede, brød dem, og gav sine Disciple dem, at de skulde lægge dem for dem, og de lagde dem for Folket.

* c. 6, 41.

7. Og de havde faa smaa Fiske; og han velsignede dem, og bød, at ogsaa disse skulde lægges for.

8. Men * de aade og bleve mætte; og optoge af de levnede Stykker syv Kurve.

* 2 Kong. 4, 44. Joh. 6, 12.

9. Men de vare ved fire Tusinde, som havde ædet, og han lod dem fare.

10. Og strax * traadte han i Skibet med Disciplene og kom til Dalmanuthas Egne.

* Matt. 15, 39.

11. Og Pharisæerne gik ud og begyndte at bespørge sig med ham, og * begjerede af ham et Tegn fra Himmelen for at friste ham.

* Matt. 12, 38. c. 16, 1. Joh. 6, 30

12. Og han sukkede dybt i sin Aand og sagde: hvi søger denne

Slægt Tegn? Sandelig siger jeg Eder, at * intet Tegn skal gives denne Slægt. * Luc. 11, 29.
13. Og han lod dem fare, og traadte i Skibet igjen og foer til hiin Side.
14. * Og de havde glemt at tage Brød med, og havde ikke mere med sig i Skibet end eet Brød. * Matt. 16, 5.
15. Og han bød dem og sagde: seer til, * tager Eder vare for Pharisæernes Suurdeig, og Herodes' Suurdeig. * Luc. 12, 1.
16. Og de bespurgte sig indbyrdes og sagde: det er, fordi vi ikke have Brød.
17. Og da Jesus fornam det, sagde han til dem: hvi bekymre I Eder derom, at I ikke have Brød? Befinde I Eder ikke endnu, og forstaae I ej heller, er * Eders Hjerte endnu forhærdet? * c. 6, 52.
18. Have I Øine, og see ikke? og have I Øren, og høre ikke? og komme I ikke ihu?
19. Da jeg brød fem Brød til * fem Tusinde, hvormange Kurve fulde af Stykker toge I da op? De sagde til ham: tolv. * Matt. 14, 19. Luc. 9, 13. Joh. 6, 9. 13.
20. Men da jeg brød de syv til * de fire Tusinde, hvormange Kurve fulde af Stykker toge I da op? De sagde: syv. * Matt. 15, 34.
21. Og han sagde til dem: hvorledes forstaae I da ikke?
22. Og han kom til Bethsaida; og de førte en Blind til ham, og bade ham, at han vilde røre ved ham.
23. Og * han tog den Blinde ved Haanden, og ledte ham hen udenfor Byen, og spyttede i hans Øine, og lagde Hænderne paa ham, og spurgte ham, om han saae Noget. * c. 7, 32. 33.
24. Og han saae op og sagde: jeg seer Mennesker, som Træer, gaae omkring.
25. Derefter lagde han atter Hænderne paa hans Øine og kom ham til at see, og han blev helbredet og saae Alle klarlig.
26. Og han sendte ham til hans Huus og sagde: du skal hverken gaae ind i Byen, ej heller * sige det til Nogen i Byen. * c. 7, 36.
27. Og Jesus og hans Disciple gik ud til de Byer ved * Cæsarea Philippi; og paa Veien spurgte han sine Disciple og sagde til dem: hvem sige Menneskene mig at være?
* Matt. 16, 13 fg. Luc. 9, 18.
28. Men de svarede: * Nogle sige: du er Johannes den Døber; og Andre, Elias, men Andre, een af Propheterne. * Matt. 14, 2.
29. Og han sagde til dem: men I, hvem sige I, at jeg er? da svarede * Peter og sagde til ham: du er Christus.
* Matt. 16, 16. Joh. 6, 69.
30. Og han bød dem strengeligen, at de ikke skulde sige Nogen dette om ham.
31. Og * han begyndte at lære dem, at Menneskens Søn skulde lide meget, og forskydes af de Ældste og Ypperstepræster og Skriftkloge og ihjelslaaes, og opstaae efter tre Dage.
* c. 9, 31. c. 10, 33.

32. Og han talede dette frit ud. Og Peter tog ham til sig, og begyndte at straffe ham.
33. Men han vendte sig, og saae paa sine Disciple, og straffede Peter, og sagde: vig bag mig, * Satan! thi du sandser ikke, hvad Guds er, men hvad Menneskens er. * 2 Sam 19, 22.
34. Og han kaldte Folket til sig tilligemed sine Disciple, og sagde til dem: * hvo som vil komme efter mig, han skal fornægte sig selv og tage sit Kors op, og følge mig. * Matt. 10, 37 38. c 16, 24. Luc. 9, 23 c. 14, 26. 27.
35. Thi * hvo som vil frelse sit Liv, skal miste det; men hvo som mister sit Liv for min og Evangeliums Skyld, han skal frelse det. * Matt. 10, 39. Luc. 9, 24 c. 17, 33. Joh 12, 25.
36. Thi hvad kan det gavne et Menneske, dersom han vandt den ganske Verden, og tog Skade paa sin Sjæl?
37. Eller hvad kan et Menneske give til * Vederlag for sin Sjæl? * Ps. 49, 9.
38. Thi * hvo som skammer sig ved mig og mine Ord iblandt denne vanartige og syndige Slægt, ved den skal og Menneskens Søn skamme sig, naar han kommer i sin Faders Herlighed med de hellige Engle. * Matt. 10, 33. Luc. 9, 26 c. 12, 9. 2 Tim. 2, 12. 1 Joh. 2, 23.
Cap. 9, 1. Og han sagde til dem: * sandelig siger jeg Eder, der ere Nogle af dem, som her staae, som ingenlunde skulle smage Døden, førend de see Guds Rige at være kommet med Kraft. * Matt. 16, 28. Luc. 9, 27.

9. Capitel.

1) Jesus forklares, 2-10; taler om Elias, 11-13. 2) Helbreder den Maanesyge, 14-29. 3) Taler om sin Lidelse, 30-32. 4) Om hvem der er den største, 33-37. 5) Vil ei, man skulde forbyde at uddrive Djævle i hans Navn, 38-41. 6) Advarer for Forargelse, 42-50.

Og * sex Dage derefter tog Jesus Peter og Jakob og Johannes til sig, og førte dem afsides op paa et høit Bjerg, og han blev forvandlet for dem. * Matt. 17, 1 fg. Luc. 9, 28 fg.
3. Og hans Klæder bleve skinnende, meget * hvide som Snee, saa at ingen Farver paa Jorden kan gjøre dem saa hvide. * Matt. 28, 3.
4. Og Elias tilligemed Moses viste sig for dem, og de talede med Jesus.
5. Og Peter svarede og sagde til Jesus: Rabbi, * her er os godt at være, og vi ville gjøre tre Boliger, dig een, og Moses een, og Elias een. * 2 Kong. 2, 19.
6. Thi han * vidste ikke, hvad han talede; thi de vare heel forfærdede. * Ps. 126, 1.
7. Og der kom en Sky, som overskyggede dem; og en Røst kom af Skyen, som sagde: * denne er min Søn, den Elskelige, hører ham! * 5 Mos. 18, 19. Ps. 2, 7. Es. 42, 1. Matt. 3, 17
8. Og strax, der de skuede omkring sig, saae de Ingen mere, uden Jesus alene med dem.
9. Men der de gik ned af Bjerget, * bød han dem, at de skulde

Ingen fortælle, hvad de havde
seet, førend Menneskens Søn
var opstanden fra de Døde.
* Matt. 17, 9.
10. Og de holdt dette hos
sig selv, og bespurgte sig med
hverandre, hvad det er, at op-
staae fra de Døde.
11. Og de spurgte ham og
sagde: * sige dog de Skriftkloge,
at Elias bør først komme?
* Matt. 17, 10 fg. Luc. 1, 17.
12. Men han svarede og sagde
til dem: Elias bør først komme,
og skikke alle Ting tilrette; og
det skal skee, * som det er skrevet
om Menneskens Søn, at han
skal lide meget og foragtes.
* Ps. 22, 7. 8 Es. 53, 3. 4. Dan. 9, 26.
13. Men jeg siger Eder, at
* baade er Elias kommen, og
de gjorde ved ham, hvad de
vilde, eftersom det er skrevet
om ham. * Matt. 11, 14.
14. Og * da han kom til Di-
sciplene, saae han meget Folk
omkring dem, og de Skriftkloge,
som bespurgte sig med dem.
* Matt. 17, 14 fg. Luc 9, 37 fg.
15. Og strax forbausedes alt
Folket, der de saae ham, og
de løb til og hilsede ham.
16. Og han spurgte de Skrift-
kloge: hvorom bespørge I Eder
indbyrdes?
17. Og En af Folket svarede
og sagde: Mester! jeg harført
min Søn til dig; han har en
maalløs Aand.
18. Og naar den faaer fat paa
ham, * slider den ham, og han
fraader og skærer med sine
Tænder, og han henvisner; og
jeg har begjeret af dine Di-
sciple, at de skulde uddrive
den, og de kunde ikke. * v. 20.
19. Men han svarede dem og
sagde: * o du vantroe Slægt,
hvor længe skal jeg være hos
Eder? hvor længe skal jeg taale
Eder? Bringer ham til mig!
* Matt. 17, 17.
20. Og de ledte ham frem til
ham; og der han saae ham,
* sled Aanden ham strax, og han
faldt paa Jorden, og væltede
sig og fraadede. * v. 18 c. 1, 26.
21. Og han spurgte hans
Fader: hvor længe er det, at
dette vederfares ham? men han
sagde: fra Barndommen;
22. og den har ofte kastet
ham baade i Ild og Vand, at
den kunde omkomme ham; men
formaaer du noget, da forbarm
dig over os, og hjælp os!
23. Men Jesus sagde til ham:
dersom du kan troe; * alle Ting
ere den mulige, som troer.
* Matt. 17, 20. Luc. 17, 6 Phil. 4, 13
24. Og strax raabte Barnets
Fader grædende og sagde: jeg
troer, Herre, hjælp min Vantro.
25. Men der Jesus saae, at
Folket løb til, truede han den
urene Aand og sagde til den:
du maalløse og døve Aand! jeg
byder dig, far ud af ham, og at
du ikke herefter farer ind i ham.
26. Da skreg og sled den ham
saare, og foer ud, og han blev
ligesom død, saa at Mange
sagde: han er død.
27. Men Jesus tog ham fat
ved Haanden og reiste ham
op; og han stod op.

28. Og der han var indgangen i Huset, * spurgte hans Disciple ham i Eenrum: hvi kunde vi ikke uddrive den? * Matt. 17, 19.
29. Og han sagde til dem: dette Slags kan ikke fare ud ved Noget, uden ved Bøn og Faste.
30. Og da de gik ud derfra, vandrede de igjennem Galilæa; og han vilde ikke, at Nogen skulde vide det.
31. Thi han lærte sine Disciple og sagde til dem: * Menneskens Søn skal overantvordes i Menneskenes Hænder, og de skulle ihjelslaae ham; og naar han er ihjelslagen, skal han opstaae paa den tredie Dag. * Matt. 16, 21. c. 17, 22. Marc. 8. 31 Luc. 24, 7.
32. * Men de forstode ikke det Ord, og frygtede at spørge ham. * Luc 18, 34.
33. Og han kom til Capernaum, og der han var i Huset, spurgte han dem: * hvorom bespurgte I Eder indbyrdes paa Veien? * Matt. 18, 1.
34. Men de taug; thi de havde bespurgt sig med hverandre paa Veien; * hvilken der skulde være den Største. * Luc. 9, 46 c. 22, 24.
35. Og han satte sig og kaldte de Tolv og sagde til dem: * dersom Nogen vil være den Første, han skal være den Sidste iblandt Alle, og Alles Tjener. * Matt 20, 26. Marc. 10. 43
36. Og * han tog et lidet Barn, og stillede det midt iblandt dem, og tog det i Favn, og sagde til dem: * c. 10, 16.
37. Hvo som * annammer eet af saadanne smaa Børn i mit Navn, annammer mig; og hvo mig annammer, annammer ikke mig, men den, som mig udsendte. * Matt. 10, 40. c. 18. 5. Luc. 9, 48. Joh. 13, 20.
38. Men Johannes svarede ham, og sagde: * Mester, vi saae Een, † som ikke følger os, at uddrive Djævle i dit Navn; og vi forbøde ham det, fordi han ikke følger os. * 4 Mos. 11, 27. 28. Luc. 9, 49. † Matt. 7, 22.
39. Men Jesus sagde: forbyder ham det ikke; thi * der er Ingen, som gjør en kraftig Gjerning i mit Navn, og kan snart derpaa tale ilde om mig. * 1 Cor. 12, 3.
40. * Thi hvo som ikke er imod os, er med os. * Matt. 12, 30.
41. Thi * hvo som skjenker Eder med et Bæger Vand i mit Navn, fordi I høre Christus til, sandelig siger jeg Eder, han skal ingenlunde miste sin Løn. * Matt 10, 42. c. 25, 35.
42. Og * hvo som forarger een af disse Smaa, som troe paa mig, ham var det bedre, at der blev hængt en Møllesteen om hans Hals, og han blev kastet i Havet. * Matt 18, 6. Luc. 17, 1 2.
43. * Og dersom din Haand forarger dig, hug den af; det er dig bedre, at gaae en Krøbling ind i Livet, end at have to Hænder, og fare hen til Helvede i den uslukkelige Ild, * 5 Mos 13, 6. Matt. 5, 30. c 18, 8.
44. * hvor deres Orm ikke døer, og Ilden ikke udslukkes. * Es. 66, 24.

45. Og * dersom din Fod forarger dig, hug den af; det er dig bedre, at gaae halt ind i Livet, end at have to Fødder, og blive kastet i Helvede i den uslukkelige Ild, * Matt. 18. 8.

46. hvor deres Orm ikke døer, og Ilden ikke udslukkes.

47. Og * dersom dit Øie forarger dig, kast det fra dig; det er dig bedre at gaae eenøiet ind i Guds Rige, end at have to Øine, og blive kastet i Helvedes Ild, * Matt. 5, 29.

48. hvor deres Orm ikke døer, og Ilden ikke udslukkes.

49. Thi hver skal saltes med Ild, og * alt Offer skal saltes med Salt. * 3 Mos. 2, 13.

50. * Saltet er godt, men dersom Saltet mister sin Kraft, hvormed ville I give det sin Smag igjen? † Haver Salt i Eder selv, og ** holder Fred med hverandre!

* Matt. 5, 13. Luc. 14, 34.
† Col. 4, 6. ** Rom. 12, 18 Hebr. 12, 14.

10. Capitel.

1) Jesus taler om Ægteskabs-Skilsmisse, 1-12. 2) Velsigner smaa Børn, 13-16. 3) Lærer at fornægte Rigdom, 17-27. 4) Trøster dem, som have fornægtet Noget for hans Skyld, 28-31. 5) Taler om sin Lidelse, 32-34. 6) Straffer Zebedæus' Sønner, og raader til Ydmyghed, 35-45. 7) Helbreder den blinde Bartimæus, 46-52.

Og han stod op derfra og kom til Judæas Grændser igjennem det Land * paa hiin Side Jordan, og Folket gik atter til ham i Hobetal; og han lærte dem atter, som han pleiede. * Matt. 19, 1 fg.

2. Og Pharisæerne gik til ham og spurgte ham, om det var en Mand tilladt, at skille sig fra sin Hustru; for at friste ham.

3. Men han svarede og sagde til dem: hvad har Moses budet Eder?

4. Men de sagde: * Moses tilstedte at skrive et Skilsmisse-Brev, og skille sig fra hende.

* 5 Mos 24, 1. Matt. 5, 31.

5. Og Jesus svarede og sagde til dem: for Eders Hjerters Haardheds Skyld skrev han Eder dette Bud.

6. Men * fra Skabningens Begyndelse gjorde Gud dem Mand og Qvinde;

* 1 Mos. 1, 27. c. 5, 2.

7. * derfor skal Manden forlade sin Fader og Moder og blive fast hos sin Hustru,

* 1 Mos. 2. 24. Eph. 5, 31

8. * og de To skulle være til eet Kjød, saa at de ikke længere ere To, men eet Kjød. * 1 Cor. 6, 16.

9. Derfor, * hvad Gud har tilsammenføiet, skal Mennesket ikke adskille.

* Matt. 19, 6. 1 Cor. 7, 10.

10. Og hans Disciple spurgte ham atter i Huset om det Samme.

11. Og han sagde til dem: * hvo som skiller sig fra sin Hustru, og tager en Anden til Ægte, han bedriver Hoer imod hende. * Matt. 5, 32.

Luc 16, 18. 1 Cor 7, 10. 11.

12. Og dersom en Qvinde skiller sig fra sin Mand, og ægtes af en Anden, hun bedriver Hoer.

13. Og de førte * smaa Børn til ham, at han skulde røre ved dem; men Disciplene truede dem, som bare dem frem.
* Matt 19, 13 fg. Luc. 18, 15

14. Men der Jesus det saae, blev han vred og sagde til dem: lader de smaa Børn komme til mig, og formener dem ikke, thi Guds Rige hører Saadanne til.
15. Sandelig siger jeg Eder: * hvo som ikke annammer Guds Rige som et lidet Barn, han skal ingenlunde komme ind i det.
* Matt. 18, 3. 1 Cor. 14, 20.
16. * Og han tog dem i Favn, og lagde Hænderne paa dem og velsignede dem.
* c. 9, 36.
17. Og der han var udgangen paa Veien, løb En til, og faldt paa Knæ for ham, og spurgte ham: * gode Mester, hvad skal jeg gjøre, at jeg kan arve det evige Liv?
* Matt. 19, 16 fg. Luc. 18, 18 fg.

18. Men Jesus sagde til ham: hvi kalder du mig god? Ingen er god, uden een, som er Gud.
19. Du veed Budene: * du skal ikke bedrive Hoer; du skal ikke slaae ihjel; du skal ikke stjæle; du skal ikke tale falsk Vidnesbyrd; du skal ikke besvige; ær din Fader og din Moder.
* 2 Mos. 20, 12 fg. Rom. 13, 9.

20. Men han svarede og sagde til ham: Mester, alt dette har jeg holdt fra min Ungdom.
21. Men Jesus saae paa ham og fattede Kjærlighed til ham, og sagde til ham: een Ting fattes dig; gak bort, sælg, hvad du har, og giv de Fattige det, * saa skal du have et Liggendefæ i Himmelen; og kom, † tag Korset, og følg mig.
* Matt. 6, 19. c. 19, 21. Luc. 12, 33. c. 16, 9. 1 Tim. 6, 19. † Matt. 10, 38.

22. Men han blev ilde tilfreds over den Tale, og gik bedrøvet bort; thi han havde meget Gods.
23. Og Jesus saae sig omkring, og sagde til sine Disciple: * hvor vanskelig skulle de, som have Rigdom, komme ind i Guds Rige!
* Job 31, 24. Ordsp. 11, 28. Matt. 19, 23.

24. Men Disciplene bleve forfærdede over hans Taler. Men Jesus svarede igjen og sagde til dem: Børn! hvor vanskeligt er det, at de, som * forlade sig paa Rigdom, kunne komme ind i Guds Rige.
* Ps. 62, 11.

25. Det er lettere, at en Kameel gaaer igjennem et Naaleøie, end at en Rig kommer ind i Guds Rige.
26. Da forfærdedes de end meget mere og sagde til hverandre: hvo kan da blive salig?
27. Men Jesus saae paa dem og sagde: for Menneskene er det umuligt, men ikke for Gud; thi * alle Ting ere mulige for Gud.
* Job 42, 2. Jer. 32, 17. Sach 8, 6. Luc. 1, 37.

28. Men Peter tog til Orde og sagde til ham: see, * vi have forladt alle Ting og fulgt dig.
* Matt. 4, 20 c. 19, 27 fg. Luc 5, 11. c 18, 28 fg.

29. Men Jesus svarede og sagde: sandelig siger jeg Eder, der er Ingen, som har forladt Huus, eller Brødre, eller

Søstre, eller Fader, eller Moder, eller Hustru, eller Børn, eller Agre for min og Evangeliums Skyld,
30. der jo skal faae hundrede Fold igjen: nu i denne Tid Huse og Brødre og Søstre og Mødre og Børn og Agre med Forfølgelser, og i den tilkommende Verden et evigt Liv.
31. * Men Mange, som ere de Første skulle blive de Sidste, og de Sidste blive de Første.
* Matt. 20, 16.
32. Men de vare paa Veien, og gik op til Jerusalem; og Jesus gik foran dem, og de vare forfærdede og fulgte ham med Frygt. Og * han tog atter de Tolv til sig, og begyndte at sige dem, hvad ham skulde vederfares. * Matt. 20, 17. Luc. 18, 31.
33. See, * vi gaae op til Jerusalem, og Menneskens Søn skal overantvordes de Ypperste-Præster og Skriftkloge, og de skulle fordømme ham til Døden, og overantvorde Hedninger ham; * Matt. 16, 21. c. 17, 22. Marc. 8, 31. c. 9, 31. Luc. 9, 22. c. 24, 7. Joh. 18, 32.
34. og de skulle bespotte ham, og hudstryge ham og bespytte ham, og ihjelslaae ham, og paa den tredie Dag skal han opstaae.
35. * Da gik Jakob og Johannes, Zebedæus' Sønner, til ham, og sagde: Mester! vi ønske, at du tilstaaer os det, vi ville bede om. * Matt. 20, 20 fg.
36. Han sagde til dem: hvad ville I, at jeg skal gjøre Eder?
37. Men de sagde til ham: giv os, at vi maae sidde, den Ene ved din høire Side, og den Anden ved din venstre Side, i din Herlighed.
38. Men Jesus sagde til dem: * I vide ikke, hvad I bede. Kunne I drikke den Kalk, som jeg drikker, og † døbes med den Daab, som jeg døbes med?
* Rom. 8, 26. † Luc. 12, 50.
39. Men de sagde til ham: vi kunne. Men Jesus sagde til dem: I skulle vel drikke den Kalk, som jeg drikker, og døbes med den Daab, som jeg døbes med;
40. men at sidde ved min høire og ved min venstre Side, hører ikke mig til at give Nogen, uden * den, som det er beredt. * Matt. 25, 34.
41. Og der de Ti hørte det, begyndte de at blive vrede paa Jakob og Johannes.
42. Da kaldte Jesus dem, og sagde til dem: * I vide, at de, der ere i Anseelse, som Folkenes Fyrster, herske over dem, og de Store iblandt dem bruge Myndighed over dem. * Luc. 22, 25.
43. Men det skal ikke være saa iblandt Eder; men hvo som vil blive stor iblandt Eder, skal være Eders Tjener;
44. og * hvo som vil blive den Ypperste iblandt Eder, skal være Alles Tjener. * c. 9, 35. 1 Petr. 5, 3.
45. Thi og Menneskens Søn er ikke kommen, for at lade sig tjene; men * for at tjene, og at give † sit Liv til en Igjenløselses Betaling for Mange.
* Matt. 20, 28. Joh. 13, 14. Phil. 2, 7.
† Eph. 1, 7. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14.

46. Og de kom til Jericho; og * der han gik ud af Jericho tilligemed sine Disciple og meget Folk, sad Timæus' Søn, Bartimæus den Blinde, ved Veien og tiggede.
* Matt. 20, 29 fg. Luc. 18, 35 fg.

47. Og der han hørte, at det var Jesus fra Nazareth, begyndte han at raabe og sige: * Jesus, du Davids Søn, forbarme dig over mig. * Luc. 17, 13.

48. Og Mange truede ham, at han skulde tie; men han raabte meget mere: du Davids Søn, forbarme dig over mig!

49. Og Jesus stod stille og sagde, de skulde kalde ham; og de kaldte den Blinde og sagde til ham: vær frimodig, staa op! han kalder ad dig.

50. Men han kastede sin Overkjortel fra sig, stod op og kom til Jesus.

51. Og Jesus svarede og sagde til ham: hvad vil du, at jeg skal gjøre dig? Men den Blinde sagde til ham: Rabboni! at jeg kan vorde seende.

52. Men Jesus sagde til ham: gak bort, * din Tro har frelst dig. Og strax blev han seende, og fulgte Jesus paa Veien.
* Matt 9, 22. Marc. 5, 34.

11. Capitel.

1) Jesus rider ind i Jerusalem, 1—10. 2) Gaaer i Templet kommer til Bethanien, forbander Figentræet 11—14. 3) Renser Templet, 15—18 4) Taler om Troen og Bønnen, 19—26. 5) Vil ei sige, af hvad Magt han gjør sine Gjerninger, 27—33

Og * der de kom nær til Jerusalem til Bethphage og Bethanien ved Oliebjerget, sendte han to af sine Disciple, og sagde til dem:
* Matt. 21, 1 fg. Luc. 19, 29 fg.

2. Gaaer bort til den By, som ligger for Eder; og strax, naar I komme ind i den, skulle I finde et Føl bundet, paa hvilket intet Menneske har siddet; løser det og fører det hid.

3. Og dersom Nogen siger til Eder: hvorfor gjøre I dette? da siger, at Herren har det behov; saa skal han strax sende det hid.

4. Men de gik hen og fandt Føllet bundet ved Døren, udenfor paa Veiskjellet, og løste det.

5. Og Nogle af dem, som der stode, sagde til dem: hvad gjøre I, at I løse Føllet?

6. Men de sagde til dem, ligesom Jesus havde befalet, og de tilstedte dem det.

7. Og * de førte Føllet til Jesus og lagde † deres Klæder derpaa, og han satte sig derpaa. * Joh. 12, 14 † 2 Kong. 9, 13.

8. Men Mange bredte deres Klæder paa Veien; men Andre huggede Grene af Træerne og strøede paa Veien.

9. Og de, som gik for, og de, som fulgte, raabte, og sagde: * Hosanna! velsignet være den, som kommer i Herrens Navn!
* Ps. 118, 26. Matt. 21, 9. c. 23, 39.

10. Velsignet være vor Fader Davids Rige, som kommer i Herrens Navn! Hosanna i det Høieste.

11. Og Jesus gik ind i Jerusalem og i Templet, og da han

havde beseet alle Ting, * gik
han, der det allerede var Af=
tenstid, ud til Bethanien med
de Tolv. * Matt. 21, 17.
12. Og den anden Dag, der
de gik ud fra Bethanien, *
hungrede han. * Matt. 21, 18.
13. Og han saae et Figentræ
langt borte, som havde Blade;
da traadte han til, om han kunde
finde Noget derpaa, og der han
kom til det, * fandt han Intet
uden Blade, thi det var ikke
Figentid. * Luc. 13, 6.
14. Og Jesus talede til det:
aldrig mere æde Nogen Frugt
af dig! og hans Disciple
hørte det.
15. Og de kom til Jerusalem;
* og Jesus gik ind i Templet
og begyndte at uddrive dem,
som solgte og kjøbte i Templet,
og Vexelerernes Borde og
Duekræmmernes Stole stødte
han om. * Matt. 21, 12.
Luc. 19, 45. Joh. 2, 14.
16. Og han tilstedte ikke, at
Nogen bar et Kar igjennem
Templet.
17. Og han lærte og sagde til
dem: er der ikke skrevet, * at
mit Huus skal kaldes et Bede=
huus for alle Folkeslag; men I
have gjort det til en Røverkule.
* 1 Kong. 8, 30. Es. 56, 7. Jer. 7, 11.
18. Og * de Skriftkloge og
Ypperste=Præster hørte det, og
søgte, hvorledes de kunde om=
komme ham; thi de frygtede for
ham, eftersom alt Folket † for=
undrede sig saare over hans
Lærdom. * Luc. 20, 19.
Joh. 7, 19. † Matt. 7, 28.
19. Og da det var blevet Aften,
gik han udenfor Staden.
20. Og om Morgenen, da de
gik forbi, saae de, * at Figen=
træet var visnet fra Roden af.
* Matt. 21, 20.
21. Og da Peter kom det ihu,
sagde han til ham: Rabbi, see
Figentræet, det du forbandede,
er visnet.
22. Og Jesus svarede og sagde
til dem: * haver Tro til Gud.
* c. 4, 40.
23. Thi sandelig siger jeg Eder:
* at hvo som vilde sige til dette
Bjerg: løft dig op, og kast dig
i Havet, og ikke vilde tvivle i
sit Hjerte, men troe, at det skal
skee, som han siger, ham skal
det skee, som han sagde.
* Matt. 17, 20. c. 21, 21. Luc. 17, 6.
24. Derfor siger jeg Eder: Alt
* hvad I begjere i Bønnen,
troer, at I skulle faae det,
saa skal det vederfares Eder.
* Jer. 29, 12. Matt. 7, 7.
Luc. 11, 9. Joh. 14, 13. c. 15, 7 fg.
25. Og naar I staae og bede,
* forlader, dersom I have No=
get imod Nogen, at og Eders
Fader, som er i Himlene, maa
forlade Eder Eders Overtræ=
delser. * Matt. 5, 23 fg.
c. 6, 14. Eph. 4, 32. Col. 3, 13.
26. Men dersom I ikke for=
lade, skal Eders Fader, som er
i Himlene, ei heller forlade
Eder Eders Overtrædelser.
27. Og de kom atter til Je=
rusalem; og * der han gik i
Templet, kom de Ypperste=Præ=
ster og Skriftkloge og de Ældste
til ham. * Matt. 21, 23. Luc. 20, 1.

28. Og de sagde til ham: * af hvad Magt gjør du disse Ting? og hvo har givet dig denne Magt, at du gjør disse Ting? * 2 Mos. 2, 14. Ap. G. 4, 7. c. 7, 27.

29. Men Jesus svarede og sagde til dem: ogsaa jeg vil spørge Eder om een Sag, og svarer mig, saa vil jeg og sige Eder, af hvad Magt jeg gjør disse Ting.

30. Johannes' Daab, var den af Himmelen eller af Mennesker? Svarer mig.

31. Og de tænkte ved sig selv og sagde: sige vi: den var af Himmelen, da siger han: hvi troede I ham da ikke?

32. Men sige vi: den var af Mennesker; da * frygtede de for Folket; thi Alle holdt for, at Johannes virkelig var en Prophet. * Matt. 14, 5.

33. Og de svarede og sagde til Jesus: vi vide ikke. Og Jesus svarede og sagde til dem: saa siger jeg Eder og ikke, af hvad Magt jeg gjør disse Ting.

12. Capitel.

1) Jesus siger en Lignelse om Viingaardsmændene, 1—12. 2) Taler om Skattens Mynt, 13—17. 3) Om Opstandelsen, 18—27. 4) Om det første Bud i Loven, 28—33. 5) Om Messias, 34—37. 6) Advarer for de Skriftkloge, 38—40. 7) Berømmer Enken, som gav sin Skjerv, 41—44

Og han begyndte at tale til dem ved Lignelser: * et Menneske plantede en Viingaard, og gjorde et Gjerde derom, og grov en Perse, og byggede et Taarn, og leiede den til Viingaardsmænd, og drog udenlands. * Ps. 80, 9. Es. 5, 1. Jer. 2, 21. Matt. 21, 33 Luc. 20, 9.

2. Og der Tiden kom, sendte han en Tjener til Viingaardsmændene, at han af Viingaardsmændene skulde modtage af Viintræets Frugt.

3. Men de grebe ham og sloge ham, og lode ham tomhændet fra sig.

4. Og han sendte atter en anden Tjener til dem; og denne sloge de med Stene og saarede hans Hoved, og lode ham forhaanet fra sig.

5. Og han sendte atter en Anden; og denne sloge de ihjel, og mange Andre; Nogle sloge de, men Nogle dræbte de.

6. Men eftersom han endnu havde een Søn, sin Elskelige, * sendte han tilsidst ogsaa denne til dem, og sagde: de skulle dog undsee sig for min Søn. * Matt. 21, 37.

7. Men hine Viingaardsmænd sagde til hverandre: denne * er Arvingen, kommer, † lader os slaae ham ihjel, saa bliver Arven vores. * Ps. 2, 8. Hebr. 1, 2 † 1 Mos. 37, 18 Matt. 26, 4 fg.

8. Og de grebe ham, og sloge ham ihjel, og kastede ham * udenfor Viingaarden. * Hebr. 13, 12.

9. Hvad skal da Viingaardens Herre gjøre? Han skal komme og ødelægge Viingaardsmændene, og leie Viingaarden til Andre.

10. Da sagde Jesus: have I ikke og læst, hvad skrevet er: * den Steen, som Bygnings-

mændene forskøde, den er bleven til en Hoved-Hjørnesteen.
* Ps. 118, 22. 23.
Es. 28, 16 Matt. 21, 42. Luc. 20, 17.
11. Det er skeet af Herren og er underligt for vore Dine.
12. Og de søgte at gribe ham; men de * frygtede for Folket; thi de forstode, at han sagde denne Lignelse imod dem; og de forlode ham og gik bort. * c. 11, 32.
13. * Og de sendte Nogle til ham af Pharisæerne og af de Herodianer, at de skulde fange ham i Ord.
* Matt. 22, 15 fg. Luc 20, 20.
14. Men de kom og sagde til ham: Mester! vi vide, at du er sanddru og skjøtter om Ingen; thi du anseer ikke Menneskers Person, men lærer Guds Vei i Sandhed. Er det tilladt, at give Keiseren Skat, eller ei? Skulle vi give, eller ikke give?
15. Men da han vidste deres Dienskalkhed, sagde han til dem: hvi friste I mig? Tager mig hid en Penge, at jeg kan see den.
16. Men de bragte den frem. Og han sagde til dem: hvis er dette Billede og Overskrift? Men de sagde til ham: Keiserens.
17. Og Jesus svarede og sagde til dem: * giver Keiseren, hvad Keiserens er, og Gud, hvad Guds er. Og de forundrede sig over ham.
* Matt. 17, 25. c. 22, 21. Rom. 13, 7.
18. Og * Sadducæer kom til ham, hvilke sige, at der ikke er Opstandelse; og de adspurgte ham og sagde: * Matt. 22, 23 fg.
Luc. 20, 27. Ap. G. 23, 8.
19. Mester! * Moses foreskrev os, at naar Nogens Broder døer, og efterlader en Hustru, men efterlader ikke Børn, da skal hans Broder tage hans Hustru og opreise sin Broder Sæd. * 5 Mos 25, 5.
20. Nu har der været syv Brødre; og den Første tog en Hustru og døde, og efterlod ikke Sæd.
21. Og den Anden tog hende, og døde, og han efterlod ikke Sæd, og den Tredie ligesaa.
22. Og de toge hende alle Syv, og efterlode ikke Sæd. Sidst af dem Alle døde og Qvinden.
23. I Opstandelsen nu, naar de opstaae, hvis Hustru af disse skal hun være? thi de have alle Syv havt hende til Hustru.
24. Da svarede Jesus og sagde til dem: fare I ikke derfor vild, at I ikke kjende Skrifterne, ei heller Guds Kraft?
25. Thi naar de ere opstandne fra de Døde, da hverken gifte de sig, ei heller giftes, men de ere som Engle i Himlene.
26. Men om de Døde, at de opstaae, have I ikke læst i Mosebog i Stedet om Tornebusken, hvorledes Gud talede til ham, og * sagde: † jeg er Abrahams Gud, og Isaaks Gud, og Jakobs Gud. * 2 Mos. 3, 6. † c. 4, 5.
1 Kong. 18, 36. Ap. G. 7, 32.
27. Gud er ikke de Dødes, men de Levendes Gud; derfor fare I meget vild.
28. Og * een af de Skriftkloge, som havde hørt dem, da de bespurgte sig med hverandre, gik

til ham, og eftersom han skjønnede, at han havde svaret dem vel, spurgte han ham ad: hvilket er det fornemste Bud af alle?
* Matt. 22, 35 fg. Luc. 10, 25. c. 20, 39.
29. Men Jesus svarede ham: det første Bud af alle er dette: hør * Israel! Herren, vor Gud, Herren er een. * 5 Mos. 6, 4. c. 10, 17.
30. Og du skal elske Herren din Gud af dit ganske Hjerte, og af din ganske Sjæl, og af dit ganske Sind, og af din ganske Styrke, dette er det første Bud.
31. Og det andet, ligt dette, er: * du skal elske din Næste, ligesom dig selv. Der er intet andet Bud større end disse.
* 3 Mos. 19, 18. Luc. 10, 27 fg.
32. Og den Skriftkloge sagde til ham: Mester! du har talet vel og efter Sandhed: * thi der er een Gud, og der er ingen anden foruden ham. * 5 Mos. 4, 35
33. Og at elske ham af ganske Hjerte, og af ganske Forstand, og af ganske Sjæl, og af ganske Styrke; og at elske sin Næste ligesom sig selv, er mere end alle Brænd-Offere og Slagt-Offere.
34. Og der Jesus saae, at han svarede forstandeligen, sagde han til ham: du er ikke langt fra Guds Rige. Og der turde Ingen spørge ham ydermere.
35. Og der Jesus lærte i Templet, tog han til Orde og sagde: * hvorledes sige de Skriftkloge, at Christus er Davids Søn? * Matt. 22, 42. Luc. 20, 41.
36. Thi David siger selv, dreven af den Hellig Aand: * Herren sagde til min Herre: sæt dig ved min høire Haand, indtil jeg lægger dine Fjender til dine Fødders Skammel.
* Ps. 110, 1.
Ap. G. 2, 34. 35. 1 Cor. 15, 25 fg.
37. Altsaa kalder da David ham selv en Herre; hvorledes er han da hans Søn? Og meget Folk hørte ham gjerne.
38. Og han sagde dem i sin Underviisning: * tager Eder vare for de Skriftkloge, som gjerne gaae i lange Klæder og lade sig hilse paa Torvene;
* Matt. 23, 5. Luc. 11, 43. c. 20, 46 fg.
39. og ville have de fornemste Stolestader i Synagogerne, og sidde øverst til Bords i Nadverne;
40. de, som opæde * Enkers Huse, og † paa Skrømt bede længe, disse skulle faae des haardere Dom.
* Matt. 23, 14. † 2 Tim. 3, 5.
41. Og Jesus satte sig lige overfor * Templets Kiste og saae, hvorledes Folket lagde Penge i Kisten, og mange Rige lagde meget derudi.
* 2 Kong. 12, 9. Luc. 21, 1.
42. Og en fattig Enke kom og lagde to Skjerve udi, som er en Hvid.
43. Og han kaldte sine Disciple til sig, og sagde til dem: sandelig siger jeg Eder, at * denne fattige Enke har lagt mere deri, end alle de, som lagde i Kisten. * 2 Cor. 8, 12.
44. Thi de lagde Alle af deres Overflod! men denne lagde af sin Fattigdom alt det, hun havde, hendes ganske Eiendom.

13. Capitel.

[1]) Jesus taler om Templets og Jerusalems Ødelæggelse og om de forudgaaende Tegn, 1—23. [2]) Om Verdens Ende og om Tegnene for samme, 24—31. [3]) Byder Alle at vaage, 32—37.

Og * der han gik ud af
Templet, siger een af
hans Disciple til ham: Me-
ster, see hvilke Stene, og
hvilke Bygninger!
* Matt 24, 1. Luc. 21, 5 fg.
2. Og Jesus svarede og sagde
til ham: seer du disse store
Bygninger? der * skal ikke
lades Steen paa Steen, som
jo skal nedbrydes.
* 1 Kong 9, 7. 8. Mich 3, 12. Luc. 19, 44.
3. Og der han sad paa Olie-
bjerget tvert over for Templet,
spurgte Peter og Jakob og Jo-
hannes og Andreas ham i Een-
rum:
4. Siig os, naar skulle disse
Ting skee, og hvad Tegn skal
der være, naar alt dette skal
fuldkommes?
5. Men Jesus svarede dem
og begyndte at sige: * seer
til, at ikke Nogen forfører
Eder. * Jer. 29, 8.
Eph. 5, 6. 2 Thess. 2, 3. 1 Joh 4, 1.
6. Thi Mange skulle komme
i mit Navn og sige: * jeg er
Christus; og de skulle forføre
Mange.
* Jer. 14, 14. c. 23, 21. Matt. 24, 23. 24.
7. Men naar I høre Krig
og Rygte om Krig, da for-
skrækkes ikke, thi det maa skee;
men Enden er ikke endda.
8. Thi * Folk skal reise sig
mod Folk, og Rige mod Rige,
og der skal skee Jordskjælv her
og der; og der skal være Hun-
ger og Oprør. Dette er Veer-
nes Begyndelse.
* 2 Kron. 15, 6 Es. 19, 2. Matt. 24, 7.
9. Men I, tager vare paa
Eder selv; thi * de skulle
overantvorde Eder for Raadet
og for Synagoger; I skulle
hudstryges og stilles for Fyr-
ster og Konger for min Skyld,
dem til et Vidnesbyrd.
* Matt. 10, 17. 18.
Joh. 15, 20 fg. c 16, 2.
10. Og Evangelium bør først
* at prædikes for alle Folk.
* Matt 24, 14.
11. Men * naar de føre Eder
hen at overantvorde Eder, da
bekymrer Eder ikke forud, hvad
I skulle tale, betænker Eder ei
heller derpaa; men hvad som
Eder bliver givet i den samme
Time, det taler; thi I ere ikke
de, som tale, men den Hellig
Aand. * Matt 10, 19. 20.
Luc. 12, 11 12 c. 21. 14 15.
12. Men en * Broder skal
overantvorde den anden til
Døden, og Faderen Barnet;
og Børn skulle sætte sig op
mod Forældre og slaae dem
ihjel. * Mich. 7, 5. 6. Matt 10. 21.
13. Og I skulle * hades af
Alle for mit Navns Skyld;
† men hvo som bliver bestan-
dig indtil Enden, han skal
blive salig. * Matt. 10, 22.
† Hebr. 3, 14. Aab. 2, 10 c. 3, 10.
14. Men * naar I see Øde-
læggelsens Vederstyggelighed,
om hvilken † Propheten Daniel
har talet, at staae, hvor den
ikke bør; (hvo det læser, han

give Agt derpaa!) da flye til Bjergene de, som ere i Judæa;
* Matt. 24, 15 fg. Luc. 21, 20 fg. † Dan. 9, 26. 27.

15. * men hvo som er paa Taget, stige ikke ned i Huset, eller gaae ind, at hente Noget af sit Huus;
* Luc. 17, 31.

16. og hvo, som er paa Ageren, vende ikke tilbage at hente sit Klædebon.

17. Men vee de Frugtsommelige og dem, som give Die i de Dage!

18. Men beder, at Eders Flugt ikke skal skee om Vinteren;

19. thi i de Dage skal være saa * stor en Trængsel, som ikke har været fra Skabningens Begyndelse, som Gud skabte, indtil nu, og som ikke heller skal blive.
* Dan. 12, 1.

20. Og dersom Herren ikke forkortede de Dage, blev intet Menneske frelst; men for de Udvalgtes Skyld, som han har udvalgt, har han forkortet de Dage.

21. Og naar Nogen da siger til Eder: * see, her er Christus, eller see der, da skulle I ikke troe det.
* Luc. 17, 23. c. 21, 8.

22. Thi * falske Christi og falske Propheter skulle opstaae og gjøre Tegn og underlige Gjerninger, for at forføre, om det var muligt, endog de Udvalgte.
* 5 Mos. 13, 1. 2 Thess. 2, 11.

23. Men vogter I Eder; see, * jeg har sagt Eder Alt forud.
* 1 Thess. 3, 4.

24. * Men i de Dage efter den Trængsel skal Solen formørkes og Maanen ikke give sit Skin;
* Es. 13, 10. Ez. 32, 7. Joel 2, 10. c. 3, 4. 20. Matt. 24, 29 fg. Luc. 21, 25 fg. Aab. 6, 12.

25. og Himmelens Stjerner skulle nedfalde, og de Kræfter, som ere i Himlene, skulle røres.

26. Og da skulle de * see Menneskens Søn komme i Skyerne med megen Kraft og Herlighed.
* Dan. 7, 13. Matt. 16, 27. Ap. G. 1, 11. 1 Thess. 4, 16. 2 Thess. 1, 10. Aab. 1, 7.

27. Og da skal han sende sine Engle og forsamle sine Udvalgte fra de fire Veir, fra Jordens Ende indtil Himmelens Ende.

28. Lærer en Lignelse af Figentræet: naar Vædsken er kommen i dets Grene, og Bladene skyde ud, saa vide I, at Sommeren er nær.

29. Ligesaa og I, naar I see, at disse Ting skee, vider, at han er nær for Dørene.

30. Sandelig siger jeg Eder: denne Slægt skal ingenlunde forgaae, førend disse Ting skee allesammen.

31. * Himmelen og Jorden skulle forgaae, men mine Ord skulle ingenlunde forgaae.
* Pf. 102, 27. Es. 40, 8. c. 51, 6. Luc. 21, 33. Hebr. 1, 11. 12.

32. * Men om den Dag og Time veed Ingen, hverken Englene, som ere i Himmelen, ikke heller Sønnen, men alene Faderen.
* Matt. 24, 36. Ap. G. 1, 7.

33. Seer til, * vaager og beder; thi I vide ikke, naar den Tid er.
* Matt. 25, 13. Luc. 21, 36. 1 Thess. 5, 6.

34. Ligesom et Menneske, som

* drog udenlands, forlod sit Huus og gav sine Tjenere Magt og hver sin Gjerning, og bød Dørvogteren, at han skulde vaage. * Luc. 19, 12.

35. Derfor vaager; (thi I vide ikke, naar Husets Herre kommer, om Aftenen, eller ved Midnat, eller ved Hanegal, eller om Morgenen),

36. at han ikke, naar han kommer hastelig, skal finde Eder sovende.

37. Men hvad jeg siger Eder, det siger jeg Alle: vaager!

14. Capitel.

1) De Ypperste-Præster ville dræbe Jesus, 1. 2. 2) Jesus salves, 3—9. 3) Judas beslutter at forraade ham, 10. 11. 4) Jesus æder Paaskelammet, 12—21 5) Indstifter den hellige Nadvere, 22—25. 6) Taler paa Veien til Oliebjerget om Peters Fald, 26—31 7) Begynder sin Lidelse i Urtegaarden, 32—42. 8) Forraades, 43—46. 9) Peter slaaer til med Sværdet, 47; Disciplene flye, 48—52. 10) Jesus føres til Caiphas' Huus, svarer først Intet, bekjender sig at være Guds Søn, fordømmes og bespottes, 53—65 11) Peter fornægter ham, 66—72.

Men * det var Paaske og de usyrede Brøds Hoitid to Dage derefter. Og de Ypperste-Præster og de Skriftkloge søgte, hvorledes de med List kunde gribe og ihjelslaae ham. * Matt. 26, 2 fg. Luc. 22, 1. Joh. 11, 55 c. 13, 1.

2. Men de sagde: ikke paa Hoitiden, at der ikke skal blive Larm iblandt Folket.

3. Og der han var i Bethanien i Simon den Spedalskes Huus, og sad til Bords, kom * en Qvinde, som havde en Alabaster-Krukke med uforfalsket, meget kostelig † Nardus-Salve; og hun sønderbrød Alabaster-Krukken og udgød den paa hans Hoved.

* Luc. 7, 37. Joh. 12, 3. † Høis 1, 12.

4. Men der vare Nogle, som bleve fortrydelige ved sig selv og * sagde: hvortil blev denne Salve spildt? * Joh. 12, 4.

5. Thi den kunde blevet solgt for mere end tre hundrede Penninge og givet de Fattige; og de overfusede hende.

6. Men Jesus sagde: lader hende med Fred, hvi gjøre I hende Fortred? Hun gjorde en god Gjerning imod mig.

7. Thi * I have altid Fattige hos Eder, og naar I ville, kunne I gjøre dem tilgode; men mig have I ikke altid.

* 5 Mos 15, 11. Matt. 26, 11 fg.

8. Hun gjorde, hvad hun kunde; hun har forud salvet mit Legeme til Begravelsen.

9. Sandelig siger jeg Eder: hvorsomhelst dette Evangelium bliver prædiket i den ganske Verden, skal og det, som hun har gjort, siges til hendes Ihukommelse.

10. Og * Judas Ischariotes een af de Tolv, gik hen til de Ypperste-Præster, for at forraade ham til dem.

* Matt. 26, 14. Luc. 22, 3. 4.

11. Men der de hørte det, bleve de glade, og de lovede, at give ham Penge; og han søgte, hvorledes han kunde beleiligen forraade ham.

12. Og paa de * usyrede Brøds første Dag, der man slagtede Paaskelam, sagde hans Disciple

til ham: hvor vil du, at vi skulle gaae hen og berede, at du kan æde Paaske-Lammet? *2 Mos. 12, 17. 5 Mos 16, 5. Matt 26, 17. Luc. 22, 7.

13. Og han * sendte to af sine Disciple, og sagde til dem: gaaer hen i Staden; og et Menneske skal møde Eder, som bærer en Vandkrukke; følger ham. * Matt. 26, 18 fg. Luc. 22, 8

14. Og hvor han gaaer ind, der siger til Huusbonden: Mesteren siger: hvor er det Herberge, der jeg kan æde Paaske-Lammet med mine Disciple?

15. Og han skal vise Eder en stor Sal, tillavet og rede; der bereder det for os.

16. Og hans Disciple gik bort, og kom i Staden, og fandt det, ligesom han havde sagt dem; og de beredte Paaske-Lammet.

17. Og * der det var blevet Aften, kom han med de Tolv. * Matt. 26. 20 fg. Luc. 22, 14.

18. Og da de sadde til Bords og aade, sagde Jesus: sandelig siger jeg Eder, at een af Eder, * som æder med mig, skal forraade mig. * Ps. 41, 10. Luc. 22, 21 fg. Joh. 13, 18. 21.

19. Men de begyndte at bedrøves, og at sige til ham, een efter een: er jeg den? Og en Anden: er jeg den?

20. Men han svarede og sagde til dem: een af de Tolv, den, som dypper med mig i Fadet.

21. Menneskens Søn gaaer vel bort, som det er skrevet om ham; dog vee det Menneske, ved hvilket Menneskens Søn bliver forraadt! Det var dette Menneske godt, om han aldrig var født.

22. Og der de aade, * tog Jesus Brødet, velsignede og brød det, og gav dem, og sagde: tager, æder; dette er mit Legeme. * Matt. 26, 26 fg. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 23.

23. Og han tog Kalken, takkede, og gav dem den; og de drak alle deraf.

24. Og han sagde til dem: dette er mit Blod, det nye Testamentes, hvilket udgydes for Mange.

25. Sandelig siger jeg Eder, at jeg skal herefter ikke mere drikke af Viintræets Frugt, indtil paa hiin Dag, naar jeg skal drikke den nye i Guds Rige.

26. Og * der de havde sjunget Lovsangen, gik de ud til Oliebjerget. * Matt 26, 30 Luc. 22, 39 Joh. 18, 1.

27. Og Jesus sagde til dem: i denne Nat skulle I Alle forarges paa mig; thi der er * skrevet: jeg skal slaae Hyrden, og Faarene skulle adspredes. * Sach. 13, 7. Joh. 16, 32.

28. Men efterat jeg er opstanden, * vil jeg gaae forud for Eder til Galilæa. * Matt. 28, 10. 16 Marc. 16, 7.

29. Men Peter sagde til ham: * dersom de endog alle forarges, vil jeg dog ikke forarges. * Joh 13, 37

30. Og Jesus * sagde til ham: sandelig siger jeg dig, at i Dag, i denne Nat, forend Hanen galer to Gange, skal du fornægte mig tre Gange. * Matt. 25, 34. Luc. 22, 34. Joh. 13, 38.

31. Men han sagde end ydermere: dersom jeg end skulde døe med dig, vil jeg dog ikke fornægte dig. Men ligesaa sagde de og alle.
32. Og * de kom til en Gaard, hvis Navn var Gethsemane; og han sagde til sine Disciple: sætter Eder her, imedens jeg beder.
* Matt. 26, 36 fg. Luc. 22, 40. Joh. 18, 1.
33. Og han tog Peter og Jakob og Johannes til sig, og begyndte at skjælve og svarligen at ængstes.
34. Og han sagde til dem: * min Sjæl er ganske bedrøvet indtil Døden; bliver her og vaager. * Joh 12, 27.
35. Og han gik lidet frem, faldt ned paa Jorden og bad, at denne Time maatte gaae ham forbi, om det var muligt.
36. Og han sagde: Abba Fader! * Alting er dig muligt; tag denne Kalk fra mig; dog † ikke hvad jeg vil, men hvad du vil. * c. 10, 27.
Luc. 1, 37. † Joh. 6, 38.
37. Og han kom og fandt dem sovende, og sagde til Peter: Simon, sover du? kunde du ikke vaage een Time?
38. Vaager og beder, at I ikke skulle falde i Fristelse; * Aanden er vel redebon, men Kjødet er skrøbeligt. * Gal. 5, 17.
39. Og han gik atter hen, og bad og sagde de samme Ord.
40. Og han kom igjen, og fandt dem atter sovende; thi deres Øine vare betyngede, og de vidste ikke, hvad de skulde svare ham.

41. Og han kom tredie Gang, og sagde til dem: sove I fremdeles og hvile Eder? Det er forbi; Timen er kommen; see, Menneskens Søn forraades i Synderes Hænder.
42. Staaer op, * lader os gaae; see, han er nær, som forraader mig. * Joh. 14, 31.
43. Og strax, som han endnu talte, * kom Judas, een af de Tolv, og en stor Skare med ham med Sværd og Stænger fra de Ypperste-Præster og Skriftkloge og de Ældste.
* Matt. 26, 47. Luc. 22, 47. Joh. 18, 3.
44. Men den, som forraadte ham, havde givet dem et aftalt Tegn og sagt: hvilken jeg kysser, den er det; griber ham og fører ham sikkert bort.
45. Og der han kom, traadte han strax til ham og sagde: Rabbi! Rabbi! og han kyssede * ham. * 2 Sam 20, 9.
46. Men de lagde deres Hænder paa ham, og grebe ham.
47. Men een af dem, som stode hos, * drog Sværdet ud, slog den Ypperste-Præsts Tjener, og afhuggede hans Øre.
* Matt. 26, 51 fg.
Luc. 22, 50 fg. Joh. 18, 10 26.
48. Og Jesus svarede og sagde til dem: I ere udgangne ligesom til en Røver med Sværd og med Stænger, at tage fat paa mig.
49. Jeg har været daglig hos Eder i Templet, og lært, og I grebe mig ikke; men dette skeer, paa det * Skrifterne skulle fuldkommes. * Ps. 22, 7. Matt 26 56.

50. Og * de forlode ham alle og flyede. * Joh. 19, 15. Ps. 88, 9
51. Og et ungt Menneske fulgte ham, som havde et Linklæde over det blotte Legeme; og Karlene toge fat paa ham.
52. Men han slap Linklædet og flyede nøgen fra dem.
53. Og * de førte Jesus hen til den Ypperste-Præst; og alle † de Ypperste-Præster og Ældste og Skriftkloge kom tilsammen hos ham. * Matt. 26, 57 fg.
† Luc. 22, 54 fg. Joh. 18, 13. 24
54. Og Peter fulgte ham langt bag efter, til ind i den Ypperste-Præsts Pallads, og han sad hos Tjenerne, og * varmede sig ved Ilden. * Luc. 22, 56
55. Men de * Ypperste-Præster og det ganske Raad søgte Vidnesbyrd mod Jesus, paa det de kunde aflive ham; og de fandt intet. * Ap. G. 6, 13.
56. Thi Mange bare falske Vidnesbyrd mod ham, men Vidnesbyrdene kom ikke overeens.
57. Og Nogle stode op, og bare falskt Vidnesbyrd mod ham og sagde:
58. Vi have hørt, at han sagde: * jeg vil nedbryde dette Tempel, som er gjort med Hænder, og i tre Dage bygge et andet, som ikke er gjort med Hænder. * c. 15, 29. Joh. 2, 19.
59. Og end ikke saaledes kom deres Vidnesbyrd overeens.
60. Og den Ypperste-Præst stod op midt iblandt dem, og adspurgte Jesus: * svarer du slet Intet? hvad vidne disse imod dig? * Matt. 26, 62.
61. Men han * taug, og svarede Intet. Da spurgte den Ypperste-Præst ham atter, og sagde til ham: er du den † Christus, den Hoilovedes Søn? * Es. 53, 7.
Ap. G. 8, 32. † Matt. 16, 16
62. Men Jesus sagde: jeg er det; og I * skulle see Menneskens Søn sidde hos Kraftens høire Haand og komme med Himmelens Skyer. * Dan. 7, 13.
Matt. 24, 30. c. 26, 64 fg.
63. Da * sønderrev den Ypperste-Præst sine Klæder, og sagde: hvad have vi længere Vidner behov?
* 3 Mos. 10, 6. 4 Mos. 14, 6.
64. I have hørt Gudsbespottelsen; hvad tykkes Eder? Men * de fordømte ham, at være skyldig til Døden.
* Jer. 26, 11. Matt. 26, 66.
65. Og Nogle begyndte at * bespytte ham, og skjule hans Ansigt, og slaae ham med Næver, og sige til ham: spaa! og Tjenerne sloge ham paa Munden. * Job 16, 10. Es. 50, 6.
Matt. 26, 67. Joh. 19, 3.
66. Og * da Peter var nede i Gaarden, kom en af den Ypperste-Præsts Piger,
* Matt. 26, 69.
Luc. 22. 55. Joh. 18, 17 fg.
67. og der hun saae Peter varme sig, saae hun paa ham, og sagde: du har ogsaa været med Jesus af Nazareth.
68. Men han nægtede og sagde: jeg kjender ham ikke, veed og ikke, hvad du siger; og han gik ud i Forgaarden, og Hanen goel.

69. Og Pigen saae ham igjen,
og begyndte at sige til dem, som
stode hos: denne er En af dem.
70. Men han negtede atter.
Og lidet derefter sagde atter
de, som stode hos, til Peter:
sandelig du er af dem; thi
du er og en Galilæer, og dit
Maal er ligt derefter.
71. Men han begyndte at
forbande sig og sværge: jeg
kjender det Menneske ikke, om
hvem I tale.
72. Og Hanen goel anden
Gang. Og Peter kom * det
Ord ihu, som Jesus sagde til
ham: førend Hanen galer to
Gange, skal du fornægte mig
tre Gange; og han brast i
Graad. * Matt. 26, 34. Joh. 13, 38.

15. Capitel.

1) Christus bekjender for Pilatus sig at være en Konge, 1—5. 2) Pilatus lader Barrabas løs, antvorder Jesus at hudstryges og korsfæstes, 6—15. 3) Jesus tornekrones, slaaes, føres ud, 16—20. 4) Simon bærer hans Kors; Jesus korsfæstes, hans Klæder skiftes, 21—25. 5) Overskriften skrives, tvende Røvere korsfæstes med ham, 26—28. 6) Jesus bespottes, 29—32. 7) Solen formørkes i tre Timer, Jesus raaber Eloi, bespottes igjen, drikker Eddike, og døer; Templets Forhæng splittes, Hovedsmanden troer, 33—39. 8) Qvinderne see til; Joseph begraver ham, 40—47

Og strax * om Morgenen,
der de Ypperste-Præster
med de Ældste og de Skriftkloge
og det ganske Raad havde holdt
† Raadslag, bandt de Jesus og
førte ham bort, og overantvordede
Pilatus ham. * Matt. 27, 1 fg.
Luc. 22, 66. c. 23, 1. Joh. 18, 28.
† Ps. 2, 2. Ap. G. 4, 26. 27. c. 5, 13.
2. Og Pilatus spurgte ham:
* er du den Jødernes Konge?
Men han svarede og sagde til
ham: du siger det.
* Luc. 23, 3. Joh. 18, 33.
3. Og de Ypperste-Præster
anklagede ham meget.
4. Pilatus spurgte ham atter,
og sagde: * svarer du slet
intet? See, hvormeget de vidne
imod dig.
* Matt. 27, 13. Joh. 19, 10
5. Men Jesus svarede endda
Intet, saa at Pilatus forundrede
sig.
6. Men han pleiede * at give
dem een Fange løs om Hoitiden,
hvilken de begjerede.
* Matt. 27, 15 fg.
Luc. 23, 17 fg. Joh. 18, 39 fg.
7. Men der var En, som
hedte Barrabas, som var fangen
med Oprørere, som udi et Opløb
havde begaaet Mord.
8. Og Folket raabte og begyndte
at begjere, at han vilde
gjøre med dem, som han altid
pleiede.
9. Men Pilatus svarede dem
og sagde: ville I, at jeg skal
give Eder den Jødernes Konge
løs?
10. Thi han vidste, at de Ypperste-Præster
havde overantvordet
ham af Avind.
11. Men de * Ypperste-Præster
tilskyndte Folket at bede, at
han heller skulde give dem Barrabas
løs. * Ap. G. 3, 14.
12. Men Pilatus svarede og
sagde atter til dem: hvad ville
I da, jeg skal gjøre med ham,
som I kalde Jødernes Konge?

13. Men de raabte atter: korsfæst ham!
14. Da sagde Pilatus til dem: hvad Ondt har han da gjort? Men de raabte meget mere: korsfæst ham!
15. Men Pilatus vilde gjøre Folket fyldest, og * gav dem Barrabas løs; og Jesus lod han hudstryge, og gav ham hen til at korsfæstes.
* Matt. 27, 26. Luc. 23, 25.
16. Men * Stridsmændene førte ham hen i Palladset, nemlig Domhuset, og sammenkaldte den ganske Rode.
* Matt. 27, 27. Joh 19, 1.
17. Og de iførte ham et Purpurklæde, og * flettede en Tornekrone, og satte den paa ham;
* Joh. 19, 2.
18. og begyndte at hilse ham, sigende: hil være dig, du Jødernes Konge!
19. Og de sloge hans Hoved med et Rør, og bespyttede ham, og faldt paa Knæ og tilbade ham.
20. Og der de havde bespottet ham, * toge de Purpurklædet af ham, og iførte ham hans egne Klæder, og de førte ham ud for at korsfæste ham.
* Matt. 27, 31.
21. Og de tvang En, som gik forbi, * Simon fra Cyrene, som kom fra Marken, Alexanders og Rufus' Fader, til at bære hans Kors.
* Matt. 27, 32. Luc. 23, 26.
22. Og de førte ham til det Sted * Golgatha, det er udlagt Hovedpandested.
* Luc. 23, 33. Joh. 19, 17.
23. Og de gave ham Viin at drikke med Myrrha udi; men han tog det ikke.
24. Og der de havde korsfæstet ham, * skiftede de hans Klæder, og kastede Lod om dem, hvad Hver skulde tage.
* Ps. 22, 19. Joh. 19, 23.
25. Men det var den tredie Time, da de korsfæstede ham.
26. Og der var skreven en * Overskrift med Beskyldningen mod ham: den Jødernes Konge.
* Matt. 27, 37. Luc. 23, 38.
27. Og de korsfæstede to Røvere med ham, een ved hans høire, og een ved hans venstre Side.
28. Og Skriften blev fuldkommet, som siger: * han er regnet med Overtrædere.
* Es. 53, 12. Luc. 22, 37
29. Og * de, der gik forbi, bespottede ham, og † rystede med deres Hoveder og sagde: ** tvi dig, du som nedbryder Templet, og bygger det i tre Dage;
* Matt. 27, 39 Luc. 23, 35. † Ps. 22, 8. Ps. 109, 25. ** Marc 14, 58.
30. frels dig selv, og stig ned af Korset.
31. Ligesaa bespottede og de Ypperste-Præster ham indbyrdes, tilligemed de Skriftkloge, og sagde: han har frelst Andre, sig selv kan han ikke frelse.
32. Den Christus, den Israels Konge, stige nu ned af Korset, at vi kunne see og troe. Og de, som vare korsfæstede med ham, forhaanede ham.
33. Men da den sjette Time var kommen, blev * et Mørke

over det ganske Land indtil den niende Time.

* Matt. 27, 45 fl. Luc. 23, 44

34. Og ved den niende Time raabte Jesus med stor Røst og sagde: Eloi! Eloi! Lama Sabachtani? det er udlagt: * min Gud! min Gud! hvorfor har du forladt mig? * Ps. 22, 2

35. Og Nogle af dem, som stode hos, der de hørte det, sagde de: see, han kalder ad Elias.

36. Men En løb, og fyldte en Svamp med * Eddike, og stak den paa et Rør, og gav ham at drikke, og sagde: holdt! lader os see, om Elias kommer at tage ham ned.

* Ps. 69, 22. Matt. 27, 48

37. Men Jesus raabte med stor Røst, og * udgav Aanden. * Joh. 19, 30

38. Og * Forhænget i Templet splittedes i to, fra det øverste indtil det nederste. * 2 Krøn. 3, 14 Matt. 27, 51. Luc. 23, 45

39. Men * Høvedsmanden, som stod hos, tvært overfor ham, og saae, at han udgav Aanden med saadant Raab, sagde: sandelig var dette Menneske Guds Søn. * Matt. 27, 54.

40. Men der vare ogsaa * Qvinder, som † langt fra saae til; iblandt hvilke vare Maria Magdalene, og Maria, Jakob den Mindres og Joses' Moder, og Salome;

* Matt. 27, 55 fl. Luc. 23, 49. † Ps. 38, 12.

41. hvilke og havde * fulgt ham og tjent ham, der han var i Galilæa; og mange andre Qvinder, som vare gangne op til Jerusalem med ham. * Luc. 8, 2.

42. Og der det nu var blevet Aften, (efterdi det var Beredelsensdag, hvilken er en For-Sabbat),

43. kom * Joseph af Arimathæa, en hæderlig Raadsherre, hvilken og selv ventede Guds Rige; han dristede sig til at gaae ind til Pilatus og bede om Jesu Legeme.

* Matt. 27, 57 fl.
* Luc. 23, 50 fl. Joh. 19, 38 fl.

44. Men Pilatus forundrede sig over, at han allerede skulde være død,

45. og kaldte Høvedsmanden, og spurgte ham, om han havde længe været død; og der han fik det at vide af Høvedsmanden, skjenkte han Joseph Legemet.

46. Og denne kjøbte et fiint Linklæde, og tog ham ned, svøbte ham i Linklædet, og lagde ham i en Grav, som var udhuggen i en Klippe, og væltede en Steen for Indgangen til Graven.

47. Men * Maria Magdalene, og Maria, Joses' Moder, saae, hvor han blev lagt.

* Matt. 27, 61.

16. Capitel.

1) Englene forkynde Jesu Opstandelse for Qvinderne, 1—8. 2) Jesus sees af Maria Magdalene 9—11. 3) Af de To, som gik til Emaus, og af de Elleve, 12—14. 4) Byder Apostlene at prædike, og lover sin Bistand, 15—18. 5) Optages til Himmelen, 19—20.

Og der Sabbaten var forgangen, * kjøbte Maria Magdalene og Maria, Jakobs Moder, og Salome vellugtende

† Salver, for at komme og salve ham. * Matt. 28, 1.
Luc. 24, 1. Joh. 20, 1. † 1 Mos. 50, 26.
2. Og de kom til Graven paa den første Dag i Ugen meget aarle, der Solen gik op.
3. Og de sagde til hverandre: hvo skal vælte os Stenen fra Indgangen til Graven?
4. Og der de saae hen, bleve de vaer, at Stenen var fravæltet; (thi den var * meget stor). * 1 Mos. 29, 2.
5. Og de gik ind i Graven, og saae en * ung Person sidde ved den høire Side i et langt hvidt Klædebon, og de forfærdedes. * Matt. 28, 2. 3.
* Luc. 24, 4. Joh. 20, 12.
6. Men han sagde til dem: forfærdes ikke! I lede efter Jesus af Nazareth, den Korsfæstede; han er opstanden, han er ikke her, see, der er Stedet, hvor de lagde ham.
7. Men gaaer bort, siger hans Disciple og Peter, at han gaaer forud for Eder til Galilæa; der skulle I see ham, * som han har sagt Eder.
* Matt. 26, 32. Marc. 14, 28.
Ap. G. 1, 3. c. 13, 31. 1 Cor. 15, 5 fg.
8. Og de gik * hasteligen ud, og flyede fra Graven; men Bævelse og Forfærdelse betog dem, og de sagde Ingen Noget; thi de frygtede. * Matt. 28, 8. Luc. 24, 9.
9. Men der han var opstanden aarle den første Dag i Ugen, aabenbaredes han * først for Maria Magdalene, † af hvilken han havde uddrevet syv Djævle.
* Joh. 20, 14. 18. † Luc. 8, 2.
10. Hun gik bort og kundgjorde det for dem, som havde været med ham, som sørgede og græd.
11. Men disse samme, der de hørte, at han levede og var seet af hende, troede det ikke.
12. Men derefter * aabenbaredes han for to af dem paa Veien, i en anden Skikkelse, der de gik ud paa Landet. * Luc 24, 13.
13. Og disse gik hen og forkyndte de Andre det; ikke heller dem troede de.
14. Paa det sidste * aabenbaredes han for de Elleve, der de sadde tilbords, og bebreidede dem deres † Vantro og Hjertes Haardhed, at de ikke havde troet dem, som havde seet ham opstanden. * 1 Cor. 15, 6.
† Luc. 24, 25. Joh. 20, 19.
15. Og han sagde til dem: * gaaer bort i al Verden, og prædiker Evangelium for † al Skabningen. * Matt. 28, 19.
Joh. 15, 16. † Col. 1, 23.
16. * Hvo som troer og bliver døbt, skal blive salig; men † hvo som ikke troer, skal blive fordømt. * Ap. G. 2, 40. 41.
† Joh. 3, 18. 36. c. 12, 48.
17. Men disse Tegn skulle følge dem som troe: * i mit Navn skulle de uddrive Djævle; de skulle † tale med nye Tunger; * Luc. 10, 17. Ap. G. 5, 16.
c. 8, 7. c. 16, 18. † Ap. G. 2, 4. 11.
c. 10, 46. c. 19, 6. 1 Cor. 12, 10. 28.
18. * de skulle tage paa Slanger, og dersom de drikke nogen Forgift, skal det ikke skade dem; paa de Syge skulle de lægge

Hender, og de skulle helbredes.
* Matt. 10, 8. Ap. G. 28, 5. 8.

19. Da blev Herren, efterat han havde talet med dem, * optagen til Himmelen, og satte sig † hos Guds høire Haand.
* Luc. 24, 51. Ap. G. 1, 9. † Ps. 110, 1.

20. Men de gik ud, og prædikede allevegne, og * Herren arbeidede med, og stadfæstede Ordet ved medfølgende Tegn.
* Ap. G. 3, 16. c. 14, 3. Hebr. 2, 4.

Amen.

St. Lucas' Evangelium.

1. Capitel.

1) Hvorfor Lucas skriver sit Evangelium, 1—4. 2) Gabriel forkynder Johannes' Fødsel, 5—25. 3) Og Guds Søns Fødsel, 26—38. 4) Maria besøger Elisabeth, og priser Gud, 39—56. 5) Johannes fødes. Zacharias spaaer, 57—79. Johannes voxer op, 80.

Efterdi Mange have taget sig for, at forfatte en Historie om de Ting, som vitterligen ere fuldbyrdede iblandt os,

2. saaledes som de have overantvordet os det, * som fra Begyndelsen have været Øienvidner og Ordets Tjenere:
* Hebr. 2, 3. 1 Joh. 1, 1.

3. saa har ogsaa jeg anseet for godt, efter nøie at have udforsket Alt forfra, i Sammenhæng at skrive dig derom, * ædle Theophilus! * Ap. G. 1, 1.

4. paa det du kan indsee Visheden af de Ting, hvorom du er bleven mundtligen underviist.

5. I * Herodes', Judæas Konges Dage, var der en Præst af † Abias Skifte, ved Navn Zacharias; og hans Hustru var af Aarons Døttre, og hendes Navn var Elisabeth. * Matt. 2, 1.
† 1 Krøn. 24, 10. Neh. 12, 4.

6. Men de vare * begge retfærdige for Gud, og vandrede ustraffelige i alle Herrens Bud og Anordninger. * 1 Mos. 26, 5. Luc. 2, 25.

7. Og de havde intet Barn; thi Elisabeth var * ufrugtbar, og de vare begge bedagede. * 1 Mos. 11, 30.

8. Men det begav sig, der han forrettede Præste-Embede i sin Skiftes Orden for Gud,

9. * tilfaldt Røgningen ham efter Præstedommets Sædvane, og han gik ind i Herrens Tempel. * 2 Mos. 30, 7.

10. Og al Folkets Mangfoldighed bad udenfor under Røgningen.

11. Men Herrens Engel aabenbaredes for ham og stod ved den høire Side af * Røgelsealteret. * 2 Mos. 30, 1.

12. Og da Zacharias saae ham, forfærdedes han, og Frygt faldt paa ham.

13. Men Engelen sagde til ham: frygt ikke, Zacharias! thi * din Bøn er hørt, og din Hustru Elisabeth skal føde dig en Søn, og du skal † kalde hans Navn Johannes.
* Ap. G. 10, 31. † Luc. 1, 60. 63.

14. Og du skal have Glæde og Fryd af ham, * og Mange skulle glædes over hans Fødsel. * v. 58
15. Thi han skal være * stor for Herren; † Viin og stærk Drik skal han ei drikke, og han skal ** fyldes med den Hellig Aand, alt fra Moders Liv,
* Matt. 11, 9. 11. † 4 Mos. 6, 3. Dom. 13, 4. ** Jer. 1, 5. Gal. 1, 15.
16. og omvende mange af Israels Børn til Herren deres Gud.
17. Og * han skal gaae frem for ham i Elias' Aand og Kraft, at vende Fædrenes Hjerter til Børnene, og de Gjenstridige til de Retfærdiges Sind, at berede Herren et velskikket Folk.
* Mal. 4, 3. 6. Matt. 3, 3. Marc. 9, 11 fg.
18. Og Zacharias sagde til Engelen: hvorpaa skal jeg kjende dette? Thi * jeg er gammel, og min Hustru er bedaget.
* 1 Mos. 17, 17.
19. Og Engelen svarede og sagde til ham: jeg er * Gabriel, som † staaer for Gud, og jeg er udsendt, at tale til dig, og at forkynde dig dette til Glæde.
* Dan. 8, 16. c. 9, 21. † Ps. 103, 20. Matt. 18, 10.
20. Og see, du skal vorde stum, og ikke kunne tale * indtil den Dag, da dette skeer, fordi du ikke troede mine Ord, hvilke skulle fuldkommes i deres Tid.
* v. 63.
21. Og Folket biede efter Zacharias; og de forundrede sig, at han tøvede i Templet.
22. Og der han gik ud, kunde han ikke tale til dem; og de mærkede, at han havde seet et Syn i Templet; og han nikkede ad dem, og forblev stum.
23. Og det begav sig, der hans Tjenestes-Dage vare fuldendte, gik han hjem til sit Huus.
24. Men efter de Dage blev hans Hustru Elisabeth frugtsommelig, og skjulte sig fem Maaneder, og sagde:
25. saaledes * har Herren gjort imod mig i de Dage, da han saae til mig, for at borttage min Forsmædelse iblandt Menneskene.
* 1 Mos. 30, 23. Es. 4. 1.
26. Men i den sjette Maaned blev Engelen Gabriel sendt af Gud til en Stad i Galilæa, som hedder Nazareth,
27. til * en Jomfru, som var trolovet en Mand, ved Navn Joseph, af Davids Huus; og Jomfruen hedte Maria.
* Matt 1, 18. Luc. 2, 5.
28. Og Engelen kom ind til hende, og sagde: hil være dig, du Benaadede! Herren er med dig, du Velsignede iblandt Qvinderne!
29. Men der hun saae ham, forfærdedes hun over hans Tale, og hun tænkte, hvad denne skulde være for en Hilsen.
30. Og Engelen sagde til hende: * frygt ikke, Maria! thi du har fundet † Naade hos Gud.
* Matt. 1. 20. c. 28, 5. † 1 Mos 6, 8. c. 18, 3.
31. Og see, * du skal undfange og føde en Søn og du skal kalde hans Navn † Jesus.
* 1 Mos. 25, 21. Es. 7, 14. † Matt. 1, 21.

32. Han skal blive stor og kaldes * den Høiestes Søn; og Gud Herren † skal give ham Davids, hans Faders, Throne.
* Es. 9, 6.
† 2 Sam. 7, 12. Ps. 132, 11. Es. 9, 7. c. 16. 5.

33. Og han skal være * Konge over Jakobs Huus evindelig, og der skal † ikke være Ende paa hans Kongerige.
* Ps. 45, 7. Ps. 89, 37. Jer. 23, 5 † 1 Krøn 17, 14. Mich. 4, 7 1 Cor. 15, 24 Hebr. 1, 8.

34. Men Maria sagde til Engelen: hvorledes skal dette gaae til, efterdi jeg veed af ingen Mand?

35. Og Engelen svarede og sagde til hende: den * Hellig Aand skal komme over dig, og den Høiestes Kraft skal overskygge dig; derfor † skal ogsaa det Hellige, som skal fødes af dig, kaldes Guds Søn.
* Matt. 1, 18. 20 † Dan. 9, 24 Marc. 1, 24

36. Og see, Elisabeth, din Frænke, hun har og undfanget en Søn i hendes Alderdom; og denne Maaned er den sjette for hende, som * kaldes ufrugtbar.
* Es. 54, 6

37. Thi * Intet kan være umuligt for Gud.
* 1 Mos. 18, 14. Job 42, 2. Ps. 135, 5. 6 Jer. 32, 17. 27 Sach. 8, 6. Matt. 19, 26

38. Men Maria sagde: see, jeg er Herrens Tjenerinde, mig skee efter dit Ord! Og Engelen skiltes fra hende.

39. Men Maria stod op i de samme Dage, og drog hastelig hen til * Bjerg-Egnen til en Stad i Juda.
* Jos. 21, 11.

40. Og hun kom ind i Zacharias' Huus, og hilsede Elisabeth.

41. Og det begav sig, der Elisabeth hørte Marias Hilsen, sprang Fosteret i hendes Liv; og Elisabeth blev fyldt med den Hellig Aand,

42. og raabte med stor Røst, og sagde: * velsignet er du iblandt Qvinderne, og velsignet er dit Livs Frugt.
* Dom. 5, 24.

43. Og hveden hændes mig dette, at min Herres Moder kommer til mig?

44. Thi see, der din Hilsens Røst kom mig til Øren, sprang Fosteret i mit Liv med Fryd.

45. Og * salig er hun, som troede; thi det skal fuldkommes, som hende er sagt af Herren.
* c. 11, 28.

46. Og Maria sagde: min Sjel ophøier Herren,

47. og * min Aand fryder sig i Gud, † min Frelser.
* 1 Sam. 2, 1. † Hab. 3, 18.

48. Thi han * har seet til sin Tjenerindes Ringhed. Thi see, nu herefter skulle alle Slægter † prise mig salig.
* 1 Sam. 1, 11. † 1 Mos. 30, 13.

49. Thi han, den Mægtige, har gjort * store Ting imod mig, og hans Navn er helligt;
* Ps. 126, 2. 3.

50. og hans * Barmhjertighed varer fra Slægt til Slægt over dem, som frygte ham.
* 1 Mos. 17, 7. 2 Mos. 20, 6. Ps. 103, 13. 17

51. Han * har øvet Magt med sin Arm; han har † adspredt dem, som ere hovmodige i deres Hjertes Tanke.
* Es. 51, 9. c. 52, 10
† 2 Sam. 22, 28. Ps. 33, 10. 1 Petr. 5, 5.

52. Han * har nedstødt de Mægtige af Thronerne og † ophøiet de Ringe.
* Job 5, 11. 12. 13. Ps. 147, 6. † 1 Sam. 2, 7. 8. Job 5, 14. Ps. 113, 7.

53. De * Hungrige har han opfyldt med gode Gaver, og de Rige har han afviist tomme.
* 1 Sam. 2, 5. Ps. 34, 11. Ps. 107, 9.

54. Han har * antaget sig sin Tjener Israel, og ihukommet sin † Barmhjertighed,
* Es. 41, 8. c. 30, 18. c. 54, 8. † Jer. 31, 3. 20.

55. (som * han tilsagde vore Fædre) mod Abraham og hans Sæd til evig Tid. * 1 Mos. 17, 7. 19. c. 18, 18. 3 Mos. 26, 42. Ps. 132, 11.

56. Men Maria blev hos hende ved tre Maaneder, og hun drog til sit Huus igjen.

57. Men Elisabeths Tid fuldkommedes, at hun skulde føde, og hun fødte en Søn.

58. Og hendes Naboer og Slægtninge hørte, at Herren havde gjort sin Barmhjertighed stor imod hende; og de * glædte sig med hende. * c. 15, 9.

59. Og det begav sig * paa den ottende Dag, da kom de at omskære Barnet; og de kaldte det efter Faderens Navn Zacharias. * 1 Mos. 17, 12. 3 Mos. 12, 3.

60. Men hans Moder svarede og sagde: ingenlunde, men han skal kaldes * Johannes. * v. 13.

61. Og de sagde til hende: der er dog Ingen i din Slægt, som kaldes med dette Navn.

62. Men de nikkede ad hans Fader, hvad han vilde, han skulde kaldes.

63. Og han begjerede en Tavle, og skrev disse Ord, og sagde: Johannes er hans Navn. Og de forundrede sig alle.

64. Men * strax oplodes hans Mund og hans Tunge; og han talede og prisede Gud.
* Marc. 7, 35.

65. Og der kom en Frygt over Alle, som boede omkring dem; og alt dette rygtedes over hele Judæas Bjerg-Egn.

66. Og Alle, som det hørte, lagde det paa deres Hjerte, og sagde: hvad monne der skal blive af dette Barn? Og Herrens Haand var med ham.

67. Og Zacharias, hans Fader, blev fyldt med den Hellig Aand, og han spaaede og sagde:

68. * Lovet være Herren, Israels Gud, at han har † besøgt og ** forløst sit Folk;
* Ps. 41, 14. Ps. 72, 18. † Luc. 7, 16. ** Matt. 1, 21.

69. og har * opreist os et Frelses Horn i Davids sin Tjeners Huus, * Ps. 132, 17.

70. som han * talede ved sine hellige Propheters Mund fra fordums Tid; * Ps. 72, 1 fg. Es. 35, 4. Jer. 23, 6. Dan. 7, 27. Hos. 1, 10.

71. * en Frelse fra vore Fjender, og fra alle deres Haand, som os hade; * Ps. 106, 10.

72. at gjøre Barmhjertighed mod vore Fædre, og tænke * paa sin hellige Pagt; * 1 Mos. 17, 7.

73. efter den * Ed, som han svoer vor Fader Abraham, at han vilde give os, * 1 Mos. 22, 16. 17. Ps. 105, 9. Hebr. 6, 13.

74. at vi, * friede fra vore

Fjenders Haand, skulde † tjene
ham uden Frygt,
* Gal. 1, 4. Tit. 2, 14. † Hebr. 9, 14.
75. i * Hellighed og Retfær-
dighed for ham, alle vort Livs
Dage. * Col. 1, 22. 1 Petr. 1, 15.
76. Og du, Barnlille! skal
kaldes den Høiestes Prophet;
thi du skal * gaae frem for
Herrens Aasyn, at berede hans
Veie,
* Es. 40, 3. Mal. 3, 1. Matt. 3, 3.
77. at give hans Folk Kund-
skab om Saliggjørelse ved deres
Synders * Forladelse,
* Jer. 31, 34. Luc 3, 3.
78. formedelst vor Guds in-
derlige Barmhjertighed, ved
hvilken * Lyset fra det Høie
har besøgt os; * 4 Mos. 24, 17.
Sach. 3, 8. c. 6, 12. Mal 4, 2.
79. for at skinne for dem,
* som sidde i Mørke og i Dø-
dens Skygge, at styre vore
Fødder paa Fredens Vei.
* Es. 9, 2. c. 42, 7. c. 43, 8.
c. 49, 9. c 60, 1. Matt. 4, 16.
80. Men * Barnet voxte og
blev styrket i Aanden, og var
udi Ørknerne indtil den Dag,
han fremstillede sig for Israel.
* c. 2, 40. 52.

2. Capitel.

1) Jesus fødes og besøges af Hyrderne, 1—20. 2) Omskæres, 21. 3) Fremstilles i Templet, hvor Simeon og Anna tale om ham, 22—38. 4) Opfødes i Nazareth, bliver tilbage i Jerusalem, findes i Templet, er Forældrene lydig, 39—52.

Men det begav sig i de Dage,
at en Befaling udgik fra
Keiser Augustus, at al Verden
skulde skrives i Mandtal.
2. (Denne * første Indskriv-
ning skete, der Qvirinius var
Landsherre i Syrien.) * Ap G 5,37.
3. Og Alle gik at lade sig ind-
skrive, hver til sin Stad.
4. Men Joseph gik ogsaa op
fra Galilæa, fra den Stad Na-
zareth, til Judæa, til Davids
Stad, som kaldes * Bethlehem,
(fordi han var af Davids Huus
og Slægt), * 1 Sam. 16, 4.
Mich 5, 1. Matt. 2, 6 Joh. 7, 42.
5. at lade sig indskrive til-
ligemed Maria, sin * trolovede
Hustru, som var frugtsomme-
lig. * Matt. 1, 18. Luc. 1, 27.
6. Men det skete, da de vare
der, blev Tiden fuldkommet, at
hun skulde føde.
7. Og hun * fødte sin Søn,
den Førstefødte, og svøbte ham,
og lagde ham i en Krybbe;
thi de havde ikke Rum i Her-
berget. * Matt 1, 25.
8. Og der vare Hyrder i den
samme Egn, som laae ude paa
Marken, og holdt Nattevagt
over deres Hjord.
9. Og see, Herrens Engel stod
for dem, og Herrens Klarhed
skinnede om dem, og de fryg-
tede saare.
10. Og Engelen sagde til
dem: frygter ikke; thi see, jeg
forkynder Eder en stor Glæde,
som skal vederfares alt Folket.
11. Thi Eder er i Dag en
Frelser fød, som er den Herre
Christus i Davids Stad.
12. Og det skal være Eder
* et Tegn: I skulle finde et
Barn svøbt, liggende i en
Krybbe. * 2 Mos. 3, 12. Luc. 1, 18.

13. Og strax var med Engelen en * himmelsk Hærskares Mangfoldighed, som lovede Gud og sagde:

* Ps. 103, 21. Ps. 148, 2. Dan. 7, 10.

14. * Ære være Gud i det Høieste! og † Fred paa Jorden! og i Mennesker en Velbehagelighed!

* Es. 57, 19. Luc. 19, 38.
† Rom. 5, 1 Eph. 1, 5. c. 2, 17.

15. Og det skete, der Englene fore fra dem til Himmelen, da sagde disse Mennesker, Hyrderne, til hverandre: * lader os dog gaae til Bethlehem, og see det, som Herren har kundgjort os.

* 2 Mos. 3, 3.

16. Og de kom hastelig, og fandt baade Maria og Joseph og Barnet liggende i Krybben.

17. Men der de havde seet det, kundgjorde de, hvad der var talet til dem om dette Barn.

18. Og Alle, som det hørte, forundrede sig over det, som Hyrderne sagde til dem.

19. Men Maria * bevarede alle disse Ord og overveiede dem i sit Hjerte.

* 1 Mos. 37, 11. Luc. 2, 51.

20. Og Hyrderne vendte tilbage, prisede og lovede Gud for alt det, som de havde hørt og seet, efter hvad der var sagt til dem.

21. Og * der otte Dage vare fuldkommede, at Barnet skulde omskæres, da blev hans Navn kaldet † Jesus, som det var kaldet af Engelen, før han blev undfangen i Moders Liv.

* 1 Mos. 17, 12.
† Matt. 1, 21. Luc. 1, 31. Joh. 7, 22.

22. Og der hendes Renselses Dage efter * Mose Lov vare fuldkommede, førte de ham op til Jerusalem, at fremstille ham for Herren;

* 3 Mos. 12, 2.

23. (som der * er skrevet i Herrens Lov, at alt Mandkjøn, som aabner Moders Liv, skal kaldes Herren helligt),

* 2 Mos. 13, 2.
c. 22, 29. c. 34, 19. 4 Mos. 3, 13.

24. og at bringe Offer efter det, som * sagt er i Herrens Lov, et Par Turtelduer eller to unge Duer.

* 3 Mos. 12, 6. 8.

25. Og see, der var en Mand i Jerusalem, som hedte Simeon; og denne Mand var retfærdig og gudfrygtig; han ventede Israels * Trøst; og den Hellig Aand var over ham.

* 1 Mos. 5. 29.

26. Og det var ham aabenbaret af den Hellig Aand, at han ikke skulde see Døden, førend han havde seet Herrens Salvede.

27. Og han kom i Templet af Aandens Drift; og der Forældrene bragte Barnet Jesus ind, at gjøre for ham, hvad der var Skik efter Loven,

28. da tog han ham paa sine Arme og prisede Gud og sagde:

29. Herre! nu lader du din Tjener * fare i Fred, ligesom du har sagt.

* 1 Mos. 46, 30. Phil. 1, 23.

30. Thi * mine Øine have seet din Frelse;

* Ps. 98, 2. Es. 52, 10. Luc. 3, 6.

31. hvilken du beredte for * alle Folks Aasyn;

* Es. 11, 10. c. 49, 6.

32. et * Lys til at oplyse

Hedningerne og en † Herlighed
for dit Folk Israel. * Es. 42, 6.
Ap. G. 13, 47. c. 28, 28. † Luc. 1, 68.
33. Og Joseph og hans Mo=
der forundrede sig over de Ting,
som bleve sagte om ham.
34. Og Simeon velsignede
dem, og sagde til hans Moder
Maria: * see, denne er sat
mange i Israel til Fald og
Opreisning, og til et Tegn,
† som imodsiges, * Es. 8, 14.
Matt. 21, 42. Rom. 9, 33.
2 Cor. 2, 16. 1 Petr. 2, 7. † Ap. G. 28, 22.
35. (ogsaa din egen Sjæl skal
et * Sværd gjennemtrænge!)
at mange Hjerters Tanker skulle
aabenbares. * Joh. 19, 25
36. Og der var en Prophet=
inde, Anna, Phanuels Datter,
af Asers Stamme; hun var
meget bedaget, og havde levet
syv Aar med sin Mand efter
sin Jomfrustand;
37. og var nu en * Enke ved
fire og firsindstyve Aar, som
ikke veg fra Templet, † tje=
nende Gud med Fasten og Be=
den Nat og Dag. * 1 Tim. 5, 5.
† 2 Mos 38, 8. 1 Sam. 2, 22.
38. Og hun traadte til i den
samme Stund, og iligemaade
prisede Herren og talede om
ham til Alle, som forventede
Forløsning i Jerusalem.
39. Og der de havde fuldkom=
met alle Ting efter Herrens
Lov, droge de til Galilæa igjen,
til deres Stad Nazareth.
40. Men Barnet * voxte, og
blev stærk i Aanden, fuld med
Viisdom; og Guds Naade var
over ham. * c. 1, 80.
41. Og hans Forældre gik
hvert Aar til Jerusalem * paa
Paaske=Høitiden.
* 2 Mos. 23, 15. 17. 3 Mos. 23, 5 fg.
42. Og der han var tolv Aar
gammel, gik de op til Jeru=
salem efter * Høitidens Sæd=
vane. * 5 Mos. 16, 6. 16.
43. Og der de havde tilende=
bragt de Dage, og de droge hjem
igjen, blev Barnet Jesus i Je=
rusalem, og Joseph og hans
Moder vidste det ikke.
44. Men da de meente, at han
var i Reise=Selskabet, kom de
en Dags Reise frem og de ledte
efter ham iblandt Slægtninge
og Kyndinge.
45. Og der de ikke fandt ham,
gik de tilbage til Jerusalem, og
ledte efter ham.
46. Og det begav sig efter tre
Dage, da fandt de ham i Tem=
plet, siddende midt iblandt Læ=
rerne, hvor han baade hørte
dem og adspurgte dem.
47. Men * Alle, som hørte ham,
forundrede sig saare over hans
Forstand og Svar. * Matt 7, 28.
Marc. 1, 22. Luc. 4, 22. 32. Joh. 7, 15. 46.
48. Og der de saae ham, bleve
de forfærdede; og hans Moder
sagde til ham: Søn! * hvi
gjorde du os dette? See, din Fa=
der og jeg ledte efter dig med
Smerte. * 1 Mos. 20, 9. c. 26, 10.
49. Og han sagde til dem:
hvi ledte I efter mig? vidste
I ikke, at mig bør at være i
min Faders Gjerning?
50. * Og de forstode ikke det
Ord, som han talede til dem.
* Luc. 9, 45. c. 18, 34

51. Og han drog ned med dem, og kom til Nazareth; og var dem underdanig. Og hans Moder * bevarede alle disse Ord i sit Hjerte. * v. 19.

52. Og Jesus * forfremmedes i Viisdom og Alder, og Naade hos Gud og Mennesker. * 1 Sam. 2, 26. Luc. 1, 80.

3. Capitel.

1) Johannes døber og underviser Enhver om sin Pligt, 1—18. 2) Kastes i Fængsel, efterat han havde døbt Jesus, 19—22. 3) Jesu Slægt-Register, 23—38.

Men i Keiser Tiberius' femtende Regjeringsaar, der Pontius Pilatus var Landshøvding i Judæa, og Herodes var Fjerdings-Fyrste i Galilæa, men hans Broder Philippus var Fjerdings-Fyrste i Ituræa og Trachonitis' Land, og Lysanias Fjerdings-Fyrste i Abilene;

2. der * Annas og † Caiphas vare Ypperste-Præster: skete Guds Ord til Johannes, Zacharias' Søn, i Ørken.
* Joh. 18, 13. Ap. G. 4, 6 † Joh. 11, 49. 51.

3. Og han kom i den hele Egn omkring Jordan, og prædikede Omvendelses Daab til Syndernes Forladelse,

4. som skrevet er i * Esaias den Prophets Talers Bog, hvor han siger: † det er hans Røst, som raaber i Ørken: ** bereder Herrens Vei, gjører hans Stier jævne. * Es. 40, 3 fg.
† Matt. 3, 3. ** Luc. 1, 76.

5. Hver Dal skal opfyldes, og hvert Bjerg og Høi skal nedtrykkes, og det Krumme skal gjøres lige, og de ujævne Veie skulle slettes;

6. og * alt Kjød skal see Guds Frelse.
* Ps. 98, 2. Es. 52, 10 Luc. 2, 30.

7. Derfor sagde han til Folket, som gik ud at døbes af ham: * I Øgle-Unger! hvo viste Eder, at flye fra den tilkommende Vrede?
* Matt. 3, 7. c. 23, 33.

8. Bærer da Omvendelsens værdige Frugter, og * begynder ikke at sige ved Eder selv: vi have Abraham til Fader; thi jeg siger Eder, at Gud kan opvække Abraham Børn af disse Stene. * Matt. 3, 9. Joh. 8, 39.

9. Men * Øxen ligger og allerede ved Roden af Træerne; derfor skal hvert Træ, som ikke † bærer god Frugt, afhugges og kastes i Ilden.
* Matt. 3, 10 † Matt. 7, 19. Luc 13, 7.

10. Og Folket adspurgte ham, sigende: * hvad skulle vi da gjøre? * Ap. G. 2, 37. c. 16, 30.

11. Men han svarede og sagde til dem: * hvo som har to Kjortler, dele med den, som ingen har; og hvo som har Mad, gjøre ligesaa.
* Jak. 2, 15. 1 Joh. 3, 17. c. 4, 20.

12. Ogsaa Toldere kom at døbes, og de sagde til ham: Mester! hvad skulle vi gjøre?

13. Men han sagde til dem: kræver intet mere, end Eder er forordnet.

14. Men og Stridsmændene spurgte ham og sagde: hvad skulle da vi gjøre? og han sagde til dem: gjører ikke Vold,

bruger ikke Underfundighed; og lader Eder nøie med Eders Sold.
15. Men da Folket var i Forventning, og Alle tænkte i deres Hjerter om Johannes, om han ikke skulde være den Christus?
16. da svarede Johannes og sagde til Alle: jeg døber Eder vel med * Vand, men den kommer, som er stærkere end jeg, hvis Skotvinge jeg ikke er † værdig at løse; han skal døbe Eder ** med den Hellig Aand og Ild. * Matt. 3, 11. Ap. G. 1, 5. c. 11, 16. c. 19, 4. † c 13, 25. ** Es. 44, 3. Joel 3, 1. Ap. G. 2, 2. 4.
17. Hans * Kasteskovl er i hans Haand, og han skal gjennemrense sin Lo, og sanke Hveden i sin Lade, men Avnerne skal han opbrænde med uslukkelig Ild. * Matt. 3, 12.
18. Ogsaa meget Andet lærte og forkyndte han Folket.
19. Men der * Fjerdings-Fyrsten Herodes blev straffet af ham for Herodias', hans Broder Philippus' Hustrues, Skyld, og for alt det Onde, som Herodes gjorde, * Matt. 14, 3 Marc. 6, 17.
20. saa lagde han til alt det Øvrige ogsaa dette, at han kastede Johannes i * Fængsel. * Matt. 11, 2.
21. Men det begav sig, der alt Folket lod sig døbe, og * Jesus ogsaa blev døbt, og bad, at Himmelen aabnedes, * Matt. 3, 16 Marc. 1, 9 fg. Joh. 1, 32.
22. og at den Hellig Aand foer ned i legemlig Skikkelse, som en Due, over ham, og at * en Røst skete fra Himmelen, som sagde: du er † min Søn, den Elskelige, i dig har jeg Behagelighed. * Matt. 3, 17. c. 17, 5. Marc. 1, 11. c. 9, 7. Luc. 9, 35. † Es. 42, 1. Col. 1, 13. 2 Petr. 1, 17.
23. Og Jesus var ved tredive Aar, der han begyndte, og var, som man holdt for, en Søn af * Joseph, Elis Søn, * Matt. 13, 55. Marc. 6, 3. Joh. 1, 46. c. 6, 42.
24. Matthats Søn, Levis Søn, Melchis Søn, Jannas Søn, Josephs Søn,
25. Mattathias' Søn, Amos' Søn, Naums Søn, Eslis Søn, Naggais Søn,
26. Maaths Søn, Mattathias' Søn, Semeis Søn, Josephs Søn, Judas Søn,
27. Johannas' Søn, Resas Søn, Zorobabels Søn, Salathiels Søn, Neris Søn,
28. Melchis Søn, Addis Søn, Kosams Søn, Elmodams Søn, Ers Søn,
29. Joses' Søn, Eliezers Søn, Jorims Søn, Matthats Søn, Levis Søn,
30. Simeons Søn, Judas Søn, Josephs Søn, Jonans Søn, Eliakims Søn,
31. Meleas' Søn, Mainans Søn, Mattathas Søn, * Nathans Søn, Davids Søn, * 2 Sam 5, 14. 1 Kron. 3, 5. Sach 12, 12.
32. * Jessais Søn, Obeds Søn, Booz' Søn, Salmons Søn, Naassons Søn, * Ruth 4, 22. 1 Sam. 16, 19.
33. Aminadabs Søn, Arams

Søn, Esroms Søn, Phares' Søn, Judas Søn,

34. Jakobs Søn, Isaaks Søn, * Abrahams Søn, † Tharas Søn, Nachors Søn,

* 1 Mos. 21, 2 3 c. 25 19 † c. 11, 26 27.

35. Saruchs Søn, Ragahus Søn, Phaleks Søn, Ebers Søn, Salas Søn,

36. Cainans Søn, Arphachsads Søn, * Sems Søn, Noes Søn, † Lamechs Søn,

* 1 Mos. 11, 10. † c. 5, 28 fg.

37. Methusalas Søn, Enochs Søn, Jareds Søn, Maleleels Søn, Cainans Søn,

38. Enos' Søn, * Seths Søn, Adams Søn, Guds Søn.

* 1 Mos. 5, 3.

4. Capitel.

1) Jesus fristes af Djævelen, 1—13. 2) Lærer i Galilæa, især i Nazareth, hvor man vil omkomme ham, 14—30. 3) Og i Capernaum, helbreder der en Besat, Peters Hustrues Moder og Andre, 31—41. 4) Gaaer ud at prædike, 42—44

Men Jesus, * fuld af den Hellig Aand, kom tilbage fra Jordan, og blev ført † af Aanden i Ørken; * Matt. 4, 1 fg. Marc. 1, 12. † Ap. G. 8, 39.

2. og han blev fristet * fyrretyve Dage af Djævelen. Og han aad Intet i de Dage; og der de havde Ende, hungrede han omsider. * 2 Mos. 34, 28 1 Kong. 19, 8.

3. Og Djævelen sagde til ham: dersom du er Guds Søn, da siig til denne Steen, at den bliver Brød.

4. Og Jesus svarede og sagde til ham: der er * skrevet: Mennesket lever ikke alene af Brød, men af hvert Guds Ord.

* 5 Mos. 8, 3. Matt. 4, 4.

5. Og Djævelen førte ham op paa et høit Bjerg, og viste ham alle Verdens Riger i et Øieblik.

6. Og Djævelen sagde til ham: jeg vil give dig al denne Magt og disse Rigers Herlighed; thi den er mig overantvordet, og jeg giver den, hvem jeg vil.

7. Dersom du vil tilbede mig, skal det altsammen høre dig til.

8. Jesus svarede ham og sagde: vig bort, bag mig, Satan! thi der * er skrevet: du skal tilbede Herren din Gud, og tjene ham alene.

* 5 Mos. 6, 13. c. 10, 12. 1 Sam. 7, 3.

9. Og han førte ham til Jerusalem, og satte ham paa Tindingen af Templet, og sagde til ham: dersom du er Guds Søn, da kast dig ned herfra.

10. Thi der er * skrevet: han skal give sine Engle Befaling om dig, at bevare dig;

* Ps. 91, 11. 12.

11. og at de skulle bære dig paa Hænderne, paa det du ikke skal støde din Fod paa nogen Steen.

12. Og Jesus svarede og sagde til ham: * der er sagt: du skal ikke friste Herren din Gud.

* 5 Mos. 6, 16.

13. Og der Djævelen havde gjort Ende paa Fristelsen, veg han fra ham til en Tid.

14. Og Jesus * kom tilbage i Aandens Kraft til Galilæa, og Rygtet om ham kom ud i alt det omkringliggende Land.

* Matt. 4, 12 fg. v. 23 fg. Marc. 1, 14. Joh. 4, 43. Ap. G. 10, 37.

15. Og han lærte i deres Synagoger, og blev priset af Alle.

16. Og han kom til * Nazareth, hvor han var opfødt, og gik i Synagogen efter sin Sædvane paa Sabbatsdagen, og stod op at † forelæse. * Matt. 2, 23. c. 13, 53. 54. † Neh. 8, 5.

17. Da gave de ham Esaias', Prophetens Bog, og der han slog Bogen op, fandt han det Sted, hvor der staaer * skrevet: * Es. 61, 1 fg.

18. Herrens Aand er over mig, derfor salvede han mig; han har sendt mig til at * kundgjøre Evangelium for de Fattige, at helbrede dem, som have et sønderknuset Hjerte, at † forkynde de Fangne, at de skulle lades løs, og at de Blinde skulle faae Syn, at udlade de Plagede i Frihed; * Matt. 11, 5. † Es. 42, 7.

19. * at forkynde et Naade-Aar fra Herren. * 3 Mos. 25, 10 2 Cor 6, 2.

20. Og han lukte Bogen sammen, og gav Tjeneren den igjen, og satte sig; og Alles Øine i Synagogen stirrede paa ham.

21. Men han begyndte at sige til dem: i Dag er denne Skrift gaaet i Opfyldelse for Eders Øren.

22. Og de gave ham alle Priis, og forundrede sig over * de livsalige Ord, som udgik af hans Mund, og sagde: er ikke denne † Josephs Søn? * Ps. 45, 3. Es. 50, 4. Luc. 2, 47. † Matt. 13, 55. Joh. 6, 42.

23. Og han sagde til dem: I ville sikkerligen sige mig dette Ordsprog: Læge! læg dig selv; saa store Ting, som vi have hørt, at være skeet i * Capernaum, gjør ogsaa her i dit † Fædreneland. * Matt. 4, 13. † c. 13, 54.

24. Men han sagde: sandelig siger jeg Eder, at ingen * Prophet er vel antagen i sit Fædreneland. * Matt. 13, 57 fg. Marc. 6, 4.

25. Men jeg siger Eder i Sandhed: der vare mange Enker i Israel i Elias' Dage, der * Himmelen var lukt i tre Aar og sex Maaneder, den Gang der var en stor Hunger i det ganske Land; * 1 Kong. 17, 9. Jak. 5, 17.

26. og til Ingen af dem blev Elias sendt uden til Sarepta ved Sidon, til en Enke.

27. Og der vare mange Spedalske i Israel udi Elisæus' Prophetens Tid, og Ingen af dem blev renset, uden * Naaman den Syrer. * 2 Kong. 5, 14.

28. Da bleve Alle, som vare i Synagogen, fulde af Vrede, der de hørte dette.

29. Og de stode op, og stødte ham ud af Staden, og førte ham til Skrænten af Bjerget, paa hvilket deres Stad var bygt, for at styrte ham ned.

30. Men han gik * midt igjennem dem, og drog bort. * Joh. 8, 59.

31. Og han kom ned til * Capernaum, en Stad i Galilæa, og lærte dem paa Sabbaterne. * Matt. 4, 13.

32. Og de * forundrede sig saare over hans Lærdom; thi

hans Tale var med Myndighed. * Matt. 7, 28. 29. Marc. 1, 22.

33. Og * der var et Menneske i Synagogen, som havde en ureen Djævels Aand og raabte med stor Røst, * Marc. 1, 23 fg.

34. og sagde: ak! hvad have vi med dig at skaffe, Jesus af Nazareth? Er du kommen at fordærve os? Jeg kjender dig, hvo du er, den Guds * Hellige. * c. 1, 35.

35. Og Jesus truede ham, og sagde: ti og far ud af ham! Og Djævelen kastede ham midt iblandt dem, og gjorde ham ingen Skade.

36. Og der kom en Rædsel over Alle; og de talede med hverandre og sagde: hvad er dog dette, at han byder de urene Aander med Myndighed og Magt, og de fare ud?

37. Og Rygtet om ham udbredtes allevegne i det omkringliggende Land.

38. Men han stod op og gik fra Synagogen til Simons Huus; og * Simons Hustrues Moder var betagen af en svar Feber; og de bade ham for hende. * Matt. 8, 14. Marc. 1, 29.

39. Og han traadte hen for hende og truede Feberen, og den forlod hende. Men hun stod strax op og tjente dem.

40. Men der Solen gik ned, førte alle de, som havde Syge af allehaande Svagheder, dem til ham; men han * lagde Hænderne paa Enhver af dem og helbredte dem. * Matt. 8, 15. c. 9, 25. Marc. 1, 34. c. 7, 32. c. 8, 23. 25.

41. Ogsaa fore Djævle ud af Mange, raabte og sagde: du er Christus, den Guds Søn; og han * truede dem og lod dem ikke tale; thi de vidste, at han var den Christus.
* Marc. 1, 34. c. 3, 12. Ap. G. 16, 17 18.

42. Men der det var blevet Dag, gik han ud og drog til et øde Sted; og Folket ledte efter ham, og de kom hen til ham, og de holdt paa ham, at han ikke skulde gaae fra dem.

43. Men han sagde til dem: * mig bør og for andre Stæder at forkynde Guds Rige; thi dertil er jeg udsendt. * Marc. 1, 38.

44. Og han prædikede i Galilæas Synagoger.

5. Capitel.

[1]) Jesus lærer af Skibet, velsigner Peters Fiskedræt, 1—11. [2]) Helbreder en Spedalsk og Andre, gaaer hen i Ørken at bede, 12—16. [3]) Helbreder en Værkbruden, 17—26. [4]) Kalder Levi, æder med Toldere, 27—32. [5]) Taler om Fasten, 33—39.

Men det begav sig, * der Folket trængte sig til ham, for at høre Guds Ord, og han stod ved Genezareths Sø,
* Matt. 4, 25. c. 13, 2. Marc. 4, 1.

2. og saae * to Skibe ligge paa Søen, som Fiskerne vare bortgangne fra for at toe deres Garn: * Marc. 1, 16.

3. traadte han ind i et af Skibene, som var Simons, og bad ham, at lægge lidet fra Landet; og han satte sig, og lærte Folket af Skibet.

4. Men der han lod af at tale, sagde han til Simon: far ud paa Dybet, og * kaster

Eders Garn ud til en Dræt.
* Joh. 21, 6.

5. Og Simon svarede og sagde til ham: Mester! vi have arbeidet den ganske Nat, og * fik Intet; men paa dit Ord vil jeg udkaste Garnet.
* Joh. 21, 3

6. Og der de gjorde det, fangede de en stor Hob Fiske; men deres Garn sønderreves.
7. Og de vinkede ad deres Medbrødre, som vare i det andet Skib, at de skulde komme og hjælpe dem; og de kom og fyldte begge Skibene, saa at de vare nærved at synke.
8. Men der Simon Peter saae det, faldt han ned for Jesu Knæ, og sagde: * Herre! gak ud fra mig, thi jeg er en syndig Mand;
* Matt. 8, 8. Luc. 8, 37
9. thi en Rædsel var paakommen ham, og alle dem, som vare med ham, for den Fiskedræt, som de havde fanget med hverandre;
10. desligeste ogsaa * Jakob og Johannes, Zebedæus' Sønner, som vare Simons Stalbrødre. Og Jesus sagde til Simon: frygt ikke, fra nu † af skal du fange Mennesker.
* Matt. 4, 21. † Jer. 16, 16. Ez. 47, 10.
11. Og de førte Skibene til Landet * og forlode alle Ting og fulgte ham.
* Matt. 19, 27.
12. Og det begav sig, der han var i een af Stæderne, see, da var der en Mand * fuld af Spedalskhed; og der han saae Jesus, faldt han paa sit Ansigt, bad ham og sagde: Herre, om du vil, kan du rense mig.
* Matt. 8, 2. Marc. 1, 40.
13. Og han udrakte sin Haand, og rørte ved ham, og sagde: jeg vil; vorde reen! og strax gik Spedalskheden bort af ham.
14. Og han * bød ham, at han skulde Ingen sige det; men sagde: gak bort og betee dig for Præsten, og offre for din Renselse, † som Moses har befalet, dem til Vidnesbyrd.
* Matt. 8, 4. c. 9, 30. Marc. 1, 44. c. 7, 36. † 3 Mos. 14, 10. 12.
15. Men Rygtet om ham udbredte sig end mere; og meget Folk kom sammen at høre og at helbredes af ham for deres Sygdomme.
16. Men han * veg bort i Ørknerne og bad.
* Marc. 1, 35.
17. Og det begav sig paa een af Dagene, at han lærte, og der sadde Pharisæer og Lov-Lærere, som vare komne fra alle Byer i Galilæa og Judæa, og fra Jerusalem; og Herrens * Kraft viste sig i at helbrede.
* c. 6, 19.
18. Og see nogle Mænd * bare paa en Seng et Menneske, som var † værkbruden, og denne søgte de at bringe ind og lægge for ham.
* Matt. 9, 2 f. Marc. 2, 3 fg. † Ap. G. 9, 33
19. Og der de formedelst Folket ikke kunde finde, hvorledes de skulde bringe ham ind, stege de op paa Taget, og lode ham tilligemed Sengen ned imellem Tagstenene midt iblandt Folket for Jesus.
20. Og der han saae deres

Tro, sagde han til ham: Men-
neske! * dine Synder ere dig
forladne. *c. 7. 48.
21. Og de Skriftkloge og Pha-
risæerne begyndte at tænke, og
sagde: hvo er denne, som taler
Gudsbespottelser? hvo kan for-
lade Synder, uden * Gud alene?
* Ps. 32, 5. Ps. 130, 4. Es. 43, 25
22. Men der Jesus fornam
deres Tanker, svarede han og
sagde til dem: hvad tænke I
udi Eders Hjerter?
23. Hvilket er lettere? at
sige: dig ere dine Synder for-
ladne? eller at sige: staa op og
vandre?
24. Men at I skulle vide,
at Menneskens Søn har Magt
paa Jorden, at forlade Synder,
(sagde han til den Værkbrudne):
jeg siger dig, staa op, tag din
Seng op og gak til dit Huus.
25. Og han stod strax op for
deres Øine, og tog op det, som
han laae paa, og gik hen til
sit Huus, og prisede Gud.
26. Og en stor Forfærdelse
betog dem alle, og de prisede
Gud; og de bleve fulde af
Frygt, og sagde: vi have i
Dag seet utrolige Ting.
27. Derefter gik han ud, og
saae en Tolder, som hedte *
Levi, siddende i Toldboden,
og sagde til ham: følg mig!
* Matt. 9, 9 Marc. 2, 14 fl.
28. Og han forlod alle Ting,
og stod op, og fulgte ham.
29. Og samme Levi gjorde et
stort Gjestebud for ham i sit
Huus; og der var en stor Hob
af * Toldere og Andre, som
sadde med dem tilbords. *c. 15, 1.
30. Og deres Skriftkloge og
Pharisæerne * knurrede imod
hans Disciple og sagde: hvor-
for æde og drikke I med Tol-
dere og Syndere?
* Matt. 20, 11. Joh. 6, 43. 61.
31. Og Jesus svarede og sagde
til dem: * de Karske have ikke
Læge behov, men de som lide
ilde. * Matt. 9, 12. 13. Marc. 2, 17.
32. Jeg er ikke kommen at
kalde Retfærdige, men * Syndere
til Omvendelse. *c. 19, 10. 1 Tim. 1, 15.
33. Men de sagde til ham:
* hvorfor faste Johannes' Di-
sciple saa ofte og holde Bøn-
ner, og Pharisæernes ligesaa;
men dine æde og drikke?
* Matt. 9, 14 fl. Marc. 2, 18.
34. Men han sagde til dem:
kunne I komme Bryllups-
Folket til at faste, saalænge
Brudgommen er hos dem?
35. De Dage skulle komme,
naar Brudgommen skal tages
fra dem, da skulle de faste i
de samme Dage.
36. Men han sagde og en
Lignelse til dem: Ingen sætter
en Klud af nyt Klæde paa et
gammelt Klædebon, ellers river
baade det nye det gamle sønder,
og Kluden af det nye skikker sig
ikke paa det gamle.
37. Og Ingen lader ny Viin
i gamle Læderflasker; ellers son-
derriver den nye Viin Læder-
flaskerne, og den spildes, og
Læderflaskerne fordærves.
38. Men man skal lade den
nye Viin i nye Læderflasker,
saa blive de begge bevarede.

39. Og Ingen, som drikker den gamle, vil strax drikke den nye; thi han siger: den gamle er bedre.

6. Capitel.

1) Disciplene plukke Ax paa Sabbaten, 1—5. 2) Jesus helbreder en vissen Haand, 6—11. 3) Gaaer hen at bede, udvælger de Tolv, helbreder, 12—19. 4) Prædiker om hvilke der skulle prises salige, og hvilke ei, 20—26. 5) Om Kjærlighed, om Barmhjertighed i at dømme og give, 27—42. 6) Om at kjende Sindelaget af dets Frugter, og om Forskjellen mellem dem, som gjøre efter hans Ord, og dem, som blot høre det, 43—49.

Men det begav sig paa den * næstførste Sabbat, at han gik igjennem Sæden, og hans Disciple † plukkede Ax, og gnede dem med Hænderne og aade. * 3 Mos. 23, 7. 8. 35 36. † 5 Mos 23, 25. Matt. 12, 1 fa. Marc. 2, 23.

2. Men nogle af Pharisæerne sagde til dem: hvi gjøre I, hvad ikke er tilladt at gjøre paa * Sabbaterne?

* 2 Mos 20, 10 c. 23, 12. c. 31, 15.

3. Og Jesus svarede og sagde til dem: have I da ikke læst det, som * David gjorde, der han hungrede, og de, som vare med ham? * 1 Sam. 21, 6.

4. Hvorledes han gik ind i Guds Huus og tog Skue-Brødene og aad, og gav ogsaa dem, som vare med ham, hvoraf det dog ikke er * Nogen tilladt at æde, uden Præsterne alene.

* 3 Mos 24, 9.

5. Og han sagde til dem: Menneskens Søn er Herre ogsaa over Sabbaten.

6. Men det skete paa en anden Sabbat, at han gik ind i Synagogen, og lærte; * og der var et Menneske, hvis høire Haand var vissen.

* Matt 12, 9. Marc. 3, 1.

7. Men de Skriftkloge og Pharisæerne * toge vare paa ham, om han vilde helbrede paa Sabbaten; paa det de kunde finde Klagemaal imod ham.

* c. 14, 1.

8. Men han vidste deres Tanker, og sagde til det Menneske, som havde den visne Haand: reis dig, og staa frem iblandt os! Men han reiste sig og stod frem.

9. Da sagde Jesus til dem: jeg vil spørge Eder: hvad er tilladt paa Sabbaterne? At gjøre godt, eller at gjøre ondt? At frelse Liv, eller at fordærve det?

10. Og han saae omkring paa dem Alle, og sagde til Mennesket: * ræk din Haand ud; men han gjorde saa; da blev hans Haand karsk igjen, som den anden. * 1 Kong. 13, 6.

11. Men de bleve fulde af Raseri, og talede med hverandre om, hvad de skulde gjøre ved Jesus.

12. Men det begav sig i de Dage, at han * gik ud til et Bjerg, at bede; og han blev der Natten over i Bøn til Gud.

* Matt 14, 23.

13. Og der det blev Dag, kaldte han sine Disciple frem, * og udvalgte Tolv af dem, hvilke han og kaldte Apostler:

* Matt. 10, 1 fa. Marc. 3, 13. c. 6, 7. Luc. 9, 1.

14. Simon, hvilken han og kaldte * Petrus, og Andreas, hans Broder, Jakobus og Johannes, Philippus og Bartholomæus, * Joh. 1, 42. 43.
15. Matthæus og Thomas, Jakobus, Alphæus' Søn, og Simon, som kaldtes Zelotes,
16. Judas, Jakobus' Broder, og Judas Ischariotes, * den Samme, som blev Forræder.
* Luc. 22, 3.

17. Og han gik ned med dem, og stod paa et jævnt Sted, og hans Disciples Skare, og * en stor Hob Folk fra hele Judæa og Jerusalem og Kysten ved Tyrus og Sidon, * Matt. 4, 25. c 5, 1 Marc. 3, 7.

18. som vare komne at høre ham, og helbredes af deres Sygdomme, og Saadanne, som vare plagede af urene Aander; og de bleve helbredte.
19. Og alt Folket søgte at * røre ved ham; thi en Kraft gik ud fra ham, og helbredte Alle. * Matt 14, 36. Marc. 5, 30.
20. Og * han opløftede sine Øine paa sine Disciple, og sagde: salige ere I Fattige! thi Eders er Guds Rige.
* Matt. 5, 2 fg.

21. Salige ere I, * som nu hungre; thi I skulle mættes. Salige ere I, † som nu græde; thi I skulle lee.
* Es 55, 1. c. 65, 13. † Ps. 126, 5 6. Es 61, 2. 3. c. 66, 10.

22. Salige ere I, naar Menneskene * hade Eder, og † naar de udstøde Eder, og bespotte Eder, og forskyde Eders Navn som ondt, for Menneskens Søns Skyld. * Matt. 5, 11. 1 Petr. 2, 19. c. 3, 14. c 4, 14. † Es. 66, 5.

23. * Glæder Eder paa den samme Dag, og jubler; thi see, Eders Løn er stor i Himmelen. † Lige det samme gjorde deres Fædre ved Propheterne.
* Matt. 5, 12. Ap. G. 5, 41. † Ap. G. 7, 51. 52. Hebr. 11, 36 fg.

24. Men, vee Eder, I Rige! thi * I have Eders Trøst borte.
* Ps. 17, 13. 14. Amos 6, 1. 3 fg. Luc. 16, 25. Jak. 5, 1.

25. Vee Eder, I, som ere * fyldte! thi I skulle hungre. Vee Eder, I, som nu † lee! thi I skulle sørge og græde.
* Es. 10, 16. c. 65, 13 14. † Jak. 4, 9.

26. Vee Eder, naar alle Mennesker tale vel om Eder! lige det Samme gjorde deres Fædre ved de falske Propheter.
27. Men jeg siger Eder, I, som høre mig: * elsker Eders Fjender, gjører dem godt, som Eder hade;
* 2 Mos. 23, 4. 5. Ordsp. 25, 21. Matt. 5, 44. Rom. 12, 14 20. 1 Cor. 4, 12.

28. * velsigner dem, som Eder forbande, † og beder for dem, som gjøre Eder Skade.
* Rom 12, 14. † Luc. 23, 34. Ap. G. 7. 60.

29. * Hvo som slaaer dig paa det ene Kindbeen, byd ham og det andet til; og hvo som tager † Kappen fra dig, formeen ham heller ikke Kjortelen. * Matt. 5, 39. Rom. 12, 17. † Matt. 5, 40. 1 Cor. 6, 7.

30. * Giv hver den, som beder dig; og af den, som tager Dit fra dig, kræv det ikke igjen.
* 5 Mos. 15, 7 fg Matt. 5, 42.

31. Og * som I ville, at Menneskene skulle gjøre mod Eder, ligesaa gjører og I mod dem. * Matt. 7, 12.

32. Og dersom * I elske dem, som Eder elske, hvad Tak have I derfor? Thi Syndere elske og dem, som dem elske. * Matt. 5, 46.

33. Og dersom I gjøre vel mod dem, der gjøre vel mod Eder, hvad Tak have I derfor? thi Syndere gjøre det samme.

34. Og * dersom I laane dem, af hvilke I haabe at faae igjen, hvad Tak have I derfor? Thi Syndere laane ogsaa Syndere, paa det de skulle faae lige igjen. * 5 Mos 15, 8. Matt. 5, 42.

35. Men elsker Eders Fjender, og * gjører vel, og laaner, ventende Intet derfor; saa skal Eders Løn være stor, og I skulle være † den Høiestes Børn; thi han er miskundelig mod de Utaknemmelige og Onde. * Ps. 37, 26. † Matt. 5, 45.

36. Saa * værer da barmhjertige, som † Eders Fader og er barmhjertig. * Sach. 7, 9. † Ps. 103, 8. 13.

37. Og * dømmer ikke, saa skulle og I ikke dømmes; fordømmer ikke, saa skulle I ikke fordømmes; † forlader, saa skal Eder forlades; * Matt. 7, 1. Rom. 2, 1 1 Cor. 4, 5. † Matt. 6, 12. 14.

38. giver, saa skal Eder gives; * en god, knuget og skuddet og overflødig Maade skulle de give i Eders Skjød; thi † med den samme Maade, som I maale med, skal Eder maales igjen. * Ords. 10, 22. c. 19, 17. † Matt. 7, 2. Marc. 4, 24. Gal. 6, 7. Aab 18, 6.

39. Men han sagde dem en Lignelse: * monne en Blind kunne lede en Blind? Ville de ikke begge falde i Graven? * Es. 42, 19. Matt. 15, 14

40. Disciplen er ikke * over sin Mester; men hver, som er fuldkommen, skal være som hans Mester. * Matt. 10, 24. Joh. 13, 16. c. 15, 20

41. Men * hvi seer du Skjæven, som er i din Broders Øie; men Bjelken, som er i dit eget Øie, bliver du ikke vaer? * Matt. 7, 3.

42. Eller hvorledes kan du sige til din Broder: holdt, Broder! jeg vil drage Skjæven ud, som er i dit Øie, du, som ikke seer Bjelken i dit eget Øie? Du Øienskalk! uddrag først Bjelken af dit Øie, og da kan du see til, at uddrage Skjæven, som er i din Broders Øie.

43. Thi * der er intet godt Træ, som bærer raadden Frugt, og intet raaddent Træ, som bærer god Frugt. * Matt. 7, 17. c. 12, 33.

44. Thi * hvert Træ kjendes paa sin egen Frugt; thi man sanker ikke Figen af Torne, man plukker og ikke Viindruer af Tornebuske. * Matt. 7, 16.

45. Et * godt Menneske fremfører Godt af sit Hjertes gode Forraad, og et ondt Menneske fremfører Ondt af sit Hjertes onde Forraad; thi hans Mund

taler af Hjertets Overflodig-
hed. * Matt. 12, 35.
46. Men * hvi kalde I mig
Herre, Herre, og gjøre ikke, hvad
jeg siger? * Mal. 1, 6.
Matt. 7, 21. Rom 2, 13. Jak 1, 22.
47. Hver, som kommer * til
mig, og hører mine Ord, og
gjør dem, den vil jeg vise Eder,
hvem han er lig. * Matt. 7, 24 fg.
48. Han er lig et Menneske,
der byggede et Huus, og grov
dybt, og lagde Grundvolden
paa en Klippe; men der et
Vandløb kom, stødte Strøm-
men paa samme Huus og kunde
ikke rokke det; thi det var
grundfæstet paa Klippen.
49. Men hvo som hører og
ikke gjør derefter, er ligesom et
Menneske, der byggede et Huus
paa Jorden, uden Grundvold;
og Strømmen stødte derpaa,
og det faldt strax, og samme
Huses Fald blev stort.

7. Capitel.

1) Jesus helbreder Høvedsmandens Tje-
ner, 1—10. 2) Opvækker Enkens Søn,
11—17. 3) Taler til Johannes' Disciple
om sig selv, 18—23. 4) Til Folket om Jo-
hannes og om deres Vantro, 24—35. 5)
Forsvarer sig, og trøster Synderinden,
36—50.

Men der han havde fuldendt
al sin Tale i Folkets
Paahør, gik han ind i Ca-
pernaum.
2. Men * en Høvedsmands
Tjener, som denne holdt meget
af, var syg, og nær ved at døe.
* Matt. 8, 5 fg.
3. Men der han hørte om
Jesus, sendte han nogle af Jø-
dernes Ældste til ham og bad
ham, at han vilde komme og
helbrede hans Tjener.
4. Men der de kom til Jesus,
bade de ham flitteligen, og
sagde: han er vel værd, at du
gjør ham dette;
5. thi han elsker vort Folk, og
har bygget os vor Synagoge.
6. Da gik Jesus med dem;
men der han nu ikke var langt
fra Huset, sendte Høvedsmanden
nogle af sine Venner til ham,
og lod ham sige: Herre! umag
dig ikke; thi jeg er ikke værd,
at du gaaer ind under mit Tag.
7. Derfor agtede jeg heller
ikke mig selv værdig at komme
til dig; men sig det med et
Ord, da bliver min Dreng
helbredet.
8. Thi jeg er og et Menneske,
Øvrigheden undergiven, som
har Stridsmænd under mig;
og siger jeg til denne: gak, saa
gaaer han; og til den anden:
kom, saa kommer han, og til
min Tjener: gjør det, saa gjør
han det.
9. Men der Jesus hørte det,
forundrede han sig over ham;
og han vendte sig om og sagde
til Folket, som ham fulgte: jeg
siger Eder, saa stor en Tro
har jeg end ikke fundet i Israel.
10. Og der de, som vare ud-
sendte, kom tilbage til Huset,
fandt de den syge Tjener karsk.
11. Og det begav sig Dagen
derefter, at han gik til en Stad,
som hedte Nain, og der gik
Mange af hans Disciple med
ham, og meget Folk.
12. Men der han kom nær

til Stadens Port, see da blev
en Død udbaaren, som var sin
Moders * eenbaarne Søn, og
hun var en Enke; og meget
Folk af Staden gik med hende.
* 2 Kong. 4, 20. 27. Jer 6, 26. Sach. 12. 10.
13. Og der Herren saae hende,
* ynkedes han inderligen over
hende, og sagde til hende:
græd ikke.
* Jer. 31, 16. Matt. 9, 36. Luc. 8, 52
14. Og han traadte til og
rørte ved Baaren; (men de,
som bare, stode stille) og han
sagde: du unge Karl, * jeg
siger dig: staa op!
* Marc. 5, 41. Ap. G 9, 40.
15. Og den Døde reiste sig
op, og begyndte at tale; og
han * gav hans Moder ham.
* 1 Kong. 17, 23. 2 Kong. 4, 36.
16. Men en * Frygt betog
Alle, og de prisede Gud og
sagde: der er en stor † Prophet
opreist iblandt os, og Gud har
** besøgt sit Folk.
* c. 1, 65. † 5 Mos 18, 15. Luc 24, 19.
Joh. 4, 19. c. 6, 14. ** Luc. 1, 68 Joh. 9, 17.
17. Og * denne Tale om
ham kom ud i det ganske Ju-
dæa, og i alt det omkring-
liggende Land. * Matt. 9, 26.
18. Og Johannes' Disciple
forkyndte ham om alt dette.
Og Johannes * kaldte to af
sine Disciple til sig, * Matt 11, 2 fg.
19. og sendte dem til Jesus,
og lod sige: er du den, som
kommer, eller skulle vi vente
en Anden?
20. Men der disse Mænd kom
til ham, sagde de: Johannes
den Døber har sendt os til
dig, og lader sige: er du den,
som kommer, eller skulle vi
vente en Anden?
21. Men i den samme Time
* helbredte han Mange fra
Sygdomme og Plager og onde
Aander, og skjenkte mange
Blinde Synet. * Es. 35, 5. 6.
22. Og Jesus svarede og
sagde til dem: * gaaer bort,
og forkynder Johannes, hvad
I have seet og hørt: Blinde
see, Halte gaae, Spedalske
renses, Døve høre, Døde staae
op, Evangelium prædikes for
de Fattige, * Es. 29, 18. c. 61, 1.
Matt. 11, 4 fg. Luc. 4, 18.
23. og salig er den, som ikke
forarges paa mig.
24. Men der Johannes' Bud
gik bort, begyndte han at tale
til Folket om Johannes: hvad
ere I udgangne i Orken at see?
Et Rør, som bevæges af Veiret?
25. Eller hvad ere I udgangne
at see? Et Menneske, ifort bløde
Klæder? See, de, som leve i
herlige Klæder og i Vellyst,
ere i Kongers Gaarde.
26. Eller hvad ere I udgangne
at see? En Prophet? Ja, jeg
siger Eder, mere end en Prophet.
27. Han er den, om hvem
der er skrevet: see, jeg sender
min Engel for dit Ansigt; han
skal berede din Vei for dig.
28. Thi jeg siger Eder: iblandt
dem, som ere fødte af Qvinder,
er ingen større Prophet, end
Johannes den Døber; men
den Mindste i Guds Rige er
større end han.
29. Og alt Folket, som ham

hørte, endog Tolderne, gave
Gud Æren, og bleve døbte
med Johannes' Daab.
30. Men Pharisæerne og de
Lovkyndige * foragtede Guds
Raad med dem, og bleve ikke
døbte af ham. * Ap. G. 13, 46.
31. Men Herren sagde: hvem
skal jeg derfor ligne denne
Slægts Mennesker ved? og *
hvem ere de lige? * Matt 11, 16 fg.
32. De ere de smaa Børn
lige, som sidde paa Torvet og
raabe til hverandre, og sige:
vi fløitede for Eder, og I vilde
ikke dandse, vi sang klageligen
for Eder, og I vilde ikke græde.
33. Thi * Johannes den
Døber kom, og hverken aad
Brød, ei heller drak Viin; og
I sige: han har Djævelen.
* Matt. 3, 4. Marc. 1, 6.
34. Menneskens Søn er kommen, æder og drikker, og I
sige: see, en Fraadser og en
Viindranker, Tolderes og Synderes Ven!
35. Dog * Viisdommen er
retfærdiggjort af alle sine
Børn. * Matt. 11, 19.
36. Men en af Pharisæerne
bad ham, at han vilde æde med
ham; og han gik ind i Pharisæerens Huus, og sad tilbords.
37. Og see, der var en * Qvinde
i Staden, som var en Synderinde; der hun fornam, at
han sad tilbords i Pharisæerens
Huus, hentede hun en Alabaster-Krukke med Salve;
* Matt 26, 6 Joh 11, 2. c. 12, 3.
38. og hun * stod bagved hos
hans Fødder, græd, og begyndte
at væde hans Fødder med Taarer, og aftørrede dem med sit
Hovedhaar, og kyssede hans
Fødder, og salvede dem med
Salve. * Matt. 9, 20. Marc. 5, 27.
39. Men der Pharisæeren,
som havde budet ham, saae
det, talede han ved sig selv og
sagde: dersom denne var en
Prophet, vidste han jo, hvo og
hvordan en Qvinde denne er,
som rører ved ham; thi hun
er * en Synderinde. * c. 15, 2.
40. Og Jesus svarede og
sagde til ham: Simon! jeg
har noget at sige dig. Men
han sagde: Mester! siig frem.
41. Jesus sagde: en Mand,
som udlaante Penge, havde to
Skyldnere, den Ene var fem
hundrede Penninge skyldig, men
den Anden halvtredsindstyve.
42. Men der de ikke havde
at betale med, * gav han dem
begge det efter. Siig: hvilken
af dem skal derfor elske ham
meest? * Matt. 18, 27.
43. Men Simon svarede og
sagde: jeg holder for, den, som
han eftergav meest. Men han
sagde til ham: du dømte ret.
44. Og han vendte sig til
Qvinden, og sagde til Simon:
seer du denne Qvinde? Jeg
kom ind i dit Huus, du har
ikke givet mig * Vand til mine
Fødder; men denne vædede
mine Fødder med Graad og
tørrede dem af med sit Hovedhaar. * 1 Mos. 18, 4. c. 19, 2.
45. Du gav mig intet Kys,
men denne aflod ikke, fra hun
kom ind, at kysse mine Fødder.

46. Du salvede ikke mit Hoved med Olie; men hun salvede mine Fødder med Salve.

47. Derfor, siger jeg dig, ere hendes mange Synder hende forladne; thi hun elskede meget; men hvem Lidet forlades, elsker lidet.

48. Men han sagde til hende: * dine Synder ere forladne!

* Matt. 9. 2. Luc 5, 20

49. Da begyndte de, som sadde tilbords med ham, at sige ved sig selv: * hvo er denne, som endog forlader Synder? * Matt. 9, 3. Marc. 2, 7.

50. Men han sagde til Qvinden: * din Tro har frelst dig, gak bort med Fred. *Marc. 5, 34 c. 10, 52. Luc. 8, 48. c. 18, 42.

8. Capitel.

1) Jesus drager omkring og prædiker; de Tolv og nogle Qvinder ere med ham, 1—3. 2) Jesus lærer ved Lignelse: om Sædemanden, 4—15. 3) Om Lyset, der sættes paa Stagen, 16—18 4) Kalder Disciplene sine Nærvaarende, 19—21. 5) Stiller Havet, 22—25. 6) Uddriver Djævle, 26—39. 7) Helbreder den blodsottige Qvinde, og opvækker Jairus' Datter, 40—56.

Og det begav sig derefter, at han reiste igjennem Stæder og Byer, og prædikede og forkyndte Guds Riges * Evangelium, og de Tolv med ham; * c. 4, 43

2. saa og nogle * Qvinder, som vare helbredte fra onde Aander og Sygdomme, nemlig: Maria, der kaldtes Magdalene, † af hvem syv Djævle vare udfarne; * Matt. 27, 55. 56. Marc. 15, 40. Joh. 19, 25. † Marc. 16, 9.

3. og Johanna, Chuzas', Herodes' Fogeds, Hustru, og Susanna, og mange Andre, som kom ham til Hjælp med deres Gods.

4. Men da meget Folk kom tilsammen, og de droge til ham fra alle Stæder, sagde han ved * en Lignelse:

* Matt. 13, 3 fg. Marc. 4, 2 fg.

5. Der gik en Sædemand ud at saae sin Sæd; og idet han saaede, faldt Noget ved Veien, og blev nedtraadt, og Himmelens Fugle aade det op.

6. Og Noget faldt paa en Klippe; og der det voxte op, visnede det, fordi det ikke havde Vædske.

7. Og Noget faldt midt iblandt Torne, og Tornene voxte op med og qvalte det.

8. * Og noget faldt i god Jord, og det voxte op, og bar † hundredefold Frugt. Der han dette sagde, raabte han: hvo som har Øren at høre med, han høre. * 1 Mos. 26, 12.

† Matt. 11, 15. Aab. 2, 7 fl.

9. Men hans * Disciple spurgte ham, hvad denne Lignelse skulde betyde. * Marc. 4, 10

10. Men han sagde: * Eder er det givet, at vide Guds Riges Hemmeligheder, men de Andre ved Lignelser, † at de Seende skulle ikke see, og de Hørende ikke forstaae. *Matt. 13, 11. Marc. 4, 11. 12. † Es. 6, 9. 10. Matt. 11, 25. Joh. 12, 40. Ap. G. 28, 26. Rom. 11, 8. 2 Cor 3, 14.

11. * Men dette er Lignelsen: † Sæden er Guds Ord.

* Matt. 13, 18 fg. Marc. 4, 14 fg. † 1 Petr. 1, 23.

12. Men de ved Veien ere de, som det høre; derefter kommer Djævelen og tager Ordet af deres Hjerte, at de ikke skulle troe og blive salige.

13. Men de paa Klippen ere de, som annamme Ordet med Glæde, naar de høre det, og disse have ikke Rod; de troe til en Tid, og falde fra i * Fristelsens Tid. * Marc. 14, 71.

14. Men det, som faldt iblandt Tornene, ere de, som det høre; og de gaae hen og qvæles under dette Livs Bekymringer og * Rigdom og Vellyster, og bære ingen fuldkommen Frugt.
* Matt. 19, 23. Marc. 10, 23. 1 Tim. 6, 9.

15. Men det i den gode Jord ere de, hvilke, naar de høre Ordet, beholde det i et smukt og godt Hjerte og bære Frugt i * Taalmodighed. * Hebr. 10, 36.

16. Men Ingen, som * tænder et Lys, skjuler det med et Kar, eller sætter det under en Bænk, men han sætter det paa en Lysestage, at de, som komme ind, kunne see Lyset.
* c. 11, 33. Matt. 5, 15. Marc. 4, 21.

17. Thi der er * Intet skjult, som jo skal blive aabenbaret; og Intet er hemmeligt, som jo skal blive kjendt og komme for Lyset. * Job 12, 22. Matt. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 12, 2.

18. * Seer derfor til, hvorledes I høre; thi hvo som har, ham skal gives; og hvo † som ikke har, fra ham skal og tages det, han synes at have.
* Marc. 4, 24. † Matt. 13, 12. c. 25, 29. Marc. 4, 25. Luc. 19, 26.

19. * Men hans Moder og Brødre kom til ham, og kunde ikke komme ham i Tale for Folket. * Matt. 12, 46 fg. c. 13, 55. Marc. 3, 31.

20. Og det blev ham tilkjendegivet af Nogle, som sagde: din Moder og dine Brødre staae udenfor, og begjere at see dig.

21. Men han svarede og sagde til dem: * min Moder og mine Brødre ere disse, som høre Guds Ord, og gjøre det.
* Joh. 15, 14. 2 Cor. 5, 16.

22. Og det begav sig en Dag, at * han traadte i et Skib tilligemed sine Disciple, og han sagde til dem: lader os fare over Søen; og de fore ud.
* Matt. 8, 23 fg. Marc. 4, 35.

23. Men der de seilede, faldt han i Søvn, * og en Storm reiste sig paa Søen, og Skibet blev fuldt af Vand, og de vare i Fare. * Jon. 1, 4. 5. Ap. G. 27, 14.

24. Da traadte de til ham, og vakte ham, og sagde: Mester! Mester! vi forgaae. Men han stod op, og truede Veiret og Vandets Bølger; og de lagde sig, og det blev blikstille.

25. Da sagde han til dem: hvor er Eders Tro? Men de forfærdedes, og forundrede sig, og sagde til hverandre: hvo er dog denne? Thi han byder baade over Veir og Vand, og de * ere ham lydige.
* Job 26, 12. Ps. 107, 29.

26. Og * de seilede frem til Gadarenernes Egn, hvilken er tvært overfor Galilæa.
* Matt. 8, 28 fg. Marc. 5, 1.

27. Men der han traadte ud paa Landet, mødte ham en Mand af Staden, som i lang Tid havde været besat af Djævle, som ikke tog Klæder paa og ikke blev i Huus, men iblandt Gravene.

28. Men der han saae Jesus, raabte han, og faldt ned for ham, og sagde med høi Røst: hvad har jeg med dig at skaffe, Jesus, * den allerhøieste Guds Søn! jeg beder dig, at du ikke vil pine mig. * Jak. 2, 19.

29. Thi han bød den urene Aand, at fare ud af Mennesket; thi i lang Tid havde den slæbet ham, og han havde været bunden med Lænker og Bøier og bevogtet, og han havde sønderrevet Baandene, og var dreven af Djævelen i Ørkenerne.

30. Men Jesus spurgte ham og sagde: hvad hedder du? Men han sagde: * Legion; thi mange Djævle vare farne i ham. * Marc. 5, 9.

31. Og de bade ham, at han ikke vilde byde dem fare hen i Afgrunden.

32. Men der var sammesteds en stor Hjord Sviin, som græssede paa Bjerget; og de bade ham, at han vilde tilstede dem, at fare i dem; og han tilstedte dem det.

33. Men Djævlene fore ud af Mennesket, og fore i Svinene, og Hjorden styrtede sig ned af Brinken i Søen og druknede.

34. Men der Hyrderne saae det, som var skeet, flyede de, og gik hen og kundgjorde det i Staden og paa Landet.

35. Da gik de ud, at see det, som var skeet, og kom til Jesus, og fandt det Menneske, af hvem Djævlene vare uddrevne, siddende ved Jesu Fødder, paaklædt og ved Sands; og de forfærdedes.

36. Men de, som havde seet det, kundgjorde dem ogsaa, hvorledes den Besatte var bleven frelst.

37. Og den hele Mængde af Gadarenernes Land * bade ham, at han vilde gaae bort; thi de vare betagne † med stor Frygt. Men han traadte i Skibet, og vendte tilbage igjen.

* Ap. G. 16, 39. † Luc. 1, 65. c. 7, 16.

38. Men Manden, af hvem Djævlene vare udfarne, * bad ham, at han maatte være hos ham; men Jesus lod ham fare, og sagde: * Marc. 5, 18.

39. Vend tilbage til dit Huus, og fortæl, hvor * store Ting Gud har gjort dig. Og han gik bort og forkyndte igjennem den ganske Stad, hvor store Ting Jesus havde gjort ham.

* Ps. 126, 2. 3.

40. Men det begav sig, der Jesus kom tilbage, tog Folket imod ham; thi de forventede ham alle.

41. Og see, * der kom en Mand, som hedte Jairus, og han var Forstander for Synagogen; og han faldt ned for Jesu Fødder og bad ham, at komme ind i hans Huus;

* Matt. 9, 18 fg. Marc. 5, 22 fg.

42. thi han havde en eenbaaren Datter ved tolv Aar gammel, og hun droges med Døden. Men idet han gik, trængte Folket ham.

43. Og en Qvinde, som havde havt * Blodflod i tolv Aar, og havde kostet al sin Formue paa Læger, og kunde ikke blive helbredet af Nogen, * 3 Mos. 15, 25.

44. hun gik til * bagfra, og rørte ved Sømmen af hans Klædebon, og strax stilledes hendes Blodflod. * c. 7, 38.

45. Og Jesus sagde: hvo var det, som rørte ved mig? Men der Alle negtede det, sagde Peter og de, som vare med ham: Mester! Folket trykker og trænger dig, og du siger: hvo var det, som rørte ved mig?

46. Men Jesus sagde: der rørte Nogen ved mig; thi jeg fornam, at * der udgik en Kraft fra mig. * c. 6, 19.

47. Men der Qvinden saae, at det ikke var skjult, kom hun bævende og faldt ned for ham, og bekjendte for ham i alt Folkets Paahør, af hvad Aarsag hun havde rørt ved ham, og hvorledes hun strax var bleven helbredet.

48. Men han sagde til hende: vær frimodig, min Datter! din Tro har frelst dig! * gak bort med Fred! * c. 7, 50.

49. * Der han endnu talede, kom En fra Synagog-Forstanderens Huus, og sagde til ham: din Datter er død; umag ikke Mesteren. * Marc. 5, 35 fg.

50. Men der Jesus det hørte, svarede han ham og sagde: frygt ikke; tro ikkun, saa skal hun blive frelst.

51. Men der han kom i Huset, lod han Ingen gaae ind, uden Peter og Jakob og Johannes, og Pigens Fader og Moder.

52. Men de græd alle og holdt Veeklage over hende; men han sagde: * græder ikke; † hun er ikke død, men sover.
* c. 7, 13. † Matt. 9, 24. Joh. 11, 11.

53. Og de beloe ham; thi de vidste, at hun var død.

54. Men han drev dem alle ud, og tog fat paa hendes Haand, og raabte og sagde: Pige, staa op!

55. Og hendes Aand kom igjen, og hun * stod strax op; og han befoel, at man skulde give hende at æde. * Joh. 11, 44.

56. Og hendes Forældre bleve saare forfærdede; men han bød dem, at de ikke skulde sige Nogen det, som var skeet.

9. Capitel.

1) De Tolv udsendes, 1—6. 2) Herodes vil gjerne see Jesus, 7—9. 3) Apostlerne komme tilbage, Christus lærer, helbreder, bespiser 5000 Mænd, 10—17. 4) Peter bekjender ham at være Guds Søn, 18—21. 5) Jesus taler om sin Lidelse, om Selvfornægtelse, og om sit Riges Tilkommelse, 22—27. 6) Forklares paa Bjerget, 28—36 7) Helbreder den Maanesyge, 37—43. 8) Taler om sin Lidelse, 44. 45 9) Om Ydmyghed, 46—48. 10) Imod blind Nidkjerhed, 49—56. 11) Om sin Efterfølgelse, 57—62.

Men han * kaldte sine tolv Disciple tilsammen, og gav dem Magt og Myndighed over alle Djævle, og til at helbrede Sygdomme, * Matt. 10, 1 Marc. 3, 13. c. 6, 7. Luc. 6, 13

2. og * sendte dem ud, at prædike Guds Rige, og at helbrede de Syge. * Matt. 10, 7. 8.

3. Og han sagde til dem: * tager Intet med paa Veien, hverken Stave, ei heller Taske, ei heller Brød, ei heller Penge, ei heller skal Hver have to Kjortler.
* Matt 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 22, 35.

4. Og * i hvilket Huus I gaae ind, bliver der, og drager derfra bort.
* Matt. 10, 11. Marc. 6, 10.

5. Og hvorsomhelst de ikke ville annamme Eder, gaaer ud af den Stad, og * afryster endog Støvet af Eders Fødder til et Vidnesbyrd imod dem.
* Ap. G. 13, 51. c. 18, 6.

6. Men de gik ud og droge fra By til By, prædikede Evangelium og helbredte allevegne.

7. Men * Herodes den Fjerdingsfyrste hørte alt det, som han gjorde; og han kom i Tvivl, fordi Nogle sagde, at Johannes var opvakt fra de Døde; * Matt. 14, 1. Marc. 6, 14.

8. men Nogle, at Elias var aabenbaret; men Andre, at en Prophet, een af de gamle, var opstanden.

9. Og Herodes sagde: Johannes har jeg ladet halshugge; men hvo er denne, om hvilken jeg hører Saadant? Og * han søgte at faae ham at see. * c. 23, 8.

10. Og Apostlerne kom tilbage, og fortalte ham, hvor store Ting de havde gjort; og han tog dem til sig, og * veg bort afsides til et øde Sted ved en Stad, som kaldes Bethsaida.
* Matt. 14, 13 fg. Marc. 6, 32 fg.

11. Men der Folket fik det at vide, fulgte de efter ham; og han tog imod dem, og talede til dem om Guds Rige, og helbredte dem, som havde Lægedom behov.

12. Men Dagen begyndte at helde, da * traadte de Tolv til, og sagde til ham: lad Folket fare, at de kunne gaae herfra til de omliggende Byer og Landsbyer, og faae Herberge og finde Føde; thi vi ere her paa et øde Sted. * Joh. 6, 5.

13. Men han sagde til dem: giver I dem at æde. Men de sagde: vi have ikke mere end fem Brød og to Fiske, med mindre vi skulle gaae bort og kjøbe Mad til al denne Mængde.

14. Thi der vare ved fem tusinde Mænd. Men han sagde til sine Disciple: lader dem sætte sig ned i Hobe, halvtredsindstyve i hver.

15. Og de gjorde saa; og de lode dem alle sætte sig ned.

16. Men han tog de fem Brød og de to Fiske, og saae op mod Himmelen, og * velsignede dem, og han brød dem, og gav Disciplene dem at lægge dem for Folket. * Matt. 14, 19

17. Og de * aade, og bleve alle mætte, og der optoges af Stykkerne, som bleve tilovers fra dem, tolv Kurve.
* 2 Kong. 4, 44. Marc. 8, 8.

18. Og det begav sig, der han var alene og bad, at hans Disciple vare hos ham; og han

spurgte dem ad og sagde: * hvem
siger Folket mig at være?
* Matt. 16, 13 fg. Marc. 8, 27.
19. Men de svarede og sagde:
de sige, du er * Johannes den
Døber; men † Andre, Elias;
men Andre, at en Prophet af
de gamle er opstanden.
* Matt. 14, 2. Marc 6, 14. † Luc. 9, 8.
20. Men han sagde til dem:
men I, hvem sige I mig at
være? Da svarede Peter og
sagde: * Guds Christus.
* Matt. 16, 16. Joh. 6, 69.
21. Men han bød dem strenge-
ligen, at de skulde Ingen sige
dette.
22. Og han sagde: det * bør
Menneskens Søn at lide meget,
og at forskydes af de Ældste
og Ypperste-Præster og Skrift-
kloge, og ihjelslaaes, og opstaae
paa tredie Dag.
* Matt. 16, 21. c. 17, 22. 23. c. 20, 18. 19. Marc. 9, 31. Luc. 18, 32. 33. c. 24, 7.
23. Men han sagde til dem
alle: * hvo som vil komme efter
mig, skal fornægte sig selv, og
tage sit Kors op daglig, og
følge mig;
* Matt. 16, 24. Marc. 8, 34.
24. thi hvo * som vil frelse
sit Liv, skal miste det; men hvo
som mister sit Liv for min
Skyld, han skal frelse det.
* c. 17, 33. Joh. 12, 25.
25. Thi hvad * gavner det
Mennesket, om han vandt den
ganske Verden, men tabte sig
selv, eller led Skade paa sig
selv? * Matt. 16, 26.
26. Thi * hvo som skammer
sig ved mig og mine Ord, ved
ham skal Menneskens Søn
skamme sig, naar han kommer
i sin Herlighed og Faderens
og de hellige Engles.
* Matt. 10, 33. Marc. 8, 38. Luc. 12. 8. 2 Tim. 2, 12. 1 Joh. 2, 23.
27. Men sandelig siger jeg
Eder: der ere Nogle af dem,
som her staae, * der ingenlunde
skulle smage Døden, førend de
see Guds Rige.
* Matt. 16, 28. Marc. 9, 1.
28. Men * det begav sig ved
otte Dage efter denne Tale, at
han tog † Peter og Johannes
og Jakob til sig, og gik op paa
et Bjerg, at bede.
* Matt. 17, 1 fg. Marc. 9, 2 fg. † Luc. 8, 51.
29. Og der han bad, blev hans
Ansigts Skikkelse anderledes;
og hans Klædebon blev hvidt
og skinnende.
30. Og see, * to Mænd ta-
lede med ham, hvilke vare Mo-
ses og Elias; * Ap. G. 1, 10.
31. som bleve sete i Herlighed,
og talede om hans Udgang,
som han skulde fuldende i Je-
rusalem.
32. Men Peter og de, som
vare med ham, vare * betyngede
med Søvn; men der de vaag-
nede op, saae de hans Her-
lighed og de to Mænd, som
stode hos ham. * Dan. 8, 18. c. 10, 9.
33. Og det begav sig, der disse
skiltes fra ham, sagde Peter til
Jesus: Mester! her er godt
for os at være; lader os gjøre
tre Boliger, dig een, Moses een
og Elias een; dog han vidste
ikke, hvad han sagde.
34. Men idet han talede

saadant, kom en Sky og overskyggede dem; men de forfærdedes, der de kom ind i Skyen.
35. Og en Røst kom af Skyen, som sagde: * denne er min Søn, den Elskelige, † hører ham. * Es. 42, 1. Matt. 3. 17. c. 17, 5. Marc. 1, 11. c. 9, 7. Ap. G. 3. 22. Col. 1, 13. 2 Petr. 1, 17. † 5 Mos. 18, 15. 19.
36. Og idet Røsten skete, blev Jesus funden alene, og de taug, og forkyndte i de Dage Ingen Noget af det, de havde seet.
37. Men det begav sig Dagen derefter, * der de kom ned af Bjerget, da gik meget Folk ham imøde.
* Matt. 17, 14 fg. Marc. 9, 14 fg.
38. Og see, en Mand iblandt Folket raabte og sagde: Mester! jeg beder dig, see til min Søn; thi han er * min eenbaarne. * c. 7. 12.
39. Og see, en Aand griber ham, og strax skriger han, og den slider ham saa, at han fraader, og med Nød viger den fra ham, naar den har piint ham;
40. og jeg bad dine Disciple, at de skulde uddrive den; og de kunde ikke.
41. Men Jesus svarede og sagde: o du vantroe og forvendte Slægt! hvorlænge skal jeg være hos Eder og taale Eder? Før din Søn herhid.
42. Men der han kom til ham, rev og sled Djævelen ham. Men Jesus truede den urene Aand, og helbredte Drengen, og gav hans Fader ham igjen.
43. Men de bleve alle saare forfærdede over Guds Majestæt.
44. Men der de alle forundrede sig over alt det, Jesus gjorde, sagde han til sine Disciple: gjemmer I udi Eders Øren disse Ord: * Menneskens Søn skal overantvordes i Menneskers Hænder. * Matt. 16, 21. c. 17, 22. Marc. 9. 31. Luc. 18. 32.
45. Men dette Ord * forstode de ikke, og det var skjult for dem, saa de ikke begrebe det, og de frygtede at spørge ham om dette Ord. * c. 2, 50. c. 18, 34.
46. Men der opstod * den Tanke hos dem, hvo af dem vel skulde være den Største.
* Matt. 18, 1. Marc. 9, 34. Luc. 22, 24.
47. Men der Jesus saae deres Hjertes Tanke, tog han et Barn og stillede det hos sig.
48. Og han sagde til dem: * hvo som annammer dette lidet Barn i mit Navn, annammer mig; og hvo mig annammer, annammer den, som mig udsendte; thi † hvo som er den Mindste iblandt Eder alle, han skal være stor. * Matt. 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 10, 16. c. 14, 11. Joh. 13, 20. † Matt. 23, 11. Luc. 18, 14.
49. Men Johannes svarede og sagde: Mester! vi saae En, som uddrev Djævle i dit Navn; og vi * forbode ham det, fordi han ikke følger med os.
* 4 Mos. 11, 27. 28. Marc. 9, 38.
50. Og Jesus sagde til ham: forbyder ham det ikke; thi * hvo som ikke er imod os, er med os.
* Matt. 12, 30. Luc. 11, 23.
51. Men det begav sig, * der de Dage fuldkommedes, at han skulde optages, da vendte han

stadelig sit Ansigt at vandre til Jerusalem. * Ap. G. 1, 2.

52. Og han sendte Bud for sig, og de gik bort, og kom ind i en af * Samaritanernes Byer, at berede ham Herberge.
* Joh. 4, 9.

53. Og de annammede ham ikke, fordi hans Ansigt var vendt mod Jerusalem.

54. Men der hans Disciple, Johannes og Jakob, saae det, sagde de: Herre! vil du, at vi skulle byde Ild falde ned af Himmelen og fortære dem, ligesom og * Elias gjorde?
* 2 Kong. 1, 10. 12.

55. Men han vendte sig og straffede dem, og sagde: I vide ikke, af hvad * Aand I ere.
* Gal. 5, 22. 23.

56. Thi * Menneskens Søn er ikke kommen, at fordærve Menneskers Sjæle, men at frelse dem. Og de gik til en anden By. * Joh. 3, 17. c. 12, 47.

57. Men det begav sig, der de gik paa Veien, sagde * En til ham: Herre! jeg vil følge dig, i hvor du gaaer hen.
* Matt. 8, 19.

58. Men Jesus sagde til ham: Ræve have Huler, og Himmelens Fugle Reder; men Menneskens Søn * har ikke det, han kan hælde sit Hoved til.

59. Men * han sagde til en Anden: følg mig! Men denne sagde: Herre! tilsted mig, at jeg først gaaer hen at begrave min Fader. * Matt. 8, 21.

60. Men Jesus sagde til ham: lad de Døde begrave deres Døde; men gak du hen, og forkynd Guds Rige.

61. Men og en Anden sagde: Herre! * jeg vil følge dig; men tilsted mig først, at tage Afsked fra dem, som ere i mit Huus.
* 1 Kong. 19, 20.

62. Men Jesus sagde til ham: Ingen, som lægger sin Haand paa Ploven, og * seer tilbage, er vel skikket til Guds Rige.
* 1 Mos. 19, 26.

10. Capitel.

1) Jesus udsender 70 Disciple, raaber Vee over Chorazin, 1—16. 2) De 70 komme glade tilbage; Jesus lærer, hvori de skulle glæde sig, 17—20; priser Faderen, 21. 22; priser Disciplene salige, 23. 24. 3) Lærer en Skriftklog, hvo der var hans Næste, 25—37. 4) Roser Maria fremfor Martha, 38—43.

Men derefter beskikkede Herren og * halvfjerdsindstyve Andre, og sendte dem ud, To og To for sig, til hver Stad og hvert Sted, hvorhen han selv vilde komme. * 2 Mos. 15, 27.

2. Og han sagde til dem: * Høsten er vel stor, men Arbeiderne ere faa; † beder derfor Høstens Herre, at han udsender Arbeidere i sin Høst.
* Matt. 9, 37. Joh. 4, 35. † 2 Thess. 3, 1.

3. Gaaer bort! * See, jeg sender Eder som Lam midt iblandt Ulve. * Matt. 10, 16.

4. * Bærer ikke Pung, ei heller Taske, ei heller Sko; og † hilser Ingen paa Veien.
* Matt. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. c. 22, 35. † 2 Kong. 4, 29.

5. Men hvor som I komme ind i et Huus, der siger først: Fred være med dette Huus.

6. Og er der sammesteds et
Fredens Barn, skal Eders Fred
hvile paa ham; men er der
ingen, da skal den vende til
Eder igjen.
7. Men bliver i det samme
Huus, æder og drikker, hvad de
have; * thi en Arbeider er sin
Løn værd. I skulle ikke gaae
fra Huus til Huus.
* 3 Mos. 19, 13. 5 Mos. 24, 14. Matt. 10, 10. 1 Tim 5, 18
8. Og * hvor I komme ind i
en Stad, og de annamme Eder,
da † æder, hvad Eder foresættes;
* Matt. 10, 11. † 1 Cor. 9, 4.
9. * og helbreder de Syge,
som deri ere, og siger dem:
Guds Rige er kommet nær til
Eder. * Matt. 3, 2 c. 4, 17. c. 10, 7.
10. Men hvor I komme ind i
en Stad, og de ikke annamme
Eder, da gaaer ud paa dens
Gader og siger:
11. Vi * afstryge for Eder endog
det Støv, som hænger ved os af
Eders Stad; dog skulle I vide
dette, at Guds Rige har været
nær hos Eder. * Matt. 10, 14.
Marc. 6 11. Ap. G. 13, 51. c. 18, 6.
12. Men jeg siger Eder, * det
skal gaae Sodoma lideligere paa
hiin Dag, end denne Stad.
* Matt. 11, 24.
13. * Vee dig, Chorazin! vee
dig, Bethsaida! thi vare de
kraftige Gjerninger skete i Ty-
rus og Sidon, som ere skete
hos Eder, havde de længe siden
siddet i Sæk og Aske og om-
vendt sig. * Matt. 11, 21.
14. Dog skal det gaae Tyrus
og Sidon lideligere i Dommen
end Eder.
15. Og du, Capernaum, som
er ophøiet indtil Himmelen, du
skal nedstødes indtil Helvede.
16. Hvo * som Eder hører,
hører mig, og hvo † som Eder
foragter, foragter mig; men
hvo mig foragter, foragter den,
som mig udsendte. * Matt. 10, 40.
Marc. 9, 37. Joh. 13, 20. † 1 Thess. 4, 8.
17. Men de Halvfjerdsindstyve
kom igjen med Glæde og sagde:
Herre! ogsaa Djævlene ere os
underdanige i dit Navn.
18. Men han sagde til dem:
jeg saae, at * Satanas faldt
ned af Himmelen som et Lyn.
* Aab. 12, 8, 9.
19. See, jeg giver Eder Magt,
at * træde paa Slanger og
Skorpioner, og over al Fjen-
dens Kraft; og slet Intet skal
skade Eder. * Ps. 91, 13. Ap. G. 28, 5.
20. Dog glæder Eder ikke
derover, at Aanderne ere Eder
underdanige; men glæder Eder
mere, at Eders * Navne ere
skrevne i Himlene.
* 2 Mos. 32, 32. Es 4, 3. Dan. 12, 1. Phil. 4, 3. Aab. 13, 8.
21. I den samme Stund * fry-
dede Jesus sig i Aanden og
sagde: jeg priser dig, Fader,
Himmelens og Jordens Herre!
at du har † skjult disse Ting
for de Vise og Forstandige, og
aabenbaret de Umyndige dem.
Ja, Fader! thi det var saaledes
behageligt for dig. * Matt. 11, 25.
† Es. 29, 14. 1 Cor. 1, 19. 26. c. 2, 6.
22. * Alle Ting ere mig over-
givne af min Fader; og † In-
gen kjender, hvo Sønnen er,
uden Faderen, og hvo Faderen

er, uden Sønnen, og hvem Sønnen vil aabenbare det.

* Pſ. 8, 7. Matt. 11, 27. c 28, 18. Joh. 3, 35. c. 17, 2 1 Cor. 15, 27. Eph. 1, 21. Phil 2, 9 Hebr. 2, 8 † Joh. 1, 18 c. 6, 46

23. Og han vendte ſig til Diſciplene i Særdeleshed, og ſagde til dem: * ſalige ere de Øine, ſom ſee det, I ſee.

* 1 Kong. 10. 8. Matt. 13, 16.

24. Thi jeg ſiger Eder, * at mange Propheter og Konger vilde ſeet det, I ſee, og have det ikke ſeet; og hørt det, I høre, og have det ikke hørt.

* 1 Petr. 1, 10.

25. Og ſee, en * Lovkyndig ſtod op, og friſtede ham, og ſagde: Meſter! † hvad ſkal jeg gjøre, at jeg kan arve et evigt Liv?

* Matt. 22, 35. Marc. 12, 28. † Matt. 19, 16. Ap. G. 16, 30.

26. Men han ſagde til ham: hvad er ſkrevet i Loven, hvorledes læſer du?

27. Men han ſvarede og ſagde til ham: * du ſkal elſke Herren din Gud af dit ganſke Hjerte, og af din ganſke Sjæl, og af din ganſke Styrke, og af dit ganſke Sind, og din † Næſte ſom dig ſelv.

* 5 Moſ. 6, 5. c. 10, 12. c. 30, 6. † 3 Moſ. 19, 18. Matt. 22, 39. Rom. 13 9. Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 5

28. Men han ſagde til ham: du ſvarede ret; * gjør dette, ſaa ſkal du leve.

* 3 Moſ 18, 5 Ez. 20, 11.

29. Men han vilde gjøre ſig ſelv retfærdig, og ſagde til Jeſus: * hvo er da min Næſte?

* 2 Moſ. 11, 2.

30. Men Jeſus ſvarede og ſagde: et Menneſke gik fra Jeruſalem til Jericho, og faldt iblandt Røvere, hvilke baade klædte ham af, og ſloge ham, og gik bort, og lode ham ligge halvdød.

31. Men ved en Hændelſe drog en Præſt den ſamme Vei ned, og der han ſaae ham, gik han forbi.

32. Desligeſte ogſaa en Levit, der han kom til Stedet, gik han til, og ſaae ham, og gik forbi.

33. Men en Samaritan reiſte, og kom til ham, og der han ſaae ham, ynkedes han inderligen.

34. Og han gik til ham, forbandt hans Saar, og gød Olie og Viin derudi, løftede ham paa ſit eget Dyr, og førte ham til Herberge og røgtede ham.

35. Og den anden Dag, der han reiſte bort, tog han to Penge ud, og gav Værten dem, og ſagde til ham: røgt ham, og hvad du udlægger mere, vil jeg betale dig, naar jeg kommer igjen.

36. Hvilken af disſe Tre tykkes dig nu at have været hans Næſte, der var falden iblandt Røvere?

37. Men han ſagde: den, ſom gjorde Barmhjertighed imod ham. Derfor ſagde Jeſus til ham: gak bort, og gjør du ligeſaa.

38. Men det begav ſig, der de vandrede, gik han ind i en By; men der var en Qvinde, ſom hedte * Martha; hun annammede ham i ſit Huus.

* Joh. 11, 1. c. 12, 2. 3.

39. Og hun havde en Søster, som hedte Maria, og hun * satte sig ved Jesu Fødder, og hørte hans Tale. * Ap. G. 22, 3.

40. Men Martha syslede med megen Opvartning; og hun traadte til og sagde: Herre, agter du ikke paa, at min Søster lader mig opvarte ene? Siig hende dog, at hun kommer mig til Hjælp.

41. Men Jesus svarede og sagde til hende: Martha! Martha! du gjør dig Bekymring og Uro med mange Ting.

42. Men * Eet er fornødent, Maria har udvalgt den gode Deel, som ikke skal borttages fra hende.

* Ps. 27, 4. Matt. 6, 33. Phil. 3, 14.

11. Capitel.

1) Jesus lærer sine Disciple at bede, 1—13. 2) Driver en Djævel ud, bespottes, forsvarer sig, 14—28. 3) Henviser Folket til Jonas' Tegn, og straffer deres Vantro, 29—32. 4) Taler om Menneskens Lys. 33—36. 5) Æder med Pharisæer, raaber Vee over dem og de Lovkyndige, 37—54.

Og det begav sig, der han var paa et Sted og bad, at en af hans Disciple sagde til ham, der han lod af: Herre! lær os at bede, som Johannes og lærte sine Disciple.

2. Da sagde han til dem: naar I bede, da siger: * vor Fader, du som er i Himlene! † helliget vorde dit Navn! ** komme dit Rige; †† skee din Villie, som i Himmelen, saa og paa Jorden;

* Matt. 6, 9. † 2 Mos. 20, 7. ** Luc. 17, 20. †† 1 Sam. 3, 18. 2 Sam. 10, 12. Ap G. 21, 14.

3. giv os hver Dag vort daglige Brød;

4. og * forlad os vore Synder, thi og vi forlade hver, som os er skyldig; og † led os ikke i Fristelse! men ** fri os fra det Onde.

* Ps. 32, 5. 6. Ep 4, 32. † 1 Cor. 10, 13. Jak. 1, 13. 15. ** Ps. 91, 3 fg. 2 Tim. 4, 18.

5. Og * han sagde til dem: om Nogen af Eder har en Ven, og vilde gaae til ham om Midnat, og sige til ham: Kjære, laan mig tre Brød, * c. 18, 1 fg.

6. efterdi min Ven er kommen til mig fra Reisen, og jeg har Intet at sætte for ham;

7. og han derinde skulde svare, og sige: gjør mig ikke Uro; Døren er nu tillukt, og mine Børn ere med mig i Senge, jeg kan ikke staae op, at give dig:

8. da siger jeg Eder, dersom han og ikke staaer op, og giver ham, fordi han er hans Ven, saa staaer han dog op for hans Ubluheds Skyld, og giver ham saa mange, som han har behov.

9. Og jeg siger Eder: * beder saa skal Eder gives; leder, saa skulle I finde; banker, saa skal Eder oplades. * Matt. 7, 7. c. 21, 22. Marc. 11, 24. Joh. 14, 13. c. 15, 7. c. 16, 23. 24. Jak. 1, 5. 6. 1 Joh. 3, 22.

10. Thi hver den, som beder, han faaer, og hvo som leder, han finder, og den, som banker, ham skal oplades.

11. Men * dersom iblandt Eder en Søn beder sin Fader om et Brød, monne han da give ham en Steen? og dersom han beder om en Fisk, monne

han for Fisken give ham en Slange? * Matt. 7, 9 fg.
12. Eller og dersom han beder om et Æg, monne han give ham en Skorpion?
13. Dersom da I, som ere onde, vide at give Eders Børn gode Gaver, hvor meget mere skal den himmelske Fader give dem * den Hellig Aand, som ham bede? * Ps. 143, 10.
14. Og * han uddrev en Djævel, og den var stum; men det skete, der Djævelen var udfaren, talede den Stumme, og Folket forundrede sig.
* Matt. 9, 32 fg. c. 12, 22.
15. Men nogle af dem sagde: * han uddriver Djævle ved Beelzebul, Djævlenes Øverste.
* Matt. 12, 24. Marc. 3, 22.
16. Men Andre fristede ham, og * begjerede Tegn af ham fra Himmelen. * Matt. 12, 38. c 16, 1.
17. Men der han * fornam deres Tanker, sagde han til dem: hvert Rige, som er splidagtigt med sig selv, bliver øde, og et Huus, som er splidagtigt med sig selv, falder. * Joh. 2, 25.
18. Men er og Satanas bleven splidagtig med sig selv, hvorledes skal hans Rige da blive bestandigt? Thi I sige, jeg uddriver Djævle ved Beelzebul.
19. Men om jeg uddriver Djævle ved Beelzebul, ved hvem uddrive da Eders Sønner dem? Derfor skulle de være Eders Dommere.
20. Men dersom jeg uddriver Djævle * ved Guds Finger, da er jo Guds Rige kommet til Eder. * 2 Mos. 8, 19.
21. Naar den Stærke bevæbnet vogter sit Pallads, bliver det, han har, med Fred.
22. Men naar en * Stærkere end han kommer over ham, og overvinder ham, da borttager han hans † fulde Rustning, som han forlod sig paa, og uddeler hans Bytte. * Es. 53, 12.
Col. 2, 15. † Es. 49, 25. Eph. 6, 11. 13.
23. * Hvo som ikke er med mig, er imod mig; og hvo som ikke sanker med mig, adspreder.
* Matt. 12, 30.
24. * Naar den urene Aand udfarer af Mennesket, vandrer han igjennem tørre Steder, og søger Hvile; og naar han ikke finder den, da siger han: jeg vil vende om til mit Huus, som jeg gik ud af. * Matt. 12, 43.
25. Og naar han kommer, finder han det feiet og prydet.
26. Da gaaer han bort, og tager syv andre Aander med sig, som ere værre end han selv, og naar de komme ind, boe de der; og * det sidste bliver værre med dette Menneske, end det første.
* Joh. 5, 14.
Hebr. 6, 4. c. 10, 26. 2 Petr. 2, 20.
27. Men det begav sig, der han sagde disse Ting, opløftede en Qvinde af Folket Røsten, og sagde til ham: saligt er det Liv, som bar dig, og de Bryster, som du diede.
28. Men han sagde: ja * salige ere de, som høre Guds Ord, og bevare det. * Matt. 7, 21.
Joh. 8, 47. Rom. 2, 13. Hebr. 4, 2

29. Men der Folket forsamledes til ham, begyndte han at sige: * denne Slægt er ond, den begjerer et Tegn, og den skal intet Tegn gives, uden † Jonas' Prophetens Tegn.
* Matt. 12, 39. † Jon. 2, 1.

30. Thi ligesom Jonas var de Niniviter et Tegn, saa skal og Menneskens Søn være for denne Slægt.

31. * Dronningen fra Sønden skal opstaae ved Dommen imod Mændene af denne Slægt, og skal fordømme dem; thi hun kom fra Jordens Grændser, at høre Salomons Viisdom; og see, her er mere end Salomon.
* 1 Kong. 10, 1.

32. De Mænd af Ninive skulle opstaae ved Dommen imod denne Slægt, og fordømme den; thi * de omvendte sig ved Jonas' Prædiken; og see, her er mere end Jonas.
* Jon. 3, 5.

33. * Ingen tænder et Lys, og sætter det i Skjul, ikke heller under en Skjeppe, men paa en Lyseståge, at de, som gaae ind, kunne see dets Skin.
* c. 8, 16.

34. * Øiet er Legemets Lys; naar dit Øie derfor er sundt, er og dit ganske Legeme lyst, men dersom det er ondt, er og dit Legeme mørkt.
* Matt. 6, 22.

35. See derfor til, at det Lys, der er i dig, ikke er Mørke.

36. Dersom da dit ganske Legeme er lyst, saa at ingen Deel deraf er mørk, bliver det hele lyst, som naar Lyset med sin Glands bestraaler dig.

37. Men idet han talede, bad en Pharisæer ham, at han vilde æde Middagsmaaltid med ham, og han gik ind, og satte sig tilbords.

38. Men Pharisæeren forundrede sig, da han saae, * at han ikke toede sig først før Maaltid.
* Matt. 15, 2. Marc. 7, 2. 4.

39. Men Herren sagde til ham: * I Pharisæer rense nu Bægere og Fade udvortes; men det Indvortes i Eder er fuldt af Rov og Ondskab.
* Matt. 15, 3. c. 23, 25. Tit 1, 15.

40. I Daarer! den, som gjorde det Udvortes, gjorde han ikke ogsaa det Indvortes?

41. Men af det Indvortes giver Almisse; see, saa ere alle Ting Eder rene.

42. Men vee Eder, I Pharisæer! at I * give Tiende af Mynte og Rude og allehaande Urter, og † forbigaae Dom og Guds Kjærlighed; disse Ting burde man at gjøre, og ikke forsømme de andre.
* Matt. 23, 23. † 1 Sam. 15, 22. Hos. 6, 6. Mich. 6, 8 Matt. 9, 13. c. 12, 7.

43. Vee Eder, I Pharisæer! at * I ville gjerne sidde paa det fornemste Sæde i Synagogerne og være hilsede paa Torvene.
* Matt. 23, 6. 7. Marc. 12, 38. 39. Luc. 20, 46.

44. Vee Eder, I Skriftkloge og Pharisæer, I Øienskalke! at I ere som ukjendelige Grave, og Menneskene, som gaae over dem, vide det ikke.

45. Men en af de Lovkyndige svarede og sagde til ham: Mester, idet du siger saadant, forhaaner du og os.

46. Men han sagde: vee og Eder, I Lovkyndige! thi * I besvære Menneskene med Byrder, vanskelige at bære, og selv røre I Byrderne ikke med een af Eders Fingre.
* Matt. 23, 4. Ap. G. 15, 10.

47. Vee Eder! * at I bygge Propheternes Grave, men Eders Fædre sloge dem ihjel.
* Matt. 23, 29.

48. Saaledes vidne I med Eders Fædres Gjerninger, og samtykke dem; thi de sloge dem ihjel, og I bygge deres Grave.

49. Derfor har og Guds Viisdom sagt: * jeg vil sende Propheter og Apostler til dem, og nogle af dem skulle de † slaae ihjel, og forfølge andre.
* c. 10, 3. † Joh. 16, 2. Ap. G. 7, 52. Hebr. 11, 37.

50. Paa det at alle Propheters Blod, som er udøst fra Verdens Begyndelse, skal kræves af denne Slægt;

51. fra * Abels Blod indtil Zacharias' Blod, som blev omkommet imellem Alteret og Templet; ja jeg siger Eder: det skal kræves af denne Slægt.
* 1 Mos. 4, 8.

52. Vee Eder, I Lovkyndige! * at I have taget Kundskabens Nøgle; selv gaae I ikke ind, og dem, som vilde gaae ind, formene I det.
* Matt. 23, 13.

53. Men der han sagde dette til dem, begyndte de Skriftkloge og Pharisæerne at trænge hart ind paa ham, og at lokke Ord af hans Mund om mange Ting.

54. Thi de lurede paa ham, og søgte at opfange noget af hans Mund, at de kunde anklage ham.

12. Capitel.

1) Jesus advarer mod Pharisæernes Suurdeig, 1—3. 2) Mod Menneske-Frygt, 4—12. 3) Vil ei skifte Arv, 13—15. 4) Advarer mod Gjerrighed og Næringssorg, 16—34. 5) Formaner til Aarvaagenhed og Troskab, 35—48. 6) Taler om Trængsel for Evangeliums Skyld, 49—53. 7) Om at prøve og iagttage Tiden, 54—59.

Idet Folket var forsamlet ved mange Tusinde, saa at de traadte paa hverandre, begyndte han at sige til sine Disciple: * fornemmeligen tager Eder vare for Pharisæernes Suurdeig, som er Øienskalkhed.
* Matt. 16, 6. Marc. 8, 15.

2. Men * Intet er skjult, som jo skal aabenbares, og Intet hemmeligt, som man jo skal faae at vide.
* c. 8, 17.

3. Derfor, hvad I sige i Mørket, skal høres i Lyset; og hvad I tale i Øret i Kamrene, skal forkyndes paa Tagene.

4. Men jeg siger Eder, mine Venner! * frygter ikke for dem, som slaae Legemet ihjel, og derefter ikke formaae at gjøre mere.
* Jer. 1, 8. 17. Matt. 10, 28. 1 Petr. 3, 14.

5. Men jeg vil vise Eder, for hvem I skulle frygte: frygter for den, som har Magt til, efter at have slaget ihjel, at kaste i Helvede; ja jeg siger Eder: frygter for ham.

6. * Sælges ikke fem Spurve for to Penninge? og ikke een af dem er glemt af Gud.
* Matt. 10, 29 fg.

7. Ja og * Haarene paa Eders Hoved ere alle talte; derfor frygter ikke, I ere bedre end mange Spurve.

* c. 21, 18. Ap. G. 27, 34.

8. Men jeg siger Eder: hver den, som bekjender mig for Menneskene, den skal og Menneskens Søn bekjende for Guds Engle.

9. Og * hvo mig fornægter for Menneskene, skal fornægtes for Guds Engle. * c. 9, 26.

10. Og hver den, * som taler et Ord imod Menneskens Søn, ham skal det forlades; men hvo som taler bespottelig imod den Hellig Aand, ham skal det ikke forlades.

* Matt. 12, 31. Marc. 3, 28 fg.

11. Men * naar de føre Eder frem for Synagoger og Øvrigheder og de Vældige, da bekymrer Eder ikke, hvorledes eller hvad I skulle tale til Eders Forsvar, eller hvad I skulle sige.

* Matt. 10, 19. Marc. 13, 11. Luc. 21, 14.

12. Thi den Hellig Aand skal lære Eder i den samme Stund, hvad I bør sige.

13. Men En af Folket sagde til ham: Mester, siig min Broder, at han skifter Arv med mig.

14. Men han sagde til ham: Menneske! hvo har sat mig til Dommer eller Deler imellem Eder?

15. Og han sagde til dem: seer til, og * vogter Eder for Gjerrighed; thi † Ingens Liv bestaaer i at have overflødigt Gods. * 1 Tim. 6, 9. 10. † Matt. 4, 4.

16. Men han talede en Lignelse til dem, og sagde: der var en rig Mand, hvis Land havde baaret vel.

17. Og han tænkte ved sig selv og sagde: hvad skal jeg gjøre? thi jeg har ikke Rum, hvorudi jeg kan samle mine Frugter.

18. Og han sagde: dette vil jeg gjøre: jeg vil nedbryde mine Lader, og bygge dem større; og jeg vil samle derudi alt det, som mig er voxet, og mit Gods;

19. og jeg vil sige til min Sjæl: * Sjæl, du har meget Godt i Forraad til mange Aar; giv dig til Ro, æd, drik, vær glad. * Præd. 2, 1. 1 Cor. 15, 32. Jak. 5, 5.

20. Men Gud sagde til ham: du Daare! i denne Nat kræves din Sjæl af dig! men * hvem skal det høre til, som du har beredt? * Ps. 39, 7. Jer. 17, 11.

21. Saaledes den, som samler sig Liggendefæ, og er ikke rig i Gud.

22. Men han sagde til sine Disciple: derfor siger jeg Eder: * bekymrer Eder ikke for Eders Liv, hvad I skulle æde; ikke heller for Legemet, hvad I skulle iføres.

* Ps. 55, 23. Matt. 6, 25. 31.
Phil. 4, 6. 1 Tim. 6, 8. 1 Petr. 5, 7.

23. Livet er mere end Maden, og Legemet end Klæderne.

24. * Giver Agt paa Ravnene, de saae ikke, høste og ikke, de have ingen Kjælder og ei Lade, og Gud føder dem alligevel; hvor meget ere I bedre end Fuglene? * Job 39, 3. Ps. 147, 9.

25. Men * hvo er iblandt

Eder, som kan sætte een Alen til sin Vært, enddog han bekymrer sig derfor? * Matt. 6, 27.

26. Formaae I da ei engang det Mindste, hvi bekymre I Eder for det Øvrige?

27. Giver Agt paa * Lilierne, hvorledes de voxe; de arbeide ikke, spinde ei heller; men jeg siger Eder: end ikke Salomon i al sin Herlighed var klædt som een af dem.
* Præd. 2, 4 fg. Matt. 6, 28.

28. Klæder da Gud Græsset saa, som i Dag staaer paa Marken, og i Morgen kastes i Ovnen, hvor meget mere Eder, I lidet Troende!

29. Derfor spørger og I ikke med Bekymring om, hvad I skulle æde, eller hvad I skulle drikke; og værer ikke vankelmodige.

30. Thi * efter alt Saadant søge Hedningerne i Verden; men Eders Fader veed, at I have det behov. * Matt. 6, 8. 32.

31. * Søger heller Guds Rige, saa skulle alle disse Ting tillægges Eder.
* 1 Kong 3, 11. Ps. 37, 25. Matt. 6, 33.

32. Frygt ikke, du lille Hjord! thi det er Eders Fader behageligt at give Eder Riget.

33. * Sælger, hvad I have, og giver Almisse. Gjører Eder Poser, som ikke blive gamle, † et Liggendefæ, som ikke forgaaer, i Himlene; hvor ingen Tyv kommer til, og intet Møl fordærver. * Matt. 19, 21.
Ap. G. 2, 45. c. 4, 34. 1 Tim. 6, 8 fg.
† Matt. 6, 19. Luc. 16, 9. 1 Tim. 6, 19.

34. Thi * hvor Eders Liggendefæ er, der vil og Eders Hjerte være. * Matt. 6 21. Col. 3, 1.

35. * Eders Lænder være ombundne, og † Eders Lys brændende. * Eph. 6, 14.
1 Petr. 1, 13. † Matt. 25, 1 fg.

36. Og værer ligesom de Mennesker, der vente deres Herre, naar han bryder op fra Brylluppet; paa det, naar han kommer og banker paa, de strax kunne lade op for ham.

37. Salige ere de Tjenere, som Herren finder vaagne, naar han kommer. Sandelig siger jeg Eder, at han skal * binde op om sig, og sætte dem tilbords, og gaae frem og tjene dem. * Joh. 13, 4 fg.

38. Og dersom han kommer i den anden Vagt, og kommer i den tredie Vagt, og finder det saaledes, da ere disse Tjenere salige.

39. Men dette skulle I vide, at * dersom Huusbonden vidste, hvad for en Time Tyven vilde komme, da vaagede han, og lod ikke bryde ind i sit Huus.
* Matt. 24, 43. 1 Thess. 5, 2.
2 Petr. 3, 10. Aab. 3, 3. c. 16, 15.

40. Derfor * værer og I beredte; thi Menneskens Søn kommer paa † den Time, som I ikke mene. * Matt. 24, 44. c. 25, 13.
Marc. 13, 33. 1 Thess. 3, 13. † Luc. 21, 34.
1 Thess. 5, 6. 2 Petr. 3, 10. Aab. 3, 3.

41. Men Peter sagde til ham; Herre, siger du denne Lignelse til os * eller ogsaa til Alle?
* Marc. 13, 37.

42. Men Herren sagde: * hvo er vel den troe og snilde

Huusholder, som Herren vil sætte over sit Tyende, at give dem deres tillagte Spise i rette Tid? * Matt. 24. 45. c. 25, 21.

43. Salig er den Tjener, hvilken hans Herre, naar han kommer, finder at gjøre saaledes.

44. Sandelig siger jeg Eder: han skal sætte ham over alt sit Gods.

45. Men dersom samme Tjener siger i sit Hjerte: min Herre tøver at komme; og han begynder at slaae Drengene og Pigerne, og at æde og drikke og blive drukken;

46. da skal samme Tjeners Herre komme paa den Dag, som han ikke tænker, og paa den Time, som han ikke veed, og hugge ham i to, og skal give ham hans Deel med de Utroe.

47. Men * den Tjener, som veed sin Herres Villie, og ikke bereder sig, og ikke gjør efter hans Villie, skal faae mange Hug. * Jak. 4, 17.

48. Men den, som ikke veed det, og gjør, hvad der er Hug værd, skal faae lidet Hug. Thi Enhver, hvem Meget er givet, hos ham skal man søge Meget; og hvem Meget er betroet, af ham skal man kræve Mere.

49. * Ild er jeg kommen at kaste paa Jorden, og hvor vilde jeg, at den var optændt allerede! * Matt. 10, 34. Ap. 8. 5

50. * En Daab skal jeg døbes med, og hvor ængstes jeg, indtil den er fuldbragt! * Matt. 20, 22.

51. Mene I, * at jeg er kommen, at give Fred paa Jorden? Nei, siger jeg Eder, men Tvedragt. * Matt. 10, 21. 34.

52. Thi fra nu af skulle Fem i eet Huus være splidagtige, tre imod to, og to imod tre.

53. * Faderen skal være splidagtig imod Sonnen, og Sonnen imod Faderen; Moderen imod Datteren, og Datteren imod Moderen; Mandens Moder imod sin Sons Hustru, og Sønnens Hustru imod sin Mands Moder. * Mich. 7, 6.

54. Men han sagde og til Folket: * naar I see Skyen opgaae i Vester, sige I strax: der kommer Regn; og det skeer saaledes. * Matt 16, 2.

55. Og naar I see Søndenveir blæse, sige I: der kommer Hede; og det skeer.

56. I Dienskalke! Jordens og Himmelens Skikkelse vide I at skjønne, men hvi skjønne I ikke denne Tid?

57. Men hvorfor dømme I ikke og af Eder selv, hvad ret er?

58. Thi * medens du gaaer hen med din Modstander for Øvrigheden, da gjør din Flid paa Veien, at du kan gaae forligt fra ham; paa det han ikke skal drage dig for Dommeren, og Dommeren skal overantvorde Slutteren dig, og Slutteren skal kaste dig i Fængsel. * Ordsp. 25, 8. Matt. 5, 25.

59. Jeg siger dig: du skal slet ikke komme derudfra, førend du betaler endog den sidste Skjærv.

13. Capitel.

1) I Anledning af nogle Galilæers Drab formaner Jesus til Omvendelse. 1—9. 2) Jesus helbreder en værkbruden Qvinde, 10—17. 3) Fremsætter Lignelserne om Senepskornet og Suurdeigen, 18—21. 4) Taler om Manges Forkastelse, og om Hedningernes Omvendelse, 22—30. 5) Frygter ei for Herodes, klager over Jerusalem, 31—35.

Men paa den samme Tid
vare Nogle tilstede, som
forkyndte ham om de Gali-
læer, hvis Blod Pilatus havde
blandet med deres Offer.
2. Og Jesus svarede og sagde
til dem: mene I, at disse Ga-
lilæer vare Syndere fremfor
alle Galilæer, fordi de lede
dette?
3. Nei, siger jeg Eder; men
* dersom I ikke omvende Eder,
skulle I alle ligesaa omkomme.
* Ps. 7. 13.
4. Eller de atten, som Taar-
net i Siloam faldt paa, og
ihjelslog, mene I, at de vare
skyldige fremfor alle Menne-
sker, som boe i Jerusalem?
5. Nei, siger jeg Eder; men
dersom I ikke omvende Eder,
skulle I alle ligesaa omkomme.
6. Men han sagde denne Lig-
nelse: En havde et Figentræ,
som var plantet i hans * Viin-
gaard; og han kom, og ledte
efter Frugt derpaa, og fandt
ingen. * Es. 5, 2. Matt. 21, 19.
7. Men han sagde til Viin-
gaardsmanden: see, jeg er nu
i tre Aar kommen, og har ledt
efter Frugt paa dette Figentræ,
og finder ingen; hug det om,
hvi skal det og gjøre Jorden
unyttig?
8. Men han svarede og sagde
til ham: Herre, lad det staae
endnu dette Aar, indtil jeg
faaer gravet om det, og gjødet
det;
9. om det da vil bære Frugt;
men hvis ikke, da hug det siden
om.
10. Men han lærte i en af
Synagogerne paa Sabbaten.
11. Og see, der var en
Qvinde, som havde havt en
Sygdoms Aand i atten Aar,
og hun var kroget, og kunde
aldeles ikke rette sig op.
12. Men der Jesus saae hende,
kaldte han ad hende, og sagde
til hende: Qvinde, du er løst
fra din Sygdom.
13. Og han * lagde Hænderne
paa hende; og strax rettede hun
sig op, og prisede Gud. * Marc. 7, 32.
14. Da svarede Synagog-
Forstanderen, som var vred,
fordi Jesus helbredte paa * Sab-
baten og sagde til Folket: der
ere sex Dage, paa hvilke man
bør arbeide; kommer derfor paa
dem, og lader Eder helbrede,
og ikke paa Sabbatsdagen.
* 2 Mos. 20, 9. 5 Mos. 5, 13. Ez. 20, 12.
15. Da svarede Herren ham,
og sagde: du Øienskalk! * løser
ikke hver iblandt Eder sin Oxe
eller sit Asen fra Krybben paa
Sabbaten, og fører dem til
Vands! * 5 Mos. 22, 4. Matt. 12, 11.
Marc. 3, 2. Luc. 6, 7. c. 14, 5. Joh. 7, 23.
16. Men denne, som er en
Abrahams Datter, hvilken Sa-
tanas havde bundet, see, i atten
Aar, burde hun ikke løses af
dette Baand paa Sabbatsdagen?

17. Og der han dette sagde,
bleve Alle beskæmmede, som
vare ham imod; og alt Folket
glædte sig over alle de herlige
Gjerninger, som gjordes af ham.
18. Men han sagde: hvad er
Guds Rige ligt? og hvorved
skal jeg ligne det?
19. Det er ligt et * Seneps-
korn, hvilket et Menneske tog,
og lagde i sin Have; og det
voxte, og blev et stort Træ, og
Himmelens Fugle gjorde Rede
i dets Grene.

* Matt. 13, 31. Marc. 4, 31.

20. Og han sagde atter: hvor-
ved skal jeg ligne Guds Rige?
21. Det er ligt * en Suurdeig,
hvilken en Qvinde tog, og ned-
lagde i tre Maader Meel, indtil
det blev syret altsammen.

* Matt. 13, 33.

22. Og han gik igjennem
Stæder og Byer, og lærte,
og tog Veien til Jerusalem.
23. Men En sagde til ham:
Herre, mon de ere faa, som blive
salige? Da sagde han til dem:
24. * Stræber alvorligen, at
indgaae igjennem den snevre
Port; thi Mange, siger jeg
Eder, skulle søge at komme ind,
og skulle ikke kunne.

* Matt. 7, 13. Phil. 3, 12. 2 Tim. 4, 7.

25. Efterat Huusbonden er
staaet op, og har tillukt Dø-
ren, og I da komme til at staae
udenfor, og banke paa Døren,
og sige: * Herre, Herre, lad
op for os: da skal han svare,
og sige til Eder: † jeg kjen-
der Eder ikke, hveden I ere.

* Matt. 25, 11. Luc. 6; 46.
† Matt. 7, 23. c. 25, 12

26. Da skulle I begynde at
sige: * vi aade og drak for dine
Dine, og du lærte paa vore
Gader.

* Matt. 7, 22.

27. Og han skal svare: jeg
siger Eder, jeg kjender Eder ikke,
hveden I ere; * viger fra mig
alle I, som gjøre Uret!

* Ps. 6, 9

28. * Der skal være Graad
og Tænders Gnidsel, naar I
faae at see Abraham og Isaak
og Jakob og alle Propheter i
Guds Rige, men Eder at være
udstødte udenfor.

* Matt. 8, 12. c. 13, 42. c. 24, 51.

29. Og * de skulle komme fra
Øster og Vester, og fra Nord
og Sønder; og sidde tilbords
i Guds Rige.

* Es. 2, 2. Mal. 1, 11. Matt. 8, 11.

30. Og see, * der ere Sidste,
som skulle være de Første, og
der ere Første, som skulle være
de Sidste.

* Matt. 19, 30. c. 20, 16 Marc. 10, 31.

31. Paa den samme Dag kom
nogle Pharisæer og sagde til
ham: gak bort, og drag herfra;
thi Herodes vil ihjelslaae dig.
32. Og han sagde til dem:
gaaer hen og siger den Ræv:
see, jeg uddriver Djævle, og
fuldfører Helbredelser i Dag
og i Morgen, og paa den tredie
Dag fuldendes jeg.
33. Dog bør det mig at
vandre i Dag og i Morgen
og den Dag derefter, thi det
skeer ikke, at en Prophet om-
kommes udenfor Jerusalem.
34. * Jerusalem! Jerusalem!
som ihjelslaaer Propheter, og
stener dem, som ere sendte til

dig! hvor ofte vilde jeg forsamlet dine Børn, ligervis som en Høne forsamler sine Kyllinger † under Vingerne; men I vilde ikke.
*Matt 23, 37. † Ps. 17, 8. Ps. 91, 4.
35. See * Eders Huus skal lades Eder øde; men sandelig siger jeg Eder: I skulle ikke see mig, indtil Tiden kommer, naar I skulle sige: † velsignet være den, som kommer i Herrens Navn! * Ps. 69, 26. Es. 1, 7. Mich. 3, 12. Ap. G. 1, 20. † Ps. 118, 26.

14. Capitel.

1) Jesus helbreder en Vattersottig, 1—6. 2) Taler om dem, der søge de øverste Sæder, og om at indbyde Fattige, 7—14. 3) Om den store Nadvere, 15—24. 4) Om Selvfornægtelse, 25—35.

Og det begav sig, der han kom i en af de øverste Pharisæers Huus paa en Sabbat, for at holde Maaltid, at * de toge vare paa ham.
* Ps. 37, 32. Marc. 3, 2. Luc. 6, 7.
2. Og see, der var et vattersottigt Menneske for ham.
3. Og Jesus begyndte at tale til de Lovkyndige og Pharisæerne og sagde: * mon det er tilladt, at helbrede paa Sabbaten? * Matt. 12, 10. Luc. 6, 9.
4. Men de taug. Og han tog paa ham, og helbredte ham, og lod ham gaae.
5. Og han svarede og sagde til dem: * hvo er iblandt Eder, som, naar hans Oxe eller Asen falder i en Brønd, ikke strax drager det op paa Sabbatsdagen. * c. 13, 15.
6. Og * de kunde ikke give ham Svar derpaa. * Matt 22, 46.
7. Men han sagde en Lignelse til Gjæsterne, der han gav Agt paa, hvorledes de udvalgte de øverste Sæder ved Bordet, og sagde til dem:
8. * Naar du er buden af Nogen til Bryllup, da sæt dig ikke øverst tilbords, at ikke en Hæderligere end du maatte være buden af ham; * Ords 25, 6. 7.
9. og den, som indbød dig og ham, maatte komme, og sige til dig: giv denne Plads; og du da med Blusel komme til at sidde nederst.
10. Men naar du er buden, gak hen, og sæt dig nederst, at naar han kommer, som indbød dig, han da maa sige til dig: Ven! sæt dig høiere op; og da skal du have Ære for dem, som sidde med dig tilbords.
11. Thi * hver den, sig selv ophøier, skal fornedres; og hvo sig selv fornedrer, skal ophøies.
* Ords. 29, 23. Ez. 21, 26. Dan. 4, 37. Matt 23, 12. Luc. 1, 51. c. 18, 14. Jak. 4, 6. 1 Petr. 5, 5.
12. Men han sagde og til den, som ham havde budet: * naar du gjør Middags- eller Aftens-Maaltid, byd ikke dine Venner, ei heller dine Brødre, ei heller dine Frænder, ei heller rige Naboer; paa det de ikke skulle indbyde dig igjen, og dig skee Vederlag. * c. 6, 33.
13. Men naar du gjør et Gjæstebud, da byd * Fattige, Krøblinger, Halte, Blinde;
* Neh. 8, 10. Ords. 3, 9. Præd. 11, 1.
14. saa skal du være salig; thi de have Intet at betale

derfor; men * det skal igjen-
gives dig i de Retfærdiges Op-
standelse. *Ordſ. 19, 17. 1 Tim. 6, 19.
15. Men der En af dem, som
sadde med tilbords, hørte det,
sagde han til ham: salig er
den, som kommer tilbords * i
Guds Rige.
* c. 13, 29. c. 22, 30. Aab. 19, 9.
16. Men han sagde til ham:
der var et Menneske, som gjorde
* en stor Nadvere, og bød
Mange. * Ordſ. 9, 1 fg.
Es. 25, 6. c. 55, 1. Matt. 22, 2.
17. Og han udsendte sin Tje-
ner paa Nadverens Time, at
sige til de Budne: kommer;
thi nu ere alle Ting beredte.
18. Og de begyndte alle een-
drægteligen at undskylde sig.
Den Første sagde til ham: jeg
har kjøbt en Ager, og har for-
nøden at gaae ud og see den;
jeg beder dig, hav mig und-
skyldt.
19. Og en Anden sagde: jeg
har kjøbt fem Par Øxen, og
gaaer hen at prøve dem, jeg
beder dig, hav mig undskyldt.
20. Og en Anden sagde: jeg
tog mig en Hustru til Ægte,
og derfor kan jeg ikke komme.
21. Og den Tjener kom og
forkyndte sin Herre det; da
blev Huusbonden vred, og
sagde til sin Tjener: gak hurtig
ud paa Stadens Stræder og
Gader, og før hid ind Fattige
og Krøblinger og Halte og
Blinde.
22. Og Tjeneren sagde: Herre,
* det er gjort, som du befoel, og
der er endnu Rum. * Ez. 9, 11.
23. Og Herren sagde til Tje-
neren: * gak ud paa Veiene
og ved Gjærderne, og nød dem
at gaae ind, paa det mit Huus
kan vorde fuldt. * Ap. G. 13, 46.
24. Thi jeg siger Eder, at
ingen af de Mænd, som vare
budne, skal smage min Nadvere.
25. Men meget Folk gik med
ham; og han vendte sig og
sagde til dem:
26. Dersom Nogen kommer
til mig, og * hader ikke sin
Fader og Moder og Hustru
og Børn og Brødre og Søstre
og tilmed sit eget Liv, han
kan ikke være min Discipel.
* 5 Mos. 13, 6 fg.
c. 33, 9. Matt. 10, 37. c. 19, 29.
27. Og * hvo som ikke bærer
sit Kors, og kommer efter mig,
kan ikke være min Discipel.
* Matt. 10, 38. c. 16, 24 fg. Luc. 9, 23.
28. Thi hvo iblandt Eder,
som vil bygge et Taarn, sidder
ikke først og beregner Bekost-
ningen, om han har, hvad der
hører til at fuldføre det med;
29. at ikke, naar han faaer
lagt Grundvold, og ei kan fuld-
ende det, Alle, som see det,
skulle begynde at spotte ham,
og sige:
30. Dette Menneske begyndte
at bygge, og kunde ikke fuld-
ende det.
31. Eller, hvilken Konge, som
drager i Krig at stride imod
en anden Konge, sidder ikke
først og beraader sig, om han
er mægtig til med ti tusinde at
møde den, som kommer mod
ham med tyve tusinde?

32. Men hvis ikke, udskikker han Sendebud, medens den Anden endnu er langt borte og handler om Fred.

33. Saaledes og Hver af Eder, som ikke forsager alt det, han har, kan ikke være min Discipel.

34. * Saltet er godt; men dersom Saltet mister sin Kraft, hvormed skal det saltes?

* Matt. 5, 13. Marc. 9, 50.

35. Det tjener hverken til Jord eller til Gjødning; de kaste det ud. * Hvo som har Øren at høre med, han høre!

* c. 8, 8.

15. Capitel.

1) Jesus forsvarer sin Omgængelse med Toldere og Syndere ved en Lignelse om et forlorent Faar, 1—7. 2) En forloren Penning, 8—10. 3) Og en forloren Søn, 11—32.

Men * alle Toldere og Syndere holdt sig nær til ham, for at høre ham.

* Matt. 9, 10. Marc. 2, 15. Luc. 5, 29.

2. Og Pharisæerne og de Skriftkloge knurrede og sagde: denne * annammer Syndere, og † æder med dem.

* c. 7, 39. † Matt. 11, 19.

3. Men han talede denne Lignelse til dem og sagde:

4. Hvilket Menneske af Eder, * som har hundrede Faar, og har tabt eet af dem, forlader ei de ni og halvfemsindstyve i Ørken, og gaaer bort efter det tabte, indtil han finder det?

* Ez. 34, 11. 16. Matt. 18, 12. Luc. 19, 10.

5. Og naar han har fundet det, lægger han det paa sine Skuldre med Glæde.

6. Og naar han kommer hjem, sammenkalder han Venner og Naboer, og siger til dem: glæder Eder med mig; thi jeg * har fundet mit Faar, som var tabt.

* 1 Petr. 2, 25.

7. Jeg siger Eder: saaledes skal der være Glæde i Himmelen over een * Synder, som omvender sig, mere end over ni og halvfemsindstyve Retfærdige, hvilke ikke have Omvendelse behov.

* c. 5, 32.

8. Eller hvilken Qvinde, som har ti Penninge, om hun taber een Penning, tænder ikke et Lys, og feier Huset, og søger med Flid, indtil hun finder den?

9. Og naar hun har fundet den, sommenkalder hun Veninder og Naboersker og siger: glæder Eder med mig; thi jeg har fundet den Penning, som jeg tabte.

10. Saaledes, siger jeg Eder, bliver der Glæde hos Guds Engle over een Synder, som omvender sig.

11. Men han sagde: En Mand havde to Sønner.

12. Og den yngste af dem sagde til Faderen: Fader, * giv mig den Deel af Eiendommen, som mig tilfalder. Og han skiftede Godset imellem dem.

* Ords. 20, 21.

13. Og ikke mange Dage derefter samlede den yngre Søn alt Sit, og drog udenlands, til et Land langt borte, og ødte

der sit Gods i et overdaadigt Levnet.

14. Men der han havde fortæret alt det, han eiede, blev en svar Hunger i det samme Land; og han begyndte at lide Mangel.

15. Og han gik hen, og holdt sig til een af Borgerne der i Landet; og denne sendte ham paa sine Agre, at vogte Sviin.

16. Og han begjerede at fylde sin Bug med Mask, som Svinene aade; og Ingen gav ham Noget.

17. Men han gik i sig selv og sagde: hvor mange Daglønnere hos min Fader have overflødigt Brød? men * jeg omkommer af Hunger.

* Ordsp. 23, 21.

18. Jeg vil staae op, og gaae til min Fader og sige til ham: Fader! jeg har syndet mod Himmelen og for dig,

19. og er ikke længere værd, at kaldes din Søn, gjør mig som een af dine Daglønnere.

20. Og han stod op, og kom til sin Fader. Men der han endnu var * langt borte, saae hans Fader ham, og ynkedes inderligen, og løb til, og faldt om hans Hals og † kyssede ham.

* Ap. G. 2, 39. Eph. 2, 13. 17. † 2 Sam. 14, 33

21. Men Sønnen sagde til ham: Fader, jeg har syndet imod Himmelen og for dig, og er ikke længere værd, at kaldes din Søn.

22. Men Faderen sagde til sine Tjenere: bærer frem det bedste Klædebon, ifører ham det, og giver ham en Ring paa hans Haand og Sko paa Fødderne;

23. og henter den fedede Kalv hid, og slagter den, og lader os æde og være lystige.

24. Thi denne min Søn var død, og er bleven levende igjen, og var fortabt, og er funden. Og de begyndte at være lystige.

25. Men hans ældste Søn var paa Marken; og da han kom, og var nær ved Huset, hørte han Musik og Dands.

26. Og han kaldte een af Drengene til sig, og udspurgte, hvad det var?

27. Men han sagde til ham: din Broder er kommen; og din Fader slagtede den fedede Kalv, fordi han har faaet ham karsk igjen.

28. Men han blev vred og vilde ikke gaae ind. Derfor gik hans Fader ud og bad ham.

29. Men han svarede og sagde til Faderen: see, saa mange Aar tjener jeg dig, og overtraadte end aldrig dit Bud, og du har aldrig givet mig et Kid, at jeg kunde være lystig med mine Venner.

30. Men da denne din Søn er kommen, som har fortæret dit Gods med Skjøger, slagtede du den fedede Kalv til ham.

31. Men han sagde til ham: min Søn! du er altid hos mig, og alt det, som mit er, er dit.

32. Men man burde at være lystig og glæde sig, fordi denne din Broder var død, og er

bleven levende igjen, og var fortabt, og er funden.

16. Capitel.

[1]) Jesus taler om den utroe Huusfoged, advarer for Gjerrighed, 1—13. [2]) Straffer Pharisæernes Stolthed, at de foragtede Evangelium, og ei forstode Loven ret, 14—18. [3]) Siger Lignelsen om den rige Mand, 19—31.

Men han sagde og til sine Disciple: Der var en rig Mand, som havde en * Huusholder; og denne blev beført for ham, at han ødte hans Gods. * 1 Cor. 4, 1. 1 Petr. 4, 10.

2. Og han kaldte ham og sagde til ham: hvi hører jeg dette om dig? Gjør Regnskab for din Huusholdning; thi du kan ikke længer forestaae Huset.

3. Men Huusholderen sagde ved sig selv: hvad skal jeg gjøre, efterdi min Herre tager Huusholdningen fra mig? Jeg formaaer ikke at grave, jeg skammer mig ved at trygle.

4. Jeg veed, hvad jeg vil gjøre, at de skulle tage mig i deres Huse, naar jeg bliver sat fra Huusholdningen.

5. Og han fremkaldte enhver af sin Herres Skyldnere og sagde til den første: hvor meget er du min Herre skyldig?

6. Men denne sagde: hundrede Fade Olie. Og han sagde til ham: tag dit Brev, og sæt dig snart ned, og skriv halvtredsindstyve.

7. Derefter sagde han til en anden: men du, hvor meget er du skyldig? Men denne sagde: hundrede Maader Hvede. Og han sagde til ham: tag dit Brev og skriv fiirsindstyve.

8. Og Herren lovede den uretfærdige Huusholder, at han gjorde snildeligen; thi * denne Verdens Børn ere klogere end Lysets Børn mod deres Slægt. * Eph. 5, 8. 1 Thess. 5, 5.

9. Og jeg siger Eder: gjører Eder Venner ved den urette Mammon, at, naar I skilles herfra, de skulle annamme Eder i de evige Boliger.

10. * Hvo som er tro i det Mindste, er og tro i Meget; og hvo som er uretfærdig i det Mindste, er og uretfærdig i Meget. * c. 19, 17.

11. Dersom I da ikke have været troe i den urette Mammon, hvo vil betroe Eder den sande?

12. Og dersom I ikke have været troe i det Fremmede, hvo vil give Eder Noget selv at eie?

13. Ingen Huussvend * kan tjene to Herrer; thi han skal enten hade den ene og elske den anden, eller holde sig til den ene og foragte den anden: I kunne ikke tjene Gud og Mammon. * Matt. 6, 24.

14. Men alt dette hørte ogsaa Pharisæerne, som vare * pengegjerrige, og de spottede ham. * Matt 23, 14. 1 Tim. 6. 10.

15. Og han sagde til dem: I ere de, som * retfærdiggjøre Eder selv for Menneskene; men Gud † kjender Eders Hjerter; thi hvad som er høit blandt

Mennesker, er en Vederstyggelighed for Gud.

* c. 18, 9. † 1 Sam. 16, 7. Ps. 7, 10.

16. Loven og Propheterne indtil Johannes spaaede; fra den Tid forkyndes Guds Rige ved Evangelium, og hver trænger derind med Magt.

17. Men det er lettere, * at Himmelen og Jorden forgaae, end at een Tøddel af Loven bortfalder.

* Es. 51, 6. c. 40, 8. Matt. 5, 18.

18. Hver, * som skiller sig fra sin Hustru, og tager en anden til Ægte, bedriver Hoer; og Hver, som tager den til Ægte, der er skilt fra Manden, bedriver Hoer.

* 5 Mos. 24, 1. Matt. 5, 32. c. 19, 9. Marc. 10, 11. 1 Cor. 7, 10.

19. Men der var en rig Mand, og han klædte sig i Purpur og kosteligt Linklæde, og levede hver Dag herligen og i Glæde.

20. Der var og en Fattig, ved Navn Lazarus, som var lagt for hans Dør, fuld af Saar.

21. Og han begjerede at mættes af de Smuler, som faldt af den Riges Bord; men og Hundene kom, og slikkede hans Saar.

22. Men det begav sig, at den Fattige døde, og at han blev henbaaren af Englene i Abrahams Skjød; men den Rige døde ogsaa og blev begraven.

23. Og der han opløftede sine Øine i Helvede, der han var i Pine, saae han Abraham langt borte, og Lazarus i hans Skjød.

24. Og han raabte og sagde: Fader Abraham! forbarm dig over mig, og send Lazarus, at han dypper det Yderste af sin Finger i Vand, og lædsker min * Tunge; thi † jeg pines svarligen i denne Lue.

* Sach. 14, 12. † Es. 66, 24. Marc. 9, 44.

25. Men Abraham sagde: Søn! kom ihu, at du har * annammet dit Gode i din Livstid, og Lazarus ligesaa det Onde; men nu trøstes han, og du pines. * Ps. 17, 14.

26. Og foruden alt dette er imellem os og Eder et stort Svælg befæstet, at de, som ville fare herfra ned til Eder, kunne ikke, og de kunne ikke heller fare derfra over til os.

27. Men han sagde: saa beder jeg dig, Fader, at du sender ham til min Faders Huus.

28. Thi jeg har fem Brødre; paa det han kan vidne for dem, at ikke ogsaa de komme i denne Pines Sted.

29. Abraham sagde til ham: de have * Moses og Propheterne, lad dem høre dem.

* Es. 8, 20. c. 34, 16. Joh. 5, 39. 45. Ap. G. 15, 21. c. 17, 11.

30. Men han sagde: ak nei, Fader Abraham! men dersom Nogen fra de Døde gik til dem, da omvendte de sig.

31. Men han sagde til ham: høre de ikke Moses og Propheterne, da troe de ikke heller, om Nogen opstod fra de Døde.

17. Capitel.

1) Jesus taler om Forargelse, og om at tilgive, 1—4. 2) Om Tro og Lydighed, 5—10. 3) Helbreder ti Spedalske, 11—19. 4) Taler om sin Tilkommelse, 20—37.

Men han sagde til Disciplene: * det er umuligt, at Forargelser ei skulle komme; men vee den, † ved hvilken de komme. * Matt. 18, 7. 2 Cor. 6, 3. † Rom. 14, 20.

2. * Det var ham bedre, om en Møllesteen blev hængt om hans Hals, og han blev kastet i Havet, end at han skulde forarge een af disse Smaa. * Marc. 9, 42.

3. Vogter Eder selv. Men * dersom din Broder synder imod dig, straf ham; og dersom han omvender sig, da tilgiv ham. * 3 Mos. 19, 17. Ordsp. 17, 10. Matt. 18, 15. 21. Jak. 5, 19.

4. Og dersom han * syv Gange om Dagen syndede imod dig, og syv Gange om Dagen vender tilbage til dig og siger: det fortryder mig, da skal du tilgive ham. * Matt. 18, 22.

5. Og Apostlerne sagde til Herren: * forøg os Troen. * Marc. 9, 24. 2 Petr. 3, 18.

6. Men Herren sagde: dersom I havde Tro * som et Sennepskorn, da kunde I sige til dette Morbærtræ: ryk dig op med Rod, og plant dig i Havet; og det skulde være Eder lydigt. * Matt. 17, 20. c. 21, 21. Marc. 11, 23.

7. Men hvo af Eder, som har en Tjener, der pløier eller vogter Qvæg, siger strax til ham, naar han kommer hjem af Marken: gak hen, og sæt dig tilbords.

8. Mon han ikke snarere sige til ham: bered det, jeg skal have til Nadvere, og bind op om dig, og vart mig op, medens jeg æder og drikker; og derefter maa du æde og drikke?

9. Mon han takke denne Tjener, at han gjorde det, som var ham befalet? Jeg mener det ikke.

10. Ligesaa og I, naar I have gjort alle Ting, som Eder ere befalede, siger: vi ere unyttige Tjenere, thi vi gjorde det, som vi vare skyldige at gjøre.

11. Og det begav sig, der han reiste til Jerusalem, da drog han midt igjennem Samaria og Galilæa.

12. Og der han kom til en By, mødte ham ti spedalske Mænd, som stode langt borte.

13. Og de opløftede Røsten og sagde: Jesus, Mester, forbarm dig over os!

14. Og der han saae dem, sagde han til dem: * gaaer hen, og beteer Eder for Præsterne. Og det skete, der de gik bort, bleve de rensede. * c. 5, 14.

15. Men een af dem, der han saae, at han var helbredet, vendte tilbage, og prisede Gud med høi Røst.

16. Og han faldt paa sit Ansigt for hans Fødder og takkede ham; og denne var en Samaritan.

17. Da svarede Jesus, og sagde: bleve ikke de Ti rensede? men hvor ere de Ni?

18. Bleve ellers Ingen fundne, som vendte tilbage at give Gud Ære, uden denne Fremmede?

19. Og han sagde til ham: staa
op, gak bort! * din Tro har
frelst dig. * Matt. 9, 22. Marc. 5, 34.
c. 10, 52. Luc. 7, 50 c. 8, 48. c. 18, 42.
20. Men da han blev adspurgt
af Pharisæerne: naar kommer
Guds Rige? svarede han dem
og sagde: Guds Rige kommer
ikke saaledes, at man kan vise
derpaa.
21. De skulle ikke heller sige:
* see her, eller see der er det;
thi see, † Guds Rige er inden
i Eder.
* Matt. 24, 23. † Rom. 14, 17.
22. Men han sagde til Di=
sciplene: de Dage skulle komme,
da I skulle begjere at see een af
Menneskens Søns Dage, og I
skulle ikke see den.
23. Og de skulle sige til Eder:
* see her, eller see der er han;
men gaaer ikke hen, og følger
ikke heller. * Marc. 13, 21.
24. Thi ligesom Lynet, som
lyner fra den ene Side af Him=
melen, skinner til den anden
Side af Himmelen, saa skal
Menneskens Søn være paa sin
Dag.
25. Men ham bør det først
* at lide meget, og forskydes
af denne Slægt.
* c. 9, 22. c. 18, 32. c. 24, 7. 26.
26. Og som det skete * i Noahs
Dage, saaledes skal det og skee
i Menneskens Søns Dage.
* 1 Mos. 6, 2. Matt. 24, 37 1 Petr. 3, 20.
27. De aade, drak, toge til
Ægte, bleve bortgiftede, indtil
den Dag, da Noah gik ind i
Arken, og Syndfloden kom
og ødelagde Alle.

28. Desligeste og, som det
skete i * Loths Dage: de aade,
drak, kjøbte, solgte, plantede,
byggede; * 1 Mos. 19, 14.
29. men paa den Dag, der
* Loth gik ud af Sodoma, reg=
nede † Ild og Svovl af Him=
melen, og ødelagde dem alle.
* 1 Mos. 19, 15-24.
† 5 Mos. 29, 23. Es. 13, 19. Jer. 50, 40.
Hos. 11, 8. Am. 4, 11. Jud. v. 7.
30. Saaledes skal det være
paa den Dag, Menneskens
Søn aabenbares.
31. Paa den samme Dag,
* hvo som er paa Taget og
hans Redskaber i Huset, stige
ikke ned at tage dem; og des=
ligeste, hvo som er paa Marken,
vende ikke om til det, som er
bag ham.
* Matt. 24, 17. Marc. 13, 15. 16.
32. Kommer * Loths Hustru
ihu. * 1 Mos. 19, 26.
33. Hvo som * søger at frelse
sit Liv, skal miste det; og hvo
som mister det, skal holde det
ved Live. * Matt. 10, 39. c. 16, 25.
Marc. 8, 35. Luc. 9, 24.
34. Jeg siger Eder: * i den
samme Nat skulle to være i
een Seng; den Ene skal an=
nammes, og den Anden skal
lades tilbage. * Matt. 24, 40 41.
35. To Qvinder skulle male
tilsammen; den ene skal an=
nammes, og den anden skal
lades tilbage.
36. To skulle være paa Mar=
ken; den Ene skal annammes,
og den Anden skal lades tilbage.
37. Og de svarede, og sagde
til ham: hvor, Herre? Men han

sagde til dem: * hvor Kroppen er, der skulle Ørnene forsamles.
* Job 39, 33. Matt. 24, 28.

18. Capitel.

1) Jesus taler om Bønnen, 1—8. 2) Fremsætter Lignelsen om Pharisæeren og Tolderen, 9—14. 3) Taler om smaa Børn, 15—17. 4) Om Selvfornægtelse, 18—30. 5) Om sin Lidelse, 31—34. 6) Helbreder en Blind, 35—43.

Men han sagde dem og en Lignelse derom, at man bør * altid bede, og ikke blive træt. * c. 11, 5. c. 21, 36. Rom. 12, 12. Eph. 6, 18. Col. 4, 2. 1 Thess. 5, 17.

2. Og han sagde: der var en Dommer i en Stad, som frygtede ikke Gud, og undsaae sig ikke for noget Menneske.

3. Men der var en Enke i den samme Stad, og hun kom til ham og sagde: skaf mig Ret over min Modstander.

4. Og han vilde længe ikke. Men derefter sagde han ved sig selv: alligevel jeg hverken frygter Gud, ei heller undseer mig for noget Menneske,

5. dog efterdi denne Enke gjør mig * megen Besvær, vil jeg skaffe hende Ret, at hun ikke uden Ophør skal komme og plage mig. * c. 11, 7.

6. Men Herren sagde: hører, hvad den uretfærdige Dommer siger.

7. Skulde da Gud ikke skaffe * sine Udvalgte Ret, som raabe til ham Dag og Nat, enddog han er langmodig imod dem? * Aab 6, 10.

8. Jeg siger Eder, at han skal snart skaffe dem Ret. Dog, naar Menneskens Søn kommer, mon han skal finde Troen paa Jorden?

9. Men han sagde og til Nogle, som stolede paa sig selv, at de vare retfærdige, og foragtede andre, denne Lignelse:

10. Der gik to Mennesker op til Templet at bede; den Ene var en Pharisæer, og den Anden en Tolder.

11. * Pharisæeren stod for sig selv, og bad saaledes: jeg takker dig, Gud! at jeg ikke er som de andre Mennesker, Røvere, Uretfærdige, Hoerkarle, eller og som denne Tolder.
* Es 1, 15. c 58, 2. Luc. 11, 39. Aab 3, 17.

12. Jeg faster to Gange om Ugen; * jeg giver Tiende af alt det, jeg eier.
* Matt. 23, 23. Luc. 11, 42.

13. Og Tolderen stod langt borte, og vilde end ikke opløfte Øinene til Himmelen, men slog sig paa sit Bryst og sagde: * Gud, vær mig Synder naadig!
* Ps. 51, 3.

14. Jeg siger Eder: denne gik retfærdiggjort hjem i sit Huus fremfor den Anden; thi * hvo sig selv ophøier, skal fornedres, men hvo sig selv fornedrer, skal ophøies. * c. 14, 11.

15. Men * de bare og smaa Børn til ham, at han skulde røre ved dem; men der Disciplene saae det, truede de dem.
* Matt. 19, 13. 14 Marc. 10, 13.

16. Men Jesus kaldte dem til sig og sagde: lader de smaa Børn komme til mig, og formener dem det ikke; thi * Guds Rige hører saadanne til. * Matt. 18, 3.

17. Sandelig siger jeg Eder:
hvo som ikke annammer Guds
Rige som et Barn, kommer
ingenlunde derind.
18. * Og en af de Øverste
spurgte ham og sagde: gode
Mester, hvad skal jeg gjøre, at
jeg kan arve et evigt Liv?
Matt. 19, 16. Marc. 10, 17.
19. Men Jesus sagde til
ham: hvi kalder du mig god?
Ingen er god, uden Een, det
er Gud.
20. Du veed * Budene: du
skal ikke bedrive Hoer; du skal
ikke slaae ihjel; du skal ikke
stjæle; du skal ikke bære falsk
Vidnesbyrd; ær din Fader og
din Moder. * 2 Mos. 20, 12 f.f.
21. Da sagde han: dette har
jeg holdet altsammen fra min
Ungdom af.
22. Men der Jesus det hørte,
sagde han til ham: endnu
fattes dig Eet: sælg alt det, du
har, og uddeel det til Fattige,
saa skal du have et * Lig-
gendefæ i Himmelen; og kom,
følg mig.
* Matt. 6, 19. c. 19, 21. 1 Tim. 6, 19.
23. Men der han det hørte,
blev han heel bedrøvet; thi
han var saare rig.
24. Men der Jesus saae, at
han var bleven heel bedrøvet,
sagde han: * hvor vanskelig
skulle de, som have Rigdom,
komme ind i Guds Rige;
* Ordsp. 11, 28. Marc. 10, 34.
25. thi det er lettere, at en
Kameel gaaer igjennem et
Naaleøie, end at en Rig kom-
mer ind i Guds Rige.
26. Men de, som hørte det,
sagde: hvo kan da blive salig?
27. Men han sagde: * hvad
som er umuligt for Mennesker,
det er muligt for Gud. * c. 1, 37.
28. Men Peter sagde: see,
* vi have forladt Alting og
fulgt dig. * c. 5, 11.
29. Men han sagde til dem:
sandelig siger jeg Eder: der er
Ingen, * som har forladt
Huus, eller Forældre, eller
Brødre, eller Hustru, eller
Børn for Guds Riges Skyld,
* 5 Mos. 33, 9.
30. som jo skal annamme det
* mange Fold igjen i denne
Tid, og i den tilkommende
Verden et evigt Liv.
* Job 42, 12.
31. Men han tog de Tolv
til sig og sagde til dem: see,
* vi gaae op til Jerusalem,
og alle de Ting, som ere skrevne
† ved Propheterne, skulle fuld-
kommes paa Menneskens Søn.
* Matt. 16, 21. c. 17, 22. Marc. 10, 32. 33.
Luc. 9, 22. † Ps. 22, 7. Es. 53, 7.
32. Thi han skal * overant-
vordes Hedningerne og be-
spottes, forhaanes og bespyt-
tes; * c. 23, 1.
33. og de skulle hudstryge og
ihjelslaae ham; og * tredie
Dag skal han opstaae. * Joh. 2, 19.
34. Men * de fattede Intet
deraf, og denne Tale var skjult
for dem, og de forstode ikke det,
som blev sagt. * c. 2, 50. c. 9, 45.
35. Men det skete, der han
kom nær til Jericho, sad * en
Blind ved Veien og tiggede.
* Matt. 20, 30. Marc. 10, 46.

36. Og der denne hørte Folket gaae forbi, spurgte han, hvad dette var?
37. Men de forkyndte ham, at Jesus af Nazareth kom forbi.
38. Og han raabte, og sagde: * Jesus, du Davids Søn, forbarm dig over mig!

* Matt. 15, 22. Luc. 17, 13.

39. Og de, som gik foran, truede ham, at han skulde tie; men desto mere raabte han: du Davids Søn, forbarm dig over mig!
40. Da stod Jesus stille, og bød ham føres til sig; men der han kom nær til ham, spurgte han ham og sagde:
41. Hvad vil du, at jeg skal gjøre dig? Men han sagde: Herre, at jeg maa blive seende.
42. Og Jesus sagde til ham: bliv seende! * din Tro har frelst dig.

* c. 17, 19.

43. Og strax blev han seende, og fulgte ham, og * prisede Gud; og alt Folket, som saae det, lovede Gud.

* Ap. G. 3, 8. 9.

19. Capitel.

1) Zachæus omvendes, 1—10. 2) Jesus fremsætter Lignelsen om de 10 Pund, 11—27. 3) Rider ind i Jerusalem, 28—40. 4) Græder over Staden, 41—44. 5) Renser Templet, 45. 46. 6) Man søger at omkomme ham, 47. 48.

Og han kom ind i Jericho, og drog derigjennem.
2. Og see, der var en Mand, som hedte Zachæus; han var Toldernes Øverste, og han var rig.
3. Og han søgte efter at faae Jesus at see, hvo han var, og kunde ikke for Folket, fordi han var liden af Vært.
4. Og han løb forud, og steg op i et Morbærtræ, at han kunde see ham; thi han skulde komme frem ad den Vei.
5. Og der Jesus kom til Stedet, saae han op og blev ham vaer og sagde til ham: * Zachæus, skynd dig og stig ned; thi det bør mig i Dag at tage ind i dit Huus.

* Joh. 10, 3.

6. Og han skyndte sig og steg ned, og amnammede ham med Glæde.
7. Og de, som det saae, knurrede alle og sagde: han tager Herberge hos * en syndig Mand.

* c. 7, 39. c. 15, 2.

8. Men Zachæus blev staaende og sagde til Herren: see, Herre, Halvdelen af mit Gods giver jeg de Fattige; og dersom jeg har forfordelet Nogen, da * giver jeg det firefold igjen.

* 2 Mos. 22, 1. Ez. 33, 15.

9. Men Jesus sagde til ham: i Dag er dette Huus vederfaret Frelse, efterdi ogsaa han er en * Abrahams Søn;

* c. 13, 16.

10. thi * Menneskens Søn er kommen, at søge og frelse det Fortabte.

* Matt. 10, 6. c. 15, 24. c. 18, 11. Luc. 5, 32. Ap. G. 13, 46. 1 Tim. 1, 15.

11. Men der de hørte paa dette, blev han ved og sagde en Lignelse, fordi han var nær Jerusalem, og de meente, at Guds Rige skulde strax aabenbares.
12. Han sagde da: * En høibaaren Mand drog til et Land

langt borte, at tage imod et
Rige og at komme igjen.
* Matt. 25, 14. Marc. 13, 34.
13. Men han kaldte ti af sine
Tjenere, og gav dem ti Pund,
og sagde til dem: kjøbslaaer,
indtil jeg kommer.
14. Men hans Borgere ha-
dede ham, og skikkede Sendebud
efter ham og lode sige: * vi
ville ikke, at denne skal regjere
over os. * Ps. 2, 3.
15. Og det begav sig, der han
kom igjen, efterat han havde
modtaget Riget, befalede han,
at hine Tjenere, hvilke han
havde givet Pengene, skulde
kaldes til ham, at han kunde
vide, hvad hver havde vundet.
16. Da traadte den Første
frem og sagde: Herre, dit
Pund har forhvervet ti Pund.
17. Og han sagde til ham:
Vel, du gode Tjener! * efterdi
du har været tro i det Lidet,
skal du have Magt over ti
Stæder. * c. 16, 10.
18. Og den Anden kom og
sagde: Herre, dit Pund har
indbragt fem Pund.
19. Men til denne sagde han
ogsaa: og du skal være over
fem Stæder.
20. Og en Anden kom og
sagde: Herre, see her er dit
Pund, hvilket jeg har havt
forvaret i et Klæde.
21. Thi jeg frygtede for dig,
efterdi du er en streng Mand;
du tager det, som du ikke lagde,
og høster det, som du ikke saaede.
22. Men han sagde til ham:
* efter din egen Mund døm-
mer jeg dig, du onde Tjener,
du vidste, at jeg er en streng
Mand, som tager det, jeg ikke
lagde, og høster det, jeg ikke
saaede. * 2 Sam. 1, 16. Matt. 12, 37.
23. Hvi gav du da ikke mine
Penge til Vexel-Bordet, at jeg
ved min Hjemkomst kunde kræ-
vet dem med Rente?
24. Og han sagde til dem,
som stode hos: tager Pundet
fra ham, og giver det til den,
som har de ti Pund.
25. (Og de sagde til ham:
Herre, han har ti Pund.)
26. Thi jeg siger Eder, at
* hver den, som har, ham skal
gives; men fra den, som ikke
har, fra ham skal tages ogsaa
det, han har.
* Matt. 13, 12. c. 25, 29 fg.
27. Og nu fører hid hine
mine Fjender, som ikke vilde,
at jeg skulde regjere over dem,
og slaaer dem ihjel for mine
Øine.
28. Og der han dette havde
sagt, drog han frem og reiste
op til Jerusalem.
29. Og det begav sig, * der
han kom nær til Bethphage og
Bethanien, til det Bjerg, som
kaldes Oliebjerget, sendte han
to af sine Disciple og sagde:
* Matt. 21, 1. Marc. 11, 1. Joh. 12, 14.
30. Gaaer hen til den By,
som ligger for Eder; naar I
komme derind, skulle I finde
et Føl bundet, paa hvilket der
aldrig sad noget Menneske;
løser det og fører det hid.
31. Og dersom Nogen spørger
Eder: hvi løse I det? da siger

saaledes til ham: Herren har
det behov.
32. Men de Udsendte gik hen
og fandt det, ligesom han havde
sagt dem.
33. Men der de løste Føllet,
sagde dets Herre til dem: hvi
løse I Føllet?
34. Men de sagde: Herren
har det behov.
35. Og de førte det til Jesus,
og lagde deres Klæder paa Føl=
let, og satte Jesus derpaa.
36. Og der han reiste frem,
bredte de deres Klæder under
ham paa Veien.
37. Men der han nu kom
nær ved Nedgangen af Olie=
bjerget, begyndte Disciplenes
ganske Hob gladelig at love
Gud med høi Røst over alle
de kraftige Gjerninger, som
de havde seet, og sagde:
38. * Velsignet den, som
kommer en Konge i Herrens
Navn! † Fred i Himmelen,
og Ære i det Høieste!

* Ps. 118, 26. † Luc. 2, 14. Eph. 2, 14.

39. Og nogle Pharisæer af
Skaren sagde til ham: Me=
ster! straf dine Disciple.
40. Og han svarede og sagde
til dem: jeg siger Eder, at der=
som disse taug, * da skulde Ste=
nene raabe. * Hab. 2, 11.
41. Og der han kom nær til,
og saae Staden, * græd han
over den og sagde: * 2 Kong. 8, 11.
42. * Vidste du dog, ja end
paa denne din Dag, hvad der
tjener til din Fred! Men nu
er det skjult for dine Øine.

* 5 Mos. 32, 29.

43. Derfor skulle de Dage
komme over dig, da dine Fjen=
der skulle kaste en * Vold op
omkring dig, og beleire dig
rundt omkring, og trænge dig
allevegne. * Es. 21, 22. c. 23, 24.
44. Og de skulle lægge dig
slet øde, og dine Børn i dig, og
* ikke lade Steen paa Steen i
dig, fordi du ikke kjendte din
Besøgelses Tid. * 1 Kong. 9, 7.

Mich. 3, 12. Matt. 24, 2. Marc. 13, 2.

45. Og han gik ind i Templet,
og begyndte * at uddrive dem,
som derudi solgte og kjøbte,

* Matt. 21, 12. Marc 11, 15. Joh. 2, 15.

46. og sagde til dem: der er
* skrevet: mit Huus er et Bede=
huus; men † I have gjort
det til en Røverkule.

* 1 Kong. 8, 29. Es. 56, 7. † Jer. 7, 11.

47. Og han lærte daglig i
Templet. * Men de Ypperste=
præster og Skriftkloge og de
Øverste for Folket søgte at
omkomme ham.

* Marc. 11, 18. Joh. 7, 19. c. 8, 37.

48. Og * de fandt ikke, hvad
de skulde gjøre; thi alt Folket
hængte ved ham og hørte ham.

* Ap. G. 4, 21.

20. Capitel.

1) Jesus vil ei sige, af hvad Magt han gjorde sine Gjerninger, 1—8. 2) Fremsætter Lignelsen om Viingaardsmændene, 9—19. 3) Taler om Skattens Mynt, 20—26. 4) Om Opstandelsen, 27—40. 5) Om Messias, 41—44. 6) Om de Skriftkloges Hykleri, 45—47.

Og * det begav sig paa een
af de Dage, der han lærte
Folket i Templet, og prædikede
Evangelium, kom med eet de

Ypperste-Præster og Skriftkloge tilligemed de Ældste.

* Matt. 21, 23 Marc. 11, 27.

2. Og de talede til ham og sagde: siig os, * af hvad Magt gjør du disse Ting? eller hvo er den, som har givet dig denne Magt?

* Ap. G. 4, 7. c. 7, 27.

3. Men han svarede og sagde til dem: ogsaa jeg vil spørge Eder om een Sag, siger mig og det:

4. Johannes' Daab, var den af Himmelen, eller af Mennesker?

5. Men de overveiede ved sig selv, og sagde: sige vi: af Himmelen, da siger han: hvorfor troede I ham da ikke?

6. Men sige vi: af Mennesker, da stener alt Folket os; thi * det er fast i den Mening, at Johannes var en Prophet.

* Matt. 14, 5. c. 21, 26. Marc. 6, 20.

7. Og de svarede, at de vidste ikke, hvorfra.

8. Og Jesus sagde til dem: saa siger jeg Eder ikke heller, af hvad Magt jeg gjør disse Ting.

9. Men han begyndte at sige til Folket denne Lignelse: Et Menneske * plantede en Viingaard, og leiede den til Viingaardsmænd, og drog udenlands en Tid lang.

* Es. 5, 1. Jer. 2, 21. c. 12, 10. Matt. 21, 33. Marc. 12, 1.

10. Og der Tiden kom, sendte han en Tjener til Viingaardsmændene, at de skulde give ham af Viingaardens Frugt; men Viingaardsmændene sloge ham, og lode ham tomhændet fra sig.

11. Og han blev ved, og sendte en anden Tjener; men de sloge ogsaa denne, og forhaanede ham, og lode ham tomhændet fra sig.

12. Og han blev ved, og sendte den tredie; men ogsaa denne saarede de, og udstødte ham.

13. Men Viingaardens Herre sagde: hvad skal jeg gjøre? jeg vil sende min Søn den Elskelige; maaskee, naar de see ham, skulle de undsee sig.

14. Men der Viingaardsmændene saae ham, beraadte de sig indbyrdes og sagde: denne er * Arvingen; kommer, † lader os slaae ham ihjel, at Arven maa blive vores.

* Ps. 2, 8. Hebr. 1, 2. † 1 Mos. 37, 18. Matt. 26, 4. c. 27, 1. Joh. 11, 53.

15. Og de stødte ham udenfor Viingaarden, og sloge ham ihjel. Hvad skal nu Viingaardens Herre gjøre ved dem?

16. Han skal komme, og udrydde disse Viingaardsmænd, og leie Viingaarden til Andre. Men der de det hørte, sagde de: det skee aldrig!

17. Men han saae paa dem og sagde: hvad er da dette, som er skrevet: * den Steen, som Bygningsmændene forskøde, den er bleven til en Hovedhjørnesteen?

* Ps. 118, 22. Es. 8, 14. c. 28, 16. Matt. 21, 42. Marc. 12, 10.

18. * Hver, som falder paa denne Steen, bliver sønderstødt; men hvem den falder paa, † ham skal den knuse.

* Sach. 12, 3. † Dan. 2, 34

19. Og de Ypperste-Præster og Skriftkloge søgte at lægge

Haand paa ham i den samme Time, men de * frygtede for Folket; thi de forstode, at han havde sagt denne Lignelse mod dem. * c. 19, 48.

20. Og de toge vare paa ham, og * udsendte Lurere, der anstillede sig, som om de vare retfærdige, for at fange ham i Talen, paa det de kunde overantvorde ham til Øvrigheden og Landshøvdingens Magt.
* Matt. 22, 15. Marc. 12, 13.

21. Og de spurgte ham og sagde: Mester, vi vide, at du taler og lærer rettelig, og ikke anseer nogen Person, men lærer Guds Vei i Sandhed.

22. Er det os tilladt, at give Keiseren Skat, eller ei?

23. Men da han mærkede deres Trædskhed, sagde han til dem: hvi friste I mig?

24. Viser mig en Penning; hvis Billede og Overskrift har den? Men de svarede og sagde: Keiserens.

25. Men han sagde til dem: saa * giver da Keiseren det, Keiserens er, og Gud det, Guds er.
* Matt. 17, 27. c. 22, 21. Rom. 13, 7.

26. Og de kunde ikke fange ham i Ord i Folkets Paahør; og de forundrede sig over hans Svar og taug.

27. Men * nogle af Sadducæerne, hvilke nægte, at der er † Opstandelse, gik til ham, og spurgte ham og sagde:
* Matt. 22, 23. Marc. 12, 18 † Ap. G. 23, 8.

28. Mester! * Moses har foreskrevet os: dersom Nogen har en Broder, som er gift, og samme døer barnløs, da skal dennes Broder tage Hustruen, og opreise sin Broders Sæd.
* 5 Mos. 25, 5.

29. Nu vare her syv Brødre; og den første tog en Hustru, og døde barnløs.

30. Og den anden tog Hustruen; ogsaa han døde barnløs.

31. Og den tredie tog hende, og saaledes alle Syv; og de døde uden at efterlade Børn.

32. Men sidst af dem alle døde ogsaa Qvinden.

33. I Opstandelsen nu, hvis Hustru af disse skal hun være? thi de have alle Syv havt hende til Hustru.

34. Og Jesus svarede og sagde til dem: Denne Verdens Børn tage til Ægte, og bortgiftes.

35. Men de, som agtes værdige til at faae Deel i hiin Verden og i Opstandelsen fra de Døde, tage hverken til Ægte, eller bortgiftes.

36. De kunne jo ikke mere døe; thi * de ere Engle lige, og ere Guds Børn, efterdi de ere Opstandelsens Børn.
* Matt. 22, 30. 1 Joh. 3, 2.

37. Men at de Døde opvækkes, har og Moses givet tilkjende i Stedet om Tornebusken, der han kalder Herren: * Abrahams Gud, og Isaaks Gud, og Jakobs Gud.
* 2 Mos. 3, 6. Ap. G. 7, 32. Hebr. 11, 16.

38. Men han er ikke de Dødes Gud, men de Levendes; thi ham leve de alle.

39. Men nogle af de Skriftkloge svarede og sagde: Mester, du talede vel.
40. Og de turde ikke ydermere spørge ham om Noget.
41. Men han sagde til dem: * Hvorledes siger man, Christus at være Davids Søn?
* Matt. 22, 41. Marc. 12, 35.
42. da dog David siger i Psalmernes Bog: * Herren sagde til min Herre: sid hos min høire Haand, * Ps. 110, 1. Ap. G. 2, 34. 1 Cor. 15, 25. Hebr. 1, 13. c. 10, 13.
43. indtil jeg lægger dine Fjender til dine Fødders Skammel.
44. Altsaa kalder David ham en Herre; hvorledes er han da hans Søn?
45. Men i alt Folkets Paahør sagde han til sine Disciple:
46. * Vogter Eder for de Skriftkloge, som gjerne gaae omkring i lange Klæder, og lade sig gjerne hilse paa Torvene, og ville gjerne have de fornemste Sæder i Synagogerne, og sidde øverst tilbords ved Nadverne;
* c. 11, 43.
47. dem, som * opæde Enkers Huse, og paa Skrømt bede længe; disse skulle faae des haardere Dom.
* Matt. 23, 14. Marc. 12, 40.

21. Capitel.

1) Jesus taler om den fattige Enkes Gave, 1—4. 2) Om Templets og Jerusalems Ødelæggelse, 5—24. 3) Om Verdens Ende, 25—36. 4) Lærer dagligen i Templet, 37. 38.

Men * idet han saae op, blev han de Rige vaer, som lagde deres Gaver i † Templets Kiste. * Marc. 12, 41. † 2 Kong. 12, 9.
2. Men han saae og en fattig Enke, som lagde to Skjerve deri.
3. Og han sagde: sandelig siger jeg Eder: * denne fattige Enke har lagt mere, end alle.
* 2 Cor. 8, 12.
4. Thi alle disse have lagt af deres Overflod som Gaver for Gud; men denne har af sin Armod lagt al sin Eiendom.
5. Og der * Nogle sagde om Templet, at det var prydet med deilige Stene og Klenodier, sagde han:
* Matt. 24, 1. Marc. 13, 1.
6. Hvad angaaer disse Ting, som I skue, skulle de Dage komme, paa hvilke * der ikke skal lades Steen paa Steen, som jo skal nedbrydes. * c. 19, 44.
7. Da spurgte de ham, og sagde: Mester, naar skal dette da være? og hvilket er Tegnet, naar dette skal skee?
8. Men han sagde: * seer til, I ikke blive forførte; thi Mange skulle komme under mit Navn og sige, at det er mig, og at Tiden er kommen nær. Gaaer derfor ikke efter dem.
* Jer. 14, 14. c. 23, 21. c. 29, 8. Matt. 24, 4. Marc. 13, 5. Eph. 5, 6. Col. 2, 8. 18. 2 Thess. 2, 3. 1 Joh. 4, 1.
9. Men naar I høre om Krige og Oprør, forfærdes ikke; thi dette bør først at skee, men Enden er ikke strax.
10. Da, sagde han til dem, skal * Folk reise sig mod Folk, og Rige mod Rige. * Es. 19, 2.
11. Og der skal skee store Jordskjælv her og der, og Hunger og

Pestilentse, og skee skrækkelige
Ting og store Tegn af Him=
melen.
12. Men for alt dette skulle
de * lægge Haand paa Eder, og
forfølge og overantvorde Eder
i Synagoger og † Fængsler,
og føre Eder for ** Konger og
Fyrster for mit Navns Skyld.
* Matt. 10, 17. c. 24, 9.
Marc. 13, 9. Joh. 16, 2. † Ap. G. 4, 3.
c. 5, 18. c. 12, 4. c. 16, 24. ** c. 25, 23.
13. Men det skal vederfares
Eder til et Vidnesbyrd.
14. Lægger det da paa Hjerte,
* at I ikke forud betænke, hvor=
ledes I skulle forsvare Eder.
* c. 12, 11.
15. Thi jeg vil give Eder
* Mund og Viisdom, hvilken
alle Eders Modstandere ikke
skulle kunne † modsige, og ei
imodstaae.
* 2 Mos. 4, 12. Es. 54, 17. † Ap. G. 6, 10.
16. Men I skulle og forraades
af Forældre og * Brødre og
Frænder og Venner; og de
skulle slaae Nogle af Eder ihjel.
* Mich 7, 6. † Ap. G 7, 59. c. 12, 2.
17. Og I skulle * hades af
Alle for mit Navns Skyld.
* Matt. 10, 22. Marc. 13, 13. Joh. 15, 18.
18. Dog ikke * et Haar af
Eders Hoved skal forkomme.
* c. 12, 7.
19. * Ved Eders Bestandighed
bevarer Eders Sjæle.
* 2 Kron. 15, 7. Aab. 2, 10.
20. Men * naar I see Jeru=
salem rundt omkring beleiret af
Krigshære, da mærker, at dens
Ødelæggelse er kommen nær.
* Dan. 9, 26. Matt. 24, 15. Marc. 13, 14.

21. De, som da ere i Judæa,
flye til Bjergene; og de, som
ere midt i Staden, vige derud=
fra; og de, som ere paa Landet,
komme ikke ind i den.
22. Thi disse ere Hævnens
Dage, da Alt, hvad skrevet er,
skal fuldkommes.
23. Men vee de Frugtsomme=
lige og dem, som give Die i
de Dage; thi der skal være stor
Nød paa Jorden, og Vrede over
dette Folk.
24. Og de skulle falde for
Sværdets Eg, og føres fangne
til alle Hedningerne; og Jeru=
salem skal nedtrædes af Hednin=
gerne, indtil * Hedningernes
Tider fuldkommes. * Rom. 11, 25.
25. Og der skal skee * Tegn i
Sol og Maane og Stjerner;
og paa Jorden skulle Folkene
ængstes i Fortvivlelse, naar
Havet og Bølgerne bruse;
* Es. 13, 10. Ez. 32, 7.
Joel 3, 4. 20. Matt. 24, 29.
Marc. 13, 24. 2 Petr. 3, 10. 12. Aab. 6, 12.
26. naar Menneskene for=
smægte af Frygt og de Tings
Forventelse, som skulle komme
over Jorderige; thi Himme=
lens Kræfter skulle røres.
27. Og da skulle de * see Men=
neskens Søn komme i Skyen
med megen Kraft og Herlighed.
* Dan. 7, 13. Matt. 16, 27.
c. 24, 30. c. 25, 31. c. 26, 64.
Ap. G. 1, 11. 2 Thess. 1, 10. Aab. 1, 7.
28. Men naar disse Ting be=
gynde at skee, da seer op og
oploster Eders Hoveder, * efterdi
Eders Forløsning stunder til.
* Rom. 8, 21. 23.

29. Og han sagde dem en Lignelse: seer Figentræet og alle Træer;

30. naar de springe ud, da skjønne I af Eder selv, at Sommeren nu er nær.

31. Ligesaa og I, naar I see disse Ting at skee, da kjende I, at Guds Rige er nær.

32. Sandelig siger jeg Eder, at denne Slægt skal ikke forgaae, førend det skeer altsammen.

33. * Himmelen og Jorden skulle forgaae; men † mine Ord skulle ingenlunde forgaae.

* Ps. 102, 27. Matt. 24, 35. Hebr. 1, 11. 2 Petr. 3, 7. 10. † Luc. 16, 17. 1 Petr. 1, 25.

34. Men * vogter Eder, at Eders Hjerter ikke nogen Tid besværes med Fraadseri og Drukkenskab og med Sorrig for Næring, og denne Dag skal komme pludselig over Eder.

* Rom. 13, 13. Eph. 5, 18. 1 Thess. 5, 6. 1 Petr. 4, 7.

35. Thi den skal komme som * en Snare over alle dem, som boe paa den ganske Jord.

* 1 Thess. 5, 2. 2 Petr. 3, 10. Aab. 3, 3.

36. Derfor * vaager og beder til enhver Tid, at I kunne agtes værdige til at undflye alle disse Ting, som skee skulle, og til at bestaae for Menneskens Søn! * c. 12, 40. c. 18, 1

37. Men han lærte om Dagene i Templet, men om Nætterne gik han ud, og opholdt sig Natten over paa det * Bjerg, som kaldes Oliebjerget. * Joh 8, 1

38. Og alt Folket kom aarle til ham i Templet, for at høre ham.

22. Capitel.

1) Jøderne raadslaae om at dræbe Jesus, 1. 2. 2) Judas vil forraade ham, 3—6. 3) Disciplene berede Paaske, 7—13. 4) Jesus æder Paaskelammet, indstifter Alterens Sakrament, 14—20. 5) Taler om sin Forræder, 21—23. 6) Raader til Ydmyghed, 24—27. 7) Trøster Disciplene, 28—30. 8) Forkynder Peters Fald, 31—34. Taler om de tilstundende Fristelser, 35—38 9) Lider i Urtegaarden, 39—46. 10) Forraades, 47. 48. 11) Læger Malchus' Øre, 49—51. 12) Straffer sine Fiender, 52. 53. 13) Fornægtes af Peter, 54—62. 14) Bespottes og slaaes, 63—65. 15) Bekjender sig at være Christus, 66—71.

Men de * usyrede Brøds Høitid, som kaldes Paaske, nærmede sig.

* 2 Mos 12, 15 Matt. 26, 2. Marc. 14, 1.

2. Og de Ypperste-Præster og Skriftkloge søgte, * hvorledes de kunde ihjelslaae ham; † thi de frygtede for Folket. * Ps. 2, 2. Joh. 11, 47. Ap. G. 4, 26. † Luc. 20, 19.

3. Men * Satanas foer i Judas, med Tilnavn Ischariotes, som var een af de Tolv.

* Matt. 26, 14. Marc 14, 10. Joh. 13, 2. 27

4. Og han gik hen, og talede med de Ypperste-Præster og Høvedsmændene, hvorledes han vilde forraade ham til dem.

5. Og de bleve glade, og lovede at give ham Penge.

6. Og han tilsagde det; og han søgte beleilig Tid, til at forraade ham til dem uden Opløb.

7. Men * de usyrede Brøds Dag kom, paa hvilken man burde slagte Paaskelammet.

* Matt. 26, 17. Marc. 14, 12.

8. Og han sendte Peter og Johannes, og sagde: gaaer hen

og bereder os Paaskelammet, at vi kunne æde det.
9. Men de sagde til ham: hvor vil du, at vi skulle berede det?
10. Men han sagde til dem: see, naar I komme ind i Staden, skal et Menneske møde Eder, som bærer en Vandkrukke; følger ham i Huset, hvor han gaaer ind,
11. og siger til Huusbonden i Huset: Mesteren lader dig sige: hvor er det Herberge, der jeg kan æde Paaskelammet med mine Disciple?
12. Og han skal vise Eder en stor Sal tillavet; der bereder det.
13. Men de gik hen og * fandt det, ligesom han havde sagt dem; og de beredte Paaskelammet.
* c. 19, 32.
14. Og der Timen kom, * satte han sig tilbords, og de tolv Apostler med ham.
* Matt. 26, 20. Marc. 14, 17. Joh. 13, 2.
15. Og han sagde til dem: jeg har hjerteligen længtes efter at æde dette Paaskelam med Eder, førend jeg lider.
16. Thi jeg siger Eder, at jeg skal ingenlunde mere æde af det, førend det bliver fuldkommet i Guds Rige.
17. Og han tog Kalken, takkede og sagde: tager dette og deler det imellem Eder.
18. Thi jeg siger Eder, at jeg skal ikke drikke af Viintræets Frugt, førend Guds Rige kommer.
19. Og * han tog Brødet, takkede og brød det og gav dem det og sagde: dette er mit Legeme, hvilket gives for Eder; dette gjører til min Ihukommelse.
* 1 Cor 11, 23.
20. Ligesaa tog han og Kalken, efterat de havde holdt Nadvere, og sagde: denne Kalk er det nye Testament i mit Blod, hvilket udgydes for Eder.
21. Dog see, * hans Haand, som mig forraader, er over Bordet med mig.
* Ps. 41, 10. Matt. 26, 21. Marc. 14, 18. Joh. 13, 18.
22. Og Menneskens Søn gaaer vel hen, * som det er beskikket; dog vee det Menneske, ved hvem han bliver forraadt!
* Ap. G. 1, 16. c. 2, 23.
23. Og de begyndte at besporge sig indbyrdes om, hvo af dem det dog maatte være, som dette skulde gjøre?
24. Der var og en Trætte iblandt dem derom, * hvo af dem skulde holdes for at være den Største?
* Matt. 18, 1.
25. Men han sagde til dem: * Folkenes Konger herske over dem, og de, som have Magt over dem, kaldes naadige Herrer.
* Matt. 20, 25 Marc. 10, 42.
26. * I derimod ikke saaledes; men den Største iblandt Eder være som den Yngste, og den Øverste som den, der tjener.
* 1 Petr. 5, 3 5, 6.
27. Thi hvilken er størst: den, som sidder tilbords? eller den, som tjener? Mon ikke den, som sidder tilbords? Men * jeg er iblandt Eder, som den, der tjener.
* Matt 20, 28. Joh. 13, 14 Phil. 2, 7

28. Men I ere de, som ere
* blevne varagtige hos mig i
mine Fristelser. * 1 Petr. 4, 13.
29. Og * jeg beskikker Eder
Riget, ligesom min Fader be=
skikkede mig det, * c. 12, 32.
30. at * I skulle æde og drikke
ved mit Bord i mit Rige, og
sidde paa Throner og dømme
de tolv Israels Stammer.
* Matt. 8, 11. c. 19, 28. Aab. 3, 21.
31. Men Herren sagde: Si=
mon! Simon! see, * Satanas
begjerede Eder, at sigte Eder
som Hvede. * 1 Petr. 5, 8.
32. Men jeg * bad for dig,
at din Tro skal ikke aflade; og
naar du engang omvender
dig, † da styrk dine Brødre.
* Joh. 17, 6 fl. † Ps. 51, 15
33. Men han sagde til ham:
Herre, jeg er rede at gaae med
dig baade i Fængsel og i Døden.
34. Men han sagde: Peter,
* jeg siger dig: Hanen skal ikke
gale i Dag, førend du tre Gange
har nægtet, at Du kjender mig.
* Matt. 26, 34 Marc. 14, 30. Joh. 13, 38.
35. Og han sagde til dem:
* der jeg udsendte Eder uden
Pung og Taske og Sko, †
fattedes Eder Noget? Men de
sagde: Intet.
* c. 9, 3. c. 10. 4. † Ps. 23, 1.
36. Da sagde han til dem:
men nu, hvo som har en Pung,
tage den, ligesaa og en Taske;
og hvo som ikke har Sværd,
sælge sit Klædebon og kjøbe et.
37. Thi jeg siger Eder: det
bør endnu fuldkommes paa mig,
hvad * skrevet er: han er og
regnet iblandt Overtrædere;
thi hvad der er skrevet om
mig, har Ende. * Es. 53, 12.
38. Men de sagde: Herre! see,
her ere to Sværd. Men han
sagde til dem: det er nok.
39. Og han gik ud, * og gik
efter Sædvane til Oliebjerget;
men hans Disciple fulgte ham
ogsaa.
* Matt. 26, 36. Marc. 14, 32. Joh. 18, 1.
40. Men der han kom til Ste=
det, sagde han til dem: beder,
at I ikke skulle falde i Fristelse.
41. Og han sled sig fra dem
omtrent et Steenkast, og faldt
paa Knæ, bad og sagde:
42. Fader, vilde du tage denne
Kalk fra mig! dog skee * ikke
min Villie, men din! * Joh. 6, 38.
43. Men en Engel af Him=
melen aabenbaredes for ham
og styrkede ham.
44. Og der han var i Døds=
angest, * bad han heftigere;
men hans Sved blev som
Blodsdraaber, der falde ned paa
Jorden. * Joh. 12, 27. Hebr. 5, 7.
45. Og der han stod op fra
Bønnen og kom til sine Di=
sciple, fandt han dem sovende
af Bedrøvelse.
46. Og han sagde til dem: hvi
sove I? Staaer op og beder,
at I ikke skulle falde i Fristelse.
47. Men der han endnu ta=
lede, see, * da kom Skaren; og
een af de Tolv, ved Navn Ju=
das, gik foran dem og nærmede
sig til Jesus for at kysse ham.
* Matt. 26, 47. Marc. 14, 43. Joh. 18 3.
48. Men Jesus sagde til ham:
Judas, forraader du Menne=
skens Søn med et Kys?

49. Men der de, som vare omkring ham, saae, hvad der vilde skee, sagde de til ham: Herre, skulle vi slaae til med Sværd?
50. Og een af dem slog den Ypperste-Præsts Tjener og afhuggede hans høire Øre.
51. Men Jesus svarede og sagde: tillader dem saa vidt! Og han rørte ved hans Øre og lægte ham.
52. Men Jesus sagde til de Ypperste-Præster og Høvedsmændene for Templet og de Ældste, som vare komne til ham: I ere udgangne som mod en Røver med Sværd og Stænger.
53. Der jeg var dagligen hos Eder i Templet, udrakte I ikke Hænder imod mig; men denne er Eders Time og Mørkets Magt.
54. Men de grebe ham og *førte ham bort og bragte ham ind i den Ypperste-Præsts Huus; men Peter fulgte langt fra efter. * Matt. 26, 57. 58. Marc. 14, 53. 54. Joh. 18, 13.
55. Men de * tændte en Ild midt i Palladset, og satte sig tilsammen, og Peter sad midt iblandt dem. * Matt. 26, 69.
56. Men en Pige saae ham sidde ved Ilden, og stirrede paa ham og sagde: denne var og med ham.
57. Men han fornægtede ham og sagde: Qvinde! jeg kjender ham ikke.
58. Og lidet derefter saae en Anden ham og sagde: du er og een af dem; men Peter sagde: Menneske! jeg er det ikke.
59. Og henved en Time derefter bekræftede en Anden hart og sagde: i Sandhed, denne var og med ham; thi han er og en Galilæer.
60. Men Peter sagde: Menneske! jeg veed ikke, hvad du siger. Og strax, der han endnu talede, goel Hanen.
61. Og Herren vendte sig, og saae paa Peter; og Peter kom Herrens Ord ihu, hvorledes han havde sagt til ham: * førend Hanen galer, skal du fornægte mig tre Gange. * v. 34
62. Og Peter gik udenfor og græd bitterligen.
63. Og de Mænd, som holdt Jesus, bespottede ham og * sloge ham. * Job 16, 10. Es. 50, 6. Matt. 26, 67. Joh. 18, 22. c. 19, 3.
64. Og de kastede et Klæde over ham og sloge ham i Ansigtet, og spurgte ham og sagde: spaa, hvo er den, som dig slog?
65. Og mange andre Bespottelser sagde de imod ham.
66. Og der det blev Dag, * forsamlede Folkets Ældste sig og de Ypperste-Præster og Skriftkloge, og førte ham op for deres Raad * Ps. 2, 2. Matt. 27, 1. Marc. 15, 1. Joh. 18, 24.
67. og sagde: er du Christus? siig os det. Men han sagde til dem: siger jeg Eder det, troe I det ikke.
68. Men om jeg og spørger, svare I mig ikke, eller lade mig løs.
69. * Fra nu af skal Menneskens Søn sidde hos Guds Krafts høire Haand. * c. 21, 27 fj.

70. Men de sagde alle: er du da den Guds Søn? Men han sagde til dem: I sige det; thi jeg er det.

71. Men de sagde: hvad have vi ydermere Vidnesbyrd behov? thi vi have selv hørt det af hans Mund.

23. Capitel.

1) Pilatus dømmer Jesus at være uskyldig, 1—4. 2) Sender ham til Herodes, 5—12. 3) lader Barrabas løs og fordømmer Jesus, 13—25. 4) Simon bærer hans Kors. 26. 5) Jesus byder Jerusalems Døttre at begræde sig selv, 27—31. 6) Han korsfæstes imellem to Mordere, beder for sine Fjender, 32—34. 7) Bespottes, 35—37 Overskriften skrives, 38. 8) Røveren omvendes, 39—43 9) Solen formørkes, 44 45 10) Jesus døer. Høvedsmanden omvendes, 46—48. 11) Qvinderne see til, Joseph jorder hans Legeme. 49—56.

Og deres ganske Hob stod op og * førte ham for Pilatus.

* Matt. 27, 2 Marc. 15, 1. Joh 18, 28.

2. Men de begyndte at anklage ham og sagde: denne have vi fundet at forvende Folket og * forbyde at give Keiseren Skat og sige sig selv at være Christus, † en Konge.

* c. 20, 25. † Ap G 17. 7.

3. Men Pilatus spurgte ham, og sagde: er du den Jødernes Konge? Men * han svarede ham og sagde: du siger det.

* 1 Tim 6, 13.

4. Men Pilatus sagde til de Ypperste-Præster og til Folket: jeg finder ingen Skyld hos dette Menneske.

5. Men de holdt hart ved og sagde: han oprører Folket, idet han lærer over al Judæa, fra Galilæa af, hvor han begyndte.

6. Men der Pilatus hørte om Galilæa, spurgte han, om dette Menneske var en Galilæer.

7. Og der han fik at vide, at han hørte * under Herodes' Magt, sendte han ham til Herodes, som og selv var i Jerusalem i de samme Dage. * c 3, 1.

8. Men der Herodes saae Jesus, blev han meget glad; thi * han havde længe siden gjerne villet see ham, fordi han havde hørt meget om ham, og haabede at skulle see et Tegn skee af ham.

* c. 9, 9.

9. Og han gjorde ham mange Spørgsmaal; men han svarede ham Intet.

10. Men de Ypperste-Præster og Skriftkloge stode og anklagede ham heftig.

11. Men der Herodes med sine Krigsfolk havde forhaanet og bespottet ham, kastede han et hvidt Klædebon om ham, og sendte ham til Pilatus igjen.

12. Paa den Dag bleve * Pilatus og Herodes hinandens Venner; thi de vare før i Fjendskab med hinanden. * Ap. G. 4, 27.

13. Men Pilatus sammenkaldte de Ypperste-Præster og de Øverste og Folket,

14. og sagde til dem: I have ført dette Menneske til mig som den, der afvender Folket; og see, jeg har forhørt ham for Eder, og * finder ingen Skyld hos dette Menneske i det, som I anklage ham for; * Matt. 27. 23.

Marc. 15, 14. Joh 18, 38. c. 19, 4.

15. Herodes ikke heller; thi jeg sendte Eder til ham, og see, han har Intet gjort, som han er skyldig at døe for.

16. Derfor vil jeg revse ham og lade ham løs.

17. Men han var forbunden, til at lade dem Een løs ved Høitiden.

18. Men * de raabte i den ganske Hob og sagde: bort med denne, men lad os Barrabas løs. * Ap. G. 3, 14

19. (Denne var kastet i Fængsel for et Oprør, som skete i Staden, og for et Mord.)

20. Da raabte Pilatus atter til dem og vilde lade Jesus løs.

21. Men de tilraabte ham og sagde: korsfæst, korsfæst ham!

22. Men han sagde tredie Gang til dem: hvad Ondt har da denne gjort? Jeg finder ingen Dødsskyld hos ham; derfor vil jeg revse ham og lade ham løs.

23. Men de trængte paa med stort Skrig og begjerede, at han skulde korsfæstes; og deres og de Ypperste-Præsters * Skrig fik Overhaand. * Joh 19. 12.

24. Og Pilatus dømte, at deres Begjering skulde skee.

25. Men han løsgav dem den, de begjerede, som var kastet i Fængsel for Oprør og Mord; men Jesus overgav han til deres Villie.

26. Og der de førte ham ud, toge de fat paa en vis * Simon fra Cyrene, som kom fra Marken, og de lagde Korset paa ham, at han skulde bære det efter Jesus. * Matt. 27, 32 Marc. 15, 21

27. Men en stor Hob Folk og Qvinder fulgte ham, som baade beklagede og begræd ham.

28. Men Jesus vendte sig om til dem og sagde: I Jerusalems Døttre! græder ikke over mig, men græder over Eder selv og over Eders Børn.

29. Thi see, de Dage komme, paa hvilke man skal sige: * salige ere de Ufrugtsommelige og de Liv, som ikke fødte, og de Bryster, som ikke gave Die.

* Es. 54, 1. Matt. 24, 19

30. Da skulle de begynde at sige til Bjergene: * falder over os! og til Høiene: skjuler os!

* Es 2, 19 Hos. 10, 8. Aab. 6, 16 c. 9, 6

31. Thi * gjør man dette med det grønne Træ, hvad vil da skee med det tørre?

* Jer. 25, 29 1 Petr. 4, 17

32. Men der bleve og to andre Misdædere førte ud for at henrettes med ham.

33. Og der de vare komne til det Sted, som kaldes * Hovedpandested, korsfæstede de ham der og Misdæderne, den ene ved den høire, men den anden ved den venstre Side.

* Matt. 27 33 Marc. 15, 22 Joh 19, 17 18.

34. Men Jesus sagde: * Fader, forlad dem! thi de vide ikke, hvad de gjøre. Men † de skiftede hans Klæder og kastede Lod derom.

* Es. 53, 12. Matt. 5, 44. Ap. G. c. 3, 17. c. 7, 60. 1 Cor. 4, 12. † Ps. 22, 19.

35. Og Folket stod og saae til; * men og de Overste spottede ham tilligemed dem og

ſagde: han har frelſt Andre, han frelſe ſig ſelv, derſom han er den Chriſtus, den Guds Udvalgte. * Matt. 27, 39. Marc. 15, 29.

36. Men og Stridsmændene ſpottede ham, traadte til og rakte ham Eddike og ſagde:

37. derſom du er den Jødernes Konge, da frels dig ſelv.

38. Men der var og ſat en Overſkrift over ham, ſkreven paa Græſk og Latin og Hebraiſk: * denne er den Jødernes Konge.

* Matt. 27, 37. Marc. 15, 26. Joh. 19, 19.

39. Men een af Misdæderne, ſom vare ophængte, beſpottede ham og ſagde: er du den Chriſtus, da frels dig ſelv og os.

40. Men den Anden ſvarede og ſtraffede ham og ſagde: frygter ei heller du for Gud, da du er under ſamme Dom?

41. Og vi vel med Rette; thi vi faae det, vore Gjerninger have forſkyldt; men denne handlede intet Uſkikkeligt.

42. Og han ſagde til Jeſus: Herre, * kom mig ihu, naar du kommer i dit Rige. * 1 Moſ. 40, 14.

43. Og Jeſus ſagde til ham: ſandelig ſiger jeg dig, i Dag ſkal du være med mig i * Paradiis. * Aab. 2, 7.

44. Men * det var ved den ſjette Time; og der blev et Mørke over det ganſke Land indtil den niende Time.

* Matt. 27, 45. Marc. 15, 33.

45. Og Solen blev formørket, og Forhænget i Templet ſplittedes midt ad.

46. Og Jeſus raabte med høi Røſt og ſagde: * Fader! i dine Hænder befaler jeg min Aand; og der han det ſagde, udgav han Aanden. * Pſ. 31, 6.

Matt. 27, 50. Ap. G. 7, 59. 60.

47. Men der Høvedsmanden ſaae det, ſom ſkete, gav han Gud Æren og ſagde: i Sandhed, dette Menneſke var retfærdigt.

48. Og alle de Folk, ſom vare komne ſammen til dette Syn, der de ſaae, hvad der var ſkeet, ſloge ſig for deres Bryſt, og vendte tilbage.

49. Men alle hans Kyndinge ſtode langt borte, ſaa og de Qvinder, ſom havde fulgt med ham fra Galilæa, og ſaae dette.

50. Og ſee, * en Mand ved Navn Joſeph, ſom var en Raadsherre, en god og retfærdig Mand,

* Matt. 27, 57. Marc. 15, 43. Joh. 19, 38.

51. (denne havde ikke ſamtykt i deres Raad og Gjerning), han var fra Arimathæa, en jødiſk Stad, og han * ventede ogſaa ſelv Guds Rige;

* c. 2, 25. 38.

52. han gik til Pilatus og begjerede Jeſu Legeme.

53. Og han tog det ned, og ſvøbte det i et fiint Linklæde, og lagde det i en Grav, ſom var huggen i en Klippe, hvor endnu ikke Nogen var lagt.

54. Og det var * Beredelſens Dag, og Sabbaten ſtundede til.

* Matt. 27, 62. Joh. 19, 42.

55. Men og * Qvinderne, ſom vare komne med ham fra Galilæa, fulgte efter og ſaae Graven, og hvorledes hans Legeme blev lagt. * c. 8, 2.

56. Men de vendte tilbage, og beredte vellugtende Urter og Salver; og Sabbaten over holdt de sig stille * efter Loven.
* 2 Mos. 20, 10.

24. Capitel.

1) Englene forkynde Qvinderne Jesu Opstandelse, 1—11. Peter beseer Graven, 12. 2) Jesus aabenbares for de To, som gik til Emaus, 13—35. 3) For de ti Apostler, 36—49. 4) Opfarer til Himmelen, 50—53.

Men paa den * første Dag i Ugen meget aarle kom de til Graven, og bare de vellugtende Salver, som de havde beredt; og nogle Andre kom med dem. * Matt. 28, 1. Marc. 16, 1 Joh. 20, 1.

2. Men de fandt Stenen afvæltet fra Graven.

3. Og de gik ind, og fandt ikke den Herres Jesu Legeme.

4. Og det skete, der de vare tvivlraadige derover, see, da stode * to Mænd for dem i skinnende Klæder. * Joh. 20, 12. Ap G. 1, 10.

5. Men der de bleve forfærdede og bøiede Ansigtet mod Jorden, sagde de til dem: hvi lede I efter den Levende iblandt de Døde?

6. Han er ikke her, men han er opstanden; kommer ihu, * hvorledes han talede til Eder, der han endnu var i Galilæa og sagde: * Matt 16, 21. c 20, 18 fg.

7. * det bør Menneskens Søn at overantvordes i syndige Menneskers Hænder, og korsfæstes og opstaae tredie Dag.
* Matt. 17, 22. 23. Marc. 9, 31 fg.

8. Og * de kom hans Ord ihu.
* Joh. 2, 22.

9. Og * de gik fra Graven igjen, og kundgjorde alle disse Ting for de Elleve og for alle de Andre. * Matt. 28, 8. Marc. 16, 10.

10. Men det var * Maria Magdalene, og Johanne, og Maria, Jakobus' Moder, og de øvrige Qvinder med dem, som sagde Apostlerne disse Ting.
* c. 8, 2. 3.

11. Og deres Ord syntes for dem som en løs Tale, og de troede dem ikke.

12. Men * Peter stod op og løb til Graven; og der han kigede derind, saae han Linklæderne liggende alene, og gik bort og forundrede sig selv over det, som skeet var. * Joh. 20, 3.

13. Og see, to af dem gik paa den samme Dag til en By, som var tresindstyve Stadier fra Jerusalem, hvis Navn var Emaus.

14. Og de talede med hverandre om alle disse Ting, som vare skete.

15. Og det begav sig, der de talede og bespurgte sig med hverandre, kom og Jesus selv nær og vandrede med dem.

16. Men deres Øine holdtes til, saa de ikke kjendte ham.

17. Men han sagde til dem: hvad ere disse for Taler, som I føre med hverandre paa Veien, og hvi see I saa bedrøvede ud?

18. Men een af dem, som hedte Cleophas, svarede og sagde til ham: er du alene fremmed i Jerusalem, og veed ikke de Ting, som ere skete i den i disse Dage?

19. Og han sagde til dem: hvilke? Men de sagde til ham: angaaende * Jesus af Nazareth, som var en Prophet, † mægtig i Gjerning og Ord for Gud og alt Folket;

* c. 7, 16. Matt. 21, 11. Joh. 4, 19. c. 6, 14. † Ap. G. 2, 22.

20. og hvorledes de Ypperste-Præster og vore Øverster have overantvordet ham til Dødsdom og korsfæstet ham.

21. Men vi haabede, at han var den, som skulde forløse Israel. Men med alt dette er det i Dag den tredie Dag, siden det skete.

22. Saa have og * nogle af vore Qvinder, som vare aarle ved Graven, forfærdet os;

* Matt. 28, 8. Marc. 16, 10. Joh. 20, 18.

23. thi der de ikke fandt hans Legeme, kom de og sagde, at de havde og seet et Syn af Engle, hvilke sagde: han lever.

24. Og nogle af Vore gik hen til Graven og fandt det saaledes, som og Qvinderne havde sagt; men ham saae de ikke.

25. Og han sagde til dem: o, I Daarer og Seenhjertede til at troe alt det, som Propheterne have sagt!

26. * Burde det ikke Christus at lide dette og at indgaae til sin Herlighed? * Es. 50, 6. c. 53. 11 fg. Ap. G. 17, 3. Hebr. 12, 2. 1. Petr. 1, 11.

27. Og han begyndte * fra Moses og fra alle Propheter og udlagde dem i alle Skrifterne det, som var skrevet om ham.

* 1 Mos. 22, 18. Job 19, 25. Ps. 16, 9. 10. Ps. 18. 6. Ps. 22, 12. 19. Es. 53, 10. Dan. 9, 24 fg.

28. Og de kom nær til Byen, som de gik til; og han lod, som han vilde gaae længere.

29. Og de nødte ham meget og sagde: * bliv hos os, thi det er mod Aften, og Dagen hælder; og han gik ind for at blive hos dem.

* 1 Mos. 19, 3. Dom. 19, 9. Ap. G. 16, 15. Hebr. 13, 2.

30. Og det skete, da han sad med dem tilbords, tog han Brødet, velsignede, og brød det og gav dem.

31. Da bleve deres Øine aabnede, og de kjendte ham, og han blev usynlig for dem.

32. Og de sagde til hverandre: brændte ikke vore Hjerter i os, der han talede til os paa Veien, og der han oplod os Skrifterne?

33. Og de stode op i den samme Time, og vendte tilbage til Jerusalem, og fandt forsamlede de Elleve og dem, som vare med dem, hvilke sagde:

34. Herren * er sandelig opstanden, og seet af Simon.

* 1 Cor. 15, 5 6.

35. Og de fortalte de Ting, som vare skete paa Veien, og hvorledes han blev kjendt af dem, idet han brød Brødet.

36. Men der de talede dette, * stod Jesus selv midt iblandt dem og sagde til dem: Fred være med Eder! * Marc. 16, 14. Joh. 20, 19.

37. Da forfærdedes de, og betoges af Frygt, og meente, at de saae en Aand.

38. Og han sagde til dem: hvi ere I saa bestyrtede? og hvi opstige saadanne Tanker i Eders Hjerter?

39. Seer * mine Hænder og mine Fødder, at det er mig selv; føler paa mig og seer; thi en Aand har ikke Kjød og Been, som I see, at jeg har.
* Joh 20, 20. 27.

40. Og der han det sagde, viste han dem Hænderne og Fødderne.

41. Men der de for Glæde endnu ikke troede, og forundrede sig, sagde han til dem: * have I her Noget at æde? * Joh. 21, 10.

42. Men de gave ham et Stykke af en stegt Fisk og af en Honningkage.

43. Og han tog det og aad det for deres Øine.

44. Men han sagde til dem: * dette er, hvad jeg sagde Eder, der jeg endnu var hos Eder, at de Ting bør allesammen at fuldkommes, som ere skrevne i Moses' Lov og Propheterne og Psalmerne om mig.
* Matt. 16, 21. c. 17, 22.

45. Da oplod han deres Forstand, at de forstode Skrifterne.

46. Og han sagde til dem: * saaledes er skrevet, og saaledes burde det Christus at lide og at opstaae fra de Døde tredie Dag; * v. 26.

47. Og i hans Navn at prædikes * Omvendelse og Syndernes Forladelse for alle Folk; hvilket skulde begynde fra Jerusalem.
* Ap. G. 10, 43. c. 13, 38. 1 Joh. 2, 12.

48. Men I ere Vidner til disse Ting.

49. Og see, * jeg sender min Faders Forjættelse over Eder. Men I skulle blive i Jerusalems Stad, indtil I blive iførte med Kraft af det Høie. * Joh. 14, 26. c. 15, 26. c. 16, 7. Ap. G. 1, 4. c. 2, 1 fg.

50. Men * han førte dem hen ud indtil Bethanien; og han opløftede sine Hænder og velsignede dem. * Ap. G. 1, 12.

51. Og * det skete, der han velsignede dem, skiltes han fra dem og foer op til Himmelen.
* Marc. 16, 19. Ap. G. 1, 9.

52. Og de tilbade ham, og vendte tilbage til Jerusalem med stor Glæde.

53. Og de vare stedse i Templet og lovede og priseDe Gud. Amen.

St. Johannes' Evangelium.

1. Capitel.

1) Jesus er sand Gud og Menneske, 1—14. 2) Johannes den Døbers Vidnesbyrd om Christus, 15—34. 3) Andreas og en anden Discipel komme til Jesus, 35—40. 4) Desligeste Peter, Philippus og Nathanael, 41—52.

I * Begyndelsen var † Ordet, og Ordet var hos Gud, og ** Ordet var Gud.
*1 Joh. 1, 1 2. †Aab. 19, 13. **1 Joh. 5, 20.

2. Det var i Begyndelsen hos Gud. * Ordsp. 8, 22.

3. * Alle Ting ere blevne ved det; og uden det er ikke een Ting bleven til af det, som er.
* Ps. 33, 6. Col. 1, 16. Hebr. 1, 2.

4. I det var * Livet, og Livet var Menneskenes Lys.
*c. 5, 26. 1 Joh. 5, 11.

5. Og * Lyset skinnede i Mørket, og † Mørket begreb det ikke.
* c. 8, 12. c. 9, 5. c. 12, 46. † Es. 60, 2. Joh. 3, 19.

6. * Der blev et Menneske udsendt af Gud, han hedte Johannes. * Matt. 3, 1. Ap. G. 13, 24.

7. Denne kom til et Vidnesbyrd, at han skulde vidne om Lyset, at Alle skulde troe ved ham.

8. * Han var ikke Lyset, men at han skulde vidne om Lyset.
* c. 5, 35.

9. * Det var det sande Lys, som oplyser hvert Menneske, der kom til Verden.
* c. 3, 19. c. 8, 12. c. 9, 5. c. 12, 46.

10. Han var i Verden, og * Verden er gjort ved ham, og Verden kjendte ham ikke.
* Hebr. 1, 2.

11. Han kom til sit Eget, og hans Egne annammede ham ikke.

12. Men saa Mange, som ham annammede, dem har han givet Magt at vorde * Guds Børn, dem, som troe paa hans Navn;
* Hos. 1, 10. Rom. 8, 15—17. Gal. 3, 26. 1 Petr. 1, 14. 2 Petr. 1, 4. 1 Joh. 3, 1.

13. hvilke ikke ere fødte af Blod, ei heller af Kjøds Villie, ei heller af Mands Villie, men af * Gud.
* c. 3, 5. Jak. 1, 18. 1 Joh. 5, 4.

14. Og Ordet * blev Kjød og boede iblandt os, (og † vi saae hans Herlighed, en Herlighed, som den Eenbaarnes af Faderen,) fuld ** af Naade og Sandhed. * Es. 7, 14. Luc. 1, 31. 33. † Es. 40, 5. c. 60, 1. Matt. 17, 1 fg. 2 Petr. 1, 16. 17. ** Luc. 2, 40. Col. 1, 19. 20. c. 2, 3. 9.

15. Johannes vidnede om ham og raabte, sigende: denne er det, om hvem jeg sagde: den, som kommer efter mig, har været * for mig; thi han var førend jeg. * c. 3, 31.

16. Og af hans * Fylde have vi annammet, ja, Naade over Naade. * c. 3, 34. 36.

17. Thi Loven er given * ved Moses; Naaden og Sandheden er vorden ved Jesus Christus.
* 2 Mos. 20, 1 fg.

18. * Ingen har nogen Tid seet Gud; † den eenbaarne Søn, som er i Faderens Skjød, han har kundgjort det.
* 2 Mos. 33, 20. 1 Tim. 6, 16. 1 Joh. 4, 12. † Matt. 11, 27.

19. Og dette er * Johannes' Vidnesbyrd, der Jøderne sendte fra Jerusalem Præster og Leviter, at de skulde spørge ham: hvo er du? * c. 5, 33.

20. Han bekjendte og nægtede ikke; og bekjendte: * Jeg er ikke den Christus. * c. 3, 28. Ap. G. 13, 25.

21. Og de spurgte ham: hvad da? er du Elias? og han sagde: jeg er det ikke; er du * den Prophet? og han svarede: nei.
* 5 Mos. 18, 15.

22. Da sagde de til ham: hvo er du? at vi kunne give dem Svar, som have udsendt os; hvad siger du om dig selv?

23. Han sagde: * jeg er hans Røst, som raaber i Ørken: jævner Herrens Vei; som

Propheten Esaias har sagt.
* Es. 40, 3 Matt. 3. 3 fg.
24. Og de, som vare udsendte, vare af Pharisæerne.
25. Og de spurgte ham og sagde til ham: hvi døber du da, dersom du ikke er Christus, ei heller Elias, ei heller den Prophet?
26. Johannes svarede dem og sagde: * jeg døber med Vand; men han staaer midt iblandt Eder, den I ikke kjende.
* Matt. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ap. G. 1, 5. c. 11, 16.
27. * Han er den, som kommer efter mig, hvilken har været for mig, hvis Skotvinge jeg er ikke værdig at opløse. * c. 3. 28.
28. Dette skete i Bethabara paa hiin Side Jordan, hvor Johannes døbte.
29. Den anden Dag seer Johannes Jesus komme til sig og siger: see det * Guds Lam, som bærer Verdens Synd!
* 2 Mos. 12, 3. Es. 53, 7. 1 Petr 1, 19.
30. Han er den, om hvilken jeg * sagde: efter mig kommer en Mand, hvilken har været for mig; thi han var førend jeg.
* v. 15.
31. Og jeg kjendte ham ikke; men paa det han skulde aabenbares for Israel, derfor er jeg kommen, og døber med Vand.
32. Og Johannes vidnede og sagde: * jeg saae, at Aanden foer ned som en Due fra Himmelen, og den blev over ham.
* Matt. 3. 16 f.
33. Og jeg kjendte ham ikke; men den, som sendte mig at døbe med Vand, han sagde til mig: paa hvem du seer Aanden fare ned og blive over ham, han er den, * som døber med den Hellig Aand. * Ap. G. 1, 5.
34. Og jeg har seet det og * vidnet, at denne er den Guds Søn. * v. 6. 7.
35. Den anden Dag stod atter Johannes der og to af hans Disciple.
36. Og der han saae paa Jesus, som gik der, sagde han: see, det Guds Lam!
37. Og de to Disciple hørte ham tale, og de fulgte Jesus.
38. Men Jesus vendte sig om, og saae dem følge og sagde til dem:
39. hvad søge I efter? Men de sagde til ham: Rabbi! (hvilket udlagt betyder: Mester) hvor opholder du dig?
40. Han sagde til dem: kommer og seer. De kom og saae, hvor han opholdt sig, og bleve samme Dag hos ham; thi det var ved den tiende Time.
41. Een af de to, som havde hørt dette af Johannes, og havde fulgt ham, * var Andreas, Simon Peters Broder.
* Matt. 4, 18.
42. Denne fandt først sin Broder Simon, og sagde til ham: vi have fundet * Messias, (hviket er udlagt: Christus).
* Dan. 9, 25 26.
43. Og han førte ham til Jesus. Men der Jesus saae paa ham, sagde han: du er Simon, Jonas' Søn; du skal hedde Kephas (det er udlagt: Petrus).

44. Den anden Dag vilde Jesus drage hen til Galilæa; og han fandt Philippus og sagde til ham: følg mig.

45. Men Philippus var fra Bethsaida, fra Andreas' og Peters Stad.

46. Philippus fandt Nathanael og sagde til ham: vi have fundet den, om hvem * Moses i Loven og † Propheterne have skrevet, Jesus, den Josephs Søn, af Nazareth.

* 1 Mos. 22, 18. c. 49, 10. 5 Mos. 18, 18. † 2 Sam. 7, 12 fg. Es. 7, 14. c. 9, 6. c. 40, 11. c. 53, 2. Jer. 23, 5 fg.

47. Og Nathanael sagde til ham: * kan noget Godt være fra Nazareth? Philippus sagde til ham: kom og see.

* Matt 2, 23. Joh. 7, 41. 42.

48. Jesus saae Nathanael komme til sig, og sagde om ham: see, det er sandelig en Israelit, i hvem der * ikke er Svig.

* Ps. 32, 2. Ps. 73, 1.

49. Nathanael sagde til ham: hvorfra kjender du mig? Jesus svarede og sagde til ham: førend Philippus kaldte dig, der du var under Figentræet, saae jeg dig.

50. Nathanael svarede og sagde til ham: Rabbi, * du er den Guds Søn, du er den Israels Konge. * Matt. 14, 33.

51. Jesus svarede og sagde til ham: troer du, fordi jeg sagde dig: jeg saae dig under Figentræet? du skal see større Ting end disse.

52. Og han sagde til ham: sandelig, sandelig siger jeg Eder: fra nu af skulle I see Himmelen aabnet, og Guds Engle fare op og fare ned over Menneskens Søn.

2. Capitel.

1) Christus gjør Vand til Viin, 1—11. 2) Drager ned til Capernaum, 12; til Jerusalem, hvor han renser Templet, og taler om sin Opstandelse, 13—22. 3) Mange troe paa ham, dog betroer han sig ikke til Enhver, 23—25.

Og paa den tredie Dag var et Bryllup i Cana i Galilæa; og Jesu Moder var der.

2. Men ogsaa Jesus og hans Disciple vare budne til Bryllupet.

3. Og der de fattedes Viin, sagde Jesu Moder til ham: de have ikke Viin.

4. Jesus sagde til hende: Qvinde! hvad vil du mig? Min Time er ikke endnu kommen.

5. Hans Moder sagde til Tjenerne: hvad som han siger Eder, det gjører.

6. Men der vare sex Vandkar af Steen, satte efter * Jødernes Renselses-Stik, som holdt hver to eller tre Maader. * Marc. 7, 3.

7. Jesus sagde til dem: fylder Vandkarrene med Vand; og de fyldte dem indtil det Øverste.

8. Og han sagde til dem: øser nu og bærer til Køgemesteren; og de bare det til ham.

9. Men der Køgemesteren smagede Vandet, som var blevet Viin (og vidste ikke, hvorfra det kom, men Tjenerne, som havde øst Vandet, vidste det), kaldte Køgemesteren Brudgommen og sagde til ham:

10. hvert Menneske sætter først den gode Viin frem, og naar de ere blevne * drukne, da den ringere; du har forvaret den gode Viin indtil nu.
* 1 Mos. 43, 33. Hag. 1, 6.

11. Denne Begyndelse paa sine Tegn gjorde Jesus i * Cana udi Galilæa, og aabenbarede sin Herlighed; og hans Disciple † troede paa ham.
* c. 4, 46. † c. 11, 45.

12. Derefter drog han ned til Capernaum, han og hans Moder og hans Brødre og hans Disciple; og de bleve der ikke mange Dage.

13. Og Jødernes Paaske var nær, og Jesus drog op til Jerusalem.

14. Og han * fandt i Templet dem, som solgte Øxen og Faar og Duer, og Vexelererne siddende.
* Matt. 21, 12. Marc. 11, 15. Luc 19, 45.

15. Og han gjorde en Svøbe af Snorer og drev dem alle ud af Templet, tilligemed Faarene og Øxnene, og spredte Vexelerernes Penninge og omstødte Bordene.

16. Og han sagde til dem, som solgte Duer: tager dette herfra; gjører ikke min Faders Huus til et Kjøbehuus.

17. Men hans Disciple kom ihu, at der er * skrevet: Nidkjærhed for dit Hus har fortæret mig.
* Ps. 69, 10.

18. Da svarede Jøderne og sagde til ham: * hvad viser du os for et Tegn, efterdi du gjør dette?
* Matt. 12, 38. c. 16, 1. Marc. 8, 11. Luc. 11, 29. Joh. 6, 30.

19. Jesus svarede og sagde til dem: * nedbryder dette Tempel, og i tre Dage vil jeg opreise det.
* Matt. 26, 61. c 27, 40 fg.

20. Derfor sagde Jøderne: paa dette Tempel er bygt i sex og fyrretyve Aar, og du vil opreise det i tre Dage.

21. Men han talede om sit Legems Tempel.

22. Derfor, der han var opstanden fra de Døde, * kom hans Disciple ihu, at han havde sagt dette til dem; og de troede Skriften og de Ord, som Jesus havde sagt.
* Luc. 24, 8.

23. Men der han var i Jerusalem om Paasken paa Høitiden, troede Mange paa hans Navn, der de saae hans Tegn, som han gjorde.

24. Men Jesus selv betroede sig ikke til dem, fordi * han kjendte Alle;
* c. 6, 64. Aab. 2, 23.

25. og fordi * han havde ikke behov, at Nogen skulde vidne om et Menneske; thi han vidste selv, hvad der var i Mennesket.
* Ps. 7, 10. Ap. G. 1, 24

3. Capitel.

1) Jesus taler med Nicodemus om Igjenfødelsen, Troen og gode Gjerninger, 1—21. 2) Døber i Judæa, 22; Johannes døber ogsaa endnu, og vidner om Christi Ypperlighed, 23—36.

Men der var en Mand af Pharisæerne, han hedte * Nicodemus, en Øverste iblandt Jøderne.
* c. 7, 50. c. 19, 39.

2. Han kom til Jesus om Natten og sagde til ham: Mester, vi vide, at du er en Lærer, kommen fra Gud; thi Ingen

kan gjøre * de Tegn, som du
gjør, uden Gud er med ham.
* c. 9, 16. Ap G. 2, 22. c. 10, 38.
3. Jesus svarede og sagde til
ham: sandelig, sandelig siger jeg
dig: * uden Nogen bliver født
paa ny, kan han ikke see Guds
Rige. * Matt. 18, 3. Tit. 3, 5.
4. Nicodemus siger til ham:
hvorledes kan et Menneske fødes,
naar han er gammel? Mon
han kan anden Gang komme
ind i sin Moders Liv, og fødes?
5. Jesus svarede: sandelig,
sandelig siger jeg dig: uden
Nogen bliver født af Vand og
Aand, kan han ikke indkomme
i Guds Rige.
6. Hvad som er født * af
Kjødet, er Kjød; og hvad som
er født af Aanden, er Aand.
* Rom 3. 23. Eph. 2, 3.
7. Forundre dig ikke, at jeg
sagde til dig: det bør Eder at
fødes paa ny.
8. Veiret blæser, hvorhen det
vil, og du hører dets Susen,
men du veed ikke, * hvorfra det
kommer, og hvor det farer hen;
saaledes er det med hver, som
er født af Aanden. * Ps. 135, 7.
9. Nicodemus svarede og sagde
til ham: * hvorledes kan dette
skee? * Ps. 15, 12. Ez 36, 26. Joh 6, 52.60.
10. Jesus svarede og sagde til
ham: er du en Israels Lærer,
og veed ikke dette?
11. Sandelig, sandelig siger
jeg dig: * vi tale det, vi vide,
og vidne det, vi have seet; og
† I annamme ikke vort Vid-
nesbyrd. * c. 7, 16. c. 8, 28.
c. 12, 49. c. 14, 24. † Ap. G. 28, 22.
12. Dersom jeg siger Eder de
jordiske Ting, og I ikke troe,
hvorledes skulde I troe, om
jeg sagde Eder de himmelske?
13. Og Ingen * farer op til
Himmelen, uden den, som foer
ned af Himmelen, Menneskens
Søn, som er i Himmelen.
* c. 6, 62. Eph. 4, 9.
14. Og ligesom * Moses op-
høiede Slangen i Ørken, saa
bør det Menneskens Søn at
† ophøies,
* 4 Mos 21, 8 9. † Joh. 8, 28. c. 12, 32
15. paa det at * hver den, som
troer paa ham, ikke skal for-
tabes, men have et evigt Liv.
* Marc. 16, 16 Luc. 19. 10.
Joh. 6, 40. 1 Joh. 5, 10. 11. 12.
16. Thi * saa har Gud elsket
Verden, at han har givet sin
Søn den eenbaarne, at hver den,
som troer paa ham, ikke skal for-
tabes, men have et evigt Liv.
* Rom. 5. 8 c. 8, 32. 1 Joh. 4, 9.
17. Thi * Gud har ikke sendt
sin Søn til Verden, at han skal
dømme Verden, men at Verden
† skal blive salig ved ham.
* Luc. 9, 56. Joh. 9, 39
c. 12, 47. † 1 Joh. 4, 14.
18. * Hvo som troer paa ham,
dømmes ikke; men hvo som ikke
troer, er allerede dømt, fordi
han har ikke troet paa Guds
eenbaarne Søns Navn.
* c 5, 24. c. 6, 40. 47. c. 20, 31.
19. Men denne er Dommen, *
at Lyset er kommet til Verden,
og Menneskene elskede mere
Mørket end Lyset; † thi deres
Gjerninger vare onde.
* c. 1, 5. 9. † 1 Joh. 3, 12.

20. Thi hver, * som gjør Ondt, hader Lyset og kommer ikke til Lyset, at hans Gjerninger ikke skulle overbevises ham.
* Job 24, 13 fg.

21. Men hvo som øver Sandhed, kommer til Lyset, at hans Gjerninger maae blive aabenbarede; thi de ere gjorte i Gud.

22. Derefter kom Jesus og hans Disciple til Judæas Land, og han opholdt sig der med dem, og * døbte. * c. 4, 1. 2.

23. Men ogsaa Johannes døbte i Ænon, nær ved * Salem, fordi der var meget Vand; og de kom derhen og † bleve døbte. * 1 Sam. 9, 4.
† Matt. 3, 6. 16 fg. Marc. 1, 5.

24. Thi Johannes var ikke endnu * kastet i Fængsel.
* Matt. 14, 3 Luc. 3, 20

25. Da opkom der en Tvist imellem Johannes' Disciple og Jøderne om Renselsen.

26. Og de kom til Johannes og sagde til ham: Mester, den, som var hos dig * paa hiin Side Jordan, hvilken du † gav Vidnesbyrd, see, han døber, og alle komme til ham.
* Matt. 3, 13. † Joh. 1, 7. 15. 34.

27. Johannes svarede og sagde: * et Menneske kan slet intet tage, uden det bliver givet ham af Himmelen.
* c. 19, 11. 1 Cor. 4, 7. Jak. 1, 17

28. I ere selv mine Vidner, at * jeg sagde: jeg er ikke den Christus, men † at jeg er udsendt for ham.
* c. 1, 20. 30. † Matt. 11, 10.

29. Den, som har Bruden, er Brudgommen; men Brudgommens Ven, som staaer og hører ham, glæder sig meget over Brudgommens Røst. Denne min Glæde er fuldkommen.

30. Ham bør at voxe, men mig at forringes.

31. Den, * som kommer ovenfra, er over Alle; den, som er af Jorden, er af Jorden, og taler af Jorden; den, som kommer af Himmelen, er over Alle.
* c. 8, 23. 1 Cor. 15, 47

32. Og det, som han har * seet og hørt, vidner han; og † Ingen annammer hans Vidnesbyrd. * c. 5, 19. c. 8, 26. 28. c. 12, 49. c. 14, 10. † Joh. 3, 11.

33. Den, som annammer hans Vidnesbyrd, besegler, * at Gud er sanddru.. * Rom. 3, 4. 1 Joh. 5, 10.

34. Thi * den, som Gud udsendte, taler Guds Ord; thi Gud giver ham Aanden over al Maade. * Ps. 45, 8.

35. Faderen elsker Sønnen, og * har givet alle Ting i hans Haand.
* Matt. 11, 27. c. 28, 18. Luc. 10, 22. Joh. 5. 22. c. 13, 3. Hebr 2, 8.

36. * Hvo som troer paa Sønnen, har et evigt Liv; men hvo som ikke troer Sønnen, skal ikke see Livet, men Guds Vrede bliver over ham.
* Marc. 16, 16. Joh. 3, 18. 1 Joh. 5, 10.

4. Capitel.

1) Jesus drager ud af Judæa gjennem Samaria, taler med en Qvinde om Livsens Vand, 1—15. 2) Om den sande Tilbedelse, og at han var Messias, 16—26

3) Med sine Disciple om sin rette Næring, 31—38. 4) Omvender mange Samaritaner, 39—42. 5) Vil ei drage til Nazareth, kommer til Cana, helbreder den kongelige Tjeners Søn, 43—54.

Der Herren nu erfarede, at Pharisæerne havde hørt, at Jesus gjorde flere Disciple og * døbte flere end Johannes,

* c. 3, 22. 26.

2. (endddog Jesus ikke døbte selv, men hans Disciple):

3. da forlod han Judæa og drog atter hen til Galilæa.

4. Men han maatte reise igjennem Samaria.

5. Da kom han til en Stad i Samaria, som kaldes Sichar, nær ved det Stykke Land, som * Jakob gav Joseph sin Søn.

* 1 Mos 33, 19. c. 48, 22. Jos. 24, 32.

6. Men der var Jakobs Brønd. Der Jesus da var træt af Reisen, satte han sig ved Brønden, det var ved den sjette Time.

7. Da kom en samaritansk Qvinde, at drage Vand op. Jesus sagde til hende: giv mig at drikke.

8. Thi hans Disciple vare gangne til Staden for at kjøbe Mad.

9. Da sagde den samaritanske Qvinde til ham: hvorledes beder du, som er en Jøde, mig, som er en samaritansk Qvinde, om Drikke? Thi * Jøder holde ikke Samkvem med Samaritaner.

* 2 Kong. 17, 24. Luc. 9, 52. 53. Joh. 8, 48. Ap. G. 10, 28.

10. Jesus svarede og sagde til hende: dersom du kjendte Guds Gave, og hvo den er, som siger til dig: giv mig at drikke, da bad du ham, og han gav dig * levende Vand.

* Jer 2, 13. Joh. 6, 35. c. 7, 38. 39.

11. Qvinden sagde til ham: Herre, du har jo Intet at drage op med, og Brønden er dyb; hvorfra har du da det levende Vand?

12. Mon du være mere end vor Fader Jakob, som har givet os Brønden, og han har selv drukket deraf, og hans Børn og hans Qvæg?

13. Jesus svarede og sagde til hende: * hver den, som drikker af dette Vand, skal tørste igjen.

* c. 6, 58.

14. Men * hvo som drikker af det Vand, som jeg vil give ham, skal til evig Tid ikke tørste; men det Vand, som jeg vil give ham, skal blive i ham en Kilde af Vand, som opvælder til et evigt Liv.

* c. 6, 27. 35. c. 7, 38.

15. Qvinden siger til ham: Herre, giv mig det Vand, at jeg ikke skal tørste, og ikke komme hid, for at drage op.

16. Jesus siger til hende: gak bort, kald din Mand og kom hid.

17. Qvinden svarede og sagde: jeg har ingen Mand. Jesus siger til hende: du talede ret: jeg har ingen Mand.

18. Thi du har havt fem Mænd; og den, som du nu har, er ikke din Mand. Det sagde du sandt.

19. Qvinden siger til ham: Herre, jeg seer, at du er en * Prophet.

* Luc. 7, 16. c. 24, 19. Joh. 6, 14.

20. Vore Fædre have tilbedet paa dette Bjerg; og I sige, at * i Jerusalem er Stedet, hvor man bør tilbede. * 5 Mos. 12, 5. 11. 1 Kong. 8, 29 fl. c. 9, 3

21. Jesus siger til hende: Qvinde! tro mig, at den Time kommer, da I hverken paa dette Bjerg, ei heller i Jerusalem skulle tilbede Faderen.

22. I tilbede det, som I ikke kjende; vi tilbede det, som vi kjende; thi * Saliggjørelsen kommer fra Joderne. * 1 Mos. 12, 3. Es. 2, 3 Rom. 3, 2 c. 9, 4.

23. Men den Time kommer, ja er nu, da de sande Tilbedere skulle tilbede Faderen i Aand og Sandhed; thi og Faderen søger saadanne, som ham saaledes tilbede.

24. Gud er en Aand; og de, som ham tilbede, bør det at tilbede i Aand og Sandhed.

25. Qvinden siger til ham: jeg veed, at * Messias kommer, (hvilket betyder Christus); naar han kommer, skal han kundgjøre os alle Ting. * c. 1, 42

26. Jesus siger til hende: ham er jeg, * som taler med dig. * c. 8, 25 c. 9, 37.

27. Og i det samme kom hans Disciple, og forundrede sig, at han talede med Qvinden; dog sagde Ingen: hvad spørger du? eller, hvad taler du med hende?

28. Da lod Qvinden sit Vandkar staae og gik ind i Staden og sagde til Menneskene der:

29. Kommer, seer et Menneske, som har sagt mig alt det, jeg har gjort; mon denne ikke være den Christus?

30. Da gik de ud af Staden og kom til ham.

31. Imidlertid bade Disciplene ham og sagde: Mester, æd.

32. Men han sagde til dem: jeg har Mad at æde, den I ikke kjende.

33. Da sagde Disciplene til hverandre: mon Nogen har bragt ham Noget at æde?

34. Jesus sagde til dem: min Mad er, * at jeg gjør hans Villie, som mig udsendte, og fuldkommer hans Gjerning. * c. 5, 30.

35. Sige I ikke: der er endnu fire Maaneder, saa kommer * Høsten? See, jeg siger Eder: opløfter Eders Øine, og seer Markerne; de ere allerede hvide til Høsten. * Matt. 9, 37. Luc. 10, 2

36. Og hvo som høster, faaer Løn, og samler Frugt til et evigt Liv; paa det de skulle glæde sig tilhobe baade den, som saaer, og den, som høster.

37. Thi herudi er hiint Ord sandt: En saaer, og en Anden høster.

38. Jeg har udsendt Eder, at høste det, som I ikke arbeidede; * Andre have arbeidet, og I ere indkomne i deres Arbeide. * 1 Petr. 1, 12.

39. Men mange Samaritaner af den samme Stad troede paa ham for Qvindens Tales Skyld, som vidnede: han har sagt mig alt det, jeg har gjort.

40. Da nu Samaritanerne kom til ham, bade de ham, at

han vilde blive hos dem; og han blev der to Dage.

41. Og mange Flere troede for hans Tales Skyld.

42. Og de ſagde til Qvinden: vi troe nu ikke længere for din Tales Skyld; thi * vi have ſelv hørt, og vide, at denne er ſandelig den Verdens Frelſer, den Chriſtus. * c. 17, 8

43. Men efter to Dage gik han derfra og drog til * Galilæa. * Matt. 4, 12. Marc. 1, 14

44. Thi Jeſus vidnede ſelv, * at en Prophet bliver ikke æret i ſit Fædreneland. * Matt. 13, 57 fg.

45. Der han da kom til Galilæa, annammede de Galilæer ham, ſom havde ſeet alt det, ſom han gjorde i Jeruſalem paa Høitiden; thi de vare og komne til Høitiden.

46. Da kom Jeſus atter til * Cana i Galilæa, hvor han havde gjort Vand til Viin. Og der var en kongelig Tjener, hvis Søn laae ſyg i Capernaum. * c. 2, 1 fg.

47. Der denne hørte, at Jeſus var kommen fra Judæa til Galilæa, gik han til ham og bad ham, at han vilde komme og helbrede hans Søn; thi han var nær Døden.

48. Da ſagde Jeſus til ham: derſom I ikke ſee * Tegn og Undergjerninger, ville I ikke troe. * c. 2, 18 23. 1 Cor. 1, 22.

49. Manden ſagde til ham: Herre, kom, før mit Barn døer.

50. Jeſus ſiger til ham: gak bort; din Søn lever. Og Manden troede det Ord, ſom Jeſus ſagde til ham, og gik bort.

51. Men idet han nu drog bort, mødte hans Tjenere ham, og forkyndte og ſagde: dit Barn lever.

52. Da udſpurgte han af dem den Time, paa hvilken det var blevet bedre med ham; og de ſagde til ham: igaar ved den ſyvende Time forlod Feberen ham.

53. Da mærkede Faderen, at det var ſkeet paa den ſamme Time, paa hvilken Jeſus havde ſagt til ham: din Søn lever! og han troede ſelv, og hans ganſke Huus.

54. Dette ſit andet Tegn gjorde Jeſus, der han var kommen fra Judæa til Galilæa.

5. Capitel.

[1]) Jeſus helbreder den Syge ved Bethesda Dam paa en Sabbat, og forfølges derfor. 1—16. [2]) Forſvarer ſig, og vidner om ſin guddommelige Herlighed, 17—30 [3]) Beraaber ſig paa Faderens, Johannes' og Moſes' Vidnesbyrd, 31—47

Derefter var det Jødernes * Høitid, og Jeſus gik op til Jeruſalem. * 5 Moſ. 16, 1. 16.

2. Men der er en Dam i Jeruſalem ved Faareporten, den kaldes paa Hebraiſk Betheſda, og har fem Buegange.

3. I dem laae en ſtor Mængde af Syge, Blinde, Halte, Visne, ſom ventede paa, at Vandet ſkulde røres.

4. Thi paa viſſe Tider foer en Engel ned udi Dammen og oprørte Vandet. Hvo ſom da førſt, efter Vandets Oprør,

steg ned, blev sund, hvadsom-
helst Syge han var behæftet
med.
5. Men der var et Menneske,
som havde ligget otte og tredive
Aar i Sygdom.
6. Der Jesus saae ham ligge,
og vidste, at han havde allerede
ligget lang Tid, sagde han til
ham: vil du vorde sund?
7. Den Syge svarede ham:
Herre! jeg har Ingen, som
kan bringe mig i Dammen,
naar Vandet bliver oprørt; men
naar jeg kommer, nedstiger en
Anden før jeg.
8. Jesus sagde til ham: * staa
op; tag din Seng og gak.
* Matt. 9, 6 Ap. G. 9, 34.
9. Og strax blev Mennesket
sundt, og tog sin Seng og gik;
men det var Sabbat paa den
samme Dag.
10. Derfor sagde Jøderne til
den, som var bleven helbredet:
det er * Sabbat, det er dig ei
tilladt at bære Sengen.
* Neh. 13, 19. Jer. 17, 21 fg. Matt. 12, 2.
Marc. 2, 24. Luc. 6, 2 Joh. 9, 14. 16.
11. Han svarede dem: den,
som gjorde mig sund, han sagde
til mig: tag din Seng og gak.
12. Da spurgte de ham: hvo
er det Menneske, som sagde til
dig: tag din Seng og gak?
13. Men den, som var bleven
helbredet, vidste ikke, hvo han
var; thi Jesus havde unddraget
sig, da der var meget Folk paa
Stedet.
14. Derefter fandt Jesus ham
i Templet og sagde til ham:
see, du er bleven sund; * synd
ikke mere, at dig ikke noget †
værre skal vederfares.
* c. 8, 11. † Matt. 12, 45.
15. Mennesket gik bort og
kundgjorde Jøderne, at det var
Jesus, som havde gjort ham
sund.
16. Og derfor forfulgte Jø-
derne Jesus, og søgte at slaae
ham ihjel, fordi han havde gjort
dette paa en Sabbat.
17. Men Jesus svarede dem:
* min Fader arbeider indtil
nu, og jeg arbeider.
* c. 9, 4. c. 14, 10.
18. Derfor * søgte da Jøderne
end mere at slaae ham ihjel,
fordi han ikke alene ste brød Sab-
baten, men og kaldte † Gud
sin egen Fader, og gjorde sig
selv Gud lig. * c. 7, 30. c. 8, 37.
† c. 7, 19. c. 10, 33. Phil. 2, 6.
19. Derfor svarede Jesus og
sagde til dem: sandelig, sande-
lig siger jeg Eder: * Sønnen
kan slet intet gjøre af sig selv,
uden hvad han seer Faderen
gjøre; thi hvilke Ting, som han
gjør, de samme gjør og Søn-
nen ligesaa. * v. 30. c. 8, 38.
20. Thi * Faderen elsker Søn-
nen, og viser ham alt det, han
selv gjør; og han skal vise ham
større Gjerninger end disse, at
I skulle forundre Eder. * c. 3, 35.
21. Thi ligesom Faderen op-
vækker Døde og gjør levende,
ligesaa gjør og Sønnen levende,
hvilke han vil.
22. Ogsaa dømmer Faderen
Ingen, men har * givet Søn-
nen al Dom,
* Matt. 28, 18. Joh. 17, 2. Ap. G. 17, 31.

23. at Alle skulle ære Sønnen, ligesom de ære Faderen. * Hvo som ikke ærer Sønnen, ærer ikke Faderen, som ham udsendte.
* 1 Joh. 2, 23.

24. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: hvo som hører mit Ord, og troer den, som mig udsendte, * har et evigt Liv, og kommer ikke til Dommen, men er gaaet over fra Døden til Livet.
* Luc. 23, 43. Joh. 3, 18. c. 6, 40. 47. c. 8, 51. Rom. 8, 24. Eph. 2, 8.

25. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: den Time kommer, ja er nu, * da de Døde skulle høre Guds Søns Røst, og de, som den høre, skulle leve.
* Rom. 6, 4. Gal. 2, 20. 1 Tim. 5, 6. Aab. 3, 1.

26. Thi ligesom Faderen har Livet i sig selv, saaledes har han og givet Sønnen, at have Livet i sig selv;

27. og har givet ham Magt, ogsaa * at holde Dom, efterdi han er Menneskens Søn.
* v. 22. Ap. G. 10, 42.

28. Forundrer Eder ikke herover; thi den Time kommer, paa hvilken * alle de i Gravene skulle høre hans Røst,
* 1 Cor. 15, 52. 1 Thess. 4, 16.

29. og * de skulle gaae frem, de, som have gjort godt, til Livsens Opstandelse; men de, som have gjort ondt, til Dommens Opstandelse.
* Matt. 25, 46.

30. * Jeg kan slet Intet gjøre af mig selv; ligesom jeg hører, dømmer jeg, og min Dom er retfærdig; thi jeg søger ikke min Villie, men Faderens Villie, som har udsendt mig.
* v. 19

31. Dersom jeg vidner om mig selv, er mit Vidnesbyrd ikke sandt.

32. Der er en Anden, som vidner om mig, og jeg veed, at det Vidnesbyrd er sandt, som han vidner om mig.

33. I have * sendt til Johannes, og han har vidnet for Sandheden.
* c. 1, 19.

34. Men ikke fra et Menneske henter jeg Vidnesbyrd; dog dette siger jeg, paa det I skulle frelses.

35. Han var et brændende og skinnende Lys; men I have til en Tid villet fryde Eder ved hans Lys.

36. Men jeg har et * større Vidnesbyrd end Johannes'; thi de Gjerninger, som Faderen har givet mig at fuldkomme, † disse Gjerninger, som jeg gjør, vidne om mig, at Faderen har udsendt mig.
* c. 1, 33. † c. 3, 2. c. 7, 31. c. 10, 25. c. 14, 11.

37. Og * Faderen, som har udsendt mig, har selv vidnet om mig; I have aldrig hverken hørt hans Røst, eller † seet hans Skikkelse.
* Matt. 3, 17 fg. Joh. 8. 18. c. 12, 28. † 2 Mos. 33, 20. 1 Tim. 6, 16. 1 Joh. 4, 12.

38. Og I have ikke hans Ord blivende i Eder; thi den, som han har udsendt, ham troe I ikke.

39. I ransage * Skrifterne, fordi I mene, i dem at have et evigt Liv; og disse er det, som † vidne om mig.
* Es. 8, 20. c. 34, 16. Luc. 16, 29. Ap. G. 17, 11. 1 Tim. 4, 13. † Joh. 1, 46.

40. Og I ville ikke komme til mig, at I kunne have Livet.
41. Jeg tager ikke Ære af Mennesker;
42. men jeg kjender Eder, at I have ikke Guds Kjærlighed i Eder.
43. Jeg er kommen i min Faders Navn, og I annamme mig ikke; dersom en Anden kommer i sit eget Navn, ham skulle I annamme.
44. Hvorledes kunne I troe, I, som tage * Ære af hverandre, og den Ære, † som er af den eneste Gud, søge I ikke? * c. 12. 43. † Rom 2. 29.
45. Tænker ikke, at jeg vil anklage Eder for Faderen; der er den, som Eder anklager, * Moses, paa hvem I haabe. * Ap. G. 15. 21.
46. Dersom I troede Moses, troede I vel mig; thi han har skrevet om mig.
47. Men troe I ikke hans Skrifter, hvorledes skulle I troe mine Ord?

6. Capitel.

1) Jesus bespiser 6000 Mænd 1—15; gaaer paa Søen, 16—21. 2) Taler i Capernaum om Livsens Brød, 22—59 3) Mange forarge sig, 60—66. 4) De Tolv ville ikke forlade ham, Peter gjør sin Bekjendelse om ham, 67—71.

Derefter foer Jesus hen over Galilæas Sø, ved Tiberias.
2. Og meget Folk fulgte ham, fordi de saae hans Tegn, som han gjorde paa de Syge.
3. Men Jesus gik op paa et Bjerg og satte sig der med sine Disciple.
4. Men det var nær * Paaske, Jødernes Hoitid. * 2 Mos. 12. 18. 4 Mos. 28. 16. 5 Mos. 16, 16
5. Da Jesus nu oploftede sine Dine og saae, * at meget Folk kom til ham, sagde han til Philippus: hvor skulle vi kjøbe Brød, at disse kunne æde? * Matt 14. 14. Marc. 6. 34 fg. Luc. 9, 11
6. (Men han sagde dette, for at forsøge ham; thi han vidste selv, hvad han vilde gjøre.)
7. Philippus svarede ham: Brød for to hundrede Penninge er ikke nok for dem, at hver af dem kan faae noget Lidet.
8. En af hans Disciple, * Andreas, Simon Peters Broder, siger til ham: * c. 1, 41
9 her er en liden Dreng, som har fem Bygbrød og to smaa Fiske; men * hvad er dette til saa Mange? * 2 Kong. 4. 43
10. Men Jesus sagde: kommer Folket til at sidde; og der var meget Græs paa Stedet. Da satte Mændene sig ned, ved fem Tusinde i Tallet.
11. Men Jesus tog Brødene, * gjorde Taksigelse, og uddelede dem til Disciplene, men Disciplene til dem, som havde sat sig ned; desligeste ogsaa af † de smaa Fiske, saa meget de vilde. * 1 Sam 9, 13 † Joh. 21, 13.
12. Men * der de vare mætte, sagde han til sine Disciple: sanker tilsammen de overblevne Stykker, at Intet forkommes. * Matt. 15. 37. Marc. 8, 8
13. Da samlede de og fyldte tolv Kurve med Stykker, som

bleve tilovers af de fem Byg-
brød fra dem, som havde faaet
Mad.
14. Da nu Folket saae det
Tegn, som Jesus havde gjort,
sagde de: denne er i Sandhed
* den Prophet, som kommer til
Verden.
* Luc. 7, 16. c. 24, 31. Joh. 1. 21. 46.
15. Der Jesus da vidste, at
de vilde komme og tage ham
med Magt, for at gjøre ham
til Konge, * veg han atter op
paa Bjerget, ganske alene.
* c. 18. 36.
16. Men der det var blevet
Aften, gik hans Disciple ned
til Søen.
17. Og * de traadte i Skibet,
og kom paa hiin Side Søen
til Capernaum. Og det var
allerede blevet mørkt, og Jesus
var ikke kommen til dem.
* Matt 14, 22. Marc. 6, 45.
18. Og Søen reiste sig, da der
blæste et stærkt Veir.
19. Der de nu havde roet ved
fem og' tyve eller tredive Sta-
dier, saae de Jesus vandre paa
Søen og komme nær til Ski-
bet; og de forfærdedes.
20. Men han sagde til dem:
* det er mig; frygter ikke.
* c. 18, 6.
21. Da vilde de tage ham ind
i Skibet; og strax var Skibet
ved Landet, som de fore til.
22. Den anden Dag, da Fol-
ket, som stod paa hiin Side
Søen, saae, at intet andet Skib
var der, uden det ene, som hans
Disciple vare traadte ind i, og
at Jesus ikke var gaaet i Ski-
bet med sine Disciple, men at
hans Disciple alene vare farne
bort;
23. (men der kom andre Skibe
fra Tiberias nær til det Sted,
hvor de aade Brødet, efterat
Herren havde gjort Taksigelse;)
24. og da Folket nu saae, at
Jesus var der ikke, ei heller
hans Disciple, traadte ogsaa
de i Skibene, og kom til Ca-
pernaum, for at søge Jesus.
25. Og der de fandt ham paa
hiin Side Søen, sagde de til
ham: Rabbi, naar er du kom-
men hid?
26. Jesus svarede dem og
sagde: sandelig, sandelig siger
jeg Eder: I søge mig, ikke fordi
I saae Tegn, men fordi I aade
af Brødene og bleve mætte.
27. Arbeider ikke for den Mad,
som er forgængelig, men for
den Mad, som varer til et evigt
Liv,* hvilken Menneskens Søn
skal give Eder; thi † ham har
Faderen, Gud selv, beseglet.
* c. 3, 16 c. 4, 14.
c. 6, 40. 54. † c. 8, 18. Ap. G 10, 38.
28. Da sagde de til ham: hvad
skulle vi gjøre, at vi kunne ar-
beide Guds Gjerning?
29. Jesus svarede og sagde
til dem: dette er * Guds Gjer-
ning, at I skulle troe paa den,
som han udsendte. * 1 Joh. 3. 23.
30. Da sagde de til ham:
* hvad gjør du da for et Tegn,
at vi kunne see det, og troe dig?
hvad Arbeide gjør du?
* Matt. 12, 38. c. 16. 1. Joh. 2, 18. 1 Cor. 1, 22.
31. Vore Fædre aade * Manna
i Ørken, som skrevet er: han

gav dem Brød af Himmelen at æde. * 2 Mos. 16, 14. 15. 4 Mos. 11. 7. Ps. 78, 24.

32. Da sagde Jesus til dem: sandelig, sandelig siger jeg Eder: ikke Moses gav Eder det Brød af Himmelen; men min Fader giver Eder det Brød af Himmelen, som er det sande.

33. Thi Guds Brød er det, som kommer ned af Himmelen, og giver Verden Liv.

34. Da sagde de til ham: Herre, giv os altid dette Brød.

35. Men Jesus sagde til dem: jeg er det Livsens Brød. Hvo som kommer til mig, skal ikke hungre; og hvo som troer paa mig, * skal aldrig tørste.
* Es. 55, 1. Joh. 4, 14. c. 7, 37.

36. Men jeg har sagt Eder, at I have seet mig, og * troe dog ikke. * c 12, 37.

37. Alt, * hvad min Fader giver mig, skal komme til mig; og † den, som kommer til mig, skal jeg ingenlunde kaste hen ud.
* c. 17, 9. † c. 5, 40.

38. Thi jeg er kommen ned af Himmelen, ikke at jeg skal * gjøre min Villie, men hans Villie, som mig udsendte.
* Matt. 26, 39 Joh. 4, 34. c. 5, 30.

39. Men dette er Faderens Villie, som mig udsendte, * at jeg skal Intet miste af alt det, som han har givet mig; men jeg skal opreise det paa den yderste Dag. * c. 10, 28. c. 17, 12.

40. Men det er hans Villie, som mig udsendte, at hver den, som * seer Sønnen og † troer paa ham, skal have et evigt Liv, og jeg skal opreise ham paa den yderste Dag.
* v. 36 † c. 3, 16 c. 4, 14.

41. Da knurrede Jøderne imod ham, fordi han sagde: jeg er det Brød, som kom ned af Himmelen.

42. Og de sagde: er ikke denne Jesus, * Josephs Søn, hvis Fader og Moder vi kjende? hvorledes siger da denne: jeg er kommen ned af Himmelen?
* Matt. 13, 55 fg.

43. Derfor svarede Jesus og sagde til dem: * knurrer ikke indbyrdes. * Brg. 3, 39.

44. Ingen kan komme til mig, uden Faderen, som mig udsendte, * drager ham; og jeg skal opreise ham paa den yderste Dag. * Jer. 31 3. 13. Joh. 12, 32.

45. Der er skrevet i * Propheterne: og de skulle alle være oplærte af Gud. Hver da, som hører af Faderen og lærer, kommer til mig. * Es. 54, 13
Jer. 31, 33 Mich 4, 2. 1 Thess. 4, 9

46. Ikke at Nogen har * seet Faderen, uden den, som er fra Gud, han har seet Faderen.
* c. 1, 18.

47. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: hvo som troer paa mig, har et evigt Liv.

48. Jeg er det Livsens Brød.

49. Eders Fædre * aade Manna i Ørken, og døde.
* 2 Mos. 16, 15.
1 Cor. 10, 3. 5. Hebr. 3, 17-19.

50. Dette er det Brød, som kommer ned af Himmelen, at man skal æde af det og ikke døe.

51. Jeg er det levende Brød,

* som kom ned af Himmelen; om Nogen æder af dette Brød, han skal leve til evig Tid; og det Brød, som jeg vil give, er mit Kjød, hvilket jeg vil give † for Verdens Liv.

* c. 3, 13. † Hebr. 10, 5. 10.

52. Da kivedes Joderne indbyrdes og sagde: * hvorledes kan denne give os sit Kjød at æde?

* c. 3, 9.

53. Derfor sagde Jesus til dem: sandelig, sandelig siger jeg Eder: dersom I ikke æde Menneskens Søns Kjød og drikke hans Blod, have I ikke Livet i Eder.

54. Hvo som æder mit Kjød og drikker mit Blod, har et evigt Liv; og jeg skal opreise ham paa den yderste Dag.

55. Thi mit Kjød er sandelig Mad, og mit Blod er sandelig Drikke.

56. Hvo som æder mit Kjød og drikker mit Blod, han * bliver i mig, og jeg i ham.

* c. 15, 4.

57. Ligesom den levende Fader udsendte mig, og jeg lever ved Faderen, ligesaa skal og den, som mig æder, leve ved mig.

58. Dette er det Brød, som er kommen ned af Himmelen; ikke som Eders Fædre aade Manna og døde. Hvo som æder dette Brød, skal leve evindeligen.

59. Dette sagde han i en Synagoge, der han lærte i Capernaum.

60. Hvorfor mange af hans Disciple, der de det hørte, sagde: denne er en haard Tale, hvo kan høre ham?

61. Men der Jesus vidste ved sig selv, at hans Disciple knurrede over dette, sagde han til dem: forarger dette Eder?

62. Hvad om I da faae at see, at Menneskens Søn * farer op, hvor han var før?

* c. 3, 13.

63. Det er * Aanden, som levendegjør, Kjødet gavner intet; de Ord, som jeg taler til Eder, ere Aand og ere Liv.

* 2 Cor. 3, 6.

64. Men der ere nogle af Eder, som ikke troe. Thi Jesus * vidste fra Begyndelsen, hvilke de vare, som ikke troede, og hvo den var, som ham vilde forraade.

* c. 2, 25. c. 13, 11.

65. Og han sagde: derfor sagde jeg Eder, * at Ingen kan komme til mig, uden det er givet ham af min Fader.

* v. 44.

66. Fra den Tid traadte mange af hans Disciple tilbage, og vandrede ikke mere med ham.

67. Derfor sagde Jesus til de Tolv: monne og I ville gaae bort?

68. Da svarede Simon Peter ham: Herre, til hvem skulle vi gaae hen? Du har * det evige Livs Ord.

* Ap. G. 5, 20.

69. Og vi have troet og erkjendt, at * du er den Christus, den levende Guds Søn.

* Matt. 16, 16. Joh. 11, 27.

70. Jesus svarede dem: har jeg ikke udvalgt Eder * tolv, og een af Eder er en Djævel?

* Luc. 6, 13.

71. Men han talede om Judas, Simons Søn, Ischariotes; thi * han blev siden hans

Forræder og var een af de
Tolv. * Matt 26, 47.

7. Capitel.

[1]) Jesus drager lønligen op til Løvsalernes Høitid, 1—10. [2]) Jødernes forskjellige Domme om ham, 11—13. Jesus lærer, og forsvarer sin forrige Gjerning (c. 5, 9), 14—24. [3]) Nogle forkaste ham, Andre troe paa ham, 25—31. [4]) Tjenerne røres ved hans kraftige Tale og vilde ei gribe ham, Nicodemus forsvarer ham, 32—53.

Derefter drog Jesus omkring
i Galilæa; thi han vilde
ikke vandre i Judæa, fordi
Jøderne søgte at slaae ham
ihjel.
2. Men Jødernes Fest, * Løv=
salernes Høitid, var nær.
* 3 Mos. 23, 34.
3. Da sagde hans * Brødre
til ham: drag bort herfra og
gak til Judæa, at og dine Di=
sciple der kunne see dine Gjer=
ninger, som du gjør.
* Matt. 12, 46.
4. Thi Ingen gjør Noget i
Løndom, naar han selv søger
at blive navnkundig; dersom
du gjør Saadant, da viis dig
for Verden.
5. Thi hans Brødre * troede
ei heller paa ham. * c 6, 64
6. Da sagde Jesus til dem:
* min Tid er ikke endnu kom=
men; men Eders Tid er stedse
forhaanden. * c. 2, 4. c. 8, 20.
7. * Verden kan ikke hade
Eder; men den hader mig,
fordi jeg vidner om den, at
dens † Gjerninger ere onde.
* c 14, 17. c. 15, 18 † c. 3, 19.
8. Drager I op til denne
Høitid; jeg drager endnu ikke
op til denne Høitid, thi min
Tid er ikke endnu fuldkommet.
9. Der han havde sagt dette
til dem, blev han i Galilæa.
10. Men der hans Brødre
vare dragne op, da drog han og
selv op til Høitiden, ikke aaben=
bare, men lønligen.
11. Da ledte Jøderne efter
ham paa Høitiden og sagde:
* hvor er han? * c. 11, 56.
12. Og der blev meget *
mumlet om ham iblandt Fol=
ket; Nogle sagde: † han er en
god Mand; men Andre sagde:
nei, han forfører Folket.
* c. 9, 16. c. 10, 19.
† Matt. 21, 46 c. 27, 63. Joh 6, 14.
13. Dog talede Ingen frit om
ham, af Frygt for Jøderne.
14. Men der det nu var midt
i Høitiden, gik Jesus op i
Templet og lærte.
15. Og Jøderne forundrede
sig og sagde: * hvorledes veed
denne Skrifterne, da han ikke
er lært? * Matt 13, 54. 56
16. Jesus svarede dem og
sagde: * min Lærdom er ikke
min, men hans, som mig ud=
sendte. * c 8, 28 c. 12, 49 c 14, 10 24.
17. * Dersom Nogen vil gjøre
hans Villie, han skal kjende,
om Lærdommen er af Gud,
eller jeg taler af mig selv.
* c. 8, 32 Ebr. 5, 14. 2 P tr 1, 8.
18. Hvo som taler af sig selv,
* søger sin egen Ære, men hvo
som søger hans Ære, som ham
udsendte, han er sanddru, og
Svig er ikke i ham. * c. 5, 41.
19. Har ikke * Moses givet
Eder Loven? og † Ingen af

Eder holder Loven. Hvi søge I ** at slaae mig ihjel?

* 2 Mos. 24, 3. Joh. 1, 17. † Ap G 7, 53. ** Joh 7, 1. c. 10, 39. c. 11, 53.

20. Folket svarede og sagde: * Du har Djævelen; hvo søger at slaae dig ihjel?

* c 8, 48 52 c. 10, 20.

21. Jesus svarede og sagde til dem: een Gjerning gjorde jeg, og I forundrede Eder alle derover.

22. Moses gav Eder * Omskærelsen, (ikke, at den er fra Moses, men fra Fædrene,) og I omskære et Menneske paa Sabbaten.

* 1 Mos 17, 10. 3 Mos 12, 3.

23. Dersom et Menneske annammer Omskærelsen paa Sabbaten, paa det Moses' Lov skal ikke brydes, ere I da vrede paa mig, at jeg har gjort * et heelt Menneske sundt paa Sabbaten?

* c 5, 8

24. * Dømmer ikke efter Anseelse, men dømmer en retfærdig Dom.

* 5 Mos. 1, 16 17 c. 16, 19. Ordſ 24, 23 Jak 2, 1

25. Da sagde Nogle af dem fra Jerusalem: er det ikke ham, som de søge at slaae ihjel?

26. Og see, han taler frit og de sige Intet til ham; mon ikke de Øverste i Sandhed have kjendt, at denne er i Sandhed den Christus?

27. Dog * vi vide, hvorfra denne er; men naar Christus kommer, † veed Ingen, hvorfra han er.

* Matt 13, 55. † Joh 9, 29

28. Derfor raabte Jesus, idet han lærte i Templet, og sagde: baade kjende I mig og vide, hvorfra jeg er; og af mig selv er jeg ikke kommen, men * han er sanddru, som mig udsendte, † hvilken I ikke kjende.

* c 8, 26 42 Rom 3, 4 † Joh. 8, 55.

29. Men jeg kjender ham; thi jeg er af ham, og han udsendte mig.

30. Derfor * søgte de at gribe ham; dog † lagde Ingen Haand paa ham, thi hans ** Time var ikke endnu kommen.

* Marc 11 18 Luc 19 47. c. 20, 19 † Joh. 8, 20, 37 ** Luc 22 53.

31. Men * mange af Folket troede paa ham og sagde: naar Christus kommer, monne han skal gjøre flere Tegn, end denne har gjort?

* c 8 30

32. Pharisæerne hørte, at Folket mumlede saadant om ham; og Pharisæerne og de Ypperste-Præster sendte Tjenere ud for at gribe ham.

33. Derfor sagde Jesus til dem: * endnu en liden Tid er jeg hos Eder, saa † gaaer jeg bort til den, som mig udsendte.

* c 13, 33 † c 16, 5.

34. I skulle * lede efter mig, og ikke finde mig; og der, hvor jeg er, kunne I ikke komme.

* c 8, 21. c. 13, 33.

35. Da sagde Jøderne til hverandre: hvor vil denne gaae hen, at vi ikke skulle finde ham? Mon han vil gaae til dem, som ere adspredte iblandt Grækerne, og lære Grækerne?

36. * Hvad er det for en Tale, at han siger: I skulle lede efter mig, og ikke finde mig, og der,

hvor jeg er, kunne I ikke komme? *c. 16, 18

37. Men paa * den sidste og store Høitidsdag stod Jesus frem, og raabte og sagde: † om Nogen tørster, han komme til mig og drikke. * 3 Mos. 23, 36. † Es. 55, 1. Joh. 4, 14. Aab. 22, 17.

38. Hvo som troer paa mig, af hans Liv skal, som * Skriften siger, flyde † levende Vandstrømme. * Es. 44, 3 Joel 1, 1. Sach. 14. 8. † Es. 12, 3.

39. (Men dette sagde han om * den Aand, som de skulde annamme, † der troe paa ham; thi den Hellig Aand var ikke endnu, fordi Jesus var ikke endnu herliggjort.) * c. 16, 7. Ap G. 2, 1 fg. † Joh. 14, 17. Eph. 1, 13.

40. Derfor sagde Mange af Folket, som hørte den Tale: * denne er sandelig den Prophet. * c 4, 19.

41. Andre sagde: han er Christus; men Andre sagde: mon da Christus komme af * Galilæa? * c. 1, 47.

42. Siger ikke Skriften, at Christus kommer af Davids Sæd og af * Bethlehem, den By, hvorfra David var? * Luc 2, 4.

43. Saaledes blev der * Splid iblandt Folket om ham. * c 9, 16. c. 10, 19.

44. Men nogle af dem vilde grebet ham; dog * lagde Ingen Haand paa ham. * v. 30.

45. Da kom Tjenerne til de Ypperste-Præster og Pharisæerne, og disse sagde til dem: hvi førte I ham ikke hid?

46. Tjenerne svarede: aldrig har et Menneske talet saaledes, som dette Menneske.

47. Da svarede Pharisæerne dem: monne I og være forførte?

48. Mon nogen af de * Øverste har troet paa ham, eller af Pharisæerne? * c. 12, 42. 1 Cor. 1, 27 c 2, 8

49. Men denne Hob, som ikke kjender til Loven, er forbandet.

50. * Nikodemus, (den, som var kommen til ham om Natten, og var een af dem,) sagde til dem: * c 3, 1 c. 19, 39.

51. Mon * vor Lov dømme et Menneske, uden man først forhører ham og faaer at vide, hvad han gjør? * 2 Mos. 23, 1. 3 Mos. 19, 15. 5 Mos. 17, 8 fg. c. 19, 15.

52. De svarede og sagde til ham: mon du og være * af Galilæa? Ransag og see, at † der er ingen Prophet opstanden af Galilæa. * Luc. 22, 59. † Es. 9, 1. 2.

53. Og hver gik til sit Huus.

8. Capitel.

1) Jesus vil ei fordømme den Qvinde, som var greben i Hoer, 1—11. 2) Hans eget og Faderens Vidnesbyrd om ham, 12—20. 3) Han klager over Jødernes Vantro, 21—24. 4) Vidner atter om sig selv, 25—29. 5) Mange troe; Jesus vil frigjøre de Troende; Jøderne ere ei ret frie; de ere ei Abrahams Børn, 30—47. 6) De bespotte ham, han forsvarer sig, de ville stene ham. 48—59.

Men Jesus gik til Oliebjerget.

2. Og aarle om Morgenen kom han igjen * i Templet, og alt Folket kom til ham; og han satte sig og lærte dem. * c. 7, 14.

3. Men de Skriftkloge og
Phariſæerne førte en Qvinde
til ham, greben i Hoer, og
ſtillede hende frem i Midten.
4. Og de ſagde til ham:
Meſter, denne Qvinde er greben
i Hoer paa friſk Gjerning.
5. Men * Moſes bød os i
Loven, at ſaadanne ſkulle
ſtenes; hvad ſiger nu du?
* 3 Moſ. 20, 10 5 Moſ. 22, 22.
6. Men dette ſagde de, for at
* forſøge ham, at de kunde have
Noget at anklage ham for.
Men Jeſus bukkede ſig ned
og ſkrev med Fingeren paa
Jorden. * c. 6, 6
7. Men der de bleve ved at
ſpørge ham, reiſte han ſig op
og ſagde til dem: * den, ſom
er ſyndeløs iblandt Eder, kaſte
først Stenen paa hende.
* 5 Moſ 17, 7.
8. Og han bukkede ſig atter
ned og ſkrev paa Jorden.
9. Men der de hørte det og
bleve ſlagne af deres Samvit-
tighed, gik de bort, En efter
den Anden, fra de Ældſte af
til de Yngſte, og Jeſus blev
efterladt alene, og Qvinden
ſtaaende i Midten.
10. Men da Jeſus reiſte ſig
op og ſaae Ingen uden Qvin-
den, ſagde han til hende:
Qvinde, hvor ere hine dine An-
klagere? fordømte Ingen dig?
11. Men hun ſagde: Herre,
Ingen. Men Jeſus ſagde til
hende: jeg fordømmer dig ikke
heller; gak bort, og ſynd ikke
mere.
12. Da talede Jeſus atter til
dem og ſagde: jeg er det * Ver-
dens Lys; hvo ſom følger mig,
ſkal ikke vandre i Mørket, men
have det Livſens Lys.
* Eſ 42, 16 Joh. 1, 5. 9. c 9, 5 c. 12, 46.
13. Da ſagde Phariſæerne til
ham: du vidner om dig ſelv;
dit Vidnesbyrd er ikke ſandt.
14. Jeſus ſvarede og ſagde
til dem: * om jeg end vidner
om mig ſelv, er mit Vidnes-
byrd ſandt; thi jeg veed, hvor-
fra jeg kom, og hvor jeg gaaer
hen; men I vide ikke, hvorfra
jeg kommer, og hvor jeg gaaer
hen. * c 5, 31
15. I dømme efter Kjødet,
jeg dømmer Ingen.
16. Men derſom jeg og døm-
mer, er min Dom ſand; thi
* jeg er ikke alene, men baade
jeg og Faderen, ſom udſendte
mig. * c. 16, 32.
17. Men der er og * ſkrevet i
Eders Lov, at to Menneſkers
Vidnesbyrd er ſandt.
* 5 Moſ. 17, 6. c. 19, 15. 2 Cor. 13, 1
18. Jeg er den, ſom vidner
om mig ſelv, og Faderen, ſom
udſendte mig, vidner om mig.
19. Derfor ſagde de til ham:
hvor er din Fader? Jeſus ſva-
rede: * hverken kjende I mig, ei
heller min Fader; † derſom I
kjendte mig, kjendte I og min
Fader. * c. 16, 3 † c. 14, 7.
20. Disſe Ord talede Jeſus ved
Templets Kiſte, der han lærte i
Templet; * dog greb Ingen
ham, fordi hans Time var ikke
endnu kommen. * c. 7, 8 30. 44.
21. Da ſagde Jeſus atter til
dem: jeg gaaer bort, og I ſkulle

lede efter mig, og døe i Eders Synd; * hvor jeg gaaer hen, kunne I ikke komme. * c. 7, 34

22. Da sagde Jøderne: mon han vil slaae sig selv ihjel, fordi han siger: hvor jeg gaaer hen, kunne I ikke komme?

23. Og han sagde til dem: I ere nedenfra, * jeg er ovenfra; I ere af denne Verden, jeg er ikke af denne Verden. * c. 3, 31

24. Derfor har jeg sagt Eder, at I skulle døe i Eders Synder; thi * dersom I ikke ville troe, at det er mig, skulle I døe i Eders Synder. * Marc. 16, 16.

25. Derfor sagde de til ham: hvo er du? Og Jesus sagde til dem: just det, som jeg siger Eder.

26. Jeg har Meget at tale og dømme om Eder; men den, som mig udsendte, er * sanddru, og † hvad jeg har hørt af ham, det siger jeg for Verden.

* c. 7, 28 † c. 15, 15.

27. Men de forstode ikke, at han talede til dem om Faderen.

28. Derfor sagde Jesus til dem: * naar I faae ophøiet Menneskens Søn, da skulle I kjende, at det er mig, og at jeg gjør Intet af mig selv, men som min Fader har lært mig, saaledes taler jeg.

* c. 3, 14. c. 12, 32.

29. Og * den, som udsendte mig, er med mig: Faderen har ikke ladet mig † alene, fordi jeg gjør altid det, som er ham behageligt. * c. 14, 10 † c. 8, 16.

30. Der han talede dette, * troede Mange paa ham.

* c. 2, 11. c. 7, 31.

31. Derfor sagde Jesus til Jøderne, som havde troet paa ham: * dersom I blive i mit Ord, ere I sandelig mine Disciple; * c. 7, 17. c. 15, 10 14.

32. og I skulle forstaae Sandheden, og Sandheden skal * frigjøre Eder.

* Rom. 6, 18. c. 8, 2. Gal. 5, 1.

33. De svarede ham: vi ere Abrahams Sæd, og have aldrig været Nogens Trælle; hvorledes siger du da: I skulle vorde frie?

34. Jesus svarede dem: sandelig, sandelig siger jeg Eder: * hver den, som gjør Synd, er Syndens Træl. * Rom. 6, 16. 20.

2 Petr. 2, 19. 1 Joh. 3, 8.

35. Men * Trællen bliver ikke altid i Huset, Sønnen bliver der altid. * Gal. 4, 30

36. Dersom da Sønnen faaer frigjort Eder, skulle I være virkeligen frie.

37. Jeg veed, at I ere Abrahams Sæd; men I søge at slaae mig ihjel, fordi min Tale ikke finder Rum hos Eder.

38. Jeg taler det, som jeg har seet hos min Fader, saa gjøre I og det, som I have seet hos Eders Fader.

39. De svarede og sagde til ham: * Abraham er vor Fader. Jesus sagde til dem: dersom I vare † Abrahams Børn, gjorde I Abrahams Gjerninger.

* Matt. 3, 9 † Rom. 2, 28. c. 9, 7.

40. Men nu søge I at slaae mig ihjel, et Menneske, der har sagt Eder Sandheden, som jeg

har hørt af Gud; dette havde Abraham ikke gjort.
41. I gjøre Eders Faders Gjerninger. Derfor sagde de til ham: vi ere ikke avlede i Hoer; vi have een Fader, Gud.
42. Da sagde Jesus til dem: dersom Gud var Eders Fader, da * elskede I mig; thi jeg er udgangen og kommer fra Gud; thi jeg er ingenlunde kommen af mig selv, men han har udsendt mig. * c. 16, 27.
43. Hvi forstaae I ikke min Tale? efterdi I ikke kunne fordrage mit Ord.
44. I ere af en * Fader Djævelen, og ville gjøre Eders Faders Begjeringer. Han var en Manddraber fra Begyndelsen af og † blev ikke bestaaende i Sandheden; thi Sandhed er ikke i ham. Naar han taler Løgn, taler han af sit Eget; thi han er en ** Løgner og Løgnens Fader. * 1 Joh. 3, 8. 10. † 2 Petr. 2, 4. ** 1 Kong. 22, 22.
45. Men mig troe I ikke, fordi jeg taler Sandhed.
46. Hvo af Eder * kan overbevise mig om nogen Synd? Men siger jeg Sandhed, hvorfor troe I mig ikke? * 1 Petr. 2, 22. 1 Joh. 3, 5.
47. Hvo som * er af Gud, hører Guds Ord: derfor † høre I ikke, fordi I ere ikke af Gud. * 1 Joh. 4, 6. † Joh 6. 36. c. 10, 26.
48. Da svarede Jøderne og sagde til ham: sige vi ikke med Rette, at du er en Samaritan og * har Djævelen? * c. 7, 20
49. Jesus svarede: jeg har ikke Djævelen, men * jeg ærer min Fader, og I vanære mig. * c. 7, 28.
50. Men * jeg søger ikke min Ære, der er den, som søger den, og dømmer. * c. 7, 18.
51. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: * dersom Nogen holder mit Ord, skal han ikke see Døden evindeligen. * c. 5, 24. c. 11, 25.
52. Da sagde Jøderne til ham: nu kjende vi, at du har Djævelen; Abraham er død og Propheterne, og du siger: dersom Nogen holder mit Ord, han skal ikke smage Døden evindeligen.
53. Mon du er større end vor Fader Abraham, hvilken er død? og Propheterne ere døde; hvem gjør du dig selv til?
54. Jesus svarede: * dersom jeg ærer mig selv, er min Ære Intet; det er min Fader, som mig ærer, om hvem I sige, at han er Eders Gud. * c. 5, 31.
55. Og * I have ikke kjendt ham, men jeg kjender ham, og dersom jeg sagde: jeg kjender ham ikke, da blev jeg en Løgner, ligesom I. Men jeg kjender ham og holder hans Ord. * c. 7, 28.
56. Abraham, Eders Fader, frydede sig, at han skulde see * min Dag, og han saae den og glædede sig. * 1 Mos. 17, 17. Luc. 10, 24. Hebr. 11, 13. 17 fg.
57. Da sagde Jøderne til ham: du er ikke endnu halvtredsindstyve Aar gammel, og du har seet Abraham?

58. Jesus sagde til dem: sandelig, sandelig siger jeg Eder: * førend Abraham blev, er jeg. * c. 1, 1. 15. 30.

59. Derfor optoge de * Stene, for at kaste paa ham; men Jesus skjulte sig, og gik ud af Templet og † gik midt igjennem Mængden, og han undkom saaledes. * Joh. 10, 31. † Luc. 4, 30.

9. Capitel.

1) Jesus helbreder en Blindfødt paa en Sabbat, 1—7. 2) Denne forhøres, forsvarer Jesus, udstødes, trøstes af Jesus og undervises, 8—38. 3) Jesus bebreider Pharisæerne deres Blindhed, 39—41.

Og da han gik frem, saae han et Menneske, som var blind født.

2. Og hans Disciple spurgte ham og sagde: Mester! hvo har syndet? denne eller hans Forældre, at han er blind født?

3. Jesus svarede: * hverken denne syndede, ei heller hans Forældre; men paa det at Guds Gjerninger skulde blive aabenbarede paa ham. * Luc. 13, 2. 4.

4. Mig bør at gjøre hans Gjerninger, som mig har udsendt, saalænge det er Dag; Natten kommer, da Ingen kan arbeide.

5. Medens jeg er i Verden, er jeg * Verdens Lys. * c. 8, 12.

6. Der han det havde sagt, * spyttede han paa Jorden og gjorde Dynd af Spyttet, og smurte Dyndet paa den Blindes Øine. * Marc. 8, 23.

7. Og han sagde til ham: gak bort, to dig i Dammen * Siloam, (hvilket er udlagt: udsendt). Da gik han bort og toede sig, og kom seende tilbage. * Neh. 3, 15.

8. Da sagde Naboerne og de, som før havde seet, at han var blind: er det ikke den, som sad og tiggede?

9. Andre sagde: det er denne; men Andre: han er ham lig. Han selv sagde: det er mig.

10. Da sagde de til ham: hvorledes bleve dine Øine aabnede?

11. Han svarede og sagde: et Menneske, som kaldes Jesus, gjorde Dynd, og smurte paa mine Øine og sagde til mig: gak bort til Dammen Siloam og to dig. Men da jeg gik hen og toede mig, blev jeg seende.

12. Da sagde de til ham: hvor er han? Han sagde: jeg veed ikke.

13. Da førte de ham, som før var blind, til Pharisæerne.

14. (Men det var * en Sabbat, da Jesus gjorde Dynd og aabnede hans Øine.) * c. 5, 9.

15. Da spurgte og Pharisæerne ham atter, hvorledes han var bleven seende? Men han sagde til dem: Dynd lagde han paa mine Øine, og jeg toede mig, og seer.

16. Derfor sagde nogle af Pharisæerne: dette Menneske er ikke af Gud, efterdi han holder ikke Sabbaten. Andre sagde: hvorledes kan et syndigt Menneske gjøre saadanne Tegn? og der var * Splid imellem dem. * c. 7, 12. 43. c. 10, 19.

17. De sagde atter til den Blinde: hvad siger du om ham, efterdi han aabnede dine Øine? Men han sagde: * han er en Prophet. * Luc 7, 16

18. Men Jøderne troede ikke om ham, at han havde været blind og var bleven seende, førend de kaldte hans Forældre, som havde faaet sit Syn.

19. Og de spurgte dem og sagde: er denne Eders Søn, om hvem I sige, at han var blind født? hvorledes er han da nu seende?

20. Hans Forældre svarede dem og sagde: vi vide, at denne er vor Søn, og at han var blind født.

21. Men hvorledes han nu er bleven seende, vide vi ikke, og hvo der har aabnet hans Øine, vide vi ikke heller; han er selv gammel nok, spørger ham, han maa selv svare for sig.

22. Dette sagde hans Forældre, fordi de frygtede for Jøderne; thi * Jøderne vare allerede komne overeens om, at dersom Nogen bekjendte ham at være Christus, skulde denne blive udelukt af Synagogen. * c. 7, 13. c. 12, 42

23. Derfor sagde hans Forældre: han er gammel nok, spørger ham selv.

24. Da kaldte de anden Gang til sig det Menneske, som havde været blind, og sagde til ham: * giv Gud Æren; vi vide, at hiint Menneske er en Synder.

* Jos. 7, 19. 1 Sam 6, 5.

25. Da svarede han og sagde: om han er en Synder, veed jeg ikke; een Ting veed jeg, at jeg, som var blind, nu seer.

26. Men de sagde til ham igjen: hvad gjorde han ved dig? hvorledes aabnede han dine Øine?

27. Han svarede dem: jeg har allerede sagt Eder det, og I hørte ikke derefter. Hvorfor ville I høre det igjen? ville I og vorde hans Disciple?

28. Da skjældte de paa ham og sagde: du er hans Discipel, men vi ere Moses' Disciple.

29. Vi vide, at Gud har talet til Moses; men om denne * vide vi ikke, hvorfra han er.

* c. 7, 27. c. 8, 14.

30. Mennesket svarede og sagde til dem: det er dog underligt, at I ikke vide, hvorfra han er, og han har aabnet mine Øine.

31. Vi vide dog, at * Gud hører ikke Syndere; men dersom Nogen er gudfrygtig og gjør hans Villie, den hører han. * Job 27, 9. c. 35, 15. Ps. 66, 18. Ordsp. 15, 29. c. 28, 9. Es. 1, 15.

32. Aldrig er det hørt, at Nogen har aabnet Øinene paa en Blindfødt.

33. Var denne ikke fra Gud, da kunde han slet Intet gjøre.

34. De svarede og sagde til ham: du er ganske født i Synd, og du vil lære os? Og de stødte ham ud.

35. Jesus hørte, at de havde udstødt ham; og da han traf ham, sagde han til ham: troer du paa Guds Søn?

36. Han svarede og sagde: hvo er han, Herre, at jeg kan troe paa ham?
37. Men Jesus sagde til ham: baade har du seet ham, og den, som taler med dig, ham er det.
38. Men han sagde: jeg troer, Herre! og han kastede sig ned for ham.
39. Og Jesus sagde: * jeg er kommen til Dom i denne Verden, at de, som ikke see, skulle vorde seende, og de, som see, skulle vorde blinde.
* Matt. 13, 13. Joh. 3, 19. c 12. 47.
40. Dette hørte de af Phariſæerne, som vare hos ham, og de sagde til ham: monne og vi ere blinde?
41. Jesus sagde til dem: vare I blinde, da havde I ikke Synd; men nu sige I: vi see; derfor bliver Eders Synd.

10. Capitel.

1) Jesus ligner sig ved Døren til Faarestien, 1—10. 2) Og ved den gode Hyrde, 11—18. 3) Jøderne kives om ham, 19—21. 4) Han bekjender sig at være Christus, klager over de Vantroe, trøster dem, som troe, 22—30. 5) Nogle ville stene ham, mod hvilke han forsvarer sig, 31—39. 6) Paa hiin Side Jordan troe Mange paa ham, 40—42.

Sandelig, sandelig siger jeg Eder: hvo som ikke gaaer ind * ad Døren i Faarestien, men stiger andensteds over, han er en Tyv og en Røver.
* c. 14, 6.
2. Men den, som gaaer ind ad Døren, er Faarenes Hyrde.
3. For denne lader Dørvogteren op, og Faarene høre hans Røst; og han kalder sine egne Faar ved Navn og fører dem ud.
4. Og naar han har udladt sine egne Faar, gaaer han foran dem; og Faarene følge ham, fordi de kjende hans Røst.
5. Men en Fremmed følge de ikke, men flye fra ham, fordi de kjende ikke de Fremmedes Røst.
6. Denne Lignelse sagde Jesus til dem; men de * forstode ikke, hvad det var, som han talede til dem. * Marc. 9, 32 Luc. 18, 34.
7. Derfor sagde Jesus atter til dem: sandelig, sandelig siger jeg Eder: jeg er Faarenes Dør.
8. Alle de, som ere komne for mig, ere * Tyve og Røvere; men Faarene hørte dem ikke.
* Jer. 23, 2.
9. Jeg er Døren; dersom Nogen * gaaer ind ved mig, han skal frelses; og han skal gaae ind og gaae ud og finde Føde. * Hebr 10, 19.
10. Tyven kommer ikke, uden for at stjæle og myrde og fordærve; jeg er kommen, * at de skulle have Liv og have overflødigt. * c. 1, 4. 16.
11. Jeg er den gode * Hyrde; den gode Hyrde † sætter sit Liv til for Faarene. * Ps. 23, 1. Ps. 80, 2. Es. 40, 11. † Joh. 15, 13.
12. Men Leiesvenden og den, som ikke er Hyrde, hvilken Faarene ikke høre til, seer Ulven komme, og forlader Faarene og flyer; og Ulven røver dem og adspreder Faarene.
13. Men Leiesvenden flyer,

fordi han er en Leiesvend, og har ikke Omsorg for Faarene.
14. Jeg er den gode Hyrde, og * jeg kjender Mine, og kjendes af Mine; * 2 Tim. 2, 19.
15. (ligesom Faderen kjender mig, * kjender jeg og Faderen;) og jeg sætter mit Liv til for Faarene. * c. 6, 46.
16. Og jeg har * andre Faar, som ikke ere af denne Sti; dem bør det mig og at føre did, og de skulle høre min Røst; og der skal blive een Hjord, een Hyrde. * Ap. G. 2, 39. Eph. 2, 13. 14.
17. Derfor elsker Faderen mig, fordi jeg sætter mit Liv til, at jeg skal tage det igjen.
18. Ingen tager det fra mig, men jeg sætter det til af mig selv. Jeg har Magt at sætte det til, og har Magt at tage det igjen. Dette * Bud annammede jeg af min Fader. * c. 14, 31.
19. Da blev der atter * Splid iblandt Jøderne over disse Ord. * c. 9, 16.
20. Mange af dem sagde: * han har Djævelen og raser; hvi høre I ham? * c. 7, 20.
21. Andre sagde: disse ere ikke Ord af en Besat; mon en Djævel kan aabne de Blindes Øine.
22. Men Indvielsens Fest indtraf i Jerusalem, og det var Vinter.
23. Og Jesus gik omkring i Templet, udi * Salomons Buegang. * 1 Kong. 6, 3. Ap. G. 3, 11.
24. Da omringede Jøderne ham og sagde til ham: hvorlænge holder du vor Sjæl i Forventning? Dersom du er Christus, da siig os det frit.
25. Jesus svarede dem: jeg har sagt Eder det, og I troe ikke; de Gjerninger, som jeg gjør i min Faders Navn, * disse vidne om mig. * c. 5, 36.
26. Men * I troe ikke; thi I ere ikke af mine Faar, som jeg sagde Eder. * c. 8, 45.
27. * Mine Faar høre min Røst, og jeg kjender dem, og de følge mig. * c. 8, 47.
28. Og jeg giver dem et evigt Liv, og de skulle ingenlunde fortabes, og Ingen skal rive dem af min Haand.
29. Min Fader, som har givet mig dem, er større * end Alle; og Ingen kan rive dem af min Faders Haand. * c. 14 28.
30. * Jeg og Faderen, vi ere eet. * c. 5, 19. c. 14, 9. c 17, 11. 21 22.
31. Da toge Jøderne * atter Stene op for at stene ham. * c. 8, 59.
32. Jesus svarede dem: mange gode Gjerninger viste jeg Eder fra min Fader; for hvilken af disse Gjerninger stene I mig?
33. Jøderne svarede ham og sagde: for en god Gjerning stene vi dig ikke, men for Gudsbespottelse, og fordi du, som er et Menneske, gjør dig selv til Gud.
34. Jesus svarede dem: er der ikke * skrevet i Eders Lov: jeg har sagt: I ere Guder? * Ps. 82, 6.
35. Dersom han kalder dem Guder, til hvilke Guds Ord skete, (og Skriften kan ikke rokkes):

36. sige I da til den, hvem Faderen har helliget og sendt til Verden: du bespotter Gud, fordi jeg sagde: * jeg er Guds Søn? * c. 5, 17.
37. Dersom jeg ikke gjør min Faders Gjerninger, troer mig ikke.
38. Men dersom jeg gjør dem, om I end ikke ville troe mig, da * troer Gjerningerne; paa det I kunne kjende og troe, at Faderen er i mig, og jeg i ham. * c. 14, 10. 11.
39. Derfor søgte de atter at gribe ham; men han * undkom af deres Haand. * c. 8, 59.
40. Og han drog atter bort paa hiin Side Jordan til det Sted, * hvor Johannes først døbte, og blev der. * c. 1, 28
41. Og Mange kom til ham og sagde: Johannes gjorde vel intet Tegn; men Alt, hvad Johannes sagde om denne, var sandt.
42. Og Mange der troede paa ham.

11. Capitel.

1) Jesus opvækker Lazarus; Mange troe, 1—45. 2) Caiphas raader at ihjelslaae Jesus, 46—53. 3) Jesus unddrager sig; der tales Afskilligt om ham, 54—57.

Men der laae En syg, Lazarus af Bethania, af den By, hvor * Maria og Martha, hendes Søster, vare. * Luc. 10, 38. 39.
2. (Men Maria var den, som * salvede Herren med Salve og tørrede hans Fødder med sit Haar; hendes Broder Lazarus var syg.) * c. 12, 3.
3. Da sendte de Søstre til ham og lode ham sige: Herre! see, den, du elsker, er syg.
4. Men der Jesus det hørte, sagde han: denne Sygdom er ikke til Døden, men * til Guds Ære, at Guds Søn skal æres ved den. * c. 9, 3.
5. Men Jesus elskede Martha og hendes Søster og Lazarus.
6. Der han nu hørte, at han var syg, blev han dog to Dage paa det Sted, hvor han var.
7. Siden efter sagde han til Disciplene: lader os drage til Judæa igjen.
8. Disciplene sagde til ham: Mester! nyligen søgte Jøderne at * stene dig, og du drager atter derhen? * c. 8, 59. c. 10, 31.
9. Jesus svarede: ere der ikke tolv Timer om Dagen? Vandrer Nogen om Dagen, da støder han ikke an; thi han seer denne Verdens Lys.
10. Men vandrer Nogen * om Natten, da støder han an; thi Lyset er ikke i ham. * c. 9, 4.
11. Dette talede han, og derefter siger han til dem: Lazarus, vor Ven, * er sovet ind, men jeg gaaer hen for at opvække ham af Søvne. * Matt. 9, 24.
12. Da sagde hans Disciple: Herre! sover han, da bliver han karsk.
13. Men Jesus talede om hans Død; de derimod meente, at han talede om den naturlige Søvn.
14. Derfor sagde da Jesus dem reent ud: Lazarus er død!
15. Og jeg er glad for Eders Skyld, at jeg ikke var der, paa

det I skulle troe; men lader os gaae til ham.

16. Da sagde Thomas, (hvilket betyder Tvilling), til sine Meddisciple: lader os ogsaa gaae, at vi kunne døe med ham.

17. Da Jesus kom, fandt han ham liggende i Graven allerede fire Dage.

18. (Men Bethania var nær ved Jerusalem omtrent femten Stadier derfra.)

19. Og mange Jøder vare komne til Martha og Maria, for at trøste dem over deres Broder.

20. Da Martha nu hørte, at Jesus kom, gik hun ud ham imode, men Maria blev siddende i Huset.

21. Da sagde Martha til Jesus: Herre, havde du været her, da var min Broder ikke død.

22. Men ogsaa nu veed jeg, at hvadsomhelst du beder af Gud, vil Gud give dig.

23. Jesus sagde til hende: din Broder skal opstaae.

24. Martha siger til ham: jeg veed, * at han skal opstaae i Opstandelsen paa den yderste Dag. *Luc.14,14. Joh 5,28 29. c.6,40.

25. Jesus sagde til hende: jeg er Opstandelsen og * Livet; hvo som troer paa mig, om han end døer, † skal han dog leve.
*c.14,6. 1 Joh 5,20. †Joh.6,40.54

26. Og hver den, som lever, og troer paa mig, skal ikke døe evindeligen. Troer du dette?

27. Hun siger til ham: ja, Herre! jeg har troet, at * du er Christus, den Guds Søn, den, som kommer til Verden.
*c.4,42 c.6,69.

28. Og der hun dette havde sagt, gik hun bort, og kaldte hemmeligen sin Søster Maria og sagde: Mesteren er her og kalder ad dig.

29. Der hun det hørte, reiste hun sig strax og kom til ham.

30. (Men Jesus var ikke endnu kommen til Byen, men var paa det Sted, hvor Martha mødte ham.)

31. Da nu Jøderne, som vare hos hende i Huset og trøstede hende, saae, at Maria stod hastelig op og gik ud, fulgte de hende og sagde: hun gaaer bort til Graven, for at græde der.

32. Der Maria da kom derhen, hvor Jesus var og saae ham, faldt hun ned for hans Fødder og sagde til ham: Herre! havde du været her, da var min Broder ikke død.

33. Der Jesus da saae hende græde, og saae Jøderne græde, som kom med hende, rørtes han i Aanden, og blev heftig bevæget og sagde:

34. Hvor have I lagt ham? De sagde til ham: Herre! kom og see!

35 Jesus * græd. *Luc.19,41.

36. Da sagde Jøderne: see, hvor han elskede ham!

37. Men nogle af dem sagde: kunde ikke han, som aabnede * den Blindes Øine, have gjort, at og denne ikke var død?
*c.9,6.7.

38. Da rørtes Jesus atter inderlig og kom til Graven.

Men det var en Hule, og en Steen laae derfor.
39. Jesus sagde: tager Stenen bort! Martha, den Dødes Søster, siger til ham: Herre! han stinker allerede; thi han har ligget fire Dage.
40. Jesus sagde til hende: *sagde jeg ikke, at dersom du kunde troe, skulde du see Guds Herlighed? *v. 23. 26
41. Da toge de Stenen bort, hvor den Døde var lagt. Men Jesus oploftede sine Øine og sagde: Fader, jeg takker dig, at du har hørt mig.
42. Dog, jeg vidste, at du altid hører mig; men *for Folkets Skyld, som staaer omkring, sagde jeg det, at de skulle troe, at du har udsendt mig. *c. 12. 30
43. Og der han havde sagt dette, raabte han med høi Røst: Lazarus, kom hid ud!
44. Og den Døde kom ud, bunden med Jordeklæder om Fødder og Hænder, og hans Ansigt var ombundet med en Svededug. Jesus sagde til dem: løser ham, og lader ham gaae.
45. Derfor troede mange paa ham af de Jøder, som vare komne til Maria, og havde seet de Ting, som Jesus havde gjort.
46. Men nogle af dem gik hen til Pharisæerne og sagde dem, hvad Jesus havde gjort.
47. Derfor *forsamlede de Ypperste-Præster og Pharisæerne Raadet og sagde: hvad gjøre vi? thi dette Menneske gjør mange Tegn. *Matt. 26. 3. Marc. 14, 1. Luc. 22, 2. Ap. G. 4, 27.
48. Dersom vi lade ham saaledes blive ved, ville Alle troe paa ham; og Romerne skulle komme, og tage baade vort Land og Folk.
49. Men een af dem, Caiphas, som var dette Aars Ypperste-Præst, sagde til dem:
50. I forstaae slet Intet; ei heller betænke I, at det er os *gavnligt, at eet Menneske døer for Folket, og at ikke det ganske Folk skal fordærves. *c. 18. 14.
51. Men dette sagde han ikke af sig selv; men da han var samme Aars Ypperste-Præst, spaaede han, at Jesus skulde døe for Folket.
52. Og ikke for Folket alene; men paa det han og skulde *samle de adspredte Guds Børn til een Hob. *Eph. 2, 16.
53. Fra den Dag af *raadsloge de derfor om at ihjelslaae ham. *Matt. 12, 14.
54. Da vandrede Jesus ikke mere frit iblandt Jøderne, men gik derfra til en Egn nær ved Ørken, til en Stad, som kaldes Ephraim; og han blev der nogen Tid med sine Disciple.
55. Men Jødernes Paaske var nær; og Mange fra Landet gik op til Jerusalem før Paasken, for at rense sig.
56. Da ledte de efter Jesus og talede med hverandre, der de stode i Templet: hvad tykkes Eder, at han kommer ikke til Høitiden?
57. Men baade de Ypperste-Præster og Pharisæerne havde givet en Befaling, at dersom

Nogen vidste, hvor han var, skulde han give det tilkjende, at de kunde gribe ham.

12. Capitel.

1) Jesus spiser i Bethanien, salves, 1—8. 2) Mange komme til ham og troe; Jøderne ville og ihjelslaae Lazarus, 9—11. 3) Jesus rider ind i Jerusalem, 12—19. 4) Grækere ville see ham; han taler om Fornægtelse, om sin Herliggjørelse og faaer Vidnesbyrd fra Himmelen, 20—28. 5) Jesus underviser og formaner Folket, dog troe de ikke, 29—43. 6) Hvorfor han atter formaner dem, 44—50.

Men sex Dage for Paaske * kom Jesus til Bethania, hvor Lazarus var, der havde været død, og hvem han havde opreist fra de Døde. * Matt. 26, 6.
2. Da gjorde de ham der en Nadvere, og Martha opvartede; men Lazarus var een af dem, som sadde tilbords med ham.
3. Da tog * Maria et Pund af uforfalsket, meget kostelig Nardus-Salve, og salvede Jesu Fødder, og tørrede hans Fødder med sit Haar; men Huset blev fuldt af Salvens Lugt.
* Luc. 7, 38. Joh. 11, 2.
4. Da sagde en af hans Disciple, Judas, Simons Søn, Ischariotes, som siden forraadte ham:
5. Hvorfor blev denne Salve ikke solgt for tre hundrede Penninge og givet til Fattige?
6. Men dette sagde han ikke, fordi han havde Omsorg for de Fattige, men fordi han var en Tyv, og * havde Pungen, og bar, hvad der blev lagt deri.
* c. 13, 29.
7. Da sagde Jesus: lad hende med Fred; til min Begravelses-dag har hun bevaret den.
8. Thi * Fattige have I altid hos Eder; men mig have I ikke altid. * 5 Mos. 15, 11. Matt. 26, 11.
9. Da fik en stor Hob af Jøderne at vide, at han var der; og de kom ikke for Jesu Skyld alene, men ogsaa for at see Lazarus, * hvem han havde opreist fra de Døde. * c. 11, 43.
10. Men de Ypperste-Præster raadsloge om, ogsaa at ihjelslaae Lazarus;
11. thi for hans Skyld gik mange af Jøderne hen, og troede * paa Jesus. * c. 11, 45.
12. Den anden Dag, da den store Mængde, som var kommen til Høitiden, hørte, at Jesus kom til Jerusalem,
13. toge de Palmegrene, og gik ud imod ham og raabte: * Hosianna! velsignet være den, som kommer i Herrens Navn, den Israels Konge! * Ps. 118, 25. 26
Matt. 21, 9. Marc. 11, 10. Luc. 19, 37.
14. Men Jesus fandt en Aseníndes Føl, og satte sig derpaa, som der er skrevet:
15. Frygt ikke, * Zions Datter! see, din Konge kommer ridende paa en Asenindes Føl.
* Es. 62, 11. Sach. 9, 9.
16. Men dette forstode hans Disciple ikke først; men der Jesus var herliggjort, da kom de ihu, at dette var skrevet om ham, og at de havde gjort dette for ham.
17. Men den Mængde, som havde været med ham, vidnede, at han havde kaldt Lazarus af

Graven, og opreist ham fra de Døde.

18. Derfor gik og Folket ham imøde, fordi det havde hørte, at han havde gjort dette Tegn.

19. Da sagde Pharisæerne til hverandre: I see, at I udrette slet Intet; see, al Verden gaaer efter ham.

20. Men der vare nogle Grækere af dem, som vare gangne op for at tilbede paa Høitiden.

21. Disse gik nu til * Philippus, som var fra Bethsaida i Galilæa, og bade ham og sagde: Herre! vi ønske at see Jesus.

* c. 1, 44.

22. Philippus kommer og siger Andreas det, og Andreas og Philippus sige atter Jesus det.

23. Men Jesus svarede dem og sagde: Timen er kommen, * at Menneskens Søn skal herliggjøres. * c. 13, 32. c. 17, 1.

24. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: * uden Hvedekornet falder i Jorden og døer, bliver det ene; men dersom det døer, bærer det megen Frugt.

* 1 Cor. 15, 36.

25. * Hvo som elsker sit Liv, skal miste det; og hvo som hader sit Liv i denne Verden, skal bevare det til et evigt Liv.

* Matt. 10, 39. c. 16, 25.

26. Om Nogen tjener mig, han følge mig, og * hvor jeg er, der skal og min Tjener være, og om Nogen tjener mig, ham skal Faderen ære.

* c. 14, 3. c. 17, 24. 1 Thess. 4, 17.

27. Nu er * min Sjæl forfærdet; og hvad skal jeg sige? Fader, frels mig fra denne Time! Dog, derfor er jeg kommen til denne Time.

* Matt. 26, 38.

28. Fader, herliggjør dit Navn! Da kom en Røst af Himmelen: baade har jeg herliggjort og vil atter herliggjøre det.

29. Da sagde Folket, som stod og hørte det, at det havde tordnet; Andre sagde: en Engel talede til ham.

30. Jesus svarede og sagde: denne Røst skete ikke for min Skyld, men * for Eders Skyld.

* c. 11, 42.

31. Nu gaaer der Dom over denne Verden; nu skal denne Verdens * Fyrste udstødes.

* c. 16, 11.

32. Og jeg, naar jeg bliver * ophøiet fra Jorden, vil jeg † drage Alle til mig.

* c. 3, 14. † c. 6, 44.

33. (Men han sagde dette, for at betegne, hvad Død han skulde døe.)

34. Folket svarede ham: vi have hørt af * Loven, at Christus bliver evindeligen, og hvorledes siger du, at det bør Menneskens Søn at ophøies? hvo er denne Menneskens Søn?

* 2 Sam. 7, 13. Ps. 89, 30. 37. Ps. 110, 4. Es. 9, 6. 7. Ez. 37, 25. Dan. 2, 44. Joh. 7, 14. 27.

35. Da sagde Jesus til dem: * Lyset er endnu en liden Tid hos Eder. Vandrer den Stund, I have Lyset, at Mørke ikke skal overfalde Eder! og hvo som

vandrer i Mørket, veed ikke, hvor han gaaer hen.
* c. 8, 12. c. 11, 10.

36. Medens I have Lyset, troer paa Lyset, at I kunne blive * Lysets Børn. Dette talede Jesus og gik bort, og skjulte sig for dem. * Eph. 5, 8.
37. Men alligevel han havde gjort saa mange Tegn for deres Øine, troede de dog ikke paa ham,
38. at Esaias' den Prophets Tale skulde fuldkommes, som han har sagt: Herre! * hvo troede det, han hørte af os, og for hvem er Herrens Arm aabenbaret? * Es. 53, 1. Rom. 10, 16.
39. Derfor kunde de ikke troe, thi Esaias siger atter:
40. * han har forblindet deres Øine og forhærdet deres Hjerter, at de ikke skulde see med Øinene, og forstaae med Hjertet og omvende sig, og jeg maatte helbrede dem.
* Es. 6, 9. 10. Matt. 13, 14.
41. Dette sagde Esaias, * der han saae hans Herlighed og talede om ham. * Es. 6. 1 fg.
42. Dog alligevel troede mange ogsaa af de Øverste paa ham; men for Pharisæernes Skyld bekjendte de det ikke, at de ikke skulde blive udelukkede af Synagogen;
43. thi de elskede * Menneskenes Ære mere end Guds Ære.
* c. 5, 44.
44. Men Jesus raabte og sagde: hvo som troer paa mig, troer ikke paa mig, men paa den, som mig har udsendt.
45. Og * hvo som seer mig, seer den, som mig har udsendt.
* c. 10, 30. c. 14, 9.
46. Jeg er kommen * et Lys til Verden, at hver den, som troer paa mig, ikke skal blive i Mørket. * Luc. 2, 32.
47. Og om Nogen hører mine Ord, og troer ikke, ham dømmer jeg ikke; thi * jeg er ikke kommen, for at dømme Verden, men for at frelse Verden.
* c. 3, 17.
48. Hvo mig foragter, og annammer ikke mine Ord, * har den, som ham dømmer; det Ord, som jeg har talet, det skal dømme ham paa den yderste Dag. * c. 3, 18. c. 8, 24.
49. Thi jeg har * ikke talet af mig selv; men Faderen, som mig har udsendt, han har givet mig Befaling, hvad jeg skal sige og hvad jeg skal tale.
* c. 14, 10.
50. Og jeg veed, at hans Befaling er et evigt Liv. Derfor, hvad jeg taler, taler jeg saaledes, som Faderen har sagt mig.

13. Capitel.

1) Jesus toer Disciplenes Fødder, og formaner dem til Ydmyghed, 1—20 2) Taler om sin Forræder, 21—30. 3) Om sin Herliggjørelse, og om indbyrdes Kjærlighed, 31—35. 4) Om Peters Fald, 36—38.

Men for Paaskehoitiden, der Jesus vidste, at * hans Time var kommen, at han skulde gaae ud af denne Verden til Faderen, da, som han havde elsket sine Egne, som vare i Verden, saa elskede han dem indtil Enden.
* c. 7, 6. 30.

2. Da nu Nadveren holdtes, * og Djævelen allerede havde indskudt i Judas, Simons Søns, Ischariotes' Hjerte, at han skulde forraade ham; * Luc. 22, 3.
3. da Jesus vidste, * at Faderen havde givet ham alle Ting i Hænder, og at han udkom fra Gud og gik hen til Gud,
* Matt. 11, 27. Joh. 3, 35. c. 16, 28.
4. reiste han sig fra Nadveren, og lagde sine Klæder fra sig; og han tog et Linklæde, og bandt op om sig.
5. Derefter slog han Vand i et Bækken, og begyndte at toe Disciplenes Fødder, og at tørre dem med Linklædet, som han var ombunden med.
6. Da kom han til Simon Peter, og han sagde til ham: Herre! toer Du mine Fødder?
7. Jesus svarede og sagde til ham: hvad jeg gjør, veed du ikke nu, men du skal forstaae det herefter.
8. Peter siger til ham: du skal i Evighed ikke toe mine Fødder. Jesus svarede ham: dersom jeg ikke toer dig, har du ingen Deel med mig.
9. Simon Peter siger til ham: Herre! ikke mine Fødder alene, men ogsaa Hænderne og Hovedet.
10. Jesus siger til ham: hvo som er toet, har ikke behov, uden at toe Fødderne, men er ganske reen; og * I ere rene, men ikke alle. * c. 15, 3.
11. Thi han * kjendte den, som ham forraadte; derfor sagde han: I ere ikke alle rene. * c. 6, 64.
12. Der han da havde toet deres Fødder, og havde taget sine Klæder, satte han sig atter ned og sagde til dem: vide I, hvad jeg har gjort Eder?
13. I kalde mig: * Mester og Herre, og I tale ret, thi jeg er det. * Matt. 23, 8. 10. 1 Cor. 8, 6.
14. * Dersom da jeg, Herren og Mesteren, har toet Eders Fødder, saa ere I og skyldige at toe hverandres Fødder.
* Luc. 22, 27.
15. Thi jeg har givet Eder * et Exempel, at, ligesom jeg gjorde Eder, skulle og I gjøre.
* 1 Petr. 2, 21. 1 Joh. 2, 6.
16. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: * en Tjener er ikke større end hans Herre, ikke heller et Sendebud større, end den, ham har sendt.
* Matt. 10, 24. Luc. 6, 40. Joh. 15, 20.
17. Dersom I vide dette, ere I salige, * om I gjøre det. * Matt. 7, 24.
18. Jeg taler ikke om Eder alle, jeg veed, hvilke jeg har udvalgt; men * Skriften maa fuldkommes: den, som æder Brødet med mig, har opløftet sin Hæl mod mig.
* Ps. 41, 10. Ap. G. 1, 16.
19. * Fra nu af siger jeg Eder det, forend det skeer, at, naar det er skeet, I skulle troe, at det er mig. * c. 14, 29.
20. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: * hvo som annammer den, som jeg sender, annammer mig; men hvo mig

annammer, annammer den, som har sendt mig.
* Matt 10, 40.

21. Der Jesus havde sagt dette, blev han heftig bevæget i Aanden, og vidnede og sagde: sandelig, sandelig siger jeg Eder, at * een af Eder skal forraade mig.
* Matt. 26, 21. Marc. 14, 18. Luc. 22. 21.

22. Da saae Disciplene paa hverandre, tvivlraadige, om hvem han talede.

23. Men der var een iblandt hans Disciple, som laae op til Jesu Skjød, * hvem Jesus elskede.
* c. 21, 20.

24. Til denne nikkede derfor Simon Peter, at han skulde udsporge, hvo det maatte være, han talede om?

25. Men denne bøiede sig op til Jesu Bryst og sagde til ham: Herre! hvo er det?

26. Jesus svarede: * det er den, hvilken jeg giver det Stykke, som jeg dypper. Og han dyppede Stykket, og gav Judas, Simons Søn, Ischariotes det.
* Matt. 26, 23.

27. Og efterat han havde faaet Stykket, da gik Satan ind i ham. Da sagde Jesus til ham: hvad du gjør, det gjør snart!

28. Men Ingen af dem, som sadde tilbords, forstod, til hvad Ende han sagde ham det.

29. Thi Nogle meente, efterdi * Judas havde Pungen, at Jesus sagde til ham: kjøb, hvad vi have behov til Høitiden; eller at han skulde give Noget til Fattige.
* c. 12, 6.

30. Der han da havde taget Stykket, gik han strax ud; men det var Nat.

31. Der han da var udgangen, sagde Jesus: nu er Menneskens Søn herliggjort, og Gud er herliggjort i ham.

32. Dersom Gud er herliggjort i ham, * skal Gud og herliggjøre ham i sig selv, og han skal snart herliggjøre ham.
* c. 12, 23.

33. Børnlille! jeg er endnu lidet hos Eder. I skulle lede efter mig, og ligesom jeg * sagde til Jøderne: hvor jeg gaaer hen, kunne I ikke komme, siger jeg og Eder nu.
* c. 7, 34. c. 8, 21.

34. Jeg giver Eder en ny * Befaling, at I skulle elske hverandre; som jeg elskede Eder, at I og skulle elske hverandre.
* c. 15, 12. 17.

35. Derpaa skulle Alle * kjende, at I ere mine Disciple, dersom I have indbyrdes Kjærlighed.
* 1 Joh. 2, 5. c. 4, 20. 21.

36. Simon Peter sagde til ham: Herre! hvor gaaer du hen? Jesus svarede ham: * hvor jeg gaaer hen, kan du ikke nu følge mig; men siden skal du † følge mig.
* c. 7. 34. c. 21, 18. † 2 Petr. 1, 14.

37. Peter siger til ham: Herre! hvorfor kan jeg ikke følge dig nu? Jeg vil sætte * mit Liv til for dig.
* c. 10, 11. 15.

38. Jesus svarede ham: vil du sætte dit Liv til for mig? sandelig, sandelig siger jeg dig: * Hanen skal ikke gale, førend du skal fornægte mig tre Gange.
* Matt. 26, 34. Marc. 14, 30. Luc. 22, 34.

14. Capitel.

1) Jesus vil berede Sted for Sine, 1—4. 2) Er selv Veien til Faderen, 5—7. 3) Han og Faderen ere eet, 8—20. 4) Han vil aabenbare sig for Sine, og sende dem Aanden, 21—26. 5) Han giver dem Fred, trøster dem, og gaaer ud til Oliebjerget, 27—31.

Eders Hjerte forfærdes ikke; * troer paa Gud, og troer paa mig. * c. 12, 44

2. I min Faders Huus ere * mange Boliger; men dersom det ikke saa var, havde jeg sagt Eder det. Jeg gaaer bort, at berede Eder Sted. * 2 Cor. 5, 1. Hebr. 11, 10.

3. Og naar jeg er gaaet bort, og faaer beredt Eder Sted, kommer jeg igjen, og vil * tage Eder til mig, at hvor jeg er, skulle ogsaa I være. * c. 12, 26. c. 17, 24. Phil. 1, 23. 1 Thess. 4, 17.

4. Og hvor jeg gaaer hen, vide I, og Veien vide I.

5. Thomas siger til ham: Herre! vi vide ikke, hvor du gaaer hen; og hvorledes kunne vi vide Veien?

6. Jesus siger til ham: jeg er * Veien, og Sandheden, † og Livet; ** der kommer Ingen til Faderen uden ved mig. * Es. 35, 8. Hebr 9, 8. c. 10, 20. † Joh. 11, 25. ** c. 10, 9.

7. Havde I kjendt mig, da havde I og kjendt min Fader; og fra nu af kjende I ham, og have seet ham.

8. Philippus siger til ham: Herre! viis os Faderen, og det er os nok.

9. Jesus siger til ham: saa lang en Tid er jeg hos Eder, og du har ikke kjendt mig, Philippus? * Hvo mig har seet, har seet Faderen; hvorledes siger du da: viis os Faderen? * c. 12, 45.

10. Troer du ikke, at jeg er * i Faderen, og Faderen er i mig? De Ord, som jeg taler til Eder, † taler jeg ikke af mig selv; men Faderen, som bliver i mig, han gjør Gjerningerne. * c. 10, 38. † c 5, 19. c. 8, 28. 38.

11. Troer mig, at jeg er i Faderen, og Faderen er i mig; men ville I ikke, saa troer mig dog * for disse Gjerningers Skyld. * c. 5, 36. c. 10, 25, 38.

12. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: hvo som troer paa mig, de Gjerninger, som jeg gjør, skal og han gjøre, og han skal gjøre større end disse; thi jeg gaaer til min Fader.

13. Og * hvadsomhelst I bede om i mit Navn, det vil jeg gjøre, at Faderen maa forherliges ved Sønnen. * Matt. 7, 7. 11. c. 21, 22. Luc. 11, 9. Joh. 16, 23. 24.

14. Dersom I bede om Noget i mit Navn, vil jeg gjøre det.

15. * Dersom I elske mig, da holder mine Befalinger. * c 15, 10. 1 Joh. 5, 3.

16. Og jeg vil bede Faderen, og han skal give Eder en anden Talsmand, at han skal blive hos Eder evindeligen,

17. den Sandheds Aand, hvilken Verden ikke kan annamme, thi den seer ham ikke, kjender ham ei heller; men * I kjende ham, thi han bliver hos Eder, og skal være i Eder. * c. 7, 39. Ap. G. 5, 32.

18. Jeg vil * ikke forlade
Eder faderløse; jeg kommer til
Eder. * Jer. 51, 5 Matt. 28, 20.
19. Endnu et Lidet, og Ver=
den seer mig ikke mere, men I
see mig; thi jeg lever, og I
skulle leve.
20. Paa * den Dag skulle I
kjende, at jeg er i min Fader,
og I udi mig, og jeg i Eder.
* c. 17, 21. 23.
21. Hvo som har mine Be=
falinger, og holder dem, han
er den, som mig elsker; men
hvo mig elsker, skal elskes af
min Fader; og jeg skal elske
ham og aabenbare mig for
ham.
22. Judas (ikke Ischariotes)
siger til ham: Herre! hvor kom=
mer det, at du vil aabenbare
dig for os, og ikke for Verden?
23. Jesus svarede og sagde til
ham: om Nogen elsker mig,
skal han holde mit Ord; og
min Fader skal elske ham, og
vi skulle komme til ham, og
* tage Bolig hos ham.
* 1 Cor. 3, 16. c. 6, 19.
24. Hvo mig ikke elsker, hol=
der ikke mine Ord; og det Ord,
som I høre, er ikke mit, men
Faderens, som mig har ud=
sendt.
25. Dette har jeg talet til
Eder, medens jeg blev hos Eder.
26. Men Talsmanden * den
Hellig Aand, hvilken Faderen
skal sende i mit Navn, han skal
† lære Eder alle Ting, og minde
Eder paa alle Ting, som jeg
har sagt Eder. * Luc. 24, 49.
Joh. 15, 26. c. 16, 7. † 1 Joh. 2, 20. 27.
27. * Fred lader jeg Eder, min
Fred giver jeg Eder; jeg giver
Eder ikke, som Verden giver.
Eders Hjerte forfærdes ikke
og forsage ikke! * Phil. 4, 7.
28. I have hørt, at jeg sagde
til Eder: jeg gaaer bort, og
kommer til Eder igjen; dersom
I havde mig kjær, da glædede
I Eder, at jeg sagde: jeg gaaer
til Faderen; thi min Fader er
større end jeg.
29. Og nu har jeg sagt Eder
det, før det skeer, * at, naar
det er skeet, I da skulle troe.
* c. 13, 19.
30. Jeg skal herefter ikke tale
Meget med Eder: thi denne
Verdens Fyrste kommer, og
har slet Intet i mig.
31. Men paa det Verden skal
kjende, at jeg elsker Faderen,
og * ligesom Faderen har
befalet mig, saa gjør jeg;
† staaer op, lader os gaae
herfra. * c. 10, 18. † Matt. 26, 46.

15. Capitel.

1) Jesus taler om den aandelige Forening med ham, 1—8. 2) Formaner til indbyrdes Kjærlighed, 9—17. 3) Til Taalmodighed under Forfølgelse, 18—27.

Jeg er det sande Viintræ, og
min Fader er Viingaards=
manden.
2. Hver Green paa mig, * som
ikke bærer Frugt, den bort=
tager han, og hver den, som bæ=
rer Frugt, renser han, at den skal
bære mere Frugt. * Matt. 15, 13.
3. I ere allerede * rene for=
medelst det Ord, som jeg har
talet til Eder. * c. 13, 10.

4. Bliver * i mig, da bliver og jeg i Eder. Ligesom Grenen ikke kan bære Frugt af sig selv, uden den bliver i Træet, saa kunne I ikke heller, uden I blive i mig. * c. 6, 56.
5. Jeg er Viintræet, I ere Grenene. Hvo som bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen Frugt; * thi uden mig kunne I slet Intet gjøre.
* Es. 26, 12. 2 Cor. 3, 5 Phil. 2, 13.
6. Om Nogen ikke bliver i mig, han bliver udkastet som en Green, og visner; man sanker dem, og * kaster dem i Ilden, og de brænde. * Matt. 3, 10; c. 7, 19.
7. Dersom I blive i mig, og mine Ord blive i Eder, da * beder om hvadsomhelst I ville, og det skal vederfares Eder.
* c. 14, 13. 14.
8. * Derudi forherliges min Fader, at I bære megen Frugt, og I skulle vorde mine Disciple. * Matt. 5, 16. Phil. 1, 11.
9. Ligesom Faderen har elsket mig, saa har jeg og elsket Eder; bliver i min Kjærlighed!
10. Dersom * I holde mine Befalinger, skulle I blive i min Kjærlighed; ligesom jeg har holdt min Faders Befalinger, og bliver i hans Kjærlighed.
* c. 14, 15.
11. Dette har jeg talet til Eder, paa det min Glæde kan blive i Eder, og Eders * Glæde kan blive fuldkommen. * c. 16, 24.
12. Denne er * min Befaling at I skulle elske hverandre, ligesom jeg har elsket Eder. * c. 13, 34.
13. Ingen har større Kjærlighed end denne, at En * sætter sit Liv til for sine Venner.
* c. 10, 11. 15 Rom. 5, 7. 8 Eph. 5, 2.
14. I ere mine * Venner, dersom I gjøre, hvad jeg befaler Eder. * Matt. 12, 50. Joh. 8, 31.
15. Jeg kalder Eder ikke længere Tjenere; thi Tjeneren veed ikke, hvad hans Herre gjør; men Eder har jeg kaldet Venner; thi alt det, * som jeg har hørt af min Fader, har jeg kundgjort Eder. * c. 8, 26
16. I have ikke udvalgt mig, men jeg har udvalgt Eder og sat Eder, at I skulle gaae hen og bære Frugt og Eders Frugt skal blive ved; at hvadsomhelst I bede Faderen i mit Navn, skal han give Eder.
17. Dette * befaler jeg Eder, at I skulle elske hverandre. * c. 13, 34
18. Dersom Verden * hader Eder, da vider, at den har hadet mig førend Eder. * 1 Joh. 3, 13.
19. * Vare I af Verden, da vilde Verden elske sit Eget; men † efterdi I ikke ere af Verden, men jeg har udvalgt Eder af Verden, derfor hader Verden Eder.
* 1 Joh. 4, 5 † Joh. 17, 14. Gal. 1, 10.
20. Kommer det Ord ihu, som jeg sagde Eder: * en Tjener er ikke større end hans Herre. Have de forfulgt mig, † skulle de og forfølge Eder; have de holdt mit Ord, skulle de og holde Eders.
* Joh. 13, 16. † Matt. 24, 9. Joh. 16, 2.
21. Men alt dette skulle de gjøre Eder for mit Navns

Skyld, fordi de * ikke kjende den, som mig har udsendt.

* c 16, 3.

22. Dersom jeg ikke var kommen, og havde talet til dem, * havde de ikke Synd; men nu have de end ikke et Paaskud for deres Synd. * Luc. 12, 47. Joh. 9, 41.

23. Hvo mig hader, hader og min Fader.

24. Havde jeg * ikke gjort de Gjerninger iblandt dem, som ingen Anden har gjort, havde de ikke Synd; men nu have de seet dem, og dog hadet baade mig og min Fader. * c. 10, 37.

25. Dog, de Ord, som ere * skrevne i deres Lov, maae fuldkommes: de hadede mig uforskyldt. * Ps. 35, 19.

26. Men naar * Talsmanden kommer, hvilken jeg skal sende Eder fra Faderen, (den Sandheds Aand, som udgaaer fra Faderen), han skal vidne om mig. * c. 14, 26. c. 16, 7.

27. Men ogsaa I skulle * vidne; thi I vare med mig fra Begyndelsen.

* Ap. G. 1, 8. c. 5, 32.

16. Capitel.

[1]) Jesus taler ydermere om Forfølgelse, 1—4. [2]) Om den Hellig Aands Sendelse og Virkning, 5—15. [3]) Om sin Bortgang, 16—23. [4]) Om Bønnens Kraft, 24—27. [5]) Atter om sin Bortgang, 28—33.

Dette har jeg talet til Eder, at I skulle ikke forarges.

2. * De skulle udelukke Eder af Synagogerne, ja den Tid skal komme, at hver den, som ihjelslaaer Eder, skal mene, han viser Gud en Dyrkelse.

* Matt. 24, 9. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. Joh. 12, 42.

3. Og dette skulle de gjøre Eder, fordi * de hverken kjende Faderen, ei heller mig.

* c. 15, 21. 1 Cor. 2, 8.

4. Men dette har jeg talet til Eder, paa det, naar Timen kommer, * I skulle komme ihu, at jeg sagde Eder det; men dette sagde jeg Eder ikke fra Begyndelsen, † fordi jeg var hos Eder.

* c. 13, 19. c. 14, 29. † Matt. 9, 15.

5. Men nu * gaaer jeg hen til den, som mig udsendte, og ingen af Eder spørger mig: hvor gaaer du hen? * c. 7, 33.

6. Men fordi jeg har talet dette til Eder, har Bedrøvelse opfyldt Eders Hjerte.

7. Men jeg siger Eder Sandhed: det er Eder gavnligt, at jeg gaaer bort, thi gaaer jeg ikke bort, * skal Talsmanden ikke komme til Eder; men gaaer jeg bort, saa vil jeg sende ham til Eder. * c. 14, 16. 26. c. 15, 26.

8. Og naar han kommer, skal han overbevise Verden om Synd og om Retfærdighed og om Dom.

9. Om Synd, fordi de troe ikke paa mig;

10. men om Retfærdighed, fordi jeg gaaer hen til min Fader, og I see mig ikke længere;

11. men om Dom, fordi * denne Verdens Fyrste er dømt. * c. 12, 31. c. 14, 30.

12. Jeg har endnu Meget at sige Eder; men nu kunne I ikke bære det.

13. Men naar han, * den Sandheds Aand, kommer, skal han veilede Eder til al Sandhed; thi han skal ikke tale af sig selv, men hvadsomhelst han hører, skal han tale, og de tilkommende Ting skal han forkynde Eder. * c. 14, 26. c. 15, 26.

14. Han skal herliggjøre mig; thi han skal tage af Mit og forkynde Eder.

15. * Alt hvad Faderen har, er mit; derfor sagde jeg, at han skal tage af mit og forkynde Eder. * c. 17, 10.

16. * Om en liden Stund skulle I ikke see mig; og atter om en liden Stund skulle I see mig; thi jeg gaaer hen til Faderen. * c. 7, 33. c. 13, 33.

17. Da sagde nogle af hans Disciple til hverandre: * hvad er dette, som han siger os: om en liden Stund skulle I ikke see mig, og atter om en liden Stund skulle I see mig, og: thi jeg gaaer hen til Faderen? * c. 7, 36.

18. Da sagde de: hvad er det, som han siger: om en liden Stund? Vi forstaae ikke, hvad han taler.

19. Da vidste Jesus, at de vilde spørge ham, og han sagde til dem: derom bespørge I Eder indbyrdes, at jeg sagde: om en liden Stund skulle I ikke see mig, og atter om en liden Stund skulle I see mig.

20. Sandelig, sandelig siger jeg Eder: I skulle græde og hyle, men Verden skal glæde sig; I skulle være bedrøvede, men * Eders Bedrøvelse skal vorde til Glæde. * Ps. 30, 6. 12

21. * Qvinden, naar hun føder, har Bedrøvelse, fordi hendes Time er kommen; men naar hun har født Barnet, kommer hun ikke mere den Trængsel ihu for Glæde, at et Menneske er født til Verden. * Es. 26, 17.

22. Ogsaa I have da vel nu Bedrøvelse, men jeg vil see Eder igjen, og * Eders Hjerte skal glædes, og Ingen tager Eders Glæde fra Eder. * Es. 35, 10. c. 51, 11.

23. Og paa den samme Dag skulle I ikke spørge mig om Noget. Sandelig, sandelig siger jeg Eder, at * hvadsomhelst I bede Faderen om i mit Navn, skal han give Eder. * c. 14, 13. c. 15, 7. 16.

24. Hidindtil have I ikke bedet om Noget i mit Navn; beder, og I skulle faae, at Eders Glæde maa blive fuldkommen.

25. Dette har jeg talet til Eder ved Lignelser; men den Time kommer, da jeg ikke mere skal tale med Eder ved Lignelser, men frit ud forkynde Eder om min Fader.

26. Paa den * samme Dag skulle I bede i mit Navn, og jeg siger Eder ikke, at jeg vil bede Faderen for Eder. * c. 14, 20.

27. * Thi Faderen selv elsker Eder, efterdi I have elsket mig og † troet, at jeg er udgangen fra Gud. * c. 14, 21. † c. 17, 8. 25.

28. Jeg udgik fra Faderen og kom til Verden; jeg forlader Verden igjen og gaaer til Faderen.

29. Hans Disciple sige til ham: see, nu taler du frit ud og siger ingen Lignelse.

30. Nu vide vi, at du * veed alle Ting og har ikke behov, at Nogen spørger dig; desaarsag troe vi, at du udgik fra Gud. * c. 21, 17.

31. Jesus svarede dem: nu troe I.

32. See den Time kommer, og er allerede kommen, at I skulle * adspredes hver til Sit og forlade mig alene; dog jeg er † ikke alene; thi Faderen er med mig. * Matt. 26, 31. † Joh. 8, 16.

33. Dette har jeg talet til Eder, paa det I skulle have * Fred i mig. I Verden skulle I have Trængsel; men værer frimodige, jeg har overvundet Verden. * c. 14, 27. Rom. 5, 1. Eph. 2, 14. Col. 1, 20.

17. Capitel.

[1]) Jesus beder, at Faderen vil herliggjøre ham, 1—5. [2]) Opholde hans Disciple, som havde annammet hans Ord, 6—19. [3]) Og forene alle Troende med ham, 20—26.

Dette talede Jesus og oploftede sine Øine til Himmelen og sagde: Fader! * Timen er kommen; herliggjør din Søn, at ogsaa din Søn maa herliggjøre dig. * c. 12, 23.

2. Ligesom * du har givet ham Magt over alt Kjød, paa det han maa give alle dem, som du har givet ham, et evigt Liv. * c. 3, 35. c. 5, 25.

3. Men dette er det evige Liv, at de kjende dig, den eneste sande Gud, og den, du udsendte, Jesus Christus.

4. Jeg har herliggjort dig paa Jorden; jeg har * fuldkommet den Gjerning, som du har givet mig at gjøre. * c. 4, 34. c. 19, 30.

5. * Herliggjør du mig og nu, Fader! hos dig selv med den Herlighed, som jeg havde hos dig, før Verden var. * Ap G 3, 13.

6. Jeg har aabenbaret dit Navn for de Mennesker, * hvilke du har givet mig af Verden; de vare dine, og du har givet mig dem, og de have bevaret dit Ord. * c. 6, 37.

7. Nu vide de, at alt det, som du har givet mig, er af dig.

8. Thi de Ord, som du har givet mig, har jeg givet dem; og de have annammet dem og kjendt i Sandhed, at * jeg udgik fra dig, og de have troet, at du har udsendt mig. * c 16, 27 30.

9. Jeg beder for dem; jeg beder ikke for Verden, men for dem, som du har givet mig, thi de ere dine.

10. Og alt det, som mit er, det er dit, og det, * som dit er, det er mit; og jeg er herliggjort i dem. * c. 16, 15.

11. Og jeg er ikke mere i Verden, men disse ere i Verden, og jeg kommer til dig.

Hellige Fader, bevar dem i dit Navn, hvilke du har givet mig, * at de maae være eet, ligesom vi. * c. 10, 30. Gal. 3, 28.
12. Da jeg var hos dem i Verden, * bevarede jeg dem i dit Navn; dem, som du har givet mig, vogtede jeg, og ingen af dem blev fortabt uden det Fortabelsens Barn, at Skriften skulde fuldkommes.
* c. 6, 39. c. 10, 28. c. 18, 9.
13. Men nu * kommer jeg til dig, og dette taler jeg i Verden, at de maae have min † Glæde fuldeligen i sig. * c. 16, 5. † c. 15, 11.
14. Jeg har givet dem dit Ord; og * Verden har hadet dem, fordi de ere ikke af Verden, ligesom † jeg er ikke af Verden. * c. 15, 18. 19. † c. 18, 36.
15. Jeg beder ikke, at du skal borttage dem af Verden, men at du skal * bevare dem fra det Onde. * 2 Thesf. 3, 3.
16. De ere ikke af Verden, ligesom jeg er ikke af Verden.
17. Hellige dem i din Sandhed; * dit Ord er Sandhed.
* c. 8, 40.
18. Ligesom * du har sendt mig til Verden, saa har og jeg sendt dem til Verden.
* c. 20, 21.
19. Og * jeg helliger mig selv for dem, paa det de skulle ogsaa være helligede i Sandheden.
* 1 Cor. 1, 2. 30. Hebr. 2, 11.
20. Men jeg beder ikke alene for disse, men ogsaa for dem, som formedelst deres Ord * skulle troe paa mig.
* Ap. G. 10, 43.
21. Paa det de maae alle * være eet, † ligesom du, Fader! i mig, og jeg i dig, at de og skulle være eet i os; at Verden kan troe, at du har udsendt mig. * v. 11. † c. 10, 38.
c. 14, 20. 1 Joh. 1, 3. c. 3, 24.
22. Og jeg har givet dem den Herlighed, som du har givet mig; paa det de skulle være eet, ligesom vi ere eet;
23. jeg * i dem, og du i mig, paa det de skulle være fuldkommede til eet, og at Verden kan kjende, at du har udsendt mig, og har elsket dem, ligesom du har elsket mig. * 1 Cor. 6, 17.
24. Fader! jeg vil, at de, som du har givet mig, skulle og være hos mig, * hvor jeg er, at de maae skue min Herlighed, som du har givet mig, thi du har elsket mig, førend Verdens Grundvold blev lagt.
* c. 12, 26. c. 14, 3. Aab. 3, 21.
25. Retfærdige Fader! og * Verden kjendte dig ikke, † men jeg kjender dig, og ** disse have kjendt, at du har udsendt mig.
* c. 15, 21. c. 16, 3.
† c. 7, 29. c. 8, 55. ** c. 16, 27.
26. Og jeg kundgjorde dem dit Navn, og vil kundgjøre dem det, paa det den Kjærlighed, hvormed du elsker mig, * skal være i dem, og jeg i dem.
* c. 15, 9.

18. Capitel.

1) Jesus forraades af Judas, 1—9. 2) Peter afhugger Malchus' Øre, 10. 11. 3) Jesus bindes, føres fra Annas til Caiphas Peter følger efter, 12—18. 4) Jesus svarer den Ypperste-Præst, og Tjeneren slaaer ham,

19—24. 5) Peter fornægter ham, 25—27. 6) Jesus fremstilles for Pilatus og vidner om sit Rige, 28—40.

Der Jesus havde talet dette, * gik han ud med sine Disciple over den Bæk Kedron, hvor en Urtegaard var, i hvilken han gik ind med sine Disciple. * Matt. 26, 36. Marc. 14, 32. Luc. 22, 39.

2. Men og Judas, som ham forraadte, vidste Stedet; thi Jesus forsamledes ofte der med sine Disciple.

3. * Da tog Judas Roden og de Ypperste-Præsters og Pharisæernes Svende med sig, og kom derhen med Blus og Lamper og Vaaben. * Matt. 26, 47. Ap. G. 1, 16.

4. Men som Jesus vidste Alt, hvad der skulde komme over ham, gik han frem og sagde til dem: hvem lede I efter?

5. De svarede ham: Jesus af Nazareth. Jesus siger til dem: det er mig. Men Judas, som ham forraadte, stod og hos dem.

6. Der han da sagde til dem: det er mig, vege de tilbage og faldt til Jorden.

7. Da spurgte han dem atter: hvem lede I efter? men de sagde: Jesus af Nazareth.

8. Jesus svarede: jeg har sagt Eder, at det er mig; dersom I da lede efter mig, saa lader disse gaae.

9. Paa det * de Ord skulde fuldkommes, hvilke han havde sagt: jeg mistede end ikke een af dem, som du har givet mig. * c. 17, 12.

10. Men Simon Peter, som havde et Sværd, * drog det ud, og slog den Ypperste Præsts Tjener, og afhuggede hans høire Øre. Men den Tjener hedte Malchus. * Matt. 26, 51

11. Da sagde Jesus til Peter: stik dit Sværd i Balgen. Skal jeg ikke drikke den Kalk, som min Fader har givet mig?

12. Da toge Roden og Krigsøversten og Jødernes Svende samtligen Jesus, og bandt ham.

13. Og * de førte ham først til Annas; thi han var Svigerfader til Caiphas, som var det Aars Ypperste-Præst. * Matt. 26, 57.

14. Men det var Caiphas, * som havde givet Jøderne det Raad, at det var gavnligt, at eet Menneske skulde omkommes for Folket. * c. 11, 50.

15. Men Simon Peter og en anden Discipel fulgte Jesus; samme Discipel var kjendt af den Ypperste-Præst, og gik ind med Jesus i den Ypperste-Præsts Pallads.

16. Men Peter stod udenfor Døren. Da gik den anden Discipel, som var kjendt med den Ypperste Præst, ud, og talede med Dørvogtersken, og førte Peter ind.

17. Da siger Pigen, som var Dørvogterske, til Peter: mon ikke og du være af dette Menneskes Disciple? Han sagde: jeg er ikke.

18. Men Tjenerne og Svendene stode, og havde gjort en Kulild, (thi det var koldt,)

og varmede sig; men Peter stod
hos dem og varmede sig.
19. Da spurgte den Ypperste-
Præst Jesus om hans Disciple
og om hans Lærdom.
20. Jesus svarede ham: * jeg
har talet frit for Verden; jeg
har altid lært i Synagogen
og i Templet, der hvor Jø-
derne komme tilsammen fra
alle Steder, og jeg har Intet
talet i Løndom. * c. 7, 26
21. Hvi spørger du mig?
spørg dem, som have hørt, hvad
jeg talede til dem; see, de vide,
hvad jeg har sagt.
22. Men som han det talede,
gav een af Svendene, som stod
derhos, Jesus et Slag paa
Munden og sagde: svarer du
saaledes den Ypperste-Præst?
23. Jesus svarede ham: har
jeg talet ilde, da beviis, at det
er ondt; men har jeg talet
vel, hvi slaaer du mig?
24. Men Annas havde sendt
ham bunden til den Ypperste-
Præst Caiphas.
25. Men * Simon Peter stod
og varmede sig. Da sagde de
til ham: mon ikke og du være
af hans Disciple? Han næg-
tede det og sagde: jeg er ikke.
* Matt. 26, 58. 69.
26. En af den Ypperste-
Præsts Tjenere, som var hans
Frænde, hvis Øre Peter havde
afhugget, siger: saae jeg dig
ikke i Urtegaarden med ham?
27. Da nægtede Peter atter,
og strax goel Hanen.
28. Da førte de Jesus fra
Caiphas til * Domhuset; men
det var aarle. Og de gik ikke
ind i Domhuset, at de ikke
skulde besmittes, men at de
maatte † æde Paaske.
* Matt. 27, 2. Marc. 15, 1.
Luc. 23, 1. † 4 Mos. 28, 17. 24.
29. Derfor gik Pilatus ud til
dem og sagde: hvad Klage-
maal føre I imod dette Men-
neske?
30. De svarede og sagde til
ham: var denne ikke en Mis-
dæder, da havde vi ikke over-
antvordet dig ham.
31. Da sagde Pilatus til
dem: tager I ham, og døm-
mer ham efter Eders Lov. Da
sagde Jøderne til ham: vi tør
Ingen aflive;
32. at Jesu Ord skulde fuld-
kommes, hvilke han sagde, *
der han gav tilkjende, hvilken
Død han skulde døe.
* Matt. 20, 19. Joh. 3, 14.
33. * Da gik Pilatus igjen
ind i Domhuset, og kaldte Je-
sus og sagde til ham: er du
den Jødernes Konge?
* Matt. 27, 11.
34. Jesus svarede ham: taler
du dette af dig selv? eller have
Andre sagt dig det om mig?
35. Pilatus svarede: mon jeg
være en Jøde? dit Folk og
de Ypperste-Præster overant-
vordede mig dig; hvad har
du gjort?
36. Jesus svarede: * mit
Rige er ikke af denne Verden.
Var mit Rige af denne Ver-
den, havde vel mine Tjenere
stredet derfor, at jeg ikke var
bleven overantvordet Jøderne;

men nu er mit Rige ikke deraf.
* c. 6, 15. c. 17, 14. 1 Tim. 6, 13
37. Da sagde Pilatus til ham:
er du ikke dog en Konge?
Jesus svarede: du siger det,
at jeg er en Konge. Jeg er
dertil født, og dertil kommen
til Verden, at jeg skal vidne
om Sandheden. Hver den,
som er af Sandheden, hører
min Røst.
38. Pilatus sagde til ham:
hvad er Sandhed? Og der
han dette havde sagt, gik han
igjen ud til Joderne og sagde
til dem: * jeg finder slet
ingen Skyld hos ham.
* Matt. 27, 23.
39. Men I have en Sæd=
vane, at jeg skal lade Eder
En løs om Paasken; ville I
da, at jeg skal lade Eder den
Jødernes Konge løs?
40. Da raabte de alle igjen
og sagde: ikke denne, men Bar=
rabas; og * Barrabas var en
Røver. * Marc. 15, 7.

19. Capitel.

¹) Jesus hudstryges og forhaanes, 1—3. ²) Pilatus vil lade ham løs, men fordømmer ham omsider, 4—16. ³) Han korsfæstes imellem to Røvere, 17. 18. ⁴) Overskriften skrives, 19—22. ⁵) Hans Klæder skiftes, 23. 24. ⁶) Han trøster sin Moder, 25—27. ⁷) Skjænkes med Eddike, og døer, 28—30. ⁸) Intet Been brydes paa ham, men hans Side aabnes, 31—37. ⁹) Han jordes af Joseph og Nicodemus, 38—42.

Nu tog da Pilatus Jesus, og
lod ham * hudstryge.
* Matt. 27, 26. Marc. 15, 15. Luc. 23, 22.
2. Og Stridsmændene flet=
tede en Krone af Torne, og
satte den paa hans Hoved, og
kastede et Purpurklæde om
ham og sagde:
3. Hil være dig, du Jøder=
nes Konge; og * de sloge ham
paa Munden. * c. 18, 22.
4. Da * gik Pilatus atter
ud og sagde til dem: see, jeg
fører ham hid ud til Eder, at
I skulle vide, at jeg finder
ingen Skyld hos ham.
* c. 18, 29. 38.
5. Da gik Jesus ud, og bar
Tornekronen og Purpurklædet.
Og han sagde til dem: see,
hvilket Menneske!
6. Da nu de Ypperste=Præster
og Svendene saae ham, raabte
de og sagde: korsfæst! kors=
fæst! Pilatus siger til dem:
tager I ham og korsfæster
ham; thi jeg finder ikke Skyld
hos ham.
7. Jøderne svarede ham: vi
have * en Lov, og efter denne
vor Lov er han skyldig at døe,
fordi han har gjort sig selv
til Guds Søn. * 3 Mos. 24, 15. 16.
5 Mos. 18, 20.
8. Der Pilatus da hørte den
Tale, frygtede han mere.
9. Og han gik * ind igjen
i Domhuset, og sagde til Je=
sus: hvorfra er du. Men
Jesus gav ham ikke Svar.
* c. 18, 33.
10. Da siger Pilatus til ham:
taler du ikke med mig? veed
du ikke, at jeg har Magt til
at korsfæste dig, og at jeg
har Magt til at lade dig
løs?
11. Jesus svarede: du havde
aldeles ingen Magt mod mig,

derſom den ikke var given dig ovenfra; derfor har den, ſom overantvordede mig til dig, ſtørre Synd.

12. Derefter ſøgte Pilatus at lade ham løs. Men Jøderne raabte og ſagde: derſom du lader denne løs, er du ikke Keiſerens Ven. Hver den, ſom gjør ſig til Konge, ſætter ſig op imod Keiſeren.

13. Der Pilatus hørte disſe Ord, da førte han Jeſus ud, og ſatte ſig paa Domſtolen, paa det Sted, ſom kaldes Steenlagt, men paa Hebraiſk Gabbatha;

14. men det var Beredelſens Dag i Paaſken, ved den ſjette Time; og han ſiger til Jøderne: ſee, Eders Konge!

15. Men de raabte: bort, bort med ham! korsfæſt ham! Pilatus ſagde til dem: ſkal jeg korsfæſte Eders Konge? De Ypperſte-Præſter ſvarede: vi have ingen Konge, uden Keiſeren.

16. Derfor overantvordede han ham da til dem, for at korsfæſtes. Men de toge Jeſus og førte ham bort.

17. Og han bar ſit Kors, og * gik ud til det Sted, ſom kaldes Hovedpandeſted, og hedder paa Hebraiſk: Golgatha;

* Matt. 27, 33.

18. hvor de korsfæſtede ham, og to Andre med ham, een paa hver Side, men Jeſus midt imellem.

19. Men Pilatus havde og * ſkrevet en Overſkrift, og ſat den paa Korſet. Men der var ſkrevet: Jeſus Nazaræus, den Jødernes Konge.

* Matt. 27, 37.

20. Denne Overſkrift læſte da mange af Jøderne; thi det Sted, hvor Jeſus blev korsfæſtet, var nær ved Staden; og den var ſkrevet paa Hebraiſk, Græſk og Latin.

21. Da ſagde Jødernes Ypperſte-Præſter til Pilatus: ſkriv ikke: den Jødernes Konge; men: han ſagde: jeg er Jødernes Konge.

22. Pilatus ſvarede: hvad jeg ſkrev, det ſkrev jeg.

23. Der nu * Stridsmændene havde korsfæſtet Jeſus, toge de hans Klæder og gjorde fire Parter, for hver Stridsmand en Part, ligeledes og Kjortelen; men Kjortelen var uſyet, vævet fra øverſt heelt igjennem.

* Matt. 27, 35.

24. Da ſagde de til hverandre: lader os ikke ſønderſkære den, men lodde om den, hvis den ſkal være; paa det Skriften ſkulde fuldkommes, ſom * ſiger: de delede mine Klæder iblandt ſig, og kaſtede Lod om min Kjortel. Dette gjorde da Stridsmændene.

* Pſ. 22, 19.

25. * Men der ſtode ved Jeſu Kors hans Moder, og hans Moders Søſter, Maria, Cleophas' Huſtru, og Maria Magdalene.

* Matt. 27, 61.

26. Der Jeſus da ſaae ſin Moder, og den Diſcipel ſtaae hos, ſom han elſkede, ſiger han til ſin Moder: Qvinde, ſee det er din Søn.

27. Derefter ſiger han til

Discipelen: see, det er din
Moder. Og fra den Time tog
Discipelen hende hjem til Sit.
28. Derefter da Jesus * vidste,
at Alting var nu fuldbragt,
paa det † Skriften skulde fuld-
kommes, sagde han: jeg tørster.
* c. 18. 4. † Ps. 69, 22
29. Men der stod et Kar fuldt
af Eddike; og * de fyldte en
Svamp med Eddike, og satte
den paa en Isop-Stængel, og
holdt den til hans Mund.
* Matt. 27, 48.
30. Der nu Jesus havde
taget Eddiken, sagde han: det
er fuldbragt, og bøiede Ho-
vedet og opgav Aanden.
31. Men paa det Legemerne
ikke skulde blive paa Korset
Sabbaten over, (efterdi det var
Beredelsens Dag, thi denne
Sabbatsdag var stor) bade Jø-
derne Pilatus, at deres Been
maatte brydes, og de nedtages.
32. Da kom Stridsmændene,
og brode Benene paa den Første
og den Anden, som vare kors-
fæstede med ham.
33. Men da de kom til Jesus,
og de saae, at han var allerede
død, brode de ikke hans Been.
34. Men een af Stridsmæn-
dene stak ham i Siden med et
Spyd, og strax udgik Blod og
Vand.
35. Og den, det har seet,
har vidnet det, og hans Vid-
nesbyrd er sandt, og den
Samme veed, at han siger
Sanden, paa det I skulle troe.
36. Thi disse Ting skete, at
* Skriften skulde fuldkommes:
hans Been skal ikke sønder-
brydes. * 2 Mos. 12, 46.
37. Og atter paa et andet
Sted siger Skriften: * de skulle
see, i hvilken de have stunget.
* Sach. 12, 10. Aab. 1, 7.
38. Men * Joseph af Ari-
mathæa, (som var en Jesu
Discipel, dog † lønligen, af
Frygt for Jøderne,) bad der-
efter Pilatus, at han maatte
nedtage Jesu Legeme, og Pi-
latus tilstedte det. Da kom
han og nedtog Jesu Legeme.
* Matt. 27, 57. † Joh. 12, 42. c. 20, 19.
39. Men og Nicodemus, han,
* som tilforn var kommen til
Jesus om Natten, kom og
bragte Myrrha og Aloe sam-
menblandede, henved hundrede
Pund. * c. 3, 2.
40. Da toge de Jesu Legeme
og bandt det i Linklæder med
dyrebare Salver, som Jøder-
nes Skik er at flye Lig til Jorde.
41. Men der var ved det
Sted, hvor han blev korsfæstet,
en Urtegaard, og i Urtegaarden
en ny Grav, i hvilken endnu
aldrig Nogen var lagt.
42. Der lagde de da Jesus,
for Jødernes Beredelsesdags
Skyld, efterdi Graven var nær.

20. Capitel.

1) Maria Magdalene, Peter og Johannes besee Graven, 1—10. 2) Jesus aabenbares for Maria Magdalene, 11—18. 3) For de ti Apostler, 19—25. 4) For de Elleve, der Thomas var derhos, 26—29. 5) Hensigten af Johannes' Evangelium, 30. 31.

Men paa * den første Dag i
Ugen kom Maria Mag-
dalene aarle, der det var endnu

mørkt, til Graven og saae, at Stenen var borttagen fra Graven.

* Matt. 28, 1 Marc. 16, 1 Luc. 24, 1.

2. Da løb hun, og kom til Simon Peter og til den anden Discipel, hvilken Jesus elskede og sagde til dem: de have borttaget Herren af Graven, og vi vide ikke, hvor de have lagt ham.

3. Da * gik Peter og den anden Discipel ud, og de kom til Graven. * Luc 24, 12

4. Men de Tvende løb tilsammen, og den anden Discipel løb foran, fastere end Peter, og kom først til Graven.

5. Og da han kigede ind, saae han Linklæderne ligge, men gik dog ikke ind.

6. Da kom Simon Peter, som fulgte ham, og gik ind i Graven, og saae Linklæderne ligge,

7. og Svededugen, som han havde paa sit Hoved, ikke liggende hos Linklæderne, men sammensvøbt paa et Sted for sig selv.

8. Nu gik da og den anden Discipel, som var kommen først til Graven, ind, og saae, og troede.

9. Thi de forstode ikke endnu Skriften, at det burde ham at opstaae fra de Døde.

10. Da gik Disciplene atter hen til Deres.

11. Men Maria * stod udenfor ved Graven og græd; og som hun græd, kigede hun ind i Graven, * Marc. 16, 5

12. og hun saae to Engle sidde i hvide Klæder, een ved Hovedet og een ved Fødderne, hvor Jesu Legeme havde ligget.

13. Og de sagde til hende: Qvinde! hvi græder du? Hun sagde til dem: fordi de have taget min Herre bort, og jeg veed ikke, hvor de have lagt ham.

14. Og der hun det havde sagt, vendte hun sig tilbage, og * saae Jesus staae der, og hun vidste ikke, at det var Jesus.

* Matt 28, 9

15. Jesus siger til hende: Qvinde! hvi græder du? hvem leder du efter? Hun meente, det var Urtegaardsmanden og siger til ham: Herre! dersom du har baaret ham bort, da siig mig, hvor du har lagt ham, saa vil jeg tage ham.

16. Jesus siger til hende: Maria! Da vendte hun sig, og siger til ham: Rabbuni! hvilket betyder: Mester.

17. Jesus siger til hende: rør ikke ved mig; thi jeg er ikke endnu opfaren til min Fader; men gak til mine Brødre og siig dem: jeg farer op til min Fader og Eders Fader, og til min Gud og Eders Gud.

18. Men * Maria Magdalene kommer, og forkynder Disciplene, at hun havde seet Herren, og at han havde sagt hende dette. * Marc 16, 10

19. Men * om Aftenen paa den samme Dag, som var den første i Ugen, da Dørene vare lukte, hvor Disciplene vare forsamlede, af Frygt for Jøderne,

kom Jesus, og stod midt iblandt
dem og sagde til dem: † Fred
være med Eder! * Luc. 24, 36.
1 Cor. 15, 5. † Dom. 6, 23. c. 19, 20.
20. Og der han det sagde, viste
han dem sine Hænder og sin
Side. Da bleve Disciplene
glade, at de saae Herren.
21. Da sagde Jesus atter til
dem: Fred være med Eder!
Ligesom Faderen * har udsendt
mig, saa sender og jeg Eder.
* c. 17, 18.
22. Og der han dette sagde,
aandede han paa dem og siger
til dem: annammer den Hellig
Aand!
23. * Hvem I forlade Syn-
derne, dem ere de forladne, og
hvem I beholde dem, ere de
beholdne. * Matt. 16, 19. c. 18. 18.
24. Men Thomas, een af de
Tolv, hvilket betyder Tvilling,
var ikke med dem, der Jesus
kom.
25. Derfor sagde de andre Di-
sciple til ham: vi have seet Her-
ren. Men han sagde til dem:
uden jeg faaer seet Naglegabet i
hans Hænder og stikker min
Finger i Naglegabet og stikker
min Haand i hans Side, vil
jeg ingenlunde troe.
26. Og efter otte Dage vare
atter hans Disciple inde, og
Thomas med dem. Jesus kom,
der Dørene vare lukte, og stod
midt iblandt dem og sagde:
Fred være med Eder!
27. Derefter siger han til
Thomas: ræk din Finger hid
og see mine Hænder, og ræk
din Haand hid og stik den i
min Side, og vær ikke vantro,
men troende.
28. Og Thomas svarede og
sagde til ham: min Herre og
min Gud!
29. Jesus siger til ham: ef-
terdi du har seet mig, Tho-
mas, har du troet! salige ere
de, * som ikke have seet og dog
troet. * 1 Petr. 1. 8
30. * Desuden har Jesus og
gjort mange andre Tegn for
sine Disciples Aasyn, som ikke
ere skrevne i denne Bog.
* c. 21, 25.
31. Men dette er * skrevet,
at I skulle troe, at Jesus er
den Christus, den Guds Søn,
og at I, som troe, skulle have
Livet i hans Navn. * 1 Joh. 5, 13.

21. Capitel.

1) Jesus aabenbares for syv Disciple i Galilæa og æder med dem, 1—14. 2) Spørger Peter tre Gange, om han elsker ham, og taler om hans Død og Lidelser, 15—19. 3) Vil ei, han skal spørge om Johannes, 20—24. Ikke Alt er nedskrevet, hvad Jesus har gjort, 25.

Derefter aabenbarede Jesus
sig atter for Disciplene ved
*Tiberias' Sø; men han aaben-
barede sig saaledes. * c. 6, 1.
2. Simon Peter og * Tho-
mas, hvilket betyder Tvilling,
og † Nathanael fra Cana i Ga-
lilæa, og ** Zebedæus' Sønner,
og to andre af hans Disciple
vare tilsammen. * c. 20, 24.
† c. 1, 46. c. 2, 1. 11. ** Luc. 5, 10.
3. Simon Peter siger til dem:
jeg gaaer hen at fiske. De sige
til ham: vi komme og med dig.
De gik ud og traadte strax i

Skibet, og samme Nat fangede de Intet.
4. Men der det nu var bleven Morgen, stod Jesus ved Søbredden; men Disciplene * vidste ikke, at det var Jesus. * Luc. 24, 16.
5. Jesus siger da til dem: Børnlille! have I noget at æde? De svarede ham: nei.
6. Men han sagde til dem: * kaster Garnet til den høire Side af Skibet, saa skulle I finde. Da kastede de det ud, og de kunde ikke mere drage det for Fiskenes Mængde. * Luc. 5, 4.
7. Da siger den Discipel, * som Jesus elskede, til Peter: det er Herren. Der Simon Peter da hørte, at det var Herren, opbandt han sin Fiskerkjortel om sig, (thi han var nøgen,) og kastede sig i Søen. * c. 13, 23.
8. Men de andre Disciple kom med Skibet, (thi de vare ikke langt fra Landet, kun henved to hundrede Alen) og de droge Garnet med Fiskene.
9. Der de da traadte ud paa Landet, saae de der en Kulild og Fisk ligge derpaa og Brød.
10. Jesus siger til dem: tager hid af Fiskene, som I nu fangede.
11. Simon Peter steg op og drog Garnet paa Landet, fuldt af store Fiske, hundrede, halvtredsindstyve og tre, og alligevel de vare saa mange, sønderreves Garnet ikke.
12. Jesus siger til dem: kommer, gjører Maaltid. Men ingen af Disciplene turde spørge ham: hvo er du? thi de vidste, at det var Herren.
13. Da kom Jesus og tog Brødet, og gav dem det, * ligeledes og Fisken. * c. 6, 11.
14. Dette var nu den tredie Gang, at Jesus aabenbarede sig for sine Disciple, efterat han var opstanden fra de Døde.
15. Efterat de da havde gjort Maaltid, siger Jesus til Simon Peter: Simon, Jonas' Søn, elsker du mig * mere end disse? Han siger til ham: ja, Herre, du veed, at jeg elsker dig. Jesus siger til ham: vogt mine Lam. * Matt. 26, 33.
16. Han siger atter anden Gang til ham: Simon, Jonas' Søn, elsker du mig? Han siger til ham: ja, Herre! du veed, at jeg elsker dig. Jesus siger til ham: * vær Hyrde for mine Faar. * Ez. 34, 8.
17. Han siger tredie Gang til ham: Simon, Jonas' Søn, elsker du mig? Peter blev bedrøvet, fordi han sagde den tredie Gang til ham: elsker du mig? og han sagde til ham: Herre, du veed alle Ting, du veed, at jeg elsker dig. Jesus siger til ham: vogt mine Faar.
18. Sandelig, sandelig siger jeg dig: der du var yngre, bandt du op om dig selv, og gik, hvor du vilde; men naar du bliver gammel, skal du udrække dine Hænder, og en Anden skal binde op om dig, og føre dig derhen, hvor du ikke vil.
19. Men dette sagde han, for at betegne, med hvad Død han

skulde herliggjøre Gud. * Og
der han havde dette sagt, siger
han til ham: følg mig.
* 2 Petr. 1, 14.
20. Men Peter vendte sig og
saae den Discipel følge, * som
Jesus elskede, som og laae op
til hans Bryst i Nadveren, og
havde sagt: Herre, hvo er den,
som forraader dig? * v. 7.
21. Der Peter saae denne,
siger han til Jesus: Herre! men
hvad skal denne?
22. Jesus siger til ham: der-
som jeg vil, at han skal blive,
indtil jeg kommer, hvad an-
gaaer det dig? følg du mig.
23. Derover kom dette Sagn
ud iblandt Brødrene: denne
Discipel døer ikke; enddog Je-
sus ikke sagde til ham: han
døer ikke, men: om jeg vil, at
han skal blive, indtil jeg kom-
mer, hvad angaaer det dig?
24. Denne er den Discipel,
som * vidner om disse Ting
og har skrevet dette; og vi
vide, at † hans Vidnesbyrd er
sandt. * c. 15, 27. † c. 19, 35.
25. Men * der ere og mange
andre Ting, som Jesus har
gjort, hvilke, dersom de skulde
skrives stykkeviis, mener jeg,
at ikke en Verden selv kunde
rumme de Bøger, som skulde
skrives. * c. 20, 30.

Amen.

De hellige Apostlers Gjerninger.

1. Capitel.

1) Jesu Afskedstale og Himmelfart, 1—11. 2) Disciplenes Samdrægtighed, 12 14. 3) Peters Tale og Matthias' Udvælgelse til Apostel-Embedet, 15—26.

Den * første Beretning skrev
jeg, o Theophilus! om alt
det, som Jesus foretog sig baade
† at gjøre og lære, * Luc. 1, 3.
† Luc. 24, 19. Joh. 20, 30.
2. indtil den Dag, * han blev
optagen, efterat han havde givet
Apostlerne, hvilke han havde
udvalgt, Befaling ved den Hel-
lig Aand; * Luc. 24, 50. 51.
3. for hvilke han og, efter at
han havde lidt, fremstillede sig
levende med mange Beviis-
ninger, da han blev seet af dem
i fyrretyve Dage, og talede om
det, som hører til * Guds Rige.
* Luc. 17, 20. 21.
Rom. 14, 17. 1 Cor. 4, 20.
4. Og der han havde forsamlet
dem, befoel han dem, at de skulde
ikke vige fra Jerusalem, men
oppebie Faderens Forjættelse,
hvilken, sagde han, I * have
hørt af mig. * Luc. 24, 49.
Joh. 14, 26. c. 15, 26.
5. Thi Johannes døbte vel
* med Vand, men I skulle
døbes † med den Hellig Aand
om ikke mange Dage.
* Joh. 1, 26. † Es. 44, 3.
Matt. 3, 11. Ap. G. 2, 4. c. 11, 16 fg.
6. Som de nu vare forsam-
lede, spurgte de ham og sagde:

Herre! vil du paa denne Tid * oprette Israel Riget?
* Luc. 24, 21.

7. Men han sagde til dem: * det tilkommer ikke Eder, at vide Tid og Stund, hvilke Faderen har forbeholdt sin egen Magt. * Marc. 13, 32.

8. Men I skulle * annamme den Hellig Aands Kraft, som skal komme over Eder; og I skulle være mine † Vidner baade i Jerusalem, og i det ganske Judæa og Samaria, og indtil Jordens Ende. * c. 2, 4.
† Matt. 28, 19. Joh. 15, 27. Ap. G. 5, 32.

9. Og der han dette havde sagt, * blev han optagen, idet de saae derpaa, og en Sky tog ham bort fra deres Øine.
* Marc. 16, 19. Luc. 24, 51.

10. Og som de stirrede op mod Himmelen, der han foer hen, see, da * stode to Mænd hos dem i hvide Klæder, * Luc. 9, 30.

11. hvilke og sagde: I galilæiske Mænd, hvi staae I og see op til Himmelen? Denne Jesus, som er optagen fra Eder til Himmelen, skal komme igjen saaledes, som I have seet ham fare til Himmelen.

12. Da * vendte de om til Jerusalem, fra det Bjerg, som kaldes Oliebjerget, hvilket er nær Jerusalem, en Sabbatsreise derfra. * Luc. 24, 50-52.

13. Og der de kom derind, stege de op paa Salen, hvor de forbleve, * Peter og Jakob, og Johannes og Andreas, Philip og Thomas, Bartholomæus og Matthæus, Jakob, Alphæus' Søn, og Simon Zelotes, og Judas, Jakobs Broder. * Matt. 10, 2.

14. Alle disse holdt * eendrægtigen ved i Bøn og Paakaldelse, tilligemed Qvinderne og Maria, Jesu Moder, og med hans Brødre. * c. 2, 1.

15. Og i de Dage stod Peter op midt iblandt Disciplene og sagde, (men der var en Hob af henved hundrede og tyve Personer tilsammen):

16. I Mænd, Brødre! det burde de * Skriftens Ord at fuldkommes, hvilke den Hellig Aand havde forud talet ved Davids Mund, om Judas, som blev deres † Veileder, der grebe Jesus. * Ps. 41, 10.
Joh. 13, 18. † c. 18, 3.

17. Thi han var * regnet i vores Tal og havde annammet dette Embedes Lod.
* Luc. 6, 16.

18. Han forhvervede da en Ager ved sin Uretfærdigheds Løn og han * styrtede ned, og han brast itu, og alle hans Indvolde udvæltede.
* 2 Sam. 17, 23. Matt. 27, 5.

19. Og det er bleven vitterligt for alle dem, som boe i Jerusalem, saa at den * Ager kaldes paa deres eget Maal Hakeldama, det er Blodager.
* Sach. 11, 13. Matt. 27, 7. 8.

20. Thi der er skrevet i * Psalmernes Bog: hans Bolig blive øde og Ingen være, som boer derudi, og hans Tilsyns-Embede annamme en Anden!
* Ps. 69, 26. Ps. 109, 8.

21. Derfor bør det, at een af disse Mænd, som have været med os den ganske Tid, i hvilken den Herre Jesus gik ind og gik ud hos os,

22. ligefra Johannes' Daab indtil den Dag, der han blev optagen fra os, skal vorde et Vidne med os * om hans Opstandelse. * c. 4, 33.

23. Og de fremstillede Tvende, Joseph, som kaldtes Barsabas med Tilnavn Justus, og Matthias.

24. Og de bade og sagde: du Herre! som * kjender Alles Hjerter, giv tilkjende, hvilken af disse To du har udvalgt,
* Ps. 139, 1. 2. Jer. 17, 9. 10.

25. til at annamme denne Tjenestes og Apostel-Embedets Lod, som Judas veg fra, for at gaae hen til sit eget Sted.

26. Og de kastede * Lod imellem dem, og Lodden faldt paa Matthias, og han blev eenstemmigen optagen, at være med de elleve Apostler. * Ordsp. 16, 33.

2. Capitel.

1) Den Hellig Aands Udgydelse paa Pintsedagen og Folkets Yttringer derom, 1—13 2) Peters Tale om Christi Lidelse, Opstandelse, Himmelfart og Aandens Meddelelse ved ham, 14—36. 3) Folkets Spørgsmaal og Peters Raad og Formaning; tre Tusinde omvendes, 37—41 4) De første Christnes indbyrdes Omgængelse, 42—47

Og der Pintsefestens Dag var kommen, vare de alle * eendrægtigen tilsammen.
* c. 1, 14

2. Og der * kom pludseligen en Lyd af Himmelen, som af et fremfarende vældigt Veir, og fyldte det ganske Huus, hvor de sadde. * Joel 3, 1.

3. Og der viste sig for dem Tunger, som af Ild, der fordeelte sig og satte sig paa enhver af dem.

4. Og * de bleve alle opfyldte af den Hellig Aand, og begyndte at tale med † andre Tungemaal, eftersom Aanden gav dem at udsige. * c. 1, 5
c. 11, 15. c. 19, 6. † Marc. 16, 17.

5. Men der vare Jøder boende i Jerusalem, * gudfrygtige Mænd af alle Folkeslag under Himmelen. * c. 13, 26.

6. Der denne Lyd hørtes, kom Mængden tilsammen, og blev bestyrtet; thi Enhver havde hørt dem tale med sit eget Maal.

7. Men de * forfærdedes alle, og forundrede sig og sagde til hverandre: see, ere ikke alle disse, som tale, Galilæer?
* c. 10, 45.

8. Og hvorledes høre vi dem tale, hver paa vort eget Maal, hvorudi vi ere fødte?

9. Parther og Meder og Elamiter, og vi som boe i Mesopotamia, Judæa og Cappadocia, Pontus og Asia,

10. i Phrygia og Pamphylia, Ægypten og Lybiens Egne ved Cyrene, og vi her boende Romere,

11. Jøder og Proselyter, Creter og Araber; vi høre dem forkynde Guds store Gjerninger med vore Tungemaal.

12. Men de forfærdedes alle, og tvivlede og sagde En til

den Anden: hvad monne dette
være?
13. Men Andre spottede og
sagde: de ere fulde af sød Viin.
14. Da stod Peter frem med
de Elleve, og opløftede sin Røst,
og talede til dem: I jødiske
Mænd, og alle I, som boe i
Jerusalem! det være Eder vit-
terligt, og aabner Eders Øren
for mine Ord.
15. Thi ikke ere disse drukne,
som I mene; det er jo den
tredie Time paa Dagen.
16. Men dette er, hvad der
er sagt ved Propheten * Joel:
* Joel 3, 1 fg.
17. Og det skal skee i de sidste
Dage, siger Gud, da vil jeg
udgyde af min Aand over alt
Kjød; og Eders Sønner og *
Eders Døttre skulle prophetere,
og de Unge blandt Eder skulle
see Syner, og de Gamle skulle
have Drømme. * c. 21, 9.
18. Ja endog over mine
Trælle og over mine Træl-
qvinder vil jeg i de Dage ud-
gyde af min Aand, og de
skulle prophetere.
19. Og jeg vil lade skee Under
i Himmelen oventil, og Tegn
paa Jorden nedentil, Blod og
Ild og Røgdamp.
20. * Solen skal forvandles
til Mørke og Maanen til Blod,
førend Herrens den store og
herlige Dag kommer.
* Joel 3, 4. Matt 24, 29.
21. Og det skal skee, * hver
den, som paakalder Herrens
Navn, skal frelses. * Rom. 10, 13.
22. I israelitiske Mænd!
hører disse Ord: * Jesus af
Nazareth, en Mand, af Gud
udmærket for Eder ved kraftige
Gjerninger og Under og Tegn,
hvilke Gud gjorde ved ham
midt iblandt Eder, som I og
selv vide; * c. 10, 38
23. denne, * da han efter
Guds besluttede Raad og For-
syn var given hen, toge I og
korsfæstede ved ugudelige Hæn-
der og ihjelsloge ham.
* Luc. 22, 22. Ap G 4, 28.
24. Ham * opreiste Gud, der
han havde løst Dødens Smer-
ter, eftersom det var umuligt,
at han kunde holdes af den.
* v. 32. c. 3, 15 c 4, 10 c. 10, 40.
c. 13, 30 34 c. 17, 31. Rom 4, 24. c. 8, 11.
1 Cor. 6, 14. c. 15, 5. 2 Cor 4, 14 fg.
25. Thi David * siger om
ham: jeg havde stedse Herren
for mine Øine; thi han er
hos min høire Haand, at jeg
ikke skal rokkes. * Ps. 16, 8 fg
26. Derfor glæder mit Hjerte
sig, og min Tunge jubler; ja
ogsaa mit Kjød skal hvile i
Haab;
27. thi * du skal ikke lade
min Sjæl i de Dødes Rige,
ikke heller tilstede din Hellige
at see Forraadnelse. * c. 13, 35
28. Du har kundgjort mig
Livets Veie; du skal fylde mig
med Glæde fra dit Aasyn.
29. I Mænd, Brødre, lader
mig tale frit til Eder om Pa-
triarchen David: * han er baade
død og begraven, og hans Grav
er hos os indtil denne Dag.
* 1 Kong 2, 10 Ap G 13 36
30. Som han nu var en Pro-

phet og vidste, at * Gud havde svoret ham med en Ed, at han vilde af hans Lænders Frugt opreise Christus efter Kjødet, til at sidde paa hans Throne: * 2 Sam. 7, 12. 1 Kong. 8, 20. Ps. 89. 4. 5. Ps. 132, 11.

31. da talede han, forudseende, om Christi Opstandelse, at hans * Sjæl ikke skulde lades i de Dødes Rige, ei heller hans Kjød see Forraadnelse. * Ps. 16. 10.

32. Denne Jesus * opreiste Gud, hvortil vi alle ere Vidner. * 1 Cor. 15. 15.

33. Efterat han nu er ophøiet ved Guds høire Haand og har annammet den Hellig Aands Forjættelse af Faderen, har han udgydet den, * som I nu † see og høre. * Joh. 15. 26. † Matt. 11. 4.

34. Thi David foer ikke til Himmelen; men han * siger: Herren sagde til min Herre: sæt dig hos min høire Haand, * Ps. 110. 1. 1 Cor. 15. 25 fg.

35. indtil jeg lægger dine Fiender til dine Fødders Skammel.

36. Derfor skal alt Israels Huus visseligen vide, at denne Jesus, hvem I korsfæstede, har Gud gjort baade til en Herre og Christus.

37. Men der de det hørte, gik det dem igjennem Hjertet, og de sagde til Peter og de andre Apostler: I Mænd, Brødre! * hvad skulle vi gjøre? * c. 9. 6. c. 16. 30.

38. Men Peter sagde til dem: * omvender Eder, og hver af Eder lade sig døbe i Jesu Christi Navn til Syndernes Forladelse; og I skulle faae den Hellig Aands Gave. * Matt. 3. 2. c. 4. 17. Marc. 1. 15.

39. Thi Eder og Eders Børn hører Forjættelsen til, og alle dem, som ere langt borte, hvilkesomhelst Herren vor Gud vil * kalde dertil. * Joh. 10. 16.

40. Ogsaa med mange andre Ord vidnede han for dem og formanede dem, sigende: lader Eder frelse * fra den vanartige Slægt. * 2 Thess. 3. 2. 2 Tim. 2. 21.

41. De som nu gjerne annammede hans Ord, bleve døbte; og der vandtes samme Dag henved tre tusinde Sjæle.

42. Men de holdt sig varagtige til Apostlernes Underviisning, og Samfundet, og Brødets Brydelse, og Bønnerne.

43. Men der kom en Frygt over alle Sjæle, og der skete mange Undergjerninger og Tegn ved Apostlerne.

44. Men alle de Troende holdt sig tilsammen og * havde alle Ting tilfælles. * 5 Mos. 15. 11. Ap. G. 4. 32. Phil. 2. 4.

45. Og de * solgte deres Eiendom og Gods, og delede det ud iblandt Alle, eftersom Nogen havde behov. * Luc. 12. 33. Ap. G. 4. 34.

46. Og hver Dag vare de varagtigen og samdrægteligen i Templet, og i Husene brøde de * Brødet og nøde Maaltidet med Fryd og i Hjertets Eenfoldighed, * c. 20. 7.

47 idet de lovede Gud og
havde Yndest hos alt Folket.
Men Herren lagde * dagligen
Nogle til Menigheden, som lode
sig frelse. * c. 5, 14. c. 11, 21.

3. Capitel.

1) Peter helbreder den Halte, 1—8. 2)
Folket forundrer sig. Peter taler om Jesu
Død og Opstandelse, 9—16 3) Raader
til Omvendelse 17—26

Men Peter og Johannes gik
tilsammen op i Templet
ved Bedestunden, * som var den
niende Time. * c. 10, 3.
2. Og en Mand, som var
* halt fra Moders Liv af, blev
baaren frem; ham satte de dag-
ligen ved den Tempeldør, som
kaldtes den skjønne, at tigge
Almisse af dem, som gik ind i
Templet. * c. 14, 8.
3. Der han saae Peter og
Johannes, idet de vilde gaae
ind i Templet, bad han om
Almisse.
4. Da saae Peter tilligemed
Johannes stivt paa ham og
sagde: see paa os!
5. Og han gav Agt paa dem,
efterdi han forventede at faae
Noget af dem.
6. Men Peter sagde: Sølv
og Guld har jeg ikke; men
det, som jeg har, det giver
jeg dig: i Jesu Christi Naza-
ræi Navn * staa op, og gak.
* c. 14, 10.
7. Og han * greb ham ved
den høire Haand og reiste ham
op. * Matt. 8, 15 c. 9, 25.
8. Men strax bleve hans Been
og Ankler stærke, og han sprang
op, stod, gik omkring, og fulgte
med dem i Templet, gik om-
kring og sprang og lovede Gud.
9. Og alt Folket saae ham
gaae og love Gud.
10. Og de kjendte ham, at han
var den, som havde siddet for
den skjønne Tempeldør og tig-
get; og de bleve fulde af Ræd-
sel og Forfærdelse over det, som
ham var vederfaret.
11. Der nu den Halte, som
var helbredet, holdt paa Peter
og Johannes, løb alt Folket
sammen til dem i den Buegang,
som kaldes Salomons, og var
forfærdet.
12. Men der Peter det saae,
talede han til Folket: I israeli-
tiske Mænd! hvi forundre I
Eder over dette? eller hvi see
I stivt paa os, ligesom vi af
egen Magt eller Gudfrygtighed
havde gjort, at denne gaaer?
13. * Abrahams og Isaaks
og Jakobs Gud, vore † Fædres
Gud, har herliggjort sin Søn
Jesus, hvilken I overantvor-
dede og fornægtede for Pilatus,
der ** han dømte, at han skulde
løslades. * 2 Mos. 3, 6 15.
† Ap. G. 5, 30.
** Matt. 27, 23 fg. Joh 19, 4.
14. Men I * fornægtede den
Hellige og Retfærdige og bade,
at en Morder maatte skjænkes
Eder. * Matt. 27, 20. Marc. 15, 11 fg.
15. Men den * Livsens Fyrste
sloge I ihjel, hvilken † Gud
har opreist fra de Døde, hvor-
til vi ere Vidner. * 1 Cor. 2, 8.
† Ap. G. 2, 24 c. 4, 33.
16. Og formedelst Troen paa

hans Navn har hans Navn styrket denne, hvem I see og kjende; og Troen formedelst ham har givet denne saadan Helbredelse i alle Eders Paasyn.
17. Og nu, Brødre! jeg veed, at I have gjort det af * Uvidenhed, ligesom og Eders Overster. * c. 13, 27. 1 Cor. 2, 8.
18. Men Gud har saaledes fuldbyrdet, hvad han forud forkyndte ved alle sine * Propheters Mund, at Christus skulde lide. * Luc. 24, 44.
19. Derfor * fatter et andet Sind, og vender om, at Eders Synder maae være udslettede, paa det Vederqvægelsens Tider maae komme fra Herrens Aasyn, * c. 2, 38.
20. og han maa sende Eder den Eder forud forkyndte Jesus Christus,
21. hvilken det bør at indtage Himmelen, indtil alle Tings Fuldkommelses Tid, hvorom Gud har talet ved alle sine hellige Propheters Mund fra de ældste Dage.
22. Thi Moses sagde til Fædrene: * en Prophet skal Herren Eders Gud opreise Eder af Eders Brødre, ligesom mig, ham skulle I † høre i Alt, hvadsomhelst han monne tale til Eder. * 5 Mos. 18, 15. 18. Joh. 1, 21. † Matt. 17, 5.
23. Men det skal skee, hver * Sjæl, som ikke hører den Prophet, skal udryddes af Folket. * 5 Mos. 18, 19. Ps. 2, 12.
24. Ja ogsaa alle Propheter, fra Samuel af og derefter, saa mange som talede, have og forud forkyndt disse Dage.
25. I ere Propheternes Børn og Pagtens, hvilken Gud gjorde med vore Fædre, der han sagde til Abraham: og * i din Sæd skulle alle Slægter paa Jorden velsignes. * 1 Mos. 12, 3. c. 18, 18. Rom. 15, 8. Gal. 3, 8.
26. Eder først har Gud, der han opreiste sin Søn Jesus, sendt ham, at velsigne Eder, idet hver af Eder * vender sig fra sin Ondskab. * Ap. G. 17, 30.

4. Capitel.

1) Peter og Johannes kastes i Fængsel. Mange troe, 1—4. 2) Peter forsvarer sig frimodigen for Raadet og vidner om Jesu Opstandelse, 5—12. 3) Man truer dem og lader dem gaae, 13—22. 4) Da de komme til Deres, bede de eendrægteligen til Gud og bønhøres, 23—31. 5) Menighedens Tilstand, 32—36.

Men der de talede til Folket, kom Præsterne og Tempelets * Høvedsmand og Sadducæerne over dem; * Luc. 22, 4. 52.
2. hvilke fortrøde paa, at de lærte Folket, og kundgjorde i Jesus Opstandelsen fra de Døde.
3. Og de * lagde Haand paa dem og satte dem i Fængsel til den anden Dag; thi det var allerede Aften. * c. 5, 18.
4. Men * mange af dem, som havde hørt Ordet, troede, og Tallet paa Mændene blev henved fem tusinde. * Joh. 8, 30 c. 10, 42.
5. Men det skete Dagen derefter, at deres Øverster og Ældste og Skriftkloge forsamlede sig i Jerusalem,

6. saa og * Annas, den Ypperste-Præst, og Caiphas og Johannes og Alexander og saa mange, som vare af ypperstepræstelig Slægt.
* Luc. 3, 2. Ap. G. 5, 17.
7. Og de stillede dem frem og spurgte: * af hvad Magt eller i hvilket Navn have I gjort dette? * Matt. 21, 23.
8. Da sagde Peter, fyldt af den Hellig Aand, til dem: I Folkets Øverster og Israels Eldste!
9. efterdi * vi i Dag forhøres angaaende den Velgjerning mod det skrøbelige Menneske, ved hvem han har erholdt Frelse,
* Joh. 10, 32.
10. da skal det være Eder alle og alt det israelitiske Folk vitterligt, at ved * Jesu Christi Nazaræi Navn, † hvilken I have korsfæstet, hvilken Gud har opreist fra de Døde, ved dette staaer denne helbredet her for Eders Øine.
* c. 3, 16. † c. 2, 23 c. 5, 30.
11. Han er * den Steen, som er agtet for Intet af Eder, I Bygningsmænd! hvilken er bleven til en Hoved-Hjørnesteen. * Ps. 118, 22.
Es. 28, 16. Matt. 21, 42 fg.
12. Og der er ikke Frelse i nogen Anden; thi der er og ikke noget andet Navn under Himmelen givet iblandt Mennesker, ved hvilket * vi skulle vorde frelste. * Matt. 1, 21.
Luc. 1, 31. Ap. G. 10, 43.
13. Men der de saae Peters og Johannes' Frimodighed og havde fornummet, at de vare ulærde Mænd og læg Folk, forundrede de sig, og de kjendte dem, at de havde været med Jesus.
14. Men der de saae det Menneske, som var helbredet, staae hos dem, havde de Intet at sige derimod.
15. Men de bøde dem træde ud fra Raadet, og raadførte sig med hverandre og sagde:
16. * hvad skulle vi gjøre med disse Mennesker? thi et vitterligt Tegn er skeet ved dem, som er aabenbart for alle dem, som boe i Jerusalem, og vi kunne det ikke nægte. * Joh. 11, 47.
17. Men at det skal ikke komme videre ud iblandt Folket, da lader os alvorligen true dem, at de herefter ikke tale til noget Menneske i dette Navn.
18. Og de kaldte dem, og bøde dem, at de aldeles ikke skulde tale, ei heller lære i Jesu Navn.
19. Men Peter og Johannes svarede og sagde til dem: dømmer selv, om det er ret for Gud, at * lyde Eder mere end Gud.
* c. 5, 29.
20. Thi vi kunne ikke andet end tale det, som vi have * seet og hørt. * Matt. 11, 4.
21. Men de truede dem end mere, og lode dem løs, der de ikke fandt, hvorledes de skulde straffe dem, for Folkets Skyld; thi de lovede alle Gud for det, som var skeet.
22. Thi den Mand, paa hvem dette Helbredelsestegn var skeet, var mere end fyrretyve Aar gammel.

23. Der de nu vare løsladte, kom de til deres Egne og forkyndte dem, hvad de Ypperste-Præster og de Ældste havde sagt til dem.
24. Men de, der de hørte det, opløftede samdrægteligen Røsten til Gud og sagde: Herre, du Gud! * som har gjort Himmelen og Jorden og Havet og alle Ting, som ere i dem,
* 1 Mos. 1, 1. Es. 37, 16. Aab. 14, 7.
25. som har sagt ved Davids din Tjeners Mund: * hvorfor fnysede Hedningerne, og Folkene oplagde forfængelige Raad? * Ps. 2, 1. 2.
26. Jordens Konger reiste sig, og Fyrsterne forsamlede sig tilhobe mod Herren og mod hans Christus.
27. Thi de have i Sandhed forsamlet sig mod dit hellige Barn Jesus, hvilken du har salvet, baade * Herodes og Pontius Pilatus med Hedningerne og Israels Folk,
* Luc. 23, 12.
28. at gjøre det, som din Haand og dit Raad havde * forud besluttet at skulle skee. * c. 2, 23.
29. Og nu, Herre! see til deres Trusler, og giv dine Tjenere at tale dit Ord med * al Frimodighed; * Luc. 21, 15.
30. idet du udrækker din Haand til Helbredelse, at Tegn og Under kunne skee ved dit hellige Barns Jesu Navn.
31. Og der de havde bedet, * bevægedes Stedet, hvor de vare forsamlede, og de bleve alle fyldte med den Hellig Aand, og talede Guds Ord med Frimodighed. * c. 16, 26.
32. Men de Troendes Mængde havde * eet Hjerte og een Sjæl; og end ikke Een sagde Noget af sit Gods at være hans eget; men † alle Ting vare dem tilfælles. * c. 1, 14.
c. 2, 1. 1 Petr. 3, 8. † Ap. G. 2, 44.
33. Og Apostlerne gave * Vidnesbyrd med stor Kraft om den Herres Jesu Opstandelse, og der var stor Naade over dem alle. * c. 1, 22. c. 2, 24.
34. Der var ei heller nogen Trængende iblandt dem; thi saa mange, som eiede Agre eller Huse, solgte dem og frembare Værdien af det Solgte,
35. og lagde det for Apostlernes Fødder; men * der blev uddeelt til enhver, eftersom han havde behov. * 5 Mos. 15, 11. Es. 58, 7.
36. Men Joses, som af Apostlerne havde faaet det Tilnavn Barnabas, (det er udlagt: Trøstens Søn,) en Levit, født paa Cypern, solgte en Ager, som han havde, og bragte Pengene og lagde dem for Apostlernes Fødder.

5. Capitel.

1) Ananias' og Saphiras Løgn og Død, 1—11. 2) Apostlernes kraftige Gjerninger; Mange troe, 12—16. 3) Apostlerne sættes i Fængsel, men udlades ved en Engel, 17—20. 4) De findes i Templet, stilles for Raadet, som vilde lade dem ihjelslaae, 21—33. 5) Gamaliel redder dem ved sin Tale, 34—39. 6) De hudstryges, løslades, vedblive at prædike, 40—42.

Men en Mand, ved Navn Ananias, med Saphira hans Hustru, solgte en Eiendom,

2. og forbeholdt sig selv noget
af Værdien med sin Hustrues
Vidende, og bragte en Deel
deraf frem og * lagde den for
Apostlernes Fødder. * c 4, 35. 36.
3. Men Peter sagde: Ana-
nias, hvorfor har * Satan
fyldt dit Hjerte, at du skulde
lyve imod den Hellig Aand, og
forbeholde dig noget af Age-
rens Værdi? * Joh. 13, 2.
4. Var den ikke din, der du
eiede den, og det, den blev solgt
for, var i din Magt? Hvi har
du sat dig denne Gjerning for i
dit Hjerte? Du har ikke løiet *
for Menneskene, men for Gud.
* 1 Thess. 4, 8.
5. Men der Ananias hørte
disse Ord, faldt han om og
opgav Aanden. Og der kom en
* stor Frygt over Alle, som
det hørte. * Luc. 1, 65. c. 7, 16.
6. Men de unge Karle stode
op og besørgede Liget, og * bare
ham ud og begrove ham.
* 3 Mos. 10, 4. 5.
7. Men det skete ved tre Ti-
mer derefter, da kom hans Hu-
stru ind og vidste ikke, hvad
skeet var.
8. Men Peter sagde til hende:
siig mig, om I solgte Ageren til
den Priis? Men hun sagde:
ja, til den Priis.
9. Men Peter sagde til hende:
hvorledes ere I dog blevne
enige om at friste Herrens
Aand? See, deres Fødder, som
begrove din Mand, ere for Dø-
ren, og de skulle udbære dig.
10. Men hun faldt strax om
for hans Fødder og opgav
Aanden; men de unge Karle
kom ind og fandt hende død,
og bare hende ud og begrove
hende hos hendes Mand.
11. Og en * stor Frygt kom
over den ganske Menighed og
over Alle, som dette hørte. * v 5.
12. Men der skete mange Tegn
og Undergjerninger iblandt
Folket ved Apostlernes Hænder;
og de vare alle samdrægteligen
i Salomons * Buegang. * c 3, 11.
13. Men Ingen af de Andre
turde holde sig til dem; dog
Folket ophøiede dem.
14. Men der kom stedse flere
til, som troede paa Herren, en
Mængde baade af Mænd og
Qvinder,
15. saa at de * bare de Syge
ud paa Gaderne og lagde dem
paa Senge og Lodbænke, paa
det, naar Peter kom, endog blot
hans Skygge kunde overskygge
Nogen af dem. * c. 19, 11 12.
16. Men selv fra de omlig-
gende Stæder kom en Mængde
til Jerusalem og bragte Syge
og dem, som vare plagede af
urene Aander, hvilke alle bleve
helbredte.
17. Men den Ypperste-Præst
stod op, og alle de, som vare
med ham (nemlig * Saddu-
cæernes Sect), og de bleve fulde
af Nidkjærhed. * c. 4, 1.
18. Og de lagde Haand paa
Apostlerne og kastede dem i et
offenligt Fængsel.
19. Men Herrens * Engel
oplod Fængslets Dør om Nat-
ten og førte dem ud og sagde:
* c. 12, 7.

20. Gaaer hen og træder frem og taler i Templet alle disse Livsens Ord for Folket.

21. Men der de havde hørt dette, gik de aarle ind i Templet og lærte. Men der den * Ypperste-Præst kom og de, som vare med ham, sammenkaldte de Raadet og alle Israels Børns Ældste og sendte hen til Fængslet at føre dem frem.
* c 4 5.

22. Men der Tjenerne kom derhen, fandt de dem ikke i Fængslet, og de kom tilbage og forkyndte det og sagde:

23. Fængslet fandt vi tillukt med al Omhu, og Vogterne staaende udenfor Dørene; men der vi lode op, fandt vi Ingen inde.

24. Men der baade den Ypperste-Præst og Templets Høvedsmand og de andre Ypperste-Præster hørte disse Ord, bleve de tvivlraadige om dem, hvad dette monne være.

25. Men En kom frem, forkyndte dem og sagde: see, de Mænd, som I kastede i Fængsel, staae i Templet og lære Folket.

26. Da gik Høvedsmanden hen med Tjenerne og førte dem med sig, dog ikke med Magt; thi de frygtede for Folket, at de skulde blive stenede.

27. Men der de havde ført dem med sig, stillede de dem for Raadet; og den Ypperste-Præst spurgte dem og sagde:

28. * bøde vi Eder ikke alvorligen, at I skulde ikke lære i dette Navn? og see, I have fyldt Jerusalem med Eders Lærdom og ville føre dette Menneskes † Blod over os.
* c 4, 18. † Matt 27. 25

29. Men Peter og Apostlerne svarede og sagde: * man bør adlyde Gud mere end Menneskene.
* Dan. 6. 10 11. Ap. G. 4. 19

30. Vore * Fædres Gud opreiste Jesus, hvilken I hængte paa et Træ og ihjelsloge.
* c. 2, 24 c. 3, 15.

31. Denne har Gud * ophøiet til en Fyrste og Frelser ved sin høire Haand, at give Israel † Omvendelse og Syndernes Forladelse.
* c 2. 33. Phil 2. 9. Hebr. 2, 9. † Luc 24. 47.

32. Og * vi ere hans Vidner til disse Ting, som og den Hellig Aand, hvilken Gud har † givet dem, som ham lyde.
* Luc. 24. 48. Joh. 15. 27. † Joh. 14. 17.

33. Men der de hørte det, * skar det dem i Hjertet, og de beraadte sig paa at slaae dem ihjel.
* c. 2. 37.

34. Men der opstod i Raadet en Pharisæer ved Navn * Gamaliel, en Lovlærer, høit agtet af alt Folket, og bød, at de skulde lade Apostlerne træde lidet ud,
* c. 22 3

35. og han sagde til dem: I israelitiske Mænd, tager Eder vare med disse Mennesker, hvad I gjøre ved dem.

36. Thi før disse Dage opstod Theudas, som sagde sig selv at være Noget, og et Antal Mænd ved fire hundrede hængte sig

ved ham; han blev ihjelslagen, og alle de, som fulgte ham, ere adspredte og blevne til Intet.

37. Efter denne opstod Judas den Galilæer, i Skattebeskrivningens Dage, og drog meget Folk efter sig. Han er og omkommen, og alle de, som fulgte ham, bleve adspredte.

38. Og nu siger jeg Eder: holder Eder fra disse Mennesker og * lader dem fare; thi dersom dette Raad eller dette Værk er af Menneskene, bliver det forstyrret; * Matt. 15, 13.

39. men er det af Gud, kunne I ikke forstyrre det. Lader Eder dog ikke befinde som de, der endog * ville stride mod Gud. * c. 9, 5.

40. Da løde de ham; og de fremkaldte Apostlerne og * lode dem hudstryge, og bøde dem ikke at tale i Jesu Navn, hvorpaa de lode dem fare. * c. 22, 19.

41. Saa gik de da * glade bort fra Raadets Aasyn, fordi de havde været agtede værdige til at forhaanes for hans Navns Skyld. * Matt. 5, 10 fg. Rom. 5, 3. Phil. 1, 29. Jak. 1, 2. 1 Petr. 4, 13.

42. Og de lode ikke af, hver Dag at lære i Templet og i Husene og at forkynde Jesus Christus.

6. Capitel.

1) Syv Fattigforsørgere udvælges, 1—6. Mange Præster troe, 7. 2) Stephanus gjør store Tegn; Jøderne kunne ei imodstaae hans Aand, men føre falske Vidner frem imod ham, 8—15.

Men i de Dage, der Disciplene formeredes, begyndte Hellenisterne at knurre imod Hebræerne, fordi deres Enker bleve tilsidesatte ved den daglige Uddeling.

2. Men de Tolv kaldte Disciplenes hele Mængde sammen og sagde: det sømmer os ikke at forlade Guds Ord for at tjene ved Bordene.

3. Udseer derfor, Brødre! iblandt Eder syv Mænd, som * have godt Vidnesbyrd og ere fyldte af den Hellig Aand og Viisdom, hvilke vi kunne beskikke til denne Forretning. * 5 Mos. 1, 13. 1 Tim. 3, 7.

4. Men vi ville blive * varagtige i Bøn og Ordets Tjeneste. * Rom. 12, 12. Eph 6, 18.

5. Og denne Tale behagede den ganske Mængde; og de udvalgte Stephanus, en Mand fuld af Tro og den Hellig Aand, og * Philippus og Prochorus og Nicanor og Timon og Parmenas og Nicolaus, en Proselyt fra Antiochia, * c. 8, 5. c. 21, 8.

6. hvilke de fremstillede for Apostlerne; og disse gjorde Bøn og * lagde deres Hænder paa dem. * c. 13, 3. 1 Tim. 4, 14. c. 5, 22.

7. Og * Guds Ord havde Fremgang og Disciplenes Tal formeredes meget i Jerusalem; og en stor Hob af Præsterne antoge Troen. * c. 19, 20.

8. Men Stephanus, fuld af Tro og Kraft, * gjorde Undergjerninger og store Tegn iblandt Folket. * c. 2, 43. c. 5, 12

9. Da opstode Nogle af den Synagoge, som kaldes de Frigivnes, og de Cyreners og de Alexandriners og af dem fra Cilicia og Asia, og tvistede med Stephanus.

10. Og de * kunde ikke imodstaae den Viisdom og den Aand, som han talede af.

* 2 Mos. 4, 12. Es. 54, 17. Luc. 21, 15.

11. Da beskikkede de hemmeligen Mænd, som sagde: Vi have hørt ham tale bespottelige Ord imod Moses og imod Gud.

12. Og de oprørte Folket og de Ældste og Skriftkloge og de overfaldt ham og reve ham bort og førte ham for Raadet;

13. og de fremstillede * falske Vidner, som sagde: dette Menneske lader ikke af at tale bespottelige Ord mod dette hellige Sted og imod Loven.

* 1 Kong. 21, 13. Marc. 14, 55.

14. Thi vi have hørt ham sige, at denne Jesus af Nazareth skal forstyrre dette Sted og forandre de Skikke, som Moses har overantvordet os.

15. Og alle de, som sadde i Raadet, stirrede paa ham, og de saae hans Ansigt som en Engels Ansigt.

7. Capitel.

1) Stephanus opregner Guds Velgjerninger imod det utaknemmelige jødiske Folk fra Abrahams indtil Salomons Tid, 1—50. 2) Straffer derpaa Jødernes vedholdende Gjenstridighed, hvorover han udstødes og stenes, 51—60.

Men den Ypperste-Præst sagde: mon da dette har sig saaledes?

2. Hvorpaa han sagde: I Mænd, Brødre og Fædre, hører til! Herlighedens Gud aabenbaredes for vor Fader Abraham, der han var i Mesopotamien, førend han tog Bolig i * Charan. * 1 Mos. 11, 31.

3. Og han sagde til ham: * gak ud af dit Land og fra din Slægt, og kom til et Land, som jeg vil vise dig. * 1 Mos 12, 1.

4. Da udgik han af de Chaldæers Land og tog Bolig i Charan; og efter hans * Faders Død bød Gud ham flytte derfra hen i dette Land, som I nu boe udi. * 1 Mos. 11, 32. c. 12, 5.

5. Og han gav ham Intet deraf til Eie, end ikke en Fodbred, dog lovede han ham at * give ham det at besidde, og hans Sæd efter ham, enddog han intet Barn havde.

* 1 Mos. 12, 7.

6. Men Gud talede saaledes: * hans Sæd skal være som Udlændinge udi et fremmed Land, og man skal gjøre den til Trælle og handle ilde dermed i fire hundrede Aar. * 1 Mos. 15, 13.

7. Og det Folk, under hvilket de skulle trælle, vil jeg dømme, sagde Gud; og derefter skulle de drage ud og tjene mig paa dette Sted.

8. Og han * gav ham Omskærelsens Pagt; og saa † avlede han Isaak og omskar ham den ottende Dag, og ** Isaak avlede Jakob og †† Jakob de tolv Patriarcher.

* 1 Mos. 17, 10. † c. 21, 2.
** c. 25, 26. †† c. 29, 32 fg. c. 30, 5 fg.

9. Og Patriarcherne bare Avind mod Joseph og solgte ham til * Ægypten; men Gud var med ham. * 1 Mos. 37, 28.
10. Og han udfriede ham af alle hans Trængsler og gav ham Naade og Viisdom for Pharao, Kongen i Ægypten, * som satte ham til en Fyrste over Ægypten og sit ganske Huus. * 1 Mos. 41, 40 fg.
11. Men der kom en * Hunger over det ganske Ægyptens og Canaans Land og en stor Trængsel, og vore Fædre fandt ikke Føde. * 1 Mos. 41, 54.
12. Men der * Jakob hørte, at der var Korn i Ægypten, sendte han vore Fædre ud første Gang. * 1 Mos. 42, 1.
13. Og anden Gang blev * Joseph kjendt af sine Brødre, og Josephs Slægt blev kundbar for Pharao. * 1 Mos. 45, 4.
14. Men Joseph sendte hen og lod kalde sin Fader Jakob og al sin Slægt til sig, fem og halvfjerdsindstyve Sjæle.
15. Men * Jakob drog ned til Ægypten, og han † døde og vore Fædre.
* 1 Mos. 46, 6. † c. 49, 33.
16. Og de bleve førte hen til Sichem og lagte i den Grav, som * Abraham kjøbte for Penge af Amoriterne i Sichem.
* 1 Mos. 12, 6. c. 23, 16. 17. Jos. 24, 32.
17. Men der den Forjættelses Tid nærmede sig, hvilken Gud havde svoret Abraham, * voxte Folket og formeredes i Ægypten, * 2 Mos. 1, 7.
18. indtil en anden Konge opstod, som ikke havde kjendt Joseph.
19. Han brugte Trædskhed mod vor Slægt og handlede ilde med vore Fædre, idet han lod deres smaa * Børn sætte ud, at de ikke skulde formeres.
* 2 Mos. 1, 22.
20. Paa den Tid blev * Moses født, et deiligt Barn for Gud; han blev opfostret i tre Maaneder i sin Faders Huus.
* 2 Mos. 2, 2. Hebr. 11, 23.
21. Men der han var udsat, * tog Pharaos Datter ham op og opfostrede ham, sig selv til en Søn. * 2 Mos. 2, 5 fg.
22. Og Moses blev oplært i al Ægyptens Viisdom; men han var * mægtig i Ord og Gjerninger. * Luc. 24, 19.
23. Men der han blev fyrretyve Aar gammel, * fik han i Sinde at besøge sine Brødre, Israels Børn.
* 2 Mos. 2, 11. Hebr. 11, 24.
24. Og der han saae En lide Uret, beskjermede han ham og hævnede hans Uret, som blev ilde medhandlet, idet han slog Ægypteren ihjel.
25. Men han meente, at hans Brødre skulde forstaaet, at Gud gav dem Frelse ved hans Haand, men de forstode det ikke.
26. Men den * anden Dag traf han Nogle, som trættedes, og formanede dem til Fred, sigende: I Mænd, † I ere Brødre; hvi gjøre I hverandre Uret? * 2 Mos. 2, 13. † 1 Mos. 13, 8.
27. Men den, som gjorde sin Næste Uret, stødte ham fra sig

og sagde: * hvo har sat dig til en Øverste og Dommer over os? *2 Mos. 2, 14.
28. Vil du slaae mig ihjel, ligesom du igaar ihjelslog Ægypteren?
29. Men Moses * flyede for denne Tales Skyld og blev en Udlænding i Midians Land, hvor han avlede to Sønner.
*2 Mos. 2, 15. Hebr. 11, 27.
30. Og der fyrretyve Aar vare fuldkommede, * aabenbaredes Herrens Engel for ham i Sinai Bjergs Ørk i en Tornebuskes Ildslue.
*2 Mos 3, 2.
31. Men der Moses det saae, forundrede han sig over dette Syn, og der han gik hen for at beskue det, skete Herrens Røst til ham:
32. Jeg * er dine Fædres Gud, Abrahams Gud og Isaaks Gud og Jakobs Gud. Da bævede Moses og turde ikke skue derhen. *2 Mos. 3, 15. 16.
33. Men Herren sagde til ham: løs Skoene af dine Fødder; thi det Sted, som du staaer paa, er hellig Jord.
34. Jeg har grant seet det Onde, mit Folk lider i Ægypten, og hørt deres Suk og er nedkommen at udfrie dem; og kom nu hid, * jeg vil sende dig til Ægypten. *2 Mos. 3, 10.
35. Denne Moses, hvilken de fornægtede, sigende: * hvo har sat dig til en Øverste og Dommer? denne sendte Gud til at være en Øverste og Befrier, ved Engelens Haand, som aabenbaredes for ham i Tornebusken. *2 Mos. 2, 14
36. Denne udførte dem, der han havde gjort * Undergjerninger og Tegn i Ægyptens Land og i det † røde Hav og i Ørken i fyrretyve Aar.
*2 Mos. 7, 10 fg.
Ap. G. 2, 43 †2 Mos. 14. 21
37. Denne er den Moses, som * sagde til Israels Børn: en Prophet skal Herren Eders Gud opreise Eder af Eders Brødre ligesom mig; ham skulle I høre.
*5 Mos. 18, 15 Ap. G. 3. 22.
38. Denne er den, som i Menigheden udi Ørken stod imellem Engelen, * som talede til ham paa Sinai Bjerg, og vore Fædre; den, som annammede de † levende Ord at give os;
*2 Mos. 19, 3. c. 20, 1. †Joh. 6, 68.
39. hvem Eders Fædre ikke vilde lyde, men stødte ham fra sig og vendte med deres Hjerter tilbage til Ægypten, sigende til Aaron:
40. * gjør os Guder, som kunne gaae foran os; thi vi vide ikke, hvad der er skeet denne Moses, som udførte os af Ægyptens Land. *2 Mos. 32, 1.
41. Og de gjorde en Kalv i de samme Dage og fremførte Offer for Afguden og vare lystige ved deres Hænders Gjerninger.
42. Men Gud vendte sig fra dem og gav dem hen at tjene * Himmelens Hær, som skrevet er i † Propheternes Bog: have I vel, Israels Huus, offret mig

Slagtoffre og andre Offre i fyrretyve Aar i Ørken?

* Jer. 19, 13. † Ez. 20, 8 fg. Amos 5, 25

43. Og I bare Molochs Tabernakel og Remphans, Eders Guds, Stjerne, de Billeder, som I havde gjort for at tilbede dem; og jeg vil flytte Eder bort paa hiin Side Babylon.

44. Vidnesbyrdets Tabernakel var iblandt vore Fædre i Ørken, ligesom han * befalede Moses at gjøre det efter den Lignelse, som han havde seet.

* 2 Mos. 25, 9. 40 Hebr. 8, 5

45. Dette annammede vore Fædre og * indførte det under Josva i Landet, som Hedningerne havde inde, hvilke Gud uddrev fra vore Fædres Aasyn, indtil Davids Dage.

* Jos. 3, 3 fg. c. 18, 1.

46. Han fandt Naade for Gud og * begjerede at udsee et Tabernakel for Jakobs Gud.

* 2 Sam. 7, 2. Ps 132, 5.

47. Men * Salomo byggede ham et Huus. * 1 Kong. 6, 1.

48. Dog den * Høieste boer ikke i Templer, gjorte med Hænder, som † Propheten siger: * 1 Kong. 8, 27.

Ap. G. 17, 24. † Es. 66, 1. 2.

49. Himmelen er min Throne, men Jorden mine Fødders Skammel, hvad Huus ville I bygge mig? siger Herren, eller hvor er min Hviles Sted?

50. Har ikke min Haand gjort alt dette?

51. I * haarde Halse og † Uomskaarne paa Hjerte og Øren! I imodstaae ** altid den Hellig Aand; som Eders Fædre saa og I.

* 2 Mos. 32, 9. c. 33, 3. † Jer 6, 10. c. 9, 26. Ez. 44, 9 ** Luc. 7 30.

52. Hvilken af * Propheterne forfulgte ikke Eders Fædre? og de ihjelsloge dem, som forud forkyndte den Retfærdiges Tilkommelse, hvis Forrædere og Mordere I nu ere blevne;

* Matt. 23, 34

53. I, som annammede * Loven under Engles Besørgelse, og have ikke holdt den!

* 2 Mos. 20, 1 fg Gal. 3, 19

54. Men der * de hørte dette, skar det dem i deres Hjerte, og de bede Tænderne sammen imod ham. * c 5, 33

55. Men som han var fuld af den Hellig Aand, skuede han op imod Himmelen og saae Guds Herlighed, og Jesus staaende hos Guds høire Haand.

56. Og han sagde: see, jeg seer Himlene aabnede og * Menneskens Søn staaende hos Guds høire Haand.

* Rom 8, 34 Hebr 12 2

57. Men de raabte med høi Røst og holdt for deres Øren og stormede samdrægteligen ind paa ham.

58. Og de stødte ham ud udenfor Staden og stenede ham, og * Vidnerne lagde deres Klæder af ved en ung Mands Fødder, som hedte Saulus, * c 22, 20

59. Og de stenede Stephanus, som bad og sagde: * Herre Jesus! annam min Aand!

* Ps. 31, 6. Luc. 23, 46. 1 Petr. 4, 19

60. Men han faldt paa Knæ og raabte med høi Røst: Herre, * tilregn dem ikke denne Synd! Og som han dette sagde, sov han hen. * Matt 5, 44. Luc. 23, 34.

8. Capitel.

1) Saulus forfølger Menigheden. 1—4. 2) Philippus omvender Samaritanerne. 5—13. 3) Apostlerne lægge Hænder paa dem, de faae den Hellig Aand, Simon vil tilkjøbe sig Aandens Gaver og straffes derfor. 14—25 4) Philippus omvender og døber Candaces Hofmand. 26—40.

Men ogsaa Saulus * havde Velbehag † i hans Mord. Og paa samme Dag begyndtes en stor Forfølgelse over Menigheden i Jerusalem, og de adspredtes alle over Judæas og Samarias Egne, undtagen Apostlerne. * c. 7, 58 † c. 22, 20.

2. Men gudfrygtige Mænd * udbare Staphanus og holdt en stor Begrædelse over ham. * Matt. 14, 12.

3. Men Saulus * plagede Menigheden, og gik ind i Husene og trak baade Mænd og Qvinder frem og overantvordede dem i Fængsel. * c. 22, 4. c. 26. 10. 11.

4. Imidlertid gik de * Adspredte omkring og forkyndte Evangeliums Lære. * c. 11, 19.

5. Da kom og * Philippus til Samarias Stad og prædikede Christus for dem. * c. 6, 5.

6. Og Folket gav samdrægteligen Agt paa det, som sagdes af Philippus, idet de hørte og saae de Tegn, som han gjorde.

7. Thi af Mange, som havde * urene Aander, fore de ud, raabende med høi Røst; men mange Værkbrudne og Halte bleve helbredte. * Marc 16 17.

8. Og der blev en * stor Glæde i denne Stad. * Joh 4 39 40 fg.

9. Men en Mand, ved Navn Simon, havde før drevet Trolddom i Staden og forvildet det samaritanske Folk og sagt sig selv at være stor.

10. Efter ham hang Alle, Smaa og Store, og sagde: denne er den Guds Kraft, den store.

11. Men de hang efter ham, fordi han havde en lang Tid forvildet dem med Trolddomskonster.

12. Men der de troede Philippus, som forkyndte Evangelium om det, som hører til Guds Rige, og Jesu Christi Navn, lode de sig døbe, baade Mænd og Qvinder.

13. Men Simon troede og selv, og lod sig døbe, og holdt sig til Philippus; og da han saae de Tegn og store kraftige Gjerninger, som skete, forundrede han sig storligen.

14. Men der Apostlerne i Jerusalem hørte, at Samaria havde annammet Guds Ord, udsendte de Peter og Johannes til dem,

15. hvilke, der de vare komne ned, bade for dem, at de maatte * faae den Hellig Aand. * c. 2, 38.

16. (thi den * var endnu ikke kommen paa Nogen af dem,

men de vare alene døbte i den Herres Jesu Navn.) * c. 19, 2.

17. Da * lagde de Hænderne paa dem, og de fik den Hellig Aand. * c. 6. 6. c. 13, 3.

18. Men der Simon saae, at den Hellig Aand blev given ved Haandspaalæggelse af Apostlerne, bragte han dem Penge sigende:

19. Giver og mig denne Magt, at hvem jeg lægger Hænderne paa, han maa faae den Hellig Aand.

20. Men Peter sagde til ham: dine Penge være forbandede tilligemed dig, fordi * du mener at kunne erhverve den Guds Gave for Penge.

* Matt. 10, 8.

21. Du har ikke Deel eller Lod i dette Ord; thi dit Hjerte er ikke ret for Gud.

22. Omvend dig derfor fra denne din * Ondskab og bed Gud, om dit Hjertes Paafund maatte forlades dig. * c. 3, 26.

23. Thi jeg seer, at du er betagen af en * bitter Galde og besnæret af Uretfærdighed.

* 5 Mos. 29, 18.

24. Men Simon svarede og sagde: beder I for mig til Herren, at Intet af det, som I have sagt, skal komme over mig.

25. Men der de havde vidnet og talet Herrens Ord, vendte de tilbage til Jerusalem igjen og prædikede Evangelium i mange af de Samaritaners Byer.

26. Men Herrens Engel talede til Philippus og sagde: staa op og gak mod Sonden paa den Vei, som gaaer ned fra Jerusalem til Gaza; den er øde.

27. Og han stod op og gik hen; og see, der var en Ethioper, en Gilding, en mægtig Mand hos Candace, Ethiopernes Dronning, som var sat over al hendes Skat; han var kommen til Jerusalem for at tilbede.

28. Og han drog hjem, og sad paa sin Vogn og læste Propheten Esaias.

29. Men Aanden sagde til Philippus: gak frem og hold dig til denne Vogn.

30. Men Philippus løb til og hørte ham læse Propheten Esaias; og han sagde: forstaaer du og det, som du læser?

31. Men han sagde: hvorledes skulde jeg kunne det, uden Nogen veileder mig? Og han bad Philippus stige op, at sidde hos sig.

32. Men det Stykke af Skriften, som han læste, var dette: * som et Faar blev han ført til Slagterbænken, og som et Lam er stumt mod den, der klipper det, saaledes oplader han ei sin Mund. * Es. 53, 7. 8.

33. I hans Fornedrelse blev hans Dom fuldendt; men hvo skal kunne fortælle hans Tid? efterdi hans Liv blev borttaget af Jorden.

34. Men Gildingen spurgte Philippus og sagde: jeg beder dig, om hvem taler Propheten dette? om sig selv eller om en Anden?

35. Da oplod Philippus sin Mund og begyndte fra dette Prophetens Sted at forkynde ham Jesus.

36. Men som de droge frem ad Veien, kom de til noget Vand, og Gildingen sagde: see, * der er Vand, hvad hindrer mig fra at blive døbt?

* c. 10, 47.

37. Men Philippus sagde: dersom du troer af ganske Hjerte, kan det skee. Men han svarede og sagde: jeg troer, * at Jesus Christus er Guds Søn.

* Matt. 16, 16.

38. Og han bød Vognen holde, og de nedstege begge i Vandet, baade Philippus og Gildingen; og han døbte ham.

39. Men der de opstege af Vandet, bortrykkede Herrens Aand Philippus, og Gildingen saae ham ikke mere; thi drog han sin Vei med Glæde.

40. Men Philippus blev funden i * Asdod, og han vandrede der igjennem og prædikede Evangelium i alle Stæder, indtil han kom til † Cæsaræa.

* Jos. 15, 47. † Ap. G. 10, 1.

9. Capitel.

1) Saulus omvendes og døbes derefter af Ananias, 1—19. 2) Han prædiker, forfølges, flyer, kommer til Jerusalem, maa atter flye, Menigheden har Fred, 20—31. 3) Peter helbreder Aeneas, 32—35. 4) Opvækker Tabitha, 36—43.

Men Saulus * fnøs endnu med Trusel og Mord mod Herrens Disciple og gik til den Ypperste=Præst,

* c. 26, 9. 10. Gal. 1, 13 fg. 1 Tim. 1, 13.

2. og begjerede af ham * Breve til Damascus til Synagogerne, paa det, om han fandt nogle Mænd eller Qvinder, som vare af denne Lærevei, han da kunde føre dem bundne til Jerusalem.

* c. 22, 5.

3. Men idet han reiste og kom nær til Damascus, * omskinnede ham hasteligen et Lys fra Himmelen.

* c. 22, 6. 1 Cor. 15, 8.

4. Og han faldt til Jorden og hørte en Røst, som * sagde til ham: Saul! Saul! † hvi forfølger du mig?

* c. 26, 14. † Luc. 10, 16.

5. Men han sagde: hvo er du, Herre? Men Herren sagde: jeg er Jesus, den du forfølger; * det vil blive dig haardt at stampe mod Braadden.

* c. 5, 39.

6. Og han sagde, bævende og forfærdet: Herre: hvad vil du, at jeg skal gjøre? Og Herren sagde til ham: staa op og gak ind i Staden, og det * skal siges dig, hvad dig bør at gjøre.

* c. 10, 6

7. Men de Mænd, som vandrede med ham, stode forfærdede, da de vel hørte Røsten, men saae Ingen.

8. Og Saulus reiste sig op fra Jorden; men der han oplod sine Øine, saae han Ingen. Men de ledte ham ved Haanden og førte ham ind i Damascus.

9. Og han saae ikke i tre Dage, og han aad ikke, ei heller drak han.

10. Men der var en * Discipel i Damascus ved Navn

Ananias, og Herren sagde til
ham i et Syn: Ananias! Men
han sagde: see, her er jeg,
Herre! * c. 22, 12.
11. Men Herren sagde til
ham: staa op, gak hen i den
Gade, som kaldes den lige, og
spørg i Judas Huus efter En
ved Navn Saulus fra Tarsus;
thi see, han beder.
12. Og han har seet i et Syn
en Mand, ved Navn Ananias
at komme ind og lægge Haan-
den paa ham, at han skulde
blive seende.
13. Men Ananias svarede:
Herre! jeg har hørt af Mange
om denne Mand, hvor meget
Ondt han har gjort dine Hel-
lige i Jerusalem.
14. Og han har her Magt
af de Ypperste-Præster, at
binde alle dem, som paakalde
dit Navn.
15. Men Herren sagde til
ham: gak hen; thi * denne er
mig et udvalgt Redskab, at
bringe mit Navn frem for Hed-
ninger og Konger og Israels
Børn; * c. 13, 2. c. 22, 14. 15.
16. thi jeg vil vise ham, * hvor
meget det bør ham at lide for
mit Navns Skyld. * 2 Cor. 11, 23.
17. Men Ananias gik hen og
kom ind i Huset og lagde Hæn-
derne paa ham og sagde: Saul,
Broder! Herren har sendt
mig, Jesus, der aabenbaredes
for dig paa Veien, ad hvilken
du kom, at du skal vorde seende
igjen og fyldes med den Hellig
Aand.
18. Og strax faldt det fra
hans Øine ligesom Skæl, og
han blev seende i det samme
og stod op og blev døbt.
19. Og han fik Mad og blev
styrket. Men Saulus blev
nogle Dage hos Disciplene i
Damascus.
20. Og strax prædikede han
Christus i Synagogerne, at
han er den Guds Søn.
21. Men Alle, som hørte det,
forbausedes og sagde: er det
ikke ham, som i Jerusalem pla-
gede dem, som paakalde dette
Navn, og var kommen hid, for
at føre dem bundne til de Yp-
perste-Præster?
22. Men Saulus styrkedes
end mere, og igjendrev Jø-
derne, som boede i Damascus,
og * beviste, at denne er den
Christus. * Tit. 1, 9.
23. Men mange Dage derefter
* holdt Jøderne Raad om at
slaae ham ihjel. * 2 Cor. 11, 32.
24. Men Saulus fik deres
Efterstræbelse at vide. Og de
bevogtede Portene baade Dag
og Nat, at de kunde ihjelslaae
ham.
25. Men Disciplene toge ham
om Natten og nedhissede ham
over Muren i en Kurv.
26. Men der Saulus kom til
* Jerusalem, forsøgte han at
holde sig nær til Disciplene;
og de frygtede alle for ham
og troede ikke, at han var en
Discipel. * Gal. 1, 18.
27. Men Barnabas tog ham
til sig og førte ham til Apost-
lerne; og han fortalte dem,
hvorledes han havde seet Herren

paa Veien, og at han havde talet til ham, og hvorledes han i Damascus havde lært frimodigen i * Jesu Navn. * c. 26, 22.

28. Og han gik ind og gik ud med dem i Jerusalem,

29. og lærte frimodigen i den Herres Jesu Navn, og han talede og tvistede med Hellenisterne; men de toge sig for at slaae ham ihjel.

30. Men da Brødrene fik det at vide, førte de ham til Cæsaræa og sendte ham videre til * Tarsus. * c. 11, 25.

31. Saa havde da Menighederne Fred over ganske Judæa og Galilæa og Samaria, og vandrede i Herrens Frygt, og ved den Hellig Aands Ledsagelse formeredes de.

32. Men det skete, der Peter drog allevegne omkring, at han kom ogsaa til de Hellige, som boede i Lydda.

33. Der fandt han en Mand ved Navn Æneas, som havde ligget otte Aar ved Sengen og var værkbruden.

34. Og Peter sagde til ham: Æneas! Jesus Christus helbreder dig; * staa op og red selv under dig. Og han stod strax op. * Matt. 9, 6.

35. Og Alle, som boede i Lydda og Saron, saae ham og omvendte sig til Herren.

36. Men der var en Discipelinde i Joppe, ved Navn Tabitha, hvilket udlagt betyder Dorkas, hun var rig paa gode Gjerninger og gav mange * Almisser. * c. 10, 2.

37. Men det begav sig i de samme Dage, at hun blev syg og døde. Da toede de hende og lagde hende paa Salen.

38. Men efterdi Lydda var nær ved Joppe, udsendte Disciplene, der de hørte, at Peter var der, to Mænd til ham og bade ham, uden Forhaling at komme over til dem.

39. Men Peter stod op og gik med dem. Og der han kom derhen, førte de ham op paa Salen, og alle Enkerne stode omkring ham, græd og viste ham de Kjortler og Klæder, som samme Dorkas havde gjort, den Stund hun var hos dem.

40. Men Peter bød dem alle at gaae ud og faldt paa Knæ og bad; og han vendte sig til Legemet og sagde: Tabitha, * staa op! Men hun oplod sine Øine, og der hun saae Peter, satte hun sig op. * Marc. 5, 41.

41. Men han gav hende Haanden og reiste hende op, og han kaldte ad de Hellige og Enkerne og fremstillede hende levende.

42. Men det blev vitterligt over al Joppe, og * Mange troede paa Herren.

* Joh. 8, 30. c. 10, 42. Ap. G. 4, 4.

43. Og det skete, at han blev mange Dage i Joppe hos en vis Simon, * en Garver. * c. 10, 6.

10. Capitel.

1) Den gudfrygtige Cornelius seer en Engel i et Syn, sender Bud til Peter, 1—8. 2) Peters Henrykkelse; han gaaer ned til Cæsaræa, 9—24. 3) Hans Tale og

Prædiken om Christus for Cornelius og andre Hedninger, som faae den Hellig Aand og siden døbes, 25—48.

Men der var en Mand i Cæsaræa ved Navn Cornelius, en * Høvedsmand af den Rode, som kaldtes den italiske. * Matt. 8, 5.
2. Han var * from, og frygtede Gud med sit ganske Huus, og † gav Folket mange Almisser og bad altid til Gud. * v. 22. † Dan. 4, 27.
3. Han saae klarligen i et Syn, ved den niende Time paa Dagen, en Guds Engel, som kom ind til ham og sagde til ham: Cornelius!
4. Men han saae stivt paa ham og blev forfærdet og sagde: hvad er det, Herre? Han sagde til ham: dine Bønner og dine Almisser ere stegne op for Gud og ihukommede.
5. Og send nu Nogle til Joppe og lad hente Simon, som kaldes med Tilnavn Peter.
6. Han er til Herberge hos en vis Simon, en Garver, hvis Huus er ved Havet; han skal * sige dig, hvad dig bør at gjøre. * c. 9, 6.
7. Men der Engelen, som talede til Cornelius, var bortgangen, kaldte han to af sine Huussvende og en gudfrygtig Stridsmand af dem, som vare om ham.
8. Og han fortalte dem det altsammen og udsendte dem til Joppe.
9. Men anden Dagen, der disse reiste paa Veien og kom nær til Staden, steg Peter op paa Huset at bede, ved den sjette Time.
10. Men han blev meget hungrig og vilde have Noget at spise; men imedens de lavede til, overfaldt ham en Henrykkelse.
11. Og han saae Himmelen aabnet og Noget stige ned til sig som en stor linned Dug, * bundet ved de fire Hjørner, og nedladt paa Jorden; * Luc. 13, 29.
12. i hvilket vare alle Slags af Jordens fireføddede Dyr, og vilde og krybende Dyr og Himmelens Fugle.
13. Og en Røst skete til ham: staa op, Peter, slagt og æd!
14. Men Peter sagde: ingenlunde, Herre! thi * aldrig har jeg ædet noget Vanhelligt eller Ureent. * Ez. 4, 14.
15. Og Røsten sagde atter anden Gang til ham: hvad * Gud har renset, holde du ikke for ureent! * Matt. 15, 11. Rom. 14, 14. 17. 1 Tim. 4, 4. Tit. 1, 15.
16. Men dette skete tre Gange, og Dugen blev igjen optagen til Himmelen.
17. Men der Peter tvivlede ved sig selv, hvad dette Syn, som han havde seet, maatte betyde, see, da stode de Mænd for Døren, som vare udsendte af Cornelius, som havde opspurgt Simons Huus.
18. Og de raabte og spurgte om Simon, med Tilnavn Peter, var der til Herberge?

19. Men idet Peter grublede over Synet, sagde Aanden til ham: see, tre Mænd lede efter dig.
20. * Staa derfor op, stig ned og drag med dem uden at tvivle; thi jeg har udsendt dem.
* c. 15, 7.
21. Men Peter steg ned til Mændene, som vare sendte til ham fra Cornelius, og sagde: see, * jeg er den, som I lede efter; hvad er Aarsagen, hvorfor I ere her? * Joh. 18, 5.
22. Men de sagde: Cornelius, en Høvedsmand, en retfærdig Mand, og * som frygter Gud, som har godt Vidnesbyrd † af alt Jødernes Folk, har faaet guddommelig Befaling ved en hellig Engel, at han skulde lade dig hente til sit Huus og høre dine Ord.
* v. 2. † Luc. 7, 4. 5.
23. Da kaldte han dem ind og gav dem Herberge. Men den anden Dag drog Peter ud med dem, og nogle af Brødrene fra Joppe gik med ham.
24. Og den anden Dag kom de til Cæsarea. Men Cornelius ventede paa dem og havde sammenkaldt sine Paarørende og nærmeste Venner.
25. Men som det skete, at Peter gik ind, mødte Cornelius ham og faldt ned for hans Fødder og tilbad.
26. Men Peter reiste ham op og sagde: * staa op! jeg er og selv et Menneske.
* Aab. 19, 10. c. 22, 9.
27. Og der han havde talet med ham, gik han ind og fandt Mange, som vare komne sammen.
28. Og han sagde til dem: * I vide, hvor utilbørligt det er for en jødisk Mand at omgaaes med eller komme til En, som er af et fremmed Folk; men mig har Gud viist, ikke at kalde noget Menneske vanhelligt eller ureent.
* 2 Mos. 23, 32 33. 5 Mos. 7, 2 fg. Joh. 4, 9. Ap. G. 11, 3.
29. Derfor kom jeg og uden Modsigelse, der jeg blev kaldet hid; og nu spørger jeg Eder, hvorfor I kaldte mig?
30. Og Cornelius sagde: for fire Dage siden fastede jeg indtil denne Time, og ved den niende Time bad jeg i mit Huus; og see, en Mand stod for mig i et skinnende Klædebon,
31. og han sagde: Cornelius! din * Bøn er hørt, og dine Almisser ere ihukommede for Gud. * Luc. 1, 13. Ap G 10, 4.
32. Send derfor til Joppe og lad kalde til dig Simon, med Tilnavn Peter, han er til Herberge i Simons den Garvers Huus, ved Havet; han skal tale til dig, naar han kommer.
33. Derfor sendte jeg strax til dig, og du gjorde vel, at du kom. Nu ere vi derfor alle tilstede for Guds Aasyn, at * høre Alt, hvad dig er befalet af Gud.
* 1 Sam. 3, 9.
34. Men Peter oplod Munden og sagde: Jeg befinder i

Sandhed, at * Gud anseer ikke
Personer; * 5 Mos. 10, 17.
2 Kron. 19, 7. Job 34, 19.
Rom. 2, 11. Gal 2, 6. 1 Petr. 1, 17.
35. men hvo iblandt alle Folk,
som ham * frygter og gjør Ret=
færdighed, er ham behagelig.
* Es. 56, 6.
36. Hvad den * Lære angaaer,
som han udsendte til Israels
Børn, der han lod † forkynde
Fred ved Jesus Christus, (han
** er Alles Herre!) * Luc. 4, 15.
† Joh. 16, 33. Rom. 5, 1.
Col. 1, 20. ** 1 Cor. 8, 6.
37. da vide I, hvad der er
skeet over al Judæa, og begyndte
fra * Galilæa, efter den Daab,
som Johannes prædikede,
* Matt. 4, 12 fg.
38. anlangende Jesus af Na=
zareth, hvorledes Gud * salvede
ham med den Hellig Aand og
Kraft; hvilken drog omkring,
og gjorde vel og helbredede Alle,
som vare overvældede af Djæ=
velen; thi † Gud var med ham.
* Ps. 45, 8. Es. 61, 1.
Luc. 4. 18. † Joh. 3, 2. Col. 2, 9.
39. Og vi ere * Vidner til
alt det, som han har gjort i
Jødernes Land og i Jerusalem,
hvilken de sloge ihjel og hængte
paa et Træ.
* Joh. 15, 27. Ap. G. 5, 32.
40. Ham opreiste Gud paa
den * tredie Dag og lod ham
aabenbares,
* c 2, 24. 1 Cor. 15, 4
41. ikke for alt Folket, men
for de * Vidner, som vare forud
beskikkede af Gud, for os, vi
som † aade og drak med ham,
efterat han var opstanden fra de
Døde. * Joh. 15, 27. c. 20, 19. 26.
1 Cor. 15, 5. † Luc. 24, 30. Joh. 21, 13.
42. Og han har budet os,
at prædike for Folket og at
vidne, at han er den af Gud
* bestemte Levendes og Dødes
Dommer. * Joh. 5, 27.
Ap. G. 17. 31. Rom. 14, 9 2 Cor. 5, 10.
43. Denne * give alle Pro=
pheterne Vidnesbyrd, at hver
den, som troer paa ham, skal
† faae Syndernes Forladelse
ved hans Navn. * Es. 53, 5. 6.
Jer. 31, 34. Ez 34, 15. 16.
Dan. 9, 24. Hos. 1, 7 c. 13, 14.
Mich. 7, 18. † 1 Joh. 2, 12.
44. Der Peter endnu talede
disse Ord, faldt den * Hellig
Aand paa alle dem, som hørte
Ordet. * c. 4, 31. c 8, 17.
45. Og de Troende af Om=
skærelsen, saa mange som vare
komne med Peter, bleve meget
forfærdede over, at den * Hellig
Aands Gave blev og udøst over
Hedningerne; * c. 15, 8.
46. thi de hørte dem tale
med fremmede Tungemaal og
prise Gud.
47. Da svarede Peter: mon
Nogen kan formene Vandet, at
disse ikke skulle døbes, som have
annammet den Hellig Aand,
ligesom og vi?
48. Og han befoel, at de skulde
døbes i Herrens Navn. * Da
bade de ham, at blive der nogle
Dage. * Joh. 4, 40.

11. Capitel.

1) Peter forsvarer sin Omgang med Hedningerne, 1—18 2) De adspredte Disciple prædike her og der; i Antiochia

omvendes Mange, Barnabas sendes til dem og styrker dem, 19—24. 3) Barnabas henter Saulus til Antiochia; Agabus forkynder en Dyrtid; der samles Almisser til de Christne i Judæa, 25—30.

Men Apostlerne og Brødrene, som vare i Judæa, hørte, at ogsaa Hedningerne havde annammet Guds Ord.

2. Og der Peter kom op til Jerusalem, twistede de af * Omskærelsen med ham og sagde: * c. 10, 45.

3. du * er gaaet ind til Uomskaarne og har ædet med dem. * c. 10, 28.

4. Men Peter begyndte, og forklarede dem det i Sammenhæng, sigende:

5. jeg * var i Staden Joppe, og bad; og jeg saae i Henrykkelse et Syn, Noget der steg ned som en stor linned Dug, der nedlodes fra Himmelen ved dets fire Hjørner, og det kom til mig. * c. 9, 42 c. 10, 8 9

6. Jeg stirrede paa det og betragtede, og saae * Jordens fireføddede Dyr og vilde og krybende Dyr og Himmelens Fugle. * c. 10, 12.

7. Men jeg hørte en Røst, som sagde til mig: staa op, Peter, slagt og æd!

8. Men jeg sagde: ingenlunde, Herre! thi * aldrig kom noget Vanhelligt eller Ureent i min Mund. * 5 Mos. 14, 3.

9. Men Røsten svarede mig anden Gang af Himmelen: hvad Gud har renset, holde du ikke for ureent.

10. Men dette skete tre Gange; og det blev altsammen igjen draget op til Himmelen.

11. Og see, i det Samme * stode tre Mænd for Huset, i hvilket jeg var, som vare udsendte til mig fra Cæsarea. * c. 10, 17.

12. Men Aanden sagde til mig, at jeg skulde gaae med dem og ikke tvivle. Men og disse * sex Brødre droge med mig, og vi gik ind i Mandens Huus. * c. 10, 23.

13. Og han kundgjorde os, hvorledes han havde seet Engelen staaende i hans Huus og sigende til ham: send Nogle til Joppe, og lad hente Simon, med Tilnavn Peter.

14. Han skal * sige Ord til dig, ved hvilke du og dit ganske Huus skal frelses. * c. 10, 6.

15. Men idet jeg begyndte at tale, * faldt den Hellig Aand paa dem, ligesom og paa os i Begyndelsen. * c. 2, 4. c. 10, 44.

16. Da kom jeg Herrens Ord ihu, der * han sagde: Johannes døbte † vel med Vand, men I skulle ** døbes med den Hellig Aand. * c. 1, 5.
† Matt. 3, 11 fg. ** Es. 44, 3 Joel 3, 1.

17. Dersom Gud da har givet dem lige Gave med os, der de troede paa den Herre Jesus Christus, hvo var da jeg, at jeg skulde kunne hindre Gud?

18. Men der de hørte det, bleve de rolige, og lovede Gud og sagde: saa har Gud og givet Hedningerne Omvendelse til Livet.

19. Men de, som vare adspredte
siden den Trængsel, som * rei=
ste sig formedelst Stephanus,
vandrede om indtil Phoenicien
og Cypern og Antiochia, og
talede Ordet til Ingen, uden
til Jøderne alene. * c. 8, 1.
20. Men iblandt dem vare
nogle Mænd fra Cypern og
Cyrene, som kom til Antiochia
og talede til Hellenisterne, og
prædikede den Herre Jesus.
21. Og Herrens Haand var
med dem, og * et stort Antal
troede og omvendte sig til
Herren. * Joh. 8, 30. c. 10, 42.
Ap. G. 4, 4. c. 5, 14. c. 9, 42.
22. Men Rygtet om dem kom
Menigheden i Jerusalem for
Øren, og de udsendte Barna=
bas, at han skulde drage indtil
Antiochia.
23. Denne, der han kom der=
hen og saae Guds Naade, glæ=
dede sig, og * formanede Alle,
at de med Hjertets Forsæt skul=
de blive ved Herren. * c. 13, 43.
24. Thi han var en god
Mand, og * fuld af den Hellig
Aand og Tro, og der blev †
meget Folk ført til Herren.
* c. 6, 5. † c. 5, 14.
25. Men Barnabas drog ud
til Tarsus for at opsøge Sau=
lus; og der han fandt ham,
førte han ham * til Antiochia.
* Gal. 2, 11.
26. Men det skete, at de et
heelt Aar igjennem forsamledes
i Menigheden og lærte meget
Folk, og at Disciplene først i
Antiochia bleve kaldte Christne.
27. Men i de samme Dage
kom Propheter ned fra Jerusa=
lem til Antiochia.
28. Og een af dem, ved Navn
* Agabus, stod op og tilkjende=
gav ved Aanden, at der skulde
komme en stor Hunger over
ganske Jorderige, hvilken og
kom under Keiser Claudius.
* c. 21, 10.
29. Men Disciplene * beslut=
tede at sende, hver efter sin
Evne, Noget til Hjælp for Brø=
drene, som boede i Judæa;
* Rom. 15, 25 fg.
1 Cor 16, 1 fg. 2 Cor. 8, 4. Gal. 2, 10.
30. hvilket de og gjorde, og
sendte det til de Ældste, * ved
Barnabas' og Saulus' Haand.
* c. 12, 25.

12. Capitel.

1) Herodes lader Jakob dræbe, og Peter fængsle, denne frelses ved en Engel, 1—17. 2) Herodes' Gjerninger, Stolthed og Død, 18—23. Guds Ords Fremgang; Barnabas og Saulus reise, og tage Johannes Marcus med sig, 24. 25.

Men ved den samme Tid
* lagde Kong Herodes
Haand paa nogle af Menig=
heden for at mishandle dem.
* c. 4, 3. c. 5, 18.
2. Men han lod Jakob, Jo=
hannes' Broder, henrette med
Sværd.
3. Og der han saae, at det
behagede Jøderne, gik han vi=
dere, og lod ogsaa Peter gribe.
(Men det var de usyrede Brøds
Dage).
4. Der han havde grebet ham,
* satte han ham og i Fængsel,
og overantvordede ham at be=
vogtes af fire Vagtskifter, hvert

paa fire Mand, da han efter Paasken vilde føre ham frem for Folket.

* Joh. 21, 18. Ap. G. 16, 24.

5. Saa blev da Peter bevogtet i Fængslet; men der skete af Menigheden ivrig Bøn til Gud for ham.

6. Men der Herodes vilde føre ham frem, sov Peter i den samme Nat imellem to Stridsmænd, bunden med to Lænker, og Vagten for Døren tog vare paa Fængslet.

7. Og see, Herrens * Engel stod for ham, og et Lys skinnede i Fængslet; men han slog Peter paa Siden, og vakte ham op og sagde: staa hastig op! og Lænkerne faldt ham af Hænderne. * c. 5, 19

8. Og Engelen sagde til ham: bind op om dig og paabind dine Saaler. Men han gjorde saa. Og han sagde til ham: kast din Kjortel om dig, og følg mig.

9. Og han gik ud og fulgte ham og vidste ikke, at det, som skete ved Engelen, var virkeligt, men meente, at han saae et Syn.

10. Men de gik igjennem den første og anden Vagt, og kom til den Jernport, ad hvilken man gaaer til Staden; denne * oplodes af sig selv for dem, og de kom ud og gik en Gade frem, og strax skiltes Engelen fra ham. * c. 16, 26.

11. Og der Peter kom til sig selv, sagde han: nu veed jeg i Sandhed, at Herren udsendte sin Engel, og udfriede mig fra Herodes' Haand, og fra alt det jødiske Folks Forventelse.

12. Og som han besindede sig, kom han for Marias Huus,* som var Moder til Johannes med Tilnavn Marcus, hvor Mange vare forsamlede og bade.

* c. 15, 37.

13. Men da Peter bankede paa Forstuens Dør, kom en Pige, ved Navn Rhode, frem, for at høre, hvo der var.

14. Og da hun kjendte Peters Røst, aabnede hun af Glæde ikke Døren, men løb ind og forkyndte dem, at Peter stod for Døren.

15. Da sagde de til hende: du raser. Men hun stod fast derpaa, at det var saaledes. Men de sagde: det er hans Engel.

16. Men Peter blev ved at banke paa, og der de lode op, saae de ham og bleve saare forfærdede.

17. Da * vinkede han ad dem med Haanden, at de skulde tie; og han fortalte dem, hvorledes Herren havde ført ham ud af Fængslet, og han sagde: † forkynder Jakob og Brødrene dette. Og han gik ud og drog til et andet Sted. * c. 13, 16. c. 19, 33 † Marc. 16, 7.

18. Men der det blev Dag, var der ikke liden Forvirring iblandt Stridsmændene, hvor Peter var bleven.

19. Men der Herodes lod ham søge og ikke fandt ham, forhørte han Vagten og befoel,

at de skulde afstraffes. Og han drog ned fra Judæa til Cæsarea, og opholdt sig der.

20. Men Herodes var fjendtlig sindet imod de Tyrier og Sidonier. Men de kom samdrægteligen til ham, og fik Blastus, som var Kongens øverste Kammerbetjent, paa deres Side, og bade om Fred, fordi deres Land fik Tilførsel fra Kongens.

21. Men paa en bestemt Dag iførte Herodes sig et kongeligt Klædebon, og satte sig paa Thronen, og holdt en Tale til dem.

22. Men Folket raabte til ham: det er * Guds Røst og ikke et Menneskes.

* Ez. 28, 2. Dan. 5, 20.

23. Men strax slog Herrens Engel ham, fordi han ikke gav Gud Æren; og han blev fortæret af Orme, og opgav Aanden.

24. Men * Guds Ord havde Fremgang og udbredtes.

* Es. 55, 11. Ap. G. 6, 7. c. 19, 20. Col. 1, 6.

25. Men Barnabas og Saulus kom tilbage fra Jerusalem, efterat de havde fuldført deres Ærinde, og de havde med sig * Johannes, med Tilnavn Marcus. * c. 15, 37.

13. Capitel.

1) Den Hellig Aand kalder Barnabas og Saulus til at prædike for Hedningerne, 1—3. 2) De prædike i Salamis og Paphus, hvor Sergius Paulus omvendes, og Elimas straffes, 4—12. 3) Johannes Marcus forlader dem; Paulus prædiker i Antiochia i Pisidien om Christus, 13—43. 4) Jøderne forbittres; Apostlerne gaae til Iconium 44—52.

Men i Antiochia i den derværende Menighed vare der nogle * Propheter og Lærere, nemlig Barnabas og Simon med Tilnavn Niger, og Lucius den Cyrenæer, og Manaen, som var opfødt med Herodes den Fjerdingsfyrste, og Saulus. * c. 11, 27. c 15, 32.

2. Men der de holdt Gudstjeneste og fastede, sagde den Hellig Aand: * udtager mig Barnabas og Saulus til den Gjerning, hvortil jeg har kaldet dem.

* Matt. 9, 38. Ap. G. 9, 15. c. 22, 21. Rom. 1, 1. c. 10, 15. Gal. 1, 15. c. 2, 9. Eph. 3, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11.

3. Da * fastede de og bade, og † lagde Hænderne paa dem og lode dem gaae.

* c. 14, 23. † c. 6, 6. c. 8, 17.

4. Disse, udsendte af den Hellig Aand, droge da ned til Seleucia, og seilede derfra til Cypern.

5. Og der de vare komne til Salamis, forkyndte de Guds Ord i Jødernes Synagoger; men de havde ogsaa * Johannes til Medhjælper. * c. 12, 12. 25.

6. Og der de vare dragne igjennem Øen indtil Paphus, fandt de en Troldkarl, en falsk Prophet, en Jøde, hvis Navn var Barjesus.

7. Han var hos Landshøvdingen Sergius Paulus, en forstandig Mand. Denne kaldte Barnabas og Saulus til sig,

og * begjerede at høre Guds Ord. * Marc. 6. 20.

8. Men Elimas eller Troldkarlen, (thi dette betyder hans Navn), * stod dem imod og søgte at afvende Landshøvdingen fra Troen. * 2 Tim. 3, 8.

9. Men Saulus, (som og kaldes Paulus), fyldt med den Hellig Aand, saae stivt paa ham og sagde:

10. o, du * Djævels Barn, fuld af al List og al Skalkhed, al Retfærdigheds Fjende! vil du ikke lade af at forvende † Herrens de rette Veie?

* 5 Mos. 13, 13. Matt. 23, 15. 33. Joh. 8, 44. 1 Joh 3, 8. † 2 Petr. 2, 15.

11. Og see nu, Herrens Haand er over dig, og du skal vorde blind, og til en Tid ikke see Solen. Men strax faldt Taage og Mørke paa ham, og han gik omkring og søgte Nogen, som kunde lede ham.

12. Der Landshøvdingen saae det, som var skeet, troede han, fuld af Forundring over Herrens Lære.

13. Men Paulus og de, som vare med ham, fore bort fra Paphus og kom til Perge i Pamphylien. Men * Johannes skiltes fra dem og vendte tilbage til Jerusalem. * c. 15, 38.

14. Men de droge videre fra Perge og kom til Antiochia i Pisidien, og gik ind i Synagogen paa Sabbatsdagen og satte sig.

15. Men efter * Lovens og Propheternes Læsning sendte de Øverste for Synagogen til dem og lode sige: I Mænd, Brødre! have I nogen Formaningstale til Folket, da siger frem. * c. 15, 21.

16. Men Paulus stod op og * slog til Lyd med Haanden og sagde: I israelitiske Mænd og I, som frygte Gud, hører til! * c. 12, 17. c. 19, 33.

17. Dette Folks, Israels, Gud udvalgte vore Fædre, og ophøiede Folket, der de boede i Udlændighed i * Ægyptens Land, og førte dem derfra med en † høi Arm. * 2 Mos. 1, 1 c. 6, 6. † c. 12, 37. 41. c. 13, 3.

18. Og henved fyrretyve Aar * fordrog han deres Sæder i Ørkenen. * 2 Mos. 16, 2. 35. 4 Mos. 14, 34. Ps. 95, 10

19. Og han udslettede * syv Folk i Canaans Land, og † loddeelte disses Land iblandt dem. * 5 Mos. 7, 1. † Jos. 14, 2.

20. Og siden i henved fire hundrede og halvtredsindstyve Aar gav han dem * Dommere, indtil Propheten Samuel. * Dom. 2, 16. c. 3, 9.

21. Og derefter * bade de om en Konge; og Gud gav dem † Saul, Kis' Søn, en Mand af Benjamins Stamme, i fyrretyve Aar. * 1 Sam. 8, 5 † c 9, 16. c. 10, 21.

22. Og der han havde * taget ham bort, opreiste han dem † David til Konge, om hvilken han og vidnede, sigende: jeg har fundet David, Isai' Søn, ** en Mand efter mit Hjerte, som skal gjøre al min Villie.

* Hos. 13, 11. † 1 Sam. 13, 14. c. 15, 28. c. 16, 13. ** Ps. 89, 21.

23. Af dennes * Sæd opreiste Gud efter Forjættelsen Israel en Frelser, Jesus;
* 2 Sam. 7, 12. Es. 11, 1.
Matt. 1, 6 Luc 1, 27. c. 2, 4.
24. efterat Johannes * forud, før hans Fremtrædelse, havde prædiket Omvendelses † Daab for alt Israels Folk.
* Mal 3, 1 Matt 3. 1. 2. † Ap. G. 19, 4.
25. Men der * Johannes havde fuldkommet Løbet, sagde han: hvem mene I mig at være? Jeg er det ikke. Men see, † den kommer efter mig, hvis Sko jeg ikke er værdig til at løse.
* Joh. 1, 20. † Marc. 1, 7.
26. I Mænd, Brødre, Børn af Abrahams Slægt, og de iblandt Eder, som frygte Gud! * Eder er denne Frelses Ord sendt.
* Matt 10, 6. Ap. G. 13, 46.
27. Thi de, som boe i Jerusalem, og deres Øverster, * der de ikke kjendte denne, fordømte de ham, og opfyldte saaledes ogsaa Propheternes Ord, som læses † hver Sabbat.
* Joh. 16, 3
Ap. G. 3, 17. 1 Cor. 2, 8. † Ap. G. 15, 21.
28. Og alligevel de fandt ingen Døds-Skyld hos ham, * bade de dog Pilatus, at han maatte ihjelslaaes.
* Matt. 27, 22. Marc. 15, 13.
29. Men der de havde fuldkommet alle Ting, som ere skrevne om ham, * nedtoge de ham af Træet og lagde ham i en Grav.
* Matt 27, 59.
30. Men * Gud opreiste ham fra de Døde,
* Matt. 28, 6. Marc. 16, 6.
31. og han * blev seet mange Dage af dem, som vare gangne med ham op fra Galilæa til Jerusalem, hvilke ere hans Vidner for Folket.
* Matt. 28, 9. Marc. 16, 9. 12. 14
Luc. 24, 36. Joh. 20, 19. c. 21, 1 fg.
Ap G. 1, 3. 1 Cor. 15, 5 fg.
32. Og vi forkynde Eder den Forjættelse, som er skeet * til Fædrene, at Gud har opfyldt den for os, deres Børn, idet han opvakte Jesus.
* 1 Mos. 3, 15.
c. 22. 18. c 26, 4. c. 49, 10. 5 Mos. 18, 15.
Es. 4, 2. c. 7, 14. c. 9, 6. c. 40, 10.
Jer. 23, 5. c. 33, 15 Ez. 34, 23. c. 37, 24 fg.
33. som og skrevet er i den * anden Psalme: du er min Søn; i Dag har jeg født dig.
* Ps. 2, 7. Hebr. 1, 5. c 5, 5.
34. Men at han har opvakt ham fra de Døde, der ingenlunde skal vende tilbage til Forraadnelse, derom har han * saaledes sagt: Forjættelsen til David vil jeg holde Eder trofast.
* Es. 55, 3.
35. Derfor siger han og i en anden Psalme: * du skal ikke tilstede din Hellige at see Forraadnelse.
* Ps. 16, 10. Ap. G. 2, 27.
36. Men David, der han i sin Livstid havde tjent Guds Raadslutning, * sov han hen og blev henlagt til sine Fædre, og saae Forraadnelse.
* 1 Kong 2, 10. Ap. G. 2, 29.
37. Men den, som Gud opvakte, saae ikke Forraadnelse.
38. Saa være det Eder vitterligt, I Mænd, Brødre! at ved ham * kundgjøres Eder Syndernes Forladelse;
* Luc. 24, 47
Ap. G. 10, 43. Rom. 3, 26. 28. c. 8, 3.
Gal. 2, 16. Hebr. 7, 19. c. 9, 15. 1 Joh. 2, 12.

39. og fra Alt, hvorfra I ikke kunne vorde retfærdiggjorte ved Mose Lov, retfærdiggjøres ved denne * hver, som troer.
* Es. 53, 11. Rom. 10, 4.

40. Seer nu til, at det ikke kommer over Eder, som er sagt ved * Propheterne: * Hab. 1, 5.

41. seer, I Foragtere! og forundrer Eder og bliver til Intet! thi en Gjerning gjør jeg i Eders Dage, en Gjerning, hvilken I ikke vilde troe, dersom Nogen fortalte Eder den.

42. Men der de gik ud af Jødernes Synagoge, bade Hedningerne, at de samme Ord maatte tales for dem paa den * følgende Sabbat. * v. 44.

43. Men der Forsamlingen var opløst, fulgte mange Jøder og andægtige * Proselyter Paulus og Barnabas, † hvilke talede til dem, og formanede dem at holde fast ved Guds Naade.
* Matt 23, 15. † Ap. G. 11, 23. c 14, 22.

44. Men paa den følgende Sabbat forsamledes næsten den ganske Stad, at høre Guds Ord.

45. Men der Jøderne saae den Mængde, bleve de fulde af * Nidkjærhed, og imodsagde det, som blev sagt af Paulus, ja baade imodsagde og bespottede.
* c 5, 17.

46. Men Paulus og Barnabas talede frit og sagde: det var fornødent, at Guds Ord skulde * først tales for Eder; men efterdi I forskyde det, og † agte Eder ikke selv værdige til det evige Liv, see, saa ** vende vi os til Hedningerne.
* Matt 10, 6. Ap. G. 1, 8. c. 13, 26. † Luc. 7, 30. ** 5 Mos. 32, 21. Es. 55, 5. Matt. 8, 11. c. 21, 43 Ap. G. 18, 6. c. 28, 28 fg.

47. Thi saaledes har * Herren befalet os: jeg har sat dig til Hedningernes Lys, at du skal være til Saliggjørelse indtil Jordens Ende.
* Es. 42, 6. c. 49, 6. Luc. 2, 32.

48. Men der Hedningerne det hørte, bleve de glade, og prisede Herrens Ord og troede, saa mange, som vare skikkede til det evige Liv.

49. Men Herrens Ord udbredtes over det ganske Land.

50. Men Jøderne opirrede de andægtige og fornemme Qvinder, og de første Mænd i Staden; og de opvakte en Forfølgelse over Paulus og Barnabas, og udstødte dem af deres Grændser.

51. Men de * rystede Støvet af deres Fødder imod dem og kom til Iconium.
* Matt 10, 14 Ap. G. 14, 6. c. 18, 6.

52. Men Disciplene * bleve fulde af Glæde og af den Hellig Aand. * Eph 5, 18.

14. Capitel.

1) Apostlerne prædike i Iconium, 1—4. 2) Flye til Lystra og prædike der, Paulus helbreder en lam Mand, holdes for en Gud, stenes; beholder dog Livet, kommer til Derbe, 5—20. 3) De vende tilbage og styrke Disciplene, komme til Antiochia igjen, 21—28.

Men det skete i Iconium, at de gik tilsammen ind i Jødernes Synagoge, og talede

saaledes, at en * stor Mængde baade af Jøder og Græker troede. * c. 11, 21.

2. Men de vantroe Jøder ophidsede Hedningernes Sind, og satte Ondt i dem imod Brødrene.

3. De opholdt sig nu en Tid lang der, og talede med Frimodighed i Herren, som gav sin Naades Ord * Vidnesbyrd, og lod Tegn og Under skee formedelst deres Hænder.
* Marc. 16, 20. Ap. G 19, 11. Heb. 2, 4.

4. Men Mængden i Staden blev splidagtig, og Nogle holdt med Jøderne, men Nogle med Apostlerne.

5. Men som der blev et * Opløb, baade af Hedninger og Jøder med deres Øverster at forhaane og stene dem,
* 2 Tim 3, 11.

6. og de fik det at vide, * undflyede de til Stæderne i Lycaonien, Lystra og Derbe, og til det omliggende Land.
* Matt. 10, 23. Ap. G. 8, 1.

7. Og de * prædikede der Evangelium. * c. 11, 20.

8. Og der var en Mand i Lystra, som maatte sidde, for han havde ingen Magt i Fødderne, men var fra Moders Liv af lam, og havde aldrig gaaet.

9. Han hørte Paulus tale; og denne, der han fæstede Øie paa ham og mærkede, at han havde Tro til at frelses, sagde med høi Røst:

10. * staa ret op paa dine Fødder! Og han sprang op og gik. * c. 3, 6.

11. Men der Mængden saae det, som Paulus havde gjort, opløftede de deres Røst og sagde paa Lycaonisk: * Guderne have taget menneskelig Skikkelse og ere komne ned til os. * c. 28, 6.

12. Og de kaldte Barnabas Jupiter, men Paulus Mercurius, fordi han førte Ordet.

13. Men Præsten ved det Jupiters Tempel, som var udenfor deres Stad, bragte Øxne og Krandse for Indgangen, og vilde offre tillige med Folket.

14. Men da Apostlerne, Barnabas og Paulus, hørte det, * sønderreve de deres Klæder og sprang ind blandt Folket,
* Matt. 26, 65.

15. raabte og sagde: I Mænd! hvi gjøre I dette? * Vi ere ogsaa Mennesker, lige Vilkaar undergivne med Eder, og forkynde Eder, at I skulle † vende om fra disse forfængelige Guder til den levende Gud, ** som har gjort Himmelen og Jorden og Havet og alle Ting, som ere i dem; * c. 10, 26.
† 1 Thess 1, 9. ** 1 Mos. 1, 1. Ps. 33, 6. Ps. 124, 8. Ps. 146, 6. Aab. 14, 7.

16. hvilken i de forbigangne * Tider har ladet alle Hedninger vandre i † deres egne Veie, * c. 17, 30. † Ps. 81, 13.

17. endddog han har ikke ladet sig selv * uden Vidnesbyrd, idet han gjorde os godt, og gav os Regn og frugtbare Tider af Himmelen, idet han fyldte os † med Føde, og vore Hjerter med Glæde. * c. 17, 26. 27. † Ps. 104, 27. 28.

18. Og ved at sige dette, kunde de neppe stille Folket, at de ikke offrede til dem.

19. Men der kom Jøder fra Antiochia og Iconium dertil og forførte Mængden, saa at de * stenede Paulus og slæbte ham ud af Staden, og de meente, at han var død.

* 2 Cor. 11, 25. 2 Tim. 3, 11.

20. Men der Disciplene kom omkring ham, stod han op og gik ind i Staden; og anden Dagen gik han ud med Barnabas til Derbe.

21. Og der de havde prædiket i denne Stad og gjort mange Disciple, vendte de tilbage til Lystra og Iconium og Antiochia,

22. og bestyrkede Disciplenes Sjæle, og * paamindede dem, at blive faste i Troen, og at † os bør at indgaae i Guds Rige ved mange Trængsler.

* c. 11, 23. c. 13, 43. † Mat. 10, 38. c. 16, 24. Luc. 22, 28. 29 c. 24, 26. Rom. 8, 17. 1 Thess. 3, 3. 2 Tim 3, 12.

23. Men der de havde beskikket dem * Ældste i hver Menighed, og havde holdt Bøn og Faste, befole de dem Herren, paa hvem de havde troet.

* c. 6, 6. c. 11, 30. Tit. 1, 5.

24. Og de droge igjennem Pisidien, og kom til Pamphylien.

25. Og da de havde talet Ordet i Perge, droge de ned til Attalia.

26. Og derfra seilede de til Antiochia, * hvorfra de havde været Guds Naade anbefalede til den Gjerning, som de havde fuldkommet.

* c. 13, 1—3.

27. Men der de kom derhen og havde forsamlet Menigheden, forkyndte de, * hvor store Ting Gud havde gjort med dem, og at han havde opladt Hedningerne † Troens Dør.

* c. 15, 4. † 1 Cor. 16, 9. 2 Cor. 2, 12. Aab. 3, 8.

28. Men de * opholdt sig der en ikke liden Tid hos Disciplene.

* c. 15, 35.

15. Capitel.

1) Paulus og Barnabas sendes til Jerusalem for det Spørgsmaals Skyld om Omskærelsen; derom holdes Møde og afgives Svar, 1—29. 2) De komme til Antiochia igjen tilligemed Judas og Silas; Barnabas og Paulus skilles fra hverandre, 30—41.

Og der kom Nogle ned fra Judæa, som lærte Brødrene: dersom I ikke lade Eder * omskære efter Mose Skik, kunne I ikke † blive salige.

* Gal. 5, 2. Phil. 3, 3. Col. 2, 16. † 1 Mos. 17, 10. 14. 3 Mos. 12, 3.

2. Da der herover opstod en heftig Strid, og * Paulus og Barnabas havde en ikke ringe Tvist med dem, saa besluttede man, at Paulus og Barnabas og nogle Andre af dem skulde drage op til Jerusalem til Apostlerne og de Ældste angaaende dette Spørgsmaal.

* c. 11, 30. Gal. 2, 1.

3. Disse droge da, ledsagede paa Veien af Menigheden, igjennem Phoenicien og Samarien, og fortalte Hedningernes Omvendelse, og de gjorde alle Brødrene stor Glæde.

4. Men der de kom til Jerusalem, bleve de imodtagne af Menigheden og Apostlerne og

de * Ældste, og † kundgjorde,
hvor store Ting Gud havde
gjort med dem. * c. 14, 23. † v. 27.
5. Men der opstode nogle
Troende af Pharisæernes Sect,
som sagde: man bør omskære
dem og befale dem at holde
Mose Lov.
6. Men Apostlerne og de Ældste
kom sammen for at overlægge
denne Sag.
7. Men der man havde tvistet
meget herom, opstod Peter og
sagde til dem: I Mænd, Brødre!
* I vide, at Gud for lang
Tid siden udvalgte mig iblandt
os, at † Hedningerne ved min
Mund skulde høre Evangeliums
Ord og troe. * c. 10, 20. † c. 11, 18.
8. Og Gud, som * kjender
Hjerterne, vidnede for dem, idet
han gav dem den Hellig Aand,
† ligesom og os. * 1 Krøn. 28, 9.
c. 29, 17. Ps. 7, 10. Ps. 139, 1. 2. Jer. 11, 20.
c. 17, 10 c. 20, 12. Ap. G. 1, 24. † c. 10, 44. 47.
9. Og han gjorde ingen Forskjel
imellem os og dem, *
idet han rensede deres Hjerter
ved Troen.
* c. 10, 34. 35 44. c. 26, 18. 1 Petr. 1, 22.
10. Hvi friste I da nu Gud,
at I ville lægge et Aag paa
Disciplenes Halse, hvilket *
hverken vore Fædre, ei heller
vi have formaaet at bære?
* Matt. 23, 4. Luc. 11, 46.
11. Men vi * troe at blive
salige ved den Herres Jesu
Christi Naade, paa samme
Maade som og † de. * Rom 3, 24.
Eph 2, 4. 8. Tit. 3, 5. † Hebr. 11, 13.
12. Men * al Mængden taug,
og hørte Barnabas og Paulus,
som fortalte, hvor store Tegn
og Undergjerninger Gud havde
gjort ved dem iblandt Hedningerne.
* c. 11, 18.
13. Men der de havde hørt op
at tale, tog Jakob til Orde
og sagde: I Mænd, Brødre,
hører mig!
14. Simon har fortalt, hvorledes
Gud først * saae til Hedningerne,
for at tage et Folk
af dem efter sit Navn. * c. 10, 44.
15. Og dermed stemme Propheternes
Taler overeens, som
* skrevet er: * Am. 9, 11. 12.
16. derefter vil jeg vende tilbage
og atter opbygge Davids
nedfaldne Paulun, og det Omkastede
deraf vil jeg atter opbygge
og oprette det igjen,
17. paa det de Øvrige af
Menneskene skulle søge Herren,
og alle Hedninger, over hvilke
mit Navn er nævnet, siger
Herren, som gjør alt dette.
18. Gud kjender fra Evighed
alle sine Gjerninger.
19. Derfor dømmer jeg, at
man ikke skal besvære dem af
Hedningerne, som omvende sig
til Gud;
20. men skrive til dem, at de
holde sig fra * Afguders Ureenhed,
og † fra Horeri, og fra
det Qvalte, og fra ** Blod.
* 2 Mos. 23, 13 1 Cor. 8, 1 fg.
c. 10, 20. † 1 Thess. 4, 3. ** 1 Mos 9, 4.
3 Mos. 3, 17. c. 17, 14. 5 Mos. 12, 23.
21. Thi Moses har fra gammel
Tid i hver Stad dem, som
ham prædike, og læses * hver
Sabbat i Synagogerne.
* Neh. 8, 1. Ap. G. 13, 15. 27.

22. Da besluttede Apostlerne og de Ældste med al Menigheden, at udvælge Mænd af dem, og sende dem til Antiochia tilligemed Paulus og Barnabas, nemlig Judas, med Tilnavn Barsabas, og Silas, hvilke Mænd vare ansete iblandt Brødrene.

23. Og de skreve saaledes med dem: Apostlerne og de Ældste og Brødrene hilse Brødrene af Hedningerne i Antiochia og Syrien og Cilicien.

24. Efterdi vi have hørt, at Nogle, * udgangne fra os, have forvirret Eder med Ord og bekymret Eders Sjæle med at sige, at man skal omskæres og holde Loven, hvilke vi ikke have befalet dette,

* c. 20, 30. Gal. 2, 4. 1 Joh. 2, 19.

25. saa have vi, eendrægteligen forsamlede, besluttet at udvælge Mænd og sende dem til Eder med vore Elskelige, Barnabas og Paulus,

26. Mænd, som have vovet deres Liv for vor Herres Jesu Christi Navn.

27. Vi have derfor sendt Judas og Silas, hvilke og mundtligen skulle forkynde det Samme.

28. Thi det er den Hellig Aands Beslutning og vores, ingen videre Byrde at paalægge Eder, uden disse nødvendige Ting:

29. at I skulle holde Eder fra Afguds-Offer, og fra Blod, og fra det Qvalte, og fra Horeri. Naar I holde Eder derfra, gjøre I ret. Lever vel!

30. Da nu disse vare affærdigede, kom de til Antiochia og forsamlede Mængden og overgav dem Brevet.

31. Men der de det læste, bleve de *glade over denne Trøst.

* c. 13, 48.

32. Men Judas og Silas, som og selv vare * Propheter, formanede Brødrene med megen Tale og bestyrkede dem. * c. 11, 27.

33. Men der de havde opholdt sig der nogen Tid, lode Brødrene dem fare med Fred til Apostlerne.

34. Men Silas besluttede at blive der.

35. Men Paulus og Barnabas opholdt sig i Antiochia og lærte og forkyndte tilligemed mange Andre Herrens Ord.

36. Men efter nogle Dage, sagde Paulus til Barnabas: lad os dog drage tilbage og besøge vore Brødre i enhver Stad, hvor vi have forkyndet Herrens Ord, for at see, hvorledes de lide.

37. Men Barnabas raadede, at de skulde tage * Johannes, ellers kaldet Marcus, med.

* c. 12, 12. 25. c. 13, 5. Col. 4, 10. 2 Tim. 4, 11. Philem. v. 23.

38. Men Paulus holdt for, at de ikke skulde tage den med, som var veget fra dem i *Pamphylien, og ikke havde fulgt med dem til Arbeidet. * c. 13, 13.

39. Der opstod da en Fortørnelse, saa at de skiltes fra hverandre, og at Barnabas tog Marcus til sig og seilede til Cypern.

40. Men Paulus udvalgte Silas og drog ud, anbefalet af Brødrene til Guds Naade.

41. Men han reiste omkring i Syrien og Cilicien, og bestyrkede Menighederne.

16. Capitel.

1) Paulus lader Timotheus omskære i Derbe, besøger Menighederne, kommer til Troas, 1—8. 2) Seer et Syn, drager til Macedonien, omvender Lydia i Philippi, 9—15. 3) Uddriver en Spaadomsaand, hudstryges og fængsles, 16—24. 4) Fængslet aabnes af sig selv, Stokmesteren omvendes, Paulus lades løs, 25—40.

Men han kom til Derbe og Lystra, og see, der var en Discipel ved Navn * Timotheus, en troende Jødindes Søn, men hans Fader var en Græker. * c. 19, 22. c. 20, 4. Rom. 16, 21. 1 Cor. 4, 17. Phil. 2, 19. 1 Thesf. 3, 2.

2. Han havde et * godt Vidnesbyrd af Brødrene i Lystra og Iconium. * c. 6, 3. c. 10, 22.

3. Denne vilde Paulus skulde drage med ham, og han tog og omskar ham for Jødernes Skyld, som vare paa disse Steder, thi Alle kjendte hans Fader, at han var en Græker.

4. Men som de droge igjennem Stæderne, overantvordede de dem de * Anordninger at holde, som vare besluttede af Apostlerne og de Ældste i Jerusalem. * c. 15, 20. 29.

5. Saaledes bleve Menighederne styrkede i Troen og formerede i Antal hver Dag.

6. Men der de vare dragne igjennem Phrygien og det * galatiske Land, og det blev dem forbudet af den Hellig Aand at tale Ordet i Asia, * c. 18. 23.

7. kom de hen mod Mysien og forsøgte at reise igjennem Bithynien; og Aanden tilstedte dem det ikke.

8. De droge da Mysien forbi og kom ned til * Troas. * c. 20, 6. 2 Cor. 2, 12. 2 Tim. 4, 13.

9. Og om Natten saae Paulus et Syn: en macedonisk Mand stod der og bad ham sigende: kom over til Macedonien og hjælp os.

10. Men der han havde seet det Syn, søgte vi strax at drage over til Macedonien; thi vi sluttede, at Herren kaldte os derhen, at prædike Evangelium for dem.

11. Vi fore da ud fra Troas, og seilede lige til Samothracia, og den anden Dag til Neapolis,

12. og derfra til Philippi, hvilken er den fornemste Stad i den Deel af Macedonien og en romersk Coloni. I denne Stad opholdt vi os nogle Dage.

13. Og paa Sabbatsdagen gik vi udenfor Staden ved en Flod, hvor der pleiede at være et Bedehuus, og vi satte os og talede til de Qvinder, som kom sammen.

14. Og en Qvinde ved Navn Lydia, en Purpurkræmmerske fra Staden Thyatiræ, som dyrkede Gud, hørte til; * hendes Hjerte oplod Herren, at hun gav Agt paa det, som blev talet af Paulus. * Luc. 24, 45.

15. Men der hun og hendes Huus var døbt, bad hun os og sagde: dersom I agte mig at være tro for Herren, da *kommer ind i mit Huus og bliver der. Og † hun nødte os.

* 1 Mos 18. 3 c 19. 3 Heb 13. 2. † 1 Mos 33. 11 Luc. 24, 29.

16. Men det skete, der vi gik til Bedehuset, at en Pige mødte os, som havde en Spaadomsaand, og skaffede sine Herrer megen Vinding ved at spaae.

17. Denne fulgte efter Paulus og os, raabte og sagde: disse Mennesker ere den høieste Guds Tjenere, som forkynde Eder Saliggjørelsens Vei.

18. Dette gjorde hun mange Dage. Men Paulus fortrød derpaa, og han vendte sig og sagde til Aanden: *jeg byder dig i Jesu Christi Navn at fare ud af hende. Og den foer ud i den samme Stund. * Marc 16. 17

19. Men der hendes Herrer saae, at deres Haab om Vinding var forsvundet, toge de Paulus og Silas og slæbte dem hen paa Torvet for de Øverste.

20. Og de førte dem til Høvedsmændene og sagde: disse Mennesker, som ere Jøder, forvirre slet vor Stad,

21. og de forkynde Skikke, hvilke det ikke er os tilladt at antage eller øve, efterdi vi ere Romere.

22. Og Mængden oprørtes imod dem, og Hovedsmændene lode rive Klæderne af dem, * og befole at hudstryge dem.

* 2 Cor 11, 25 Phil. 1. 30 1 Thess 2. 2

23. Og der de havde givet dem mange Slag, kastede de dem i Fængsel, og befole Stokmesteren at forvare dem nøie.

24. Der han havde faaet denne Befaling, kastede han dem i det inderste Fængsel og sluttede deres Fødder i Stokken.

25. Men ved Midnat * bade Paulus og Silas, og sang Gud Lovsange, men Fangerne lyttede paa dem. * c. 4. 31

26. Men der skete pludseligen et stort Jordskjælv, saa at Fængslets Grundvold rystede, og strax * bleve alle Dørene opladte, og Alles Baand løstes.

* c 5 19 c 12. 7. 10.

27. Men Stokmesteren foer op af Søvne, og der han saae Fængslets Døre opladte, drog han et Sværd, og vilde myrde sig selv, da han meente, at Fangerne havde været undflyede.

28. Men Paulus raabte med høi Røst og sagde: gjør dig selv intet Ondt; thi vi ere her alle.

29. Men han begjerede et Lys, og sprang ind, og faldt skjælvende ned for Paulus og Silas.

30. Og han førte dem ud og sagde: Herrer! * hvad bør mig at gjøre, at jeg kan vorde salig?

* c 2. 37. c 9. 6 Luc. 3. 10 c 10. 25.

31. Men de sagde: * tro paa den Herre Jesus Christus, saa skal du vorde salig, og dit Huus.

* Joh. 3. 16 36. c. 6, 47. 1 Joh. 5, 10.

32. Og de talede Herrens Ord

til ham og til alle dem, som
vare i hans Huus.
33. Og han tog dem til sig i
den samme Stund om Natten
og aftoede deres Saar, og han
selv blev strax døbt og alle
Hans.
34. Og han * førte dem op i
sit Huus og satte et Bord for
dem, og var glad med alt sit
Huus i Tro paa Gud.
* Luc. 5, 29 c. 19, 6
35. Men der det var blevet
Dag, sendte Høvedsmændene
Stadstjenerne og sagde: lad
de Mennesker løs.
36. Men Stokmesteren for=
kyndte Paulus disse Ord: Hø=
vedsmændene sendte hid, at I
skulle lades løs; saa drager nu
ud og gaaer bort med Fred.
37. Men Paulus sagde til
dem: de have hudstrøget os of=
fentligen udømte, vi som dog
ere * romerske Mænd, og kastet
os i Fængsel, og nu jage de
os hemmelig bort! Ikke saa!
men lader dem selv komme og
føre os ud. * c. 22, 25.
38. Men Stadstjenerne kund=
gjorde disse Ord for Høveds=
mændene; og de frygtede,
der de hørte, at de vare Ro=
mere.
39. Og de kom og gave dem
gode Ord, og de førte dem ud
og * bade dem at drage bort af
Staden. * Matt. 8, 34.
40. Men de gik ud af Fæng=
slet og gik ind til Lydia; og
der de havde seet Brødrene,
formanede de dem og droge
bort.

17. Capitel.

1) Paulus prædiker og forfølges i Thes=
salonica, 1—9. 2) Ligeledes i Beroea,
10—13. 3) Drager til Athenen, prædiker
mod Afguderi, og om den Herre Jesus og
omvender Nogle, 14—34

Men de reiste igjennem Am=
phipolis og Apollonia
og kom til * Thessalonica,
hvor Jøderne havde en Syna=
goge. * 1 Thess. 2, 1. 2.
2. Men Paulus gik ind til
dem, som han pleiede, og talede
paa tre Sabbater med dem
af Skrifterne.
3. Og han * udlagde og for=
klarede, at det burde † Christus
at lide og opstaae fra de Døde,
og sagde: denne Jesus, som
jeg forkynder Eder, er den
** Christus. * Luc. 24, 27. 45.
† Ps 22, 7. Es. 53, 3 Matt. 16, 21.
Luc. 24, 26 46 ** Joh. 1, 42
4. Og Nogle iblandt dem bleve
overbeviste og holdt sig til
Paulus og Silas, en stor
Mængde af andægtige Græker
og ikke faa af de fornemste
Qvinder.
5. Men de vantroe Jøder bleve
nidkjære og toge nogle slette
Mennesker af Lediggængere til
sig, gjorde et Opløb og oprørte
Staden, og de stormede mod
Jasons Huus og søgte at føre
dem for Folket.
6. Men der de ikke fandt dem,
trak de Jason og nogle Brø=
dre for Stadens Øvrighed og
raabte: disse, som * oprøre den
hele Verden, ere og komne hid;
* c. 16, 20. c. 24, 5.
7. dem har Jason taget ind

til sig; og alle disse handle imod Keiserens Befalinger og sige en * Anden at være Konge, nemlig Jesus.

* Luc 23. 2 Joh 19. 12

8. Og de bragte Mængden og Stadens Øvrighed, som hørte det, i Forvirring.

9. Og de lode Jason og de Andre stille Borgen for sig og gave dem løs.

10. Men Brødrene udsendte strax om Natten baade Paulus og Silas til Beroea; og der de vare komne derhen, gik de i Jødernes Synagoge.

11. Men disse vare mere veltænkende end de i Thessalonica, de annammede Ordet med al Redebonhed og * ransagede dagligen i Skrifterne, om disse Ting havde sig saaledes.

* Es 34. 16. Luc 16. 29 Joh 5. 39

12. Saa troede da mange af dem, og af de fornemme grækiske Qvinder og Mænd ikke faa.

13. Men der Jøderne af Thessalonica fik at vide, at Guds Ord blev og forkyndet af Paulus i Beroea, kom de og derhen og * satte Folket i Bevægelse.

* 1 Thess 2. 14

14. Men da sendte Brødrene strax Paulus bort og lode ham reise mod Havet; men baade Silas og * Timotheus bleve der tilbage.

* c. 16. 1.

15. Men de, som ledsagede Paulus, førte ham indtil * Athenen; og der de havde faaet Befaling til Silas og Timotheus, at de med det Snareste skulde komme til ham, droge de bort.

* 1 Thess 3. 1.

16. Men der Paulus forventede dem i Athenen, harmedes hans Aand heftig i ham, der han saae Staden at være saa afgudisk.

17. Derfor talede han i Synagogen til Jøderne og de Gudfrygtige, og paa Torvet hver Dag til dem, som han traf paa.

18. Men nogle af de epikuræiske og stoiske Philosopher indlode sig med ham; og nogle sagde: hvad vil denne * Ordgyder sige? men andre: det synes, han vil forkynde fremmede Guder, fordi han forkyndte dem Jesus og Opstandelsen.

* 1 Cor 4 13.

19. Og de toge ham og førte ham op for det øverste Raad og sagde: kunne vi faae at vide, hvad denne er for en ny Lærdom, som du taler?

20. Thi du bringer os nogle * fremmede Ting for Øren; derfor ville vi vide, hvad dette skal være.

* c 26 22 23

21. (Men alle Athenienser og de Fremmede, som opholdt sig der, gave sig ikke af med Andet, end at sige eller høre Nyt.)

22. Men Paulus stod midt i Raadet og sagde: I atheniensiske Mænd! jeg seer, at I i alle Maader ere omhyggelige for Eders Gudsdyrkelse.

23. Thi der jeg gik omkring og betragtede Eders Helligdomme, fandt jeg og et Alter, paa

hvilket var skrevet: for en
ukjendt Gud. Denne nu, som
I ukjendt dyrke, denne forkyn-
der jeg Eder.
24. Gud, * som har gjort
Verden og alle Ting, som ere
derudi, han som er Himmelens
og Jordens Herre, † boer ikke
i Templer gjorte med Hænder,
* 1 Mos. 1, 1. Ps. 124, 8.
Ps. 146, 6. † 2 Kron. 6, 18. Es. 66, 1.
25. han tjenes og ikke af Men-
neskers Hænder, som den, * der
har Noget behov, efterdi han
selv giver Alle † Liv og Aande
og alle Ting. * Ps. 50, 12 fg.
† 1 Mos. 2, 7. Job 33, 4.
26. Og han har gjort, at al
Menneskens Slægt boer paa
den ganske Jordens Kreds af
eet Blod og har bestemt dem
forordnede Tider, og * visse
Grændser for deres Bolig,
* 5 Mos. 32, 8.
27. at de skulde * søge Her-
ren, om de dog kunde føle og
finde ham, enddog † han er san-
delig ikke langt fra Enhver af
os; * Es. 55, 6. † Jer. 23, 23.
28. thi * i ham leve og røres
og ere vi, som og nogle af
Eders Digtere have sagt: vi ere
jo og hans Slægt. * Job 10, 12.
29. Efterdi vi da ere Guds
Slægt, skulle vi ikke mene, at
* Guddommen er lig Guld
eller Sølv eller Steen, formet
til et Billede ved Menneskens
Kunst og Paafund.
* Es. 40, 18 fg.
30. Dog * med Vankundig-
hedens Tider har Gud baaret
over, men byder nu alle Men-
nesker allevegne † at omvende
sig. * c. 14, 16 † Luc. 24, 47.
31. Thi han har sat en Dag,
paa hvilken han vil dømme
Jorderige med Retfærdighed
ved * en Mand, hvilken han
har beskikket dertil, og gjort
det beviisligt for Alle, idet han
opreiste ham fra de Døde.
* Joh. 5, 22. Ap. G. 10, 42.
32. Men der de hørte om de
Dødes Opstandelse, * spottede
Nogle; men Andre sagde: vi
ville atter høre dig om dette.
* 1 Cor. 1, 23.
33. Og saaledes gik Paulus
ud fra dem.
34. Men nogle Mænd hængte
fast ved ham og troede; iblandt
hvilke ogsaa var Dionysius
den Areopagiter, og en Qvinde
ved Navn Damaris, og Andre
med dem.

18. Capitel.

1) Paulus kommer til Corinth, arbeider tilligemed Aqvilas og Priscilla, prædiker; Jøderne staae imod, Herren trøster ham. 1—11. 2) Gallion vil ei dømme ham. 12—17. 3) Paulus lader sit Hoved rage i Kenchrea, kommer til Ephesus. Cæsarea, Antiochia, Galatien og Phrygien, 18—23. 4) Apollos lærer i Ephesus, lærer af Aqvilas, drager til Achaia, 24—28.

Derefter forlod Paulus Athe-
nen og kom til Corinth.
2. Der fandt han en Jøde
ved Navn * Aqvilas, født i
Pontus, som nylig var kom-
men fra Italien med Priscilla,
sin Hustru, (fordi Claudius
havde befalet alle Jøder at for-
lade Rom). Til disse gik han.
* Rom. 16, 3.
1 Cor. 16, 19. 2 Tim. 4, 19.

3. Og efterdi han var af det samme Haandværk, blev han hos dem og * arbeidede; thi de vare Teltmagere af Haandværk.
* c. 20, 34. 1 Cor. 4, 12. 2 Cor. 11, 8. 9. c. 12, 13. 1 Thesf. 2, 9.

4. Men han talede i Synagogen paa hver Sabbat og overbeviste Jøder og Græker.

5. Men der * Silas og † Timotheus kom fra Macedonien, trængtes Paulus af Aanden og ** vidnede for Jøderne, at Jesus er den Christus.
* c. 17, 14. 15. † 1 Thesf. 3, 6. ** Ap. G 9, 22.

6. Men der de stode imod og bespottede, * afrystede han sine Klæder og sagde til dem: † Eders Blod være over Eders Hoved! Jeg er reen; herefter ** vil jeg gaae til Hedningerne.
* Matt. 10, 14. Ap. G. 13, 51. † 3 Mos. 20, 9. 12. 2 Sam. 1, 16. Ez 3. 18. 19. Matt. 27, 25. ** Ap. G. 13, 46.

7. Og han gik bort derfra og kom i Huset til En ved Navn Justus, som frygtede Gud, hvis Huus laae næst op til Synagogen.

8. Men * Crispus, Synagogforstanderen, † troede paa Herren med sit ganske Huus, og ** mange Corinthier, som hørte til, troede og bleve døbte.
* 1 Cor. 1, 14. † Joh. 4, 53. ** Ap. G. 4, 4. c. 9, 42.

9. Men Herren sagde til Paulus i et * Syn om Natten: frygt ikke, men tal, og ti ikke,
* c. 16, 9.

10. fordi * jeg er med dig, og Ingen skal lægge Haand paa dig og gjøre dig Ondt; thi jeg har meget Folk i denne Stad.
* Es. 41, 10.

11. Og han blev der et Aar og sex Maaneder, og lærte Guds Ord iblandt dem.

12. Men der Gallion var Landshøvding i Achaia, stode Jøderne samdrægteligen op imod Paulus og førte ham for Domstolen og sagde:

13. Denne vil overtale Folket til en Gudsdyrkelse imod Loven.

14. Og der Paulus vilde oplade Munden, sagde Gallion til Jøderne: dersom det var nogen * Uretfærdighed eller Misgjerning, I Jøder, vilde jeg, som billigt, anhøre Eder.
* c. 25, 11.

15. Men er det en Strid om Lære og Navne og om den Lov, som I have, da seer selv til; thi jeg vil ikke være Dommer over disse Ting.

16. Og han drev dem fra Domstolen.

17. Men alle Grækerne grebe * Sosthenes, Synagogens Forstander, og sloge ham for Domstolen; og Gallion bekymrede sig ikke om alt dette.
* 1 Cor. 1, 1.

18. Men Paulus blev der endnu mange Dage; derefter tog han Afsked fra Brødrene og seilede til Syrien, og med ham Priscilla og Aqvilas, efterat han havde raget sit Hoved i Kenchrea; thi * han havde gjort et Løfte.
* 4 Mos. 6, 9. 18. Ap G. 21, 24.

19. Men han kom til Ephesus og forlod dem der; men han selv gik ind i Synagogen og talede til Jøderne.
20. Men der de bade ham at blive der længere Tid hos dem, vilde han ikke samtykke.
21. Men han tog Afsked fra dem og sagde: jeg maa endeligen holde denne forestaaende Høitid i Jerusalem; men jeg vil vende tilbage til Eder, * om Gud vil. Og han foer bort fra Ephesus.

* 1 Cor. 4, 19. Hebr. 6, 3. Jak. 4, 15.

22. Og han kom til Cæsarea, og han drog op og hilsede Menigheden og drog ned til Antiochia.
23. Og da han havde opholdt sig der nogen Tid, drog han bort og reiste fra Stad til Stad igjennem det galatiske Land og Phrygien og bestyrkede alle Disciplene.
24. Men en Jøde ved Navn * Apollos, født i Alexandria, en veltalende Mand, som var forfaren i Skrifterne, kom til Ephesus. * 1 Cor. 1, 12. c. 3, 6.
25. Denne var underviist om Herrens Vei, og som han var brændende i Aanden, talede og lærte han med Indsigt om Herren, enddog han kjendte alene * Johannes's Daab.

* c. 19, 3.

26. Denne begyndte og at tale frit i Synagogen. Men der * Aqvilas og Priscilla hørte ham, toge de ham til sig og udlagde ham Guds Vei nøiere. * c. 18, 2.
27. Men der han vilde reise til Achaia, opmuntrede Brødrene ham dertil og skreve til Disciplene, at de skulde annamme ham. Da han var kommen derhen, * var han ved Guds Naade de Troende til megen Nytte; * 1 Cor. 3, 6.
28. thi han igjendrev Jøderne offentligen med stor Kraft og beviste af Skriften, at Jesus er den Christus.

19. Capitel.

1) Paulus meddeler Aandens Gaver til Nogle i Ephesus, lærer der i to Aar og gjør store Tegn, 1—12. 2) Nogle Besværgere medhandles ilde af en Besat; mange Folk omvendes, 13—20. 3) Paulus vil drage videre, sender først Bud for sig, 21. 22. 4) Demetrius anstifter et stort Opror i Ephesus, 23-40.

Men det skete, der * Apollos var i Corinth, at Paulus drog igjennem de øverste Egne af Landet og kom til † Ephesus.

* 1 Cor. 1, 12. † Ap. G. 18, 19.

2. Og han fandt nogle Disciple og sagde til dem: fik I den * Hellig Aand, der I bleve troende? Men de sagde til ham: vi have ikke engang hørt, at der er en Hellig Aand.

* Joh. 7, 39. Ap. G. 10, 44.

3. Og han sagde til dem: med hvilken Daab bleve I da døbte? Men de sagde: * med Johannes's Daab. * c. 18, 25.
4. Men Paulus sagde: * Johannes døbte vel med Omvendelsens Daab og sagde til Folket, at de skulde troe paa den, som kom efter ham, det er paa Christus Jesus.

* Matt. 3, 11. Ap. G. 1, 5. c. 11, 16 fg.

5. Men der de hørte det, lode de sig døbe i den Herres Jesu Navn.

6. Og der Paulus havde lagt Hænderne paa dem, kom den * Hellig Aand over dem, og de talede med fremmede Tungemaal og propheterede. * c. 10, 44

7. Men disse Mænd vare i Alt ved tolv i Tallet.

8. Men han gik ind i Synagogen og * prædikede frit i tre Maaneder, talede med dem og indskærpede det, som hører til Guds Rige. * c. 18, 26.

9. Og der Nogle vare forhærdede og vantroe og talede ilde om denne Lære for Mængden, forlod han dem og skilte Disciplene fra dem, og talede daglig i en Mands Skole, som hedte Tyrannus.

10. Men dette varede i to Aar, saa at Alle, som boede i Asia, baade Jøder og Græker, hørte den Herres Jesu Ord.

11. Og Gud * gjorde ikke ringe Undergjerninger ved Paulus' Hænder,

* Marc. 16, 20. Ap. G. 14, 3.

12. saa at man endog bragte Svededuge og Haandklæder fra hans Legeme til de Syge, og at Sygdommene vege fra dem, og de onde Aander fore ud af dem.

13. Men nogle omløbende jødiske Besværgere dristede sig til at nævne den Herres Jesu Navn over dem, som havde de onde Aander, sigende: vi besværge Eder ved Jesus, hvilken Paulus prædiker.

14. Men de, som dette gjorde, vare syv Sønner af Skeva, en jødisk Ypperste-Præst.

15. Men den onde Aand svarede og sagde: Jesus kjender jeg, og om Paulus veed jeg; men I, hvo ere I?

16. Og det Menneske, i hvem den onde Aand var, sprang ind paa dem og overvældede dem og fik saadan Magt over dem, at de undflyede nøgne og saarede ud af samme Huus.

17. Men dette blev vitterligt for alle dem, som boede i Ephesus, baade Jøder og Græker; og der faldt en Frygt over dem alle, og den Herres Jesu Navn blev høiligen priset.

18. Der kom og mange af dem, som vare blevne troende, hvilke bekjendte og aabenbarede deres Gjerninger.

19. Men Mange, som havde drevet ulovlige Kunster, bare Bøgerne sammen og opbrændte dem for Alles Øine; og de beregnede deres Værdi og befandt dem at være halvtredsindstyve tusinde Sølvpenninge værd.

20. Saa * krafteligen voxte Herrens Ord og fik Magt.

* Es. 55, 11. Ap. G. 6, 7. c. 12, 24.

21. Men der dette var fuldkommet, satte Paulus sig for i Aanden at reise igjennem Macedonien og Achaia og at drage * til Jerusalem, og sagde: efterat jeg har været der, bør det mig og at see Rom.

* c. 18, 21. Rom. 15, 25. Gal. 2, 1.

22. Men han sendte to af

dem, som * gik ham tilhaande, Timotheus og † Erastus, til Macedonien; selv blev han nogen Tid i Asia.

* c. 13, 5. † Rom. 16, 23.

23. Men paa den samme Tid skete et ikke lidet Oprør om denne Lære.

24. Thi en Guldsmed, ved Navn Demetrius, gjorde Dianas Sølvtempler og skaffede Kunstnerne ikke liden Fortjeneste.

25. Disse samlede han tilligemed de andre Arbeidere og sagde: I Mænd! I vide, at vi have vor Næring af denne Fortjeneste.

26. Og I see og høre, at denne Paulus ikke aleneste i Ephesus, men næsten i det ganske Asia, har ved sin Overtalelse afvendt en stor Mængde, sigende, at de ikke ere Guder, som * gjøres med Hænder.

* Ps. 115, 4. Jer. 10, 3.

27. Men der er ikke aleneste Fare for, at denne vor Haandtering skal geraade i Foragt, men ogsaa, at den store Gudinde Dianas Tempel skal blive agtet intet, og at hendes Majestæt, hvilken ganske Asia og Jorderige dyrker, skal nedstyrtes.

28. Men der de dette hørte, bleve de fulde af Vrede, raabte og sagde: stor er de Ephesers Diana!

29. Og den ganske Stad blev fuld af Forvirring, og de stormede samdrægteligen til Skuepladsen og reve med sig Macedonerne Cajus og * Aristarchus, som reiste med Paulus.

* c. 20, 4. c. 27, 2

30. Men der Paulus vilde gaae frem iblandt Folket, tilstedte Disciplene ham det ikke.

31. Men nogle af Asiens Overster, som vare hans Venner, sendte til ham og formanede ham, ikke at begive sig paa Skuepladsen.

32. Da skreg den Ene det, den Anden det; thi Forsamlingen var i Forvirring, og de Fleste vidste ikke, af hvad Aarsag de vare komne sammen.

33. Men de droge Alexander, hvem Jøderne stødte frem, ud af Hoben; men Alexander * slog til Lyd med Haanden og vilde holde en Forsvarstale til Folket.

* c. 12, 17. c. 13, 16. c. 21, 40.

34. Men der de fik at vide, at han var en Jøde, raabte de alle som med een Røst, henved to Timer: stor er de Ephesers Diana!

35. Men der Stadskantsleren havde stillet Folket, sagde han: I Mænd i Ephesus! hvilket Menneske er der vel, som ikke veed, at de Ephesers Stad er Tempelvogterske for den store Gudinde Diana og det himmelfaldne Billede?

36. Efterdi da dette er uimodsigeligt, bør det Eder at være stille og Intet foretage Eder fremfusende.

37. Thi I have ført disse Mænd hid, som hverken ere

Tempelrøvere, ei heller have bespottet Eders Gudinde.
38. Dersom Demetrius og de Kunstnere, som ere med ham, have Klage imod Nogen, da holdes Thingdage, og der ere Landshøvdinger; lader dem kalde hverandre for Retten.
39. Men have I ellers Noget med hinanden at skaffe, maa det afgjøres i en lovlig Forsamling;
40. thi vi staae og i Fare for at anklages for dette Oprør i Dag, da her Intet er, hvormed vi kunne forsvare dette Opløb. Og der han dette havde sagt, lod han Forsamlingen gaae.

20. Capitel.

1) Paulus drager til Macedonien, til Grækenland og tilbage igjen, kommer til Troas, hvor han prædiker, og opvækker Eutychus, 1—12. 2) Han gaaer til Asfus, seiler til Miletus, 13—17. 3) Der tager han en rørende Afsked fra de Ældste af Ephesus, 18—38.

Men efterat denne Larm var stillet, kaldte Paulus Disciplene til sig og tog Afsked og begav sig derfra for at * reise til Macedonien. * 1 Tim. 1. 3.
2. Og der han var dragen igjennem disse Egne og havde formanet dem med megen Tale, kom han til Grækenland.
3. Der tøvede han i tre Maaneder, og da Jøderne havde et Anslag for imod ham, naar han vilde reise til Syrien, blev han tilsinds at vende tilbage igjennem Macedonien.
4. Da drog med ham indtil Asia Sopater fra * Beroea, men af Thessalonikerne † Aristarchus og Secundus, og ** Cajus fra Derbe og †† Timotheus, men af Asiaterne *** Tychicus og ††† Trophimus. * c. 17. 10. † c. 19. 29.
** 1 Cor. 1. 14. †† Ap. G. 16. 1.
*** Eph. 6. 21. ††† Ap. G. 21. 29.
5. Disse gik forud og biede paa os i * Troas. * c. 16. 8.
6. Men efter de usyrede Brøds Dage seilede vi ud fra Philippi og kom paa femte Dag til dem til Troas, hvor vi tøvede syv Dage.
7. Men paa den første Dag i Ugen, der Disciplene * vare forsamlede at † bryde Brødet, holdt Paulus en Tale til dem, da han vilde den anden Dag reise bort, og forlængede Talen indtil Midnat.
* 1 Cor. 11. 20. † Ap. G. 2. 42. 46.
8. Men der vare mange Lamper paa Salen, hvor de vare forsamlede.
9. Men der sad en ung Karl, ved Navn Eutychus, udi et Vindue; han var falden i en dyb Søvn, der Paulus talede saa længe, og betagen af Søvnen faldt han ned fra det tredie Loft og blev tagen død op.
10. Men Paulus gik ned og kastede sig over ham og omfavnede ham og sagde: gjører ingen Larm; thi hans Sjæl er i ham.
11. Men han gik op igjen og brød Brødet og nød deraf, og talede endnu længe med dem

indtil Dagningen, og derpaa drog han bort.
12. Men de bragte det unge Menneske levende og vare ikke lidet trøstede.
13. Men vi, som vare gangne forud tilskibs, fore til Assus og vilde derfra tage Paulus ind; thi saaledes havde han anordnet, da han selv vilde gaae tillands.
14. Men der han kom til os i Assus, toge vi ham ind og kom til Mytilene.
15. Og vi seilede derfra og kom anden Dagen lige overfor Chios; Dagen derpaa lagde vi til Samus og bleve over i Trogilium, og kom næste Dag til Miletus.
16. Thi Paulus havde besluttet at seile Ephesus forbi, at det ikke skulde hændes, * at han blev opholdt i Asia; thi han hastede for at være i Jerusalem paa Pintsedagen, om det var ham muligt. * c 21, 4. 12. 13.
17. Men fra Miletus sendte han til Ephesus og lod kalde til sig Menighedens Ældste.
18. Men der de kom til ham, sagde han til dem: I * vide, hvorledes jeg har været hos Eder den ganske Tid igjennem, fra den første Dag jeg kom til Asia, * c. 19, 10.
19. at jeg har tjent Herren med al Ydmyghed og under mange Taarer og Fristelser, som mig ere vederfarne ved Jødernes Efterstræbelser;
20. hvorledes jeg har Intet forholdet af det, som kunde være nyttigt, at jeg jo forkyndte Eder det og lærte Eder offentligen og i Eders egne Huse,
21. idet jeg vidnede baade for Jøder og Græker om * Omvendelse til Gud og Tro til vor Herre Jesus Christus.

* Marc. 1, 15. Luc. 24, 47.

22. Og nu see, tvungen af Aanden drager jeg til Jerusalem og veed ikke, hvad mig der skal vederfares,
23. uden at den Hellig Aand * vidner i hver Stad og siger, at Baand og Trængsler bie paa mig. * c. 21, 4. 11.
24. Men * jeg agter Intet, holder og ikke mit Liv selv dyrebart, paa det jeg kan † fuldkomme mit Løb med Glæde og den Tjeneste, som jeg har ** annammet af den Herre Jesus, at forkynde Guds Naades Evangelium.

* c. 21, 13. † 2 Tim. 4, 7. ** Gal. 1, 1.

25. Og nu see, jeg veed, at I alle, iblandt hvilke jeg har vandret og prædiket Guds Rige, ikke mere skulle see mit Ansigt.
26. Derfor vidner jeg for Eder paa denne Dag, at jeg er reen fra Alles Blod;
27. thi jeg forholdt ikke, at jeg jo forkyndte Eder alt * Guds Raad.

* Luc. 7, 30. Eph. 1, 11.

28. Saa * giver Agt paa Eder selv og den ganske Hjord, iblandt hvilken den Hellig Aand satte Eder som † Tilsynsmænd, at vogte Guds Menighed, hvil-

ken han ** forhvervede med sit eget Blod. * 1 Tim. 4, 16.

1 Petr. 5, 2. † Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 1. 2.

** Eph. 1, 7. 1 Petr. 1. 19. Aab. 5, 9.

29. Thi jeg veed dette, at der skal indkomme * svare Ulve iblandt Eder efter min Bortgang, som ikke skulle spare Hjorden. * Matt. 7, 15.

30. Og * af Eder selv skulle opstaae Mænd, som skulle tale forvendte Ting, at drage Disciplene efter sig. * c. 15, 24.

2 Petr. 2, 2. 1 Joh. 2, 19.

31. * Derfor vaager og kommer ihu, at jeg har ikke afladet i tre Aar, Nat og Dag, at paaminde enhver af Eder med Taarer. * c. 19, 10.

32. Og nu, Brødre! befaler jeg Eder Gud og hans Naades Ord, som er mægtigt at opbygge Eder og at give Eder Arv iblandt alle de Helligede.

33. Jeg * har ikke begjeret Nogens Sølv eller Guld eller Klædebon. * 4 Mos. 16, 15.

1 Sam. 12, 3. 1 Cor. 9, 12.

2 Cor. 11, 9. c. 12, 13.

34. Men I vide selv, * at disse Hænder have tjent for min Nødtørft og for dem, som ere med mig. * c. 18, 3.

35. Jeg viste Eder i alle Ting, at det * bør os saaledes at arbeide og komme de Skrøbelige til Hjælp, og at ihukomme den Herres Jesu Ord, hvorledes han selv † har sagt: saligt er det at give, hellere end at tage. * 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8.

† Luc. 6, 38. c. 16, 9. 1 Cor. 9, 12.

36. Og der han havde sagt dette, faldt han paa sine Knæ og * bad med dem alle. * c. 21, 5.

37. Og de brast alle i heftig Graad, og de faldt om Paulus' Hals og kyssede ham.

38. Og meest smertede dem det Ord, han havde sagt, at de ikke mere skulde see hans Ansigt. Men de ledsagede ham til Skibet.

21. Capitel.

1) Paulus kommer til Tyrus, 1—6. 2) Til Ptolemais og Cæsarea, hvor Philippus' Døttre prophetere og Agabus spaaer om Paulus' Fængsel, 7—14. 3) Paulus annammes vel i Jerusalem, fortæller sine Gjerninger, 15—19. 4) Ham raades, for Jødernes Skyld, at lade sig rense i Templet, hvor han bliver greben, 20—30. 5) Øversten redder ham, tilsteder ham at tale for sig, 31—40.

Men der det var skeet, at vi havde revet os fra dem, og vare komne ud paa Søen, seilede vi lige til Cos, men anden Dag til Rhodus og derfra til Patara.

2. Og der vi fandt et Skib, som vilde gaae til Phoenicien, traadte vi derudi og fore bort.

3. Men der vi fik Cypern i Sigte, lode vi den paa venstre Haand og seilede til Syrien og naaede til Tyrus; thi der skulde Skibet losse sin Ladning.

4. Og da vi fandt Disciple, bleve vi der syv Dage; disse sagde Paulus * ved Aanden, at han ikke skulde drage op til Jerusalem. * c. 20, 23. c. 21, 11. 12.

5. Men der vi havde bragt disse Dage til Ende, droge vi

ud paa vor Reise, og de ledsagede os alle med Hustruer og Børn indtil udenfor Staden; og vi faldt paa Knæ paa Strandbredden og bade.
6. Og der vi havde taget Afsked fra hverandre, traadte vi i Skibet; men de vendte tilbage til Deres.
7. Men vi fuldendte vor Seilads og kom fra Tyrus til Ptolemais, og hilsede Brødrene og bleve een Dag hos dem.
8. Anden Dagen drog Paulus og vi med ham ud og kom til Cæsarea, og vi gik ind i Philippus' den * Evangelistes Huus (som var af de Syv †) og bleve hos ham. * Eph. 4, 11. † c. 6, 5.
9. Men denne havde fire Døttre, som vare Jomfruer og * Prophetinder.
* Joel 3, 1. Ap. G. 2, 17.
10. Men der vi bleve der flere Dage, kom en Prophet ned fra Judæa, ved Navn * Agabus.
* c. 11, 28.
11. Og han kom til os, og tog Paulus' Bælte, og bandt sine egne Hænder og Fødder og sagde: dette siger * den Hellig Aand: den Mand, som dette Bælte hører til, skulle Jøderne saaledes binde i Jerusalem og overantvorde ham i Hedningers Hænder. * c. 20, 23.
12. Men der vi hørte dette, bade vi og de der paa Stedet ham, at han ikke skulde drage op til Jerusalem.
13. Men Paulus svarede: hvad gjøre I, at I græde og plage mit Hjerte? thi jeg * er rede, ikke aleneste at bindes, men og at døe i Jerusalem for den Herres Jesu Navns Skyld. * c. 20, 24.
14. Men der han ikke vilde lade sig overtale, bleve vi stille og sagde: * skee Herrens Villie.
* 1 Sam. 3, 18. Luc. 22, 42.
15. Men efter de Dage, der vi vare færdige, droge vi op til Jerusalem.
16. Men der reiste ogsaa nogle med os af Disciplene fra Cæsarea, som bragte os til Mnason fra Cypern, en gammel Discipel, hos hvilken vi skulde have Herberge.
17. Men der vi kom til Jerusalem, annammede Brødrene os med Glæde.
18. Men anden Dagen gik Paulus ind med os til * Jakob, og alle de Ældste kom derhen.
* c. 15, 13. Gal. 1, 19.
19. Og der han havde hilset dem, fortalte han stykkeviis, * hvad Gud havde gjort iblandt Hedningerne ved hans Tjeneste.
* Luc. 10, 17. Ap. G. 14, 27. c. 15, 4.
20. Men der de det hørte, * prisede de Herren, og de sagde til ham: Broder! du seer, hvor mange tusinde Jøder der ere, som have antaget Troen, og de ere alle † nidkjære for Loven. * c. 19, 17. † Rom. 10, 2. 3.
21. Men de have hørt om dig, at du lærer alle Jøder, som ere iblandt Hedningerne, at falde fra Moses, og siger, at de ikke skulle omskære Børnene, ei heller vandre efter Skikkene.

22. Hvad er da at gjøre? Mængden vil visseligen komme sammen; thi de ville faae at høre, at du er kommen.

23. Gjør derfor dette, som vi sige dig: der er fire Mænd iblandt os, som have * et Løfte paa sig. *c. 18, 18.

24. Tag dem til dig og lad dig rense med dem og gjør Bekostning paa dem, at de rage Hovedet, saa skulle alle vide, at det er Intet, som de have hørt om dig, men at du og selv vandrer saaledes, at du holder Loven.

25. Men om de Hedninger, som ere blevne troende, have vi udsendt en Skrivelse og besluttet, at de intet saadant skulle holde, men * vogte sig for Afguds-Offer og Blod og det Qvalte og Horeri. *c. 15, 20. 29.

26. Da tog Paulus Mændene til sig, og lod sig næste Dag rense med dem, og gik ind i Templet og gav tilkjende, at de vilde udholde * Renselsesdagene, indtil Offret var fremført for Enhver af dem. *4 Mos. 6, 13.

27. Men der de syv Dage vare næsten til Ende, * saae Jøderne fra Asia ham i Templet og oprørte alt Folket og lagde Haand paa ham, *c. 24, 18.

28. og skrege: I israelitiske Mænd, hjælper! Dette er det Menneske, som allevegne lærer Alle imod Folket og Loven og dette Sted; og tilmed har han og ført * Græker ind i Templet og gjort dette † hellige Sted ureent. *c. 24, 6. †5 Mos. 23, 3.

29. (Thi de havde tilforn seet * Trophimus den Epheser i Staden med ham, og ham meente de, at Paulus havde ført ind i Templet. *c 20, 4.

30. Og den ganske Stad kom i Bevægelse, og der blev et Tilløb af Folk; og de grebe Paulus og droge ham ud af Templet, og strax bleve Dørene lukte.

31. Men der de søgte at ihjelslaae ham, kom et Budskab til Øversten for Roden, at hele Jerusalem var i Forvirring.

32. Han tog strax Stridsfolk og Høvedsmænd til sig og gik ind paa dem. Men der de saae Øversten og Stridsfolket, lode de af at slaae Paulus.

33. Men der Øversten kom nær til, tog han ham og befoel ham at * bindes med to Lænker, og han udspurgte, hvo han var og hvad han havde gjort? *c 21, 11.

34. Da raabte den Ene det, den Anden det iblandt Folket; men der han intet vist kunde forfare for Larmen, befoel han at føre ham til Fæstningen.

35. Men der han kom til Trapperne, skete det, at han maatte bæres af Stridsfolket, for Trængsel af Mængden;

36. thi der fulgte meget

Folk efter og raabte: * bort med ham.

* Luc. 23, 18. Ap. G. 22, 22.

37. Og der Paulus skulde føres ind i Fæstningen, siger han til Øversten: er det mig tilladt at tale noget til dig? Men han sagde: forstaaer du Grækisk?

38. Mon du ikke være den Ægyptier, som for nogen Tid siden gjorde Oprør og førte de fire tusinde Snigmordere ud i Ørken?

39. Men Paulus sagde: jeg er en jødisk Mand fra * Tarsus, en Borger af en ikke ubekjendt Stad i Cilicia. Men jeg beder dig, tilsted mig at tale til Folket. * c. 9, 11. c. 22, 3.

40. Men der han havde tilstedet ham det, stod Paulus frem paa Trapperne og * slog til Lyd med Haanden for Folket. Men der det var blevet meget stille, raabte han til dem i det † hebraiske Sprog og sagde: * c. 12, 17. † c. 22, 2.

22. Capitel.

1) Paulus fortæller sin Omvendelse og sit Kald til at prædike iblandt Hedningerne, 1—21. 2) Jøderne skrige imod ham; Øversten vil lade ham hudstryge, tør dog ikke, fordi han er romersk Borger; stiller ham for Raadet, 22—30.

I Mænd, Brødre og Fædre! * hører nu mit Forsvar til Eder! * c. 7, 2.

2. (Men der de hørte, at han talede til dem i det hebraiske Sprog, holdt de sig end mere stille). Og han sagde:

3. Jeg er en * jødisk Mand, født † i Tarsus udi Cilicia, men opdragen i denne Stad, ved ** Gamaliels Fødder, oplært efter vor Fædrenelovs Strenghed, og jeg var †† nidkjær for Gud, ligesom I ere alle i Dag. * 2 Cor. 11, 22.

† Ap. G. 9, 11. ** c. 5, 34.
†† Rom 10, 2. Gal. 1, 14.

4. Og jeg * forfulgte denne Lærevei indtil Døden, bandt og overantvordede i Fængsler baade Mænd og Qvinder,

* c. 8, 3. c. 9, 2. 1 Cor. 15, 9 fg.

5. som og den * Ypperstepræst maa vidne med mig, og de Ældstes ganske Raad, af hvilke jeg endog tog Breve til Brødrene, og reiste til Damascus, for at føre ogsaa dem, som der vare, bundne til Jerusalem, at de maatte blive straffede. * c. 9, 2.

6. Men det skete mig, * da jeg reiste og kom nær til Damascus, at ved Middag et stærkt Lys fra Himmelen hasteligen omskinnede mig.

* c. 9, 3 fg.

7. Og jeg * faldt til Jorden og hørte en Røst, som sagde til mig: Saul! Saul! hvi forfølger du mig?

* c. 9, 4. c. 26, 14.

8. Men jeg svarede: hvo er du, Herre? Og han sagde til mig: jeg er Jesus den Nazaræer, som du forfølger.

9. Men de, som vare med mig, saae vel Lyset og bleve forfærdede, men hørte ikke hans Røst, som talede til mig.

10. Men jeg sagde: Herre,

hvad skal jeg gjøre? Men Herren sagde til mig: staa op og gaa til Damascus, og der skal tales til dig om Alt, hvad dig er forordnet at gjøre.

11. Men der Synet var mig betaget for Glandsen af hiint Lys, blev jeg ledet ved Haanden af dem, som vare med mig, og kom til Damascus.

12. Men en vis * Ananias, en gudfrygtig Mand efter Loven, som havde godt † Vidnesbyrd af alle Jøder, som der boede, * c. 9, 10. 17. † c. 10, 22.

13. kom til mig, og stod for mig og sagde: Saul, Broder, see op! Og jeg saae paa ham i samme Time.

14. Men han sagde: vore Fædres Gud har * beskikket dig, at du skal kjende hans Villie, og see den † Retfærdige og høre en Røst af hans Mund. * c. 9, 15. † c. 3, 14. c. 7, 52. 1 Joh. 2, 1.

15. Thi du skal være ham et * Vidne for alle Mennesker om de Ting, som du har seet og hørt. * c. 26, 16.

16. Og nu, hvad tøver du? Staa op, lad dig * døbe og dine Synder aftvætte, og paakald Herrens Navn. * Matt. 3, 11. Ap. G. 2, 38.

17. Og det skete mig, der jeg kom tilbage til * Jerusalem og bad i Templet, at jeg faldt i † Henrykkelse, * c. 9, 26. † 2 Cor. 12, 2.

18. og saae ham, sigende: skynd dig og gak hastig ud af Jerusalem, thi de ville ikke annamme dit Vidnesbyrd om mig.

19. Og jeg sagde: Herre! de vide selv, at jeg * fængslede og hudflettede i Synagogerne dem, som troede paa dig, * c. 9, 2.

20. og der * Stephanus' dit Vidnes Blod blev udøst, stod jeg og selv hos og havde Behagelighed i hans Mord, og forvarede deres Klæder, som ihjelsloge ham. * c. 7, 58. c. 8, 1.

21. Og han sagde til mig: * reis hen; thi jeg vil udsende dig langt bort til Hedningerne. * c. 9, 15. c. 13, 2. Gal. 1, 16. c. 2, 8. Eph. 3, 8. 1 Tim. 2, 7 fg.

22. Men de hørte ham indtil dette Ord, da opløftede de deres Røst og sagde: * bort af Jorden med en Saadan! thi det sømmer sig ikke, at han skal leve. * c. 21, 36.

23. Men der de skrege og reve Klæderne af og kastede Støv i Luften,

24. da befoel Øversten ham at føres i Fæstningen og sagde, at man skulde ved Hudstrygelse forhøre ham, paa det han kunde faae at vide, af hvad Aarsag de saaledes raabte imod ham.

25. Men der han lod ham spænde med Liner, sagde Paulus til den hosstaaende Høvedsmand: * er det Eder tilladt at hudstryge en romersk Mand, og det uforhørt? * c. 16, 37.

26. Men der Høvedsmanden hørte dette, gik han til Øversten og forkyndte ham det og sagde: see til, hvad du gjør; thi dette Menneske er en Romer.

27. Men Øversten kom frem og sagde til ham: sig mig, er du en Romer? Men han sagde: ja.
28. Og Øversten svarede: jeg har kjøbt denne Borgerret for en stor Sum. Men Paulus svarede: jeg er endog født dertil.
29. Da lode de, som skulde forhørt ham, strax af fra ham. Men Øversten, der han fik at vide, at han var en Romer, frygtede endog, fordi han havde bundet ham.
30. Men anden Dagen, der han vilde erfare med Vished, hvorfor han anklagedes af Jøderne, løste han ham af Baandene og befoel, at de Ypperste-Præster og deres ganske Raad skulde komme sammen, og han førte Paulus frem og stillede ham for dem.

23. Capitel.

1) Paulus vidner om sin gode Samvittighed, bliver slaget, 1—5. 2) Taler om Opstandelsen; derover bliver Tvedragt imellem Jøderne indbyrdes, 6—9. 3) Øversten fører ham i Fæstningen; Herren trøster ham, 10. 11. 4) Jødernes Anslag mod Paulus aabenbares, 12—22. 5) Øversten sender ham til Cæsarea, til Landshøvdingen Felix, 23—35.

Da saae Paulus stivt paa Raadet og sagde: * I Mænd, Brødre! jeg har med al † god Samvittighed vandret for Gud indtil denne Dag.

* c. 22, 1. † c. 24, 16. 2 Tim. 1, 3.

2. Men den Ypperste-Præst Ananias befoel dem, som stode hos ham, at slaae ham paa Munden.

3. Da sagde Paulus til ham: Gud skal slaae dig, du kalkede Væg! du * sidder for at dømme mig efter Loven, og tvært imod Loven befaler du, at jeg skal slaaes.

* 3 Mos. 19, 15. 5 Mos. 17, 4. 9. c. 25, 1.

4. Men de, som stode hos, sagde: skjælder du Guds Ypperste-Præst?
5. Og Paulus sagde: Brødre! jeg vidste ikke, at det var den Ypperste-Præst; thi der er * skrevet: dit Folks Øverste skal du ikke udskjælde.

* 2 Mos. 22, 28.

6. Men da Paulus vidste, at den ene Deel var Sadducæer, men den anden * Pharisæer, raabte han i Raadet: I Mænd, Brødre! jeg er en Pharisæer, Pharisæers Søn, jeg dømmes for Haab og for de Dødes Opstandelse.

* c. 26, 5. Phil. 3, 5.

7. Men der han dette havde sagt, opkom der Strid imellem Pharisæerne og Sadducæerne, og Forsamlingen blev splidagtig.
8. Thi Sadducæerne * sige, at der er ingen Opstandelse, ei heller Engel, ei heller Aand; men Pharisæerne antage begge Dele.

* Matt. 22, 23.

9. Men der blev en stærk Raaben; og de Skriftkloge af Pharisæernes Parti stode op, strede hart og sagde: * vi finde intet Ondt hos dette Menneske; men dersom en † Aand eller en Engel har talet til ham, da lader os ikke ** stride mod Gud.

* c. 25, 25. c. 26, 31. † c. 22, 17. 18. ** c. 5, 39.

10. Men da Striden blev heftig, frygtede Øversten, at Paulus skulde sønderslides af dem, og befoel Krigsfolket at gaae ned og rive ham ud fra dem og at føre ham i Fæstningen.

11. Men Natten derefter stod Herren for ham og sagde: * vær frimodig, Paulus! thi ligesom du har vidnet om mig i Jerusalem, saaledes bør dig og at vidne i Rom. *c 18. 9.

12. Men der det var blevet Dag, sloge nogle af Jøderne sig sammen og lovede hverandre under Forbandelser, at de vilde hverken æde eller drikke, førend de havde slaget Paulus ihjel.

13. Men de vare flere end fyrretyve, som havde gjort denne Sammensværgelse.

14. Disse gik til de Ypperste-Præster og de Ældste og sagde: vi have under Forbandelser svoret, ikke at smage Noget, førend vi have slaget Paulus ihjel.

15. Saa giver nu I tilligemed Raadet Øversten tilkjende, at han i Morgen fører ham ned til Eder, som om I vilde nøiere forfare om ham; men vi ere rede til at ombringe ham, førend han kommer for Eder.

16. Men Paulus' Søstersøn, som havde hørt dette Anslag, kom og gik ind i Fæstningen og forkyndte Paulus det.

17. Men Paulus kaldte een af Høvedsmændene til sig og sagde: før dette unge Menneske hen til Øversten; thi han har Noget at forkynde ham.

18. Da tog han ham og førte ham til Øversten og sagde: den fangne Paulus kaldte mig og bad mig føre dette unge Menneske til dig, da han har Noget at sige dig.

19. Men Øversten tog ham ved Haanden, gik hen til en Side og spurgte: hvad er det, som du har at forkynde mig?

20. Men han sagde: Jøderne have overlagt med hinanden at bede dig, at du skal lade Paulus føre for Raadet i Morgen, som om de vilde nøiere undersøge hans Sag.

21. Lad du dig derfor ikke overtale af dem; thi flere end fyrretyve Mænd af dem lure paa ham, hvilke under Forbandelser have lovet, hverken at æde eller at drikke, førend de have ombragt ham; og de ere nu rede og forvente Besked fra dig.

22. Da lod Øversten det unge Menneske gaae og bød ham: du skal Ingen sige, at du har givet mig dette tilkjende.

23. Og han kaldte til sig to af Høvedsmændene og sagde: holder to hundrede Stridsmænd rede, at de kunne drage til Cæsarea, og halvfjerdsindstyve Ryttere og to hundrede Skytter, fra den tredie Time af Natten;

24. og at de skulle have Lastdyr tilstede, at sætte Paulus paa, og føre ham sikkert til Landshøvdingen Felix.

25. Og han skrev et Brev af dette Indhold:
26. Claudius Lysias hilser den mægtige Landshøvding Felix.
27. Denne Mand havde Jøderne grebet og vilde have ihjelslaget ham; men jeg * kom til med Krigsfolket og udfriede ham, da jeg erfarede, at † han var en Romer.

* c. 21, 33 † c. 22, 25.

28. Men der jeg vilde vide Sagen, hvorfor de beskyldte ham, * førte jeg ham for deres Raad,

* c. 22, 30.

29. og fandt ham beskyldt for nogle Spørgsmaal af deres Lov, men * uden nogen Beskyldning, som fortjente Død eller Fængsel.

* c. 25, 25. c. 26, 31.

30. Men * som jeg fik Underretning om, at der skulde være et hemmeligt Anslag af Jøderne imod Manden, har jeg strax sendt ham til dig og befalet Anklagerne at fremføre for dig, hvad de have imod ham. Far vel!

* c. 23, 20. 21.

31. Da toge Stridsmændene Paulus, eftersom det dem var befalet, og førte ham om Natten til Antipatris.
32. Men anden Dagen lode de Rytterne drage med ham og vendte tilbage til Fæstningen.
33. Der hine kom til Cæsarea og havde overgivet Landshøvdingen Brevet, fremstillede de ogsaa Paulus for ham.
34. Men der Landshøvdingen havde læst Brevet og spurgt, fra hvilket Landskab han var, og havde erfaret, at han var fra * Cilicia, sagde han:

* c. 22, 3.

35. Jeg vil forhøre dig, naar ogsaa dine Anklagere komme tilstede. Og han bød ham at forvares i Herodes' Pallads.

24. Capitel.

1) Jøderne anklage Paulus, 1—9. 2) Paulus forsvarer sig med Eftertryk, 10—23. 3) Felix forfærdes over Paulus' Prædiken; lader ham fangen efter sig, 24—27.

Men fem Dage derefter drog den * Ypperste-Præst Ananias ned med de Ældste og en vis Taler, Tertullus, hvilke mødte for Landshøvdingen imod Paulus.

* c. 23, 2.

2. Men der han var fremkaldt, begyndte Tertullus at anklage ham og sagde:
3. At vi ved dig nyde megen Fred, og at mange gode Foranstaltninger gjøres for dette Folk ved din Forsorg, * mægtigste Felix! det erkjende vi altid og allevegne med al Taksigelse.

* c. 23, 26.

4. Men paa det jeg ikke skal opholde dig for længe, beder jeg, at du vil efter din Mildhed høre os korteligen.
5. Vi have nemlig befundet denne Mand at være en Pest og at vække * Oprør iblandt alle Jøder, som ere over hele Verden, samt at være Formand for de † Nazaræers Sect,

* c. 17, 6. † c. 28, 22.

6. hvilken endog har forsøgt at vanhellige * Templet; hvorfor vi og grebe ham og vilde have dømt ham efter vor Lov.

* c. 21, 28.

7. Men * Øversten Lysias kom til og borttog ham med megen Vold af vore Hænder, * c. 21, 31 fg.

8. og bød hans Anklagere komme til dig. Af ham kan du og selv, naar du undersøger det, erfare alt det, hvorfor vi anklage ham.

9. Men Jøderne stemmede i med og sagde, at dette havde sig saaledes.

10. Men Paulus svarede, der Landshøvdingen gav ham et Vink, at han skulde tale: efterdi jeg veed, at du har i mange Aar været en Dommer iblandt dette Folk, vil jeg des frimodigere forsvare min Sag.

11. Du kan faae at vide, at det er ikke mere end tolv Dage, siden jeg kom op for at tilbede i Jerusalem.

12. Og * hverken i Templet have de fundet mig i Ordvexel med Nogen, eller at gjøre Opør iblandt Folket, ei heller i Synagogerne, ei heller i Staden. * c. 25, 8. c. 28, 17.

13. De kunne ei heller bevise det, som de nu anklage mig for.

14. Men dette bekjender jeg for dig, at jeg efter den Lærevei, hvilken de kalde en Sect, tjener saaledes den Fædrenes Gud, at jeg troer alt det, som er skrevet i Loven og Propheterne,

15. og har det Haab til Gud, hvilket disse og selv forvente, at de * Dødes Opstandelse forestaaer, baade de Retfærdiges og de Uretfærdiges.

* Dan. 12, 2. Joh. 5, 28. 29.

16. Og saaledes øver jeg mig at have altid en * uskadt Samvittighed for Gud og Mennesken. * c. 23, 1. 1 Petr. 3, 16

17. Men efter mange Aars Forløb kom jeg, for at bringe * Almisser til mit Folk og Offringer.

* c. 21, 26. Rom. 15, 25. Gal. 2, 10.

18. Herved * fandt nogle Jøder fra Asien mig, der jeg blev renset i Templet, uden Opløb og uden Larm. * c. 21, 27.

19. Disse burde være tilstede for dig, og klage, om de have noget imod mig.

20. Eller lad disse selv sige, om de have fundet nogen Uret hos mig, da jeg stod for Raadet,

21. uden det maatte være * dette ene Ord, som jeg raabte, der jeg stod iblandt dem: jeg dømmes i Dag af Eder for de Dødes Opstandelse. * c. 23, 6.

22. Men der Felix hørte dette, udsatte han Sagen, for nøiere at underrette sig om denne Lærevei, og sagde: naar Øversten * Lysias kommer ned, vil jeg paakjende Eders Sag. * c. 23, 26.

23. Og han befoel * Høvedsmanden at bevogte Paulus og tilstaae ham Bekvemmelighed, og ikke forbyde nogen af hans Egne at gaae ham tilhaande eller at komme til ham.

* c. 27, 3. c. 28, 16.

24. Men efter nogle Dage kom Felix med sin Hustru Drusilla, som var en Jødinde, og kaldte Paulus frem og hørte ham om Troen paa Christus.

25. Men der han talede om Retfærdighed og Afhold og den tilkommende Dom, blev Felix forfærdet og svarede: gak bort denne Gang; men naar jeg faaer bedre Tid, vil jeg lade dig kalde til mig.
26. Tilmed haabede han og, at Paulus skulde give ham Penge, for at han skulde lade ham løs; derfor lod han ham og des oftere kalde frem og talede med ham.
27. Men der to Aar vare forløbne, fik Felix *Porcius Festus til Efterfølger; og da Felix † vilde fortjene Tak af Jøderne, lod han Paulus bunden efter sig. * c. 25, 14. † c. 25, 9.

25. Capitel.

1) Festus lader Jøderne komme til Cæsarea, hvor Paulus atter forsvarer sig mod dem, 1—8. 2) Festus vil skikke ham til Keiseren, for hvem han havde indskudt sig, 9—12. 3) Festus fortæller om ham til Kong Agrippa, som selv vil høre Paulus, 13—27.

Der Festus nu havde tiltraadt sit Statholderskab, drog han efter tre Dage op fra Cæsarea til Jerusalem.
2. Da mødte den Ypperste-Præst og de Fornemste af Jøderne for ham imod Paulus og holdt an hos ham,
3. og bade om den Gunst imod ham, at han vilde lade ham hente til Jerusalem; thi de lurede paa ham for at * ihjelslaae ham paa Veien. * c. 23, 15.
4. Da svarede Festus, at Paulus blev bevogtet i Cæsarea; men at han selv vilde snart drage derned.
5. Hvilke nu iblandt Eder, sagde han, der have Kyndighed, dem lader drage ned med; er der da noget imod denne Mand, da anklage de ham.
6. Men der han havde opholdt sig hos dem mere end ti Dage, drog han ned til Cæsarea. Anden Dagen satte han sig paa Domstolen og befoel Paulus at fremføres.
7. Men der han kom frem, traadte de Jøder, som vare komne ned fra Jerusalem, omkring ham, og * førte mange og svare Klagemaal imod Paulus, hvilke de ikke kunde bevise; * c. 24, 2. 5.
8. efterdi han forsvarede sig, sigende: jeg har hverken syndet imod Jødernes Lov, ikke heller imod * Templet, ikke heller imod Keiseren. * c. 24, 12
9. Men Festus, * som vilde fortjene Tak af Jøderne, svarede Paulus og sagde: vil du drage op til Jerusalem, for der at dømmes af mig i denne Sag? * c. 24, 27.
10. Men Paulus sagde: jeg staaer for Keiserens Domstol, hvor mig bør at dømmes. Jøderne har jeg ingen Uret gjort, som du og veed heelt vel.
11. Thi har * jeg handlet Uret eller gjort Noget, som fortjener Døden, vægrer jeg mig ikke ved at døe; men er det, hvorfor de anklage mig, uden Grund, da kan ingen af Gunst opoffre mig til dem. Jeg † indskyder mig for Keiseren. * c. 18, 14. † c. 26, 32.

12. Da talede Festus med Raadet og svarede: du har indskudt dig for Keiseren; du skal reise til Keiseren.

13. Men der nogle Dage vare forløbne, kom Kong Agrippa og Berenice til Cæsarea, at hilse Festus.

14. Og da de opholdt sig der mange Dage, forelagde Festus Kongen Paulus' Sag, sigende: * her er en Mand, efterladt bunden af Felix, *c. 24, 27.

15. imod hvilken de *Ypperste-Præster og de Ældste af Jøderne mødte, der jeg var i Jerusalem, og begjerede Straf over ham. *v. 2.

16. Dem svarede jeg, at det ikke er de Romeres Skik, af Gunst at opoffre noget Menneske til Undergang, førend den Anklagede har Anklagerne personlig tilstede, og faaer Leilighed til at forsvare sig imod Beskyldningen.

17. Der de altsaa kom sammen her, tøvede jeg ikke, men anden Dagen satte jeg mig paa Domstolen, og bød Manden at fremføres.

18. Men der Anklagerne traadte omkring ham, fremførte de ingen saadan Beskyldning, som jeg havde formodet;

19. men de havde nogle Tvistigheder med ham om deres egen Gudsdyrkelse, og om en Jesus, som er død, hvilken Paulus sagde at leve.

20. Men der jeg var tvivlraadig, hvad jeg skulde bestemme om denne, spurgte jeg, * om han vilde reise til Jerusalem, og der lade denne Sag paadømme. *v. 9.

21. Men der Paulus henskød sig under Keiserens Kjendelse, at bevogtes til den, befoel jeg ham at bevogtes, indtil jeg kan sende ham til Keiseren.

22. Men Agrippa sagde til Festus: jeg vilde og selv høre det Menneske. Men han sagde: i Morgen skal du faae ham at høre.

23. Anden Dagen altsaa, der Agrippa og Berenice kom med stor Bram, og gik ind paa Raadhuset med Øversterne og de ypperste Mænd i Staden, gav Festus Befaling, og Paulus blev fremført.

24. Og Festus sagde: Kong Agrippa, og alle I Mænd, som ere med os tilstede! her see I den, over hvilken hele Jødernes Mængde har besværet sig for mig, baade i Jerusalem og her, raabende paa, at han ingenlunde bør leve.

25. Men der jeg befandt, * at han havde Intet gjort, som fortjente Døden, og han og selv indskød sig for Keiseren, besluttede jeg at sende ham derhen. *c. 23, 9. c. 26, 31.

26. Dog har jeg intet sikkert at skrive Herren om ham. Derfor lod jeg ham føre frem for Eder og især for dig, Kong Agrippa! paa det jeg kan have Noget at skrive, naar Undersøgelsen er skeet.

27. Thi det synes mig ufornuftigt, at sende en Fange, og

ikke ogsaa angive Beskyldningerne imod ham.

26. Capitel.

1) Paulus fortæller om sit Levnet, sin Omvendelse, og sit Kald. 1—23. 2) Festus' og Agrippas Domme om Paulus' Tale; Paulus' Ønske, 24—29. 3) Hans Uskyldighed erkjendes, 30—32.

Men Agrippa * sagde til Paulus: det tilstedes dig at tale for dig. Da udrakte Paulus Haanden og forsvarede sig saaledes: *c. 25, 13.

2. Angaaende alle de Ting, for hvilke jeg anklages af Jøderne, Kong Agrippa! agter jeg mig selv lykkelig, at jeg i Dag skal forsvare mig for dig,

3. allermeest, fordi du har Kundskab om alle Jødernes Skikke og Spørgsmaal; derfor beder jeg dig, at du taalmodigen vil høre mig.

4. Mit Levnet fra Ungdommen af, hvorledes det har været fra Begyndelsen iblandt mit Folk i Jerusalem, vide alle Jøderne;

5. thi de have kjendt mig tilforn, fra det første af, (om de ellers ville vidne), at jeg har levet som Pharisæer efter den * strengeste Sect i vor Gudsdyrkelse. *c. 23, 6 Phil 3, 5.

6. Og nu staaer jeg her at dømmes for * Haabet til den † Forjættelse, som er given af Gud til Fædrene, *c. 24, 15. 21. c. 28, 20. † 1 Mos. 3, 15. c. 22, 18. Es. 4, 2. c. 7, 14. c. 9, 6. c. 40, 10 Jer. 23, 5. c. 33, 15. Ez. 34, 23. c. 37, 24. Dan. 9, 24.

7. hvilken vore tolv Stammer haabe at opnaae, idet de tjene Gud uafladeligen Nat og Dag; og for dette Haabs Skyld, Kong Agrippa! anklages jeg af Jøderne.

8. Hvad? holdes det for utroligt hos Eder, at Gud opvækker Døde?

9. Jeg selv har vel ogsaa * formeent, at det burde mig at gjøre Meget imod Jesu den Nazaræers Navn; *c. 8, 3. c. 9, 1. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.

10. hvilket jeg og gjorde i Jerusalem; og jeg * kastede mange af de Hellige i Fængsel, der jeg havde faaet Magt dertil af de Ypperste-Præster, og naar de bleve tagne af Dage, gav jeg min Stemme dertil. *c. 22, 19.

11. Og i alle Synagogerne lod jeg dem ofte straffe og tvang dem til at tale bespotteligen, og, rasende end mere imod dem, forfulgte jeg dem endog indtil fremmede Stæder.

12. I hvilket Øiemed jeg * og drog til Damascus, med Myndighed og Fuldmagt fra de Ypperste-Præster, *c. 9, 3.

13. da jeg midt om Dagen saae paa Veien, o Konge! et Lys fra Himmelen, som overgik Solens Glands, omskinne mig og dem, som reiste med mig.

14. Men der vi faldt alle ned til Jorden, hørte jeg en Røst, som talede til mig og sagde i * det hebraiske Sprog: Saul! Saul! hvi forfølger du mig? det vil blive dig haardt at stampe imod Braadden. *c. 21, 40

15. Og jeg sagde: Herre! hvo er du? Men han sagde: Jeg er Jesus, hvem du forfølger.
16. Men reis dig og staa paa dine Fødder; thi derfor har jeg aabenbaret mig for dig, at udkaare dig til en Tjener og et * Vidne, baade om det, som du har seet, og om det, hvori jeg vil aabenbare mig for dig,
* c. 22, 15.
17. idet jeg udfrier dig fra Folket og Hedningerne, til hvilke jeg nu udsender dig,
18. at * oplade deres Øine, at de omvende sig fra Mørket til Lyset, og fra Satans Magt til Gud, paa det de kunne annamme Syndernes Forladelse og Lod iblandt dem, som ere helligede ved Troen paa mig.
* Es. 35, 5. c. 42, 7. c. 60, 1. Eph. 1, 18. Col. 1, 13. 1 Petr. 2, 25.
19. Derfor, Kong Agrippa! blev jeg ikke ulydig * mod det himmelske Syn; * Gal. 1, 16.
20. men jeg * forkyndte for dem i Damascus først, og i Jerusalem og i alt Judæas Land og for Hedningerne, at omvende sig og komme tilbage til Gud og gjøre † Omvendelsens værdige Gjerninger.
* c. 9, 20, 28. c. 22, 21. † Matt. 3, 8.
21. For disse Tings Skyld * grebe Joderne mig i Templet og forsøgte at slaae mig ihjel. * c. 21, 30.
22. Men efter at have bekommet den Hjælp, som er fra Gud, staaer jeg indtil denne Dag, og vidner baade for Smaa og Store, og siger intet Andet, end det, baade * Propheterne have sagt at skulle skee, og Moses: * Luc. 24, 44 fg.
23. at Christus skulde lide, at han, den * Første af de Dødes Opstandelse, skulde forkynde † Lys for Folket og Hedningerne.
* 1 Cor. 15, 20. Col. 1, 18. Aab. 1, 5. † Luc. 2, 32.
24. Men der han saaledes forsvarede sig, sagde Festus med høi Røst: du raser, Paulus! den megen Lærdom gjør dig rasende.
25. Men han sagde: jeg raser ikke, mægtigste Festus! men taler sande og betænksomme Ord.
26. Thi Kongen er vidende om dette, og til ham taler jeg frimodeligen, efterdi jeg er vis paa, at slet Intet af dette er skjult for ham; thi dette er ikke skeet i en Vraa.
27. Troer du, Kong Agrippa! Propheterne? Jeg veed, at du troer dem.
28. Men Agrippa sagde til Paulus: der fattes Lidet udi, at du jo overtaler mig til at blive en Christen.
29. Men Paulus sagde: jeg vilde ønske til Gud, enten der fattes Lidet eller Meget, at ikke alene du, men og alle, som høre mig i Dag, maatte blive saadanne, som og * jeg er, undtagen disse Lænker.
* 1 Cor. 7, 7.
30. Og der han havde sagt dette, stod Kongen op og Landshøvdingen og Berenice og de, som sadde hos dem.

31. Og de gik til en Side, talede med hverandre og sagde: * denne Mand gjør Intet, som fortjener Død eller Lænker.

* c. 25. 25.

32. Men Agrippa sagde til Festus: denne Mand kunde været løsladt, dersom han ikke havde * indskudt sig for Keiseren.

* c. 25, 11.

27. Capitel.

1) Paulus skal skikkes til Rom, kommer til Sidon, 1—3; derfra til Myra, 4—6. 2) Seiladsen bliver farlig, Paulus raader dem forgjeves at blive i Creta, 7—12. 3) De komme i stor Nød; Paulus trøster dem, 13—26. 4) De lide Skibbrud ved Øen Malta, komme dog alle uskadte i Land, 27—44.

Men der det var besluttet, at vi skulde seile derfra * til Italien, overantvordede de baade Paulus og nogle andre Fanger til en Høvedsmand ved Navn Julius af Keiserens Rode.

* c. 25, 12.

2. Men * vi gik ombord paa et adramytisk Skib, for at seile langs med Asiens Kyster og vi fore ud; og † Aristarchus, en Macedonier fra Thessalonica, var med os.

* 2 Cor. 11, 25. 26. † c. 19, 29.

3. Og anden Dagen anløb vi Sidon. Og Julius * behandlede Paulus mildt, og tilstedte ham at gaae til sine Venner og nyde Pleie.

* c. 24, 23. c. 28, 16.

4. Og vi fore bort derfra og seilede under Cypern, fordi Vinden var imod.

5. Og vi seilede over Havet ved Cilicia og Pamphylia, og kom til Myra i Lycien.

6. Og der fandt Høvedsmanden et alexandrinsk Skib, som seilede til Italien, og satte os derpaa.

7. Men som Seiladsen i mange Dage gik langsomt, og vi med Vanskelighed naaede Cnidus, (thi Vinden føiede os ikke), holdt vi ned under Creta ved Salmone.

8. Med Vanskelighed seilede vi denne forbi og kom til et Sted, som kaldes Gode-Havne nær ved Staden Lasæa.

9. Men der nogen Tid var forløben, og Seiladsen nu blev farlig, saasom endog Fasten * allerede var forbi, formanede Paulus dem og sagde:

* 3 Mos. 23, 27 fg.

10. I Mænd! jeg seer, at denne Seilads vil blive os til Ulykke og megen Skade, ikke alene ste paa Ladning og Skib, men ogsaa paa vort Liv.

11. Men Høvedsmanden troede Styrmanden og Skipperen mere end det, som Paulus sagde.

12. Og der Havnen ikke var bekvem til Vinterleie, besluttede de Fleste at fare bort ogsaa derfra, om de muligen kunde naae hen at overvintre i Phoenix, hvilken er en Havn i Creta, som vender mod Sydvest og Nordvest.

13. Men da en Søndenvind blæste op, meente de at have naaet deres Hensigt, lettede Anker, og holdt nær under Creta.

14. Men ikke længe derefter reiste sig en heftig Storm imod

Øen, den saakaldte Nordost-Kuling.
15. Men der Skibet reves bort deraf og ikke kunde dugge op mod Vinden, gave vi det over og dreve.
16. Men vi løb under en liden Ø, som kaldes Claude, og kunde neppe faae Magt over Baaden.
17. Men der de havde draget den til sig, brugte de al Hjælp og omsurrede Skibet; og som de frygtede for at kastes ind paa en Sandbanke, lode de Seilene falde og dreve saaledes.
18. Og der vi udstode meget af Stormen, begyndte de næste Dag at kaste overborde.
19. Og paa den tredie Dag udkastede vi med egne Hænder Skibets Tilbehør.
20. Men der hverken Sol eller Stjerner lode sig see i mange Dage, og en ikke liden Storm hængte over os, * blev omsider alt Haab om at frelses os betaget.[1] * 2 Cor. 1, 8. c. 11, 23.
21. Og der man havde hungret meget, stod Paulus frem midt iblandt dem og sagde: I Mænd! man burde have * lydt mig og ikke været faret bort fra Creta, og have sparet os denne Ulykke og Skade. * v. 10. 11.
22. Men nu formaner jeg Eder, at I fatte et godt Mod; thi ingen Sjæl af Eder skal omkomme, men alene Skibet.
23. Thi i denne Nat stod for mig en Engel fra den Gud, hvis jeg er, og hvem jeg tjener, og sagde:
24. * frygt ikke, Paulus! det bør dig at stilles for Keiseren; og see, Gud har skjenket dig alle dem, som seile med dig. * c. 23, 11
25. Derfor, I Mænd! værer ved et godt Mod; thi jeg har den Tro til Gud, at det skal skee saaledes, som mig er sagt.
26. Men vi maae strande paa en Ø.
27. Men der den fjortende Nat kom, og vi dreve i det adriatiske Hav, kom det Skibsfolkene for ved Midnat, at de vare nær under et Land.
28. Og da de loddede, havde de tyve Favne, og lidt længere frem loddede de atter, og havde femten Favne.
29. Og de frygtede, at de skulde støde paa Skær, og kastede fire Ankere ud fra Bagstavnen, og ønskede, at det vilde vorde Dag.
30. Men der Skibsfolkene vilde flygte fra Skibet og lade Baaden ned i Søen, under det Paaskud, at de vilde bringe Ankerne ud fra Forstavnen,
31. da sagde Paulus til Høvedsmanden og til Stridsmændene: dersom disse ikke blive i Skibet, kunne I ikke frelses.
32. Da kappede Stridsmændene Baadens Toug, og lode den falde ned.
33. Men der imellem, indtil det blev Dag, formanede Paulus Alle, at de skulde faae Mad, og sagde: det er i Dag den * fjortende Dag, at I have

-iet uden at spise og Intet
-aget til Eder. *v. 27.
34. Derfor formaner jeg Eder,
at I faae Mad, thi dette hører
til Eders Frelse; der skal ikke
falde et * Haar af Nogens Ho-
ved iblandt Eder.
*Matt. 10, 30 Luc. 12, 7. c. 21, 18.
35. Men der han havde sagt
dette, tog han Brød, og takkede
Gud for Alles Øine, og brød
det og begyndte at æde.
36. Men de bleve alle fri-
modige, og de fik ogsaa Mad.
37. Men vi vare i Skibet til-
sammen to hundrede og sex
og halvfjerdsindstyve Sjæle.
38. Og der de vare blevne
mætte af Mad, lettede de
Skibet, og kastede Levnets-
midlerne i Søen.
39. Men der det blev Dag,
kjendte de ikke Landet; men de
bemærkede en Vig med en
Strandbred, hvor de besluttede,
om muligt at sætte Skibet.
40. Og de kappede Ankerne, som
de lode blive i Søen, og løsnede
tillige Roertougene, og idet de
satte Raaseilet til for Vinden,
holdt de ind paa Strandbredden.
41. Men de stødte paa en
Grund med Dyb paa begge
Sider, og der * satte de Skibet,
og Forstavnen borede sig fast
og stod urokkelig, men Bag-
stavnen sloges sønder af Bøl-
gernes Magt. * 2 Cor. 11, 25.
42. Men det var Stridsmæn-
denes Anslag, at man skulde
ihjelslaae Fangerne, paa det
Ingen skulde svømme derfra,
og undkomme.
43. Men Høvedsmanden som
vilde frelse Paulus, forhindrede
dem i dette Anslag, og bød, at
de, som kunde svømme, skulde
først kaste sig ud, for at und-
komme til Landet,
44. og de Andre at redde sig,
Nogle paa Planker, Andre paa
Stykker af Skibet. Og saaledes
skete det, at * Alle kom frelste
til Landet. *v. 24. 25.

28. Capitel.

1) Folket paa Malta beviser Paulus stor Kjærlighed; en Øgle gjør ham ingen Skade, 1—6. 2) Publius' Fader og Andre helbredes, 7—10. 3) De seile derfra til Syracusen, Puteoli og Rom, 11—16. 4) Paulus prædiker for Jøderne i Rom, 17—29. 5) Han lærer uforhindret i to Aar, 30. 31.

Og der de vare frelste, fik de
at vide, at den Ø hedte
Melite *. *c. 27, 26.
2. Men Barbarerne beviste os
ikke liden Menneskekjærlighed;
thi de antændte en Ild, og
modtoge os alle formedelst den
overfaldende * Regn og for
Kulden. * 2 Cor. 11, 27.
3. Men der Paulus rev en
Hob Riis sammen, og lagde
dem paa Ilden, krøb en Øgle
ud formedelst Varmen, og snoede
sig om hans Haand.
4. Som nu Barbarerne saae
Dyret hænge fra hans Haand,
sagde de til hverandre: sikkert
er dette Menneske en Morder,
hvem Gjengjældelsen ikke lader
leve, alligevel han er frelst af
Havet.
5. Men han rystede Dyret
af i Ilden, og der skete ham intet
Ondt.

6. Men de forventede, at han
skulde hovne eller falde pludselig
død om. Men der de havde
ventet længe, og saae, at ham
vederfores intet Ondt, kom de
paa andre Tanker og * sagde,
at han var en Gud. * c. 14, 11.
7. Men i den samme Egn
havde den Fornemste paa Øen,
ved Navn Publius, et Jorde=
gods. Han annammede os og
* laante os venligen Herberge
i tre Dage. * Rom. 12, 13.
8. Men det traf sig, at Pu=
blius' Fader laae syg af Feber
og Blodgang. Til ham gik
Paulus ind, og * bad og
lagde Hænderne paa ham og
helbredte ham. * Jak. 5, 14.
9. Der dette var skeet, kom
og de Andre paa Øen, som
havde Sygdomme, til ham og
bleve helbredte.
10. Disse beviste os ogsaa
megen Ære, og der vi droge
bort, lagde de i Skibet, hvad vi
havde behov.
11. Men efter tre Maaneders
Forløb jore vi bort i et alexan=
drinsk Skib, som havde holdt
Vinterleie ved Øen, og førte
Tvillingernes Mærke.
12. Og vi løb ind i Syracu=
sen, hvor vi bleve tre Dage.
13. Derfra seilede vi omkring
og kom til Rhegium, og efter
een Dags Forløb fik vi Søn=
denvind, og kom anden Dagen
til Puteoli.
14. Der fandt vi Brødre, og
bleve ombedte af dem at blive
der syv Dage. Og saa droge vi
til Rom.

15. Og derfra kom Brødrene
som havde hørt om os, os imø=
de til Appii Forum og Tres=
Tabernæ. Der Paulus saae
dem, takkede han Gud og
fattede Mod.
16. Men der vi kom til Rom,
* overantvordede Høvedsman=
den Fangerne til Øversten for
Livvagten. Men Paulus blev
† det tilstedet at boe for sig selv
med den Stridsmand, der be=
vogtede ham. * c. 23, 33. † c. 24, 23.
17. Men det skete efter tre
Dage, at Paulus sammenkaldte
de Fornemste iblandt Jøderne.
Men der de vare forsamlede,
sagde han til dem: I Mænd,
Brødre! uagtet jeg * Intet
har gjort imod vort Folk eller
Fædrenes Skikke, er jeg over=
antvordet fangen fra Jerusa=
lem, i de Romeres Hænder,
* c. 21, 26. c. 24, 12. 13. c. 25, 8
18. hvilke vilde * ladet mig
løs, der de havde forhort mig,
efterdi der var ingen † Døds=
sag imod mig.
* c. 24, 26. c. 26, 32. † c. 23, 9
19. Men der Jøderne satte
sig derimod, * nødtes jeg til
at skyde mig ind for Keiseren,
dog ikke, som om jeg havde No=
get at anklage mit Folk for.
* c. 25, 11
20. * For denne Sags Skyld
har jeg ladet Eder kalde hid,
at see og tale med Eder; thi
for Israels Haabs Skyld er
jeg † sluttet i denne Lænke.
* c. 26, 6. 7. † Eph. 6, 20. 2 Tim. 1, 16
21. Men de sagde til ham: V
have hverken faaet Brev fr

Judæa om dig, ikke heller er nogen af Brødrene kommen, som har forkyndt eller sagt noget Ondt om dig.

22. Men vi ønske vel at høre af dig, hvad din Mening er; thi om denne Sect er det os * vitterligt, at den allevegne finder Modsigelse. * c. 24, 14.

23. Men der de havde bestemt ham en Dag, kom Mange til ham i Herberget, for hvilke han udlagde og * vidnede om Guds Rige, og søgte at overbevise dem om Jesus, baade † af Mose Lov og af Propheterne, fra aarle om Morgenen indtil Aften. * c. 26, 22. † Luc. 24, 27. 44.

24. Og * Nogle lode sig overbevise af det, som blev sagt, men Andre troede ikke. * c. 17, 4.

25. Men der de vare usamdrægtige indbyrdes, skiltes de ad, der Paulus havde sagt dette ene Ord: retteligen har den * Hellig Aand talet ved Propheten Esaias til vore Fædre, † sigende: * 2 Petr. 1, 21.
† Es. 6, 9. 10. Ez. 12, 2. Matt. 13, 14 fg.

26. Gak hen til dette Folk og siig: med Eders Øren skulle I høre og ikke forstaae, og see med Eders Øine og ikke fatte;

27. thi dette Folks Hjerte er blevet forhærdet, og med Ørene høre de tungt, og deres Øine have de tillukt, paa det de ikke skulle komme til at see med Øinene, og høre med Ørene, og forstaae med Hjertet, og omvende sig, at jeg maatte helbrede dem.

28. Derfor * være det Eder vitterligt, at Guds Frelse er sendt til † Hedningerne; de skulle og høre. * c. 13, 38.
† Luc. 24, 47. Ap. G. 13, 46. c. 18, 6.

29. Og der han havde sagt dette, gik Jøderne bort og havde stor Trætte indbyrdes.

30. Men Paulus blev to hele Aar i sit leiede Herberge og annammede Alle, som kom til ham.

31. Og han prædikede Guds Rige og lærte om den Herre Jesus med al Frimodighed, uforhindret.

St. Paulus' Brev til de Romere.

1. Capitel.

1) Paulus, som en Evangeliums Prædiker, ønsker de troende Romere Christi Naade, 1—7. 2) Vidner om sin store Længsel efter at prædike Evangelium for dem, 8—15. 3) Hvilket er et guddommeligt Middel til Salighed, 16. 17. 4) Thi Hedningerne, skjøndt de nogenledes kjende Gud, ere dog under Guds Vrede, fordi de ei ret have dyrket ham, 18—23. 5) Hvorfor Gud har givet dem hen i deres egne Lyster, 24—32.

Paulus, Jesu Christi Tjener, kaldet til * Apostel, beskikket til at forkynde Guds Evangelium, * Ap. G. 9, 15. c. 13, 2. Gal. 1, 15.

2. hvilket han forud havde lovet * ved sine Propheter i de hellige Skrifter, * 1 Mos. 3, 15. c. 22, 18 fg. Ap. G. 26, 6

3. om sin Søn, født * af Davids Sæd efter Kjødet,

* 2 Sam. 7, 12. Matt. 1, 1. 2 Tim. 2, 8.

4. krafteligen beviist at være * Guds Søn efter Hellighedens Aand ved Opstandelsen fra de Døde: om Jesus Christus, vor Herre,

* Joh. 10, 30. Ap G. 13, 32 fg. Hebr. 1, 5. c. 5, 5.

5. ved hvem vi have faaet * Naade og † Apostelembedet til at oprette ** Troens Lydighed iblandt alle Hedninger formedelst hans Navn,

* c. 12, 3. c. 15, 15. 1 Cor. 15, 10. Eph. 3, 8. † Ap. G. 9, 15. 1 Tim. 2, 7. ** Rom. 16, 26.

6. blandt hvilke ogsaa I ere, Jesu Christi Kaldte:

7. Eder alle, som ere i Rom, Guds Elskelige, * kaldte Hellige, være † Naade og Fred, fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus!

* 1 Cor. 1, 2. 3. Eph. 1, 1. 1 Thess. 4, 7. † 2 Cor. 1, 2.

8. Først * takker jeg min Gud † ved Jesus Christus for Eder alle, at ** Eders Tro omtales i den ganske Verden.

* 1 Cor. 1, 4. 5. Phil. 1, 3. † Eph. 5, 20. Hebr. 13, 15. 1 Petr 2, 5. ** 1 Thess. 1, 8.

9. Thi * Gud er mit Vidne, hvem jeg i min Aand tjener udi hans Søns Evangelium hvorledes jeg † uden Afladelse tænker paa Eder,

* c. 9, 1. 2 Cor. 1, 23. Gal. 1, 20. † Eph. 1, 16. 2 Tim. 1, 3.

10. * altid begjerende i mine Bønner, at jeg dog engang maatte faae Held til, efter Guds Villie, at komme til Eder.

* 1 Thess. 3, 10.

11. Thi * mig forlænges efter at see Eder, at jeg kunde meddele Eder nogen aandelig Naadegave, saa I maatte styrkes,

* c. 15, 23. 29.

12. det er, at vi hos Eder maatte opmuntres tilsammen ved * fælles Tro, baade Eders og min.

* 2 Petr. 1, 1.

13. Jeg vil ikke, Brødre! at I skulle være uvidende om, at jeg har * ofte sat mig for at komme til Eder, (men jeg har hidindtil været forhindret), paa det jeg maatte have nogen Frugt ogsaa iblandt Eder, ligesom og iblandt de andre Hedninger.

* 1 Thess. 2, 18.

14. Baade Grækere og Barbarer, baade Vise og Uvise er jeg en * Skyldner.

* 1 Cor. 9, 16. 2 Cor. 11, 28.

15. Saaledes er jeg og, hvad mig angaaer, redebon * at prædike Evangelium, ogsaa for Eder, som ere i Rom.

* Ap G. 28, 31.

16. Jeg * skammer mig ikke ved Christi Evangelium, thi det er en † Guds Kraft til Saliggjørelse for hver den, som troer, baade for Jøde først og for Græker.

* Ps. 40, 10. Ps. 119, 46. 2 Tim. 1, 8. † 1 Cor. 1, 18. c. 15, 2.

17. Thi derudi aabenbares * Guds Retfærdighed ved Troen for Troen, som skrevet staaer: † den Retfærdige ved Troen skal leve.

* c. 3, 21. 22. Phil. 3, 9. † Hab. 2, 4. Joh. 3, 36. Gal. 3, 11.

18. Men Guds Vrede aabenbares af Himmelen over al de Menneskers Ugudelighed og

Uretfærdighed, som forholde Sandheden ved Uretfærdighed.

19. Thi det, som man kan vide om Gud, * er dem aabenbart; thi Gud har aabenbaret dem det.

* Ap. G. 14, 15. c. 17, 24 fg.

20. Thi hans usynlige Væsen, hans evige Kraft og Guddommelighed beskues fra Verdens Skabelse af og forstaaes af hans Gjerninger, saa at de have ingen Undskyldning.

21. Thi enddog de kjendte Gud, saa ærede eller takkede de ham dog ikke som Gud, men bleve forfængelige i deres Tanker, og * deres uforstandige Hjerte blev formørket.

* 5 Mos 28, 28. Eph. 4, 17. 18.

22. Der de sagde sig at være * vise, bleve de Daarer,

* 1 Cor. 1, 20.

23. og * forvendte den uforkrænkelige Guds Herlighed til Lighed med et forkrænkeligt Menneskes og Fugles og fiirføddede Dyrs og Ormes Billede.

* 5 Mos 4, 15 fg. 2 Kong. 17, 29. Ps. 106, 20 Es. 40, 18. Jer. 2, 11.

24. Derfor har og Gud givet dem hen i deres * Hjerters Begjeringer til Ureenhed, saa at de indbyrdes vanærede deres Legemer.

* Ps. 81, 13. Es. 6, 9 10. Ap. G. 14, 16. 2 Thess. 2, 11.

25. De forvendte Guds Sandhed til Løgn, og dyrkede og tjente Skabningen over Skaberen, som er * velsignet i Evighed! Amen.

* c. 9. 5.

26. Desaarsag har Gud givet dem hen i skjændelige Lyster; thi baade deres * Qvinder forvendte den naturlige Brug til den unaturlige;

* 3 Mos. 18, 23. Eph. 5, 11. 12.

27. og desligeste ogsaa Mændene; de forlode Qvindens naturlige Brug og optændtes i deres Lyster til hverandre, saa at * Mænd med Mænd øvede Uteerlighed og fik deres Vildfarelses Løn, som det burde sig, paa dem selv.

* 2 Mos. 18, 22. c. 20, 13. 1 Cor. 6, 9

28. Og ligesom de ikke holdt for godt at have Guds Kundskab, * saa gav Gud dem hen i et Sind, som duer intet, at gjøre det Usømmelige,

* Ps. 81, 13.

29. opfyldte med al Uretfærdighed, Horeri, Skalkhed, Gjerrighed, Ondskab; fulde af Avind, Blodtørst, Trætte, Svig, Vanart;

30. Øretudere, Bagvaskere, Guds-Hadere, Forhaanere, hovmodige, opblæste, Udaads Opfindere, Forældre ulydige,

31. uforstandige, troløse, ukjærlige, uforligelige, ubarmhjertige;

32. hvilke, enddog de kjende Guds retfærdige Dom, at de, som gjøre saadanne Ting ere skyldige at døe, * dog ikke alene gjøre det, men bifalde ogsaa dem, som det gjøre.

* Hos. 7, 2 fg.

2. Capitel.

1) Jøderne, som dømme Andre, skulle et heller undfly Guds Dom, som uden Persons Anseelse dømmer hver efter hans Gjerninger, 1—16. 2) De rose sig forgjeves

af Loven og Omskærelsen, da de ei bruge disse Fordele ret, 17—29.

Derfor er du uden Undskyldning, o Menneske! hvo du er, som dømmer; thi * idet du dømmer en Anden, fordømmer du dig selv; thi du, som dømmer, gjør selv det Samme.

* 2 Sam 12, 5—7. Matt. 7, 2.

2. Vi vide jo, at Guds Dom er efter Sandhed over dem, som gjøre Saadant.

3. Men tænker du dette, o Menneske! du som dømmer dem, der gjøre saadant, og gjør selv det Samme, at du skal undflye Guds Dom?

4. Eller foragter du hans Godheds og * Taalmodigheds og Langmodigheds Rigdom, og veed ikke, at † Guds Godhed leder dig til Omvendelse?

* c 9, 22 fg. 2 Petr. 3, 9. 15. † Aab. 2, 21.

5. Men efter din Haardhed og dit ubodfærdige Hjerte samler du dig selv Vrede, paa Vredens og Guds retfærdige Doms Aabenbarelses Dag.

6. Thi han skal * betale hver efter hans Gjerninger: * Job 34, 11. Ps. 62, 13. Jer. 17. 10. c. 32, 19. Matt 16, 27. 1 Cor. 3, 8. 2 Cor. 5, 10.

7. dem, som ved Bestandighed i god Gjerning søge Ære og Hæder og Uforkrænkelighed, et evigt Liv;

8. men dem, som ere gjenstridige, og ikke lyde Sandhed, men adlyde Uretfærdighed, skal vorde * Ugunst og Vrede.

* 2 Thess. 1, 8.

9. Trængsel og Angest skal være over hvert Menneskes Sjæl, som gjør det Onde, baade en * Jødes først og en Grækers;

* c. 3, 9.

10. men Ære og Hæder og Fred skal vorde hver den, som gjør det Gode, baade en Jøde først og en Græker.

11. Thi der er * ingen Persons Anseelse hos Gud.

* 5 Mos. 10, 17. 2 Krøn. 19, 7. Job 34, 19. Ap. G. 10, 34. Gal. 2, 6. Eph. 6, 9. 1 Petr. 1, 17.

12. Hvilkesomhelst have syndet uden Loven, de straffes og uden Loven, og hvilkesomhelst have syndet under Loven, de skulle dømmes ved Loven;

13. (thi ikke Lovens Hørere ere retfærdige for Gud, men * Lovens Gjørere skulle retfærdiggjøres. * Matt. 7, 21. Jak. 1, 22.

14. Thi efterdi Hedningerne, som ikke have Loven, gjøre af Naturen * Lovens Gjerninger, da ere de, enddog de ikke have Loven, dem selv en Lov;

* Matt. 7, 12.

15. de vise Lovens Gjerning skreven i deres Hjerter, idet deres Samvittighed vidner med dem, og Tankerne indbyrdes anklage eller og forsvare hverandre);

16. paa * den Dag, naar Gud skal dømme Menneskenes skjulte Idrætter efter mit Evangelium, ved Jesus Christus.

* Prædr. 12, 14. Matt. 25, 31 fg. Ap. G. 17, 31. 1 Cor. 4, 5. 2 Cor. 5, 10.

17. See, du kalder dig en Jøde og forlader dig tryggeligen paa Loven, og * roser dig i Gud, * c. 5, 11. c. 9, 4.

18. og veed hans Villie og * prøver Tingenes Forskjel, underviist af Loven, * Phil. 1, 10.
19. og fordrister dig til at være de * Blindes Veileder, deres Lys, som ere i Mørke, * Matt. 15, 14.
20. Uforstandiges Tugtemester, Eenfoldiges Lærer, som har Reglen for Kundskab og Sandhed i Loven.
21. Du derfor, som * lærer Andre, du lærer ikke dig selv! Du, som prædiker, at man ikke skal stjæle, du stjæler!
* Ps. 50, 16. Matt. 23, 3 fg.
22. Du, som siger, at man ikke skal bedrive Hoer, du bedriver Hoer! Du, som har Vederstyggelighed til Afguder, du raner det Hellige!
23. Du, som * roser dig af Loven, du vanærer Gud ved Lovens Overtrædelse! * c. 9, 4.
24. Thi for Eders Skyld * bespottes Guds Navn iblandt Hedningerne, som skrevet er.
* 2 Sam. 12, 14. Es. 52, 5. Ez. 36, 20. 23. 1 Tim. 6, 1.
25. Vel er Omskærelsen nyttig, om du holder Loven; men er du Lovens Overtræder, da er din Omskærelse bleven en Forhud.
26. Dersom nu Forhuden holder Lovens Bud, mon da ikke hans Forhud regnes som Omskærelse?
27. Og den legemlige Forhud, som opfylder Loven, skal dømme dig, som med Bogstav og Omskærelse er Lovens Overtræder.
28. Thi ikke * den, som udvortes er Jøde, er derfor Jøde; ei heller er den Omskærelse, som skeer udvortes i Kjødet, derfor Omskærelse;
* Joh. 8, 39. Rom. 9, 7 fg.
29. men den, som * indvortes er Jøde, og † Hjertets Omskærelse i Aanden, ikke efter Bogstaven: en Saadan har Roes, ikke af Mennesker, men ** af Gud. * Gal. 6, 15.
1 Petr. 3, 4. † 5 Mos. 10, 16. c. 30, 6. Jer. 4, 4. Phil. 3, 2. 3. Col. 2, 11. ** 1 Cor. 4, 5. 1 Thess. 2. 4.

3. Capitel.

¹) Jøderne have Fortrin, forsaavidt Guds Ord er dem betroet, 1—8. ²) Dog viser just Guds Ord, at de, saavel som Hedningerne, ere alle Syndere, 9—19. ³) Derfor bliver Ingen retfærdig ved Loven, men ved Troen paa Christus, hvorved Loven dog ei afskaffes, 20—31.

Hvad er da Jødens Fortrin eller hvad gavner Omskærelsen?
2. Meget i alle Maader; fornemmeligen, at * Guds Ord ere dem betroede.
* 5 Mos. 4, 7. Ps 147, 19. Rom. 9, 4.
3. Thi hvad? dersom og * Nogle vare vantroe, mon deres † Vantro gjøre Guds Trofasthed til Intet?
* c. 9, 6. Hebr. 4, 2. † 2 Tim. 2, 13.
4. Det være langt fra! Gud * maa være sanddru, om endog hvert Menneske er † Løgner, som ** skrevet er: at du maa befindes retfærdig i dine Ord og vinde, naar du dømmes.
* Joh. 3, 33 † Ps. 62, 10. Ps. 116, 11. ** Ps. 51, 6

5. Men dersom vor Uretfærdighed beviser Guds Retfærdighed, hvad skulle vi da sige? mon * Gud være uretfærdig, idet han fører Vreden over os? (Jeg taler † efter menneskelig Viis). * Job 8, 3. c. 34, 10. Rom. 9, 14. † Gal. 3, 15.

6. Det * være langt fra! Hvorledes kunde Gud da † dømme Verden? * 1 Mos. 18, 25. † Ap. G. 17, 31.

7. Thi dersom Guds Sandhed har viist sig ydermere til hans Ære formedelst min Troløshed, hvi dømmes jeg da endnu som en Synder?

8. Og hvorfor skulde vi da ikke, (som man bespotteligen siger om os, og som Nogle foregive, at vi lære), * gjøre Ondt, at der kan komme Godt af? Saadannes Fordømmelse er retfærdig. * 1 Sam. 15, 21 fg.

9. Hvad da? have vi Noget forud? Aldeles Intet; thi vi have forhen beviist, at * baade Jøder og Grækere ere alle under Synd, * Gal. 3, 22.

10. som * skrevet staaer: der er Ingen retfærdig, end ikke Een; * Ps. 14, 2. 3. Ps. 53, 2—4.

11. der er Ingen forstandig, der er Ingen, som søger efter Gud;

12. Alle ere afvegne; de ere tilsammen blevne uduelige, der er Ingen, som gjør Godt, der er end ikke Een.

13. En aabnet Grav er deres * Strube; med deres Tunger besvige de; Øglers Forgift er under deres Læber; * Ps. 5, 10. Ps. 140, 4.

14. deres * Mund er fuld af Forbandelser og Beeskhed; * Ps. 10, 7.

15. deres * Fødder ere snare til at udøse Blod. * Ordsp. 1, 16. Es. 59, 7.

16. Der er Fordærvelse og Elendighed i deres Veie;

17. og Fredens Vei have de ikke kjendt.

18. Der er ikke * Gudsfrygt for deres Øine. * 1 Mos. 20, 11. Ps. 36, 2.

19. Men vi vide, at hvadsomhelst Loven siger, siger den til dem, som ere under Loven, saa at hver Mund skal * tilstoppes, og al Verden være skyldig for Gud. * Ez. 16, 63.

20. Derfor kan intet Kjød blive retfærdiggjort for ham ved * Lovens Gjerninger; thi † ved Loven kommer Syndens Erkjendelse. * Gal. 2, 16. † Rom. 7, 7.

21. Men nu er uden Loven Guds Retfærdighed * aabenbaret, om hvilken er vidnet † ved Loven og Propheterne, * c. 1, 17. Phil. 3, 9. † Joh. 5, 46. Ap. G. 26, 22.

22. Guds Retfærdighed ved Jesu Christi Tro, for Alle og over Alle, som troe; thi * der er ikke Forskjel. * c. 10, 12. Gal. 3, 28. Col. 3, 11.

23. * Alle have jo syndet, og dem fattes Ære for Gud, * v. 9. c. 11, 32.

24. og de blive retfærdiggjorte * uforskyldt af hans

Naade, † ved den Forløsning, som er i Christus Jesus;
* Eph. 2, 8. Tit. 3, 5. 7.
† Matt. 20, 28. Eph. 1, 7. 1 Tim. 2, 6.
25. hvilken Gud har fremstillet til en * Forsoning formedelst Troen paa hans Blod, for at vise sin Retfærdighed ved de forhen begangne † Synders Forladelse i Guds Langmodighed; * 2 Cor. 5, 19. Col. 1, 20. 1 Joh. 2, 2. c. 4, 10. Hebr. 4, 15. 16.
† Ap. G. 13, 38 39. c. 17, 30.
26. for at vise sin Retfærdighed paa den nærværende Tid, at han maa være retfærdig og gjøre den retfærdig, som er af Jesu Tro.
27. Hvor er altsaa vor * Roes? Den er udelukt. Formedelst hvilken Lov? Gjerningernes? Nei, men formedelst Troens Lov. * c. 4. 2.
28. Derfor slutte vi, * at Mennesket bliver retfærdiggjort ved Troen, uden Lovens Gjerninger. * c. 4, 5. Gal. 2, 16. Eph. 2, 8.
29. Eller er Gud alene Jødernes Gud? Mon ikke ogsaa Hedningernes? Jo, ogsaa Hedningernes.
30. * Efterdi der er een Gud, som vil retfærdiggjøre den Omskaarne ved Troen, og den Uomskaarne formedelst Troen.
* Ap. G. 15. 11.
31. Afskaffe vi da Loven formedelst Troen? Det være langt fra! Nei, vi stadfæste Loven.

4. Capitel.

1) Abraham blev retfærdiggjort af Troen, 1—5. 2) David vidner om Retfærdiggjørelsen af Troen, 6—8. 3) Denne Naade vedkommer og Hedningerne; thi Abraham var retfærdiggjort, før han blev omskaaren, 9—12. 4) Han skulde være mange Folks Fader, som troe, 13—17. Hans herlige Tro og Retfærdiggjørelse er sat os til Exempel, 18—25.

Hvad skulle vi da sige, at vor * Fader Abraham vandt efter Kjødet?
* 1 Mos. 17, 5. Es. 51, 2.
2. Thi dersom Abraham blev retfærdiggjort ved Gjerninger, har han * Roes, men ikke for Gud. * c. 3, 27. Eph. 2, 9.
3. Thi hvad siger * Skriften? Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til Retfærdighed. * 1 Mos. 15, 6. Gal. 3, 6
4. Men den, som har Gjerninger at fremvise, tilregnes * Lønnen ikke af Naade, men som Skyldighed; * c. 11, 6.
5. den derimod, som ikke har Gjerninger, men * troer paa ham, som retfærdiggjør Synderen, † regnes hans Tro til Retfærdighed;
* c. 3, 28. † 2 Cor. 5, 19. 21. Phil. 3, 9.
6. ligesom og David priser det Menneske saligt, hvilket Gud tilregner Retfærdighed uden Gjerninger:
7. * salige de, hvis Overtrædelser ere forladte, og hvis Synder ere skjulte; * Ps. 32. 1. 2.
8. salig den Mand, hvem Herren ikke vil tilregne Synd.
9. Tilhører da denne Salighed Omskærelsen alene, eller ogsaa Forhuden? Vi sige jo, at Troen blev regnet Abraham til Retfærdighed.
10. Hvorledes blev den ham da tilregnet? da han var

* omskaaren, eller da han havde Forhud? Ikke da han var omskaaren, men da han havde Forhud. * 1 Mos. 15, 6. c. 17, 9. 10.

11. Og han annammede Omskærelsens Tegn som en * Besegling paa den Retfærdighed ved Troen, hvilken han havde som uomskaaren, saa at han skulde være Fader til alle dem, som troe uden at være omskaarne, at Retfærdighed maa vorde ogsaa dem tilregnet,

* 1 Mos. 17, 11. Gal. 3, 6. 7.

12. og Fader til de Omskaarne, til dem, som ikke alene have Omskærelse, men ogsaa vandre i den Troes Fodspor, hvilken vor Fader Abraham havde som uomskaaren.

13. Thi ikke formedelst Loven fik Abraham og hans Sæd den * Forjættelse, at han skulde arve Verden, men formedelst Troens Retfærdighed.

* 1 Mos. 15, 6 fg. c. 17, 2. 8.

14. Og ere de, som holde sig til Loven, * Arvinger, da er Troen forgjeves, og Forjættelsen gjort til Intet. * Gal. 3, 18.

15. * Loven virker Straf; thi hvor der ikke er † Lov, der er heller ikke Overtrædelse.

* c. 5, 13. † c. 3, 20. c. 7, 8. 10. 1 Cor. 15, 56. Gal. 3, 19.

16. Derfor er Forjættelsen * ved Tro, saa den tildeles af Naade, paa det den maatte staae fast for den ganske Sæd, ikke alene for den, som har Loven, men og for den, som har Abrahams Tro, hvilken er alle vores Fader, * Gal. 3, 18.

17. (som * skrevet er: jeg har sat dig til mange Folks Fader,) for Gud, hvem han troede, som levendegjør de Døde, og † kalder de Ting, der ikke ere, som om de vare.

* 1 Mos. 17, 4. 5. † Hebr. 11, 3.

18. Han troede imod Haab med Haab, at han skulde vorde mange Folks Fader, efter det, som * sagt var: saaledes skal din Sæd vorde; * 1 Mos. 15, 5. 6.

19. og uden at vakle i Troen, * saae han ikke paa sit eget Legeme, som allerede var kraftesløst, thi han var nær hundrede Aar, eller paa Kraftløsheden i Saras Liv;

* 1 Mos. 18, 11.

20. han tvivlede ikke i Vantro paa Guds Forjættelse, men styrket i Troen * gav han Gud Æren, * Hebr. 11, 8 fg.

21. fuldkommeligen vis paa, at * hvad han havde lovet, var han og mægtig til at gjøre.

* Pſ. 115, 3. Luc. 1, 37.

22. Derfor blev * det og regnet ham til Retfærdighed.

* 1 Mos. 15, 6.

23. Dog er det ikke skrevet * for hans Skyld alene, at det blev ham tilregnet,

* c. 15, 4. 1 Cor. 10, 6. 11.

24. men ogsaa for vor Skyld, hvilke det skal tilregnes, naar vi troe paa den, der * opreiste vor Herre Jesus fra de Døde;

* Ap. G. 2, 24.

25. hvilken er * given hen for vore Overtrædelser, og opreist for vor Retfærdiggjørelse.

* c. 8, 32. 1 Joh. 2, 2.

5. Capitel.

1) De Retfærdiggjorte have Fred med Gud, Tilgang til Gud, rose sig i Haabet, ja og i Trængsel for Guds Kjærligheds Skyld i Christus, 1—11. 2) Thi som Adam førte Synd og Død over alle Mennesker, saa fører Christus Retfærdighed og Liv over alle Mennesker, 12—21

Altsaa, retfærdiggjorte ved Troen, have vi * Fred med Gud ved vor Herre Jesus Christus,

* Ap G. 10, 36. Eph 2, 14.

2. ved hvem vi have erholdt * Adgang i Troen til den Naade, hvori vi † staae, og vi rose os af Haab om Herlighed hos Gud; * Joh. 10, 9. c. 14, 6. Eph. 2, 18. c. 3, 12. Hebr 10, 19. † 1 Cor. 15, 1 Hebr. 3, 6.

3. ja, ikke det alene, men vi * rose os ogsaa af vore Trængsler, efterdi vi vide, at Trængslen virker Standhaftighed,

* 2 Cor. 11, 23 Phil. 1, 29. Jak. 1, 2.

4. men Standhaftigheden Forfarenhed, men Forfarenheden Haab,

5. men * Haabet beskæmmer ikke; thi † Guds Kjærlighed er udøst i vore Hjerter ved den Hellig Aand, som er given os.

* Hebr. 6, 18. 19. † 1 Joh. 4, 16.

6. Thi * da vi endnu vare Overtrædere, † døde Christus til bestemte Tid for de Ugudelige. * Eph. 2, 1. Col. 2, 13. Hebr. 9, 15. † 1 Petr. 3, 18.

7. Neppe døer Nogen for en Retfærdig; for den Gode var der maaskee Nogen, som turde døe;

8. men Gud * beviser sin Kjærlighed mod os derved, at Christus døde for os, da vi endnu vare Syndere.

* Joh. 15, 13 fg. 1 Joh. 3, 16.

9. Saa meget mere skulle vi derfor, nu retfærdiggjorte ved hans Blod, frelses ved ham fra Vreden.

10. Thi dersom vi bleve * forligte med Gud formedelst hans Søns Død, der vi vare Fjender, da skulle vi meget mere, efterat vi ere forligte, frelses ved hans Liv.

* 2 Cor. 5, 18. Col. 1, 20. 21.

11. Ja ikke det alene, men vi * rose os ogsaa i Gud ved vor Herre Jesus Christus, ved hvem vi nu have faaet Forligelsen. * Jer. 9, 24. 1 Cor. 1, 31.

12. Altsaa, ligesom Synden kom ind i Verden ved * eet Menneske, og Døden ved Synden, og † saaledes Døden trængte igjennem til alle Mennesker, idet de syndede alle,

* 1 Mos 3, 6. 1 Cor. 15, 21. † 1 Mos. 2, 17. Rom. 6, 23.

13. (thi Synden var i Verden indtil Loven; men * hvor der ikke er Lov, tilregnes ikke Synd; * c. 4, 15

14. dog * herskede Døden fra Adam til Moses ogsaa over dem, som ikke syndede i Lighed med Adams Overtrædelse, hvilken er et Billede paa ham, som skulde komme. * 1 Cor. 15, 21 22

15. Men det er ikke med Naadegaven som med Faldet; thi døde de Mange ved den Enes Fald, da har * meget mere Guds Naade og Gave, ved det ene Menneskes Jesu Christi

† Naade, udbredt sig overflødig over de Mange.

* 1 Cor. 15, 22 † Joh. 1, 16. 17.

16. Og det er ikke med Gaven, som med den Ene, der syndede; thi Dommen var, efter det ene Fald, til Fordømmelse, men Naaden er, efter mange Fald, til Retfærdiggjørelse.

17. Thi dersom ved Ens Fald Døden herskede formedelst den Ene, da skulle meget mere de, som annamme den overvættes Naade og Retfærdigheds Gave, herske i Livet ved den Ene, Jesus Christus.)

18. Altsaa, ligesom der ved Ens Fald kom Fordømmelse over alle Mennesker, saaledes skal og ved Ens Retfærdighed komme over * alle Mennesker Retfærdiggjørelse og Liv.

* 2 Cor. 5, 15. 1 Joh. 2, 2.

19. Thi ligesom ved det ene Menneskes Ulydighed Mange ere blevne Syndere, saa skulle og ved den Enes Lydighed Mange vorde * retfærdige. * Es. 53, 11.

20. Men * Loven kom til, at Faldet kunde des fuldere kjendes; men † hvor Synden blev fuldere kjendt, der viste Naaden sig end overflødigere,

* c. 4, 15 c. 7, 8. Gal. 3, 19. † Luc. 7, 47.

21. saa at, ligesom Synden herskede ved Døden, saa skal og Naaden herske ved Retfærdighed til * et evigt Liv formedelst Jesus Christus, vor Herre.

* c. 6, 23.

6. Capitel.

1) Christi Naade tilsteder ei at synde; thi vi, som troe, ere med ham døde fra Synden og opstandne til et nyt Levnet, 1—14. 2) Thi skjøndt vi ikke da ere under Loven, maae vi dog ikke hengive os til Syndens Tjeneste, hvis Sold er Død og Fordømmelse, 15—23.

Hvad skulle vi da sige? * skulle vi blive ved i Synden, at Naaden maa blive des overflødigere? * Gal. 2, 17.

2. Det være langt fra! Vi, som ere * døde fra Synden, hvorledes skulle vi endnu leve i den? * Gal. 6, 14. 1 Petr. 2, 24.

3. Vide I ikke, at vi, * saa mange som ere døbte til Christus Jesus, ere døbte til hans Død? * Gal. 3, 27.

4. Vi ere altsaa begravne med ham ved Daaben til Døden, paa det at, ligesom * Christus er opreist fra de Døde ved Faderens Herlighed, saa skulle og vi vandre i † et nyt Levnet.

* c. 8, 11 Phil. 3, 10. 11.
Col. 2, 12. † Eph. 4. 23.
Col. 3. 8 fg. 1 Petr. 2. 1. c. 4, 1. 2.

5. Thi dersom vi ere blevne forenede med ham ved Lighed med hans Død, da skulle vi og * være det i Lighed med hans Opstandelse;

* Phil. 3, 10. 11.

6. efterdi vi vide dette, at vort gamle Menneske er * korsfæstet med ham, paa det Syndens Legeme skal blive til Intet, saa at vi ikke fremdeles skulle tjene Synden. * Gal. 2, 20. c. 5, 24.

7. Thi hvo som er * død, er frigjort fra Synden. * 1 Petr. 4, 1.

8. Men dersom vi ere * døde med Christus, da troe vi, at vi og skulle leve med ham,

* 2 Tim. 2, 11.

9. efterdi vi vide, at Christus, som er opreist fra de Døde, * døer ikke mere; Døden hersker ikke mere over ham.
* Aab. 1, 18.

10. Thi det han døde, døde han * een Gang for Synden; men det, han lever, det lever han for Gud. * Hebr. 7, 27. c. 9, 28.

11. Saaledes anseer ogsaa I Eder selv som døde for Synden, men som * levende for Gud i Christus Jesus, vor Herre. * Gal. 2, 19. 1 Petr. 2, 24.

12. Derfor herske Synden ikke i Eders * dødelige Legeme, saa I lyde den i dets Begjeringer.
* 1 Mos. 4, 7.

13. Fremstiller ei heller Eders Lemmer for Synden til Uretfærdigheds Redskab; men fremstiller Eder selv for Gud som de, der fra Døde ere blevne Levende, og * Eders Lemmer for Gud til Retfærdigheds Redskab. * Luc. 1, 74. Rom. 12, 1. Gal. 2, 20. Hebr. 9, 14. 1 Petr. 4, 2.

14. Thi Synden skal ikke * herske over Eder; I ere jo ikke under Loven, men under Naaden. * 1 Mos. 4, 7.

15. Hvad da? * skulle vi synde, efterdi † vi ere ikke under Loven, men under Naaden? Det være langt fra!
* v. 1. Gal. 2, 17. † v. 19. 1 Cor. 9, 21.

16. Vide I ikke, at hvem * I fremstille Eder som Tjenere til Lydighed, dens Tjenere ere I, hvem I lyde, enten Syndens til Død, eller Lydighedens til Retfærdighed?
* Joh. 8, 34. 2 Petr. 2, 19.

17. Men Gud være Tak, at I have været Syndens Tjenere, men ere nu af Hjertet blevne den Lærdoms Form * lydige, hvilken I have annammet,
* 2 Cor. 2, 9. Phil. 2, 12.

18. og * frigjorte fra Synden, ere I blevne Retfærdighedens Tjenere.
* Joh. 8, 32. Gal. 5, 1

19. Jeg taler efter * menneskelig Viis formedelst Eders Kjøds Skrøbelighed. Thi ligesom I † have fremstillet Eders Lemmer som Ureenheds og Uretfærdigheds Tjenere til Uretfærdighed, saa fremstiller nu Eders Lemmer som Retfærdigheds Tjenere til Helliggjørelse. * c. 3, 5. † v 13.

20. Thi da I vare * Syndens Tjenere, vare I frie fra Retfærdigheden. * Joh. 8, 34.

21. Hvad havde I da for Frugt af de Ting, ved hvilke I nu skamme Eder? thi * Enden derpaa er Døden. * c. 8, 6.

22. Men nu I ere * frigjorte fra Synden og blevne Guds Tjenere, have I Frugt deraf for Eder til Helliggjørelse, og † Enden er et evigt Liv.
* v. 18. † 1 Petr. 1, 9.

23. Thi * Syndens Sold er Døden, men † Guds Naadegave er et evigt Liv i Christus Jesus, vor Herre. * c. 5, 12. Jak. 1, 15. † Rom. 5, 21. c. 11, 6 1 Petr. 1, 3.

7. Capitel.

1) De Troende ere døde fra Loven ved Christi Død, 1—6. 2) Thi skjøndt Loven er ikke Synd, saa aabenbarer den dog Synden, og Synden tager Anledning deraf,

7—12. 3) Og selv den, der vil det Gode, gjør det ikke, hvorfor han maa tage Tilflugt til Christus, 13—25.

Vide I ikke, Brødre! (thi jeg taler til dem, som kjende Loven,) at Loven * hersker over Mennesket, saa lang Tid han lever? *c. 6, 14.

2. Den * gifte Qvinde er bunden ved Loven til Manden, den Stund han lever; men dersom Manden døer, er hun løst fra Mandens Lov. *1 Cor. 7, 10. 39.

3. Derfor skal hun kaldes en Hore, om hun bliver en * anden Mands, medens Manden lever; men dersom Manden er død, er hun fri fra den Lov, saa at hun ikke er en Hore, om hun bliver en anden Mands. *Matt. 5, 32.

4. Ligesaa ere og I, mine Brødre! * døde fra Loven ved Christi Legeme, at I skulle blive en Andens, hans, som blev opreist fra de Døde, paa det vi skulle bære Gud Frugt. *c. 8, 2. Gal 2, 19. c. 5, 18. 23.

5. Thi da vi vare i Kjødet, virkede de syndige Lyster, som vaktes ved Loven, i vore Lemmer til * at bære Døden Frugt. *c. 6, 21.

6. Men nu ere vi * som Døde løste fra Loven, under hvilken vi holdtes, saa at vi skulle tjene i Aandens nye Væsen, og ikke i † Bogstavens gamle Væsen. *c. 6, 2. †c. 2, 29. 2 Cor. 3, 6.

7. Hvad skulle vi da sige? Er Loven Synd? Det være langt fra! Men jeg * kjendte ikke Synden uden ved Loven; thi end Begjerligheden kjendte jeg ikke, dersom Loven ei havde sagt: † du skal ikke begjere. *c. 3, 20. c. 4, 15. †2 Mos. 20, 17.

8. Men * Synden, som tog Anledning af Budet, virkede al Begjerlighed i mig; thi uden Lov er Synden død. *c. 5, 20. Gal. 3, 19.

9. Jeg levede nogen Tid uden Lov, men der Budet kom, blev Synden levende igjen;

10. og jeg døde, og det Bud, som var givet til * Liv, det fandtes at geraade mig til Død; *3 Mos. 18, 5. Ez. 20, 11. 13.

11. thi Synden, som tog Anledning af Budet, forførte mig og dræbte mig ved samme.

12. Saaledes er vel * Loven hellig, og Budet er helligt og retfærdigt og godt. *1 Tim. 1, 8.

13. Er da det, som er godt, blevet mig til en Død? Det være langt fra! Men Synden, paa det den skulde kjendes som Synd, er det, som formedelst det Gode virkede mig Døden, paa det Synden formedelst Budet skulde vorde overvættes syndig.

14. Thi vi vide, at Loven er aandelig; men jeg er * kjødelig, solgt under Synden; *c. 8, 3.

15. thi jeg forstaaer ikke, hvad jeg gjør; det, som jeg vil, * gjør jeg ikke, men hvad jeg hader, det gjør jeg. *Gal. 5, 17.

16. Men gjør jeg det, som jeg ikke vil, da giver jeg Loven det Vidnesbyrd, at * den er god; *v. 12.

17. men nu gjør ikke jeg det mere, men Synden, * som boer i mig. * v. 20. 1 Mos. 6, 5. c. 8, 21.

18. Thi jeg veed, at i mig, det er i mit Kjød, boer ikke Godt; * Villien har jeg vel, men at udrette det Gode for=maaer jeg ikke; * Gal 5, 17.

19. thi det Gode, som jeg vil, det gjør jeg ikke; men det Onde, som jeg ikke vil, det gjør jeg.

20. Dersom jeg da gjør det, som jeg ikke vil, saa er det ikke mere mig, * der udretter det, men Synden, som boer i mig. * v. 17.

21. Saa finder jeg da den Lov hos mig, idet jeg vil gjøre det Gode, at * det Onde hænger ved mig. * Job 14, 4 Ps. 51, 7.

22. Thi jeg * har Lyst til Guds Lov efter † det indvortes Menneske; * Ps. 1, 2. † 2 Cor. 4, 16. Eph. 3, 16

23. men jeg seer en anden Lov i mine Lemmer, som strider imod mit Sinds Lov og tager mig fangen under * Syndens Lov, som er i mine Lemmer. * c 8, 2

24. Jeg elendige Menneske! hvo skal frie mig fra dette Dødsens Legeme?

25. Jeg * takker Gud ved Jesus Christus, vor Herre. Saa tjener da jeg, den selvsamme, Guds Lov med Sindet, men Syndens Lov med Kjødet. * 1 Cor. 1, 4.

8. Capitel.

1) For dem, som ere i Christus, er ingen Fordømmelse, saafremt Aanden, den de annamme i Christus, og ikke Kjødet, hersker over dem, 1—13. 2) Samme Aand forsikkrer dem om Børnerettighed, 14—17. 3) Og skjøndt de lide, glæde de sig dog i Haabet til den tilkommende Arvedeel, hvorefter de sukke; hvorudi Aanden kommer dem til Hjælp, 18—27. 4) Tilmed maae alle Ting tjene dem til Gode, som elske Gud, som ere kaldte efter hans Beslutning, 28—30. 5) Og Gud selv elsker, styrker og giver dem Seier i Christus, 31—39.

Saa er da nu * ingen Fordømmelse for dem, † som ere i Christus Jesus, der ikke ** vandre efter Kjødet, men efter Aanden. * c. 10, 4 † 2 Cor. 5, 17. ** Gal. 5, 16.

2. Thi Aandens Lov, der levendegjør i Christus Jesus, har * frigjort mig fra † Syndens og Dødens Lov. * Joh. 8, 36. Rom. 6, 18. Gal. 5, 1. † Rom. 7, 23

3. Thi det, som var * Loven umuligt, efterdi den var † kraftesløs formedelst Kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn i ** syndigt Kjøds Lignelse og til et Synd=Offer, og straffede saaledes Synden paa Kjødet, * Ap. G. 15, 10. Rom. 7, 14. † Hebr. 7, 18. ** 2 Cor. 5, 21. Gal. 3, 13.

4. paa det Lovens Fordring skulde fuldbringes i os, som ikke vandre efter Kjødet, men efter Aanden.

5. Thi de, * som ere efter Kjødet, sandse det Kjødelige, men de, som ere efter Aanden, det Aandelige. * 1 Cor. 2, 14.

6. Thi Kjødets Sands er * Døden, men Aandens Sands er Liv og Fred; * c. 6, 21. Gal. 6, 8.

7. efterdi Kjødets Sands er * Fiendskab imod Gud, thi

den er ikke Guds Lov underdanig, ei heller kan den være det. * Col. 1, 21.

8. Men de, * som ere kjødelige, † kunne ikke tækkes Gud. * v. 5. † Hebr. 11, 6.

9. I derimod ere ikke kjødelige, men aandelige, * saafremt Guds Aand † boer i Eder; men om Nogen ** ikke har Christi Aand, denne er ikke hans. * 1 Cor 2, 12. c. 3, 16. † 2 Cor. 13, 5. ** Gal. 4, 6. Phil. 1, 19. 1 Joh. 3, 24.

10. Men om Christus er i Eder, da er vel Legemet dødt formedelst Synden, men Aanden er Liv formedelst Retfærdighed.

11. Men om hans Aand, * der opreiste Jesus fra de Døde, † boer i Eder, da skal han, som opreiste Christus fra de Døde, ** levendegjøre ogsaa Eders dødelige Legemer formedelst sin Aand, som boer i Eder. * Ap. G. 2, 24. Rom. 6, 4. † c. 8, 9. ** c. 6, 5. 1 Kor. 6, 14. 2 Cor. 4, 14. Eph. 2, 5.

12. Derfor, Brødre! ere vi ikke * Kjødets Skyldnere, saa at vi skulde leve efter Kjødet; * c. 6. 7. 18.

13. thi dersom I leve efter Kjødet, skulle I døe, men dersom I * døde Legemets Gjerninger formedelst Aanden, skulle I leve. * Ez. 18, 21. Eph. 4, 22. Col. 3, 5. 6.

14. Thi * saa Mange, som drives af Guds Aand, disse ere Guds Børn. * Gal. 5, 18. 1 Joh. 3, 24.

15. Og I annammede ikke en * Trældoms Aand atter † til Frygt; men I annammede en sønlig Udkaarelses Aand, ** i hvilken vi raabe: †† Abba, Fader! * 1 Cor. 2, 12. 2 Tim. 1, 7. † Marc. 4, 40. 41. ** Gal. 3, 26. c. 4, 6. †† Marc. 14, 36.

16. Denne * Aand vidner med vor Aand, at vi ere Guds Børn. * v. 26. 27. 2 Cor. 1, 22. c. 5, 5. Eph. 1, 13. c. 4, 30.

17. Men dersom vi ere * Børn, ere vi og Arvinger, nemlig Guds Arvinger og Christi Medarvinger; saafremt vi † lide med ham, at vi da ogsaa skulle herliggjøres med ham. * Gal. 4, 7. † Ap. G. 14, 22. 2 Tim. 2, 11. 12. 1 Petr. 4, 13. c. 5, 9.

18. Thi jeg holder for, at * den nærværende Tids Lidelser ere ikke at agte mod den Herlighed, som skal † aabenbares paa os. * Matt. 5, 12. 2 Cor. 4, 17. Phil. 3, 10. 21. 1 Petr. 1, 6. 1 Joh. 3, 1. 2. † Col. 3, 4.

19. Derfor venter og Skabningens Forlængsel paa Guds Børns Aabenbarelse.

20. Thi Skabningen er underlagt Forfængelighed, (ikke med sin Villie, men efter hans, som lagde den derunder,)

21. dog i det Haab, at * Skabningen selv skal og blive frigjort fra Forkrænkelighedens Trældom til Guds Børns herlige Frihed. * Aab. 21, 5.

22. Thi vi vide, at al Skabningen tilsammen sukker og er tilsammen i Smerte indtil nu.

23. Dog ikke det alene, men ogsaa de, som have Aandens Førstegrøde, ogsaa vi selv sukke

i os selv, forventende en * sønlig Udkaarelse, vort † Legemes Forløsning. * Gal. 4, 5. Eph. 1, 5. † Luc. 21, 28. 2 Cor. 5, 2. 4. 1 Joh. 3, 2.

24. Thi vi ere frelste i Haabet. Men * det Haab, som sees, er ikke Haab; thi hvad Nogen seer, hvorledes kan han tillige haabe det? * 2 Cor. 5, 7.

25. Men dersom vi haabe det, som vi * ikke see, da forvente vi det med Taalmodighed. * 2 Cor. 4, 18. Hebr. 11, 1.

26. Desligeste kommer og Aanden vor Skrøbelighed til Hjælp; thi * vi vide ikke, hvad vi skulle bede, som det sig bør, men † Aanden selv træder frem for os med uudsigelige Sukke. * Matt. 20, 22. Jak. 4, 3. † Sach. 12, 10.

27. Men han, som * ransager Hjerterne, veed, hvad Aandens Sands er; thi den træder frem for de Hellige efter Guds Villie. * 1 Krøn. 28, 9. Ps. 7, 10. Jer. 11, 20. c. 17, 10. Ap. G. 1, 24.

28. Men vi vide, at alle Ting tjene dem til Gode, som * elske Gud, dem, † som efter hans Beslutning ere kaldte. * Jak. 1, 12. c. 2, 5. † c. 9, 11. Eph. 1, 11. c. 3, 11. 2 Tim. 1, 9.

29. Thi hvilke han forud kjendte, dem har han og * forud beskikket til at vorde dannede efter hans Søns Billede, paa det han skulde være den † førstefødte af mange Brødre. * Eph. 1, 5. 11. Phil. 3, 10. 21. 1 Joh. 3, 2. † Col. 1, 15. 18.

30. Men hvilke han forud beskikkede, dem har han og kaldet; og hvilke han kaldte, dem har han og retfærdiggjort; men hvilke han retfærdiggjorde, dem har han og herliggjort.

31. Hvad skulle vi da hertil sige? * Er Gud for os, hvo kan da være imod os? * 4 Mos. 14, 9. Ps. 56, 12. Ps. 118, 6.

32. Han, som ikke sparede * sin egen Søn, men gav ham hen for os alle, hvorledes skulde han ikke ogsaa skjenke os alle Ting med ham? * 1 Mos. 22, 16. Es. 53, 5. Joh. 3, 16. Rom. 4, 25. c. 5, 6. 9.

33. Hvo vil * anklage Guds Udvalgte? Gud er den, som retfærdiggjør. * Es. 50, 8.

34. Hvo er den, som * fordømmer? Christus er den, som er død, ja meget mere, som og er opreist, som og er ved † Guds høire Haand, som og ** træder frem for os. * Job 34, 29. Es. 50, 9. † Ps. 110, 1. Hebr. 1, 3. c. 8, 1. c. 12, 2. 1 Petr. 3, 22. ** Hebr. 7, 25. c. 9, 24. 1 Joh. 2, 1.

35. Hvo skal kunne * skille os fra Christi Kjærlighed? Trængsel eller Angest eller Forfølgelse eller Hunger eller Nøgenhed eller Fare eller Sværd? * Høis. 8, 6. 7.

36. (Som * skrevet er: for din Skyld dræbes vi den ganske Dag, vi ere regnede som Slagtefaar.) * Ps. 44, 23. 1 Cor. 4, 9. 2 Cor. 4, 11.

37. Men i alt dette mere end * seire vi ved ham, som os elskede. * 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 2, 14. 1 Joh. 4, 4. c. 5, 4. 5. Aab. 12, 11.

38. Thi * jeg er vis paa, at hverken Død, ei heller Liv, ei

heller Engle, ei heller † Fyrstendømmer, ei heller Magter, ei heller det Nærværende, ei heller det Tilkommende, * Phil. 1, 6.
2 Tim. 1, 12. † Eph. 1, 21.
c. 6, 12. Col. 2, 15. 1 Petr. 3, 22.

39. ei heller det Høie, ei heller det Dybe, ei heller nogen anden Skabning skal kunne skille os * fra Guds Kjærlighed i Christus Jesus, vor Herre. * 2 Tim. 1, 9.

9. Capitel.

¹) Paulus har stor Omhyggelighed for Jødernes Salighed. 1—5. ²) At de ere Abrahams Børn efter Kjødet, gjør dem ikke til Guds Børn, 6—13. ³) Thi Kaldet i Christus skeer af Naade, saavel til Hedninger, som til Jøder, 14—33.

Jeg * siger Sandhed i Christus, jeg lyver ikke, min Samvittighed † vidner med mig i den Hellig Aand,
* 1 Tim. 2, 7. † Rom. 1, 9.

2. at * jeg har en stor Sorg, og en uafladelig Smerte i mit Inderste. * c. 10, 1.

3. Thi * jeg ønskede selv at være en Forbandelse fra Christus for mine Brødre, mine Frænder efter Kjødet, * 2 Mos. 32, 32.

4. hvilke ere Israeliter, hvem den * sønlige Udkaarelse og Herligheden og † Pagterne og Lovgivningen og Gudstjenesten og Forjættelserne tilhøre,
* 2 Mos. 4, 22. 5 Mos. 7, 6. Ps. 147, 19.
Jer. 31, 9. † Rom. 2, 17. Eph. 2, 12.

5. hvem * Fædrene tilhøre, og af hvilke Christus er efter Kjødet, han, som er † Gud over Alting, ** høilovet i Evighed! Amen. * Matt. 1, 1 fg.
† Joh. 1, 1 fg. ** Rom. 1, 25.

6. Ikke som om * Guds Ord har feilet; thi ikke Alle, som stamme † fra Israel, ere Israel; * 4 Mos. 23, 19
† Joh. 8, 39. Rom. 2, 28. Aab. 2, 9.

7. ei heller ere Alle Abrahams Børn, fordi de ere Abrahams Sæd, men: * i Isaak skal Sæden fremkaldes dig.
* 1 Mos. 21, 12. Gal. 4, 23.

8. Det er: ikke de Samme, som ere Børn efter Kjødet, ere Guds Børn; men * Forjættelsens Børn regnes til Sæden.
* Gal. 3, 29. c. 4, 28.

9. Thi dette er Forjættelsens Ord: * ved denne Tid vil jeg komme, saa skal Sara have en Søn. * 1 Mos. 18, 10.

10. Saa skete det ikke alene dengang, men ogsaa med * Rebekka, der hun var frugtsommelig ved den Ene, Isaak, vor Fader. * 1 Mos. 25, 21.

11. Thi der de endnu ikke vare fødte og hverken havde gjort noget Godt eller Ondt, (paa det Guds Beslutning efter Udvælgelse skulde staae fast, ikke ved Gjerninger, men ved ham, som kaldte,)

12. da blev der sagt til hende: * den Ældre skal tjene den Yngre; * 1 Mos. 25, 23.

13. som * skrevet er: Jakob † elskede jeg, men Esau hadede jeg. * Mal. 1, 2. 3. † Ps. 47, 5.

14. Hvad skulle vi da sige? mon der være * Uretfærdighed hos Gud? Det være langt fra!
* 5 Mos. 32, 4. 2 Krøn. 19, 7. Rom. 3, 5.

15. Thi han * siger til Moses: jeg vil være den miskundelig,

hvilken jeg er miskundelig, og forbarme mig over den, hvilken jeg forbarmer mig over.
* 2 Mos 33, 19 Rom 11, 32.
16. Derfor staaer det ikke til den, som vil, ei heller til den, som løber, men til Gud, som gjør Miskundhed.
17. Thi Skriften * siger til Pharao: til dette Samme har jeg ladet dig staae, at jeg vilde vise min Magt paa dig, og paa det mit Navn skulde forkyndes paa al Jorden. * 2 Mos. 9, 16.
18. Saa * forbarmer han sig da over den, som han vil, men forhærder den, som han vil.
* v 15.
19. Derfor kunde du sige til mig: hvad klager han over endnu? hvo har imodstaaet hans Villie?
20. Men, o Menneske! hvo er du, at du vil gaae i Rette med Gud? * mon Noget, som er dannet, kan sige til den, som dannede det: hvi gjorde du mig saaledes? * Es. 45, 9.
21. Eller har * Pottemageren ikke † Magt over Leret, af det samme Stykke at gjøre et Kar ** til Ære, men et andet til Vanære? * Es. 64, 7. Jer. 18, 6.
† Matt. 20, 15. ** 2 Tim. 2, 20.
22. Men hvad, om nu Gud, der han vilde vise Vreden og kundgjøre sin Magt, taalte med stor * Langmodighed Vredens Kar, som vare dannede til Fordærvelse; * c 2, 4.
23. og han nu vilde * kundgjøre sin Herligheds Rigdom over Barmhjertighedens Kar, hvilke han forud havde beredt til Herlighed, * Col 1, 27.
24. hvilke han og kaldte, os nemlig, ikke alene af Jøder, men ogsaa af Hedninger!
25. Som han og siger hos * Hoseas: jeg vil kalde det mit Folk, som ikke var mit Folk, og hende den Elskede, som ikke var den Elskede;
* Hos 2, 23. 1 Petr. 2, 10.
26. og * det skal skee, at paa det Sted, hvor der var sagt til dem: I ere ikke mit Folk, der skulle de kaldes den levende Guds Børn. * Hos. 1, 10.
27. Men * Esaias udraaber over Israel: om end Israels Børns Tal var som Havets Sand, saa skal kun en † Levning frelses.
* Es 10, 22. 23. † Rom. 11, 5.
28. Thi der er den, * som fuldkommer sit Ord og hasteligen opfylder det i Retfærdighed; ja, et hasteligen opfyldt Ord skal Herren vise paa Jorden. * Es. 28, 22.
29. Og som * Esaias har sagt tilforn: dersom den Herre Zebaoth ikke havde levnet os en Sæd, da vare vi blevne som † Sodoma og lige med Gomorra. * Es. 1, 9 † 1 Mos. 19, 24 25.
Es. 13, 19. Jer. 49, 18. c. 50, 40.
30. Hvad skulle vi da sige? Hedningerne, som ikke jagede efter Retfærdighed, fik Retfærdighed, nemlig den Retfærdighed, som er af Troen.
31. Men * Israel, som jagede efter Retfærdigheds Lov, kom ikke til Retfærdigheds Lov.
* c. 10, 3. c 11, 7.

32. Hvorfor? fordi de ikke søgte den ved Troen, men ved Lovens Gjerninger. Thi de * stødte an paa Anstødsstenen,
* 1 Cor. 1, 23.

33. som * skrevet er: see, jeg sætter i Zion en Anstødssteen og en Forargelses Klippe; og hver den, † som troer paa ham, skal ikke beskæmmes.
* Ps. 118, 22. Es. 8, 14. c. 28, 16. Matt. 21, 42. † Ps. 2, 12. Rom. 10, 11.

10. Capitel.

1) Jøderne søge forgjeves Retfærdighed af Loven, thi den skjenkes i Jesus ved Troen, 1—13. 2) Denne Naade er bleven Jøderne forgjeves tilbuden, 14—21.

Brødre! mit Hjertes Ønske og Begjering til Gud for Israel er om deres Frelse.

2. Jeg giver dem det Vidnesbyrd, at de have * Nidkjærheden for Gud, men ikke med Kundskab;
* Ap. G. 21, 20. c. 22, 3. Gal. 1, 14. c. 4, 17.

3. thi da de * ikke kjende Guds Retfærdighed og tragte efter at oprette en egen Retfærdighed, underkaste de sig ikke Guds Retfærdighed.
* c. 9, 30

4. Thi Christus er * Lovens Ende, til Retfærdighed for † hver den, som troer.
* Matt. 5, 17. Gal. 3, 22. 24. † Joh. 3, 18. Ap. G. 13, 39.

5. Moses * skriver om den Retfærdighed, som er af Loven, at det Menneske, som gjør disse Ting, skal derved leve.
* 3 Mos. 18, 5. Ez. 20, 11. Luc. 10, 28.

6. Men den Retfærdighed, som er af Troen, * siger saaledes: siig ikke i dit Hjerte: hvo vil fare op til Himmelen? nemlig for at hente Christus ned;
* 5 Mos. 30, 12 fg.

7. eller: hvo vil fare ned i Afgrunden? nemlig for at hente Christus op fra de Døde.

8. Men hvad siger den? Ordet er dig nær, i din Mund og i dit Hjerte, nemlig det * Troens Ord, som vi prædike.
* 1 Tim. 4, 6.

9. Thi dersom du * bekjender den Herre Jesus med din Mund og troer i dit Hjerte, at Gud opreiste ham fra de Døde, da skal du blive salig.
* Matt. 10, 32. 2 Tim. 2, 12.

10. Thi med Hjertet troer man til Retfærdighed, men * med Munden bekjender man til Saliggjørelse.
* Ps. 116, 10. 2 Cor. 4, 13. 1 Petr. 3, 15.

11. Skriften * siger jo: hver den, som troer paa ham, skal ikke beskæmmes.
* Ps. 25, 3. Es. 28, 16.

12. Og der er ikke * Forskjel paa Jøde og Græker; thi den Samme er † Alles Herre, ** som er rig nok for alle dem, som paakalde ham.
* Ap. G. 10, 34. Rom. 3, 22. 29. † 1 Tim. 2, 5. ** Eph. 1, 7. c. 2, 7.

13. Thi * hver den, som paakalder Herrens Navn, skal vorde salig.
* Joel 3, 5.

14. Hvorledes skulle de vel paakalde den, paa hvem de ikke have troet? men hvorledes skulle de troe paa den, om hvem de ikke have hørt? men hvorledes skulle de høre, uden der er Nogen, som prædiker?

15. men hvorledes * skal Nogen prædike, dersom de ikke blive udsendte? Som † skrevet er: hvor deilige ere deres Fødder, som forkynde Fred, som forkynde godt Budskab.

* Jer. 23, 21. c. 28, 15. † Es. 52, 7. Nah. 2, 1.

16. Men de * løde ikke alle det gode Budskab, som † Esaias siger: Herre! hvo troede det, han hørte af os?

* 2 Thess. 1, 8. † Es. 53, 1. Joh. 12, 38.

17. Altsaa kommer * Troen derved, at man hører, men at man hører, skeer ved Guds Ord. * Joh. 17, 20.

18. Nu spørger jeg: have de ikke hørt? Jo sandelig, deres * Røst er udgangen over al Jorden, og deres † Ord til Jorderiges Grændser. * Ps. 19, 5.

† Es. 49, 6. 2 Cor. 2, 14. Col. 1, 6. 23.

19. Jeg spørger atter: har Israel ikke vidst det? Først * siger Moses: jeg vil gjøre Eder nidkjære over et Folk, som ikke er et Folk, over et uforstandigt Folk vil jeg vække Eder til Harme. * 5 Mos. 32, 21.

20. Men Esaias drister sig til at * sige: jeg er funden af dem, som mig ikke søgte, jeg er bleven aabenbar for dem, som ikke spurgte efter mig. * Es. 65, 1.

21. Men til Israel * siger han: jeg udstrakte mine Hænder den ganske Dag til et ulydigt og gjenstridigt Folk.

* Es. 65, 2.

11. Capitel.

1) Joderne ere ikke aldeles forskudte, men de af dem, som antage Naaden, ere udvalgte, de andre ere forhærdede, 1—10. 2) Deres Forhærdelse gav Leilighed til Hedningernes Omvendelse, hvorved Jøderne skulle opvækkes til at følge deres Exempel, 11—32. 3) Paulus priser Guds Viisdom, 33—36.

Jeg spørger derfor: * mon Gud har forskudt sit Folk? Det være langt fra! Thi † jeg er og en Israelit, af ** Abrahams Sæd, af Benjamins Stamme. * Jer. 31, 37.

† 2 Cor. 11, 22. Phil. 3, 5. ** Rom. 9, 7.

2. Gud har ikke forskudt sit Folk, hvilket han forud kjendte. Vide I ikke, hvad Skriften siger om Elias? hvorledes han træder frem for Gud imod Israel, * sigende: * 1 Kong. 19, 10.

3. Herre! de have ihjelslaget dine Propheter og nedbrudt dine Altere, og jeg er alene overbleven, og de efterstræbe mit Liv.

4. Men hvad * siger det guddommelige Gjensvar til ham: Jeg levnede mig selv syv tusinde Mænd, som ikke have bøiet Knæ for Baal.

* 1 Kong. 19, 18.

5. Saaledes er da og i den nærværende Tid en * Levning efter Naadens Udvælgelse bleven tilbage. * c. 9, 27.

6. Men er * det af Naade, da er det ikke mere af Gjerninger, ellers bliver Naaden ikke mere Naade, men er det af Gjerninger, da er det ikke mere Naade, ellers er Gjerningen ikke mere Gjerning. * 5 Mos. 9, 4. 5.

Rom. 3, 28. c. 4, 5. Eph. 2, 8.

7. Hvad altsaa? det, Israel * søger efter, har det ikke erholdt, men de Udvalgte have

erholdt det; de øvrige bleve
forhærdede; * c. 9, 31.
8. som * skrevet er: Gud gav
dem en Dorskheds Aand, Øine
til ikke at see, Øren til ikke
at høre, indtil denne Dag.
* Es. 6, 9. 10. Luc. 8, 10.
9. Og David * siger: deres
Bord vorde dem til en Snare
og til en Fælde og til et An=
stød og til et Vederlag;
* Ps. 69, 23. 24.
10. deres Øine vorde mørke,
saa de ikke see, og bøi altid
deres Ryg!
11. Jeg spørger derfor: mon
de have stødt an, paa det de
skulde falde? Det være langt
fra! Men ved deres * Fald er
Saliggjørelsen vederfaren Hed=
ningerne, paa det hine skulde
vækkes til Nidkjærhed.
* Ap. G. 13, 46.
12. Men dersom deres Fald
er Verdens Rigdom, og deres
Skade er Hedningernes Rig=
dom, hvor meget mere skal deres
Fylde være det!
13. Thi jeg taler til Eder, I
af Hedningerne! saavidt jeg er
* Hedningernes Apostel, ærer
jeg mit Embede,
* Ap. G. 9, 15. Rom. 15, 16.
Gal. 1, 16. c. 2, 2. 8. 1 Tim. 2, 7.
14. om jeg dog kunde * vække
min Slægt til Nidkjærhed og
† frelse Nogle af dem.
* v. 11. † 1 Tim. 4, 16.
15. Thi dersom deres For=
kastelse er Verdens Forligelse,
hvad er da deres Antagelse An=
det, end Liv af Død?
16. Men dersom den første
Grøde er hellig, da er Deigen
ligesaa; og dersom Roden er
hellig, da ere Grenene ligesaa.
17. Men ere * nogle af Gre=
nene afbrudte, og er du, en
vild Oliequist, indpodet iblandt
dem og bleven meddeelagtig i
Olietræets Rod og Fedme,
* Jer. 11, 16.
18. da roes dig ikke imod
Grenene; men dersom du roser
dig, da bærer jo du ikke Roden,
men Roden dig.
19. Du vil sige: * Grenene
ere afbrudte, paa det jeg skulde
blive indpodet. * Ap. G. 13, 46.
20. Vel! de ere afbrudte ved
Vantro, men du * staaer ved
Troen; vær ikke overmodig,
† men frygt! * 1 Cor. 10, 12.
† Ords. 28, 14. Es. 66, 2. Phil. 2, 11.
21. Thi * sparede Gud ikke
de naturlige Grene, skal han
maaskee ei heller spare dig.
* 2 Petr. 2, 4. 5.
22. See derfor Guds Godhed
og Strenghed; Strengheden
mod dem, som ere faldne, men
Godheden mod dig, om * du
bliver ved i Godheden; ellers
skal ogsaa du afhugges.
* Joh. 15, 2. Hebr. 3, 6.
23. Men ogsaa hine skulle
indpodes, dersom de ikke blive
ved i Vantroen; thi Gud * er
mægtig til atter at indpode
dem. * 2 Cor. 3, 16.
24. Thi dersom du er afhuggen
af det Olietræ, som er vildt af
Naturen, og imod Naturen er
indpodet i * et godt Olietræ,
hvor meget mere skulle disse,
som ere af Naturen Olietræets

Grene, indpodes i deres eget
Træ? * Jer. 11, 16.
25. Thi jeg vil ikke, Brødre!
at I skulle være uvidende om
denne Hemmelighed, (paa det
I ikke skulle mene Eder kloge,)
at Forhærdelse er kommen over
en Deel af Israel, * indtil
Hedningernes Fylde er ind=
gaaet; * Luc. 21, 24.
26. og saa skal det ganske
Israel frelses, * som skrevet
er: fra Zion skal Befrieren
komme og afvende Ugudelighed
fra Jakob; * Ps. 14, 7. Es. 59, 20.
27. og denne er min * Pagt
med dem, naar jeg har † bort=
taget deres Synder.
* Jer. 31, 33. † Es. 27, 9. Mich. 7, 18.
28. Efter Evangelium ere
de vel Fjender for Eders
Skyld, men efter Udvælgelsen
ere de elskelige for Fædrenes
Skyld;
29. thi Naadegaverne og sit
Kald * fortryder Gud ikke.
* 2 Tim. 2, 13.
30. Og ligesom I tilforn vare
ulydige mod Gud, men have
nu faaet Barmhjertighed ved
deres Vantro,
31. saaledes ere og disse nu
blevne ulydige ved den Barm=
hjertighed, som Eder er veder=
faren, at ogsaa de maatte faae
Barmhjertighed.
32. Thi Gud har * indsluttet
Alle under Ulydighed, at han
kunde forbarme sig over Alle.
* c. 3, 9. Gal 3, 22.
33. O * Rigdoms Dyb,
baade paa Guds Viisdom og
Kundskab! hvor uransagelige
ere hans Domme, og hans
Veie usporlige!
* Job 11, 7. Ps. 36, 7. Eph. 2, 7.
34. Thi * hvo har kjendt
Herrens Sind? eller hvo var
hans † Raadgiver? * Job 36, 22.
Ps. 92, 6. Jer. 23, 18. † Es. 40, 13.
35. eller * hvo gav ham først,
at det igjen skulde betales ham?
* Job 41, 2.
36. Thi * af ham og † ved
ham og til ham ere alle Ting;
ham ** være Ære i Evighed!
Amen. * 1 Cor. 8, 6.
† Col 1, 16. ** 2 Tim. 4, 18.

12. Capitel.

[1]) Paulus formaner de Troende til en hellig Vandel, 1—3. [2]) Og at Hver, som et Lem paa Christi Legeme, skal være tro i sin Deel, 4—8. [3]) Fornemmelig i Kjærlighedsbeviisninger. 9—21.

Desaarsag * formaner jeg
Eder, Brødre! ved Guds
Barmhjertighed, at I † frem=
stille Eders Legemer som et le=
vende, helligt, Gud velbehage=
ligt ** Offer, hvilket er Eders
fornuftige Gudsdyrkelse.
* Phil. 2, 1. † Rom. 6, 13. 16.
** Phil. 4, 18. 1 Petr. 2, 5.
2. Og * skikker Eder ikke lige
med denne Verden, men vorder
forvandlede ved Eders Sinds
† Fornyelse, at I maae skjønne,
hvad der er ** Guds gode og
velbehagelige og fuldkomne
Villie. * 1 Petr. 1, 14. 1 Joh. 2, 15.
† Eph. 4, 23. ** Eph. 5, 17. Col. 1, 9.
3. Thi formedelst den * Naade,
som mig er given, siger jeg
til enhver iblandt Eder, at han
ikke skal † tænke høiere om sig
selv, end han bør at tænke, men

tænke om sig selv med Betænksomhed, ** eftersom Gud tilmaalte Enhver Troens Gave.
* c. 1, 5 † 1 Cor. 4, 6.
** 1 Cor. 12, 11. Eph. 4, 7. 16.

4. Thi * ligerviis som vi have mange Lemmer paa eet Legeme, men alle Lemmer have ikke den samme Gjerning:
* 1 Cor. 12, 12. Eph. 1, 22. 23.

5. ligesaa ere vi mange * eet Legeme i Christus, men hver for sig ere vi hverandres Lemmer.
* 1 Cor. 12, 27. Eph. 5, 23.

6. Men efterdi vi have * adskillige Naadegaver efter den Naade, som er given os, enten vi have Prophetiens Gave, da lader os bruge den i Forhold til vor Tro; * 1 Cor. 12, 4. 1 Petr. 4, 10. 11.

7. eller vi have et * Embede, da lader os tage vare paa Embedet; eller om Nogen lærer, paa Lærdommen; * 1 Cor. 12, 28.

8. eller om Nogen formaner, paa Formanelsen; den, som uddeler, gjøre det med Redelighed; den, som er * Forstander, være det med Iver; den, som gjør Barmhjertighed, gjøre det † med Glæde. * Ap. G. 20, 28.
1 Tim. 5, 17. 1 Petr. 5, 2. † 2 Cor. 9, 7.

9. Kjærligheden * være uden Skrømt; haver Affky til † det Onde, hænger fast ved det Gode; * 1 Tim. 1, 5.
† Ps. 36, 5. Ps. 139, 21. Am. 5, 15.

10. værer hverandre inderligen hengivne i * broderlig Kjærlighed; † forekommer hverandre med Ærbødighed;
* Eph. 4, 3. 1 Thess. 4, 9. 1 Petr. 1, 22.
2 Petr. 1, 7. † Phil. 2, 3. 1 Petr. 2, 17. c. 5, 5.

11. værer ikke lunkne i Eders Iver; værer * brændende i Aanden; tjener Herren;
* Ap. G. 18, 25. Aab. 3, 15.

12. værer * glade i Haabet, † taalmodige i Trængslen, ** varagtige i Bønnen. * Luc. 10, 20.
Rom. 15, 13. 2 Cor. 6, 10. † Hebr. 10, 36.
c. 12, 1-3. ** Luc. 18, 1. Eph. 6, 18.

13. * Antager Eder de Helliges Nødtørftighed; † laaner gjerne Huus.
* 1 Cor. 16, 1. † 1 Petr. 4, 9.

14. * Velsigner dem, som Eder forfølge; velsigner, og forbander ikke.
* Matt. 5, 44. 1 Cor. 4, 12. 1 Petr. 3, 9.

15. Glæder Eder med de Glade, og * græder med de Grædende. * Ps. 35, 13.

16. Haver * eet Sind imod hverandre; † tragter ikke efter høie Ting, men holder Eder til de lave; ** mener Eder selv ikke kloge. * c. 15, 5.
1 Cor. 1, 10. Phil. 2, 2. † Ps. 131, 1.
** Ordsp. 3, 7. c. 26, 12. 16. Es. 5, 21.

17. Betaler ikke * Nogen Ondt for Ondt; † beslitter Eder paa hvad der er godt for alle Menneskers Aasyn.
* Ordsp. 20, 22. Matt. 5, 39. 40.
1 Petr. 3, 9. † 2 Cor 8, 21.

18. Dersom det er muligt, da * haver Fred med alle Mennesker, saavidt det staaer til Eder. * Marc. 9, 50. Hebr. 12, 14.

19. * Hævner Eder ikke selv, I Elskelige, men giver Straffen Tid; thi der er skrevet: † Hævnen hører mig til! jeg vil betale, siger Herren. * 3 Mos. 19, 18.
Matt. 5, 39. 1 Cor. 6, 7. † 5 Mos. 32, 35.

20. Dersom da din Fjende
* hungrer, giv ham Mad; der=
som han tørster, giv ham Drikke;
thi naar du det gjør, samler du
gloende Kul paa hans Hoved.
* Ordsp. 25, 21. 22. Matt. 5, 44.
21. Lad dig ikke overvinde
af det Onde, men overvind
* det Onde med det Gode.
* 1 Sam. 24, 18.

13. Capitel.

1) De Troende bør være Øvrigheden lydige, 1—7. 2) Bevise Kjærlighed mod Alle, 8—10. 3) Og aflægge Mørkets Gjerninger, 11—14.

Hvert Menneske være de fore=
satte * Øvrigheder under=
danig; thi der er † ikke Øvrig=
hed uden af Gud; men de Øv=
righeder, som ere, har Gud
beskikket, * Tit. 3, 1. 1 Petr. 2, 13.
† Ordsp. 8, 15. 16. Dan. 4, 32. Joh. 19, 11.
2. saa at hvo som * sætter
sig imod Øvrigheden, imod=
staaer Guds Anordning; men
de, som imodstaae, skulle faae
deres Dom. * Ordsp. 24, 21.
3. Thi de * Regjerende ere
ikke til Skræk for † gode Gjer=
ninger, men for onde. Vil du
da ikke frygte for Øvrigheden,
saa gjør det, som godt er, og
du skal have Roes af den.
* Luc. 22, 25. † 1 Petr. 2. 14.
4. Thi den er Guds * Tjener,
dig til Gode. Men dersom du
gjør det, som er ondt, da frygt
dig; thi den bærer ikke Svær=
det forgjæves: den er Guds
Tjener, en Hævner til Straf
over den, som gjør det Onde.
* Ps. 82, 6.
5. Derfor er det fornødent at
være underdanig, ikke alene
for Straffens Skyld, men og=
saa for Samvittighedens.
6. Derfor betale I dem og=
saa Skat; thi de ere Guds Tje=
nere, som just skulle tage vare
paa dette.
7. * Betaler derfor Alle, hvad
I ere dem skyldige: den, som
I ere Skat skyldige, Skat; den,
som Told, Told; den, som
Frygt, Frygt; den, som Ære,
Ære. * Matt. 22, 21.
8. Bliver Ingen Noget skyl=
dige, uden dette, at elske hver=
andre; thi * hvo som elsker den
Anden, har opfyldt Loven.
* Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 5. Jak. 2, 8.
9. Thi det: * du skal ikke
bedrive Hoer; du skal ikke ihjel=
slaae; du skal ikke stjæle; du
skal ikke bære falsk Vidnesbyrd;
du skal ikke begjere; og om der
er noget andet Bud, det † be=
fattes som i een Hovedsum i
dette Ord: du skal elske din
Næste som dig selv.
* 2 Mos. 20, 14 fg.
† 3 Mos. 19, 18. Luc. 10, 27. Jak. 2, 8.
10. * Kjærligheden gjør Næ=
sten ikke Ondt; derfor er †
Kjærligheden Lovens Fylde.
* 1 Cor. 13, 4. † Gal. 5, 14.
11. Og dette desto mere i
Betragtning af Tiden, da
Stunden nu er der, at vi
skulle * opstaae af Søvne; thi
vor Frelse er nu nærmere, end
da vi bleve troende.
* 1 Cor. 15, 34. Eph. 5, 14. 1 Thesf. 5, 6.
12. * Natten er fremrykket
og Dagen er kommen nær.
Derfor † lader os aflægge

Mørkets Gjerninger og iføre ** Lysets Vaaben;

* 1 Joh. 2, 8. † Eph. 5, 11.

Col. 3, 8. ** Eph. 6, 10 fg. 1 Thesf. 5, 8.

13. lader os * vandre skikke=ligen som om Dagen, ikke i † Fraadseri og Drukkenskab, ikke i ** Løsagtighed og Uteer=lighed, ikke i †† Kiv og Avind;

* Phil. 4, 8. 1 Thesf. 4, 12.

† Luc. 21, 34. 1 Thesf. 5, 6.

** 1 Cor. 6, 9. Eph. 5, 5. †† Jak. 3, 14.

14. men * ifører den Herre Jesus Christus, og † pleier ikke Kjødet til at vække Begjer=lighed.

* Gal. 3, 27. Col. 3, 10.

Aab. 16, 15. † Ordſ. 23, 20.

Eph. 5, 29. 1 Petr. 2, 11. 1 Joh. 2, 16.

14. Capitel.

1) Den Stærke skal antage sig den Skrøbelige, og denne skal ikke dømme den Anden, 1—4. 2) Men Hver gjøre, hvad han gjør, til Herrens Ære, for hvem vi alle skulle gjøre Regnskab, 5—12. 3) Ingen bør forarge sin Broder, 13—21; eller gjøre Noget med Tvivlagtighed, 22. 23.

Antager Eder den, som er * skrøbelig i Troen, og dømmer ikke hans Meninger.

* Ap. G. 20, 35. Rom. 15, 1. 7.

1 Cor. 8, 9. 11. c. 9, 12. 22. Gal. 6, 1.

2. En troer, at man tør æde Alt; men den Skrobelige æder kun * Urter. * 1 Mos. 1, 29. c. 9, 3.

3. Hvo * som æder, foragte ikke den, som ikke æder; og hvo som ikke æder, dømme ikke den, som æder; thi Gud har an=taget ham. * Col 2, 16.

4. Hvo er du, som * dømmer en fremmed Svend? For sin egen Herre staaer eller falder han; men han skal blive staa=ende, thi Gud er mægtig til at holde ham. * Jak. 4, 12.

5. En * agter den ene Dag fremfor den anden, en Anden agter alle Dage lige; hver have fuld Vished i sit eget Sind.

* Gal. 4, 10. Col 2, 16.

6. Hvo som gjør sig Mening om Dage, han gjør det for Herren; og hvo som ikke gjør sig Mening om Dage, han gjør det ogsaa for Herren. Hvo som æder, gjør det for Herren, thi han * takker Gud; og hvo som ikke æder, gjør det ogsaa for Herren og takker Gud.

* 5 Mos. 8, 10. 1 Cor. 10, 31. 1 Tim. 4, 3.

7. Thi * Ingen af os lever sig selv, og Ingen døer sig selv;

* 2 Cor. 5, 15. Gal 2, 20.

1 Thesf. 5, 10. 1 Petr. 4, 2.

8. thi baade, dersom vi leve, leve vi Herren, og dersom vi døe, døe vi Herren; derfor, enten vi leve, eller vi døe, * ere vi Herrens.

* 1 Cor. 6, 20. 1 Petr. 1, 19.

9. * Dertil er jo Christus baade død og opstanden og ble=ven levende igjen, at han skal herske baade over Døde og Le=vende. * Ap G. 10, 42 2 Cor. 5, 15.

10. Du altsaa, hvi * dømmer du din Broder? eller du, hvi foragter du din Broder? † Vi skulle jo alle fremstilles for Christi Domstol. * Luc. 6, 37.

† Matt. 25, 32. Ap. G. 17, 31. 2 Cor. 5, 10.

11. Thi der er * skrevet: saa sandt jeg lever, siger Herren, skal hvert Knæ bøies for mig, og hver Tunge skal bekjende Gud. * Es. 45, 23. Phil 2, 10.

12. Altsaa skal hver af os * gjøre Gud Regnskab for sig selv. * Matt. 12, 36.
Rom. 2, 6. 16. 1 Cor. 3, 8. 1 Petr. 4, 5.
13. Derfor lader os ikke mere dømme hverandre, men dømmer hellere dette, ikke at * sætte Anstød eller Forargelse for en Broder.
* Matt. 18, 7. 1 Cor. 10, 32. 2 Cor. 6, 3.
14. Jeg veed og er vis paa i den Herre Jesus, at * Intet er ureent i sig selv; dog for den, som agter Noget for ureent, ham er det ureent. * Matt. 15, 11.
Ap. G. 10, 15. 1 Cor. 8, 4. Tit. 1, 15.
15. Men dersom din Broder bedrøves for Mads Skyld, da omgaaes du ikke mere efter Kjærlighed. * Led ikke ved din Mad den i Fordærvelse, for hvis Skyld Christus er død.
* 1 Cor. 8, 11. 13.
16. Lader derfor Eders Gode ikke blive bespottet.
17. Thi * Guds Rige er ikke Mad og Drikke, men Retfærdighed og Fred og Glæde i den Hellig Aand. * 1 Cor. 8, 8.
18. Hvo som derudi tjener Christus, er * velbehagelig for Gud og tækkelig for Menneskene.
* 1 Thesf. 2, 15.
19. Derfor lader os tragte efter det, som tjener til Fred og indbyrdes * Opbyggelse.
* c. 15, 2.
20. Nedbryd ikke Guds Værk for Mads Skyld. Vel er Alt reent, men det er ondt for det Menneske, som æder med Anstød.
21. Det er godt, * ikke at æde Kjød, eller at drikke Viin, eller at gjøre Noget, som støder din Broder, forarger eller ængster ham. * v. 15.
22. Du har Tro; hav den hos dig selv for Gud. Salig er den, som ikke maa dømme sig selv i det, han vælger.
23. Men hvo som tvivler og dog æder, han er skyldig, fordi det ikke er af Tro; men alt det, som ikke er af Tro, er Synd.

15. Capitel.

1) Enhver skal leve sin Næste til Behag, efter Christi Exempel, som har baaret vore Skrøbeligheder, og antaget baade Jøder og Hedninger, 1—13. 2) Skjøndt de Romere selv kunde formane hverandre, har dog Paulus villet formane dem, som Hedningernes Apostel, 14—21. 3) Han vil og engang besøge dem til deres Opbyggelse, 22—29. 4) Imidlertid skulle de bede for ham, 30—33.

Vi, som ere stærke, bør da bære over med de * Svages Skrøbeligheder, og ikke behage os selv. * c. 14, 1. 1 Thesf. 5, 14
2. Hver af os * være sin Næste til Behag i det Gode til † Opbyggelse. * 1 Cor. 9, 19.
c. 10, 24, 33. c. 13, 5. † Rom. 14, 19.
3. Thi ogsaa Christus levede ikke sig selv til Behag; men som * skrevet staaer: deres Forhaanelser, som dig forhaane, ere faldne paa mig. * Ps. 69, 10.
4. Thi hvadsomhelst tilforn er * skrevet, det er skrevet os til Lærdom, paa det vi skulle have Haab ved Taalmodighed og Skrifternes Trøst.
* c. 4, 23. 24. 2 Tim. 3, 16.
5. Men Taalmodighedens og Trøstens Gud give Eder, * at

have eet Sind indbyrdes efter
Christus Jesus, *c. 12, 16.
6. at I * eendrægteligen med
een Mund kunne prise † Gud
og vor Herres Jesu Christi
Fader.
* Ap. G. 1, 14. c. 4, 24. † Eph. 1, 3.
7. Derfor antager Eder hver=
andre, ligesom Christus har
antaget sig os, til Guds Ære.
8. Jeg siger nemlig, at Jesus
Christus er bleven * Omskæ=
relsens Tjener for Guds Sand=
druheds Skyld, til at stadfæste
Forjættelserne til Fædrene;
* Matt. 15, 24.
9. men at Hedningerne skulle
prise Gud for hans * Barm=
hjertigheds Skyld, som † skre=
vet er: derfor vil jeg bekjende
dig iblandt Hedningerne, og
lovsynge dit Navn.
* c. 11, 30. † 2 Sam. 22, 50.
10. Og atter * siges der:
Fryder Eder, I Hedninger,
med hans Folk!
* 5 Mos. 32, 43. Ps. 67, 5.
11. Og atter: * lover Herren,
alle Hedninger, og priser ham,
alle Folk! * Ps. 117, 1.
12. Og atter siger * Esaias:
der skal være en † Rod af Jes=
sai, og den, som opstaaer at
regjere over Hedningerne, paa
ham skulle Hedningerne haabe.
* Es. 11, 10. † Aab. 5, 5.
13. Men Haabets Gud fylde
Eder med al * Glæde og Fred,
idet I troe, at I kunne vorde
rige i Haabet ved den Hellig
Aands Kraft. * c. 14, 17.
14. Jøvrigt, mine Brødre!
er jeg og selv * forvisset om
Eder, at ogsaa I ere fulde af
Godhed, rige paa al Kundskab,
istand til at † paaminde hver=
andre. * 2 Petr. 1, 12.
1 Joh. 2, 21. † 1 Thess. 4, 9. c. 5, 11.
15. Dog har jeg for en Deel
tilskrevet Eder, mine Brødre,
noget dristigere, for at paamin=
de Eder, efter den * Naade,
som mig er given af Gud,
* c. 1, 5. c. 12, 3.
16. at være Jesu Christi
* Tjener iblandt Hedningerne,
at betjene Guds Evangelium,
paa det Hedningernes † Offer
maa blive velbehageligt, helliget
formedelst den Hellig Aand.
* c. 11, 13. 2 Tim. 1, 11. † Rom. 12, 1.
17. Saaledes har jeg * Roes
i Christus Jesus i min Tjeneste
for Gud. * 1 Cor. 1, 31.
18. Thi jeg vil ikke fordriste
mig til at tale Noget om det,
* som Christus ikke har udret=
tet ved mig † til Hedningernes
Lydighed, ved Ord og Handling,
* Matt. 10, 19. 20. † Rom. 16, 26.
19. ved * Tegns og Under=
gjerningers Kraft, ved Guds
Aands Kraft; saa at jeg fra
Jerusalem og trindt omkring
indtil Illyrien har tilfulde
forkyndt Christi Evangelium;
* Marc. 16, 17.
20. dog saaledes, at jeg havde
synderlig Villie til at prædike
Evangelium, ikke der, * hvor
Christus var nævnet, at jeg ikke
skulde bygge paa en fremmed
Grundvold, * 2 Cor. 10, 15. 16.
21. men som * skrevet staaer:
de, for hvilke Intet var kund=
gjort om ham, skulle see, og de,

som ikke havde hørt, skulle forstaae. * Es. 52, 15.
22. Derved er jeg og mange Gange bleven * forhindret i at komme til Eder. * c. 1, 13.
23. Men nu, da jeg ikke mere har Rum i disse Lande, og fra mange Aar af har * Længsel efter at komme til Eder,
* 1 Thess. 3, 10.
24. vil jeg, naar jeg reiser til Spanien, komme til Eder; thi jeg haaber at see Eder, naar jeg reiser igjennem, og af Eder at blive * ledsaget derhen, naar jeg først i nogen Maade er bleven tilfredsstillet hos Eder.
* 1 Cor. 16, 6.
25. Men nu * reiser jeg til Jerusalem for at tjene de Hellige. * Ap. G. 19, 21.
26. Thi Macedonien og Achaia have anseet for godt, at gjøre et * Sammenskud til de Fattige iblandt de Hellige i Jerusalem.
* 1 Cor. 16, 1. 2 Cor. 8, 1. Gal. 2, 10.
27. De ansaae det for godt, og ere ogsaa deres Skyldnere. Thi ere * Hedningerne blevne deelagtige i hines aandelige Fordele, da ere de og skyldige at tjene dem i det Timelige.
* c. 11, 17. 1 Cor. 9, 11. Gal. 6, 6.
28. Naar jeg da har fuldbragt dette og forsikkret dem denne Frugt, vil jeg derfra drage igjennem Eders Stad til Spanien.
29. Men jeg veed, at naar jeg kommer til Eder, skal jeg komme med Christi Evangeliums * Velsignelses Fylde. * c. 1, 11.
30. Men jeg * formaner Eder, Brødre! ved vor Herre Jesus Christus, og ved † Aandens Kjærlighed, at I ville med mig ** stride i Bøn for mig til Gud,
* 2 Thess. 3, 1. 2. † Phil. 2, 1.
** Eph. 6, 18. 19. Phil. 1, 27. Col. 4, 12.
31. at jeg maa * udfries fra de Vantroe i Judæa, og at mit Ærinde til Jerusalem maa blive de Hellige behageligt,
* 2 Thess. 3, 2.
32. paa det jeg kan * komme til Eder med Glæde, efter † Guds Villie, og vederkvæges med Eder.
* c. 1, 10. 1 Cor. 4, 19. † Jak. 4, 15.
33. * Fredens Gud være med Eder alle! Amen.
* c. 16, 20. 1 Cor. 14, 33. 2 Cor. 13, 11.

16. Capitel.

[1]) Paulus anbefaler Phoebe og lader hilse mange Udvalgte og den hele Menighed, 1—16. [2]) Advarer mod Forførere, 17—20. [3]) Hilser fra Adskillige, 21—23. [4]) Slutter Brevet med et Ønske, 24—27.

Jeg befaler Eder Phoebe, vor Søster, Tjenerinde ved Menigheden i Kenchreæ,
2. at I * antage hende i Herren, som det sømmer de Hellige, og gjøre hende Bistand i hvadsomhelst hun maatte have Eder behov; thi hun har og gjort Mange Bistand, ja ogsaa mig selv. * 3 Joh. v. 6.
3. Hilser * Priscilla og Aquilas, mine Medarbeidere i Christus Jesus,
* Ap. G. 18, 2. 26. 2 Tim. 4, 19.
4. hvilke for mit Liv have vovet deres eget, hvem ikke jeg alene takker, men og alle Hedningernes Menigheder;

5. og hilser * Menigheden i deres Huus. Hilser Epænetus den Elskelige, Achaias Førstegrøde i Christus.

* 1 Cor. 16, 19. Col. 4, 15.

6. Hilser Maria, som har arbeidet meget for os.

7. Hilser Andronicus og Junias, mine Frænder og mine Medfangne, som ere mærkelige iblandt Apostlerne, og have, før jeg, været i Christus.

8. Hilser Amplias, min Elskelige i Herren.

9. Hilser Urbanus, vor Medarbeider i Christus; og Stachys, min Elskelige.

10. Hilser Apelles, den Prøvede i Christus. Hilser dem, som ere af Aristobulus' Huus.

11. Hilser Herodion, min Frænde. Hilser dem af Narcissus' Huus, som ere i Herren.

12. Hilser Tryphena og Tryphosa, som have arbeidet i Herren. Hilser Persis, den Elskelige, som har arbeidet meget i Herren.

13. Hilser Rufus, den Udvalgte i Herren, og hans og min Moder.

14. Hilser Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, og Brødrene hos dem.

15. Hilser Philologus og Julias, Nereus og hans Søster, og Olympa, og alle de Hellige hos dem.

16. Hilser * hverandre med et helligt Kys. Christi Menigheder hilse Eder.

* 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12.

17. End formaner jeg Eder, Brødre! at I * give Agt paa dem, som volde † Splid og ** Forargelser, tværtimod den Lærdom, som I have lært; og †† viger af fra dem.

* Matt. 7, 15. 1 Joh. 4, 1. † Phil. 3, 2. Col 2, 8. 18. ** Matt. 18, 8. †† Matt. 18, 17 1 Cor 5, 9. 11. 2 Thess. 3, 6. 14 Tit. 3, 10. 2 Joh. v. 10.

18. Thi saadanne tjene ikke vor Herre Jesus Christus, men deres egen * Bug, og ved † søde Ord og smigrende Taler forføre de de Eenfoldiges Hjerter.

* Phil. 3, 19. 2 Petr. 2, 3. † Ez. 13, 18.

19. Eders * Lydighed er bleven Alle bekjendt; derfor glæder jeg mig over Eder. Men jeg vil, at I skulle være † vise til det Gode, og eenfoldige til det Onde.

* c. 1, 8. † Jer. 4, 22. 1 Cor 14, 20.

20. Men * Fredens Gud skal snart † knuse Satanas under Eders Fødder. Vor Herres Jesu Christi Naade være med Eder! Amen.

* c. 15, 33. † Ps 91 13

21. * Timotheus, min Medarbeider, og Lucius og Jason og Sosipater, mine Frænder, hilse Eder.

* Ap. G 16, 1. 2. Phil. 2 19

22. Jeg, Tertius, som har skrevet dette Brev, hilser Eder i Herren.

23. * Cajus, min og den hele Menigheds Vært, hilser Eder. † Erastus, Stadens Rentemester, hilser Eder, og Broderen Qvartus.

* 1 Cor. 1, 14. 3 Joh. v. 1. † Ap. G. 19, 22.

24. * Vor Herres Jesu Christi Naade være med Eder alle! Amen.

* v. 20 1 Cor. 16, 23. 1 Thess. 5, 28.

25. Men ham, som er mægtig til at * styrke Eder efter mit Evangelium og Jesu Christi Prædiken, efter † Aabenbaringen af den Hemmelighed, som var fortiet fra evige Tider,

* Eph. 3, 18. † Eph. 1, 9.

26. men nu er * aabenbaret, og, ifølge de prophetiske Skrifter, efter den evige Guds Befaling er kundgjort for alle Hedninger til † Troens Lydighed:

* 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 3. † Rom. 1, 5.

27. ham, den ene * vise Gud være † Ære ved Jesus Christus i al Evighed! Amen.

* 1 Tim. 1, 17. † 1 Tim. 6, 16. Hebr. 13, 21.

St. Paulus' første Brev til de Corinthier.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker de troende Corinthier Naade. 1—3. 2) Takker Gud for dem, og trøster dem. 4—9. 3) Han laster den Splid, som var iblandt dem, og viser dem fra sig hen til Christus, paa hvis Navn de vare døbte, 10—16 4) Hvis Korsens Evangelium har havde prædiket i Eenfoldighed, hvilket er en daarlig Prædiken for Verden, men Viisdom og Kraft for dem, som troe, 17—25. 5) Gud har udvalgt de Ringe for Verden, at Ingen skal rose sig uden i Herren, 26—31.

Paulus, * kaldet til Jesu Christi Apostel ved Guds Villie, † og Broderen Sosthenes,

* Gal. 1, 1. Eph. 1, 1. † Ap. G. 18, 17.

2. til Guds Menighed, som er i Corinth, de * Helligede i Christus Jesus, de † kaldte Hellige, med alle dem, som paa ethvert Sted ** paakalde vor Herres Jesu Christi, deres og vor Herres, Navn:

* Joh. 17, 19. Ap. G. 15, 9. c. 26, 18. † Rom. 1, 7. 2 Tim. 1, 9. ** 2 Tim. 2, 22.

3. Naade * være med Eder og Fred fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus!

* 2 Cor. 1, 2. Eph 1, 2. 1 Petr. 1, 2.

4. Jeg * takker min Gud altid for Eder for den Guds Naade, som er given Eder i Christus Jesus;

* Rom. 1, 8. Eph. 1, 15. 16.

5. at I ved ham ere * gjorte rige i Alt, i al Lære og al Kundskab,

* c. 12, 8. 2 Cor. 8, 7.

6. ligesom og det Vidnesbyrd om Christus, er blevet befæstet hos Eder,

7. saa at Eder * ikke fattes paa nogen Naadegave, idet I † forvente vor Herres Jesu Christi Aabenbarelse,

* Ps. 34, 10. 11. † Phil. 3, 20.

8. som og skal * stadfæste Eder indtil Enden, † ustraffelige paa vor Herres Jesu Christi Dag.

* 2 Cor. 1, 21. Phil. 1, 10. † Col. 1, 22. 1 Thess. 3, 13. c. 5, 23.

9. Gud er * trofast, ved hvem I ere kaldte til hans Søns, Jesu Christi, vor Herres Samfund.

* Joh 15, 5. 1 Cor. 10, 13. 1 Thess. 5, 24.

10. Men jeg formaner Eder, Brødre! ved vor Herres Jesu Christi Navn, at * I alle føre den samme Tale, og at der ikke maa findes Splidagtigheder iblandt Eder, men at I skulle være forenede i det samme Sind og i den samme Mening. * Phil. 2, 2. c. 3, 15. 16.

11. Thi mig er tilkjendegivet om Eder, mine Brødre! af Chloes Huusfolk, at der ere Trætter iblandt Eder.

12. Jeg mener nemlig, at enhver af Eder siger: jeg er * Paulus', eller: jeg er † Apollos', eller: jeg er ** Kephas', eller: jeg er Christi.

* c. 3, 4. † Ap. G. 18, 24. ** Joh. 1, 43.

13. Er da Christus deelt? mon Paulus være korsfæstet for Eder? eller ere I døbte til Paulus' Navn?

14. Jeg takker Gud, at jeg ingen af Eder har døbt, uden * Crispus og † Cajus,

* Ap. G. 18, 8. † Rom. 16, 23.

15. paa det ikke Nogen skal sige, at jeg har døbt til mit Navn.

16. Dog døbte jeg ogsaa * Stephanas' Huusfolk; ellers veed jeg ikke, at jeg har døbt nogen Anden. * c. 16, 15. 17.

17. Thi Christus sendte mig ikke for at døbe, men for at * prædike Evangelium, ikke med † vise Ord, at Christi Kors ikke skulde tabe sin Kraft.

* Ap. G. 9, 15. Gal. 1, 16. † 1 Cor. 2, 1. 13. 2 Petr. 1, 16.

18. Thi det Korsens Ord er vel dem en Daarlighed, som blive * fortabte, men os, som blive salige, er det en † Guds Kraft. * 2 Cor. 4, 3. 2 Thess. 2, 10. † Rom. 1, 16. 1 Cor. 1, 24.

19. Thi der er * skrevet: jeg vil forkaste de Vises Viisdom og tilintetgjøre de Forstandiges Forstand.

* Job 5, 12. Es. 29, 14.

20. Hvor * ere de Vise? hvor de Skriftkloge? hvor denne Verdens Grandskere? har Gud ikke gjort denne † Verdens Viisdom til Daarlighed?

* Job 12, 17. Es. 33, 18. † Rom. 1, 21. 22.

21. Thi efterdi Verden for idel Viisdom ikke * erkjendte Gud i hans Viisdom, da behagede det Gud formedelst denne Prædikens Daarlighed at gjøre dem salige, som troe.

* Matt. 11, 25. 27. Rom. 1, 21. 28.

22. Saasom baade * Jøderne æske Tegn, og Grækerne søge Viisdom;

* Matt. 12, 38. c. 16, 1. Joh. 4, 48.

23. men vi prædike den korsfæstede Christus, som er Jøderne en * Forargelse, og Grækerne en † Daarlighed;

* Matt. 11, 6. Joh. 6, 60. † 1 Cor. 2, 14.

24. men dem, som ere kaldte, baade Jøder og Græker, prædike vi Christus, * Guds Kraft og Guds Viisdom. v. 18.

25. Thi det Daarlige fra Gud er visere end Menneskenes Viisdom, og det Skrøbelige fra Gud er stærkere end Menneskenes Styrke.

26. Betragter, Brødre! hvo I ere, som bleve kaldte: ikke mange * Vise efter Kjødet, ikke

mange † Mægtige, ikke mange Fornemme;

* Joh. 7, 48. Jak. 2, 5. † Ap. G. 8, 27.

27. men det for Verden Daarlige udvalgte Gud, for at beskæmme de Vise, og det for Verden Skrøbelige udvalgte Gud, for at beskæmme det Stærke;

28. og det for Verden Uædle og det Ringeagtede udvalgte Gud, og det, som Intet var, for at tilintetgjøre det, som var Noget;

29. paa det * intet Kjød skal rose sig for ham.

* Rom. 3, 27. Eph. 2, 9.

30. Men ved ham ere I udi Christus Jesus, hvilken er bleven os Viisdom fra Gud, og *Retfærdighed, og † Helliggjørelse, og ** Forløsning; * Jer. 23, 5. Rom. 4, 25. † Joh. 17, 19. ** Eph. 1, 7.

31. saa at, som * skrevet er: hvo sig roser, rose sig i Herren.

* Jer. 9, 24. 2 Cor. 10, 17.

2. Capitel.

1) Paulus har prædiket for dem i Eenfoldighed og Skrøbelighed, dog i Kraft og Aand, om den korsfæstede Jesus, 1—5. 2) Hvilket er en skjult Viisdom for Verdens Vise, men ved Guds Aand aabenbaret for dem, som troe, 6—16.

Og jeg, Brødre! der jeg kom til Eder, kom jeg ikke med * prægtige Ord eller Viisdom, at forkynde Eder det Guds Vidnesbyrd; * v. 4. 13. c. 1, 17.

2. thi jeg agtede mig ikke at vide Noget iblandt Eder, uden Jesus Christus, og ham * korsfæstet; * Gal. 6, 14.

3. og jeg * var hos Eder med Ydmyghed, og med Frygt og med megen Bæven, * 2 Cor. 10, 10. c. 11, 30. c. 12, 5. 9. Gal. 4, 13.

4. og mit Ord og min Prædiken var ikke i menneskelig * Viisdoms overtalende Ord, men i Aands og Kraftes Beviisning, * 2 Petr. 1, 16.

5. at Eders Tro ikke skulde være i Menneskens Viisdom, men i * Guds Kraft.

* Eph. 1, 19. 1 Thess. 1, 5.

6. Men Viisdom tale vi iblandt de Fuldkomne, dog ikke denne * Verdens Viisdom, ikke heller denne Verdens Øversters, hvilke † skulle beskæmmes;

* Jak. 3, 15. † 1 Cor. 1, 27.

7. men vi tale Guds Viisdom, * den hemmelighedsfulde, den, som var skjult, hvilken Gud har forud beskikket før Verdens Begyndelse, til vor Herlighed, * Ps. 51, 8. Rom. 16, 25.

8. hvilken ingen af denne Verdens * Øverster kjendte; thi havde de kjendt den, havde de ikke korsfæstet † Herlighedens Herre; * Matt. 11, 25. Joh. 7, 48. † Ap. G. 3, 15.

9. men, som * skrevet er: hvad intet Øie har seet, og intet Øre har hørt, og ikke er opkommet i noget Menneskes Hjerte, hvad Gud har beredt dem, † som ham elske.

* Es. 64, 3. † Jak. 1, 12.

10. Men os * aabenbarede Gud det formedelst sin Aand; thi Aanden ransager alle Ting, ogsaa Guds Dybheder.

* Matt. 13, 11. c. 16, 17.

11. * Hvilket Menneske veed det,

der er i Mennesket, uden Mennesk ets Aand, som er i ham? Saa veed og Ingen det, som er i Gud, uden Guds Aand.

* Ordſ 20, 27. Jer. 17, 9. 10.

12. Og vi have ikke * annammet Verdens Aand, men den Aand, som er af Gud, paa det vi kunne kjende, hvad der er os skjenket af Gud; * Rom. 8. 15.

13. hvilket vi og * tale, ikke med Ord, som menneskelig Viisdom lærer, men med Ord, som den hellig Aand lærer, idet vi tolke aandelige Ting med aandelige Ord. * v. 1. 4.

14. Men det * sandselige Menneske fatter ikke de Ting, som høre Guds Aand til; thi de ere ham en Daarlighed, og han kan ikke kjende dem, thi de dømmes aandeligen. * Rom. 8, 7.

15. Men den * Aandelige dømmer vel alle Ting, selv derimod dømmes han af Ingen.

* Ordſ. 28, 5. 1 Theſſ. 5, 21.

16. Thi * hvo har kjendt Herrens Sind, at han kunde undervise ham? Men vi have † Christi Sind.

* Job 15, 8. Rom. 11, 34. † Phil. 2, 5.

3. Capitel.

1) De Corinthier vare forhen og ere endnu kjødelige, fordi de see for meget paa Mennesker, som ere kun Guds Tjenere og Medarbeidere, 1—9. 2) Men Grundvolden er Christus, paa hvilken enhver bygger, som han forstaaer, 10—15. 3) De skulle vogte sig, at de ikke fordærve Guds Bygning; ikke hovmode sig af Verdens Viisdom, og ei rose sig af Mennesker, 16—23.

Og jeg, Brødre! kunde ikke tale med Eder, som med Aandelige, men som med Kjødelige, som med Børn i Christus.

2. Jeg gav Eder * Melk at drikke, og ikke haard Mad; thi da kunde I end ikke taale den, ja, I kunne endnu ikke;

* Hebr. 5, 12. 13. 1 Petr. 2, 2.

3. thi I ere endnu kjødelige. Efterdi der er * Nid og Kiv og Tvedragt iblandt Eder, ere I da ikke kjødelige, og omgaaes efter menneskelig Viis?

* c. 1, 10. 11. Gal 5. 19. 20. Jak. 3, 16.

4. Naar En siger: jeg er * Paulus', men en Anden: jeg er Apollos', ere I da ikke kjødelige? * c. 1, 12.

5. Hvo er da Paulus? og hvo er Apollos? uden * Tjenere, ved hvilke I bleve Troende, og det, eftersom Herren har givet enhver. * c. 1, 12. c. 16, 12.

6. Jeg * plantede, † Apollos vandede, men Gud gav Vext.

* Ap. G. 18, 1. 4.

Jak. 1, 21. † Ap. G. 18, 24—26.

7. Saa er nu hverken den Noget, som planter, ikke heller den, som vander, men Gud, som giver Vext.

8. Den, som planter, og den, som vander, ere eet; men * hver skal faae sin egen Løn efter sit eget Arbeide. * Pſ. 62, 13.

Jer. 32, 19. Matt. 16, 27 Aab. 2, 23.

9. Thi * vi ere Guds Medarbeidere; I ere Guds Ager, Guds † Bygning.

* 2 Cor. 6, 1. Eph. 2, 20. † Col. 2, 7.

10. Jeg lagde * Grundvolden som en viis Bygmester, efter den Guds † Naade, som mig er given, men en Anden bygger

derpaa; hver see til, hvorledes han bygger.

* Aab. 21, 14. † 1 Cor. 15, 10.

11. Thi Ingen kan lægge en anden Grundvold end den, som lagt er, hvilken er Jesus Christus.

* Es. 28, 16. Matt. 16, 18. Eph. 2, 20.

12. Men dersom Nogen bygger paa denne Grundvold Guld, Sølv, dyrebare Stene, Træ, Hø, Straa,

13. da skal hvers Gjerning blive aabenbar; thi * Dagen skal gjøre det klart, ved Ild skal det aabenbares, og † Ilden skal prøve, hvordan hvers Gjerning er.

* Es. 48, 10. 1 Cor. 4, 5. † 1 Petr. 1, 7. c. 4, 12.

14. Dersom Nogens Gjerning, som han byggede derpaa, bliver fast, da skal han faae Løn;

15. dersom Nogens Gjerning bliver opbrændt, da skal han lide Skade; men han selv skal blive frelst, dog som igjennem Ild.

16. Vide I ikke, at I ere * Guds Tempel, og Guds Aand boer i Eder?

* c. 6, 19. 2 Cor. 6, 16. Hebr. 3, 6.

17. Dersom Nogen fordærver Guds Tempel, ham skal Gud fordærve; thi Guds Tempel er helligt, hvilket I ere.

18. Ingen * bedrage sig selv! Dersom Nogen lader sig tykkes † at være viis iblandt Eder i denne Verden, han vorde en ** Daare, at han kan vorde viis.

* Jak. 1, 22. † Ordsp. 3, 7. Es. 5, 21. ** 1 Cor. 4, 10.

19. Thi denne Verdens Viisdom er Daarlighed hos Gud, som * skrevet staaer: han er den, som griber de Vise i deres Trædskhed;

* Job 5, 13.

20. og * atter: Herren kjender de Vises Tanker, at de ere forfængelige.

* Ps. 94, 11.

21. Derfor rose Ingen sig af Mennesker, thi alle Ting ere Eders;

22. være sig Paulus, eller Apollos, eller * Kephas, eller Verden, eller † Liv, eller Død, eller det Nærværende, eller det Tilkommende: alle Ting ere Eders;

* Joh. 1, 43. † Rom. 8, 38.

23. men I ere Christi, men Christus Guds.

4. Capitel.

1) Lærere ere Guds Huusholdere, som ei utidig bør dømmes, 1—7. 2) De Corinthier indbildte sig for tidlig at være komne til Herlighed, da Guds Apostler endnu stode i svære Lidelser, 8—13. 3) Paulus formaner dem til at efterfølge ham, og at vogte sig for Opblæselse; thi Guds Rige bestaaer ikke i Ord, 14—21.

Saaledes agte hvert Menneske os, * som Christi Tjenere og † Huusholdere over Guds Hemmeligheder.

* Matt. 18, 18. Joh. 20, 23. Col. 1, 25. † Tit. 1, 7. 1 Petr. 4, 10.

2. Iøvrigt udkræves af Huusholdere, at de maae findes * troe.

* Luc. 12, 42.

3. Men mig er det saare lidet at dømmes af Eder eller af en menneskelig Ret; ja, jeg dømmer mig end ikke selv.

4. Vel veed jeg Intet med mig selv, dog er jeg dermed ikke * retfærdiggjort; men

† Herren er den, som mig
dømmer. * Job 9, 2.
† Ps. 35, 24. Ps. 130, 3. Rom. 3, 20.
5. Derfor * dømmer ikke No=
get for Tiden, indtil † Herren
kommer, ** som og skal føre
til Lyset det, som er skjult i
Mørket, og aabenbare Hjerter=
nes Raad; da skal hver veder=
fares sin Lov af Gud.
* Matt. 7, 1.
† 1 Cor. 11, 26. ** Aab. 20, 12.
6. Men dette, Brødre! har
jeg hentydet paa mig selv og
Apollos for Eders Skyld, at I
kunne lære af os, ikke at * tænke
hoiere, end skrevet er, at ikke
Nogen for Ens Skyld skal
opblæse sig mod den Anden.
* Rom. 12, 3.
7. Thi hvo giver dig Fortrin?
og * hvad har du, som du
ikke har annammet? men
dersom du og har annammet
det, hvi roser du dig, som du
havde ikke annammet det?
* Joh. 3, 27. Jak 1, 17.
8. I ere allerede blevne mætte,
I ere allerede blevne * rige, I
ere blevne Herrer foruden os,
og gid I vare blevne Herrer,
paa det og vi kunde blive det
med Eder! * Jer. 2, 31.
9. Thi mig synes, at Gud
har fremstillet os Apostler som
de * Ringeste, som henantvor=
dede † til Døden; thi vi ere
blevne et ** Skuespil for Ver=
den, baade for Engle og Men=
nesker. * 2 Cor. 11, 5.
† Ps. 44, 23. 2 Cor. 4, 11. ** Hebr. 10, 33.
10. Vi ere * Daarer for
Christi Skyld, men I ere kloge
i Christus; vi † skrøbelige, men
I stærke; I herlige, men vi
foragtede.
* c. 3, 18. † c. 2, 3. 2 Cor. 13, 9.
11. Indtil denne Time lide
vi baade * Hunger og Tørst,
og ere nøgne og faae † Mund=
slag, og have intet vist Sted,
* 2 Cor. 11, 27.
† Ap. G. 23, 2. 2 Cor. 4, 8. c. 6, 5. c. 11, 23.
12. og * arbeide møisomme=
ligen med vore egne Hænder.
† Overskjeldede velsigne vi, for=
fulgte taale vi,
* Ap. G. 18, 3. c. 20, 34 fg.
† Matt. 5, 44. Luc. 6, 28. c. 23, 34.
13. bespottede formane vi, vi
ere blevne som Udskud i Verden,
Alles * Skovisk indtil nu.
* Beg. 3, 45.
14. Dette skriver jeg ikke for
at beskæmme Eder, men jeg
paaminder Eder, som mine
* elskelige Børn. * 1 Thess. 2, 11.
15. Thi om I end havde titu=
sinde Tugtemestere i Christus,
have I dog ikke mange Fædre;
men * jeg avlede Eder i Chri=
stus Jesus ved Evangelium.
* Ap. G. 18, 11. Gal. 4, 19. Philem. v. 10.
16. Jeg formaner Eder der=
for, vorder * mine Efterfølgere!
* c. 11, 1. Phil. 3, 17. 1 Thess. 1, 6.
17. Desaarsag sendte jeg Ti=
motheus til Eder, * som er
min elskelige og trofaste Søn i
Herren, at han skal paaminde
Eder om mine Veie i Christus,
saaledes som jeg lærer alleveg=
ne i hver Menighed. * 1 Tim. 1, 2.
18. Nogle ere blevne opblæste,
som om jeg ikke skulde komme
til Eder;

19. men jeg vil snart * komme til Eder, † om Herren vil, og forfare, ikke de Opblæstes Ord, men deres Kraft. * Rom 15, 32 † Ap G 18, 21; Jak 4, 15.

20. Thi Guds * Rige bestaaer ikke i Ord, men i Kraft. * c 2, 4. 1 Thess. 1, 5. 2 Petr. 1, 16.

21. Hvad ville I? skal * jeg komme til Eder med Riis, eller med Kjærlighed og Sagtmodigheds Aand? * 2 Cor. 10, 1—4.

5. Capitel.

1) Paulus laster dem, fordi de ei havde udelukt den, som bedrev Blodskam, af Menigheden, og minder om, at en liden Suurdeig kan gjøre en heel Deig suur, 1—8. 2) Han vil ei, at de skulle taale aabenbare Syndere i Menigheden, 9—13.

Ydermere høres der Horeri iblandt Eder, og saadant Horeri, som ikke end nævnes iblandt Hedningerne, at En * lever med sin Faders Hustru. * 3 Mos. 18, 8. 5 Mos. 27, 20.

2. Og I ere opblæste og ere ikke meget mere sørgmodige, saa at den, som har gjort denne Gjerning, maatte udstødes fra Eder?

3. * Jeg for min Deel, skjøndt fraværende med Legemet, men nærværende med Aanden, har allerede dømt, som om jeg var nærværende, den, som dette har saaledes bedrevet, * 2 Cor. 10, 1—4. c. 13, 10. Col. 2, 5.

4. i vor Herres Jesu Christi Navn, naar I ere forsamlede, og min Aand hos Eder, * med vor Herres Jesu Christi Kraft, * Matt. 16, 19. c. 18, 18.

5. at * overantvorde Satan en Saadan til Kjødets Fordærvelse, at Aanden maa frelses paa den Herres Jesu Christi Dag. * 1 Tim. 1, 20.

6. Kun slet er Eders Roes! Vide I ikke, at en * liden Suurdeig syrer den hele Deig? * Gal. 5, 9.

7. Derfor udrenser den gamle Suurdeig, at I kunne være en ny Deig, ligesom I ere usyrede; thi ogsaa for os er * vort † Paaskelam slagtet, Christus. * Es. 53, 7. Joh. 1, 29. 1 Petr. 1, 19. † 1 Petr. 2, 24.

8. Derfor lader os * holde Høitid, ikke med den gamle Suurdeig, ei heller med Ondskabs og Skalkheds Suurdeig, men med Reenheds og Sandheds usyrede Brød. * 2 Mos. 12, 3. 15. 19.

9. Jeg har skrevet Eder til i Brevet, at I skulle Intet have at * skaffe med Skjørlevnere. * Matt. 18, 17. 2 Cor. 6, 14. Eph. 5, 11. 2 Thess. 3, 14

10. Dermed mener jeg ingenlunde Skjørlevnere i denne Verden eller Gjerrige eller Røvere eller Afgudsdyrkere; ellers maatte I gaae ud af Verden.

11. Men nu har jeg skrevet Eder, at I skulle Intet have at skaffe, dersom Nogen, der kaldes en Broder, er en Skjørlevner eller Gjerrig eller en Afgudsdyrker eller en Skjendegjæst eller en Dranker eller en Røver, at I skulle end * ikke æde med en Saadan. * Rom. 16, 17. 2 Thess. 3, 6, 14. Tit. 3, 10. 2 Joh. v. 10.

12. Thi hvad kommer det mig ved ogsaa at dømme dem, som * ere udenfor? Nei, dømmer I dem, som ere iblandt Eder;

* Marc. 4, 11. Col. 4, 5. 1 Thess. 4, 12.

13. dem udenfor skal Gud dømme. * Bortskaffer I den Onde fra Eder!

* 5 Mos. 13, 5. c. 22, 21 fg.

6. Capitel.

1) Paulus laster, at de havde Sager med hinanden og det for hedensk Øvrighed, 1—11. 2) Og advarer mod Skjørlevnet, 12—20.

Kan dog Nogen af Eder, naar han har Sag med en Anden, føre det over sit Sind at søge Dom hos de Vanhellige, og ikke hos de Hellige?

2. Vide I ikke, at * de Hellige skulle dømme Verden? Og dersom Verden dømmes ved Eder, ere I da uværdige til at dømme i de ringeste Sager?

* Jud. v. 14. 15.

3. Vide I ikke, at vi skulle dømme Englene? end sige timelige Ting!

4. Naar I da have Sager om det Timelige, da sætte I dem til Dommere, som ere intet agtede i Menigheden.

5. Jeg siger det Eder * til Blusel: saa er der da ingen Viis iblandt Eder, end ikke een, som kunde dømme imellem sine Brødre?

* c. 15, 34.

6. Men Broder gaaer i Rette med Broder, og det for de Vantroe!

7. Overalt er det jo allerede en Feil iblandt Eder, at I have Sager med hverandre. Hvi * lide I ikke hellere Uret? Hvi lade I Eder ikke hellere besvige?

* Ordsp. 20, 22. Matt. 5, 40. Rom. 12, 19. 1 Thess. 5, 15.

8. Men I * gjøre Uret, og besvige, og det Brødrene!

* 3 Mos. 25, 14.

9. Eller vide I ikke, at * de Uretfærdige skulle ikke arve Guds Rige? † Farer ikke vild! hverken Skjørlevnere, ei heller Afgudsdyrkere, ei heller Hoerkarle, ei heller Blødagtige, ei heller de, ** som synde imod Naturen,

* Gal. 5, 19. 21. Eph. 5, 5. 1 Tim. 1, 9. Hebr. 12, 14. Aab. 22, 15. † Gal. 6, 7. ** 3 Mos. 18, 22. Rom. 1, 27.

10. ei heller Tyve, ei heller Gjerrige, ei heller * Drankere, ei Skjændegjæste, ei Røvere skulle arve Guds Rige.

* Gal. 5, 21.

11. Og * saadanne vare I tildeels; men I ere aftvættede, men I ere † helliggjorte, men I ere retfærdiggjorte, ved den Herres Jesu Navn, og ved vor Guds Aand.

* Eph. 2, 2 fg. c. 5, 8. Col. 3, 7. Tit. 3, 3. † 1 Cor. 1, 2. Hebr. 10, 22.

12. Jeg har * Lov til Alt, men Alt er ikke nyttigt; jeg har Lov til Alt, men jeg vil ikke lade mig beherske af Noget.

* c. 10, 23.

13. * Maden er for Bugen, og Bugen for Maden; men Gud skal tilintetgjøre baade denne og den; † Legemet derimod er ikke for Skjørlevnet, men for Herren, og Herren for Legemet;

* Matt. 15, 17. Rom. 14, 17. Col. 2, 20—22. † 1 Thess. 4, 4.

14. og Gud har baade * opreist Herren, og skal opreise os formedelst sin Kraft.
* Rom. 6, 5. 8 fg.

15. Vide I ikke, at Eders * Legemer ere Christi Lemmer? Skal jeg da tage Christi Lemmer og gjøre dem til Skjøgens Lemmer? Det være langt fra!
* c. 12, 27. Eph. 4, 12. 15. c. 5, 30.

16. Eller vide I ikke, at hvo som hænger ved Skjøgen, er eet Legeme med hende? Thi * de To, hedder det, skulle blive til eet Kjød.
* 1 Mos. 2, 24. Matt. 19, 5.

17. Men hvo som * hænger ved Herren, er † een Aand med ham.
* Joh. 17, 21. Eph. 5, 30. † 1 Cor. 12, 13. Eph. 4, 4.

18. * Flyer Skjørlevnet! Enhver Synd, som Mennesket gjør, er udenfor Legemet; men hvo som bedriver Skjørlevnet, synder mod sit eget Legeme.
* c. 10, 8.

19. Eller vide I ikke, at * Eders Legeme er den Hellig Aands † Tempel, som er i Eder, hvilken I have af Gud, og at I ikke ere Eders Egne?
* c. 3, 16. 2 Cor. 6, 16. Eph. 2, 21. † Hebr. 3, 6.

20. Thi I ere * dyrekjøbte; † ærer derfor Gud i Eders Legeme og i Eders Aand, hvilke høre Gud til.
* c. 7, 23. Gal. 3, 13. 1 Petr. 1, 18. 19. Aab. 5, 9. † Phil. 1, 20.

7. Capitel.

1) Hvorledes Ægtefolk skulle leve med hverandre, 1—6. 2) Ugifte og Enker gjøre vel, om de ikke gifte sig, dog synde de ikke, om de gifte sig, 7—9. 3) Ægtefolk maae ikke skilles ad; hver skal vandre, som han er kaldet, 10—24. 4) Vidtløftigere Underviisning i Henseende til Jomfruer og Enker, 25—40.

Betræffende det, som I skreve mig til om, da er det et Menneske * godt, at han ikke rører en Qvinde;
* 1 Mos. 2, 18. 1 Cor. 7, 26.

2. men for Skjørlevnets Skyld have hver Mand sin egen Hustru, og hver Hustru have sin egen Mand.

3. * Manden bevise Hustruen den skyldige Velvillighed; desligeste ogsaa Hustruen Manden.
* 1 Petr. 3, 7.

4. Hustruen er ikke mægtig over sit eget Legeme, men Manden; desligeste er ogsaa Manden ikke mægtig over sit eget Legeme, men Hustruen.

5. Holder Eder ikke fra hverandre, uden det skeer med fælles Samtykke, til en Tid, at I kunne overlade Eder til * Faste og Bøn; og kommer atter tilsammen, at Satan ikke skal friste Eder formedelst Eders Uafholdenhed.
* Joel 2, 12. Matt. 17, 21.

6. Men dette siger jeg som Raad, ikke som Befaling.

7. Thi jeg vilde, at alle Mennesker vare, som jeg selv er; men * hver har sin egen Naadegave af Gud, den Ene saa, den Anden saa.
* Matt. 19, 12. 1 Cor. 12, 11.

8. Til de Ugifte og til Enker siger jeg, at det er dem godt, om de blive, som jeg er.

9. Men kunne de * ikke afholde sig, da gifte de sig; thi det er bedre at gifte sig, end at lide Brynde.
* 1 Tim. 5, 14.

10. Men de Gifte byder ikke jeg, men * Herren, at † Hustruen skal ikke skilles fra Manden; * 1 Thess. 4, 15. † Mal. 2, 14. Matt. 5, 32.

11. men skilles hun og fra ham, da blive hun ugift, eller forlige sig med Manden; og at en Mand ikke skal forlade sin Hustru.

12. Men de Andre siger jeg, ikke Herren: dersom nogen Broder har en vantro Hustru, og det behager hende at boe hos ham, han forlade hende ikke.

13. Og dersom en Qvinde har en vantro Mand, og det behager ham at boe hos hende, hun forlade ham ikke.

14. Thi den vantroe Mand er helliget formedelst Hustruen, og den vantroe Hustru er helliget formedelst Manden; thi ellers vare jo Eders Børn urene, men nu ere de hellige.

15. Men vil den Vantroe frastille sig, da frastille han sig; ingen Broder eller Søster er bunden i saadanne Ting; men Gud har kaldet os * til Fred. * Eph. 2, 17.

16. Thi hvad veed du, * Hustru! om du ikke kan frelse Manden? eller hvad veed du, Mand! om du ikke kan frelse Hustruen? * 1 Petr. 3, 1.

17. Som Gud har tildeelt enhver, som * Herren har kaldet enhver, saaledes vandre han; og saaledes beskikker jeg i alle Menigheder. * v. 20. 24.

18. Er Nogen kaldet omskaaren, han lade ikke Forhuden drage over. Er Nogen kaldet i Forhuden, han lade sig ikke omskære.

19. * Omskærelsen er Intet, og Forhuden er Intet, men at bevare Guds Bud. * Gal. 5, 6. c. 6, 15.

20. Hver blive * i den Stand, som han er kaldet udi. * Eph. 4, 1.

21. Er du kaldet som Træl, det * bekymre dig ikke; men kan du blive fri, da vælg hellere dette. * 1 Tim. 6, 2.

22. Thi hvo som er kaldet i Herren som Træl, han er Herrens * Frigivne; desligeste og hvo som er kaldet som Fri, han er † Christi Træl. * Joh. 8, 36. Rom. 6, 18. 22. 1 Cor. 9, 21. Gal. 5, 13. † Eph. 6, 6. 1 Petr. 2, 16.

23. I ere * dyrekjøbte, varder ikke Menneskers Trælle. * c. 6, 20. Hebr. 9, 12. 2 Petr. 2, 1.

24. Som enhver, Brødre! * er kaldet, saaledes blive han for Gud. * Gal. 3, 28.

25. Om Jomfruer har jeg ikke * Herrens Befaling, men giver min Mening tilkjende, som den, hvem Herren barmhjertig har forundt at være tro. * v. 12.

26. Jeg mener altsaa, at dette er * godt formedelst den † nærværende Nød, at det er godt for et Menneske at være saaledes. * v. 1. † Jer. 16, 2.

27. Er du bunden til en Hustru? søg ikke at blive løst; er du løst fra en Hustru? søg ikke en Hustru.

28. Men dersom du og giftede
dig, syndede du ikke; og dersom
en Jomfru giftede sig, syndede
hun ikke; dog skulle Saadanne
have Trængsel i Kjødet. Men
jeg skaaner Eder.
29. Saa Meget siger jeg,
Brødre! * at Tiden herefter er
trang, saa at baade de, der have
Hustruer, skulle være som de,
der ikke have, * 1 Petr. 4, 7.
30. og de, der græde, som de,
der ikke græde, og de, sig glæde,
som de, der ikke glæde sig, og
de, der kjøbe, som de, der ikke
beholde,
31. og de, der bruge denne
Verden, som de, der ikke nyde
den; * thi denne Verdens Skik-
kelse forgaaer. * Ps. 39, 7. Es. 40, 6.
Jak. 1, 10. 1 Petr. 1, 24. 1 Joh. 2, 17.
32. Men jeg vilde, at I skulle
være uden Bekymring. Den
* Ugifte har Omhyggelighed
for de Ting, som høre Herren
til, hvorledes han kan behage
Herren; * 1 Tim. 5, 5.
33. men den Gifte har Om-
hyggelighed for de Ting, som
høre Verden til, hvorledes han
kan * behage Hustruen.
* Eph. 5, 28. 29.
34. Der er ogsaa Forskjel imel-
lem Hustruen og Jomfruen.
Den Ugifte har Omhyggelig-
hed for de Ting, som høre Her-
ren til, at hun kan være hellig
baade paa Legeme og i Aand;
men den Gifte har Omhyg-
gelighed for det, som hører Ver-
den til, hvorledes hun kan
behage Manden.
35. Det siger jeg til Eders
egen Nytte, **ikke for at kaste**
en Snare om Eder, men for
at bevare Anstændighed og
urokkelig Vedholdenhed ved
Herren.
36. Men dersom Nogen me-
ner, at det er uanstændigt for
hans Jomfru, dersom hun sid-
der for længe hen, og det maa
saa være, han gjøre, hvad han
vil, han synder ikke; lader saa-
danne gifte sig.
37. Men den, som har sat
sig stadig for i Hjertet, som
er ikke tvungen, men har Magt
over sin egen Villie, og har
besluttet det i sit Hjerte at
bevare sin Jomfru, han gjør
vel.
38. Saa at baade den, som
bortgifter, gjør vel, og den, som
ikke bortgifter, gjør bedre.
39. En * Hustru er bunden
ved Loven, saa længe hendes
Mand lever; men er hendes
Mand hensovet, er hun fri,
at giftes, med hvem hun vil,
alene at det skeer † i Herren.
* Rom. 7, 2. † 1 Tim. 2, 15.
40. Men hun er lyksaligere,
om hun bliver saaledes, som
hun er, efter min Mening;
men jeg mener og at * have
Guds Aand. * 1 Thess. 4, 8.

8. Capitel.

1) Ingen skal bruge sin Kundskab til Andres Forargelse, 1—3. 2) Skjøndt en Afgud er Intet, skulle de Corinthier dog ikke æde Afguds-Offer, for ikke at forarge de Skrøbelige, 4—13.

Hvad * Afguds-Offer an-
gaaer, da vide vi, thi vi
have alle Kundskab; (Kundskaben

opblæser, men Kjærligheden opbygger. *Ap. G. 15, 20. 29. Rom. 14, 3.

2. Dersom Nogen * tykkes at vide Noget, han har endnu aldrig vidst Noget saaledes, som det bør sig at vide. * Gal. 6, 3. 1 Tim. 6, 4.

3. Men dersom Nogen elsker Gud, han har faaet Kundskab af ham.)

4. Hvad altsaa Spiisning af Afguds-Offer angaaer, da vide vi, at * en Afgud er Intet i Verden, og at der er ingen anden Gud, † uden een.

* Rom. 14, 14. 1 Cor. 10, 19.
† 5 Mos. 4, 39. c. 6, 4. 1 Tim. 2, 5.

5. Thi omendskjøndt der ere * saakaldte Guder, være sig i Himmelen eller paa Jorden, (som det da hedder: der ere mange Guder og mange Herrer,) * Joh. 10, 34. 35.

6. saa have vi dog * kun een Gud, Faderen, af hvem † alle Ting ere, og vi ** i ham, og †† een Herre, Jesus Christus, *** ved hvem alle Ting ere, og vi ved ham. * Mal. 2, 10.

† Rom. 11, 36. ** Ap. G. 17, 28.
†† Joh. 13, 13. Eph. 4, 5. *** Joh. 1, 3.

7. Men Alle have ikke den * Kundskab. Nogle † gjøre sig endnu Samvittighed over Afguder, og æde det som Afguds-Offer, og deres Samvittighed, som er skrøbelig, besmittes.

* Rom. 14, 14. † Rom. 14, 23. 1 Cor 10, 28.

8. Men * Mad gjør os ikke behagelige for Gud; thi hverken blive vi bedre, om vi æde, eller ringere, om vi ikke æde.

* Rom. 14, 17. Hebr. 13, 9.

9. Men seer til, at * denne Eders Frihed ikke bliver de Skrøbelige til noget Anstød.

*Rom. 14, 13. 20. Gal. 5, 13. 1. Petr. 2, 16.

10. Thi dersom Nogen seer dig, som har Kundskab, sidde tilbords i Afgudens Huus, bestyrkes da ikke hans Samvittighed, som er skrøbelig, derved til at æde Afguds-Offer?

11. Og saaledes vil, formedelst din * Kundskab den skrøbelige Broder fortabes, for hvem Christus er død.

* Rom. 14, 15.

12. Men naar I saaledes synde mod Brødrene, og saare deres skrøbelige Samvittighed, synde I mod Christus.

13. Derfor, * om Mad forarger min Broder, vil jeg aldrig æde Kjød, at jeg ikke skal forarge min Broder. * Rom. 14, 21.

9. Capitel.

1) Skjøndt Paulus havde Ret til at føre en Hustru omkring med sig og at tage Sold af Menighederne, vilde han dog ikke bruge sin Frihed, 1—18. 2) Han vilde gjerne blive Alt for Alle, for dog at vinde Nogle, 19—23. 3) Han formaner Andre til en trofast Kamp og Afhold efter sit eget Exempel, 24—27.

Er jeg ikke en Apostel? er jeg ikke fri? * har jeg ikke seet vor Herre Jesus Christus? † ere I ikke min Gjerning i Herren? * Ap. G. 9, 3. 17 fg.

c. 22, 17 fg. † 1 Cor. 4, 15.

2. Er jeg end ikke Andre en Apostel, Eder er jeg det dog; thi I ere mit Apostel-Embedes * Besegling i Herren.

* 2 Cor. 3, 2. 3.

3. Dette er mit Forsvar mod dem, som mig bedømme.
4. Have vi ikke Ret at æde og drikke?
5. Have vi ikke Ret at føre en Søster som Hustru omkring, som og * de andre Apostler og Herrens Brødre og Kephas? * Matt. 8, 14. c. 12, 46.
6. Eller have alene jeg og Barnabas ikke * Ret til ikke at arbeide? * 2 Thesf. 3, 9.
7. Hvo tjener vel i Krig paa sin egen Sold? Hvo * planter en Viingaard, og æder ikke af dens Frugt? Eller hvo † føder en Hjord, og æder ikke af Hjordens Mælk? * 1 Mos. 9, 20. 21. 1 Cor. 3, 6-8. † 1 Petr. 5, 2.
8. Mon jeg tale dette blot efter menneskelig Viis? eller siger ikke ogsaa Loven dette?
9. Thi der er skrevet i Mose Lov: * du skal ikke tilbinde Munden paa den Oxe, som tærsker. Er det Oxnene, Gud sørger for? * 5 Mos. 25, 4.
10. Sikkert siger han det for vor Skyld. Thi for vor Skyld er der skrevet, at den, * som pløier, bør pløie i Haab, og den, som tærsker, bør tærske, for at blive deelagtig i sit Haab. * 2 Tim. 2, 6.
11. Dersom * vi have saaet Eder de aandelige Ting, er det da noget stort, om vi høste Eders timelige? * Rom. 15, 27. Gal. 6, 6.
12. Dersom Andre nyde saadan Ret over Eder, kunde vi da ikke meget mere? Dog * brugte vi ikke denne Ret; men vi taale Alt, for ikke at gjøre Christi Evangelium nogen Forhindring. * Ap. G. 20, 33. 2 Cor. 11, 7 fg. c. 12, 13. 1 Thesf. 2, 7. 9.
13. Vide I ikke, at de, som tjene ved Helligdommen, æde * af det Hellige? de, som vare paa Alteret, dele med Alteret? * 4 Mos. 18, 8. 5 Mos. 18, 1. 4.
14. Saaledes har og Herren forordnet for dem, som * forkynde Evangelium, at de skulle leve af Evangelium. * Matt. 10, 10.
15. Men * jeg har Intet brugt af dette; ei heller har jeg skrevet dette, for at det saaledes skulde skee med mig; thi det var mig bedre at døe, end at Nogen skulde gjøre min Roes til Intet. * Ap. G. 18, 3. 1 Thesf. 2, 9. 2 Thesf. 3, 8.
16. Thi om jeg prædiker * Evangelium, er det mig ingen Roes; der paaligger mig en Nødvendighed, og vee mig, dersom jeg ikke prædiker! * Rom. 1, 15.
17. Gjør jeg det da gjerne, har jeg Løn; gjør jeg det ugjerne, er dog en * Huusholdning mig betroet. * c. 4, 1.
18. Hvad er da min Løn? At jeg, idet jeg prædiker, kan fremsætte Christi Evangelium uden Bekostning, paa det jeg ikke * skal misbruge min Ret i Evangelium. * c. 8, 9.
19. Thi omendskjøndt jeg er fri for Alle, har jeg dog gjort mig til * en Tjener for Alle, paa det jeg kunde † vinde des Flere. * Matt. 20, 28. 1 Cor. 10, 33. † Rom. 11, 14. 1 Petr. 3, 1.

20. Og jeg er bleven * Jøderne som en Jøde, at jeg kunde vinde Jøder; dem under Loven som den, der var under Loven, at jeg kunde vinde dem, som ere under Loven;

* Ap. G. 16, 3. c. 18, 18. c. 21, 23.

21. dem * uden Loven som den, der var uden Loven, (endog jeg er ikke uden Loven for Gud, men under Loven for Christus,) at jeg kunde vinde dem, som ere uden Loven.

* c. 7, 22. Gal. 2, 3.

22. Jeg er bleven * de Skrøbelige som en Skrøbelig, at jeg kunde vinde de Skrøbelige. Jeg er bleven † Alt for Alle, at jeg dog for Alting kunde frelse Nogle.

* Rom. 11, 14. c. 15, 1. † 1 Cor. 10, 33.

23. Men dette gjør jeg * for Evangeliums Skyld, at jeg kan blive meddeelagtig derudi.

* Gal. 2, 2. Phil. 1, 5.

24. Vide I ikke, at de, som løbe paa Banen, løbe vel alle, men ikkun * Een faaer Klenodiet? Løber saaledes, at I kunne erholde det.

* Phil. 3, 14. Hebr. 12, 1.

25. * Hver den, som kæmper, er afholdende i Alt; hine vel, for at annamme en forkrænkelig Krone, men vi en † uforkrænkelig. * Eph. 6, 12. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 2, 5. † Jak. 1, 12. 1 Petr. 1, 4. c. 5, 4.

26. Derfor * løber jeg ikke som paa det Uvisse; jeg fægter som den, der ikke slaaer i Veiret. * 2 Tim. 2, 5. c. 4, 7.

27. Men jeg * spæger mit Legeme og holder det i Trældom, at ikke jeg, som prædiker for Andre, skal selv blive forskudt. * Rom. 8, 13. Col. 3, 5.

10. Capitel.

1) Israeliternes Exempel skal tjene Andre til Advarsel, at de ikke misbruge Naaden og ei falde fra, 1—13. 2) De, som blive deelagtige i Herrens Bord, skulle ei æde Afguds-Offer, 14—22. 3) Og ei misbruge deres Frihed til en Forargelse for de Skrøbelige, men følge Paulus' Exempel, 23—33. c. 11, 1.

Jeg vil, I skulle mindes, Brødre! at vore * Fædre vare alle under Skyen, og de gik alle † igjennem Havet,

* 2 Mos. 13, 21. Ps. 78, 14. † 2 Mos. 14, 22.

2. og de ere alle døbte til Moses i Skyen og i Havet,

3. og de * aade alle den samme aandelige Mad,

* 2 Mos. 16, 15. Ps. 105, 40.

4. og de * drak alle den samme aandelige Drik; thi de drak af den aandelige Klippe, som fulgte dem; men Klippen var Christus.

2 Mos. 17, 6. Ps. 78, 16.

5. Men Gud havde * ikke Behag i de Fleste af dem; thi de † bleve nedslagne i Ørken.

* Hebr. 3, 19. † 4 Mos. 11, 33. Hebr. 3, 17. 18.

6. * Men disse Ting ere blevne Forbilleder for os, at vi ikke skulle have Lyst til det Onde, som de havde Lyst dertil.

* 4 Mos. 11, 34. Ps. 78, 30.

7. Bliver ei heller * Afgudsdyrkere som nogle af dem, ligesom skrevet er: Folket satte

sig ned at æde og at drikke, og
stod op at lege.
* 2 Mos. 32, 6. c. 23, 13. 1 Joh. 5, 21.
8. Lader os ei heller * bedrive
Hoer, som † nogle af dem be-
dreve Hoer, og faldt paa een
Dag tre og tyve tusinde.
* c. 6, 18. † 4 Mos. 25, 1. 9.
9. Lader os ei heller * friste
Christus, som og † nogle af
dem fristede ham og bleve
** ødelagte af Slanger.
* Ap. G 5, 9
† 2 Mos. 17, 2. 7. ** 4 Mos 21, 5. 6.
10. * Knurrer ei heller, som
og nogle af dem knurrede, og
bleve † ødelagte af Fordær-
veren. * Phil. 2, 14.
1 Petr. 4, 9. † 4 Mos. 14, 2. 37.
11. Alt dette skete dem til
Exempel, men det er * skrevet
os til Advarsel, til hvilke de
sidste Tider ere komne.
* Rom. 4, 23. 24. 1 Cor. 9, 10.
12. Derfor, hvo * som tykkes
at staae, see til, at han ikke
falder. * Rom. 11, 20.
13. Eder er ingen Fristelse
paakommen uden menneskelig;
men Gud er * trofast, som ikke
skal lade Eder † fristes over
Eders Formue, men skal gjøre
baade Fristelsen og dens ** Ud-
gang saaledes, at I det kunne
taale. * c. 1, 9. † Ps. 68, 20.
1 Thess. 5, 24. ** Ps. 125, 3.
14. Derfor, mine Elskelige,
flyer fra * Afgudsdyrkelsen.
* 2 Mos. 20, 3.
Ap. G. 15, 20. 2 Cor. 6, 16.
15. Jeg taler som til For-
standige; * dømmer I det,
jeg siger. * c. 2, 15.
16. * Velsignelsens Kalk, som
vi velsigne, er den ikke Christi
Blods Samfund? det Brød,
som vi bryde, er det ikke Christi
Legemes Samfund?
* Matt. 26, 26. 27.
17. Eet Brød, * eet Legeme
ere vi mange, thi vi ere alle
deelagtige i det ene Brød.
* Rom. 12, 5. 1 Cor. 12, 13. 27.
18. Seer til Israel efter Kjø-
det; de, som æde Offrene, ere
de ikke deelagtige i Alteret?
19. Hvad siger jeg da? at en
* Afgud er Noget? eller at
† Afguds-Offer er Noget?
* c. 8, 4. † Ap. G. 15, 29.
20. Nei! men hvad * Hed-
ningerne offre, offre de Djæv-
lene, og ikke Gud; men jeg vil
ikke, at I skulle have Samfund
med Djævlene. * 3 Mos. 17, 7.
5 Mos. 32, 17. Ps. 106, 37.
21. I kunne * ikke drikke Her-
rens Kalk og Djævlenes Kalk;
I kunne ikke være deelagtige i
Herrens Bord og Djævlenes
Bord. * 2 Cor. 6, 15.
22. Eller * ville vi opvække
Herren til Nidkjærhed? monne
vi være stærkere end han?
* 5 Mos. 32, 21.
23. Alt er mig * tilladt; men
ikke Alt er nyttigt; Alt er mig
tilladt, men ikke Alt opbygger.
* c. 6, 12.
24. Ingen * see paa sit Eget,
men enhver paa Næstens.
* Rom. 15, 2. 1 Cor. 10, 33. Phil. 2, 4.
25. Alt hvad som sælges i
Slagterbod, det æder, uden at
spørge for Samvittighedens
Skyld;

26. thi * Jorden er Herrens og dens Fylde.
* 2 Mos. 19, 5. Ps. 24, 1. Ps. 50, 12.
27. Og dersom nogen af de Vantroe indbyder Eder, og I ville gaae derhen, da * æder alt det, som sættes for Eder, uden at spørge for Samvittighedens Skyld.
* Luc. 10, 7. 1 Cor. 8, 7.
28. Men dersom Nogen siger til Eder: det er Afguds-Offer, da * æder det ikke, for hans Skyld, som gav det tilkjende, og for Samvittighedens Skyld.
* c. 8, 10. 11.
29. Samvittigheden, siger jeg, ikke Ens egen, men den Andens; thi hvorfor skulde min Frihed dømmes af en Andens Samvittighed?
30. Dersom jeg nyder det med * Taksigelse, hvi hører jeg da ilde for det, som jeg takker for?
* Rom. 14, 6.
31. Hvad heller * I derfor æde, eller drikke, eller hvad I gjøre, da gjører Alt til Guds Ære.
* 5 Mos. 8, 10. Col. 3, 17.
32. * Værer uden Forargelse baade for Jøder og Græker og for Guds Menighed;
* Rom. 14, 13.
33. ligesom * jeg og i Alt stræber at tækkes Alle, idet jeg ikke † søger det, som er mig selv, men det, som er Mange nyttigt, at de kunne frelses.
* Rom. 15, 2.
1 Cor. 9, 19. 22. † Phil. 2, 4.
Cap. 11, 1. Vorder * mine Efterfølgere, ligesom og jeg er Christi!
* c. 4, 16 Eph. 5, 1.
Phil. 3, 17. 2 Thess 3, 9.

11. Capitel.

1) Qvinderne skulle have Hovederne bedækkede ved Gudstjenesten, men Mændene ikke, 2—16. 2) Alle skulle see til, at de uden Anstød og værdeligen bruge Herrens Nadvere; at de ikke skulle nyde den til Fordærvelse, 17—34.

2. Men jeg roser Eder, Brødre! at I i Alt komme mig ihu og bevare Anordningerne, saasom * jeg har overantvordet Eder.
* v. 23. c. 15, 3.
3. Men jeg vil, at I skulle betænke, at Christus er enhver Mands Hoved; men * Manden er Qvindens Hoved; men Gud † er Christi Hoved.
* 1 Mos. 3, 16. Eph. 5, 23.
1 Tim. 2, 12. † 1 Cor. 3, 23. c. 15, 27. 28.
4. Hver Mand, som beder eller prophéterer, og har noget paa Hovedet, beskæmmer sit Hoved.
5. Men hver Qvinde, som beder eller prophéterer med ubedækket Hoved, beskæmmer sit Hoved; thi det er det samme, som var hun raget.
6. Thi dersom en Qvinde * ikke bedækker sig, kan hun og lade Haaret afklippe; men er det Qvinden usømmeligt at klippes eller rages, da bedække hun sig.
* 4 Mos. 5, 18.
7. Thi en Mand bør ikke bedække Hovedet, efterdi han er * Guds Billede og Ære; men Qvinden er Mandens Ære.
* 1 Mos. 1, 27.
8. Thi Manden er ikke af Qvinden, men * Qvinden af Manden;
* 1 Mos. 2, 23.
9. ei heller er * Manden skabt for Qvindens Skyld,

men Qvinden for Mandens
Skyld. * 1 Mos. 2, 18. 23.
10. Derfor bør Qvinden have
Ydmyghedstegn paa Hovedet
for Englenes Skyld.
11. Dog er hverken Manden
uden Qvinden, ei heller Qvin-
den uden Manden * i Herren.
* Gal. 3, 28.
12. Thi ligesom Qvinden er
af Manden, saa er og Manden
ved Qvinden; men * alle Ting
af Gud. * Rom. 11, 36. 1 Cor. 8, 6.
13. * Dømmer selv: lader
det vel for en Qvinde, at bede
med blottet Hoved til Gud?
* Ap. G. 4, 19.
14. Eller lærer ikke Naturen
selv Eder, at dersom en Mand
lader Haaret voxe langt, er det
ham en Vanære?
15. Men dersom en Qvinde
lader Haaret voxe langt, er det
hende en Ære; thi Haaret er
givet hende til et Skjul.
16. Men * er der Nogen, som
har Lyst til at trættes herom,
da have vi ikke saadan Skik og
Guds Menigheder ei heller.
* 1 Tim. 6, 4.
17. Men idet jeg formaner
herom, * roser jeg ikke, at I
komme sammen ei til det Bedre,
men til det Værre. * v. 22.
18. For det Første hører jeg,
at naar I komme sammen i
Menigheden, er der Splidag-
tighed iblandt * Eder; og for en
Deel troer jeg det. * c. 1, 10 fg.
19. Thi der maa og være
Partier iblandt Eder, at de
* Retskafne iblandt Eder kunne
blive aabenbare. * Luc. 2, 35.
20. Naar I da komme sam-
men, da er dette ikke at æde
Herrens Nadvere.
21. Thi under Maaltidet ta-
ger enhver sin egen Nadvere
forud, og den Ene hungrer, den
Anden overvælder sig.
22. Have I ikke Huse til at
æde og drikke udi? Eller foragte
I Guds Menighed, * og be-
skæmme dem, som Intet have?
hvad skal jeg sige Eder? skal
jeg rose Eder? I dette roser
jeg Eder ikke. * Jak. 2, 6.
23. Thi jeg * annammede det af
Herren, som jeg og har over-
antvordet Eder: at † den Herre
Jesus i den Nat, der han blev
forraadt, tog Brødet, * 1 Cor. 15, 3.
Gal. 1, 12 † Matt. 26, 26 fg.
24. takkede og brød det, og
sagde: tager, æder; dette er
mit Legeme, som brydes for
Eder; dette gjører til min *
Ihukommelse. * Ps. 111, 4.
25. Desligeste og Kalken, ef-
terat han havde holdet Nadvere,
og sagde: denne Kalk er det nye
Testament i mit Blod; dette
gjører, saa ofte som I det drikke,
til min Ihukommelse.
26. Thi saa ofte som I æde
dette Brød og drikke denne
Kalk, forkynder Herrens Død,
* indtil han kommer.
* Joh. 14, 3. Ap. G. 1, 11. 1 Cor. 4, 5.
27. Derfor, hvo som * æder
dette Brød eller drikker Herrens
Kalk uværdeligen, skal være
skyldig i Herrens Legeme og
Blod. * Joh. 13, 27. 1 Cor. 10, 21.
28. Men hvert Menneske *
prøve sig selv, og saaledes æde

han af Brødet og drikke af Kalken. * 2 Cor. 13, 5. Gal. 6, 4.

29. Thi hvo som æder og drikker uværdeligen, æder og drikker sig selv til Dom, idet han ikke gjør Forskjel paa Herrens Legeme.

30. Derfor ere Mange skrøbelige og svage iblandt Eder, og endeel ere hensovede.

31. Thi * dersom vi dømte os selv, dømtes vi ikke.
* Ps. 32, 5 Ordsp. 28, 13.

32. Men naar vi dømmes af Herren, * revses vi, at vi ikke med Verden skulle fordømmes. * Hebr. 12, 5 fg.

33. Derfor, mine Brødre! naar I komme sammen til Maaltidet, da deler med hverandre.

34. Men dersom Nogen hungrer, han æde hjemme, at I ikke skulle komme sammen til Dom. Det Øvrige skal jeg anordne, naar jeg kommer.

12. Capitel.

1) Alle sande Christne ere deelagtige i den Hellig Aand, som uddeler sine Gaver til hver, ligesom han vil, 1—11. 2) De Troende ere mange Lemmer, men eet Legeme; det ene Lem skal ikke foragte det andet, 12—27. 3) Gud har givet adskillige Gaver i Menigheden; man skal tragte efter de bedste, 28—31.

Betræffende de aandelige Gaver, Brødre! * vil jeg ikke, at I skulle være uvidende.
* 1 Thess. 4, 13

2. I * vide, at I vare Hedninger og hendroges til de stumme Afguder, som man drog Eder. * Eph. 2, 11. 12.

3. Derfor kundgjør jeg Eder, at * Ingen, som taler ved Guds Aand, udsiger Forbandelse over Jesus; og Ingen kan kalde Jesus † Herre uden ved den Hellig Aand.
* Marc. 9, 39. † 2 Cor. 3, 5. Phil. 2, 11.

4. Der er * Forskjel paa Naadegaver, men † Aanden er den samme;
* Rom. 12, 6. 1 Petr 4, 10. † Eph. 4. 4.

5. og der er * Forskjel paa Tjenester, men Herren er den samme; * Eph. 4. 11.

6. og der er Forskjel paa kraftige Gjerninger, men Gud er den samme, som * krafteligen virker Alt i Alle. * Eph. 1, 23.

7. Men Aandens Aabenbarelse gives hver til det, som er nyttigt.

8. Thi En gives Viisdoms-Tale formedelst Aanden; en Anden Kundskabs-Tale ved den samme Aand;

9. en Anden Tro ved den samme Aand; en Anden * Gaver til at helbrede ved den samme Aand; * v. 28.

10. en Anden Kraft til Undergjerninger; en Anden prophetisk Gave; en Anden at bedømme Aander; en Anden adskillige * Tungemaal; en Anden at udlægge Tungemaal.
* Ap. G. 2, 4. c. 10, 46.

11. Men alt dette virker krafteligen den ene og samme Aand, som * uddeler til Enhver i Besynderlighed, eftersom han vil. * Rom. 12, 3. 6.
1 Cor. 3, 5. c. 7, 7. Eph. 4, 7.

12. Thi ligesom Legemet er

eet, og har mange Lemmer, men alle Lemmer paa det ene Legeme, enddog de ere * mange, ere eet Legeme; saaledes ogsaa Christus. * Rom. 12, 4. 5.
13. Vi ere jo alle døbte i een Aand til at være * eet Legeme, hvad heller vi ere † Jøder eller Grækerr eller Trælle eller Frie; og vi have alle drukket af Kalken til at være den samme Aand.
* Eph. 2, 14. † Gal. 3, 28. Col. 3, 11.
14. Ogsaa Legemet er ikke eet Lem, men mange.
15. Dersom Foden vilde sige: fordi jeg ikke er Haand, derfor hører jeg ikke til Legemet, mon den derfor ikke høre til Legemet?
16. Og dersom Øret vilde sige: fordi jeg ikke er Øie, derfor hører jeg ikke til Legemet; mon det derfor ikke høre til Legemet?
17. Dersom det ganske Legeme var Øie, hvor blev da Hørelsen? Dersom det ganske Legeme var Hørelse, hvor blev da Lugten?
18. Men nu har Gud * sat Lemmerne, ethvert af dem, i Legemet, eftersom han vilde.
* Col. 2, 19.
19. Dersom de alle vare eet Lem, hvor blev da Legemet?
20. Men nu ere der vel * mange Lemmer, dog kun eet Legeme. * v. 14.
21. Øiet kan ikke sige til Haanden: jeg har dig ikke behov, eller atter Hovedet til Fødderne: jeg har Eder ikke behov.
22. Meget mere ere de Lemmer paa Legemet fornødne, som synes at være de skrøbeligste;
23. og de, som synes os at være de uanseeligste, dem tillægge vi des mere Ziir; og de, som lade os ilde, dem pryde vi des mere;
24. de derimod, som lade os vel, have det ikke behov. Men Gud har saaledes sammenføiet Legemet, at han tillagde de ringere Dele mere Ære,
25. paa det der ikke skal være Splid i Legemet, men at Lemmerne skulle have lige Omhyggelighed for hverandre;
26. saa at enten eet Lem lider, lide alle Lemmerne med, eller eet Lem bliver holdet i Ære, glæde alle Lemmerne sig med.
27. Men * I ere Christi Legeme og Lemmer enhver især.
* Rom 12, 5.
28. Gud har sat i Menigheden først * Apostler, for det Andet Propheter, for det Tredie † Lærere, dernæst dem, som gjøre kraftige Gjerninger, derefter dem, som have Gaver til at helbrede, til at hjælpe, til at ** styre, til at tale adskillige Tungemaal. * Eph. 2, 20.
c. 4, 11. † Hebr. 13, 17. ** Rom. 12, 8.
29. Monne Alle være Apostler? monne Alle være Propheter? monne Alle være Lærere? monne Alle gjøre kraftige Gjerninger?
30. monne Alle have Gaver til at helbrede? monne Alle tale med adskillige Tungemaal? monne Alle udlægge?

31. * Tragter efter de bedste Naadegaver! Og ydermere viser jeg Eder den ypperligste Vei.
* c. 14, 1.

13. Capitel.

1) Kjærligheden er den ypperste Gave; om man havde andre Gaver og ikke denne, var man dog Intet, 1—3. 2) Dens herlige Egenskaber, 4—7. Den bliver ved, naar andre Gaver ophøre, 8—13.

Talede jeg med Menneskers og Engles Tungemaal, men havde ikke Kjærlighed, da var jeg et lydende Malm eller en klingende Bjælde.
2. Og havde jeg * prophetisk Gave, og vidste alle Hemmeligheder, og al † Kundskab, og havde jeg al Tro, saa at jeg kunde ** flytte Bjerge, men havde ikke Kjærlighed, da var jeg Intet.
* Matt. 7, 22. Rom. 12, 7 † 1 Cor. 12, 8 9. ** Matt. 17, 20. c 21, 21
3. Og uddeelte jeg alt mit Gods til de Fattige, og gav jeg mit Legeme hen for at brændes, men havde ikke Kjærlighed, da gavnede det mig Intet.
4. Kjærligheden er * langmodig, er velvillig; Kjærligheden bærer ikke Nid; Kjærligheden bruger ikke Fremfusenhed, opblæses ikke;
* Ordſ. 10, 12
5. den gjør intet Usømmeligt, * søger ikke sit Eget, forbittres ikke, bærer ikke Nag;
* c 10, 24. 33.
6. * glæder sig ikke over Uretfærdighed, men † glæder sig ved Sandhed,
* Pſ. 10, 3. † Pſ. 15, 4. 3 Joh. v. 4.
7. fordrager Alt, troer Alt, haaber Alt, taaler Alt.
8. Kjærligheden * affalder aldrig; men enten det er prophetiske Gaver, de skulle afskaffes, eller Tungemaal, de skulle ophøre, eller Kundskab, den skal afskaffes;
* Gal. 6, 9.
9. thi vi forstaae i stykkeviis, og prophetere i stykkeviis;
10. men naar det Fuldkomne kommer, da skal det, * som er i stykkeviis, afskaffes.
* Eph. 4, 13.
11. Da jeg var et Barn, talede jeg som et Barn, tænkte jeg som et Barn, dømte jeg som et Barn; men da jeg blev Mand, aflagde jeg det Barnagtige.
12. Thi nu * see vi ved et Speil, i en mørk Tale, men † da skulle vi see Ansigt til Ansigt; nu kjender jeg i stykkeviis, men da skal jeg erkjende, ligesom jeg og er kjendt.
* 2 Cor. 3, 18. c. 5, 7. † Pſ. 17, 15. Matt. 5, 8. Aab. 22, 4.
13. Saa bliver da * Tro, Haab, Kjærlighed, disse tre; men størst iblandt disse er Kjærligheden.
* 1 Theſ. 1, 3.

14. Capitel.

1) At tale med fremmede Tungemaal for Andre, uden at Nogen udlægger det, er unyttigt, men at prophetere er mere til Opbyggelse, 1—33. 2) Qvinderne skulle ei tale i Menigheden; alle Ting skulle skee sømmeligen og med Orden, 34—40.

Higer * efter Kjærligheden, † tragter efter de aandelige Gaver, men meest, at I maatte ** prophetere.
* c 12, 31. † c. 14, 12 ** Rom. 12, 7. 1 Cor. 12, 10.
2. Thi den, som taler med et fremmed Tungemaal, taler ikke

for Mennesker, men for Gud; thi Ingen forstaaer det, men han taler Hemmeligheder i Aanden.

3. Men hvo som * propheterer, taler Mennesker til Opbyggelse og Formaning og Trøst. * v. 5. 24

4. Hvo som taler med et fremmed Tungemaal, opbygger sig selv; men hvo som propheterer, opbygger Menigheden.

5. Jeg vilde, at * I alle kunde tale med fremmede Tungemaal, men mere, at I kunde prophetere; thi den, som propheterer, er større end den, som taler med fremmede Tungemaal, uden saa er, at han det udlægger, saa at Menigheden har Opbyggelse deraf.

* 4 Mos. 11, 29.

6. Men nu, Brødre! dersom jeg kom til Eder og talede med fremmede Tungemaal, hvad gavnede jeg Eder, dersom jeg ikke talede med Eder enten ved Aabenbarelse eller ved * Kundskab eller ved Prophetí eller ved Lærdom? * c. 12, 8.

7. Endog de livløse Ting, som have Lyd, enten det er en Fløite eller Harpe, dersom de ikke give tydelige Toner, hvorledes kan man da vide, hvad der er spillet paa Fløiten eller Harpen?

8. Og om * Basunen giver en utydelig Lyd, hvo vil berede sig til Krig? * 4 Mos. 10, 9.

9. Saaledes og, dersom I ikke ved Tungen fremføre tydelig Tale, hvorledes kan man forstaae det, som tales? Da ville I jo tale hen i Veiret.

10. Der er i Verden, lad os sige, saa og saa mangeslags Sprog, og der er intet af dem, som jo har sin Betydning.

11. Dersom jeg da ikke veed Sprogets Betydning, bliver jeg for den, som taler, en Barbar, og den, som taler, bliver for mig en Barbar.

12. Altsaa, efterdi I hige efter aandelige Gaver, da søger ogsaa I at have overflødigen til Menighedens Opbyggelse.

13. Derfor, hvo som taler med fremmed Tungemaal, bede, at han maa kunne udlægge det.

14. Thi dersom jeg gjør Bøn i fremmed Tungemaal, da beder vel min Aand, men mine Ords Forstand er uden Frugt.

15. Hvad bør da skee? Jeg vil * bede med Aanden, men jeg vil og bede med Forstand; jeg vil synge med Aanden, men jeg vil og synge med Forstand.

* Eph. 5, 19.

16. Thi dersom du priser Gud i Aanden, hvorledes kan den, som staaer paa Lægmands Plads, sige Amen til din Taksigelse, efterdi han ikke veed, hvad du siger?

17. Thi vel er din Taksigelse smuk, men den Anden opbygges ikke.

18. Jeg * takker min Gud, at jeg mere end I alle taler i fremmede Tungemaal. * c. 1, 14.

19. Men i Menigheden vil jeg hellere tale fem Ord forstaaeligen, paa det jeg og kan

undervise Andre, end ti tusinde Ord i fremmed Tungemaal.

20. Brødre! vorder ikke * Børn i Forstand, men værer Børn i Ondskab, i Forstand derimod værer fuldvoxne. * Ps. 131, 2. Matt. 11, 25. c. 18, 3. Rom. 16, 19. Eph. 4, 14. 15. Hebr. 5, 12. 1 Petr 2, 2.

21. Der er * skrevet i Loven: ved dem, som have andre Tungemaal, og ved andre Læber vil jeg tale til dette Folk, og de † skulle end ikke saaledes høre mig, siger Herren. * Es. 28, 11. † c. 33, 19.

22. Derfor ere disse Tungemaal til et Tegn, ikke for dem, som troe, men for de Vantroe; men den prophetiske Gave er det ikke for de Vantroe, men for dem, som troe.

23. Naar altsaa den ganske Menighed kom tilsammen, og Alle talede med fremmede Tungemaal, men der kom Lægfolk eller Vantro ind, vilde de ikke sige, at I vare galne?

24. Men dersom Alle prophetere, og der kommer nogen Vantro eller Lægmand ind, da overbevises han af Alle, han vises tilrette af Alle,

25. hans Hjertes * skjulte Tanker aabenbares, og saa vil han falde paa sit Ansigt og tilbede Gud og forkynde, † at Gud er sandeligen i Eder. * c. 4, 5. † Sach. 8, 23.

26. Hvad bør da skee, Brødre? Naar I * komme sammen, da har † hver af Eder en Psalme, han har en Lærdom, han har et fremmed Tungemaal, han har en Aabenbarelse, han har en Udlæggelse; Alt skee til Opbyggelse! * c. 11, 18. 20. † c. 12, 8. 10.

27. Dersom Nogen taler i fremmed Tungemaal, da være det To, eller i det høieste Tre, og den Ene efter den Anden, og En udlægge det.

28. Men dersom der ingen Udlægger er tilstede, da tie hiin i Menigheden, men han tale for sig selv og for Gud.

29. Af Propheter tale to eller tre, og de andre * prøve det. * 1 Joh. 4, 1.

30. Men dersom en Anden, som sidder der, faaer en Aabenbarelse, da tie den Første.

31. Thi I kunne alle prophetere, den Ene efter den Anden, at Alle kunne lære, og Alle blive formanede.

32. Ogsaa Propheters Aander ere Propheter underdanige.

33. Thi Gud er * ikke Forvirringens, men † Fredens Gud. Ligesom i alle de Helliges Menigheder, * c. 11, 16 † Rom. 15, 33.

34. tie Eders * Qvinder i Forsamlingerne; thi det er dem ikke tilstedt at tale, men at være † underdanige, ligesom ** Loven og siger. * 1 Tim. 2, 12. † 1 Cor. 11, 3. Eph. 5, 22. Tit. 2, 5. 1 Petr 3, 1. ** 1 Mos. 3, 16.

35. Men ville de lære Noget, da adspørge de deres egne Mænd hjemme; thi det lader Qvinder ilde at tale i en Menighed.

36. Eller er Guds Ord udgaaet fra Eder? eller er det kommet til Eder alene?

37. Dersom Nogen lader sig
tykke, at han er en Prophet
eller Aandelig, han betænke det,
som jeg skriver til Eder, at det
er Herrens Bud.
38. Men erkjender Nogen det
ikke, da lade han være!
39. Derfor, Brødre! tragter
efter de prophetiske Gaver, og
formener ikke at tale med frem=
mede Tungemaal.
40. Alt skee sømmeligen og
* med Orden! * Col. 2, 5.

15. Capitel.

1) Paulus vidner om Christi Opstandelse og hans Aabenbarelse, 1—11. 2) Gjendriver dem, som nægte Opstandelsen, 12—34. 3) Lærer, hvorledes de Døde skulle opstaae, 35—53. 4) Trøster hermed dem, som troe, 54—58.

Fremdeles * minder jeg Eder,
Brødre! om det Evange=
lium, som jeg forkyndte Eder,
hvilket I og annammede, i
hvilket I og ere vedblevne,
* Gal. 1, 11. 12.
2. ved hvilket I og * blive
salige, dersom I det beholde
efter den Tale, hvormed jeg
forkyndte Eder det, med mindre
I † have troet letsindigen.
* Rom. 1, 16.
1 Cor. 1, 21. † 2 Cor. 6, 1. Gal. 3, 4.
3. Thi jeg * overantvordede
Eder iblandt det Første, hvad
og jeg annammede: at Christus
† døde for vore Synder, efter
** Skrifterne; * c. 11, 23.
† c. 1, 23. 2 Cor. 5, 15. ** Ps. 22, 16.
Es. 53, 5. 8. 9. Dan. 9, 24. 26. Sach. 13, 7.
4. og at han blev * begraven;
* Es. 53, 9.
5. og at han * opstod den
tredie Dag, † efter Skrif=
terne; * Matt. 12, 40.
Joh. 2, 19. † Ps. 16, 10. Hos. 6, 2.
6. og at han blev seet af * Ke=
phas, derefter af de † Tolv.
* Luc. 24, 34.
† Marc. 16, 14. Luc. 24, 36. Joh. 20, 19 26.
7. Derpaa blev han * seet af
mere end fem hundrede Brø=
dre paa eengang, af hvilke de
fleste endnu ere i Live, men
nogle ere og hensovede.
* Matt. 28, 16
8. Derefter blev han seet af
Jakobus, dernæst af * alle
Apostlerne. * Luc. 24, 50.
9. Men sidst af Alle blev han
seet * af mig, som det utidige
Foster; thi jeg er den † Rin=
geste af Apostlerne, som er ikke
værd at kaldes Apostel, fordi
jeg har ** forfulgt Guds Me=
nighed. * c. 9, 1. Ap. G. 9, 3. 17.
† Eph. 3, 8. ** Ap. G. 9, 1. Gal. 1, 13.
10. Men af * Guds Naade
er jeg det, jeg er, og hans Naade
mod mig har ikke været †
forgjeves, men jeg har **
arbeidet mere end de alle,
dog ikke jeg, men Guds Naade,
som er med mig. * c. 3, 10.
Eph. 3, 7. 8. † Rom. 15, 18. 19.
** 2 Cor. 11, 23. c. 12, 11. 12.
11. Hvad heller det da er
mig eller de Andre, saaledes
prædike vi, og saaledes troede I.
12. Men naar da Christus
prædikes at være opstanden fra
de Døde, hvorledes sige da
* Nogle iblandt Eder, at der
ikke er Dødes Opstandelse?
* Matt. 22, 23. Ap. G. 23, 8.
13. Men dersom der ikke er

Dødes Opstandelse, da er ikke
heller Christus opstanden.
14. Men er Christus ikke op=
standen, da er vor Prædiken jo
forgjeves, saa er og Eders Tro
forgjeves.
15. Vi blive da og fundne
som falske Vidner om Gud, idet
vi have vidnet om Gud, * at
han opreiste Christus, hvilken
han ikke har opreist, dersom
nemlig de Døde ikke opreises.
* Ap. G. 2, 24 32.
16. Thi dersom de * Døde
ikke opstaae, da er Christus ikke
heller opstanden. * Rom. 8, 11.
17. Men dersom Christus ikke
er opstanden, da er Eders * Tro
forfængelig; saa ere I endnu i
Eders Synder; * v. 14.
18. saa ere og de fortabte, som
ere hensovede i Christus.
19. Haabe vi alene paa Chri=
stus i dette Liv, da ere vi de
elendigste af alle Mennesker.
20. Men nu er Christus op=
standen fra de Døde og er
bleven den * Førstegrøde af de
Hensovede.
* Ap G. 26, 23. Col. 1, 18. Aab. 1, 5.
21. Thi efterdi Døden kom
* ved et Menneske, er og de
Dødes Opstandelse kommen
† ved et Menneske.
* 1 Mos 3, 19. Rom. 5, 12. 18. † Col. 1, 18.
22. Thi ligesom Alle døe i
Adam, saa skulle og Alle *
levendegjøres i Christus.
* Rom. 5, 21.
23. Dog hver i sin Orden:
* den første Grøde er Christus,
dernæst de, som ere Christi, † udi
hans Tilkommelse. * Ap. G. 26, 23.
1 Thess. 4, 14. † Matt. 26, 64.
24. Derpaa kommer Enden,
naar han har overantvordet
Gud og Faderen Riget, naar
han har * tilintetgjort alt Fyr=
stendomme og al Vælde og
Magt. * c. 2, 6.
25. Thi ham * bør det at
regjere, indtil han faaer lagt
alle Fjender under sine Fødder.
* Ps. 110, 1. Eph. 1, 20. 21.
26. Den sidste Fjende, som
tilintetgjøres, er Døden.
27. Han * har jo lagt alle
Ting under hans Fødder. Men
† naar han siger, at alle Ting
ere ham underlagte, da er det
aabenbart, at det er ham und=
tagen, som har underlagt ham
alle Ting.
* Ps 8, 7. Matt. 28, 18. † Hebr. 2, 8.
28. Men naar alle Ting ere
blevne ham underlagte, da skal
og * Sønnen selv underlægge
sig ham, som har underlagt
ham alle Ting, at Gud skal
være Alt i Alle. * c. 3, 23.
29. Hvad monne de ellers
gjøre, som døbes for de Døde,
dersom de Døde aldeles ikke
opreises? hvi døbes de da for
de Døde?
30. Hvi * staae ogsaa vi hver
Time i Fare?
* Rom. 8, 36 1 Cor. 4, 9.
31. Jeg * døer dagligen, det
vidner jeg ved vor † Roes,
den, som jeg har i Christus
Jesus, vor Herre.
* 2 Cor. 4, 10. † 1 Thess. 2, 19.
32. * Stred jeg, efter menne=
skelig Maade at tale, med vilde
Dyr i Ephesus, hvad hjælper
det mig, dersom de Døde ikke
opstaae? † Da lader os æde

og drikke, thi i Morgen døe vi. * 2 Cor. 1, 8. † Es. 22, 13.

33. * Forføres ikke; slet Omgang fordærver gode Sæder! * c. 6, 9. 10. Eph. 5, 6.

34. * Vaagner op, som det sømmer sig, og synder ikke; thi Nogle vide † Intet af Gud, det siger jeg Eder ** til Blusel. * Rom. 13, 11. 1 Cor. 16, 13. Eph. 5, 14. † 1 Thess. 4, 5. ** 1 Cor. 6, 5.

35. Men der maatte Nogen sige: * hvorledes opstaae de Døde? og med hvordant et Legeme komme de frem? * Ez. 37, 3.

36. Du Daare! det, som du saaer, bliver ikke levendegjort, * dersom det ikke døer. * Joh. 12, 24.

37. Og hvad du saaer, da saaer du ikke det Legeme, der skal vorde, men et blot Korn, være sig af Hvede, eller af anden Art.

38. Men Gud giver det et Legeme, ligesom han vil, og hver * Sæd sit eget Legeme. * 1 Mos. 1, 11.

39. Alt Kjød er ikke det samme Kjød, men et er Menneskets Kjød, et andet Qvægets, et andet Fiskenes, et andet Fuglenes.

40. Og der ere himmelske Legemer og jordiske Legemer; men en er de himmelskes Herlighed, en anden de jordiskes.

41. En er Solens Glands, en anden Maanens Glands, en anden Stjernernes Glands; thi en Stjerne overgaaer den anden i Klarhed.

42. Saaledes er og de * Dødes Opstandelse; det saaes i Forkrænkelighed, det opstaaer i Uforkrænkelighed; * Matt. 13, 43.

43. det saaes i Vanære, det opstaaer i * Herlighed; det saaes i Skrøbelighed, det opstaaer i Kraft; * Phil. 3, 21.

44. der saaes et sandseligt Legeme, der opstaaer et aandeligt Legeme. Der er et sandseligt Legeme, der er ogsaa et aandeligt Legeme.

45. Saaledes er der ogsaa skrevet: det første * Menneske, Adam, er blevet til en levende Sjæl, den sidste Adam til en levendegjørende Aand. * 1 Mos. 2, 7.

46. Det Aandelige er ikke det første, men det Sandselige; derefter det Aandelige.

47. Det første Menneske var af Jord, jordisk; det andet Menneske, * Herren, er af Himmelen. * Joh. 3, 13. 31.

48. Saadan som den Jordiske var, saadanne ere og de Jordiske; og saadan som den Himmelske er, saadanne ere og de Himmelske.

49. * Og ligesom vi have baaret den Jordiskes Billede, saa skulle vi og † bære den Himmelskes Billede. * 1 Mos. 5, 3. † Rom. 8, 29. 2 Cor. 4, 11.

50. Men dette siger jeg, Brødre! at * Kjød og Blod kan ikke arve Guds Rige, ei heller skal Forkrænkelighed arve Uforkrænkelighed. * Joh 3, 5. 6. 1 Cor 6, 13.

51. See, jeg siger Eder en Hemmelighed: vi skulle vel ikke

alle hensove, men vi skulle alle forandres,

52. i en Hast, i et Øieblik, ved den sidste Basune; thi * Basunen skal lyde, og de Døde skulle opstaae uforkrænkelige, og vi skulle forandres.

* Matt. 24, 31 1 Thess. 4, 16.

53. Thi det bør dette Forkrænkelige at iføres Uforkrænkelighed, og dette * Dødelige at iføres Udødelighed. * 2 Cor. 5, 4

54. Men naar dette Forkrænkelige er iført Uforkrænkelighed, og dette Dødelige er iført Udødelighed, da opfyldes det Ord, som * skrevet er: Døden er opslugt formedelst Seier.

* Es. 25, 8 Hos 13, 14.

55. * Død, hvor er din Braad? Helvede, hvor er din Seier? * Hebr. 2, 14.

56. Men Dødens Braad er Synden, og Syndens Kraft er * Loven. * Rom. 3, 20. c. 4, 15 c. 7, 8. 13

57. Men Gud være Tak, som * giver os Seier formedelst vor Herre Jesus Christus.

* 2 Cor. 2, 14. 1 Joh. 5, 5.

58. Derfor, mine kjære Brødre! bliver faste, ubevægelige, frugtbare altid i Herrens Gjerning, vidende, at * Eders Arbeide er ikke forfængeligt i Herren. * 2 Kron. 15, 7. Hebr. 6, 10

16. Capitel.

1) Paulus formaner, at samle en Hjælp til de Hellige, 1—4. 2) Lover at komme til de Corinthier, vil dog blive noget endnu i Ephesus, 5—9. 3) Han melder om Timotheus og Apollos. 10—12. 4) Formaner til Aarvaagenhed, Tro og Kjærlighed, 13. 14. 5) Taler om Stephanas' Huus, 15—18. 6) Adskillige lade hilse, 19—21. 7) Trusel imod dem, som ei elske Jesus, 22. Naadens Ønske, 23. 24.

Anlangende * den Hjælp, som samles til de Hellige, da, ligesom jeg forordnede for Menighederne i Galatia, saaledes gjører og I.

* Ap G 11, 29 Rom 12, 13 2 Cor 8, 4.

2. Paa den * første Dag i Ugen lægge Enhver for sig selv Noget tilside og samle, som han har havt † Velsignelse til, at Hjælpen ikke skal blive samlet først, naar jeg kommer.

* Ap G 20, 7 † c 11, 29.

3. Men naar jeg kommer, * vil jeg sende dem, hvilke I betroe dertil, med Breve, at føre Eders Gave til Jerusalem.

* 2 Cor 8, 16. 19.

4. Men dersom det er værd, at ogsaa jeg skal reise derhen, da kunne de reise med mig.

5. * Jeg vil komme til Eder, naar jeg er dragen igjennem Macedonien, (thi jeg drager igjennem † Macedonien;)

* Ap. G 19, 21 † 2 Cor 1, 16.

6. men hos Eder vil jeg maaskee blive eller endog overvintre, paa det I kunne * ledsage mig, hvor jeg saa reiser hen.

* Rom 15, 24.

7. Thi nu vil jeg ikke see Eder som Gjennemreisende, men jeg haaber at forblive nogen Tid hos Eder, om * Herren vil tilstede. * Ap. G. 18, 21. 1 Cor. 4, 19.

8. I * Ephesus vil jeg forblive indtil Pintsedag;

* Ap. G. 18, 21. c. 20, 16.

9. thi mig er * en stor og kraftig Adgang opladen, og

† der ere mange Modstandere. * Ap. G. 14, 27
2 Cor 2, 12. Aab. 3, 8. † Ap. G 19, 8. 9. 23.
10. Men dersom * Timotheus kommer, da seer til, at han kan blive hos Eder uden Frygt; thi han gjør Herrens Gjerning, ligesom og jeg.
* c. 4, 17 Phil. 2, 19. 20.
11. Derfor skal Ingen foragte ham; men ledsager ham i Fred, * at han kan komme til mig; thi jeg forventer ham med Brødrene. * 1 Tim 4, 12.
12. Anlangende * Apollos, den Broder, da har jeg meget formanet ham, at han skulde komme til Eder med Brødrene; men det var aldeles ikke hans Villie nu at komme, dog vil han komme, naar han faaer beleilig Tid. * Ap G. 18, 24.
13. * Vaager, staaer faste i Troen, † værer mandige, værer stærke! * c. 15, 34. † Eph. 6, 10. Col. 1, 11.
14. Alt skee hos Eder i * Kjærlighed! * 1 Tim. 1, 5.
15. Men jeg beder Eder, Brødre! I kjende * Stephanas' Huus, at det er Achaias † Førstegrøde, og de have hengivet sig selv til at ** tjene de Hellige; * c. 1, 16.
† Rom. 16, 5. 2 Cor. 1, 1. ** Rom. 16, 1.
16. saa * viser ogsaa I Ærbødighed mod Saadanne og mod enhver, som hjælper med og arbeider. * Phil. 2. 29.
1 Thess. 5 12. 1 Tim. 5, 17.
17. Men jeg glæder mig ved Stephanas' og Fortunatus' og Achaicus' Nærværelse; thi Eders * Savn have de erstattet.
* Phil 2, 30 Philem v. 13.
18. De have * vederkvæget min Aand og Eders, skjønner derfor paa Saadanne.
* 2 Tim. 1, 16 Philem v. 7.
19. Menighederne i Asia hilse Eder. * Aqvilas og Priscilla hilse Eder meget i Herren, med † Menigheden i deres Huus. * Ap. G. 18, 2. † Rom. 16, 5.
20. Alle Brødrene hilse Eder. * Hilser hverandre med et helligt Kys. * Rom. 16, 16.
2 Cor. 13, 12 1 Thess. 5, 26.
21. * Hilsen med min, Paulus' Haand. * Col. 4, 18 2 Thess. 3, 17.
22. Dersom Nogen ikke elsker den Herre Jesus Christus, han være en Forbandelse! Maran Atha.
23. * Den Herres Jesu Christi Naade være med Eder!
* Rom. 16 24. Phil. 4, 23.
24. Min Kjærlighed med Eder alle i Christus Jesus! Amen.

St. Paulus' andet Brev til de Corinthier.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker de Corinthier Naade, 1. 2. 2) Han lover Gud for Trøst i sin Trængsel, som og var de Corinthier til Gavn og Trøst, 3—11. 3) Han taler om sin gode Samvittighed, 12—14. 4) Og viser, hvorfor han ei var kommen til Corinth, 15—24

Paulus, Jesu Christi Apostel efter * Guds Villie, og Broderen Timotheus, til Guds

Menighed i Corinth, med † alle de Hellige, som ere i det ganske Achaia:

* 1 Cor. 1, 1. † Eph. 1, 1.

2. * Naade være med Eder og Fred, fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus!

* Rom. 1, 7.

3. * Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, al Barmhjertigheds Fader og al † Trøstes Gud,

* Eph. 1, 3. 1 Petr. 1, 3. † Rom. 15, 5.

4. som * os trøster i al vor Trængsel, at vi kunne trøste dem, som ere i allehaande Trængsel, med den Trøst, hvormed vi selv blive trøstede af Gud! * c. 7, 6.

5. Thi * ligesom Christi Lidelser komme overflødigen over os, saaledes er og vor Trøst overflødig ved Christus.

* Ps 34, 20 Ps. 94, 19 2 Cor 4, 10

6. Hvad heller vi da trænges, skeer det for Eders Trøst og Frelse, som viser sig kraftig deri, at I fordrage de samme Lidelser, som vi og lide; eller vi trøstes, da skeer det for Eders Trøst og Frelse.

7. Og vort Haab er fast om Eder, efterdi vi vide, at * ligesom I ere deelagtige i Lidelserne, saa skulle I og være det i Trøsten. * 2 Thess. 2, 16. 17.

8. Thi vi * ville ikke, Brødre! at I skulle være uvidende om den † Trængsel, som os er vederfaren i Asia, at vi vare overmaade besværede og over Evne, saa at vi endog mistvivlede om Livet. * Rom. 11, 25.

1 Cor. 10, 1. † Ap. G. 19, 23 fg.

9. Ja, vi havde endog hos os selv fældet vor Dødsdom, saa at vi ikke skulde * forlade os paa os selv, men paa Gud, † som opvækker de Døde;

* Jer. 17, 5. 7. † Rom 4, 17.

10. som friede os fra saa stor en Dødsfare, og frier endnu, til hvem vi have Haab, at han og fremdeles skal * frie os,

* 2 Tim 4, 18.

11. idet ogsaa I * komme os til Hjælp med Bøn for os, paa det den Naade, som os er beviist for Manges Skyld, maa erkjendes af Mange med Taksigelse for os.

* Rom 15, 30. Phil. 1, 19. Philem. v. 22.

12. Thi denne er vor Roes, vor * Samvittigheds Vidnesbyrd, at vi i † Eenfoldighed og Guds Retsindighed, ikke i ** kjødelig Viisdom, men i Guds Naade have vandret i Verden, men meest hos Eder. * Hebr. 13, 18.

† Matt 10, 16 ** 1 Cor 2, 4. 13.

13. Thi vi skrive Eder ikke Andet til, end det, som I læse eller ogsaa kjende; men jeg haaber, at I og skulle kjende det indtil Enden;

14. ligesom I og have kjendt os tildeels, at * vi ere Eders Roes, ligesom og I vores, paa den Herres Jesu Dag. * c. 5, 12.

Phil. 2, 16 c. 4, 1. 1 Thess. 2, 19. 20.

15. Og i denne Fortrøstning * vilde jeg kommet til Eder før, at I atter skulde † annammet en Velgjerning,

* Ap. G 19, 21. 1 Cor. 16, 5. † Rom 1, 11.

16. og igjennem Eders Stad draget til Macedonien, og atter

fra Macedonien kommet til Eder, og blevet * ledsaget af Eder til Judæa. * 1 Cor. 16, 6.

17. Har jeg derfor vel viist Letsindighed, der jeg besluttede dette? Eller hvad jeg beslutter, beslutter jeg det efter Kjødet, saa at der hos mig er baade * Ja, Ja, og Nei, Nei? * Matt. 5, 37.

18. Saasandt Gud er * trofast, var vor Tale til Eder ikke Ja og Nei. * 1 Cor. 1, 9. 1 Thesf. 5, 24.

19. Thi Guds Søn, Jesus Christus, som er prædiket iblandt Eder ved os, * ved mig og Silvanus og Timotheus, var ikke Ja og Nei, men Ja var i ham. * Ap G. 18, 5.

20. Thi saa mange som Guds Forjættelser ere, ere de i ham Ja, og i ham Amen, Gud til Ære formedelst os.

21. Men den, som holder os med Eder faste til Christus, og som * salvede os, er † Gud, * 1 Cor. 1, 8. 1 Petr. 5. 10. † 1 Joh. 2, 20.

22. som og * beseglede os og gav os † Aanden til Pant i vore Hjerter. * Eph. 1, 13. 14. c. 4, 30. Aab. 2, 17. † Rom. 8, 16. 2 Cor. 5, 5.

23. Men jeg kalder Gud til * Vidne over mig, at jeg, for at † skaane Eder, endnu ikke er kommen til Corinth. * Rom. 1, 9. c. 9, 1. 2 Cor. 11, 31. Gal. 1, 20. † 1 Cor. 4, 21.

24. Ikke at vi ville * herske over Eders Tro, men † arbeide med til Eders Glæde; thi ** I staae fast i Troen. * 1 Petr. 5, 3. † 1 Cor. 3, 5. ** Rom. 11, 20.

2. Capitel.

1) Paulus vil ikke komme til de Corinthier i Sorg, 1—4. 2) Vil, at de skulle trøste den bodfærdige Skjørlevner, 5—11. 3) Vidner om sin Bekymring for dem, 12. 13. 4) Takker Gud, som velsignede hans Embede, 14—17.

Men jeg besluttede dette hos mig selv, at jeg vilde ikke * atter komme til Eder i Bedrøvelse. * c. 12, 21.

2. Thi dersom jeg bedrøver Eder, hvo er da den, som skal gjøre mig glad, uden den, som bliver bedrøvet af mig?

3. Og jeg skrev Eder just saaledes, paa det jeg ikke, naar jeg kom, skulde have Bedrøvelse af dem, som mig burde at have Glæde af, efterdi jeg er forsikkret om Eder alle, at min Glæde er alle Eders.

4. Thi i megen Kummer og med beklemt Hjerte skrev jeg Eder til, under mange Taarer, ikke at I skulde blive bedrøvede, men paa det, at I skulde kjende den Kjærlighed, som jeg overflødigen har til Eder.

5. Men dersom Nogen har voldet Bedrøvelse, har han ikke bedrøvet mig, men tildeels, for ikke at sige det haardere, Eder alle.

6. Nok for ham er den * Straf, som er ham vederfaren af de Fleste, * Luc. 17, 3. 1 Cor. 5, 5.

7. saa at I tvertimod snarere skulle tilgive og trøste ham, paa det han ikke skal nedsynke i altfor stor Bedrøvelse.

8. Derfor formaner jeg Eder, at I kraftigen vise ham Eders * Kjærlighed. * 1 Cor. 16, 14.

9. Thi derfor har jeg og skrevet, at jeg vilde erfare, hvorvidt I holde Prøve, om I ere lydige i Alt.

10. Men hvem I tilgive Noget, den tilgiver og jeg; thi ogsaa jeg, dersom jeg har tilgivet Noget, da har jeg tilgivet det for Eders Skyld, for Christi Aasyn, paa det vi ikke skulle besnæres af Satan,

11. thi hans Anslag ere os ikke ubekjendte.

12. Der jeg * kom til Troas for at prædike Christi Evangelium, og en † Dør var mig opladt i Herren, da havde jeg ingen Ro i min Aand, fordi jeg ikke fandt Titus, min Broder; * Ap. G. 16, 8. † c 14, 27.

13. men jeg tog Afsked fra dem og drog til Macedonien.

14. Men * Gud være Tak, som lader os altid bære Seier i Christus, og † udbreder sin Kundskabs Vellugt ved os paa ethvert Sted.

* 1 Cor. 15, 57. † Col. 1, 17.

15. Thi Christi Vellugt ere vi for Gud, baade iblandt * dem, som frelses, og iblandt dem, som fortabes, * 1 Cor. 1, 18.

16. for disse en * Dødsens Lugt til Død, for hine en Livsens Lugt til Liv; dog hvo er hertil † dygtig?

* Luc. 2, 34. † 2 Cor 3, 5. 6.

17. Thi vi ere ikke som de Mange, der * forfalske Guds Ord, men som af Retsindighed, men som † af Gud tale vi for Guds Aasyn i Christus.

* c. 4, 2. † 1 Petr. 4, 11.

3. Capitel.

1) De Corinthier vare Paulus' Anbefalingsbrev, skrevet ved Guds Aand, 1—3 2) Gud havde gjort ham dygtig til at være Aandens Tjener, ikke Bogstavens, 4—6. 3) Evangeliums og Aandens Tjeneste er langt herligere end Lovens, 7—11. 4) Der er et Dække over det gamle Testamente, som først borttages, naar man omvender sig til Christus, 12—18.

Begynde vi atter at * prise os selv? eller behøve vi, som nogle, Anbefalingsbreve til Eder, eller Anbefalingsbreve fra Eder?

* c. 1, 12. c. 5, 12 c. 10, 8

2. I ere vort * Brev, indskrevet i vore Hjerter, som kjendes og læses af alle Mennesker, * 1 Cor. 9, 2.

3. idet I aabenbart sees at være Christi Brev, besørget af os, skrevet ikke med Blæk, * men med den levende Guds Aand, ikke i † Steentavler, men i Hjertets ** Kjødtavler.

* Jer. 31, 33. Hebr. 8, 10. † 2 Mos. 24, 12. ** Ez. 11, 19.

4. Saadan * Tillid have vi til Gud formedelst Christus; * v. 12.

5. ikke at vi ere * dygtige af os selv at udtænke Noget, som af os selv; men vor Dygtighed er af Gud, * c. 2, 16.

6. hvilken og * gjorde os dygtige til at være den nye Pagts Tjenere, ikke † Bogstavens, men Aandens; thi Bogstaven ihjelslaaer, men ** Aanden levendegjør.

* Jer. 31, 31. 2 Cor. 5, 18. † Rom. 2, 29. c. 7, 6. ** Joh. 6, 63.

7. Men dersom den dødbringende Bogstavs Tjeneste,

indgraven i * Stene, skete i Herlighed, saa at Israels Børn ikke † kunde betragte Moses' Ansigt formedelst hans Ansigts Herlighed, som dog skulde forsvinde: * 5 Mos. 10, 1. † 2 Mos. 34, 30.

8. hvi skulde da ikke * Aandens Tjeneste end mere være i Herlighed? * Gal. 3, 14.

9. Thi dersom * Fordømmelsens Tjeneste var i Herlighed, er meget mere † Retfærdiggjørelsens Tjeneste overflødig i Herlighed.

* Rom. 3, 20. 21. c. 4, 15. † c. 1, 17.

10. Ja det, som havde Herlighed, var i denne Henseende end ikke herligt, imod den overvættes Herlighed.

11. Thi dersom det, som skulde afskaffes, var i Herlighed, da skal det, som bliver, meget mere være i Herlighed.

12. Efterdi vi derfor have saadant * Haab, bruge vi stor † Frimodighed, * v. 4. † Eph. 6, 19.

13. og gjøre ikke som Moses, der lagde et Dække over sit Ansigt, at * Israels Børn ikke skulde beskue det, førend det, som skulde afskaffes, fik Ende.

* 2 Mos. 34, 33. 35.

14. Men deres Sind er * forhærdet; thi indtil denne Dag forbliver det samme † Dække under det gamle Testamentes Læsning uafdraget; thi kun ved Christus hæves det.

* Es. 6, 10. Ez. 12, 2. Rom. 11, 8. † Begr. 3, 65.

15. Ja indtil denne Dag ligger der et Dække over deres Hjerte, naar Moses læses;

16. men naar de * omvende sig til Herren, da borttages Dækket. * Rom. 11, 23. 26

17. Men Herren er * Aanden, og hvor Herrens Aand er, der er Frihed. * Joh. 4, 24.

18. Men vi alle, som med * ubedækket Ansigt skue Herrens Herlighed som i et Speil, blive forvandlede efter det † samme Billede, fra Herlighed til Herlighed, og det af Herren, som er Aanden.

* 1 Cor. 13, 12. 2 Cor. 5, 7. † Rom. 8, 29.

4. Capitel.

1) Paulus prædiker Evangelium redeligen; thi skjønt det er skjult for de Vantroe, lader Gud dog sin Kundskabs Lys skinne, 1—6. 2) Paulus er megen Trængsel undergiven, hvorved Jesu Kraft desmere aabenbares, 7—12. 3) Troen giver Frimodighed, og trøster imod Trængslerne ved Haabet om en evig Herlighed, 13—18.

Derfor, da vi have denne Tjeneste efter den * Barmhjertighed, som os er vederfaren, saa blive vi ikke trætte;

* 1 Cor. 7, 25.

2. men vi have afsagt det skjulte skjændige Væsen, og * omgaaes ikke i Trædskhed, † forfalske og ikke Guds Ord; men ved Sandhedens Aabenbarelse ** anbefale vi os for alle Menneskers Samvittighed, for Guds Aasyn. * 1 Thess. 2, 3. 5.

† 2 Cor. 2, 17. c. 5, 11. ** c. 6, 4.

3. Men er da end vort Evangelium skjult, da er det skjult for dem, som fortabes,

4. udi hvilke denne * Verdens Gud har forblindet det † vantroe Sind, paa det Oplysningen

ikke skulde skinne for dem fra Evangeliet om Christi Herlighed, som er ** Guds Billede.

* Eph. 6, 12. † Joh. 12, 40.
** Phil. 2, 6. Col. 1, 15. Hebr. 1, 3.

5. Thi ikke os selv * prædike vi, men Christus Jesus, † Herren; os derimod at være Eders Tjenere for Jesu Skyld.

* c. 1, 24. † Ap. G. 2, 36 c. 10, 36.

6. Thi Gud, som * sagde, at Lyset skulde skinne frem af Mørket, har ogsaa † ladet det skinne i vore Hjerter til at oplyse Kundskaben om Guds Herlighed i Jesus Christus.

* 1 Mos. 1, 3. 16. † 2 Petr. 1, 19.

7. Men dette Liggendefæ have vi i * Leerkar, saa at den overvættes Kraft maa være Guds, og ikke af † os;

* c. 5, 1. † c. 3, 5. c. 12, 9.

8. vi, som * trænges paa alle Maader, men ikke forsage; tvivlende, men ikke fortvivlende;

* Ps. 37, 24. 33.

9. forfulgte, men ikke forladte; nedslagne, men ikke forlorne;

10. ombærende altid den Herres Jesu Død i Legemet, at og Jesu Liv maa aabenbares i vort Legeme.

11. Thi skjøndt vi leve, * hengives vi stedse til Døden for Jesu Skyld, † at Jesu Liv maa og aabenbares i vort dødelige Kjød.

* Ps. 44, 23. 1 Cor. 4, 9. c. 15, 31. † c. 15, 49. Col. 3, 4.

12. Saa at * Døden viser sig kraftig i os, men Livet i Eder.

* c. 13, 9.

13. Men efterdi vi have den samme Troens Aand, saasom * skrevet er: jeg har troet, derfor har jeg talet; saa † troe vi og, derfor tale vi og,

* Ps 116, 10. † Rom. 10, 9.

14. vidende, at den, som * opreiste den Herre Jesus, skal og opreise os formedelst Jesus, og fremstille os med Eder.

* Ap. G. 2, 24 Rom. 8, 11. 1 Cor. 6, 14 Eph. 2, 6.

15. Thi det skeer altsammen * for Eders Skyld, paa det den overvættes Naade kan ved Manges † Taksigelse vorde frugtbar til Guds Ære.

* c 1, 6. Col. 1, 24. 2 Tim. 2, 10. † 2 Cor. 1, 11.

16. Derfor blive vi ikke trætte, men hvis endog vort udvortes Menneske * fordærves, † fornyes dog det ** indvortes Dag fra Dag.

* 1 Petr. 4, 1. † Eph. 4, 23. ** c. 3, 16.

17. Thi vor * Trængsel, som er stakket og let, skaffer os en over al Maade stor, evig Vægt af Herlighed,

* Ps. 30, 6. Matt. 5, 12. Rom. 8, 18. 1 Petr. 1, 6.

18. idet * vi ikke ansee de synlige Ting, men de usynlige; thi de synlige ere timelige, men de usynlige ere evige.

* Rom. 8, 24

5. Capitel.

1) De Troende længes efter den tilkommende Herlighed, og søge imidlertid at være Gud tækkelige, 1—11. 2) Paulus vil ei rose sig hermed, men skriver det de Corinthier til Bedste, 12. 13. 3) Dertil tvinger ham Christi Kjærlighed, som er død for Alle, at Alle skulle leve ham, og som har oprettet Forligelsens Ord, 14—21.

Thi vi vide, at dersom vort jordiske Huus, denne * Hytte nedbrydes, have vi en † Byg-

ning af Gud, et Huus, som ikke er gjort med Hænder, evigt i Himlene. *c. 4, 7. 2 Petr. 1, 13. 14. † Joh. 14, 2. Hebr. 8, 2.

2. Thi i dette * sukke vi, længselsfulde efter at overklædes med vor himmelske Bolig; * Rom 8, 23.

3. dog saa, at vi maae findes * iklædte, ikke nøgne. * Matt. 22, 11. Gal. 3, 27. Aab. 3, 18.

4. Thi saalænge vi ere i denne Hytte, sukke vi besværede, efterdi vi ikke ville afklædes, men overklædes, at det * Dødelige kunde blive opslugt af Livet. * Rom 8, 11 1 Cor 15. 53. 54.

5. Men den, som beredte os just til dette, er Gud, som og gav os * Aanden til Pant. * Rom 8, 15 2 Cor. 1, 22.

6. Derfor ere vi altid frimodige, enddog vi vide, at medens vi ere tilhuse i Legemet, ere vi * borte fra Herren; * 1 Kron. 29, 15. Ps. 39. 13 Ps. 119, 19. Hebr. 11, 13.

7. (thi * i Tro vandre vi, ikke i Beskuelse;) * Rom. 8, 24. 1 Cor. 13, 12. Hebr 11, 1 1 Petr. 1, 8.

8. dog ere vi frimodige og have * mere Behagelighed til at vandre bort fra Legemet, og være hjemme hos Herren. * Phil. 1, 23.

9. Derfor beflitte vi os ogsaa, hvad heller vi ere hjemme eller ikke hjemme, at være ham velbehagelige.

10. Thi os bør * alle at aabenbares for Christi Domstol, at † hver kan faae efter det, som skeet er ved Legemet, efter det, som han har gjort, enten Godt eller Ondt. * Rom. 14, 10. 12. † Ps. 62, 13. Jer. 17, 10. Matt 16, 27 fg.

11. Efterdi vi da kjende *Herrens Frygt, søge vi at vinde Mennesker; men for Gud ere vi † aabenbare; ja jeg haaber, at vi ogsaa ere aabenbare for Eders Samvittighed. * Job 31, 23. † 2 Cor. 4, 2.

12, Ikke prise vi os atter selv for * Eder; men vi give Eder Anledning † til at rose Eder af os, paa det I kunne have Noget at svare dem, som rose sig af det Udvortes, og ikke af Hjertet. * c. 3, 1. † c. 1, 14 c. 10, 8.

13. Thi dersom vi ikke holde Maade, da er det for Guds Skyld; og holde vi Maade, er det for Eders.

14. Thi Christi Kjærlighed tvinger os,

15. idet vi dømme saaledes, at dersom En er * død for Alle, da ere de alle døde; og han døde for Alle, † at de, som leve, skulle ikke fremdeles leve sig selv, men ham, som er død og opstanden for dem. * 1 Tim. 2, 6. Hebr. 2, 9. † Rom. 5, 15. c. 6, 11. c. 14, 7. 1 Cor. 6, 19. 1 Thess. 5, 10.

16. Saa at vi Ingen herefter ansee efter Kjødet; men dersom vi og have kjendt Christus efter Kjødet, * kjende vi ham dog nu ikke mere saaledes. * Matt. 12, 50. Joh. 15, 14. Gal. 5, 6.

17. Saa at dersom Nogen er i * Christus, da er han en † ny Skabning; ** det Gamle er

forbigangent, see, Alt er blevet nyt. * Rom. 8, 1.
† Gal. 6 15 ** Es. 43, 19. Aab. 21, 5.
18. Men alt dette er af Gud, som * forligte os med sig selv ved Jesus Christus, og gav os Forligelsens Tjeneste;
* Rom. 5, 10. Col 1, 20 1 Joh 4 10.
19. efterdi * Gud i Christus forligte Verden med sig selv, idet han ikke † tilregnede dem deres Overtrædelser, og oprettede Forligelsens Ord iblandt os. * Rom. 3, 24 25. † Ps. 32, 2.
20. Derfor ere vi * Sendebud i Christi Sted, som om Gud formanede † formedelst os; vi bede i Christi Sted: lader Eder forlige med Gud.
* Es. 52, 7. 1 Cor 4, 1 † 2 Cor 2, 17.
21. Thi den, * som ikke vidste af Synd, har han gjort til Synd for os, paa det vi i ham skulle † vorde retfærdige for Gud. * Es. 53, 6. 9. 12.
Rom. 8, 3. 1 Petr. 2, 22. † Rom. 5, 19.

6. Capitel.

1) Paulus formaner de Corinthier at bruge Christi Naade retteltg, og beskriver, hvorledes Guds Tjenere vise sig, 1—10. 2) Begjerer, at de skulle udvide deres Hjerter mod ham, som hans er udvidet mod dem, 11—13. 3) Og at de ei skulle have Samfund med de Vantroe, men i Gudsfrygt fuldende deres Helliggjørelse, 14—18. c. 7, 1.

Men som * Medarbeidere formane ogsaa vi, at I ikke † forgjeves maae have modtaget Guds Naade;
* 1 Cor. 3, 9. † Hebr. 12, 15.
2. (han * siger jo: paa en behagelig Tid bønhørte jeg dig, og paa Frelsens Dag hjalp jeg dig. See, nu er den † behagelige Tid, see, nu er Frelsens Dag;)
* Es. 49, 8. † Luc 4. 19. Rom. 13. 11. 12.
3. og vi give ikke i nogen Ting noget * Anstød, paa det Tjenesten skal ikke blive lastet;
* Rom. 14, 13.
4. men vi * bevise os selv i Alting som Guds Tjenere, med stor Taalmodighed, i † Trængsler, i Nød, i Angester,
* c 4, 2. 5. 8. † c. 11, 23 24.
5. under Slag, i Fængsler, i Oprør, i Arbeider, i Nattevaagen, i Fasten;
6. ved Reenhed, ved Kundskab, ved Langmodighed, ved Velvillighed, ved den hellige Aand, ved uskromtet Kjærlighed,
7. ved Sandheds Ord, ved Guds * Kraft, med Retfærdigheds † Vaaben, baade til Angreb og Forsvar;
* 1 Cor. 2, 4. † 2 Cor. 10, 4. Eph. 6, 11.
8. under Ære og Vanære, under ondt Rygte og godt Rygte; som Forførere, og dog sandrue;
9. som miskjendte, og dog erkjendte; som de, * der døe, og see, vi leve; som de, der ere † revsede, og dog ikke ihjelslagne; * c. 4, 10. 11. † Ps. 118, 18.
10. som bedrøvede, dog altid glade; som * fattige, der dog gjøre Mange rige; som de, der have Intet, og dog besidde Alt.
* c. 8, 9.
11. Vor Mund er opladt til Eder, Corinthier! vort Hjerte har udvidet sig.
12. I have ikke snever Plads

i os, men Eders Hjerte er
snevert.
13. Til fuldt Vederlag, (jeg
taler * som til mine Børn)
udvider ogsaa I Eders Hjerter!
* 1 Cor. 4, 14.
14. * Drager ikke i ulige Aag
med de Vantroe; thi hvad
† Fællesskab har Retfærdig-
hed med Uret? og hvad Sam-
fund har ** Lys med Mørke?
* 5 Mos. 7, 2. 3.
c. 22, 9 fg. † Eph. 5, 11. ** 1 Joh. 1, 5. 6.
15. Hvorledes kan Christus
stemme overeens med * Belial?
eller hvad Deelagtighed har
den Troende med den Vantroe?
* 1 Kong. 18. 21. 1 Cor. 10, 20.
16. Hvad Samkvem har
* Guds Tempel med Afguder?
Thi † I ere den levende Guds
Tempel, ligesom Gud har
** sagt; jeg vil boe iblandt
dem, og vandre iblandt dem
og jeg vil †† være deres Gud,
og de skulle være mit Folk.
* 1 Sam. 5, 2. 3.
† 1 Cor. 3, 16 fg. ** 2 Mos. 29, 45.
Ez. 37, 26. 27. Eph. 3, 17.
†† Jer. 30, 22. c. 31, 1. Aab. 21, 3.
17. Derfor * gaaer ud fra
dem, og affondrer Eder, siger
Herren, og † rører ikke noget
Ureent; og jeg vil annamme
Eder. * Es. 48, 20.
c. 52, 11. Aab. 18, 4. † 3 Mos. 5, 2 fg.
18. Og jeg vil være Eders
* Fader, og I skulle være mine
Sønner og Døttre, siger Her-
ren, den Almægtige. * Jer. 31, 9.
Cap. 7, 1. Derfor, efterdi vi
have saadanne * Forjættelser,
I Elskelige! lader os † rense
os selv fra al Kjødets og Aan-
dens Besmittelse, og fuldende
vor Helliggjørelse i Guds Frygt.
* 1 Tim. 4, 8. † 1 Cor. 7, 34. 1 Joh. 3, 3.

7. Capitel.

1) **Paulus** beder de Corinthier at agte hans Formaninger, 2. 3. 2) Berømmer deres Lydighed i at antage hans forrige Skrivelse, hvormed han havde bedrøvet dem, dog til Omvendelse, 4—12. 3) Taler om Titus' Glæde over dem, og sin egen Tillid til dem, 13—16.

2. Giver os Indgang; vi
have * Ingen gjort
Uret, Ingen forført, Ingen
forfordelet.
* Ap. G. 20, 33. 2 Cor. 12, 17.
3. Jeg siger det ikke som Be-
breidelse; jeg har jo sagt tilforn,
at I ere * i vort Hjerte til at
døe sammen og at leve sammen.
* c. 6, 11 fg.
4. Min Frimodighed er stor
imod Eder; jeg roser mig meget
af Eder, jeg er fyldt med Trøst,
jeg har * overvættes Glæde udi
al vor Trængsel.
* Matt. 5, 12. Ap. G. 5, 41. Phil. 2, 17.
5. Thi der vi kom til Mace-
donien, havde vi * ingen Ro i
vort Kjød, men vi † trængtes
paa alle Maader: udvortes
Strid, indvortes Frygt.
* c. 2, 12. 13. † Ap. G. 16, 19. 23.
6. Men den, som trøster de
Nedbøiede, Gud, han * trøste-
de os ved Titus' Ankomst;
* c. 1, 3. 4.
7. dog ikke alene ved hans
Ankomst, men ogsaa ved den
Trøst, hvormed han var trøstet
af Eder, der han berettede os
Eders Forlængsel, Eders bittre

Graad, Eders Nidkjærhed for mig, saa at jeg end mere maatte glæde mig.

8. Thi om jeg og * bedrøvede Eder med Brevet, fortryder det mig ikke, hvis det og har fortrudt mig; thi jeg seer, at hiint Brev, hvorvel kun til en Tid, har bedrøvet Eder. * c. 2, 4.

9. Nu glæder jeg mig, ikke derover, at I bleve bedrøvede, men derover, at I bleve bedrøvede til Omvendelse; thi I bleve bedrøvede efter Gud, saa at I ikke i nogen Maade have lidt Skade af os.

10. Thi * Bedrøvelsen efter Gud virker Omvendelse til Salighed, som ikke fortrydes; † men Verdens Bedrøvelse virker Død. * 2 Sam. 12, 13. Matt. 5, 4. c. 26, 75. † Matt. 27, 3, 5.

11. Thi see, just dette, at I bleve bedrøvede efter Gud, hvilken Iver virkede det i Eder, ja Forsvar, ja Fortørnelse, ja Frygt, ja Forlængsel, ja Nidkjærhed, ja Revselse! I Alt have I beviist, at I vare rene i denne Sag.

12. Derfor, hvad jeg skrev Eder, det skrev jeg ikke for dens Skyld, som gjorde Uret, ikke heller for dens Skyld, som led Uret, men paa det at vor Iver for Eder skulde vorde aabenbar hos Eder for Guds Aasyn.

13. Derfor ere vi blevne trøstede ved denne Trøst fra Eder; men endnu * langt mere glædede vi os over Titus' Glæde, fordi hans Aand er bleven vederkvæget af Eder alle. * v. 4.

14. Thi dersom jeg har * rost Eder meget for ham, er jeg ikke bleven beskæmmet; men ligesom vi i alle Ting have talet Sandhed til Eder, saaledes er og vor Roes for Titus bleven Sandhed. * 2 Thess. 1, 4.

15. Og han har særdeles hjertelig Kjærlighed til Eder, naar han tænker paa alle Eders * Lydighed, hvorledes I annammede ham med Frygt og Bæven. * c. 2, 9. Phil. 2, 12.

16. Derfor * glæder jeg mig, at jeg i Alt kan lide paa Eder. * 2 Thess. 3, 4.

8. Capitel.

1) Paulus berømmer de Macedoniers Gavmildhed, 1—5. 2) Har derfor formanet Titus til at samle Almisser ogsaa hos de Corinthier, og opmuntrer ogsaa dem til Gavmildhed, 6—15. 3) Titus fulgte med Iver Paulus' Formaning; ham og de Andre, som Paulus sendte, skulde de Corinthier annamme, 16—24.

Fremdeles kundgjøre vi Eder, Brødre! den * Guds Naade, som har viist sig i Macedoniens Menigheder, * Rom. 15, 26.

2. at, nagtet de bleve prøvede med megen Trængsel, har deres * Glædes Fylde og deres dybe Fattigdom udgydet sig i en Rigdom af † Goddædighed. * c. 7, 4. 13. † Phil. 4, 15 fg.

3. Thi efter Evne, (det vidner jeg,) ja over Evne vare de af sig selv villige,

4. og bade os med megen Overtalelse at * annamme deres Gave og Sammenskud til Hjælp for de Hellige. * Ap. G. 11, 29.

5. Og de gjorde ikke alene, hvad vi haabede, men de hengave sig selv først til Herren og dernæst til os, efter Guds Villie.

6. Saa at vi have formanet Titus, at ligesom han havde begyndt, saa skulde han og fuldende hos Eder, ogsaa hvad angaaer denne Gave.

7. Men ligesom I ere * rige i Alt, i Tro og Lære og Kundskab og al Iver og i Eders Kjærlighed til os: maatte I saaledes ogsaa være rige i denne Velgjørenhed! * 1 Cor. 1, 5.

8. Jeg siger det ikke som en Befaling, men efterdi Andre ere saa nidkjære, da vil jeg ogsaa prøve Eders Kjærligheds Oprigtighed.

9. I kjende jo vor Herres Jesu Christi Naade, at han for Eders Skyld * blev fattig, der han var rig, paa det † I ved hans Fattigdom skulde blive rige. * Luc. 9, 58. † 2 Cor. 6, 10.

10. Og jeg giver min * Mening herom tilkjende, thi det er Eder † nyttigt, I som ** for et Aar siden allerførst begyndte, ikke alene at gjøre, men at ville. * 1 Cor. 7, 6. 25. † Ordsp. 19, 17. Matt. 10, 42. ** 2 Cor. 9, 2.

11. Men fuldender nu og at gjøre det, at, ligesom der var Redebonhed til * at ville, der saaledes og maa være til at fuldende, efter Evne. * Phil. 2, 13.

12. Thi dersom * Redebonhed er forhaanden, da er Enhver velbehagelig i Forhold til det, han har, ei i † Forhold til det, han ikke har. * Ordsp. 3, 28. Marc. 12, 43. † 1 Petr. 4, 10.

13. Ikke at Andre skulle have Lettelse og I Byrde.

14. Men efter Ligelighed, saa at paa nærværende Tid Eders Overflod maa komme deres * Trang til Hjælp, paa det og deres Overflod herefter maa komme Eders Trang til Hjælp, saa der bliver Ligelighed; * c. 9, 12.

15. ligesom * skrevet er: den, som sankede Meget, havde ikke overflødigt, og den, som sankede Lidet, fattedes ikke. * 2 Mos. 16, 18.

16. Men * Gud være Tak, som vakte den samme Iver for Eder i † Titus' Hjerte! * c. 9, 15. † c. 8, 6.

17. Thi vel modtog han Formaningen, men efterdi han selv var meget nidkjær, reiste han villigen til Eder.

18. Ogsaa have vi med ham sendt en * Broder, som har Roes i Evangelium over alle Menigheder; * c. 12, 18.

19. og ikke det alene, men som ogsaa er beskikket af Menighederne til at reise med os med denne Gave, som * besørges af os, Herren selv til Ære, og Eders Redebonhed til Priis. * Gal. 2, 10.

20. Thi vi vogte os for, at Nogen skulde kunne laste os i Anledning af denne rige * Hjælp, som besørges af os, * c. 9, 1.

21. og vi beflitte os paa * det Gode, ikke alene for Herren, men ogsaa for Menneskene. * Phil. 4, 8. 1 Petr. 2, 12.

22. Endnu have vi med dem sendt vor * Broder, hvilken vi i mange Maader mange Gange have befundet at være nidkjær, men nu meget mere nidkjær, formedelst den store Tillid til Eder. *c. 12, 18.

23. Hvad enten vi altsaa tale om * Titus, da er han min Medbroder og Medarbeider hos Eder, eller vore Brødre menes, da ere de Menighedernes † Apostler, Christi Ære.

*c. 12, 18. † Rom. 16, 7.

24. Derfor giver dem Beviis paa Eders Kjærlighed, og paa det, som vi have * rost hos Eder, for Menighedernes Aasyn.

*c. 7, 14.

9. Capitel.

1) Paulus er forsikkret om de Corinthiers Redebonhed, 1. 2. 2) Vil dog paaminde dem ved Brødrene, at de ei skulle glemme sig, men give rigelig og villig, 3—7. 3) Gud skal selv give dem Naade dertil, paa det han og kan prises i denne Gjerning, 8—15.

Om * Hjælpen til de Hellige har jeg nu ikke behov at skrive Eder;

*Ap. G. 11, 29. Rom. 15, 26. 1 Cor. 16, 2.

2. thi jeg kjender Eders * Redebonhed, for hvilken jeg †roser Eder hos de Macedonier, at nemlig Achaia alt for et Aar siden var beredt; og den Nidkjærhed, som kom fra Eder, tilskyndte Mange. *c. 8, 10. 19 † c. 7, 14.

3. Men jeg har sendt Brødrene, paa det vor Roes om Eder i dette Stykke ikke skulde blive til Intet, at I, som jeg sagde, skulle være beredte,

4. paa det, naar Macedonierne kom med mig og fandt Eder uberedte, at vi da ikke (for ei at sige, I) skulde blive * beskæmmede over denne vor tillidsfulde Roes. *c. 7, 14.

5. Derfor agtede jeg det fornødent at formane Brødrene, forud at drage til Eder og foranstalte Eders forud tilsagte Gave, at den kan være rede, som en velsignet, og ikke som en karrig Gave.

6. Thi dette mener jeg: hvo * karrigen saaer, skal og karrigen høste, og hvo som saaer i Velsignelse, skal og høste i Velsignelse.

* Ordsp. 11, 24. 25. c. 22, 8. 9 Gal. 6, 7. 8.

7. Hver give, eftersom han har sat sig for i Hjertet, ikke med Fortrædenhed, eller af Tvang; thi Gud elsker en *glad Giver.

* 2 Mos. 25, 2. 5 Mos. 15, 7. Rom. 12, 8.

8. Men Gud er mægtig til at lade al Naade * rigeligen tilflyde Eder, at I i Alting altid kunne have til fuld Tilfredshed, og have rigeligen til al god Gjerning. *c. 8, 7. Col 1, 10.

9. Ligesom * skrevet er; han udspredte, han gav de Fattige, hans Goddædighed bliver til evig Tid. * Ps. 112, 9.

10. Men den, som giver Sædemanden Sæd og Brød til at æde, han skjenke Eder Sæd, og * formere Eders Goddædigheds Frugter, * Es 55 10.

11. at I kunne være * rige i Alt til oprigtig Gavmildhed, hvilken virker ved os Taksigelse til Gud. * 1 Cor. 1, 5

12. Thi Besørgelsen af dette Sammenskud afhjælper ikke alene de Helliges * Trang, men bærer ogsaa rig Frugt ved mange † Taksigelser til Gud.
* c. 8, 14. † c. 1, 11.

13. Thi formedelst denne Prøve paa Eders Hjælpsomhed prise de Gud for den Lydighed, hvormed I bekjende Christi Evangelium og for Eders oprigtige Gavmildhed mod dem og mod Alle,

14. og idet de bede for Eder, saasom de hjertelig elske Eder formedelst Guds overvættes Naade mod Eder.

15. Men * Gud være Tak for sin uudsigelige Gave.
* 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 8, 16.

10. Capitel.

1) Paulus ønsker, at han ei skulde behøve at bruge sin apostoliske Myndighed, 1—11 2) Han vil ei rose sig uden Aarsag af fremmed Arbeide, men i Sandhed og i Herren, 12—18.

Men jeg selv, Paulus, * formaner Eder ved Christi Sagtmodighed og Mildhed, jeg, som vel, nærværende iblandt Eder, er ydmyg, men fraværende bruger Myndighed mod Eder.
* Rom. 12, 1.

2. Men jeg beder, at * jeg ikke nærværende maa komme til at bruge Myndighed med den Tillid, hvormed man mener, at jeg fordrister mig mod Nogle, som ansee os for at omgaaes efter Kjødet. * 1 Cor. 4, 21.

3. Vistnok omgaaes vi i Kjødet, men vi stride ikke efter Kjødet;

4. thi vore * Stridsvaaben ere ikke kjødelige, men mægtige ved Gud til † Befæstningers Forstyrrelse, * c 6, 7. † Jer. 1, 10.

5. idet vi forstyrre Anslag og al Høihed, som opløfter sig imod Guds Kundskab, og tage al Tanke til Fange under Christi Lydighed,

6. og ere rede til at straffe al Ulydighed, naar Eders Lydighed er fuldkommet.

7. See I paa det Udvortes? Dersom Nogen hos sig selv har den Tillid, at han er * Christi, han slutte igjen fra sig selv, at ligesom han er Christi, saaledes ere ogsaa vi Christi. * 1 Cor 14, 37.

8. Ja, * dersom jeg endog vilde rose mig ydermere af den † Magt, ** som Herren gav os til Eders Opbyggelse, og ikke til Eders Nedbrydelse, da vilde jeg ikke blive beskæmmet.
* c. 12, 6. † Matt 16, 19. ** 2 Cor. 13, 10.

9. Paa det jeg ikke skal synes at ville forfærde Eder ved Breve,

10. (thi Brevene, sige de, ere svare og stærke, men den legemlige Nærværelse er svag, og Talen kraftesløs):

11. da vide en Saadan, at just som vi ere med Ord ved Breve fraværende, saaledes ville vi og være i Gjerning nærværende.

12. Thi vi * tør ikke regne os iblandt eller ligne os med Somme, der † prise sig selv; men disse indsee ikke, at de maale sig med sig selv og ligne sig ved sig selv.
* c. 3, 1. c. 5, 12. † Ordsp. 27, 2.

13. Vi derimod * rose os ikke af det, som ikke er os tilmaalt, men deraf, at vi efter Maalet af vor Kreds, hvilket Maal Gud har tildeelt os, have naaet ogsaa til Eder.

* c. 11, 18. c. 12, 5.

14. Thi vi overskride ikke vor Grændse, som de, der ei have naaet til Eder; thi ogsaa indtil Eder ere vi komne i Christi Evangelium;

15. saa vi * ikke rose os af det, som ikke er os tilmaalt i fremmede Arbeider, men vi have det Haab, at, naar Eders Tro voxer, ville vi hos Eder komme langt videre, efter den os anviste Kreds, * Rom 15, 20

16. at prædike Evangelium for dem, som boe paa hiin Side Eder; men ikke rose os i en Andens Kreds af det allerede Fuldførte.

17. Hvo * sig roser, rose sig i Herren!

* Es 65, 16. Jer 9, 24. Gal. 6, 14

18. * Thi ikke den, der priser sig selv, holder Prøve, men den, som Herren priser.

* Ordsp. 27, 2. Rom. 2, 29.

11. Capitel.

1) Paulus maa rose sig, at de Corinthier ei skulde bedrages af de falske Apostler, 1—6. 2) Han havde Intet taget af Menigheden, paa det han kunde bestemme disse svigefulde Arbeidere, 7—15. 3) Han roser sig ydermere af sin Herkomst, sit Arbeide, og sine udstandne Trængsler, 16—33.

O at I vilde * holde mig en liden Daarlighed tilgode! Dog, jeg veed, at I holde mig den tilgode. * c. 5, 13. c. 12, 6.

2. Thi jeg er nidkjær over Eder med Guds Nidkjærhed; jeg har trolovet Eder med een Mand, at jeg kunde fremstille Christus en reen Jomfru.

3. Men jeg frygter, at ligesom * Slangen bedrog Eva med sin Trædskhed, saaledes skal Eders Sind fordærves fra det oprigtige Sindelag mod Christus. * 1 Mos. 3, 1—4. Joh. 8, 44.

4. Thi dersom Nogen kommer og prædiker en anden Jesus, som vi ikke prædikede, eller I faae en anden Aand, som I ikke fik, eller et * andet Evangelium, som I ikke annammede, da fordrage I ham taaligen.

* Gal 1, 8 9

5. Jeg mener dog, at jeg * er ikke ringere end hine høie Apostler. * c. 12, 11.

6. Er jeg end * ulærd i Tale, saa er jeg det dog ikke i Kundskab, men i Alt og paa alle Maader ere vi blevne fuldkommen † kjendte hos Eder.

* 1 Cor. 1, 17. c. 2, 1. 3 † 2 Cor. 5, 11. Eph. 3, 4.

7. Eller gjorde jeg Synd, da jeg fornedrede mig selv, paa det I skulde ophøies? da jeg * for Intet forkyndte Eder det Guds Evangelium?

* Matt. 10, 8 1 Cor. 9, 12 18.

8. Jeg berøvede andre Menigheder, og tog * Sold af dem for at tjene Eder, og der jeg var nærværende hos Eder og trængte, da besværede jeg Ingen. * Ap. G. 20, 33.

9. Thi Brødrene, som kom fra Macedonien, afhjalp min

* Trang; og i alle Maader † har jeg holdt, og skal jeg holde mig uden Besværing for Eder. * Phil. 4, 10. 15. † 2 Cor. 12, 13. 1 Thess. 2, 9.

10. Saa vist som Christi * Sandhed er i mig, skal denne † Roes ikke betages mig i Achaias Lande. * Rom. 9, 1. † 1 Cor. 9, 15.

11. Hvorfor? fordi jeg ikke elsker Eder? * Gud veed det. * c. 12, 2. 3. Gal. 1, 20.

12. Men hvad jeg gjør, det vil jeg fremdeles gjøre, at jeg kan afskære dem Anledning, som ville have Anledning, at de i det, hvoraf de * rose sig, skulle findes os lige. * v. 22. 23.

13. Thi saadanne * falske Apostler ere svigefulde Arbeidere, som paatage sig Skikkelse af † Christi Apostler. * Phil. 3, 2. † Matt. 7, 15. 16.

14. Og intet Under! thi Satanas selv paatager sig Skikkelse af en Lysets Engel.

15. Derfor er det ikke synderligt, om ogsaa hans Tjenere paatage sig Skikkelse som Retfærdigheds Tjenere; men deres * Ende skal være efter deres Gjerninger. * Phil. 3, 19.

16. Jeg siger atter, at Ingen maa agte mig for en Daare; men hvis endog, da taaler mig dog som en * Daare, at jeg ogsaa maa rose mig lidet. * c. 12, 6.

17. Hvad jeg nu taler, taler jeg ikke efter Herren, men som i * Daarlighed, idet jeg saa dristigen roser mig. * v. 1.

18. Efterdi Mange * rose sig efter Kjødet, vil jeg og † rose mig. * Phil. 3, 3. 4. † 2 Cor. 10, 13. c. 12, 5. 6.

19. Gjerne fordrage I jo Daarer, efterdi I ere kloge.

20. I fordrage det, naar Nogen gjør Eder til Trælle, naar Nogen opsluger Eder, naar Nogen tager til sig, naar Nogen ophøier sig, naar Nogen slaaer Eder i Ansigtet.

21. Jeg siger det med Skamfuldhed, deri have vi været svage; men i det, hvori Nogen er dristig, (jeg * taler i Daarlighed,) er ogsaa jeg dristig. * c. 11, 1. c. 12, 6.

22. Ere de Hebræer? * jeg ogsaa. Ere de Israeliter? jeg ogsaa. Ere de Abrahams Sæd? jeg ogsaa. * Ap. G. 22, 3.

23. Ere de Christi Tjenere? (Jeg taler vanvittigen!) jeg er det * mere. Jeg har † arbeidet overflødigere, lidt flere Slag, været flere Gange i ** Fængsler, ofte i †† Dødsfare. * Ap. G. 9, 15. 16. † 1 Cor. 15, 10. ** 2 Cor. 6, 5. †† c. 1, 10. c. 4, 11.

24. Af Jøderne har jeg fem Gange faaet * fyrretyve Slag mindre eet. * 5 Mos. 25, 3.

25. Jeg er tre Gange * hudstrøgen, een Gang † stenet, jeg har lidt tre Gange ** Skibbrud, jeg har været et Døgn i Dybet. * Ap. G. 16, 22. † c. 14, 19. ** c. 27, 41.

26. Jeg har udholdt mange Reiser, jeg var i Farligheder i * Vandstrømme, i Farligheder iblandt Røvere, i Farligheder

af mit Folk, i Farligheder af Hedninger, i Farligheder i Byer, i Farligheder i Ørken, i Farligheder paa Havet, i Farligheder iblandt falske Brødre; * Ap. G. 27, 14 fg.

27. * i Arbeide og Møie, ofte i Nattevaagen, i Hunger og Tørst, ofte i Fasten, i † Kulde og ** Nøgenhed;

* c. 6, 5. † Ap. G. 28, 2. ** Rom. 8, 35.

28. foruden hvad der kommer til, det daglige Overløb og * Bekymringen for alle Menigheder. * Ap. G. 20, 18 fg.

29. Hvo er skrøbelig, og * jeg ikke ogsaa? Hvo bliver forarget, og det brænder ikke i mig? * Rom. 15, 1. 1 Cor. 8, 13. c. 9, 22.

30. * Dersom jeg skal rose mig, da vil jeg rose mig af min Skrøbelighed. * c. 12, 5. 9.

31. Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, hvilken være * velsignet til evig Tid, † veed, at jeg ikke lyver.

* Rom. 1, 25. † c. 9, 1. Gal. 1, 20.

32. * I Damascus bevogtede Kong 'Aretas' Landsherre de Damasceners Stad for at gribe mig; * Ap. G. 9, 24 fg.

33. men jeg blev nedladt af et Vindue i en Kurv over Muren og undflyede af hans Hænder.

12. Capitel.

1) Paulus roser sig af Guds Aabenbarelser, men siger, at ham derimod var given en Torn i Kjødet, 1—10. 2) Han taler om sine kraftige Gjerninger, og at han ei havde været Menigheden besværlig, 11—18. 3) Dette alt skriver han til deres Opbyggelse, paa det han ei skulde bruge Myndighed mod de Ubodfærdige, naar han kom til dem, 19—21.

At rose mig, er mig sandeligen ikke nyttigt; dog maa jeg komme til Syner og Herrens * Aabenbarelser.

* Gal. 1, 12.

2. Jeg kjender et Menneske i Christus, som for fjorten Aar siden, (hvad heller han var i Legemet, veed jeg ikke, eller udenfor Legemet, veed jeg ikke, Gud veed det,) blev * henrykt indtil den tredie Himmel.

* Ap. G. 22, 17.

3. Og jeg kjender et saadant Menneske, (hvad heller han var i Legemet, eller udenfor Legemet, veed jeg ikke, * Gud veed det,) * c. 11, 11.

4. at han blev henrykt ind i Paradiis og hørte uudsigelige Ord, hvilke det ikke er et Menneske tilladt at udtale.

5. Af Saadant vil jeg rose mig; men af mig selv vil jeg ikke rose mig, * uden af mine Skrøbeligheder. * c. 11, 30.

6. * Vilde jeg end rose mig, blev jeg ikke en Daare, thi jeg sagde † Sandhed; men jeg holder tilbage, paa det ikke Nogen skal tænke hoiere om mig, end det, han seer mig at være, eller det, han hører af mig.

* c. 10, 8. † 1 Tim. 2, 7.

7. Og at jeg ikke skal hovmode mig af de høie Aabenbarelser, er mig given en Torn i Kjødet, en Satans Engel, at han skal slaae mig paa Munden, paa det jeg ikke skal hovmode mig.

8. Om denne bad jeg Herren

tre Gange, at han maatte lade
af fra mig;
9. men han sagde til mig:
min Naade er dig nok; thi min
Kraft fuldkommes i Skrøbelig=
hed. Derfor vil jeg helst rose
mig * af mine Skrøbeligheder,
at Christi Kraft kan boe i mig.
* c. 11, 30. Gal. 4, 13.
10. Derfor er jeg * vel til=
freds i Skrøbeligheder, i For=
haanelser, i Nød, i Forfølgelser,
i Angester for Christi Skyld;
thi naar jeg er † skrøbelig,
da er jeg mægtig.
* Rom. 5, 3. † 2 Cor. 13, 4.
11. Jeg er bleven en * Daare,
idet jeg roser mig. I tvang
mig dertil; thi jeg burde pri=
ses af Eder, efterdi jeg er ikke
ringere end hine høie Apostler,
alligevel † jeg er Intet.
* c. 11, 1. † 1 Cor. 3, 7. c. 4, 9.
c. 15, 9. Eph. 3, 8.
12. * En Apostels Tegn bleve
jo gjorte iblandt Eder med al
Taalmodighed, ved Tegn og
Under og kraftige Gjerninger.
* 1 Cor. 9, 1 2.
13. Thi hvad er det vel, hvor=
udi I vare ringere end de
andre Menigheder, uden at jeg
ikke selv var Eder til * Be=
svær? Tilgiver mig denne Uret!
* c. 11, 8. 9. 1 Thess. 2, 9.
14. See, jeg er * tredie Gang
rede at komme til Eder, og † vil
ikke besvære Eder, thi jeg søger
ikke det, som Eders er, men
Eder; thi Børnene skulle ikke
samle Liggendefæ til Foræl=
drene, men Forældrene til Bør=
nene. * c. 13, 1. † Ap. G. 20, 33.

15. Men jeg vil med Glæde
opoffre, ja * opoffres for Eders
Sjæle, om endog jeg, som elsker
Eder saa høit, skulde elskes
mindre. * c. 1, 6. Col. 1, 24.
16. Men lad saa være, at jeg
ikke har * besværet Eder;
maaskee var jeg trædsk og tog
Eder med List? * c. 11, 9.
17. Har jeg da og * forfor=
delet Eder ved Nogen af dem,
jeg sendte til Eder? * c. 7, 2.
18. Jeg opmuntrede * Titus
og sendte hiin Broder med;
har Titus forfordelet Eder i
nogen Ting? have vi ikke
vandret i den samme Aand,
og i de samme Fodspor?
* c. 8, 6. 22.
19. Mene I atter, at vi for=
svare os for Eder? Vi * tale
for Guds Aasyn i Christus,
men alt dette, I Elskelige! til
Eders † Opbyggelse.
* c. 2, 17. † 1 Cor. 14, 26.
20. Thi jeg frygter, at, naar
jeg * kommer, jeg da maaskee
ikke skal finde Eder saadanne,
som jeg vil, og at jeg skal fin=
des af Eder saadan, som I ikke
ville; at der skulle være Træt=
ter, Nid, Vrede, Kiv, Bagtalel=
ser, Øretuderier, Opblæsthed,
Splidagtighed; * c. 10, 2 c. 13, 10.
21. at, naar jeg kommer igjen,
min Gud skal ydmyge mig for
Eder, og jeg skal sørge over
Mange, som forhen * syndede,
og ikke have † omvendt sig fra
deres Ureenhed og Horeri og
Uteerlighed, som de have be=
drevet. * c. 13, 2
† Aab 9, 21. c. 16, 11.

13. Capitel.

[1]) Paulus truer at bruge Myndighed mod dem, som synde, vil derfor, at de skulle prøve og bedre sig, 1—10. [2]) Han formaner dem til Aandens Glæde og Kjærlighed, hilser dem og ønsker dem Naade fra den treenige Gud, 11—13.

Jeg kommer denne * tredie Gang til Eder; ved † to eller tre Vidners Mund skal enhver Sag stadfæstes.

* c. 12, 14. † 5 Mos. 17, 6.

2. Jeg har * sagt forud, og siger det forud, som anden Gang nærværende, og skriver det nu fraværende til dem, som † forhen syndede, og til alle de Øvrige, at om jeg kommer igjen, vil jeg ikke skaane,

* Gal. 5, 21. † 2 Cor. 12, 21.

3. efterdi I fordre Beviis paa, at Christus taler i mig, han, som hos Eder ikke viser sig svag, men kraftig iblandt Eder.

4. Thi endskjøndt han blev korsfæstet i * Svaghed, lever han dog ved † Guds Kraft; og endskjøndt ogsaa vi ere svage i ham, skulle vi ** dog leve med ham ved Guds Kraft hos Eder.

* Phil. 2, 7. 8. 1 Petr. 3, 18. † Rom. 1, 18. ** Gal. 2, 20

5. Ransager Eder selv, om I ere i Troen; * prøver Eder selv! Eller kjende I Eder ikke selv, at Jesus Christus er † i Eder? med mindre I ere udygtige.

* 1 Cor. 11, 28. † Rom. 8, 9. Col. 1, 27.

6. Men jeg haaber, at I skulle kjende, at vi ere ikke * udygtige.

* c. 3, 6

7. Men jeg beder til Gud, at I intet Ondt maae gjøre; ikke at vi skulle synes dygtige, men at I skulle gjøre det Gode, om end vi skulle være som udygtige.

8. Thi vi formaae Intet mod Sandhed, men for Sandhed.

9. Vi glæde os, naar vi ere * svage, og I ere stærke; men dette ønske vi, at I maae blive fuldkommede.

* c. 11, 30. c. 12, 10.

10. Derfor skriver jeg dette fraværende, paa det jeg nærværende ikke * skal bruge Strenghed, efter den Magt, som Herren † har givet mig til Opbyggelse, og ikke til Nedbrydelse.

* 1 Cor. 4, 21. 2 Cor. 12, 21 † c. 10, 8.

11. * Iøvrigt, Brødre! glæder Eder, † bliver fuldkommede, ** formaner hverandre, †† haver eet Sind, *** værer fredsommelige, og Kjærlighedens og Fredens Gud skal være med Eder.

* Eph. 6, 10. † Phil. 3, 15. ** 1 Thess. 5, 14. †† Rom. 12, 16 c. 15, 5 *** Hebr. 12, 14.

12. * Hilser hverandre med et helligt Kys! Alle de Hellige hilse Eder.

* Rom 16, 16. 1 Petr 5, 14.

13. Vor Herres Jesu Christi Naade, og Guds Kjærlighed, og den Hellig Aands Samfund være med Eder alle!

Amen.

St. Paulus' Brev til de Galater.

1. Capitel.

1) Paulus onsker de Galater Naade fra Gud, 1—5. 2) Undrer paa deres Ustadighed, og kalder al Lære, som er imod Christi Evangelium, en Forbandelse, 6—9. 3) Efterdi dette Evangelium var ham af Gud selv aabenbaret, og ei ved Mennesker, 10—24.

Paulus, Apostel (ikke * af Mennesker, og ikke ved noget Menneske, men † ved Jesus Christus, og Gud Fader, ** som ham opreiste fra de Døde,)
* Tit. 1, 3. † Gal. 1, 12.
** Ap. G. 2, 24 32. Eph. 1, 20.

2. og alle Brødrene, som ere med mig, til Menighederne i Galatia:

3. * Naade være med Eder og Fred, fra Gud Fader og vor Herre Jesus Christus,
* Rom 1, 7 fg.

4. som * hengav sig selv for vore Synder, paa det han kunde † udfrie os fra den nærværende ** onde Verden, efter vor Guds og Faders Villie,
* Matt. 20, 28. Gal. 2, 20. Eph. 5, 2. 25. Tit 2, 14. † Luc. 1, 74. ** 1 Joh. 5, 19.

5. * hvilken være Ære i al Evighed! Amen. * 2 Tim. 4, 18.

6. Jeg undrer paa, at I saa snart lade Eder afvende fra den, som * kaldte Eder ved Christi Naade, til et andet Evangelium! * c. 5, 8.

7. enddog der er intet andet, kun ere der Nogle, som * forvilde Eder og ville forvende Christi Evangelium.
* Ap. G. 15, 1.

8. Men dersom endog vi eller en Engel af Himmelen prædiker Eder Evangelium anderledes, end vi have prædiket Eder det, han være en * Forbandelse! * 1 Cor. 16, 22.

9. Som jeg sagde, saa siger jeg nu igjen: dersom Nogen prædiker Eder Evangelium anderledes, end I have annammet det, han være en Forbandelse!

10. Taler jeg vel nu * Mennesker til Villie, eller Gud? Eller søger jeg at † tækkes Mennesker? Dersom jeg endnu tækkedes Mennesker, da var jeg ikke Christi Tjener.
* 1 Thess. 2, 4. † Jak. 4, 4.

11. Jeg bevidner Eder, Brødre! at det * Evangelium, som er prædiket af mig, er ikke Menneske-Lære; * 1 Cor. 15, 1. 3.

12. thi hverken * annammede, ei heller lærte jeg det af noget Menneske, men ved Jesu Christi † Aabenbarelse.
* 1 Cor. 11, 23. † Eph 3, 3.

13. I have jo hørt om min Vandel forhen i Jødedommen, at jeg * over al Maade forfulgte Guds Menighed og forstyrrede den.
* Ap. G. 9, 1. c. 22, 4

14. Og jeg gik langt videre i Jødedommen, end mange mine Jævnaldrende i mit Folk, idet jeg var overmaade * nidkjær for mine fædrene Lærdomme. * Phil. 3, 6.

15. Men der det behagede Gud, som fra Moders Liv havde * udseet mig, og som kaldte mig ved sin Naade,

* Jer. 1, 5. Ap. G. 9, 15. c. 13, 2.

16. at * aabenbare sin Søn i mig, paa det jeg skulde forkynde ham iblandt † Hedningerne: da ** strax bespurgte jeg mig ikke med Kjød og Blod,

* Matt. 16, 17.

† Eph. 3, 8. ** Ap. G. 26, 19.

17. drog heller ikke op til Jerusalem til dem, som før jeg vare Apostler, men drog bort til Arabien, og kom atter tilbage til Damascus.

18. Siden, * efter tre Aar, drog jeg op til Jerusalem, for at blive kjendt med Petrus, og blev femten Dage hos ham.

* Ap. G. 9, 26.

19. Men nogen anden af Apostlerne saae jeg ikke, uden Jakobus, * Herrens Broder.

* Marc. 6, 3.

20. (Hvad jeg skriver Eder, see, det vidner jeg for Guds Aasyn, at * jeg ikke lyver.)

* Rom 9, 1. 2 Cor. 1, 23 c. 11, 31.

21. Derefter * kom jeg til Syriens og Ciliciens Lande.

* Ap. G. 9, 30.

22. Men af Person var jeg ubekjendt for Christi Menigheder i Judæa;

23. kun havde de hørt: den, som os tilforn * forfulgte, prædiker nu den Tro, som han tilforn vilde udrydde;

* Ap. G 9, 21.

24. og de prisede Gud for mig.

2. Capitel.

1) Paulus havde fremsat sit Evangelium for Apostlerne, hvilke Intet havde lagt dertil, 1—10. 2) Han havde imodstaaet Petrus, som ei vandrede lige efter Evangeliums Sandhed, 11—14. 3) Han lærer, at Retfærdiggjørelsen kommer af Christus ved Troen, 15—21.

Siden, efter fjorten Aar, * drog jeg atter op til Jerusalem med Barnabas, og tog ogsaa Titus med. * Ap. G. 15, 2.

2. Men jeg drog op efter en Aabenbarelse og forelagde dem, men de Ansete i Særdeleshed, det Evangelium, som jeg prædiker iblandt Hedningerne, om jeg vel løber eller har løbet * forgjeves. * Phil. 2, 16.

3. Men end ikke blev Titus, som var med mig, enddog en Græker, tvungen til at omskæres.

4. Men det skete for de indsnegne * falske Brodres Skyld, hvilke havde indlistet sig for at bespeide vor Frihed, som vi have i Christus Jesus, paa det de kunde gjøre os til Trælle; * Ap. G. 15, 24.

5. hvilke vi ikke noget Øieblik vege med Underdanighed, paa det Evangeliums Sandhed maatte blive varig hos Eder.

6. Men de, som ansaaes for at være Noget, (hvor meget de vare, vedkommer mig ikke, * Gud seer ikke paa Menneskens Person;) de Ansete, siger jeg, lagde Intet til min Lærdom.

* 5 Mos. 10, 17. 2 Krøn. 19, 7. Job 34, 19 Rom. 2, 11 fg.

7. Men tvertimod, der de saae, at mig * var betroet at

prædike Evangelium for de Uomskaarne, ligesom Petrus for de Omskaarne,

* Ap. G. 13, 46. c. 22, 21. Rom. 11, 13.

8. (thi han, som * gav Petrus Kraft til sit Apostel-Embede hos de Omskaarne, gav ogsaa † mig Kraft dertil hos Hedningerne;) * Ap. G. 2, 38. 41. † c. 9, 15.

9. og da de erkjendte den Naade, som mig var given, gave de, nemlig Jakobus og Kephas og Johannes, som ansaaes for Pillere, * mig og Barnabas Samfunds Haand, at vi skulde prædike hos Hedningerne, og de hos de Omskaarne; * Ap. G. 13, 2.

10. kun at vi skulde * komme de Fattige ihu, hvilket samme jeg og har beflittet mig paa at gjøre. * Ap. G. 11, 30.

Rom. 15, 25. 1 Cor. 16, 1.

11. Men der Petrus kom til Antiochia, modsagde jeg ham lige i Oinene, efterdi han var at laste.

12. Thi førend Nogle fra Jakobus ankom, aad han med Hedningerne; men der de kom, unddrog og fraskilte han sig, af Frygt for dem af Omskærelsen.

13. Og med ham hyklede ogsaa de andre Jøder, saa at endog Barnabas blev henreven af deres Hykleri.

14. Men der jeg saae, at de ikke vandrede lige efter Evangeliums Sandhed, sagde jeg til Petrus * i Alles Paahør: dersom du, som er en † Jøde, lever paa hedensk Viis og ikke paa jødisk Viis, hvorfor tvinger du da Hedningerne til at leve paa jødisk Viis?

* 1 Tim. 5, 20. † Ap. G. 10, 28.

15. Vi, skjøndt * Jøder af Fødsel og ikke af Hedningerne, Syndere, * Ap. G. 15, 10.

16. efterdi vi vide, at et Menneske * ikke bliver retfærdiggjort af Lovens Gjerninger, men ved Jesu Christi Tro, saa have og vi troet paa Jesus Christus, at vi maatte blive retfærdiggjorte af Christi Tro, og ikke af Lovens Gjerninger; thi intet Kjød skal blive retfærdiggjort af Lovens Gjerninger. * Ps. 143, 2.

Ap. G. 13, 38. Rom. 3, 20. 28 fg.

17. Men om vi, idet vi søge at * blive retfærdiggjorte i Christus, ogsaa selv befandtes at være † Syndere, da var jo Christus Syndens Tjener. Det være langt fra!

* Rom 5, 1. † c. 6, 1. Tit. 3, 8. 14

18. Thi dersom jeg igjen opbygger det Samme, som jeg nedbrød, da viser jeg mig selv at være en Overtræder.

19. Thi jeg er formedelst * Loven død fra Loven, at jeg skal leve † Gud. * Rom. 7, 4. 11.

† c. 14, 7 2 Cor. 5, 15. 1 Thess. 5, 10.

20. Jeg er * korsfæstet med Christus; alligevel lever jeg, dog ikke jeg mere, men † Christus lever i mig; og hvad jeg nu lever i Kjødet, det lever jeg i Guds Søns Tro, som ** elskede mig, og †† gav sig selv hen for mig. * Rom. 6, 6.

Gal. 5, 24. † 2 Cor. 13, 4.

** Joh. 15, 13. Aab. 1, 5. †† 1 Tim. 2, 6.

21. Jeg agter ikke Guds Naade ringe; thi erholdes Retfærdighed * ved Loven, da er jo Christus død forgjeves.
* Hebr. 7, 11.

3. Capitel.

1) Paulus straffer de Galater, fordi de vendte tilbage til Loven, da de dog havde annammet Aanden ved Troens Forkyndelse, 1—5. 2) Han beviser med Abrahams Exempel og af Forjættelsen til Abraham, at Retfærdiggjørelsen kommer af Troen, 6—18. 3) Forjættelsen gjøres ei til Intet ved Loven; thi Loven var kun en Tugtemester til Christus, og under den ere vi ikke, naar vi have ifort Christus, 19—29.

O, I * uforstandige Galater! hvo har fortryllet Eder, at I ikke lyde Sandheden? Eder, hvem Jesus Christus var malet for Øine, som korsfæstet iblandt Eder. * Luc. 24, 25.

2. Kun dette vilde jeg vide af Eder: var det ved Lovens Gjerninger, I * annammede Aanden, eller ved Troens Forkyndelse? * Ap. G. 2, 38. c. 8, 15. c. 15, 8. Eph. 1, 13.

3. Ere I saa uforstandige? Ville I, som begyndte i Aanden, nu fuldende i Kjødet?

4. Have I da provet saa Meget * forgjeves? hvis ellers kun forgjeves! * 2 Joh. v. 8.

5. Mon da han, som meddeler Eder Aanden og udretter kraftige Gjerninger i Eder, udretter det ved Lovens Gjerninger eller ved Troens * Forkyndelse!
* Rom 10, 8. 17.

6. Ligesom * Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til Retfærdighed.
* 1 Mos. 15, 6. Jak. 2, 23.

7. Erkjender altsaa, at de, som holde sig til * Troen, disse ere Abrahams Børn.
* Rom. 4, 11. 12.

8. Men da Skriften forudsaae, at Gud vilde * retfærdiggjøre Hedningerne af Troen, forjættede den Abraham forud: † i dig skulle alle Folkeslag velsignes. * Ap. G. 15, 9
† 1 Mos. 12, 3. Ap. G. 3, 25.

9. Saa at de, som holde sig til Troen, blive velsignede med den troende Abraham.

10. Thi saa Mange, som * holde sig til Lovens Gjerninger, ere under Forbandelse; thi der er skrevet: † forbandet hver den, som ikke bliver ved i alle de Ting, som ere skrevne i Lovens Bog, at han gjør dem.
* Rom. 4, 15. † 5 Mos. 27, 26.

11. Men at * Ingen bliver retfærdiggjort for Gud ved Loven, er aabenbart; thi † den Retfærdige ved Troen skal leve.
* c. 2, 16. † Hab. 2, 4. Rom. 1, 17.

12. Men Loven beroer ikke paa Tro; thi den siger: * det Menneske, som gjør disse Ting, skal derved leve.
* 3 Mos. 18, 5. Ez. 20, 11. Rom. 10, 5.

13. Christus har frikjøbt os fra Lovens Forbandelse, der han blev * en Forbandelse for os; (thi der er † skrevet: forbandet er hver den, som hænger paa et Træ;)
* 2 Cor. 5, 21. † 5 Mos. 21, 23.

14. paa det * Abrahams Velsignelse maatte komme over Hedningerne i Christus Jesus, saa at vi kunde faae † Aan-

dens Forjættelse formedelst
Troen. *1 Mos. 12, 3.
c. 22, 18. † Es. 32, 15. c. 44, 3.
15. Brødre! jeg vil tale efter
menneskelig Viis: gjør dog
Ingen et * Menneskes Pagt,
som er stadfæstet, til Intet,
eller sætter Noget dertil.
* Hebr. 9, 17.
16. Men * Forjættelserne ere
tilsagte Abraham og hans Sæd;
der † siges ikke: og hans Sæde,
som om Mange, men som om
Een: og din Sæd, hvilken er
Christus. *1 Mos. 12, 3. † c. 22, 18.
17. Dette vil jeg sige: den
Pagt, som forud er stadfæstet
af Gud om Christus, kan Lo-
ven, som blev given * fire hun-
drede og tredive Aar derefter,
ikke rykke, at den skulde gjøre
Forjættelsen til Intet.
* 2 Mos. 12, 40. Ap. G. 7, 6.
18. Thi er * Arven ved Lo-
ven, da er den ikke mere ved
Forjættelsen; men Gud skjen-
kede Abraham den ved For-
jættelsen. * Rom. 4, 13. 14.
19. Hvad skal da Loven? Den
blev føiet til * for Over-
trædelsers Skyld, (indtil den
Sæd kom, hvem Forjættelsen
gjældte,) betjent af † Engle,
ved en ** Midlers Haand.
* Rom. 4, 15. c. 5, 20.
† Ap. G. 7, 38. 53. Hebr. 2, 2. ** Joh. 1, 17.
20. Dog er Midleren ikke
Eens, men * Gud er een.
* 5 Mos. 4, 39. 1 Cor. 8, 4. 1 Tim. 2, 5.
21. Er da * Loven mod Guds
Forjættelser? Det være langt
fra! Thi var der given en Lov,
som kunde † levendegjøre, da
erholdtes Retfærdighed virke-
ligen ved Loven.
* v. 17. 18. † Rom. 8, 2-4.
22. Men * Skriften har
indsluttet Alt under Synd, at
Forjættelsen ved Jesu Christi
Tro skulde blive given dem,
som troe. * Rom. 3, 9. c. 11, 32.
23. Men førend Troen kom,
bevogtedes vi, indsluttede under
Loven, til den Tro, som skulde
aabenbares,
24. saa at * Loven er vorden
vor Tugtemester til Christus,
at vi skulde blive retfærdig-
gjorte af Troen. * Matt. 5, 17.
Ap. G. 13, 39. Rom. 10, 4.
25. Men nu Troen er kom-
men, ere vi ikke mere under
Tugtemesteren.
26. * I ere jo alle Guds
Børn formedelst Troen i Chri-
stus Jesus. * Es. 56, 5. Joh. 1, 12.
27. Thi I, saa mange som
ere * døbte til Christus, have
† iført Christus.
* Rom. 6, 3. † c. 13, 14.
28. Her er * ikke Jøde eller
Græker; her er ikke Træl eller
Fri; her er ikke Mand eller
Qvinde; thi I ere alle † Een
i Christus Jesus. * Rom. 10, 12.
Col. 3, 11. † Joh. 17, 21. Eph. 2, 14. 15.
29. Men ere I Christi, da
ere I jo * Abrahams Sæd og
Arvinger efter † Forjættelsen.
* Rom. 9, 7. † 1 Mos. 21, 12.

4. Capitel.

1) De, som troe paa Christus, ere ikke Trælle under Loven, men Børn, 1—7. 2) Paulus klager atter over de Galaters Ustadighed, og at de nu ville vende sig til Loven igjen, 8—20. 3) Lærer, at de, som

ere under Loven, ere Tjeneste-Qvindens, men de, som troe paa Forjættelsen, ere den frie Qvindes Børn, 21—31

Men jeg siger: saalænge Arvingen er et * Barn, er der ingen Forskjel mellem ham og Trællen, enddog han er Herre over alt Godset;
* Hebr. 12, 9 10

2. men han er under Formyndere og Huusholdere indtil den af Faderen bestemte Tid.
3. Saaledes stode og vi, saalænge vi vare Børn, som * Trælle under Verdens Børne-Lærdom †. * Col. 2, 20 † Ap G 15, 10
4. Men der * Tidens Fylde kom, udsendte Gud sin Søn, født af en Qvinde, født under Loven, * 1 Mos. 49, 10
Dan. 9, 24 Marc 1, 15 Eph 1, 10
5. paa det han skulde * frikjøbe dem, som vare under Loven, at vi skulde faae den † sønlige Udkaarelse.
* c 3, 13 † Rom 8: 14. 15 Gal 3, 26
6. Eftersom I da ere Sønner, har Gud udsendt sin Søns Aand i Eders Hjerter, som raaber: * Abba, Fader!
* Marc 14, 36 Rom. 8, 15
7. Saa at du ikke længer er Træl, men Søn; men er du Søn, da er du ogsaa Guds * Arving formedelst Christus.
* Rom 8 17
8. Vel sandt, dengang da I ikke kjendte Gud, * tjente I dem, som ei af Væsen ere Guder. * 1 Cor. 8, 4 c 12, 2
9. Men nu, da I kjende Gud, ja, meget mere ere * kjendte af Gud, hvorledes vende I da atter tilbage til den † svage og fattige Børnelærdom, hvoraf I atter forfra ville gjøre Eder til Trælle?
* 1 Cor. 8, 3. c 13, 12. † Gal 4, 3.
Col. 2, 8. 20 Hebr. 8, 7 c. 7 18.
10. I * tage vare paa Dage og Maaneder og Tider og Aar.
* Rom 14, 5 Col 2, 16
11. Jeg frygter for Eder, at jeg maaskee har arbeidet * forgjeves paa Eder. * 2 Joh v 8
12. Vorder * ligesom jeg, thi jeg er som I, Brødre! jeg beder Eder, I have ingen Uret gjort mig. * 1 Cor 11 1.
13. Men I vide, at jeg under * Kjødets Skrøbelighed første Gang prædikede Eder Evangelium; * 1 Cor 2, 3
14. og for denne Prøvelse i mit Kjød ringeagtede I mig ikke og forhaanede mig ikke, men I annammede mig som en Guds * Engel, som Christus Jesus. * Mal 2 7 Matt 10, 40
15. Hvor prisede I Eder da salige! Thi jeg giver Eder det Vidnesbyrd, at, om det havde været muligt, havde I udrevet Eders Øine, og givet mig.
16. Er jeg da nu bleven Eders Fjende, fordi * jeg siger Eder Sandheden? * Am. 5, 10
17. De ere nidkjære for Eder, dog ikke til det Bedste; men de ville udelukke Eder, at I skulle være nidkjære efter dem.
18. Men det er godt at være nidkjær i det Gode altid, og ikke alene, naar jeg er nærværende hos Eder.
19. Mine Børn, hvilke jeg atter * føder med Smerte,

indtil Christus † faaer sin Skikkelse i Eder! * 1 Cor 4, 15 Philem v 10. † Rom 8, 29

20. Gid jeg nu var tilstede hos Eder, og kunde omskifte min Røst; thi jeg er tvivlraadig om Eder.

21. Siger mig, I, som ville være * under Loven, høre I ikke Loven? * c. 3, 10. 25.

22. Der er jo skrevet, at Abraham havde to Sønner, een af Tjenesteqvinden, * og een af den frie Qvinde. * 1 Mos. 16, 15 c. 21, 2

23. * Men den af Tjenesteqvinden var født efter Kjødet; den af den frie Qvinde efter Forjættelsen. * Joh. 8, 36. Rom. 9, 7. 8.

24. Dette tyder paa noget Høiere. Thi disse ere de tvende * Pagter, den ene fra Sinai Bjerg, som fører til Trældom; denne er Hagar. * Hebr. 8, 9. 10.

25. Thi Hagar er Sinai Bjerg i Arabia og svarer til det Jerusalem, som nu er, og er i Trældom med sine Børn.

26. Men det * Jerusalem heroventil er den frie Qvinde, som er alle vores Moder. * Es. 2, 2. Hebr. 12, 22. Aab. 3, 12.

27. Thi der er * skrevet: vær glad, du Ufrugtbare, du, som ikke fødte! udbryd og raab, du, som ikke havde Fødselssmerte! thi den Forladtes Børn ere meget flere end dens, som har Manden. * Es. 54, 1.

28. Men vi, Brødre! ere * Forjættelsens Børn, som Isaak var. * v. 23 Rom. 9, 8.

29. Ligesom dengang * han, som var født efter Kjødet, forfulgte den, som var født efter Aanden, saaledes ogsaa nu. * 1 Mos 21, 9.

30. Men hvad * siger Skriften? Udstød Tjenesteqvinden og hendes Søn; thi Tjenesteqvindens Søn skal ingenlunde arve med den frie Qvindes Søn. * 1 Mos 21, 10 12. Joh 8, 35.

31. Saa ere vi da, Brødre! ikke Tjenesteqvindens Børn, men den * frie Qvindes. * Rom. 6, 18.

5. Capitel.

1) Paulus formaner dem, at de blive i Christi Frihed; thi de, som ville retfærdiggjøres ved Loven, ere faldne fra Naaden, 1—6 2) Han beklager deres Ustadighed; vil, at de skulle haandhæve, dog ei misbruge deres christelige Frihed og bevise deres Tro i Kjærlighed, 7—15. 3) De skulle flye Kjødets Gjerninger, men vise Aandens Frugter, 16—26.

Derfor bliver stadige * i den Frihed, hvormed Christus frigjorde os, og lader Eder ikke atter tvinge under † Trældoms Aag. * Joh. 8, 32. Ap. G. 15, 10. 1 Petr. 2, 16. † Es. 9, 4.

2. See, jeg Paulus siger Eder, at dersom I lade Eder * omskære, nytter Christus Eder Intet. * Ap. G. 15, 1.

3. Jeg vidner atter for hvert Menneske, som lader sig omskære, at han er skyldig til at holde den ganske Lov.

4. I have Intet med Christus at gjøre, I, som ville * retfærdiggjøres ved Loven; I ere faldne fra Naaden. * c. 2, 21.

5. Thi vi vente i Aanden ved

Troen den forhaabede Retfærdighed.
6. Thi * i Christus Jesus gjælder hverken Omskærelse eller Forhud, men † Troen, som er virksom ved Kjærlighed.
* 1 Cor. 7, 19 2 Cor 5, 16. Gal. 6. 15. † Joh 15. 14
7. I vare paa god Vei; hvo standsede Eder, saa at I ikke lade Eder overtales af Sandheden?
8. Den Overtalelse er ikke fra ham, som kaldte Eder.
9. En liden * Suurdeig gjør den ganske Deig suur. * 1 Cor. 5, 6.
10. Jeg har den * Tillid til Eder i Herren, at I intet andet ville mene; men den, som † forvilder Eder, skal lide Dommen, hvo han end er.
* 2 Cor 2, 3. † Gal. 1, 7.
11. Men jeg, Brødre! dersom jeg endnu prædiker Omskærelse, hvi forfølges jeg endnu? Da var Korsets * Forargelse borttagen. * 1 Cor. 1, 23.
12. Gid de og maatte afskæres, som forvirre Eder!
13. I ere jo kaldte til Frihed, Brødre! kun * misbruger ikke Friheden til en Anledning for Kjødet, men † værer i Kjærlighed hverandres Tjenere.
* 1 Cor. 8, 9. 1 Petr 2, 16. † Gal 6, 2.
14. * Thi al Loven fuldkommes i eet Bud, nemlig i det: du skal elske din Næste som dig selv. * 3 Mos. 19, 18. Matt. 22, 39.
15. Men dersom I * bide og æde hverandre, da seer til, at I ikke fortæres af hverandre.
* 2 Cor. 12, 20.
16. Dette siger jeg; vandrer i * Aanden, saa skulle I ikke fuldkomme Kjødets Begjering.
* Rom. 6, 12. c. 8, 1. 5.
17. Thi * Kjødet begjerer imod Aanden, men Aanden imod Kjødet; og disse ere hinanden modsatte, saa at I ikke kunne gjøre, hvad I ville.
* Rom 7, 15 23.
18. Men dersom I * drives af Aanden, ere I ikke under Loven. * Rom. 8, 2. 14.
19. * Kjødets Gjerninger ere aabenbare, saasom: Hoer, Skjørlevnet, Ureenhed, Uteerlighed, * 1 Cor. 3, 3 c. 6, 9. Eph. 5, 3 5.
20. Afguds-Dyrkelse, Trolddom, Fjendskaber, Kiv, Nid, Vrede, Trætte, Tvedragt, Partier,
21. Avind, Mord, * Drukkenskab, Fraadseri og deslige; om hvilke jeg forud siger Eder, ligesom jeg og før har sagt, at de, som gjøre Saadant, skulle † ikke arve Guds Rige.
* Luc. 21, 34. Rom. 13, 13. † 1 Cor. 6, 10 Eph. 5, 5 Col. 3, 6.
22. Men * Aandens Frugt er Kjærlighed, Glæde, Fred, Langmodighed, Mildhed, Godhed, Trofasthed, Sagtmodighed, Afholdenhed. * Eph. 5, 9. Col. 3, 12.
23. Mod * Saadanne er Loven ikke. * 1 Tim. 1, 9.
24. Men de, som høre Christus til, have * korsfæstet Kjødet med Lysterne og Begjeringerne.
* Rom. 6, 6. 11. Gal. 2, 20. c. 6, 14.
25. Dersom vi * leve i Aanden, da lader os og gaae frem i Aanden. * Rom. 8, 5

26. Lader os ikke have Lyst til * forfængelig Ære, saa at vi trodse hverandre og bære Avind imod hverandre. * Phil. 2, 3.

6. Capitel.

1) Paulus formaner til Sagtmodighed, Medlidenhed, Ydmyghed, til at prøve sig selv, at være taknemmelig imod Lærerne, 1—6. 2) Hvad Enhver saaer, skal han og høste, 7. 8. Man skal ei blive træt af at gjøre Godt, 9. 10. 3) Han vidner om sin redelige Mening og de falske Apostlers bedragelige Hensigter, 11—16. 4) Han vil, at de skulle herefter skaane ham, og ønsker dem Jesu Naade, 17. 18.

Brødre! * dersom og et Menneske bliver overilet af nogen Brøst, da hjælper ham tilrette, † I Aandelige, med Sagtmodigheds Aand; men see til dig selv, at ikke og du bliver ** fristet. * Matt. 18, 15. Rom. 14, 1. c. 15, 1. † 1 Cor. 3, 1. ** c. 10, 12.

2. * Bærer hverandres Byrde, og † opfylder saaledes Christi Lov. * 1 Thess. 5, 14. † Joh. 15, 12. 1 Joh. 4, 21.

3. Thi dersom Nogen * tykkes sig at være Noget, og er dog Intet, han bedrager sig selv. * Jak. 1, 26.

4. Men Hver * prøve sin egen Gjerning, og da skal han have Roes for sig selv alene og ikke for Andre; * 2 Cor. 13, 5.

5. thi * hver skal bære sin egen Byrde. * Ps. 62, 13. Jer. 17, 10. c. 32, 19. Matt. 16, 27.

6. Men den, * som underviises i Ordet, skal dele alt Godt med den, som ham underviser. * Rom. 15, 27. 1 Cor. 9, 11.

7. * Farer ikke vild; Gud lader sig ikke spotte; thi † hvad et Menneske saaer, dette skal han og høste. * 1 Cor. 6, 9. † Luc. 16, 25. Rom. 2, 6.

8. Thi hvo som * saaer i sit Kjød, skal † høste Forkrænkelse af Kjødet; men hvo som saaer i Aanden, skal høste det evige Liv af Aanden. * Ordsp. 22, 8. 2 Thess. 1, 9. † Ps. 126, 5.

9. Men naar vi * gjøre det Gode, lader os ikke † blive trætte; thi vi skulle og høste i sin Tid, saafremt vi ikke forsage. * 2 Thess. 3, 13. † 1 Cor. 13, 8.

10. Derfor, eftersom vi have Leilighed, lader os * gjøre det Gode mod Alle, men meest mod † Troens Egne. * Eph. 2, 10. † 1 Tim. 5, 8.

11. Seer, hvilket langt Brev jeg har skrevet Eder til med min egen Haand!

12. De, som ville have Anseelse efter Kjødet, tvinge Eder til at omskæres, alene paa det de ikke skulle forfølges formedelst * Christi Kors. * Phil. 3, 18.

13. Thi end ikke de Omskaarne holde selv Loven; men de ville, at I skulle omskæres, paa det de kunne rose sig af Eders Kjød.

14. Men det være langt fra mig at * rose mig, uden af vor Herres Jesu Christi Kors, formedelst hvem Verden er mig korsfæstet, og jeg Verden. * Jer. 9, 24. 1 Cor. 1, 31.

15. Thi * i Christus Jesus gjælder hverken Omskærelse eller Forhud Noget, men en † ny Skabning. * c. 5, 6. † 2 Cor. 5, 17.

16. Og saa Mange, som gaae frem * efter denne Regel, over

dem være † Fred og Barmhjertighed, og over Guds Israel.

* Phil. 3, 16. † Ps. 125, 5.

17. Iøvrigt volde Ingen mig Besvær, thi jeg bærer den Herres Jesu Mærketegn * paa mit Legeme.

* 2 Cor. 4, 10

18. * Vor Herres Jesu Christi Naade være med Eders Aand, Brødre! Amen.

* Phil. 4, 23.

St. Paulus' Brev til de Epheser.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker de Epheser Naade fra Gud, 1. 2. 2) Priser Gud, som havde velsignet dem i Christus, bestemt dem til sønlig Udkaarelse; og taget dem til Naade i ham, 3—14. 3) Han beder, at Gud vilde mere oplyse dem om denne store og herlige Naade, 15—23.

Paulus, Jesu Christi Apostel ved Guds Villie, til de * Hellige, som ere i Ephesus, de Troende i Christus Jesus:

* Rom 1, 7.

2. * Naade være med Eder og Fred, fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus!

* 2 Petr. 1, 2.

3. * Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, som velsignede os med al aandelig Velsignelse i det Himmelske, i Christus!

* 2 Cor. 1, 3. 1 Petr. 1, 3.

4. ligesom han * udvalgte os i ham, † før Verdens Grundvold blev lagt, at vi skulle være ** hellige og ustraffelige for hans Aasyn i Kjærlighed;

* Joh. 15, 16. Rom. 8, 29. 30. 2 Thess. 2, 13. 1 Petr. 1, 1. † Joh. 17, 24. ** Luc. 1, 75. Eph. 2, 10.

5. idet han * forud bestemte os formedelst Jesus Christus til sønlig Udkaarelse hos sig selv, efter sin Villies Velbehagelighed,

* Rom. 8, 15. 29. Gal. 4, 5.

6. * sin herlige Naade til Lov, ved hvilken han benaadede os i den Elskte,

* Matt. 3, 17. c. 17, 5.

7. i hvem vi have * Forløsning formedelst hans Blod, Syndernes Forladelse, efter hans † Naades Rigdom,

* Ap. G. 20, 28. Col. 1, 14. 1 Petr. 1, 18. 19. † Eph. 2, 7. c. 3, 8. 16.

8. hvilken han overflødigen tildeelte os i al * Viisdom og Forstand,

* Col. 1, 9.

9. idet han kundgjorde os sin Villies * Hemmelighed, efter den velbehagelige Beslutning, hvilken han forud fattede hos sig selv,

* Rom. 16, 25. Col. 1, 26.

10. at oprette en Huusholdning * i Tidernes Fylde, for at samle † Alt under eet Hoved udi Christus, baade det, som er i Himlene og paa Jorden, udi ham;

* 1 Mos. 49, 10. Dan. 9, 24. Gal. 4, 4. † Col. 1, 20.

11. i hvem ogsaa vi have * faaet Lod, vi, som † forud vare bestemte efter hans Beslutning, som virker alt efter sin Villies Raad,

* Col. 1, 12. † Rom. 8, 29. 30.

12. paa det vi maatte være hans Herlighed til Lov, vi, som

* forud haabede paa Christus. * Gal. 3, 23.
13. Udi ham ere ogsaa I, da I hørte Sandhedens Ord, Eders Saliggjørelses Evangelium, udi ham ere ogsaa I, der I troede, blevne * beseglede med Forjættelsens hellige Aand, * c 4, 30.
14. som er os * Pant paa vor Arv, til Eiendommens † Forløsning, hans Herlighed til Lov. * 2 Cor. 1, 22.
† 2 Mos. 19, 5. 5 Mos. 7, 6.
Rom. 8, 23. Tit. 2, 14. 1 Petr. 2, 9.
15. Hvorfor ogsaa jeg, efterat have hørt om Eders * Tro paa den Herre Jesus og om Eders Kjærlighed til alle de Hellige,
* Col. 1, 4. 1 Thess. 1, 3. 2 Thess. 1, 3.
16. ikke aflader at * takke for Eder, idet jeg ihukommer Eder i alle mine Bønner,
* Rom. 1, 8. Phil. 1, 3. 4.
17. at vor Herres Jesu Christi Gud, Herlighedens Fader, vilde give Eder Viisdoms og Aabenbarelses Aand udi hans Kundskab,
18. Eders * Forstands oplyste Øine, at I kunne kjende, hvilket det Haab er, som han kaldte Eder til, og hvilken hans Arvs herlige Rigdom er iblandt de Hellige, * 2 Cor. 4, 4.
19. og hvilken hans * Magts overvættes Storhed er over os, som troe efter hans vældige Krafts Virkning,
* 1 Cor. 2, 5. Eph. 3, 7.
20. som han udviste i Christus, der han * opreiste ham fra de Døde, og † satte ham hos sin høire Haand i Himlene, * Ap. G. 2, 24
† Ps. 110, 1. 1 Cor. 15, 25.
21. langt * over alt Fyrstendom og Myndighed og Magt og Herredom og alt Navn, som nævnes, ikke alene i denne Verden, men ogsaa i den tilkommende; * Phil. 2, 9. Col 2, 10.
22. og lagde * Alt under hans Fødder, og satte ham til † Hoved over Alting for Menigheden,
* Ps. 8, 7. 8. Matt. 28, 18. † Col. 1, 18.
23. der er hans * Legeme, hvilket han fylder, som opfylder † Alt i Alle. * Rom. 12, 5.
1 Cor. 12, 12. 27. Eph. 4, 16. † Col. 3, 11.

2. Capitel.

1) Hedninger og Jøder, som alle af Naturen ere Vredens Børn, blive levendegjorte og frelste i Christus, 1—10. 2) Hedningerne, som vare uden Christus og uden Gud, ere komne nær til ved Christi Blod og blevne de Helliges Medborgere, 11—22.

Ogsaa Eder gjorde han levende, der I vare * døde i Overtrædelser og Synder,
* Col. 2, 13.
2. * udi hvilke I forhen vandrede efter denne Verdens Skik, efter den † Fyrstes Viis, som har Magt i Luften, den Aands, der nu er virksom i ** Vantroens Børn; * 1 Cor. 6, 11.
Tit. 3, 3. † Joh. 12, 31. ** Eph. 5, 6.
3. * iblandt hvilke ogsaa vi alle forhen vandrede i vort Kjøds Begjerligheder, og gjorde Kjødets og Lysternes Villie, og vare af Naturen † Vredens Børn, som og de Andre.
* Col. 3, 7. † Joh. 3, 6.

4. Men Gud, som er * rig paa Barmhjertighed, formedelst sin † store Kjærlighed, med hvilken han elskede os,
* Rom. 10, 12. † c. 5, 8.

5. * levendegjorde ogsaa os med Christus, der vi vare † døde i Overtrædelserne (** af Naade ere I frelste!) * Rom. 6, 4 fg. c. 8, 11. † Col. 2, 12. 13. ** Tit. 3, 5.

6. og opreiste os tillige og satte os tillige i det himmelske Rige ved Christus Jesus,

7. paa det han i de tilkommende Tider kunde vise sin * Naades overvættes Rigdom i Godhed mod os udi Christus Jesus. * c. 1, 7. c. 3, 8.

8. Thi * af Naade ere I frelste formedelst † Troen, og det ikke ** af Eder, det er en Guds Gave; * Rom. 3, 24. † v. 28. Gal. 2, 16. ** Matt. 16, 17. Rom. 6, 23.

9. * ikke af Gjerninger, at ikke Nogen skal † rose sig.
* Rom 3, 20. 27. c. 4, 2 fg. † 1 Cor. 1, 29.

10. Thi vi ere * hans Værk, † skabte i Christus Jesus til ** gode Gjerninger, til hvilke Gud forud beredte os, at vi skulde vandre i dem. * Ps. 100, 3. † 2 Cor. 5, 17. ** Eph. 5, 2. Tit. 2, 14.

11. Derfor kommer ihu, at I, som forhen * vare Hedninger efter Kjødet, og bleve kaldte Forhud af den saakaldte Omskærelse, den i Kjødet, som skeer med Haanden,
* 1 Cor. 12, 2 Eph. 5, 8. Col. 1, 21.

12. at I paa den Tid vare uden Christus, udelukte fra Israels Borgerret, og * fremmede fra Forjættelsens Pagter, uden Haab og uden Gud i Verden. * Rom. 9, 4

13. Men * i Christus Jesus ere nu I, som forhen vare langt borte, komne nær til ved Christi Blod. * Rom. 8, 1.

14. Thi han er * vor Fred, som gjorde † eet af Begge, og nedbrød Adskillelsens Mellemvæg, * Es. 9, 6. Mich. 5, 4. Joh. 16, 33. Col. 1, 20. † Joh. 10, 16. Gal. 3, 28.

15. da han i sit Kjød afskaffede Fjendskabet, * Budenes Lov med dens Befalinger, paa det han ved sig selv kunde skabe de To til eet † nyt Menneske og gjøre Fred,
* Col. 2, 14. † 2 Cor. 5, 17

16. og * forlige dem begge i eet Legeme med Gud formedelst Korset, da han ved dette † ihjelslog Fjendskabet.
* Col. 1, 20. † Rom. 8, 3.

17. Og han kom og * forkyndte Fred for Eder, som vare langt borte, og for dem, som vare nær. * Es. 57, 19.

18. Thi * formedelst ham have vi begge Adgang i een Aand til Faderen. * Joh. 10, 9. c. 14, 6. Rom. 5, 2. Hebr. 10, 19.

19. Saa ere I da ikke mere Gjæster og Fremmede, men de Helliges * Medborgere og Guds † Huusfolk, * Phil. 3, 20. Hebr. 12, 22. 23. † Gal. 6, 10.

20. opbygte paa Apostlernes og Propheternes * Grundvold, saa Jesus Christus selv er † Hovedhjørnestenen,
* Matt. 16, 18. 1 Cor. 3, 9. 10. † Ps. 118, 22.

21. paa hvilken * den ganske Bygning sammenføiet voxer til et helligt † Tempel i Herren,
* c. 4, 16. † 1 Cor. 3, 16.

22. paa hvilken ogsaa I tillige blive * byggte til Guds Bolig i Aanden.
* 1 Petr. 2, 5.

3. Capitel.

[1]) Paulus er beskikket til at være Hedningernes Lærer og at kundgjøre ogsaa for dem Christi Naades Rigdom, 1—13. [2]) Derfor beder han Gud for dem, at han selv vilde bekræfte dem i Christi Samfund, og lære dem ret at kjende Christi ubegribelige Kjærlighed, 14—21.

For hvilken Sags Skyld jeg Paulus, Christi Jesu Bundne * for Eder, † Hedninger:
* Ap. G. 21, 33 fl. Eph. 4, 1. † Eph. 3, 13. Col. 1, 24.

2. (I have jo hørt om Guds * Naades Husholdning, som mig er given til Eder,
* Ap. G. 9, 15. 1 Cor. 4, 1.

3. at han ved * Aabenbarelse har kundgjort mig hiin Hemmelighed, hvorom jeg † foran har korteligen skrevet;
* Ap. G. 2, 17. Rom. 16, 25. Gal. 1, 11. 12. † Eph. 1, 9.

4. af hvilket I kunne, naar I det læse, skjønne min Indsigt i Christi * Hemmelighed;
* Col. 4. 3.

5. hvilken i de forrige Tider ikke var * kundgjort for Menneskens Børn, som den nu er aabenbaret hans † hellige Apostler og Propheter i Aanden:
* Col. 1, 26. † Ap. G. 10, 28. Aab. 10, 7.

6. at Hedningerne ere * Medarvinger og medindlemmede og meddeelagtige i hans Forjættelse i Christus formedelst Evangelium,
* Gal. 3, 28. 29. Eph. 2, 15. 16.

7. hvis * Tjener jeg er bleven ifølge den Guds Naades Gave, som mig er given efter hans vældige Kraft.
* Rom. 1, 5.

8. Mig, den * Allerringeste af alle Hellige, er denne Naade given, at prædike for † Hedningerne ** Christi uransagelige Rigdom,
* 1 Cor. 15, 9. † Ap. G. 9, 15. Gal. 1, 16. c. 2, 8. ** Rom. 11, 33.

9. og at oplyse Alle om Deelagtigheden i den Hemmelighed, som fra Verdens Begyndelse har været * skjult i Gud, som skabte alle Ting † ved Jesus Christus;
* Col. 1, 26. 1 Petr. 1. 20. † Col. 1, 16.

10. saa at Guds mangfoldige Viisdom skulde nu blive * kundgjort for Fyrstendømmer og Magter i Himlen ved Menigheden,
* 1 Petr. 1. 12.

11. efter en evig Beslutning, hvilken han fuldbyrdede ved Christus Jesus, vor Herre,

12. i hvem vi have * Frimodighed og † Adgang med Tillid ved Troen paa ham.
* Hebr. 4, 16 c. 10, 19. † Joh. 10, 9. Rom. 5, 2.

13. Derfor beder jeg, at I ikke * forsage over mine Trængsler, † som jeg lider for Eder, hvilket er Eders Ære.)
* Phil. 1, 14. † Col. 1, 24.

14. For denne Sags Skyld bøier jeg mine Knæ for vor Herres Jesu Christi Fader,

15. af hvem al Faderlighed kaldes * i Himlene og paa Jorden,
* c. 1, 10.

16. at han vil give Eder efter sin Herligheds * Rigdom mægtigen † at bekræftes ved hans Aand i det ** indvortes Menneske;
* c. 1, 18. † 1 Petr 5, 10. ** 2 Cor. 4, 16.
17. at Christus maa * boe formedelst Troen i Eders Hjerter,
* Joh. 14, 23.
18. saa at I, rodfæstede og grundfæstede i Kjærlighed kunne formaae at begribe * med alle de Hellige baade Breden og Længden og Dybden og Hoiden,
* Col. 1, 26.
19. og kjende Christi Kjærlighed, som overgaaer al Kundskab; at I kunne opfyldes med al Guds Fylde.
20. Men ham, * som formaaer over alle Ting at gjøre langt overflødigere, end hvad vi bede eller forstaae efter den Magt, som teer sig kraftelig i os,
* Rom 16, 25 Eph. 1, 19.
21. ham * være Ære i Menigheden ved Christus Jesus, gjennem alle Slægter, i alle Evigheder! Amen.
* Rom. 16, 27.

4. Capitel.

1) Han formaner dem at vandre værdigen efter deres Kald, særdeles i Aandens Eenhed, 1—6. 2) Enhver efter den Naade, der er dem given af Christus, som er Alles Hoved, 7—16. 3) De skulle ikke omgaaes som Hedningerne, men aflægge det gamle, og iføre det nye Menneske, 17—32.

Jeg formaner Eder derfor, jeg, * den Bundne i Herren, at I vandre værdigen det Kald, med hvilket I ere kaldte,
* Ap. G. 21, 13. 33. Eph. 3, 1.
2. med al * Ydmyghed og Sagtmodighed, med Langmodighed, saa I † fordrage hverandre i Kjærlighed,
* Col. 3. 12. † 1 Thesf. 5, 14.
3. og beflitte Eder paa at bevare * Aandens Eenhed i Fredens Baand;
* Col. 3, 14.
4. * eet Legeme og een Aand, ligesom I og ere kaldte til eet Haab i Eders Kald;
* Rom. 12. 5. 1 Cor. 12, 27.
5. * een Herre, een Tro, een Daab,
* 1 Cor. 8, 4. 6. c. 12, 5.
6. * een Gud og Alles Fader, som er over Alle, og † ved Alle, og i Eder alle!
* Mal. 2, 10. † Rom. 11, 36.
7. Men Enhver af os er * Naaden given efter Christi Gaves Maal.
* Rom. 12, 3.
8. Derfor siger * Skriften: han opfoer til det Hoie, † bortforte Fanger, og gav Menneskene Gaver.
* Ps. 68, 19. † Col. 2, 15.
9. Men dette: han * opfoer, hvad er det, uden at han og først nedfoer til Jordens † lave Egne.
* Joh 3, 13. c. 6, 62. † 1 Petr 3, 19.
10. Den, som nedfoer, er den Samme, som og * opfoer langt over alle Himle, at han skulde fylde alle Ting.
* Ap. G 2, 33.
11. Og han beskikkede Nogle til * Apostler, Nogle til † Propheter, Nogle til ** Evangelister, Nogle til Hyrder og †† Lærere,
* 1 Cor. 12, 28.
† Ap G. 11, 27. ** c. 21, 8. †† Rom 12, 7.
12. til de Helliges fuldkomne Beredelse, til Embedets Forvaltning, til * Christi Legemes Opbyggelse,
* Rom. 12, 5. 1 Cor. 12, 27. Col. 1, 24.

13. indtil vi alle naae til Eenhed i Troen og Guds Sons Erkjendelse, til Mands Modenhed, * til Christi Fyldes voxne Alder, * c. 3, 18. 19.
14. at vi ikke mere skulle være * Børn og lade os † tumle som Bølger og omdrive af enhver Lærdoms Veir, ved Menneskenes Spil, ved Trædskhed og Forførelsens Kunstgreb; * Es 28, 9. 1 Cor. 14, 20. † Matt. 11, 7. Hebr. 13, 9.
15. men at vi, Sandheden troe udi Kjærlighed, skulle i alle Maader * opvoxe til ham, som er † Hovedet, til Christus, * 2 Petr. 3, 18. † Col. 1, 18 fg.
16. af hvem * det ganske Legeme, sammenføiet og sammenhæftet ved alle Forbindelsens Led, efter ethvert Lems tilmaalte Kraft, drager sin Næring til Fremvæxt i † Kjærlighed. * 1 Cor. 12, 12. 27. † 1 Cor. 16, 14.
17. Dette siger jeg da og vidner i Herren, at I skulle ikke mere vandre, som de øvrige Hedninger vandre i deres * Sinds Forfængelighed, * 1 Petr. 4, 3.
18. formørkede i Forstanden, * fremmedgjorte fra Guds Liv formedelst den † Vankundighed, som er i dem, formedelst deres Hjertes Forhærdelse, * Eph. 2, 12. † 1 Thess. 4, 5.
19. hvilke, følesløse, have hengivet * sig til Uteerlighed, til al Ureenheds Bedrift, for Vindings Skyld. * Rom. 1, 27.
20. Men I have ikke saaledes lært Christus,
21. dersom I ellers have hørt om ham, og ere oplærte i ham saaledes, som Sandheden er i Jesus:
22. at I skulle * aflægge det gamle Menneske efter den † forrige Omgængelse, som fordærves ved bedragelige Lyster; * Col. 3, 8. 1 Petr. 2, 1. † Tit. 3, 3. 1 Petr. 4, 2. 3.
23. men * fornyes i Eders Sinds Aand, * Rom. 12, 2. Col. 3, 10.
24. og * iføre det nye Menneske, som er † skabt efter Gud i Sandhedens ** Retfærdighed og Hellighed. * Rom. 6, 4. 2 Cor. 5, 17. † 1 Mos. 5, 1. ** Luc. 1, 75.
25. Derfor aflægger * Løgn og taler Sandhed, Hver med sin Næste, efterdi vi ere hverandres † Lemmer. * Col. 3, 9. Sach. 8, 16. † Rom. 12, 5.
26. * Blive I vrede, da synder ikke; Solen gaae ikke ned over Eders Fortørnelse; * Ps. 4, 5. Jak. 1, 19.
27. * giver ikke heller Djævelen Rum! * 1 Petr. 5, 9.
28. Den, som stjal, stjæle ikke fremdeles, men * arbeide heller og gjøre noget Godt med Hænderne, paa det han kan have at meddele dem, som have behov. * Ap. G. 20, 34. 1 Thess. 4, 11.
29. Ingen * raadden Snak udgaae af Eders Mund, men saadan Tale, som er god til fornøden † Opbyggelse, at den kan skaffe dem Naade, som høre derpaa; * Matt. 12, 36. Eph. 5, 4. 6. † Col. 3, 16.
30. og bedrøver ikke Guds Hellige Aand, med hvilken I

ere * beseglede til Forløsningens Dag.

* Luc. 21, 28. 2 Cor. 1, 22. Eph. 1, 14.

31. Al * Bitterhed, og Hidsighed og Vrede og Skrigen og Bespottelse blive langt fra Eder, med al Ondskab.

* Col. 3, 8. 19.

32. Men værer * velvillige mod hverandre, barmhjertige, † tilgivende hverandre, ligesom og Gud har tilgivet Eder i Christus.

* Phil 2, 1. 1 Petr. 3, 8. † Matt. 6, 14. Col. 3, 13.

5. Capitel.

1) De skulle være Guds og Christi Efterfølgere i Kjærlighed, 1. 2. 2) Aflægge al Ureenhed, omgaaes i Lyset og i Aanden, 3—21. 3) Ægtefolk skulle iagttage deres Pligter som de, der ere et Billede paa Christi hellige Forening med Menigheden, 22—33.

Værer derfor * Guds Efterfølgere som elskelige Børn,

* Matt. 5, 45. 48. 1 Petr. 1, 15. 16.

2. og * omgaaes i Kjærlighed, ligesom og Christus † elskede os og ** gav sig selv hen for os til en †† Gave, et Slagtoffer, Gud til en velbehagelig Lugt.

* Joh. 13, 34. c. 15, 12. † Gal. 2, 20 fg. ** Tit. 2, 14. †† Hebr. 8, 3. c. 9, 14.

3. Men * Horeri, og al Ureenhed eller Gjerrighed nævnes end ikke iblandt Eder, som det sømmer de Hellige,

* 1 Cor. 6, 15. Gal. 5, 19.

4. og ublu Væsen og * gjækkelig Snak, eller letfærdig Skjemt som alt er utilbørligt, men hellere † Taksigelse.

* c. 4, 29. † 1 Thess. 5, 18.

5. Thi dette vide I, at ingen * Skjørlevner eller Ureen eller † Gjerrig, hvilken er en Afgudsdyrker, har Arv i Christi og Guds Rige.

* 1 Cor. 6, 10. Gal. 5, 21. † Col. 3, 5.

6. Ingen * forføre Eder med forfængelige Ord; thi † for Saadant kommer Guds Vrede over Vantroens Børn.

* Jer. 29, 8. Matt. 24, 4. † c. 12, 37.

7. Derfor vorder ikke deelagtige med dem.

8. Thi I vare forhen * Mørkhed, men nu ere I et † Lys i Herren; omgaaes som Lysets Børn,

* 1 Thess. 5, 4. 5. † Luc. 16, 8. Joh. 12, 36. Phil. 2, 15

9. (men Lysets * Frugt viser sig i al Godhed og Retfærdighed og Sandhed,)

* Gal. 5, 22

10. saa I * prøve, hvad som er velbehageligt for Herren.

* Rom. 12, 2.

11. Og haver ikke * Samfund med † Mørkets ufrugtbare Gjerninger, men ** straffer dem hellere.

* Rom. 6, 22. 1 Cor. 5, 8. 11. c. 10, 20. 2 Cor. 6, 14. 2 Thess. 3, 14. † Rom. 13, 12. †† Matt. 18, 17.

12. Thi hvad der lønligen bedrives af dem, er skammeligt endog at sige.

13. Men alt dette, naar det straffes, aabenbares * ved Lyset; thi alt det, som aabenbarer, er Lys.

* Joh. 3. 20. 21.

14. Derfor * hedder det: † vaagn op, du, som sover, ** og staa op fra de Døde, og Christus skal †† lyse for dig!

* Es. 60, 1. † c. 26, 19. 1 Cor. 15, 34. c. 16, 13. ** Rom. 6, 4. 5. Col. 3, 1. †† Es. 9, 2.

15. Seer derfor til, at I * omgaaes varligen, ikke som † Uvise, men som Vise,
* Ordsp. 14, 8. Matt. 10, 16. † Rom 16, 19.

16. og * kjøber den beleilige Tid, fordi † Dagene ere onde.
* Col. 4, 5. † Eph. 6, 13.

17. Derfor * værer ikke uforstandige, men som de, der skjønne, hvad Herrens Villie er.
* Rom. 12, 2.

18. Og drikker Eder ikke * drukne af Viin, i hvilket der er Ryggesløshed, men bliver † fyldte af Aanden,
* Ordsp. 20, 1. c. 23, 29. Gal. 5, 21. † Ap. G. 2, 4.

19. og taler hverandre til med * Psalmer og Lovsange og aandelige Viser, og synger og leger for Herren i Eders Hjerte,
* Col. 3, 16.

20. og * siger altid Gud og Faderen Tak for alle Ting i vor Herres Jesu Christi Navn,
* v. 4. 1 Thess. 5, 18.

21. og * værer hverandre underdanige i Guds Frygt.
* 1 Petr. 5, 5.

22. I * Qvinder! værer Eders egne Mænd underdanige, som Herren;
* 1 Mos. 3, 16. 1 Cor. 11, 3. c. 14, 34.

23. thi Manden er Qvindens Hoved, ligesom og * Christus er Menighedens Hoved, og han er sit Legems † Saliggjører.
* c. 1, 22. 23. c. 4, 12. 15. † Ap. G. 5, 31. 1 Joh. 4, 14.

24. Men ligesom Menigheden er Christus underdanig, saaledes skulle og * Qvinderne være deres egne Mænd underdanige i alle Ting.
* Col. 3, 18.

25. I * Mænd! elsker Eders Hustruer, ligesom og Christus † elskede Menigheden, og ** hengav sig selv for den,
* Col. 3, 19. 1 Petr. 3, 7. † Eph. 5, 2. ** Gal. 1, 4.

26. paa det han kunde * hellige den, og han † rensede den formedelst ** Vandbadet ved Ordet,
* Joh. 17, 17. † 1 Joh. 1, 7. ** Tit. 3, 5.

27. at han maatte fremstille sig den, en * herlig Menighed, som ikke har Plet eller Rynke eller noget deslige, men at den maatte være † hellig og ustraffelig.
* Ps. 45, 14. † Eph. 1, 4. Col. 1, 22.

28. Saaledes ere Mændene skyldige at elske deres Hustruer som deres egne Legemer; hvo som elsker sin Hustru, * elsker sig selv.
* 3 Mos. 19, 18.

29. Ingen hadede jo nogensinde sit eget Kjød, men føder og vederkvæger det, ligesom og * Herren Menigheden.
* c. 4, 16.

30. Thi * vi ere hans Legemes Lemmer, af hans Kjød og af hans Been.
* 1 Cor. 6, 15. c. 12, 27.

31. Derfor skal Manden * forlade sin Fader og Moder, og blive fast hos sin Hustru, og de To skulle være eet Kjød.
* 1 Mos. 2, 24. Matt. 19, 5.

32. Denne Hemmelighed er stor; jeg taler nemlig om Herren og Menigheden.

33. Dog I ogsaa, hver især * elske sin Hustru som sig selv; men Hustruen † have Ærefrygt for Manden.
* v. 28. † 1 Mos. 3, 16.

6. Capitel.

1) Børns og Forældres, Tjeneres og Herrers Pligt. 1—9. 2) Opmuntring til at iføre sig en Christens Stridsvaaben, og til at bede for de Hellige, og for Paulus selv, 10—20. 3) Tychicus skal kundgjøre dem hans Tilstand, 21. 22. 4) Paulus ønsker dem Guds Naade, 23. 24.

I Børn! * lyder Eders Forældre i † Herren, thi dette er ret. * Col. 3, 20. † Eph. 5, 22.
2. * Ær din Fader og Moder, (hvilket er det første Bud med Forjættelse),
* 2 Mos. 20, 12. Matt. 15, 4.
3. at det maa gaae dig vel, og du maa længe * leve paa Jorden. * Ordsp. 3, 2.
4. Og I Fædre! * opirrer ikke Eders Børn, men opføder dem i † Tugt og Herrens Formaning. * Ordsp. 19, 18.
Col. 3, 21. † 5 Mos. 6, 7. 20. Ps. 78, 4.
5. I * Tjenere! lyder Eders Herrer efter Kjødet, † med Frygt og Bæven, i Eders Hjertes Eenfoldighed, som Christus;
* Col. 3, 22. 1 Petr. 2, 18 † Phil. 2, 12.
6. ikke med Øientjeneste, som de, der ville tækkes Menneskene, men som Christi Tjenere, saa I gjøre Guds Villie af Hjertet,
7. tjenende med Velvillighed * Herren, og ikke Mennesker;
* Col 3, 23.
8. * vidende, at hvad Godt enhver gjør, det skal ham gjengjældes af Herren, hvad heller han er Tjener eller Fri.
* Rom. 2, 6. 1 Cor. 3, 8.
9. Og I * Herrer, gjører det Samme mod dem, og lader Trusel fare, vidende, at ogsaa I selv have Eders Herre i Himlene, og † Persons Anseelse er ikke hos ham. * Col. 4, 1.
† 5 Mos. 10, 17. Job 34, 19. 1 Petr. 1, 17.
10. Iøvrigt, mine Brødre, * vorder stærke i Herren, og i hans Vældes Kraft!
* 1 Cor. 16, 13. 2 Tim. 2, 1.
11. * Ifører Guds fulde Rustning, at I kunne være mægtige til at staae imod Djævelens † snedige Anløb.
* Rom. 13, 12.
2 Cor. 6, 7. † c. 10, 4. 5. 1 Petr. 5, 8.
12. Thi vi have ikke Kamp mod Kjød og Blod, men mod Fyrstendømmer og Magter, mod * Verdens Herrer, som regjere i denne Tids Mørke, mod Ondskabens aandelige Hær under Himmelen. * Col. 1, 13.
13. Derfor * tager Guds fulde Rustning paa, at I kunne gjøre Modstand paa den onde Dag, og bestaae, efter at have overvundet Alt. * 2 Cor. 6, 7. c. 10, 4.
14. Saa staaer da * omgjordede om Eders Lænder med Sandhed, og iførte † Retfærdigheds Pantser, * 2 Cor. 6, 7.
1 Petr. 1, 13. † Es. 59, 17. 1 Thess. 5, 8.
15. Fødderne ombundne med Færdighed i * Fredens Evangelium; * c. 2, 14.
16. for Alting griber * Troens Skjold, med hvilket I skulle kunne slukke alle den Ondes gloende Pile, * 1 Petr. 5, 9.
17. og tager Saliggjørelsens Hjelm, og * Aandens Sværd, som er Guds Ord;
* Hebr. 4, 12. Aab. 1, 16.
18. * bedende til hver Tid i

Aanden med al Bøn og Begjering, † aarvaagne til det Samme med al Varagtighed og Bøn for alle de Hellige, * Luc. 18, 1. Col. 4, 2. † Matt. 24, 42. c. 25, 13.
19. ogsaa * for mig, at min Mund maa oplades, og Ordet maa gives mig til at kundgjøre med † Frimodighed Evangeliums Hemmelighed, * Rom. 15, 30. Col. 4, 3. 2 Thess. 3, 1. † Ap. G. 4. 29.
20. for hvis Skyld jeg er et * Sendebud i Lænker, at jeg maa tale med Frimodighed derudi, som mig bør at tale. * 2 Cor. 5, 20. Ap. G. 28, 20.
21. Men at ogsaa I skulle vide min Tilstand, hvorledes det gaaer mig, da skal * Tychicus, den elskelige Broder og troe Tjener i Herren, kundgjøre Eder Alt; * Ap. G. 20, 4. Col. 4, 7.
22. hvem jeg har sendt til Eder, just for at I skulle vide, hvorledes det staaer til hos os, og at han skal trøste Eders Hjerter.
23. Fred med Brødrene, og * Kjærlighed med Tro, fra Gud Fader, og den Herre Jesus Christus! * Gal. 5, 6.
24. * Naaden være med alle dem, som † elske vor Herre Jesus Christus i Uforkrænkelighed! Amen. * 2 Cor. 13, 13. † 1 Cor. 16, 22.

St. Paulus' Brev til de Philippenser.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker de Philippenser Naade, 1. 2. 2) Takker Gud for dem, og beder for dem, 3—11. 3) Lader dem vide, at hans Baand tjene til Evangeliums Fremme, skjøndt mange prædike Christus ikke af reen Hensigt, men af Avind, 12—17. 4) Alt skulde tjene Paulus til Gode, og han vilde gjerne døe, dog ogsaa gjerne leve for deres Skyld, 18—26. 5) Han formaner dem til Eendrægtighed og Frimodighed, 27—30.

Paulus og Timotheus, Jesu Christi Tjenere, til * alle de Hellige i Christus Jesus, som ere i Philippi, med Forstandere og Hjælpere: * 1 Cor 1, 2.
2. * Naade være med Eder og Fred, fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus! * Rom. 1, 7.
3. Jeg * takker min Gud, saa † ofte jeg tænker paa Eder, * Rom. 1, 8. Eph. 1, 15. 16. 2 Thess. 1, 3. † 1 Thess. 1, 2.
4. idet jeg altid, i hver min Bøn, beder for Eder alle med Glæde,
5. for Eders Deeltagelse i Evangelium fra den første Dag indtil nu;
6. fuldeligen forsikkret, at han, som * begyndte det gode † Værk i Eder, vil ** fuldføre det indtil Jesu Christi Dag; * Hebr. 12, 2. † 1 Thess. 1. 3. ** 1 Thess. 5, 23. Phil. 2, 13. Hebr. 13, 21. 1 Petr. 5, 10.
7. saaledes bør jeg og mene om Eder alle, efterdi jeg har Eder i Hjertet, baade under

* mine Lænker og ved Evangeliums Forsvar og Stadfæstelse, Eder alle, som ere deelagtige med mig i Naaden.

* Eph. 3. 1. Col. 4, 3. 2 Tim. 1, 8.

8. Thi Gud * er mit Vidne, hvorledes jeg længes efter Eder alle i Jesu Christi inderlige Kjærlighed. * Rom. 1, 9. 2 Cor. 1, 23. Gal. 1, 20. 1 Thess. 2, 5.

9. Og derom beder jeg, at * Eders Kjærlighed maa fremdeles mere og mere forøges tillige med Kundskab og al Skjønsomhed, * 2 Cor. 8, 7.

10. saa I kunne vælge, hvad som bedst er, paa det I maae være * rene og uden Anstød indtil Christi Dag, * 1 Cor. 1, 8.

11. fyldte med Retfærdigheds * Frugter, som virkes † ved Jesus Christus, ** Gud til Ære og Lov. * Eph. 5, 9. Col. 1, 10. † Joh. 15, 4. 5. ** c. 15, 8.

12. Men jeg vil, * I skulle vide, Brødre! at hvad mig er vederfaret, har mere tjent til Evangeliums Fremme, * Col. 4, 7.

13. saa at mine Lænker for Christi Skyld ere blevne bekjendte i det ganske Pallads og for alle de Øvrige,

14. og at de Fleste af Brødrene i Herren fik * Mod ved mine Baand, og bleve desmere dristige til at tale uden Frygt.

* Eph. 3, 13. 1 Thess. 3, 3.

15. Nogle prædike vel og Christus for Avinds og Kivs Skyld, men Nogle ogsaa af en god Mening.

16. Hine, som søge Trætte, forkynde Christus ikke reent, men i den Tanke at føie Trængsel til mine Lænker;

17. men disse gjøre det af Kjærlighed, vidende, at jeg er sat til at * forsvare Evangelium, * v. 7.

18. men hvad? Christus forkyndes dog paa enhver Maade, være sig paa Skrømt eller i Sandhed; og derover glæder jeg mig, ja vil og glæde mig.

19. Thi * jeg veed, at det skal geraade mig til Frelse, formedelst Eders Bøn og Jesu Christi Aands Bistand,

* 2 Cor. 1, 11.

20. efter min Forlængsel og mit Haab, at jeg i Intet skal beskæmmes, men at Christus skal med al Frimodighed, som altid, saa og nu, forherliges i * mit Legeme, være sig ved Liv eller ved Død. * 1 Cor. 6, 20.

21. Thi det * at leve er mig Christus, og at døe en Vinding.

* Joh. 14, 6. Ap. G. 3, 15. 1 Cor. 15, 22. Gal. 2, 20.

22. Men dersom det at leve i Kjødet skaffer mig Frugt af min Gjerning, saa veed jeg ikke, hvad jeg skal vælge.

23. Thi jeg staaer beknyttet imellem tvende Ting, idet jeg har Lyst til at * vandre herfra, og være med Christus; thi dette var saare meget bedre;

* 2 Cor. 5, 8.

24. men at forblive i Kjødet er mere fornødent for Eders Skyld.

25. Og dette veed jeg, og er * forsikkret om, at jeg skal blive

og forblive hos Eder alle til Eders Forfremmelse og Glæde i Troen, *v. 6. c. 2, 24.
26. at Eders * Roes kan tiltage i Christus Jesus ved mig, naar jeg atter er tilstede iblandt Eder. *2 Cor. 1, 14. c. 5, 12.
27. Kun at I * vandre værdigen Christi Evangelium, saa at, hvad enten jeg kommer og seer Eder, eller er fraværende, jeg dog kan høre om Eder, at I staae faste i een Aand, og † stride med mig af een Sjæl for Evangeliums Tro,
*Eph. 4, 1. Col. 1, 10. 1 Thess. 2, 12. c. 4, 1. †Rom. 15, 30.
28. og ikke lade Eder forfærde i nogen Ting af Modstanderne, hvilket er dem et Tegn paa * Undergang, men Eder paa † Frelse, og dette fra Gud.
*c. 3, 19. †2 Thess. 1, 5. 2 Tim 2, 11.
29. Thi Eder er det forundt, for Christi Skyld, ikke alene at troe paa ham, men og at * lide for hans Skyld,
*Ap. G. 5, 41. Rom. 5, 3.
30. idet I have den samme * Kamp, som I have seet paa mig, og nu høre om mig.
*Ap. G. 16, 22 fg. Col. 2, 1.

2. Capitel.

1) Han formaner til inderlig Kjærlighed og Ydmyghed, efter Jesu Exempel, som blev fornedret, dog igjen ophøiet, 1—11. 2) De skulle omhyggeligen arbeide paa deres Saliggjørelse, og vandre ustraffeligen, 12—18. 3) Han haaber snart at sende Timotheus, ja og selv at komme, men sender nu Epaphroditus til dem, 19—30.

Er der da nogen Formaning i Christus, er der nogen Opmuntring af Kjærlighed, er der noget Aandens Samfund, er der nogen inderlig Kjærlighed og Barmhjertighed:
2. da fuldkommer min Glæde, saa at I mene det Samme, have den samme Kjærlighed, * ere eens sindede, mene Eet.
*Rom. 12, 16. c. 15, 5. 1 Cor. 1, 10. 1 Petr. 3, 8.
3. Intet af Lyst til Trætte, eller * forfængelig Ære; men † agter i Ydmyghed hverandre høiere, end Eder selv.
*Gal. 5, 26. †Rom. 12, 10. 1 Petr. 5, 5.
4. * Enhver see ikke paa Sit, men Enhver ogsaa paa Andres.
*1 Cor. 10, 24. 33. c. 13, 5.
5. Thi det samme Sindelag være i Eder, * som og var i Christus Jesus,
*Matt. 11, 29. Joh. 13, 15. 1 Cor. 2, 16. 1 Petr. 2, 21. 1 Joh. 2, 6.
6. hvilken, der han var i * Guds Skikkelse, ikke holdt det for et Rov at være Gud lig;
*Col. 2, 9.
7. men han forringede sig selv, idet han tog en * Tjeners Skikkelse paa, og blev † Mennesker lig;
*Ps. 22, 7. Es. 42, 1. c. 49, 3. Matt. 20, 28. †Hebr. 4, 15.
8. og da han var funden i Skikkelse som et Menneske, fornedrede * han sig selv, saa han blev lydig indtil Døden, ja Korsets Død. *Hebr. 12, 2.
9. Derfor har og Gud * høit ophøiet ham, og skjenket ham et † Navn, som er over alt Navn,
*Ap. G. 2, 33 36. Hebr. 2, 9. †c. 1, 4.

10. at i * Jesu Navn skal
hvert Knæ bøie sig, deres i
Himmelen, og paa Jorden, og
under Jorden,
* Rom. 14, 11. Aab. 5, 8.
11. og hver Tunge skal be-
kjende, at Jesus Christus er en
* Herre til Gud Faders Ære.
* Ap. G. 2, 36. Rom. 14, 9. 1 Cor. 8, 6.
12. Derfor, mine Elskelige!
ligesom I altid have været ly-
dige, saaledes ikke alene som
ved min Nærværelse, men nu
meget mere i min Fraværelse,
arbeider paa Eders egen Sa-
liggjørelse med * Frygt og
Bæven; * Eph. 6, 5 1 Petr. 1, 17.
13. thi * Gud er den, som
virker i Eder baade at † ville
og at udrette, efter sit Velbehag.
* 2 Cor. 3, 5 Hebr. 13, 21. † 2 Cor. 8, 10.
14. Gjører alle Ting uden
* Knur og † Tvivl, * Joh. 6, 43.
Rom. 12, 17. 1 Petr 4, 9. † 1 Tim. 2, 8.
15. at I kunne vorde ustraffe-
lige og * rene, Guds ulastelige
Børn, † midt iblandt den
vanartige og forvendte Slægt,
iblandt hvilke I ** skinne som
Lys i Verden,
* c. 1, 10 † 1 Cor. 5, 10. ** Eph. 5, 8.
16. i det I * holde fast ved
Livets Ord, mig til † Roes
paa Christi Dag, at jeg ikke
har ** løbet forgjeves, ei
heller arbeidet forgjeves.
* 2 Tim. 1. 13. Tit. 1, 9.
Hebr. 4, 14. † 1 Thess. 2, 19. ** 1 Cor. 9, 24.
17. Men om jeg og bliver
offret under Eders Troes * Of-
fer og Betjening, da † glæder
jeg mig, og glæder mig med
Eder alle. * 2 Tim. 4, 6. † 2 Cor. 7, 4.
18. Men ligeledes glæder Eder
ogsaa, og * glæder Eder med
mig. * c. 3, 1. c. 4, 4.
19. Jeg haaber i den Herre
Jesus snart at sende * Timo-
theus til Eder, paa det ogsaa jeg
kan beroliges ved at † erfare,
hvorledes det gaaer Eder.
* Ap. G. 16, 1. † Phil 1, 27.
20. Thi jeg har ingen * lige-
sindet med mig, der saa oprig-
tig vil bære Omsorg for, hvad
Eder angaaer. * 1 Cor. 16, 10.
21. Thi * de søge alle deres
Eget, ikke hvad der er Christi
Jesu. * 1 Cor. 10, 24. c. 13, 5.
22. Men hans prøvede Tro-
skab kjende I, at ligesom Søn-
nen sin Fader, saaledes har
han tjent med mig i Evan-
gelium.
23. Ham haaber jeg derfor at
sende strax, naar jeg seer Ud-
gangen paa min Sag.
24. Dog har jeg den Tillid
i Herren, at jeg ogsaa selv snart
skal komme.
25. Men jeg agtede fornødent
at sende Eder Broderen * Epa-
phroditus, min Medarbeider
og Medstrider, men Eders Sen-
debud, som har tjent mig i
min Nodtørft, * c 4, 18.
26. efterdi han * forlængtes
efter Eder alle og var svarligen
bekymret, fordi I havde hørt,
at han var syg. * c. 1, 8.
27. Han var ogsaa syg og
nær Døden; men Gud for-
barmede sig over ham, dog
ikke alene over ham, men og-
saa over mig, at jeg ikke
skulde have Sorg paa Sorg.

28. Derfor sendte jeg ham desto snarere, paa det I atter kunde glædes, naar I see ham, og jeg være mindre sorrigfuld.

29. * Annammer ham altsaa i Herren med al Glæde, og † holder Saadanne i Ære;

* Rom. 16, 2. † 1 Cor. 9, 14. c. 16. 16. Gal. 6, 6. 1 Thess. 5, 12.

30. thi for Christi Gjernings Skyld kom han Døden nær, der han ikke agtede sit Liv for at * erstatte, hvad der savnedes i Eders Tjeneste mod mig.

* 1 Cor. 16, 17.

3. Capitel.

1) Paulus advarer mod de falske Apostler, som forlade sig paa udvortes Fortrin; han vil ei rose sig af Andet, end af vor Herre Jesus, 1—11. 2) Han søger efter Klenodiet, og vil, de skulle efterfølge ham, 12—17. 3) Han klager over dem, som ere jordisk sindede, og lærer, hvor de sande Christnes Borgerskab er, 18—21.

Iøvrigt, mine Brødre, * glæder Eder i Herren! At skrive Eder det Samme, er mig ikke til Besvær, men Eder til Bestyrkelse.

* c. 2, 18. Jak. 1, 2. 1 Petr. 4, 13.

2. Seer Hundene, seer de * onde Arbeidere, seer Sønderskærelsen! * 2 Cor. 11, 13.

3. Thi vi ere * Omskærelsen, som tjene Gud i † Aanden, og rose os i Christus Jesus, og forlade os ikke paa ** Kjødet,

* Rom. 2, 29. Col. 2, 11. † Joh. 4, 24. ** 1 Cor. 1, 31.

4. endskjøndt ogsaa jeg * har det, jeg kunde forlade mig paa, endog i Kjødet. Dersom en Anden synes, han kan forlade sig paa Kjødet, jeg meget mere.

* Ap. G. 23, 6. 2 Cor. 11, 18 fg.

5. Jeg er omskaaren * paa den ottende Dag, af Israels Slægt, af Benjamins Stamme, † en Hebræer af Hebræere, en Pharisæer efter Loven,

* 1 Mos. 17, 12. † 2 Cor. 11, 22.

6. som * forfulgte Menigheden med Nidkjærhed, som var ustraffelig efter Lovens Retfærdighed.

* Ap. G. 8, 3. Gal. 1, 13 fg.

7. Men hvad der var mig * Vinding, det har jeg for Christi Skyld agtet for Tab;

* Matt. 13, 44.

8. ja sandeligen, jeg agter og Alt for Tab mod Christi Jesu min Herres * Kundskabs Ypperlighed, for hvis Skyld jeg har lidt Tab paa Alt, og agter det Skarn at være, paa det jeg kan vinde Christus,

* Joh. 17, 3.

9. og findes i ham, saa jeg ikke har * min Retfærdighed, den af Loven, men den ved Christi Tro, † Retfærdigheden af Gud formedelst Troen,

* Rom. 3, 21. 22. † c. 1, 17. c. 10, 3.

10. at jeg kan kjende ham, og hans * Opstandelses Kraft og hans Lidelsers Samfund, saa jeg bliver dannet til at ligne ham i hans Død,

* Rom. 6, 4 fg. c. 8, 17. 1 Petr. 4, 13

11. om jeg dog kunde naae til de * Dødes Opstandelse.

* Luc. 14, 14.

12. Ikke * at jeg har allerede grebet det, eller er allerede

fuldkommen; men jeg jager derefter, om jeg dog kan gribe det, efterdi † jeg og er greben af Christus Jesus.

* 1 Tim. 6, 12. † Joh. 6, 44. c. 12, 32.

13. Brødre! jeg agter ikke mig selv at have grebet det.

14. Men Eet gjør jeg: * forglemmende, hvad der er bagved, og rækkende efter det, som er foran, † iler jeg mod Maalet, til det Klenodie, som hører til Guds ** Kald herovenfra i Christus Jesus.

* Luc. 9, 62. † 1 Cor. 9, 24. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 4, 7. Hebr. 12, 14. ** Hebr. 3, 1. 1 Petr. 5, 10.

15. Saa mange nu af os * ere fuldkomne, maae have dette Sindelag; og ere I ei ganske saaledes sindede, da skal Gud ogsaa † aabenbare Eder dette.

* 1 Cor. 2, 6. c. 14, 20. Col. 2, 10. † 1 Cor. 14, 30.

16. Kun at vi, saavidt vi ere komne, vandre efter den samme * Regel, † mene det Samme.

* Gal. 6, 16. † Rom. 12, 16. c. 15, 5. 1 Cor. 1, 10.

17. Vorder * mine Efterfølgere, Brødre! og agter paa dem, der vandre saaledes, † som I have os til Exempel.

* 1 Cor. 4, 16. c. 11, 1. † 2 Thess. 3, 9. 1 Petr. 5, 3.

18. Thi * Mange vandre, † hvilke jeg ofte har sagt Eder, og endnu siger med Taarer, at være Christi ** Korses Fjender,

* Matt. 7, 13. Rom. 16, 17. † Gal. 5, 21. ** c. 6, 12.

19. hvis Ende er * Fordærvelse, hvis Gud er † Bugen, og ** hvis Ære er i deres Skjændsel, hvilke †† tragte efter de jordiske Ting.

* c. 1, 28. † Rom. 16, 18. ** Hos. 4, 7. 2 Cor. 11, 12. †† Rom. 8, 5. 6. Col. 3, 2.

20. Thi vort * Borgerskab er i Himlene, † hvorfra vi og forvente Frelseren, den Herre Jesus Christus,

* Eph. 2, 6. Col. 3, 3. Hebr. 13, 14. † 1 Thess. 1, 10. c. 4, 16.

21. som skal * forvandle vor Fornedrelses Legeme til at vorde † ligedannet med hans Herligheds Legeme, efter den Kraft, ved hvilken han og kan underlægge sig ** alle Ting.

* 1 Cor. 15, 43. 49. † Matt. 17, 2. 1 Joh. 3, 2. ** 1 Cor. 15, 27.

4. Capitel.

1) Han formaner Alle til Bestandighed og Nogle især til Eendrægtighed, 1—3. 2) De skulle glæde sig, ikke være bekymrede, tragte efter Alt, hvad godt er, 4—9. 3) Han roser deres Gavmildhed mod sig, 10—20. 4) Beder at hilse, hilser selv fra Adskillige, og ønsker dem Naade, 21—23.

Derfor, mine elskelige Brødre, min Forlængsel, min Glæde og Krone, staaer saaledes fast i Herren, I Elskelige!

2. Evodia formaner jeg, og Syntyche formaner jeg, at * være enige i Herren.

* c. 2, 2. c. 3, 16. 1 Petr. 3, 8.

3. Ja, jeg beder dig ogsaa, min retsindige Medbroder! antag dig dem; thi de have * stridt med mig i Evangelium, tilligemed Clemens og mine øvrige Medarbeidere, hvis Navne ere i † Livsens Bog.

* c. 1, 27. † Ps. 69, 29. Dan. 12, 1. Luc. 10, 20. Aab. 3, 5. c. 13, 8. c. 20, 12.

4. * Glæder Eder i Herren altid; atter siger jeg: glæder Eder!

* Ps. 32, 11. 2 Cor. 13, 11. 1 Thess. 5, 16.

5. Eders Sagtmodighed vorde vitterlig for alle Mennesker! Herren er nær!

6. Værer * ikke bekymrede for Noget, men i alle Ting lader Eders Begjeringer fremføres for Gud i † Paakaldelse og Bøn med Taksigelse;

* Matt. 6. 25. 31. 1 Petr. 5, 7. † 1 Tim. 2, 1.

7. og Guds * Fred, som overgaaer al Forstand, skal bevare Eders Hjerter og Eders Tanker i Christus Jesus.

* Rom. 5. 1.

8. Iøvrigt Brødre! hvadsomhelst der er sandt, hvad der er * ærbart, hvad der er retfærdigt, hvad der er reent, hvad der er elskeligt, hvad der har godt Lov, enhver Dyd og enhver Hæder: derpaa giver Agt!

* Rom. 12, 17. c. 13, 13.

9. Hvad I ogsaa have lært, og annammet, og hørt og seet * paa mig, dette gjører, og † Fredens Gud skal være med Eder.

* c. 3, 17. † Rom. 15, 33. 2 Thess. 3, 16.

10. Men jeg har høiligen glædet mig i Herren, at I nu omsider have oplivet Eders Omhu for mig; hvortil I og før havde Villie, men manglede Leilighed.

11. Dette siger jeg ikke af Trang; thi jeg har lært at * nøies med det, jeg har.

* 1 Tim. 6, 8.

12. Jeg forstaaer baade at være fornedret, og jeg forstaaer at have Overflod; i Alt og hvert er jeg vel erfaren, baade i at mættes og at * hungre, baade i at have Overflod og at fattes.

* 1 Cor. 4, 11

13. Jeg * formaaer Alt i Christus, som gjør mig stærk.

* Marc. 9, 23.

14. Dog gjorde I vel, at I * deeltoge i min Trængsel.

* c. 1, 7.

15. Men I vide det og selv, Philippenser! at ved Evangeliums Begyndelse, der jeg drog ud fra Macedonien, har ingen Menighed havt Regning med mig over Givet og Modtaget, uden I alene.

16. Thi ogsaa i Thessalonika sendte I mig een Gang, ja to Gange, hvad jeg behøvede.

17. Ikke at * jeg attraaer Gaven, men jeg attraaer den Frugt, som kan vorde † overflødig til Eders Fordeel.

* Rom. 15, 28. † 2 Cor. 9, 6. 12.

18. Nu har jeg fuldkommen nok og overflødigt; jeg fik rigeligen, der jeg annammede af * Epaphroditus det fra Eder, en † velbehagelig Lugt, et antaget ** Offer, tækkeligt for Gud.

* c. 2, 25. † Eph. 5, 2
** Rom. 12, 1. 1 Petr. 2, 5.

19. Men min * Gud skal fuldeligen give Eder Alt, hvad I behøve, efter sin Rigdom, i Herlighed, i Christus Jesus.

* 2 Cor. 9, 8.

20. Ham, vor * Gud og Fader

være Ære i al Evighed! Amen.
* 1 Petr. 4, 11.

21. Hilser hver Hellig i Christus Jesus.

22. De Brødre, som ere hos mig, * hilse Eder. Alle Hellige hilse Eder, men meest de af Keiserens Huus.
* 2 Cor. 13, 12.

23. Vor * Herres Jesu Christi Naade være med Eder alle. Amen.
* 1 Cor. 16, 23.

St. Paulus' Brev til de Colossenser.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker de Colossenser Naade, 1. 2. 2) Takker Gud for deres gode Tilstand, 3—8. 3) Beder for deres Fremgang, 9—14. 4) Taler om Christi Person og Forligelsesembede, 15—20. 5) Om deres Forligelse ved Christus, i hvis Naade de skulle blive bestandige, hvorpaa Paulus arbeider, 21—29.

Paulus, * Jesu Christi Apostel ved Guds Villie, og Broderen Timotheus,
* 2 Cor. 1, 1.

2. til de * Hellige i Colossen, de troende Brødre i Christus: † Naade være med Eder og Fred fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus!
* Rom 1, 7. † 1 Cor. 1, 3.

3. Vi * takke Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, i det vi altid bede for Eder,
* Eph. 1, 15 fg.

4. da vi have * hørt om Eders Tro i Christus Jesus og Eders Kjærlighed til alle Hellige,
* Philem. v. 5.

5. for det * Haab, som Eder er henlagt i Himlene, om hvilket I have allerede hørt i Evangeliums † Sandheds Ord,
* 1 Petr. 1, 4. † Eph. 1, 13.

6. hvilket er kommet til Eder, som og i den * ganske Verden, og er † frugtbringende, ligesom og iblandt Eder fra den Dag, I hørte og erkjendte Guds Naade i Sandhed;
* v. 23. Rom. 10, 18. † Ap. G. 6, 7. c. 12, 24.

7. ligesom I og have lært af * Epaphras, vor elskelige Medarbeider, hvilken er en tro Christi Tjener for Eder,
* c. 4, 12.

8. som ogsaa gav os Eders Kjærlighed i Aanden tilkjende.

9. Derfor aflade vi og ikke fra den Dag, vi hørte det, at bede for Eder og begjere, at I maatte * fyldes med hans Villies Erkjendelse i al Viisdom og aandelig Forstand,
* 1 Cor. 1, 5. Eph. 5, 10.

10. at I kunne * omgaaes værdeligen for Herren til al Behagelighed, og være † frugtbare paa al god Gjerning, og ** voxe til Guds Erkjendelse;
* Eph. 4, 1. 1 Thess. 2, 12. † Joh. 15, 16. Phil. 1, 11. ** 2 Petr. 3, 18.

11. * styrkede med al Styrke efter hans Herligheds Kraft til al † Taalmodighed og Langmodighed med Glæde;
* 1 Cor. 16, 13. Eph. 1, 19. c. 3, 16. † c. 4, 2.

12. takkende Faderen, som gjorde os * dygtige til de Helliges † Arvedeel i Lyset,

* 2 Cor. 3, 6. † Ap. G. 26, 18.

13. som friede os af * Mørkets Magt, og oversatte os i sin † elskelige Søns Rige,

* Eph. 2, 2. c 6, 12. Hebr. 2, 14. † Matt. 3, 17. 1 Thess. 2, 12. 2 Petr. 1, 17.

14. i hvem vi have * Forløsning ved hans † Blod, nemlig Syndernes Forladelse;

* Eph. 1, 7. † Ap. G. 20, 28 1 Petr. 1, 19.

15. hvilken er den usynlige Guds * Billede, al Skabningens † Førstefødte; * Joh. 14, 9. Phil 2, 6. Hebr 1 3. † Rom. 8, 29.

16. thi * ved ham ere alle Ting skabte, de i Himlene og de paa Jorden, de synlige og usynlige, være sig Throner eller † Herredømmer eller Fyrstendømmer eller Magter, alle Ting ere skabte ved ham og ** til ham;

* Ps. 33, 6. Joh. 1, 3 Hebr. 1, 2. † Rom. 8, 38. Eph. 1, 21. ** Rom. 11, 36.

17. og han er for alle Ting, og alle Ting bestaae ved ham;

18. og han er Legemets * Hoved, nemlig Menighedens; han er Begyndelsen, den † Førstefødte af de Døde, at han skal være den Ypperste iblandt Alle; * Eph. 1, 22. † 1 Cor. 15, 20.

19. thi i ham behagede det Faderen, at al * Fylde skulde boe, * Joh. 1, 16. Col. 2, 9.

20. og ved ham at * forlige alle Ting, være sig de paa Jorden eller de i Himlene, med sig, idet han gjorde † Fred formedelst hans Korses Blod, ved ham. * Rom. 5, 10. 2 Cor. 5, 18. 19. Eph. 1, 10. c. 2, 16. † Ap. G. 10, 36. Col. 2, 14.

21. Ogsaa Eder, som fordum vare * fremmede og † fjendske af Sindelag i onde Gjerninger,

* Eph. 2, 12. † Rom. 8, 7.

22. har han dog nu forligt i sit * kjødelige Legeme ved Døden, † for at fremstille Eder hellige og ulastelige og ustraffelige for sit Aasyn; * Eph. 2, 15. 1 Petr. 3, 18. † Luc. 1, 75. Eph. 1, 4.

23. saafremt I ellers forblive grundfæstede og * stadige i Troen, og ikke lade Eder rokke fra det Evangeliums Haab, hvilket I have hørt, hvilket er prædiket for † al Skabningen under Himmelen, hvis Tjener jeg Paulus er bleven.

* 1 Cor. 15, 58. † Marc. 16, 15.

24. Nu * glæder jeg mig i mine † Lidelser for Eder, og opfylder det, som fattes i Christi Trængsler, i mit Kjød, for hans ** Legeme, som er Menigheden, * 2 Cor. 7, 4. † Col. 1, 6. 8. c. 4, 10. 2 Tim. 1, 8. 10. ** 1 Cor. 12, 27. Eph. 1, 23.

25. hvis * Tjener jeg er bleven efter det Guds Embede, som er mig givet hos Eder, rigeligen at prædike Guds Ord, * Eph. 3, 2. 7.

26. * den Hemmelighed, der var skjult fra alle Tider og Slægter, men nu er † aabenbaret for hans Hellige,

* Eph. 1, 9. c. 3, 9. † Rom 16. 26. 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 3.

27. hvem Gud * vilde tilkjendegive, hvor stor denne

Hemmeligheds herlige Rigdom er iblandt Hedningerne, hvilken er Christus † iblandt Eder, det Herlighedens ** Haab.

* Rom. 9, 23. c. 16, 26. † 2 Cor. 13, 5. ** 1 Tim. 1, 1.

28. Ham forkynde vi, idet vi paaminde * hvert Menneske, og lære hvert Menneske i al Viisdom, at vi kunne † fremstille hvert Menneske ** fuldkommen i Christus Jesus;

* Joh. 1, 7. † 2 Cor. 11, 2 ** Col 2, 10.

29. hvortil jeg og * arbeider, stridende ved hans † Kraft, som virker mægtigen i mig.

* 1 Cor. 15, 10. 2 Tim. 4, 7. † Phil. 3, 21.

2. Capitel.

1) Paulus har stor Kamp for deres Forfremmelse i Christi Kundskab, 1—3. 2) De skulle ei lade sig forføre, men blive i Christus, i hvem al Fuldkommenhed er at finde, 4—10. 3) I ham vare de aandeligen omskaarne, levendegjorte, friede fra den ceremonialske Lov, 11—17. 4) Derfor skulle de ei lade sig afdrage fra Christus ved hykkelske Lærere, 18—23.

Thi jeg vil, I skulle vide, hvor stor en * Kamp jeg har for Eder, og for dem i † Laodicea, og saa Mange, som ikke have seet min Person i Kjødet,

* Phil. 1, 30. c. 4, 3. † Col. 4, 13. 16.

2. at deres Hjerter maatte opmuntres, idet de sammenføies i Kjærlighed og til den fuldvisse Indsigts hele * Rigdom, til † Erkjendelse af Guds Faderens og Christi Hemmelighed,

* 1 Cor. 1, 5. Phil. 1, 9. † Joh. 17, 3.

3. i hvem alle Viisdommens og Kundskabens Skatte ere skjulte.

4. Men dette siger jeg, paa det Ingen skal * bedrage Eder med lokkende Tale.

* Eph. 5, 6. Col. 2, 18.

5. Thi om jeg endog er fraværende med * Legemet, saa er jeg dog hos Eder i Aanden, og glæder mig, idet jeg seer Eders † Orden og ** Fastheden af Eders Tro paa Christus.

* 1 Cor. 5, 3. † c. 14, 40. ** Col. 1, 23.

6. Derfor, ligesom I have * antaget Christus Jesus, Herren, saa omgaaes i ham,

* 1 Thess. 4, 1.

7. rodfæstede og * opbygte i ham, og stadfæstede i Troen, ligesom I ere lærte, voxende i den med † Taksigelse.

* Eph. 2, 22. † Col. 3, 15. 1 Thess. 5, 18.

8. Seer til, at ikke Nogen gjør Eder til Rov ved verdslig Viisdom og tomt Bedrageri, efter * Menneskers Sætninger, efter † Verdens Børnelærdom, og ikke efter Christus;

* Matt. 15, 9. † Gal. 4, 3. 9.

9. thi * i ham boer al Guddommens Fylde legemligen.

* Joh. 1, 14. c. 14, 10 fg. c. 16, 15. Col. 1, 19.

10. Og I * have al Fylde i ham, som er † Hovedet for al Fyrstendømme og Magt.

* Joh. 1, 16. † Eph. 1, 21.

11. I ham ere I og omskaarne med en * Omskærelse, som ikke er gjort med Hænder, ved † Afførelse af det syndige Legeme i Kjødet, ved Christi Omskærelse,

5 Mos. 10, 16 Jer. 4, 4. † Rom. 6, 6. Eph. 4, 22.

12. * begravne med ham i

Daaben; i ham ere I og medopreiste formedelst † Troen paa Guds Kraft, som opreiste ham fra de Døde. * Rom. 6, 4. Gal. 3, 27. † Eph. 1, 19. c. 3, 7.

13. Ogsaa Eder, som vare * døde i Overtrædelserne og i Eders Kjøds Forhud, gjorde han levende tilligemed ham, i det han † tilgav Eder alle Overtrædelserne, * Eph. 2, 1. 5. 14. † Luc. 7, 42. 47.

14. og udslettede den Haandskrift, som os angik, med dens * Anordninger, hvilken var os imod, og borttog den, idet han naglede den † til Korset, * Eph. 2, 15. † 1 Petr. 2, 24.

15. og * afvæbnede Fyrstendømmer og Magter og viste dem aabenbarligen til Skue, der han førte dem i Triumf ved ham. * Joh. 12, 31.

16. Derfor dømme Ingen Eder i * Mad eller i Drikke, eller i Henseende til Høitider eller Nymaaner eller Sabbater, * Rom. 14, 2. 3.

17. hvilket er en * Skygge af det, som skulde komme, men Legemet er Christi. * Hebr. 8, 5. c. 10, 1.

18. * Lader Ingen tage Klenodiet fra Eder, som finder Behag i Ydmygelse og Engles Dyrkelse, indladende sig i Ting, som han ikke har seet, forfængeligen opblæst af sit kjødelige Sind, * Jer. 29, 8. Marc. 13, 5. Eph. 5, 6. 2 Thess. 2, 3.

19. og ikke holdende fast ved * Hovedet, af hvilket det ganske Legeme, understøttet og sammen føiet ved Ledemod og Baand, voxer en guddommelig Væxt. * Eph. 4, 15. 16.

20. Dersom I da ere * afdøde med Christus fra Verdens Børnelærdom, hvi besværes I da med Anordninger, som de, der leve i Verden: * Rom. 6, 3. 5. c. 7, 4. Gal. 2, 19. c. 4, 3. 9.

21. rør ikke, smag ikke, tag ikke derpaa! * 1 Tim. 4, 1. 4.

22. hvilket alt er til Fordærvelse, naar det bruges efter * Menneskenes Bud og Lærdomme; * Tit. 1, 14.

23. hvilket vel har Skin af Viisdom i selvgjort Dyrkelse og Ydmygelse, og idet Legemet ikke spares, og ikke * holdes i Ære, til Kjødets Mættelse. * 1 Tim. 5, 23.

3. Capitel.

1) De skulle søge det, som er oventil, hvor Christus, deres Liv, er; døde de fordiske Lemmer, afføre det gamle, iføre det nye Menneske, 1—11. 2) Særdeles beflitte sig paa inderlig Barmhjertighed og Kjærlighed; gjøre alle Ting efter Christi Ord og i Jesu Navn, 12—17. 3) Hustruers, Mænds, Børns, Fædres, Tjeneres og Herrers Pligter, 18—25. c. 4, 1.

Ere I altsaa * opreiste med Christus, da søger det, som er oventil, hvor Christus † sidder hos Guds høire Haand. * Rom. 6, 5. Eph. 2, 6. † c. 1, 20.

2. * Tragter efter det, som er oventil, ikke efter det, som er paa Jorden. * Matt. 6, 33. 1 Petr. 2, 24.

3. Thi I ere døde, og Eders * Liv er skjult med Christus i Gud. * 2 Cor. 5, 7. Gal. 2, 20.

4. Naar * Christus, vort Liv, aabenbares, da skulle ogsaa I aabenbares med ham † i Herlighed.

* Phil. 1, 21. c. 3, 21. † 1 Cor. 15, 43.

5. * Døder derfor Eders jordiske Lemmer, † Horeri, Ureenhed, Blødagtighed, ond Lyst og ** Gjerrighed, som er en Afgudsdyrkelse;

* Matt. 18, 8. Rom. 6, 13. † Eph. 5, 3. 1 Thess. 4, 5. ** Eph 5, 5.

6. for * hvis Skyld Guds Vrede kommer over Vantroens Børn,

* 1 Cor. 6, 10. Gal. 5, 19. Eph. 5, 6.

7. blandt hvilke I ogsaa * fordum vandrede, da I levede derudi.

* Rom. 6, 19. 20. c. 7, 5. 1 Cor. 6, 11. Tit. 3, 3.

8. Men nu * aflægger ogsaa I alle disse Ting, Vrede, Hidsighed, Ondskab, Bespottelse, slem Snak af Eders Mund.

* 2 Cor. 7, 1. Eph. 4, 22. Jak. 1, 21. 1 Petr. 2, 1.

9. * Lyver ikke mod hverandre, † I som havt afført det gamle Menneske med dets Gjerninger;

* Sach. 8, 16. † Col. 2, 11.

10. og ifører * det nye, som fornyes til Erkjendelse efter hans Billede, som skabte det,

* Eph. 4, 23. 24.

11. hvor der * ikke er Forskjel paa Græker og Jøde, † Omskærelse og Forhud, ** Barbar, Scythe, Træl, Fri, men Christus er †† Alt og i Alle.

* Rom. 10, 12. Gal 3, 28. † c. 5, 6. ** 1 Cor. 14, 11. †† Eph. 1, 10.

12. Saa ifører Eder da, som Guds * Udvalgte, Hellige og Elskte, inderlig Barmhjertighed, † Godhed, Ydmyghed, Sagtmodighed, Langmodighed,

* 1 Thess. 1, 4. 1 Petr. 2, 9. † Matt. 11, 29 Gal 5, 22.

13. saa I * fordrage hverandre og † tilgive hverandre, dersom Nogen har Klagemaal imod Nogen; ligesom og Christus tilgav Eder, saaledes og I.

* Eph 4, 2. † v. 32. Matt 6, 14.

14. Men fremfor alt dette iører Eder * Kjærligheden, thi denne er † Fuldkommenhedens Baand.

* Joh 13, 34. c. 15, 12. † Eph. 4, 3. Col 2, 2.

15. Og Guds * Fred seire i Eders Hjerter, til hvilken I og ere kaldte i eet Legeme; og værer † taknemmelige.

* Phil. 4, 7. † Col 2, 7.

16. Lader Christi Ord boe rigeligen iblandt Eder i al Viisdom, saa I lære og paaminde hverandre med * Psalmer og Lovsange og aandelige Viser, idet I synge yndeligen i Eders Hjerte for Herren.

* 1 Cor. 14, 26. Eph. 5, 19.

17. Og * Alt, hvad I gjøre i Ord eller i Handling, det gjører alt i den Herres Jesu Navn, † takkende Gud og Faderen formedelst ham.

* 1 Cor 10, 31. † Eph 5, 20 1 Thess 5, 18.

18. I * Hustruer! værer Eders egne Mænd underdanige, som det sømmer sig i Herren.

* 1 Mos. 3, 16 1 Cor. 14 34 Eph. 5, 22.

19. I * Mænd! elsker Eders Hustruer, og værer ikke bittre imod dem.

* Eph. 5, 25.

20. I * Børn! værer Forældrene lydige i alle Ting, thi dette er velbehageligt for Herren. * Eph. 6, 1.
21. I Fædre! * opirrer ikke Eders Børn, paa det de ikke skulle tabe Modet. * Eph. 6, 4.
22. I * Tjenere! værer Eders timelige Herrer lydige i alle Ting, ikke med Dientjeneste, som de, der ville tækkes Menneskene, men i Hjertets Eenfoldighed, frygtende Gud. * Eph. 6, 5. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 9.
23. Og Alt, hvad I foretage Eder, det gjører af Hjertet, * som for Herren, og ikke som for Menneskene, * Eph. 6, 7.
24. vidende, at I skulle faae Arvedelen til Vederlag af Herren; thi I tjene den Herre Christus.
25. Men hvo som gjør Uret, skal * faae Vederlag for hvad han gjorde Uret; og der er ikke † Persons Anseelse. * 2 Cor. 5, 10. † Ap. G. 10, 34. Rom. 2, 11.
Cap. 4, 1. I * Herrer! beviser † Tjenerne hvad Ret og billigt er, vidende, at I og have en Herre i Himlene. * Eph. 6, 9. † Job 31, 13. Jer. 34, 14. Philem. v. 16.

4. Capitel.

1) De skulle være bestandige i Bønnen, og bede for Paulus, 2—4, være forsigtige i Omgængelse og Tale, 5. 6. 2) Tychicus og Onesimus skulle berette dem, hvorledes det gik Paulus, 7—9. 3) Adskillige lade dem hilse; de skulle hilse Adskillige, 10—15. 4) Dette Brev skal ogsaa læses af de Laodiceenser; Archippus skal give Agt paa sit Embede; Slutningsønske. 16—18.

2. * Bliver varagtige i Bønnen, og vaager i samme med Taksigelse; * Luc. 18, 1. Rom. 12, 12.
3. og * beder tillige ogsaa for os, at Gud vilde oplade os Ordets † Dør til at forkynde Christi ** Hemmelighed, for hvis Skyld jeg og er bunden, * Eph. 6, 19. 1 Thesſ. 5, 25. 2 Thesſ. 3, 1. Hebr. 13, 18. † 2 Cor. 2, 12. ** 1 Cor. 4, 1.
4. at jeg kan * aabenbare den, som mig bør at tale. * Tit. 1, 3.
5. * Omgaaes viseligen med dem, som ere udenfor, saa I † kjøbe den beleilige Tid. * Eph. 5, 15. 1 Thesſ. 4, 12. † Eph. 5, 16.
6. Eders * Tale være altid yndelig, krydret † med Salt, saa I vide, hvorledes det bør Eder at svare Enhver. * Eph. 4, 29. Col. 3, 16. † Marc. 9, 50.
7. Hvorledes * det gaaer mig, skal Tychicus, den elskelige Broder og troe Tjener og Medarbeider i Herren, kundgjøre Eder altsammen, * Eph. 6, 21 fg.
8. hvilken jeg sendte til Eder, just for at han skal forfare, hvorledes det har sig med Eder, og trøste Eders Hjerter;
9. tilligemed * Onesimus, den troe og elskelige Broder, som er fra Eders By; hvorledes det har sig her med alle Ting, skulle de kundgjøre Eder. * Philem. v. 10.
10. * Aristarchus, min Medfangne, hilser Eder, og † Marcus, Barnabas' Søskendebarn, om hvem I have faaet Befalinger; dersom han kommer

til Eder, da annammer ham;
* Ap. G. 19, 29.
Philem. v. 24. † Ap. G. 15, 37—39. 2 Tim. 4, 11.
11. og Jesus, som kaldes Justus, hvilke ere af * Omskærelsen, disse de eneste Medarbeidere til Guds Rige, som ere blevne mig en Trøst.
* Ap. G. 11, 2.
12. * Epaphras hilser Eder, han som er fra Eders By, en Christi Tjener, som altid † strider for Eder i sine Bønner, at I maatte staae fuldkomne og fuldendte efter al Guds Villie.
* c. 1, 7. † Rom. 15, 30.
13. Thi jeg * vidner med ham, at han har stor Nidkjærhed for Eder, og dem i Laodicea, og dem i Hierapolis. * Rom. 10, 2.
14. * Lucas, Lægen, den Elskelige, hilser Eder, og Demas.
* 2 Tim. 4, 10. 11. Philem. v. 24.
15. Hilser Brødrene i Laodicea, og Nymphas, og * Menigheden i hans Huus. * Rom. 16, 5.
16. Og naar dette Brev er læst hos Eder, da sørger for, at det ogsaa bliver læst i de Laodicensers Menighed, og at I ogsaa læse det Brev fra Laodicea.
17. Og siger * Archippus: giv Agt paa den Tjeneste, som du har annammet i Herren, at du fuldbyrder den. * Philem. v. 2.
18. * Hilsen med min, Paulus', Haand. † Kommer mine Baand ihu. ** Naaden være med Eder. Amen.
* 1 Cor. 16, 21. † Hebr. 13, 3. ** 1 Tim. 6, 21.

St. Paulus' første Brev til de Thessaloniker.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker de Thessaloniker Naade, og takker Gud for dem, 1. 2. 2) Han berømmer deres gode Tilstand i Tro, Kjærlighed og Taalmodighed, 3—10.

Paulus og * Silvanus og Timotheus, til de Thessalonikers Menighed i Gud Fader og den Herre Jesus Christus: † Naade være med Eder og Fred, fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus!
* 2 Thess. 1, 1. † Rom. 1, 7 fg.
2. Vi * takke Gud altid for Eder alle, idet vi komme Eder ihu i vore Bønner,
* Rom. 1, 8. 9. 2 Thess. 1, 3 fg.
3. tænkende uafladeligen paa Eders Gjerning i Troen, og Eders * Arbeide i Kjærligheden, og Eders † Bestandighed i Haabet til vor Herre Jesus Christus, for vor Guds og Faders Aasyn,
* Hebr. 6, 10. † Col. 1, 27.
4. efterdi vi vide, af Gud elskte Brødre, Eders * Udvælgelse. * 2 Thess. 2, 13.
5. Thi vort Evangelium hos Eder var ikke i Ord alene, men ogsaa i * Kraft, og i den Hellig Aand, og i fuld Overbeviisning, ligesom I og vide, hvorledes vi have været iblandt Eder, til Eders Bedste.
* 1 Cor. 2, 5. c. 4, 20. 1 Thess. 2, 13.

6. Og I ere blevne vore * Efterfølgere, ja Herrens, idet I annammede Ordet under megen Trængsel med † Glæde i den Hellig Aand,

* 1 Cor. 4, 16. c. 11, 1. Phil. 3, 17. † Ap. G. 5, 41. Hebr. 10, 34.

7. saa at I ere blevne Mønstre for alle de Troende i * Macedonien og Achaia; * c. 4, 10.

8. thi fra Eder er Herrens Ord lydeligen hørt, ikke alene i Macedonien og Achaia, men Eders Tro til Gud er og bleven kundbar allevegne, saa at vi ikke have behov at tale derom;

9. thi de forkynde selv, hvilken * Indgang vi fandt hos Eder, og hvorledes I † vendte Eder til Gud fra Afguderne, at ** tjene den levende og sande Gud, * c. 2, 1. † Ap G. 26, 18. 1 Cor 12, 2. ** Hebr. 9, 14.

10. og at * forvente hans Søn fra Himlene, hvilken han † opreiste fra de Døde, Jesus, som os frier fra ** den tilkommende Vrede.

* Ap. G. 1, 11. Phil. 3, 20. Aab. 1, 7. † Ap. G. 2, 24. ** Matt. 3. 7. Rom. 2, 5.

2. Capitel.

1) Han taler om sit Forhold iblandt dem, 1—12. 2) Takker atter Gud for dem, berømmer dem, og taler om sin Længsel efter at komme til dem, 13—20.

I vide selv, Brødre! at vor * Indgang hos Eder ikke var i Forfængelighed; * c. 1, 5. 9.

2. men forud * mishandlede og forhaanede, som I vide, i Philippi, vare vi alligevel † frimodige i vor Gud til at tale Guds Evangelium hos Eder under ** megen Kamp.

* Ap. G. 16, 22. † 2 Cor. 12, 10. ** Phil. 1, 30.

3. Thi vor * Formaning er ikke af Vildfarelse, ikke heller af † ureen Hensigt, ei heller med Svig; * 2 Cor. 7, 2. † 1 Thess. 4, 7.

4. men ligesom vi ere fundne værdige af Gud til at * betroes Evangelium, saaledes tale vi, ikke som vi vilde † behage Menneskene, men Gud, som ** prøver vore Hjerter.

* Gal. 2, 7. 1 Tim. 1, 11. † Gal. 1, 10. ** 1 Krøn. 28, 9. c. 29, 17.

5. Thi hverken omgikkes vi med smigrende Ord, som I vide, ei heller med Paaskud * for Gjerrighed; † Gud er Vidne. * Ap. G. 20, 33. † Rom. 1, 9. 2 Cor. 1, 23 fg.

6. Vi søgte og ikke * Ære af Mennesker, hverken af Eder eller af Andre, enddog vi kunde have været Eder til † Byrde som Christi Apostler;

* Joh. 5, 41. 44. † 1 Cor. 9, 12. 2 Cor. 11, 9. 12.

7. men vi omgikkes mildt med Eder. Som en Amme pleier sine Børn,

8. saaledes ere vi, af inderlig Kjærlighed til Eder, villige til at dele med Eder, ikke alene Guds Evangelium, men ogsaa * vort eget Liv, fordi I ere blevne os elskelige.

* 2 Cor. 12, 15.

9. I erindre jo, Brødre! vort * Arbeide og vor Møie; thi Nat og Dag arbeidende, for ikke at være Nogen af Eder til

Byrde, † prædikede vi dog Guds Evangelium iblandt Eder.

* Ap. G. 20, 34. 1 Cor. 4, 12. 2 Thesſ. 3, 8. † 1 Cor. 9, 16

10. I ere Vidner og Gud, hvor helligen og retfærdeligen og * ustraffeligen vi omgikkes med Eder, I Troende;

* 1 Tim. 3. 2.

11. ligesom I vide, hvorledes vi formanede og trøstede Eder, * enhver især som en Fader † sine Børn,

* Ap. G. 20, 20. 31. † 1 Thesſ. 2, 7.

12. og vidnede, at I skulde * omgaaes værdeligen for Gud, som † kaldte Eder til sit Rige og sin Herlighed.

* 1 Mos. 17, 1. Eph 4, 1. 2 Thesſ. 1, 11. † 1 Petr. 5. 10.

13. Derfor takke vi og Gud uafladeligen, at, da I annammede det Guds Ord, som I hørte af os, * antoge I ikke Menneskers Ord, men (som det sandeligen er) Guds Ord, hvilket og † kraftelig teer sig i Eder, som troe.

* Matt. 10, 40. Gal. 4, 14. † 1 Cor. 2, 5. 1 Thesſ. 1, 5.

14. Thi I, Brødre! ere blevne Efterfølgere af de Guds Menigheder, som ere i Judæa i Christus Jesus, idet I * ogsaa have lidt det Samme af Eders Frænder, som de af Jøderne;

* Ap G. 17, 5. 13. Hebr. 10, 34.

15. hvilke baade * ihjelsloge den Herre Jesus og deres egne † Propheter, og have forfulgt os, og behage Gud ikke, og ere alle Mennesker imod,

* Ap. G. 2, 23. † Matt. 23, 34.

16. og * formene os at tale til Hedningerne til deres Frelse, saa at de † opfylde deres Synders Maal altid; men Vreden kommer over dem til Fuldendelse.

* Ap. G. 13, 50. c. 14, 5. 19. c. 17, 5. 13. † Matt 23, 32.

17. Men vi, Brødre! som en stakket Tid have været skilte fra Eder med Legemet, ikke med Hjertet, vi have gjort os desmere Flid for at see Eders Ansigt, med megen * Forlængsel.

* Rom 1, 11. 1 Thesſ. 3, 6.

18. Derfor have vi * villet komme til Eder (nemlig jeg Paulus) een Gang, ja to Gange, men Satanas har forhindret os.

* Rom. 15 22

19. Thi * hvo er vort Haab eller vor Glæde eller vor Æres Krone? mon ikke ogsaa I, for vor Herre Jesus Christus i hans Tilkommelse?

* Phil. 4, 1. 2 Thesſ. 1, 4.

20. I ere jo vor Ære og Glæde.

3. Capitel.

1) Af Omhyggelighed for dem havde han sendt Timotheus til dem, 1—5. 2) Han glæder sig nu, og takker Gud for deres Bestandighed, 6—9. 3) Ønsker selv at komme til dem og beder for dem, 10—13.

Derfor, efterdi vi ikke længere kunde udholde det, besluttede vi at lades alene tilbage i Athenen;

2. og vi sendte * Timotheus, vor Broder og Guds Tjener og vor † Medarbeider i Christi Evangelium, for at styrke Eder og ** formane Eder om Eders Tro,

* Ap. G 17, 14. 15. Phil. 2, 19. † Rom. 16, 21. ** Col. 4, 8.

3. at ikke Nogen skulde blive

*vankelmodig i disse Trængsler; thi I vide selv, at † vi ere dertil bestemte. * Eph. 3, 13. Phil 1, 14. † Ap. G. 14, 22. 2 Tim. 3, 12.

4. Thi ogsaa * der vi vare hos Eder, sagde vi Eder det forud, at † vi skulde lide Trængsler, som og er skeet, og I vide. * Joh. 14, 25. 29. Ap. G. 17, 1. † 1 Petr. 4, 13.

5. Hvorfor og jeg, der jeg ikke længere kunde udholde det, sendte ham for at * erfare Eders Tro, om † Fristeren ikke maaskee skulde have fristet Eder, og vort Arbeide blive forgjeves. * Col. 4, 8. † Matt. 4, 3. 1 Cor. 7, 5.

6. Men nu, der Timotheus er kommen til os fra Eder og har forkyndt os til Glæde Eders Tro og Kjærlighed, og at I altid tænke paa os til det Bedste og forlænges efter at see os, * ligesom og vi Eder! * c. 2, 17.

7. saa ere vi derved, Brødre! trøstede ved Eder i al vor Trængsel og Nød formedelst Eders Tro.

8. Thi nu leve vi, efterdi I staae fast i Herren.

9. Med hvad Tak kunne vi og gjengjælde Gud for Eder, for al den Glæde, med hvilken vi glæde os over Eder for vor Gud,

10. idet vi * Nat og Dag indstændigen bede, at vi maatte see Eders Ansigt og raade Bod paa Eders Troes Mangler? * Rom 1, 10. 1 Thess. 2, 17.

11. Men vor Gud og Fader selv og vor Herre Jesus Christus styre vor Vei til Eder!

12. Og Eder forfremme og *overflødiggjøre Herren i Kjærligheden til hverandre og til Alle, ligesom og vi have den til Eder, * c. 4, 9. 1 Petr. 1, 22. c. 4, 8.

13. paa det Eders Hjerter maae * styrkes, at være † ustraffelige i Hellighed for Gud og vor Fader, ** i vor Herres Jesu Christi Tilkommelse med alle hans Hellige. * 2 Thess. 2, 17. † Eph. 1, 4. Col. 1, 22. Aab. 14, 5. ** 1 Cor. 1, 8. Phil. 1, 10.

4. Capitel.

1) Han formaner dem til at fare fort i Helliggjørelse, 1—8 2) I Broderkjærlighed, 9. 10; og at tage vare paa deres egen Gjerning, 11. 12. 3) Taler om Opstandelsen, 13—18.

Iøvrigt, Brødre! bede og * formane vi Eder i den Herre Jesus, at ligesom I have lært af os, hvorledes det bør Eder at † omgaaes og tækkes Gud, I derudi maatte ydermere tiltage. * 2 Thess 3, 12. † Gal. 5, 16 Phil. 1. 27.

2. I vide jo, hvordanne Bud vi gave Eder * formedelst den Herre Jesus. * 2 Cor 5, 20.

3. Thi dette er * Guds Villie, Eders Helliggjørelse, at I skulle † skye Horeri; * Rom. 12, 2. Eph. 5, 17. † 1 Cor. 6, 15. 18.

4. at hver af Eder veed at besidde * sit Legeme i Hellighed og Ære, * 1 Cor 6, 13. 15.

5. ikke i * Begjerligheds Brynde som Hedningerne, † der ikke kjende Gud; * Col. 3, 5. † 1 Cor. 15, 34. Eph. 2, 12. c. 4, 17. 18.

6. at Ingen skal undertrykke eller * forfordele sin Broder i

nogen Handel; thi Herren er Hævner over alt Saadant, † som vi og forud have sagt og vidnet for Eder.

* 1 Cor 6, 8. † Gal 5, 21.

7. Thi Gud kaldte os * ikke til Ureenhed, men til Helliggjørelse.

* Joh 17, 19. 1 Cor 1, 2.

8. Hvorfore da, hvo som * foragter dette, han foragter ikke et Menneske, men Gud, som og gav † sin Hellig Aand i os.

* Luc 10, 16. † 1 Cor. 7, 40.

9. Men om * Broderkjærlighed have I ikke behov, at jeg skal skrive Eder til; thi I ere selv † lærte af Gud at elske ** hverandre;

* c. 3, 12. 2 Petr. 1, 7. † Es. 54, 13.
** Joh 13, 34 c. 15, 12 1 Joh 3, 11 fg.

10. ja, I gjøre endog det Samme mod alle Brødrene, som ere i hele Macedonien; men vi formane Eder, Brødre! ydermere at tiltage,

11. og at søge Ære i at leve stille, og varetage Hver sin Gjerning, og * arbeide med Eders egne Hænder, saasom vi have budet Eder, * 2 Thess 3, 8. 12.

12. paa det I maa omgaaes * sømmeligen med dem, † som ere udenfor, og ikke trænge til Nogen.

* Rom. 13, 13. † Col 4, 5. 1 Petr. 2, 12.

13. Men jeg vil ikke, at I skulle være uvidende, Brødre! om de Hensovede, paa det I ikke skulle sørge som de Andre, der ikke have Haab.

14. Thi dersom vi troe, at * Jesus er død og opstanden, da skal og Gud saaledes føre de Hensovede ved Jesus frem med ham. * Rom 14, 9. 2 Cor. 5, 15.

15. Thi dette sige vi Eder som * Herrens Ord, at vi, † som leve, som overblive til Herrens Tilkommelse, vi skulle ikke komme forud for de Hensovede.

* 1 Cor 7, 10. † c 15, 23. 51. 52.

16. Thi * Herren selv skal komme ned af Himmelen med et Anskrig, med Overengels Røst og med Guds † Basune, og de Døde i Christus skulle opstaae først; * Matt. 24, 30. 31.

2 Thess. 1, 7. 10. † 1 Cor. 15, 52.

17. derefter skulle vi, som leve, som overblive, * rykkes tillige med dem hen † i Skyerne, til at møde Herren i Luften; og saaledes skulle vi ** altid være med Herren.

* Aab. 11, 12. † Ap. G. 1. 9-11.
** Joh. 14, 3. c. 17, 24. 2 Cor. 5, 8.

18. Saa * trøster hverandre med disse Ord! * 2 Cor. 13, 11

5. Capitel.

1) Christi Tilkommelses Tid er skjult; derfor skulle de altid vaage og være vel bevæbnede. 1—10. 2) De skulle formane hverandre, elske deres Lærere, opbygge hverandre, 11—14. 3) Paulus opmuntrer til andre Dyder, og ønsker, at Gud vilde hellige dem aldeles, 15—24. 4) De skulle bede for ham, hilse Brødrene, lade Alle læse Brevet; han ønsker dem Naade, 25—28.

Men om Tid og Stund, Brødre! have I ikke behov, at Eder tilskrives;

2. thi I vide selv grant, at Herrens Dag kommer som en * Tyv om Natten.

* Luc. 12, 39. 2 Petr. 3, 10.

3. Thi naar de sige: * Fred

og Tryghed! da skal Fordær-
velsen † hasteligen staae over
dem, ligesom Veerne over den
Frugtsommelige, og de skulle
ingenlunde undfly.
* Jer. 6, 14. c. 8, 11. † Luc. 21, 34.
4. Men I, Brødre! I ere
ikke i * Mørket, saa at den Dag
skulde † som en Tyv komme
over Eder. * Eph. 5, 8 † Aab. 16, 15.
5. I ere alle * Lysets Børn
og Dagens Børn, vi ere ikke
Nattens Børn og ei Mørkets.
* Luc. 16, 8. Rom. 13, 12. 13.
6. Derfor lader os ikke * sove
ligesom de † Andre, men lader
os ** vaage og være ædrue.
* Eph. 5, 14. † 1 Thess. 4, 13.
** Luc. 21, 36. 1 Cor. 15, 34.
7. Thi de, som sove, sove om
Natten, og de, som ere drukne,
ere drukne om Natten.
8. Men lader os, som ere
Dagens Børn, være ædrue,
* iførte Troens og Kjærlig-
hedens Pantser, og som en
Hjelm Saliggjørelsens Haab.
* Es. 59, 17. Rom. 13, 12. Eph. 6, 14. 17.
9. Thi Gud bestemte os ikke
til Vrede, men til * at be-
komme Saliggjørelse ved vor
Herre Jesus Christus,
* Rom. 6, 23.
10. som døde for os, at,
enten * vi vaage eller sove,
skulle vi leve tilligemed ham.
* Rom. 14, 8. 9. 2 Cor. 5, 15.
11. * Formaner derfor hver-
andre og opbygger den Ene
den Anden, ligesom I og gjøre.
* Hebr. 10, 24 fg.
12. Men vi bede Eder, Brø-
dre! at * I skjønne paa dem,
som arbeide iblandt Eder og
ere Eders Forstandere i Her-
ren, og paaminde Eder,
* 1 Cor. 16, 16. 18.
Gal. 6, 6. Phil. 2, 29. 1 Tim. 5, 17.
13. og agte dem høiligen i *
Kjærlighed for deres Gjernings
Skyld. Værer fredsommelige
indbyrdes. * 1 Cor. 9, 11.
14. Men vi formane Eder,
Brødre! * paaminder de Uskik-
kelige, trøster de Kleinmodige,
† ophjælper de Skrøbelige,
værer langmodige mod Alle.
* Matt. 18, 15.
2 Thess. 3, 6. 11. † Rom. 14, 1. c. 15, 1.
15. Seer til, at Ingen * be-
taler Nogen Ondt for Ondt;
men † stræber altid efter det
Gode, baade imod hverandre
og imod Alle. * Ordsp. 17, 13.
c. 20, 22. Matt. 5, 39. † Hebr. 12, 14.
16. Værer altid * glade.
* Luc. 10, 20. Rom. 12, 12.
17. * Beder uden Afladelse.
* Luc 18, 1. Col. 4, 2.
18. * Frembærer Taksigelse
i alle Ting; thi dette er Guds
Villie i Christus Jesus til
Eder. * Eph. 5, 20. Col. 2, 7.
19. * Udslukker ikke Aanden.
* Eph. 4, 23. 30.
20. Foragter ikke Prophe-
tier.
21. * Prøver alle Ting; be-
holder det Gode.
* Rom. 2, 18. Phil. 1, 10.
22. * Skyer det Onde under
alle Skikkelser. * Phil. 4, 8.
23. Men han selv, den * Fre-
dens Gud, hellige Eder ganske
og aldeles, og gid Eders ganske
Aand og Sjæl og Legeme maae

bevares † ustraffeligen i vor Herres Jesu Christi Tilkommelse!

* Rom. 15, 33. † 1 Cor. 1, 8. Col. 1, 22.

24. Han er * trofast, som Eder kaldte; han skal og gjøre det.

* 1 Cor. 1, 9. c. 10, 13. 2 Thess. 3, 3

25. Brødre! * beder for os.

* Col. 4, 3.

26. * Hilser alle Brødre med et helligt Kys.

* Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20.

27. Jeg * besværger Eder ved Herren, at I lade dette Brev læse for alle hellige Brødre.

* Col. 4, 16.

28. * Vor Herres Jesu Christi Naade være med Eder. Amen.

* Phil. 4, 23.

St. Paulus' andet Brev til de Thessaloniker.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker de Thessaloniker Naade, og takker Gud for deres Forfremmelse i det Gode, 1—4. 2) Han trøster dem i deres Trængsler, 5—10. 3) og beder for dem, 11. 12.

Paulus og * Silvanus og Timotheus til de Thessalonikers Menighed i Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus:

* 1 Thess. 1, 1.

2. * Naade være med Eder og Fred, fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Christus!

* 1 Cor. 1, 3 fg.

3. Vi ere skyldige altid at * takke Gud for Eder, Brødre! som tilbørligt er, fordi Eders † Tro voxer kraftigen, og Kjærligheden formeres hos Enhver af Eder alle mod hverandre,

* 1 Thess. 1, 2. 2 Thess. 2, 13.
† Luc. 17, 5. Col. 2, 6. Tit. 2, 2.

4. saa at vi selv * rose os af Eder i Guds Menigheder formedelst Eders Taalmodighed og Tro under alle Eders Forfølgelser og Trængsler, som I fordrage,

* 2 Cor. 9, 2. 1 Thess. 2, 19.

5. et Beviis paa Guds retfærdige Dom: at I skulle agtes * værdige til Guds Rige, † for hvilket I og lide;

* Luc. 21, 36. † 1 Thess. 2, 14.

6. efterdi det er * retfærdigt for Gud at gjengjælde dem Trængsel, som trænge Eder,

* Jer. 51, 24. Sach. 2, 12.

7. men Eder, som trænges, Ro med os, i den Herres Jesu * Aabenbarelse af Himmelen med sin Magtes Engle,

* Matt. 25, 31.
1 Thess. 4, 16. 1 Petr. 4, 13.

8. med * Ildslue, naar han bringer Hævn over dem, som ikke kjende Gud, og over dem, som ikke ere vor Herres Jesu Christi † Evangelium lydige,

* 2 Petr. 3, 7. † Rom. 10, 16.

9. hvilke skulle * lide Straf, en evig Fortabelse fra Herrens Ansigt og fra hans Magtes Herlighed,

* Es. 2, 19. Matt. 25, 41.

10. naar han * kommer paa hiin Dag, at herliggjøres i sine Hellige og beundres i dem, som troe; thi vort

Vidnesbyrd er blevet troet hos Eder.

* Ap. G. 1, 11. Col. 3, 4. Aab. 1, 7.

11. Derfor * bede vi ogsaa altid for Eder, at vor Gud vil agte Eder † sit Kald værdige, og med Kraft fuldkomme al ham ** velbehagelig Godhed og Troens Gjerning,

*1 Thess. 5, 17. † c. 2, 12. ** Eph. 1, 5. 11.

12. paa det vor Herres Jesu Christi Navn maa * herliggjøres i Eder, og I udi ham, efter vor Guds og den Herres Jesu Christi Naade. *1 Cor. 1, 31.

2. Capitel.

1) Christi Dag kommer ikke, før Antichristen er kommen, som skal forføre Mange. 1—12. 2) Paulus takker Gud for de Thessaloniker, formaner dem til Bestandighed, og beder for dem, 13—17.

Men vi bede Eder, Brødre! angaaende vor Herres Jesu Christi * Tilkommelse og vor Forsamling til ham,

*1 Thess. 4, 16, 17.

2. at I ikke snarligen lade Eder forvilde i Sindet eller forfærde, hverken ved nogen * Aand eller ved Lære eller ved Brev, som fra os, som var Christi Dag forhaanden.

*1 Joh. 4, 1.

3. * Lader Ingen bedrage Eder i nogen Maade; thi først maa jo Frafaldet komme og det Syndens Menneske † aabenbares, Fordærvelsens Søn,

* Jer. 29, 8. Eph. 5, 6.
Col. 2, 18. † 1 Joh. 2, 18. Aab. 13, 11.

4. han, som modsætter og * ophøier sig over Alt, hvad der kaldes Gud eller Gudsdyrkelse, saa at han sætter sig i Guds Tempel, som en Gud, og † udgiver sig for at være en Gud. * Dan. 11, 36.

Aab. 13, 1. 4-6. † Ez. 28, 2.

5. Komme I ikke ihu, at jeg sagde Eder dette, * der jeg endnu var hos Eder?

* Joh. 16, 4. Ap. G. 17, 1.

6. Og I vide, hvad der nu holder ham tilbage, indtil han * aabenbares i sin Tid.

*1 Joh. 2, 18. c. 4, 3.

7. Thi Uretfærdighedens Hemmelighed yttrer sig allerede krafteligen, alene indtil den, som nu holder ham tilbage, tages bort;

8. og da skal den Uretfærdige aabenbares, hvilken Herren skal fortære med * sin Munds Aande og tilintetgjøre ved sin Tilkommelses herlige Aabenbarelse.

* Job 4, 9. Es. 11, 4. Aab. 19, 15.

9. Hiins Tilkommelse skeer efter * Satans Kraft med al Løgnens Magt og Tegn og † underlige Gjerninger,

* Joh. 8, 41. 2 Cor. 4, 4.
Eph. 2, 2. † Matt. 24, 24. Aab. 13, 13.

10. og med al Ugudelighedens Bedrag iblandt dem, * som fortabes, fordi de ikke annammede † Sandheds Kjærlighed til deres Frelse. * 2 Cor. 2, 15. † 2 Tim. 4, 4.

11. Derfor skal * Gud og sende dem kraftige Vildfarelser, at de skulle troe Løgnen,

* Rom. 1, 24. 1 Tim. 4, 1.

12. paa det Alle skulle dømmes, * som ikke troede Sandheden, men havde Velbehag i Uretfærdighed. * v. 10.

13. Men vi ere skyldige at * takke Gud altid for Eder, Brødre, elskte af Herren! at Gud har † udvalgt Eder af Begyndelsen til Salighed i Aandens Helliggjørelse og Sandheds Tro,

* c. 1, 3. † Eph. 1, 4. 1 Thess. 1, 4.

14. hvortil han * kaldte Eder ved vort Evangelium, til at erholde vor Herres Jesu Christi Herlighed. * 1 Petr. 5, 10.

15. Derfor, Brødre! staaer fast, og holder hart ved de Lærdomme, som I have annammet, være sig ved vor Tale eller vort Brev.

16. Men han, vor Herre Jesus Christus, og vor Gud og Fader, som * os har elsket og givet os en evig Trøst og et godt Haab i Naade,

* Rom. 5, 8. Gal. 2, 20.

17. han trøste Eders * Hjerter, og styrke Eder i al god Tale og Gjerning! * 1 Thess. 3, 13.

3. Capitel.

1) De skulle bede for ham, 1. 2. 2) Han trøster og formaner dem, og beder for dem, 3—5. 3) De skulle holde sig fra de Uskikkelige, tænke paa hans Exempel, flittig arbeide og gjøre det Gode, 6—13. 4) Hvorledes de Ulydige skulle beskæmmes og formanes, 14. 15. 5) Hilsen og Ønske, 16—18.

Iøvrigt, Brødre! * beder for os, at Herrens Ord † maa have Løb og prises ligesom hos Eder,

* Rom. 15, 30. † Matt. 9, 38.

2. og at vi maae fries fra de * vanartige og onde Mennesker; thi † Troen er ikke Alles.

* Ap. G. 2, 40. Rom. 15, 31. † c. 10, 16.

3. Men Herren er * trofast, som skal † styrke og bevare Eder fra det Onde; * 1 Cor. 1, 9. c. 10, 13. † Joh. 17, 15. 1 Petr. 5, 10.

4. og vi have i Herren den Tillid til Eder, at I baade gjøre og ville gjøre, hvad vi byde Eder.

5. Herren styre Eders Hjerter til Guds Kjærlighed og til Christi Standhaftighed!

6. Men vi byde Eder, Brødre! i vor Herres Jesu Christi Navn, at * I holde Eder fra hver Broder, som omgaaes uskikkeligen og ikke efter den Lærdom, som han annammede af os. * Rom. 16, 17. 1 Cor. 5, 11. 13. 1 Thess. 4, 11. Tit. 3, 10. 2 Joh. v. 10.

7. I vide selv, hvorledes det bør Eder * at efterfølge os. Thi vi levede ikke † uskikkeligen iblandt Eder,

* 1 Cor. 4, 16. Phil. 3, 17. † 1 Thess. 2, 10.

8. ikke heller aade vi Nogens Brød for Intet, men * arbeidede med Møie og Besvær, Nat og Dag, for ikke at † være Nogen af Eder til Byrde.

* Ap. G. 20, 34. 1 Cor. 4, 12. 1 Thess. 2, 9. † 2 Cor. 11, 9.

9. Ikke fordi vi jo havde * Magt dertil; men vi vilde give Eder † os selv til et Mønster at efterfølge. * Matt. 10, 10. 1 Cor. 9, 4. 6. † c. 4, 16. 1 Thess. 1, 6.

10. Thi og der vi vare hos Eder, bøde vi Eder, at dersom Nogen * ikke vil arbeide, han bør ikke heller æde.

* 1 Mos. 3, 19. Eph. 4, 28.

11. Vi høre nemlig, at Nogle omgaaes * uskikkeligen iblandt

Eder og arbeide ikke, men tage sig unyttig Handel for. *v. 6.
12. Saadanne byde og * formane vi ved vor Herre Jesus Christus, at de † arbeide i Stilhed og æde deres eget Brød.
*Rom. 15, 30. † 1 Thess. 4, 11.
13. Men I, Brødre! * bliver ikke trætte af at gjøre det Gode.
* Gal 6, 9.
14. Men dersom Nogen ikke lyder vor Formaning i Brevet, da mærker denne og * haver Intet at skaffe med ham, at han maa skamme sig.
* Matt. 18, 17. 1 Cor. 5, 9. 11.
15. Dog holder ham ikke som en Fjende, men * paaminder ham som en Broder.
* Gal. 6, 1. 2.
16. Men * Fredens Herre selv give Eder Fred altid, i al Maade! † Herren være med Eder alle!
* Rom. 15, 33. c. 16, 20. Phil 4, 9. † Matt. 28, 20.
17. * Hilsen med min Haand, Paulus', som er et Tegn i hvert Brev: saaledes skriver jeg.
* 1 Cor. 16, 21. Col. 4, 18.
18. * Vor Herres Jesu Christi Naade være med Eder alle! Amen.
* Rom. 16, 24.

St. Paulus' første Brev til Timotheus.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker Timotheus Naade, 1. 2. 2) Formaner ham at forhindre Lovens vrange Lærere, 3—7. 3) Viser Lovens rette Brug, som læres ved Evangelium, hvilket var betroet ham, som selv havde erfaret Jesu store Naade, 8—17. 4) Timotheus skal blive ved denne Lærdom, og bevare Tro og god Samvittighed bedre, end Hymenæus og Alexander, 18—20.

Paulus, Jesu Christi Apostel efter * Befaling af Gud, vor † Frelser, og den Herre Jesus Christus, vort ** Haab,
* c. 2, 3. † Ap. G 9, 15. ** Col. 1, 27.
2. til Timotheus, min * ægte Søn i Troen: † Naade, Barmhjertighed, Fred fra Gud vor Fader og vor Herre Jesus Christus!
* Phil. 2, 20. 22. Tit 1, 4. † 2 Tim. 1, 2.
3. Som jeg formanede dig at blive i Ephesus, der jeg drog * til Macedonien, saa byd Nogle † ikke at lære fremmed Lærdom,
* Ap. G. 20, 1. 3. † Gal. 1, 6. 7.
4. og ikke agte paa * Fabler og † Slægtregistre uden Ende, som mere komme ** Spørgsmaal afsted end gudelig Opbyggelse i Troen.
* c. 4, 7. 2 Tim. 2, 16. Tit. 1, 14. † c. 3, 9. ** 1 Tim. 6, 4. 2 Tim. 2, 23.
5. Men Summen af Budet er Kjærlighed af et reent Hjerte, og af en god Samvittighed, og af en uskrømtet Tro;
6. hvorfra Nogle afvege, og vendte sig til * forfængelig Snak,
* c. 6, 4. 20.
7. hvilke ville være * Lovlærere, dog de forstaae ikke, hverken hvad de sige, eller hvorom de Noget stadfæste.
* Joh. 3, 10.
8. Men vi vide, at * Loven

er god, dersom Nogen bruger den lovligen, * Rom. 7, 12.
9. vidende dette, at Loven ikke er sat for den * Retfærdige, men for † Uretfærdige og Ulydige, Ugudelige og Syndere, Ryggesløse og Vanhellige, Fadermordere og Modermordere, Manddrabere, * Gal. 3, 19. c. 5, 23. † Rom. 1, 29 fg. Gal. 5, 19 fg.
10. Skjørlevnere, Syndere imod Naturen, * Menneskethyve, Løgnere, Meenedere, og hvad Andet der er imod den sunde Lærdom, * 2 Mos. 21, 16.
11. efter den * salige Guds herlige Evangelium, † som mig er betroet. * c. 6, 15 † 1 Thess. 2, 4.
12. Og jeg takker Christus Jesus vor Herre, som har gjort mig stærk, at han agtede mig at være * tro, og satte mig til Embedet, * Ap. G. 9, 15.
13. mig, som * tilforn var en Bespotter og en Forfølger, og en Forhaaner; men mig er Barmhjertighed vederfaren, thi jeg gjorde det † uvitterligt i Vantro. * Ap. G. 8, 3 c. 9, 1. Phil. 3, 6. † Joh. 9, 39. 41. Ap. G. 3, 17.
14. Men vor Herres Naade har viist sig meget * overflødig med Tro og Kjærlighed i Christus Jesus. * Rom. 5, 20.
15. Det er en * troværdig Tale og aldeles værd at annammes, at † Christus Jesus kom til Verden at gjøre Syndere salige, iblandt hvilke jeg er den største. * c. 4, 9. † Matt. 1, 21. c. 9, 13. c. 18, 11.
16. Men derfor * er mig Barmhjertighed vederfaren, at Jesus Christus vilde paa mig, som den største, vise al Langmodighed, dem til et Exempel, som skulde † troe paa ham til det evige Liv. * v. 13 † Matt. 16, 16.
17. Men den * evige Konge, den uforkrænkelige, usynlige, den alene vise Gud være † Priis og Ære i al Evighed! Amen! * Rom. 16, 27. Aab. 15, 3. † c 7, 12.
18. Dette * Bud befaler jeg dig, min Søn Timotheus, ifølge de Prophetier, som tilforn ere skete om dig, at du efter dem strider den gode Strid, * v. 5. c. 6 12.
19. holdende fast ved * Troen og en god Samvittighed, hvilken Nogle kastede fra sig og † lede Skibbrud paa Troen; * c 3, 9. † c. 6, 10.
20. hvoriblandt ere * Hymenæus og † Alexander, hvilke jeg har overantvordet ** til Satan, at de skulle revses til ikke at bespotte. * 2 Tim. 2, 17. † c. 4, 14. ** 1 Cor. 5. 5.

2. Capitel.

1) Man skal bede for alle Mennesker, thi Gud vil frelse Alle i Christus ved Evangelium, 1—7. 2) Mændene skulle opløfte hellige Hænder i Bøn, 8. Qvinderne skulle være tugtige, stille, ikke paatage sig at undervise, 9—15.

Thi formaner jeg først for alle Ting, at der gjøres ydmygelige Begjeringer, * Bønner, Forbønner, Taksigelser for alle Mennesker, * Phil 4, 6
2. for * Konger og alle dem, som ere i Høihed, at vi maae leve et roligt og stille Levnet i

al Gudfrygtighed og Ærbarhed; * Jer. 29, 7.

3. thi dette er * godt og behageligt for Gud, vor Frelser, * c. 5, 4.

4. som vil, at * alle Mennesker skulle blive salige og komme til † Sandheds Erkjendelse.
* Ez. 18, 23. 2 Petr. 3, 9 † 2 Tim 3, 7.

5. Thi der er * een Gud og een † Midler imellem Gud og Menneskene, det Menneske Christus Jesus,
* Rom. 3, 30. c. 10, 12. † Gal. 3, 19. 20.

6. som * gav sig selv til en † Gjenløsnings Betaling for Alle, et ** Vidnesbyrd i sine beleilige Tider;
* Matt. 20, 28. 2 Cor. 5, 15. Eph. 5, 2. † c 1, 7. ** 1 Cor 1, 6.

7. for hvilket jeg er * beskikket en Prædiker og Apostel, (jeg siger † Sandhed i Christus, jeg lyver ikke,) en ** Hedningernes Lærer i Tro og Sandhed.
* Rom 1, 1 9. 2 Tim 1, 11. † 2 Cor. 12, 6 ** Rom. 11, 13 c 15, 16.

8. Saa vil jeg, at Mændene skulle bede paa * hvert Sted, † opløftende hellige Hænder uden Vrede og Trætte.
* Joh 4, 21. † Ps. 141, 2 Begr 2, 19.

9. Desligeste og, at Qvinderne skulle pryde sig i * sømmelig Klædning med Blufærdighed og † Tugtighed, ** ikke med Fletninger, eller Guld eller Perler eller kosteligt Klædebon,
* 1 Petr. 3, 3. 4. † Tit. 2, 3. ** Es. 3, 16 fg.

10. men, som det sømmer sig Qvinder, der bekjende sig til * Gudsfrygt, med gode Gjerninger. * c. 5, 10.

11. Qvinden bør tage mod Lærdom i Stilhed, * med al Underdanighed; * Eph 5, 22

12. men * Qvinden tilsteder jeg ikke at lære, ikke heller at † byde over Manden, men at være i Stilhed.
* 1 Cor 14, 34. † Tit. 2, 5.

13. Thi Adam * blev først skabt, siden Eva;
* 1 Mos. 1, 27 c. 2 18 22.

14. og Adam blev ikke først forført, men * Qvinden blev forført og faldt i Overtrædelse.
* 1 Mos. 3, 6 2 Cor 11 3

15. Men hun skal frelses ved Barnefødsel, dersom de blive i Tro og * Kjærlighed og Hellighed med Tugt. * c. 1, 5.

3. Capitel.

1) En Biskops og Lærers rette Beskaffenhed, 1—7 2) Ligeledes Menighedens Tjeneres og deres Hustruers, 8—13 3) En stor Gudfrygtigheds Hemmelighed fremsættes. 14—16.

Det er * en sand Tale: dersom Nogen begjerer et Biskops-Embede, han har Lyst til en god Gjerning.
* 2 Tim. 2, 11.

2. Derfor bør det en Biskop * at være ustraffelig, een Qvindes Mand, aarvaagen, sindig, tugtig, gjæstfri, beqvem til at lære Andre; * Tit 1, 6. 1 Petr. 5, 3.

3. ikke * hengiven til Viin, ikke til Slagsmaal, ikke til † slet Vinding; men billig, ikke kivagtig, ikke pengegjerrig;
* 3 Mos. 10, 9. † 2 Tim. 2, 4.

4. som vel forestaaer sit eget Huus, som har * lydige Børn med al Ærbarhed; * 1 Sam 2, 12

5. (thi dersom Nogen ikke veed at forestaae sit eget Huus, hvorledes kan han besørge Guds Menighed?)
6. ikke ny i Troen, at han ikke skal opblæses og falde under Bagvaskerens Dom.
7. Men han bør og have * et godt Vidnesbyrd af dem, som ere † udenfor, at han ikke skal falde i Forhaanelse og Bagvaskerens Snare.
* c. 5. 10. † 1 Cor. 5. 12.
8. Desligeste bør det Menighedens Tjenere * at være ærbare, ikke tvetungede, ikke hengivne til † megen Viin, ikke til slet Vinding,
* Ap. G. 6. 3. † 1 Tim. 3. 3.
9. bevarende Troens Hemmelighed i en * god Samvittighed.
* c. 1. 19
10. Men disse skulle og først prøves, siden betjene Embedet, hvis de ere ustraffelige.
11. Desligeste bør det deres Hustruer at være ærbare, ikke * Bagtalersker, men aarvaagne, troe i alle Ting.
* Tit. 2. 3.
12. En Menighedens Tjener bør være * een Qvindes Mand, og vel forestaae sine egne Børn og sit eget Huus.
* v 2
13. Thi de, som * tjene vel i Menigheden, de bane sig selv en god Vei og erhverve sig † stor Frimodighed i Troen paa Christus Jesus.
* Matt. 25. 21. † 1 Joh. 3. 21.
14. Disse Ting skriver jeg dig til, hvorvel jeg haaber at komme snart til dig;
15. men dersom jeg tøver, da skal du heraf vide, hvorledes man bør omgaaes * i Guds Huus, hvilket er den levende Guds Menighed. Sandhedens † Piller og Grundvold,
* 2 Tim. 2. 20. † Aab 3. 12.
16. og uden Modsigelse stor er den Gudfrygtigheds Hemmelighed: * Gud er aabenbaret i Kjød, er retfærdiggjort i Aand, seet af † Engle, prædiket iblandt ** Hedninger, troet i Verden, †† optagen i Herlighed.
* Joh. 1. 14 1 Petr. 3. 18 † c. 1. 12 ** Eph. 3. 6 †† Marc 16. 19

4. Capitel.

1) Paulus beskriver de falske Lærere, som skulle komme i de sidste Tider, 1—5. 2) Timotheus skal herom vel undervise Andre, flye Fabler og øve sig til Gudfrygtighed, som er nyttig til alle Ting, 6—11. 3) Han skal være et Exempel for Andre, og tro i sit Embede, 12—16.

Men Aanden siger klarlig, at * i de sidste Tider skulle Nogle affalde fra Troen og hænge ved † forføreriske Aander og Djævles Lærdomme,
* Matt. 24. 23. 2 Thess. 2. 3. 2 Tim 3. 1 2 † Tit. 1. 14. 1 Joh. 4. 1.
2. ved deres Hykleri, som tale Løgn, brændemærkede i deres egen Samvittighed,
3. som byde ikke at gifte sig, at afholde sig fra * Mad, som Gud har skabt at annammes med Taksigelse af dem, som troe og have erkjendt Sandheden.
* 1 Mos 9. 3 Rom. 14. 6.
4. Thi * al Guds Skabning er god og Intet at forskyde, som annammes med Taksigelse,
* 1 Mos 1. 31. Ap G 10, 15 Col 2. 16

5. efterdi det * helliges ved Guds Ord og Bøn. *Tit 1.15
6. Naar du foreholder Brødrene dette, skal du være en * god Jesu Christi Tjener, † opfødt i Troens og den gode Lærdoms Ord, hvilken du har efterfulgt. *1 Thess. 3. 2. †2 Tim 1, 5
7. Men * sky de vanhellige og kjærlingagtige Fabler; derimod † øv dig selv til Gudfrygtighed.
* 2 Tim. 2. 16 23 † 1 Tim. 1. 18.
8. Thi den * legemlige Øvelse er nyttig til Lidet, men † Gudfrygtighed er nyttig til alle Ting, og har Forjættelse for det Liv, som nu er, og for det tilkommende.
* 1 Cor. 9. 24. 25. † 1 Tim. 6. 6.
9. Dette er en * troværdig Tale og aldeles værd at annammes. * c. 1. 15.
10. Thi derfor baade arbeide og forhaanes vi, fordi vi have sat vort Haab til den * levende Gud, som er alle † Menneskers Frelser, meest deres, som troe.
* 1 Thess. 1. 9. 1 Tim. 6. 17.
† Ps 36. 7 fg Ps. 107. 2. Tit. 2. 10. 11.
11. * Forkynd og lær dette!
* c. 5. 7.
12. Lad Ingen * foragte dig for din Ungdoms Skyld, men vær et † Exempel for dem, som troe, i Tale, i Omgængelse, i Kjærlighed, i Aand, i Tro, i Kydskhed. * 1 Cor 16. 11.
Tit. 2. 14. † 1 Tim 4. 7. 1 Petr. 5 3.
13. Bliv hart ved * Læsningen, Formaningen, Lærdommen, indtil jeg kommer.
* Joh. 5. 39
14. Forsøm ikke den Naadegave, som er i dig, som dig er given * ved Propheti, under † Haandspaalæggelse af de Ældste. * c. 1. 18.
† Ap G. 6. 6 c 8. 17. c 13. 3.
15. Betænk dette, bliv deri, paa det din * Fremgang maa være aabenbar i alle Ting.
* Eph. 4. 15.
16. * Giv Agt paa dig selv, og paa Lærdommen; hold ved dermed; thi naar du gjør dette, skal du frelse baade dig selv og dem, som høre dig. * Ap G 20, 28

5. Capitel.

¹) Timotheus skal formane Enhver med Saqtmodighed, 1. 2. ²) Paulus giver ham adskillige Erindringer om Enker, 3—16. ³) Ligeledes om de Ældste, 17—20. ⁴) Og om andre Ting angaaende hans Person og Embede, 21—25.

* Skjeld ikke paa en Gammel, men forman ham som en Fader, de Unge som † Brødre,
* 3 Mos. 19. 32. † 2 Thess. 3. 15
2. gamle Qvinder som * Mødre, unge som Søstre i al † Kydskhed. * Joh. 19, 27. † 1 Tim 4. 12
3. Hædre Enker, som ere rette Enker.
4. Men om nogen Enke har Børn eller Børnebørn, da lad dem først lære at øve gudelig Kjærlighed mod deres eget Huus og * vederlægge Forældrene, thi † dette er godt og behageligt for Gud.
* Matt. 15. 4. † 1 Tim. 2. 3.
5. Men den, som er en ret Enke og forladt, har sat sit * Haab til Gud, og † bliver ved

i Bønner og Paakaldelser Nat og Dag. * c. 4, 10. † Luc. 2, 37.
6. Men den * Vellystige er levende † død.
* Jak. 5, 5. † Eph. 2, 1.
7. * Forkynd og dette, paa det de maae være ustraffelige.
* c. 4, 11. c. 6, 17.
8. Men dersom Nogen ikke har Omsorg for sine Egne og meest for sine Huusfolk, den har * nægtet Troen og er værre end en Vantro.
* 2 Tim. 3, 5. Tit. 1, 16.
9. En Enke bør ikke udnævnes yngre end tresindstyve Aar, som har været * een Mands Hustru, * 5 Mos. 24, 3. 4
10. som har * Vidnesbyrd for gode Gjerninger, at hun har opfødt Børn, at hun har † gjerne laant Huus, at hun har ** toet de Helliges Fødder, at hun har forsørget de Betrængte, at hun har lagt sig efter al god Gjerning. * c. 3, 7.
† 1 Petr. 4, 9. ** 1 Mos. 18, 4. c. 19, 2.
11. Men undslaa dig for unge Enker; thi naar de af Kaadhed opsætte sig imod Christus, ville de giftes,
12. og have den Dom, at de have * sveget den første Tro.
* c. 1, 19.
13. Tilmed lære de ørkesløse at * løbe omkring i Husene, dog ikke alene ørkesløse, men ogsaa med † Sqvalder og unforøden Handel, talende, hvad ikke sømmer sig.
* Ordsp. 7, 11. † Tit. 2, 3.
14. Derfor vil jeg, * at de unge Enker skulle giftes, føde Børn, styre Huset, † ingen Anledning give Modstanderne til slet Omtale.
* 1 Cor. 7, 9. † Tit. 2, 8.
15. Thi allerede have Nogle * vendt sig bort efter Satan.
* c. 1, 6.
16. Dersom nogen troende Mand eller Qvinde har Enker, da lad ham * forsørge dem, og lad ikke Menigheden besværes, at den kan forsørge de rette Enker. * v. 8.
17. De Ældste, som ere * gode Forstandere, skal man holde dobbelt Ære værd, meest dem, som † arbeide i Tale og Lærdom. * Rom. 12, 8. c. 15, 27.
1 Cor. 9, 11. c. 12, 28. † c. 16, 16.
18. Thi * Skriften siger: Du skal ikke binde Munden til paa Oxen, som tærsker; og: † Arbeideren er sin Løn værd.
* 5 Mos. 25, 4. † c. 24, 14.
19. Antag ikke noget Klagemaal mod Nogen af de Ældste, * uden efter to eller tre Vidner.
* 5 Mos. 17, 6. c. 19, 15.
20. Dem, som synde, * irettesæt dem for Alles Aasyn, at og de Andre † kunne have Frygt.
* Matt. 18, 17. Eph. 5, 11. 2 Tim. 4, 2.
Tit. 1, 10. 13. † 5 Mos. 17, 13. c. 19, 20.
21. Jeg * besværger dig for Guds og den Herres Jesu Christi og de udvalgte Engles Aasyn, at du skal † holde disse Ting uden Partiskhed, saa du Intet gjør efter Tilbøielighed.
* Gal. 1, 20. 1 Thess. 2, 5. † 1 Tim. 6, 14.
22. Læg * ikke snarligen Hænder paa Nogen; gjør dig og ikke † deelagtig i frem-

mede Synder; hold dig selv
reen. * Ap. G. 6, 6. c. 8, 17. c. 13, 3.
c. 19, 6. 2 Tim. 1, 6. † Eph. 5, 11.
23. Drik ikke mere Vand, men
nyd lidet Viin for din Mave
og dine jævnlige Svagheder.
24. Nogle Menneskers Syn=
der ere forud * aabenbare og
gaae for dem til Dommen;
men Nogle † følge de og efter.
* Gal. 5, 19. † Eph 5, 13.
25. Desligeste ere og nogle gode
Gjerninger forud aabenbare, og
de, som have sig anderledes, *
kunne ikke skjules. * Matt. 10, 26.

6. Capitel.

1) Tjeneres Pligt, 1. 2. 2) Lærdommen skal være reen, falsk Lærdom volder Trætte, sand Gudsfrygt fører fra Gjerrighed, 3—10. 3) Paulus formaner Timotheus til en alvorlig og ubesmittet Gudsfrygt, 11—16. 4) Til ret at undervise de Rige, 17—19. 5) Til at fly unyttig Snak, 20. 21

Saa Mange, som ere Trælle
under Aaget, skulle holde
deres Herrer * al Ære værd,
paa det † Guds Navn og Lær=
dommen skal ikke bespottes.
* Eph. 6, 5 fg. † Rom 2, 24. Tit. 2, 5 8.
2. Men de, der have troende
Herrer, foragte dem ikke, fordi
de ere Brødre, men tjene des
hellere, efterdi de, som annamme
deres gode Gjerning, ere troende
og elskelige. * Lær dette, og for=
man dertil. * c. 4, 11. Tit. 3, 8.
3. * Dersom Nogen lærer
anderledes og holder sig ikke til
vor Herres Jesu Christi † sunde
Ord og til den Lærdom, som
fører til Gudfrygtighed,
* Gal. 1, 6 7.
1 Tim. 1, 3. † 2 Tim. 1, 13. c. 4, 3.
4. han er opblæst, skjøndt han
* Intet veed, men er syg for
Spørgsmaal og Ordkrig, hvor=
af † kommer Avind, Trætte,
Bespottelse, ond Mistanke,
* 1 Cor. 8, 2. † 2 Tim. 2, 14.
5. og * forvendte Handeler af
Mennesker, † fordærvede i Sin=
det, berøvede Sandheden, som
mene, at Gudsfrygt er en **
Vinding. Hold dig fra ††
Saadanne. * 1 Cor. 11, 16.
† 2 Tim. 3, 8. Tit. 3, 11. ** Tit. 1, 11.
2 Petr. 2, 13. †† 2 Tim. 3, 5.
6. Vistnok er Gudsfrygt med
* Nøisomhed en † stor Vinding.
* Hebr. 13, 5 † Ordf. 15, 15. 16. 1 Tim. 4, 8.
7. Thi vi * have Intet bragt
med til Verden, det er da
aabenbart, at vi † ei heller
kunne bringe Noget ud derfra.
* Job 1, 21.
Ordf. 27, 24. Præd. 5, 14. † Ps. 49, 18.
8. Men naar vi have * Føde
og Klæder, skulle vi dermed
† lade os nøie. * 1 Mos. 28, 20.
Ordf. 30, 8. Matt. 6, 25. † 1 Tim. 6, 6.
9. Men de, * som ville vorde
rige, falde i Fristelse og Snare
og mange daarlige og skade=
lige Begjeringer, som nedsænke
Menneskene i Ødelæggelse og
Fordærvelse; * Ordf. 11, 28. c. 15, 27.
c. 20, 21. c. 23, 4. c. 28, 20. Jak. 5, 1.
10. thi * Pengegjerrighed er
en Rod til alt Ondt. Da Nog=
les Lyst stod til denne, fore de
vild † fra Troen, og have
igjennemstunget sig selv med
mange Smerter. * 2 Mos. 23, 8.
5 Mos. 16, 19. Ordf. 15, 16. † 1 Tim. 1, 19.
11. Men du, o Guds Men=
neske! * fly disse Ting; † jag
derimod efter Retfærdighed,

Gudsfrygt, Tro, Kjærlighed,
Taalmodighed, Sagtmodig-
hed; * 2 Tim. 2, 22. † Hebr. 12, 14.
12. * strid Troens gode Strid,
† grib det evige Liv, til hvilket
du og er kaldet, og har aflagt
den gode Bekjendelse for mange
Vidner. * 1 Cor. 9, 25. 26.
Phil. 3, 12. 14. 2 Tim. 4, 7. † 1 Tim. 6, 19.
13. Jeg * byder dig for Gud,
som † gjør alle Ting levende,
og for Christus Jesus, som
** vidnede den gode Bekjen-
delse for Pontius Pilatus,
* 2 Thess. 3, 6. 12.
1 Tim. 4, 11. c. 5, 21. † 1 Sam. 2, 6.
Rom. 4, 17. ** Joh. 18, 36. 37.
14. at du * holder Budet
ubesmittet, ustraffeligt, † indtil
vor Herres Jesu Christi Aaben-
barelse, * c. 5, 21. † 1 Thess. 5, 23.
15. hvilken den * Salige og
alene Mægtige, den † Kongers
Konge og Herrers Herre skal
vise i sin Tid;
* c. 1, 11. 17. † 5 Mos. 10, 17.
16. han, som alene har
Udødelighed, som boer i * et
Lys, der Ingen kan komme til;
hvem intet Menneske har seet,
ikke heller kan see, ham være
Ære og evig Magt! Amen.
* 2 Mos. 33, 20. 1 Joh. 1, 5. c. 4, 12.
17. * Forkynd dem, som ere
rige i den nærværende Verden,
at de ikke hovmode sig, ei heller
† sætte Haab til den uvisse
Rigdom, men ** til den levende
Gud, som giver os rigeligen
alle Ting at nyde, * c. 5, 1.
† Job 31, 24. ** Ps. 62, 11. 1 Tim. 4, 10.
18. at de * gjøre Godt, blive †
rige i gode Gjerninger, ** gjerne
give, meddele, * 5 Mos. 15, 7. 10.
† Luc. 12, 21. Jak. 2, 5. ** Rom. 12, 8.
19. * samle sig selv et Liggen-
defæ, en god Grundvold for det
Tilkommende, at de kunne gribe
det evige Liv. * Matth. 6, 20. Luc. 16, 9.
20. O Timotheus! * bevar
det, som er dig betroet, og † fly
den vanhellige, løse Snak, og
Tvistighederne af den falske-
ligen saakaldte Kundskab,
* 2 Tim. 1, 14.
Aab. 3, 3. † 1 Tim. 4, 7. Tit. 1, 14. c. 3, 9.
21. hvilken Nogle bekjendte
sig til, og * feilede i Troen.
Naaden være med dig! Amen.
* c. 1, 6. 2 Tim. 2, 18.

St. Paulus' andet Brev til Timotheus.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker Timotheus Naade, takker Gud for ham og vidner om sin Længsel efter ham, 1—5. 2) Formaner ham til Iver og til Frimodighed i Lidelser efter sit Exempel, 6—12. 3) Til Bestandighed i den rene Lærdom, 13. 14. 4) Klager over Nogle, berømmer Onesiphorus, 15—18.

Paulus, Jesu Christi * Apo-
stel ved Guds Villie, til
Forjættelse af Livet, som er i
Christus Jesus, * Col. 1, 1.
2. til Timotheus, den * el-
skelige Søn; † Naade, Barm-
hjertighed, Fred fra Gud Fa-
der og Christus Jesus, vor
Herre! * 1 Tim. 1, 2.
† Gal. 1, 3. Tit. 1, 4.
3. Jeg takker Gud, hvem jeg

tjener, ligesom mine Forfædre, i en * reen Samvittighed, idet jeg † uden Afladelse erindrer dig i mine Bønner Nat og Dag,
* Ap G 23, 1 † Rom. 1, 8. 9. Eph 1, 16.

4. * længselfuld efter at see dig, naar jeg tænker paa dine Taarer, at jeg maa fyldes med Glæde,
* Rom. 1, 11 c 15, 23 fg. 1 Thesf. 2, 17.

5. ihukommende den * uskrømtede Tro, som er i dig, som boede først i din Mormoder Lois og din Moder Eunike, og jeg er vis paa, at den ogsaa boer i dig.
* 1 Tim. 1, 5.

6. Derfor paaminder jeg dig, at du opflammer den Guds * Naadegave, som er i dig formedelst mine † Hænders Paalæggelse.
* 1 Tim. 4, 14. † Ap G 6, 6. 1 Tim. 5, 22.

7. Thi Gud har ikke givet os * Feigheds Aand, men Krafts og Kjærligheds og Sindigheds Aand.
* Rom. 8, 15.

8. Derfor * skam dig ikke ved vor Herres Vidnesbyrd eller ved mig, hans † Bundne, men ** lid Ondt med Evangelium ved Guds Kraft,
* Rom. 1, 16. † Ap. G. 21, 33 Eph. 3, 1. ** Phil. 4, 14.

9. som frelste os, og kaldte os med et helligt * Kald, ikke efter vore Gjerninger, men efter sit eget † Forsæt og Naaden, som os er given i Christus Jesus ** fra evige Tider,
* 1 Thesf 4, 7 Eph. 1. 4. † Rom. 8, 28. ** c. 16, 25. Tit. 1, 2.

10. men nu er * kundgjort ved vor Frelsers Jesu Christi Aabenbarelse, som † tilintetgjorde Døden, og bragte ** Liv og Uforkrænkelighed for Lyset ved Evangelium,
* Eph. 1, 9. Col. 1, 26. † Ef 25, 8 Hebr 2, 14 ** Tit 1 2.

11. for hvilket * jeg er beskikket en Prædiker og Apostel og Hedningers Lærer;
* Ap G 13, 2 Gal. 1, 15. 16. c. 2, 7, 8.

12. for hvilken Sag jeg og * lider dette, men † skammer mig ikke derved; thi jeg veed, hvem jeg har troet, og er vis paa, at han er mægtig til at bevare det, jeg har ** nedlagt hos ham, til hiin Dag.
* Eph. 3, 1. † 2 Tim. 1, 8. ** Phil 1, 6.

13. Hold fast ved den * rette Form af de sunde Ord, hvilke du har † hørt af mig, i ** Tro og Kjærlighed, som er i Christus Jesus.
* 1 Tim. 6, 3 2 Tim. 3, 14. † c. 2, 2 ** 1 Tim. 1, 14. 1 Thesf. 3, 6.

14. Bevar det Gode, som er * nedlagt hos dig ved den † Hellig Aand, som boer i os.
* v. 12. 1 Tim. 6, 20. † 1 Cor. 3, 16.

15. Du * veed det, at alle de i Asia have vendt sig fra mig, iblandt hvilke ere Phygellus og Hermogenes.
* Ap G. 19, 9. 2 Tim 4 10. 16.

16. Herren give * Onesiphorus' Huus Barmhjertighed, thi han har ofte † vederqvæget mig, og ** skammede sig ikke ved min Lænke,
* c. 4, 19 † Matt 25, 36 ** Ap G 28, 20.

17. men der han var i Rom, søgte han saare flittelig efter mig, og fandt mig.

18. Herren give, at han maa finde * Barmhjertighed hos

Herren paa hiin Dag! og hvor meget han tjente mig i Ephesus, veed du bedst. * Matt. 5. 7

2. Capitel.

1) Paulus formaner ham at være stærk ved Christi Naade at beskikke troe Lærere, 1 2. 2) At lide og stride i Haabet, ligesom han selv gjorde, 3—13 3) At være tro i sit Embede, og forhindre dem, som forføre Andre, 14—18 4) Guds Huus staaer fast, og har sin Indskrift, dog findes deri forskjellige Slags Kar 19—21. 5) Timotheus skal flye Ungdoms-Begjeringer og daarlige Spørgsmaal, og formane med Sagtmodighed, 22—26.

Du derfor, min Søn! * bliv stærk ved den Naade, som er i Christus Jesus; * Eph. 6. 10.

2. og hvad du har * hørt af mig for mange Vidner, det † overantvord troe Mennesker, som kunne være ** dygtige ogsaa til at lære Andre. * c. 1. 13. † Tit. 1. 5 ** 2 Cor 3. 5 6.

3. Derfor * lid du Ondt, som en god Jesu Christi Stridsmand. * c 1. 8 c 4. 5.

4. Ingen, som * gaaer i Strid, indvikler sig i Livets Handeler, at han kan behage den, som tog ham i Sold. * 1 Cor. 9. 25.

5. Dersom og Nogen * møder i Væddekamp, bliver han dog ikke kronet, dersom han ikke kæmper lovmæssigen. * c. 4. 7. 8. Aab. 2. 10.

6. Først naar Bonden arbeider, bør han nyde Frugterne.

7. Mærk, hvad jeg siger, og Herren give dig Forstand i alle Ting!

8. Kom Jesus Christus ihu, som er * opreist fra de Døde, † af Davids Sæd, efter mit Evangelium, * 1 Cor 15. 4. 20. † 2 Sam. 7. 12. Ps. 132. 11.

9. for hvilket jeg * lider Ondt, indtil at være bunden som en Misdæder; men Guds Ord er ikke bundet. * Eph. 3. 1 13. Col 1. 24.

10. Derfor taaler jeg Alting for de Udvalgtes Skyld, at de og skulle * faae den Saliggjørelse, som er i Christus Jesus, med evig Herlighed. * Rom. 6. 23.

11. Det er en * troværdig Tale: dersom vi † ere døde med ham, skulle vi og leve med ham; * 1 Tim. 3. 1 † Rom. 6. 5. c. 8. 17. 2 Cor 4. 10.

12. dersom vi * udholde, skulle vi og regjere med ham; dersom vi † fornægte, skal han og fornægte os; * Phil. 3. 10. 1 Petr. 4. 13. † Matt. 10. 33.

13. dersom vi ere utroe, bliver han dog tro; han kan ikke nægte sig selv.

14. Paamind om disse Ting, og vidne for Herren, at de * ikke kives om Ord, hvilket er til ingen Nytte, men til Forvildelse for dem, som høre derpaa. * 1 Tim 6 4 Tit 3 9.

15. Læg Vind paa at fremstille dig selv retskaffen for Gud, en Arbeider, som ikke behøver at skamme sig, som retteligen deler Sandheds Ord.

16. Men hold dig fra * den vanhellige løse Snak; thi Saadanne gaae stedse videre i Ugudelighed, * 1 Tim. 1. 4. c. 4. 7. Tit. 1. 14. c 3. 9.

17. og deres Ord vil æde om sig som dødt Kjød; iblandt

dem ere * Hymenæus og Phi-
letus, *1 Tim. 1, 20
18. hvilke ere afvegne * fra
Sandheden, sigende, at † Op-
standelsen er allerede skeet, og
de forvende Nogles Tro.
*1 Tim. 6. 21. † 1 Cor. 15, 12.
19. Men Guds faste Grund-
vold staaer, og har dette Segl:
Herren * kjender Sine; og:
hver den, som nævner Christi
Navn, afstaae fra Uretfærdighed.
*Ps. 1, 6. Matt. 7, 23. Joh. 10, 14.
20. Men i et stort Huus ere
ikke alene * Kar af Guld og
Sølv, men ogsaa af Træ og
Leer, og nogle til Ære, andre
til Vanære. *Rom. 9, 21.
21. Dersom da Nogen holder
sig reen fra disse, han skal vorde
et Kar til Ære, helliget og
Huusbonden nyttigt, tilberedt
* til al god Gjerning. *c. 3, 17.
22. Fly Ungdoms Begjerin-
ger; men * jag efter Retfær-
dighed, Tro, Kjærlighed, Fred
med dem, † som paakalde Her-
ren af et reent Hjerte.
*1 Tim. 6 11. Hebr. 12, 14. † 1 Cor 1, 2.
23. * Undslaa dig for daar-
lige og uforstandige Spørgs-
maal, efterdi du veed, at de
føde Strid af sig.
*1 Tim. 4, 7. c. 6, 4. 5.
24. Men en * Herrens Tje-
ner bør det ikke at stride, men
at være mild imod Alle, †
beqvem til at lære, istand til
at taale Ondt,
*Tit. 1, 7-9. † 1 Tim 3, 2.
25. med * Sagtmodighed un-
dervisende dem, som modsætte
sig, om Gud vilde engang †
give dem Omvendelse til Sand-
heds Erkjendelse,
*Gal. 6, 1 2 Tim. 4, 2. † Ap. G. 8, 22.
26. og de kunde komme til
sig selv igjen fra Djævelens *
Snare, af hvem de ere fangne,
til at gjøre hans Villie.
*1 Tim 6, 9.

3. Capitel.

1) Ugudelige og Hyklere indsnige sig i Menigheden, forvilde Andre, men skulle dog ei faae Fremgang, 1—9. 2) Timotheus har efterfulgt Paulus i Levnet og Lidelser, hvilke ramme alle Fromme, 10—12. 3) Han skal flye Bedragere, og blive i Guds Ords saliggjørende og kraftige Lærdom, 13—17.

Men viid dette, at * i de
sidste Dage skulle van-
skelige Tider være at forvente.
*1 Tim. 4, 1. 2 Petr. 3, 3.
2. Thi Menneskene skulle være
egenkjærlige, pengegjerrige,
overmodige, hoffærdige, Be-
spottere, Forældre ulydige,
utaknemmelige, vanhellige,
3. ukjærlige, uforligelige, Bag-
talere, umaadelige, umilde,
uden Kjærlighed til det Gode,
4. Forrædere, fremfusende,
opblæste, som mere elske *
Vellyst, end de elske Gud,
*Phil. 3, 19.
5. som have Gudfrygtigheds
* Skin, men fornægte dens
Kraft. † Fly ogsaa disse.
*Matt. 7, 15. c. 15, 7. 8.
Tit. 1, 16. † Rom. 16, 17. 2 Thess. 3, 6.
6. Thi * af dem ere de, som
snige sig ind i Husene og be-
snære Qvindfolk, som ere be-
tyngede med Synder, og drives
af mangehaande Lyster,
*Tit. 1, 11.

7. som lære altid, og kunne aldrig komme til * Sandheds Erkjendelse. * 1 Tim 2, 4.

8. Men ligesom * Jannes og Jambres imodstode Moses, ligesaa imodstaae og disse Sandheden: Mennesker, † fordærvede i Sindet, ** forkastelige i Troen.

* 2 Mos. 7, 11. † 1 Tim. 6, 5. ** Tit. 1, 16.

9. Men de skulle ikke faae Fremgang ydermere; thi deres Galenskab skal blive aabenbar for Alle, ligesom og hines blev.

10. Men du har * efterfulgt mig i Lærdom, i Vandel, i Forsæt, Tro, Langmodighed, Kjærlighed, Taalmodighed,

* 1 Tim. 4, 6.

11. i Forfølgelser, i * Lidelser, saadanne som mig ere vederfarne i Antiochia, i Iconien, i Lystra; hvilke Forfølgelser jeg har udstaaet, og Herren † friede mig af dem alle.

* Ap. G. 13, 50.

c. 14, 2. † Ps. 34, 20. 2 Cor. 1, 10.

12. Ja, ogsaa Alle, som ville leve gudeligen i Christus Jesus, * skulle forfølges.

* Matt. 16, 24. Joh. 17, 14.

Ap. G. 14, 22. 1 Thess. 3, 3.

13. Men onde Mennesker og Bedragere fare frem til det Værre; de forføre og forføres.

14. Men du, bliv i det, * som du har lært, og som dig er betroet, efterdi du veed, af hvem du har lært, * c. 2, 2

15. og efterdi du fra Barndom af kjender den hellige Skrift, som kan gjøre dig viis * til Salighed ved Troen paa Christus Jesus. * Rom. 1, 16.

16. Den * ganske Skrift er indblæst af Gud, og † nyttig til Lærdom, til Overbeviisning, til Rettelse, til Optugtelse i Retfærdighed,

* Rom. 15, 4. 2 Petr. 1, 20. † Hebr. 4, 2.

17. at det Guds Menneske maa vorde fuldkomment * dygtiggjort til al god Gjerning.

* c. 2, 21.

4. Capitel.

1) Paulus formaner ham til Troskab i Embedet, 1—5. 2) Taler om sin Opløsning, 6—8. 3) Timotheus skal komme til ham, Demas har forladt ham, 9—13. 4) Paulus klager over Alexander og Andre, trøster sig selv i Herren, 14—18. 5) Han beder at hilse, giver adskillige Befalinger, og ønsker Timotheus Naade, 19—22.

Derfor * besværger jeg dig for Gud og den Herre Jesus Christus, som skal † dømme Levende og Døde ved sin Aabenbarelse og sit Regimente: * Rom. 1, 9. Phil. 1, 8.

† Matt. 25, 31. Joh. 5, 27. 2 Thess. 2, 8.

2. prædike Ordet, hold ved i Tide og i Utide, overbeviis, straf, forman med al Langmodighed og Lærdom.

3. Thi den Tid skal vorde, da de ikke skulle fordrage den * sunde Lærdom, men efter deres egne Begjeringer tage sig selv Lærere i Hobetal, efter hvad der kildrer deres Øren.

* c. 1, 13.

4. Og de skulle vende Ørene * fra Sandheden, men † henvende sig til Fabler.

* 2 Thess. 2, 10. 11. † 1 Tim. 1, 4.

5. Men du, vær aarvaagen
i alle Ting, * lid Ondt, gjør
† en Evangelistes Gjerning,
fuldfør din Tjeneste. * c 1, 8.
c. 2, 3. † Ap. G. 21, 8. Eph. 4, 11.
6. Thi jeg offres allerede, og
min Opløsnings * Tid er for=
haanden. * Phil. 1, 23. 2 Petr. 1, 14.
7. Jeg har stridt den gode
* Strid, † fuldkommet Løbet,
bevaret Troen.
* 1 Cor. 9, 24. 25. Phil. 3, 14.
1 Tim. 6, 12. Hebr. 12, 1 † Ap. G. 20, 24.
8. Iøvrigt er * Retfærdig=
heds Krone henlagt til mig,
hvilken Herren, den retfærdige
Dommer, skal give mig paa
hiin Dag, og ikke alene mig,
men ogsaa alle dem, som have
elsket hans herlige Aaben=
barelse. * 1 Cor 9, 25.
9. * Gjør din Flid at komme
snart til mig; * v. 21
10. thi * Demas forlod mig,
fordi han fik Kjærlighed til den
nærværende Verden, og drog
til Thessalonika; Crescens
drog til Galatien, Titus til
Dalmatien. * Col. 4, 14.
11. Lucas er alene hos mig.
Tag * Marcus til dig og bring
ham med; thi han er mig † nyt=
tig til Tjenesten. * Ap G. 15, 37
Col. 4, 10. † Philem v. 11.
12. * Tychicus har jeg sendt
til Ephesus. * Eph 6, 21.
13. Naar du kommer, da
bring min Reisekjortel med
dig, som jeg lod blive i Troas
hos Carpus, og Bøgerne, be=
synderligen dem paa Perga=
ment.
14. * Alexander, Smeden,
beviste mig meget Ondt; Her=
ren betale ham efter hans Gjer=
ninger! * 1 Tim. 1, 20.
15. For ham vogte ogsaa du
dig; thi han stod vore Ord
saare imod.
16. Ved mit første Forsvar
mødte Ingen med mig, men
Alle forlode mig; (gid det ikke
tilregnes dem!)
17. Men Herren stod med
mig, og styrkede mig, at Ordets
Prædiken skulde ved mig have
fuld Fremgang og alle Hed=
ninger høre det; og jeg blev
* friet fra Løvens Strube.
* Ap G. 12, 11.
18. Herren vil og * frie mig
fra alt Ondt og frelse mig til
sit himmelske Rige; ham være
† Ære i al Evighed! Amen.
* Matt. 6, 13. † 1 Petr. 4, 11.
19. Hils * Prisca og Aqvi=
las, og † Onesiphorus' Huus.
* Ap G 18, 2 † 2 Tim. 1, 16.
20. * Erastus blev i Corin=
then, men † Trophimus efter=
lod jeg syg i Miletus.
* Ap. G. 19 22. † c. 20, 4.
21. Gjør din * Flid at komme
før Vinteren. Eubulus og Pu=
dens og Linus og Claudia og
alle Brødrene hilse dig. * v. 9.
22. Den Herre Jesus Chri=
stus være med din Aand! *
Naaden være med Eder! Amen.
* Tit. 3, 15.

St. Paulus' Brev til Titus.

1. Capitel.

1) Paulus ønsker Titus Naade, 1—4
2) Vil, at han skal beskikke retsindige Lærere,
som kunne stoppe Munden paa dem der sige
imod, 5—11 3) Titus skal strengeligen
straffe de Ugudelige og Hyklerne, 12—16.

Paulus, Guds Tjener og
Jesu Christi Apostel til
Guds Udvalgtes Tro og * Er=
kjendelse af Sandheden til Gud=
frygtighed, * 1 Tim 2, 4 c 6, 3
2. i Haab om det evige Liv,
hvilket Gud, * som ikke lyver,
havde † lovet fra evige Tider,
* 4 Mos 23, 19
2 Tim 2, 13. † Rom. 1, 2. c. 16. 25
3. men har nu * til sin Tid
aabenbaret sit Ord ved den
Prædiken, som mig er † betroet,
efter Guds vor Frelsers Befa=
ling: * Eph. 1, 9. † Gal 1, 1
4. til Titus, min * ægte Søn
i den fælles Tro: † Naade,
Barmhjertighed, Fred fra Gud
Fader og den Herre Jesus
Christus, vor Frelser!
* 1 Tim. 1, 2. † 1 Petr. 1, 2
5. Derfore efterlod jeg dig i
Creta, at du skulde indrette,
hvad som fattes, og indsætte
* Ældste i hver Stad, som
jeg besoel dig,
* Ap. G. 14, 23 2 Tim 2, 2
6. saafremt en Saadan er
* ustraffelig, een Qvindes
Mand, som har troende Børn,
der ikke ere beskyldte for Ryg=
gesløshed, eller ere gjenstridige.
* 1 Tim 3, 2. 4.
7. Thi det bør en Biskop at
være ustraffelig, som en Guds
* Huusholder, ikke indtagen af
sig selv, ikke vredagtig, ikke
† hengiven til Viin, ikke til
Slagsmaal, ikke til ** slet
Vinding; * Matt. 24, 45. 1 Cor 4, 1.
† 3 Mos 10, 9 Eph 5. 18 ** 1 Petr. 5, 2.
8. men * gjæstfri, elskende det
Gode, sindig, retfærdig, hellig,
kydsk; * 1 Tim. 3. 2.
9. som * holder fast ved det
sande Ord efter Underviisnin=
gen, at han kan være mægtig
til, baade at formane ved † den
sunde Lærdom og at overbevise
dem, som sige imod.
* 2 Tim 1, 13 † 1 Tim. 1, 10. c 6, 3
10. Thi * Mange ere gjen=
stridige, føre forfængelig Snak,
og bedaare Sindet, meest de
† af Omskærelsen,
* 1 Tim. 1, 6 c 4 1 † Ap. G. 15, 1.
11. paa hvilke man bør *
stoppe Munden; thi de forvirre
† hele Huse, idet de lære, hvad
utilbørligt er, ** for slet Vin=
dings Skyld. * Matt. 22, 34.
† 2 Tim. 3, 6. ** 1 Tim 6, 5.
12. En af dem, deres egen
Prophet, har sagt: Creter ere
stedse Løgnere, onde Dyr, lade
Buge.
13. Dette Vidnesbyrd er sandt.
Desaarsag * straf dem strenge=
ligen, at de maae blive † sunde
i Troen, * 2 Tim. 4, 2 † Tit. 2, 2.
14. og ikke * agte paa jø=
diske Fabler og † Menneskers

Bud, som vende sig fra Sandheden. *1 Tim. 1, 4. c. 4, 7. † Es. 29, 13. Col. 2, 22.

15. Alt er vel * reent for de Rene; men for de Besmittede og Vantroe er Intet reent, men baade deres Sind og Samvittighed er besmittet. *Matt. 15, 11 Luc. 11, 39. 41 1 Cor. 6, 12.

16. De foregive, at de * kjende Gud, men fornægte ham med Gjerningerne, vederstyggelige som de ere, og ulydige og uduelige til al god Gjerning. *2 Tim. 3, 5. 8.

2. Capitel.

1) Titus skal undervise Enhver om sin Pligt, og selv være et godt Exempel. 1—10. 2) Guds saliggjørende Naades Kraft og Hensigt. 11—15.

Men du, tal hvad der sømmer den * sunde Lærdom: *2 Tim 1 13 c 4, 3.

2. at de gamle Mænd skulle være aarvaagne, ærbare, sindige, * sunde i Tro, i Kjærlighed, i Taalmodighed; *c 1, 13.

3. desligeste, at de gamle * Qvinder skulle holde sig i Klæder, som det sømmer de Hellige, ikke være Bagtalersker, ikke hengivne † til megen Viin, men give god Lærdom; *1 Tim. 2, 9. c. 5, 13 † Tit. 1, 7.

4. saa at de anføre de unge Qvinder til at elske deres Mænd, og at elske deres Børn,

5. at være sindige, kydske, huuslige, velvillige, * deres Mænd underdanige; at † Guds Ord skal ikke bespottes. *Eph 5, 22. † Rom 2, 24 1 Tim. 6, 1.

6. Forman ligesaa de unge Mænd at være sindige,

7. visende dig selv i alle Maader som et * Mønster paa gode Gjerninger, og i din Lære Reenhed, Værdighed, *1 Tim. 4, 12 1 Petr 5, 3.

8. sund, ulastelig Tale, saa at * Modstanderen maa beskæmmes, naar han intet Ondt har at sige om Eder. *1 Tim 5, 14 Tit. 1, 9. 1 Petr 2 12

9. * Tjenerne forman at være deres Herrer underdanige, velbehagelige i alle Ting, og ikke sige imod, *1 Tim 6. 1 2 1 Petr 2 18

10. ikke besvige, men bevise al god Troskab, at de kunne pryde * Guds vor Frelsers Lærdom i alle Ting. *1 Tim. 1. 1. Tit 1, 3

11. Thi * Guds saliggjørende Naade er aabenbaret † for alle Mennesker, *Joh. 1. 9 † 1 Tim 2, 4.

12. som oplærer os, at vi skulle * forsage Ugudelighed og de verdslige Begjeringer, og leve tugteligen og retfærdeligen og gudeligen i denne Verden; *Luc 1, 74 Eph. 1, 4. c 5, 27. Col 1, 22 1 Petr. 1, 17.

13. * forventende det salige Haab, og den store Guds og vor Frelsers Jesu Christi Herligheds Aabenbarelse, *1 Cor 1, 7. Phil. 3, 20 1 Thess. 1, 10.

14. som * gav sig selv for os, at han maatte forløse os fra al Uretfærdighed og rense sig selv et † Eiendoms-Folk,

** nidkjært til gode Gjerninger. * Gal 1, 4. c 2, 20. Eph. 5, 25. † 2 Mos 19. 5 5 Mos. 4, 20 1 Petr 2. 9. ** 2 Cor. 5, 15 Eph 2. 10. Gal 4 18.

15. Tal dette, og forman dertil, og * irettesæt med al Myndighed; † lad Ingen foragte dig! * 2 Tim. 4, 2. † 1 Cor 16. 11. 1 Tim 4. 12.

3. Capitel.

1) Paulus formaner til Lydighed mod Øvrigheden og til Sagtmodighed, thi vi ere frelste af Naade ved Christus, og skulle beflitte os paa gode Gjerninger 1—8 2) Titus skal fly daarlige Spørgsmaal og Sectstiftere. 9—11 3) Andre Befalinger Hilsen og Ønske 12—15

Paamind dem * at være Fyrster og Øvrigheder underdanige, at lyde Befalinger, at være † redebonne til al god Gjerning, * Rom. 13, 1. 1 Petr 2, 13 † 2 Tim. 3, 17. Tit. 2, 14

2. ikke at bespotte Nogen, ikke være kivagtige, men * billige, og bevise al Sagtmodighed mod alle Mennesker. * Phil. 4, 5 2 Tim 2, 24. 25.

3. Thi og vi * vare fordum uforstandige, ulydige, vildfarende, Slaver af Begjerligheder og mangehaande Lyster, henlevende i Ondskab og Avind, vederstyggelige, hadende hverandre. * 1 Cor. 6, 11. Eph. 2, 1. 3. c. 4, 17. 18. 1 Petr 4. 3.

4. Men der Guds vor Frelsers Miskundhed og Kjærlighed til Menneskene * aabenbaredes, * c 2, 11.

5. * ikke for de Retfærdigheds Gjerningers Skyld, som vi havde gjort, men efter sin Barmhjertighed frelste han os ved Igjenfødelsens Bad † og Fornyelsen i den Hellig Aand, * Ap G 15. 11. Rom 3 20 28 Eph 2. 4 fg † Eph 5. 26.

6. hvilken han har rigeligen * udøst over os ved Jesus Christus, vor Frelser, * Rom 5 5

7. at vi, * retfærdiggjorte ved hans Naade, skulle, † efter Haabet, vorde Arvinger til det evige Liv. * Rom 3 24 † Tit 1. 2.

8. Dette er en troværdig Tale, og dette vil jeg, at du skal bekræfte, paa det de, som have troet paa Gud, skulle beflitte sig paa at * overgaae Andre i gode Gjerninger. Dette er Menneskene godt og nyttigt. * c 2 14.

9. Men hold dig fra * daarlige Spørgsmaal, og Slægtberegninger, og Trætter, og Stridigheder om Loven; thi de ere unyttige og forfængelige. * c 1 14.

10. Undvig et kjættersk Menneske, * naar du har paamindet og atter paamindet ham, * Rom 16, 17. 2 Thess. 3. 6. 2 Joh v 10.

11. vidende, at en Saadan er * forvendt og synder, fordømt af sig selv. * 1 Tim 6. 5.

12. Naar jeg sender Artemas til dig, eller * Tychicus, da gjør din Flid at komme til mig til Nicopolis; thi jeg har besluttet at blive der i Vinter. * Eph 6. 21 fg.

13. Befordre Zenas den Lovkyndige og * Apollos omhyggeligen, saa at Intet skal fattes dem. * Ap. G 18 24 3 Joh v. 6.

14. Thi lad ogsaa Vore lære

at beflitte sig paa gode Gjerninger til Andres Nødtørft, saa de ikke blive uden Frugt.
15. Alle, som ere hos mig, hilse dig. Hils dem, som os * elske i Troen. † Naaden være med Eder alle! Amen.

* Gal. 5, 6. † 2 Tim. 4, 22.

St. Paulus' Brev til Philemon.

1) Paulus ønsker Philemon med Flere Naade, takker Gud, og beder for ham, 1—6. 2) Berømmer hans Kjærlighed, vil ei befale, men hellere formane ham igjen at antage den bortløbne og omvendte Onesimus, 7—20. 3) Paulus er forsikkret om hans Lydighed, vil komme til ham, beder at hilse, ønsker ham Naade, 21—25.

Paulus, Christi Jesu * Bundne, og Broderen Timotheus, til Philemon vor Elskelige og Medarbeider,

* Eph. 3, 1.

2. og Appia, den elskelige Qvinde, og * Archippus, vor † Medstrider, og ** Menigheden i dit Huus:

* Col. 4, 17. † Phil. 2, 25. ** Rom. 16, 5.

3. * Naade være med Eder og Fred, fra Gud vor Fader, og den Herre Jesus Christus!

* Col. 1, 2.

4. Jeg * takker min Gud, idet jeg altid † erindrer dig i mine Bønner,

* 1 Thess. 1, 2. † 2 Tim. 1, 3.

5. efterdi jeg * hører om den Kjærlighed og den Tro, som du har til den Herre Jesus og for alle de Hellige; * Eph. 1, 15.

6. at din Deelagtighed i Troen maa blive virksom, ved Erkjendelsen af alt det Gode, som er i Eder, for Christus Jesus.

7. Thi vi have stor Glæde og Trøst af din Kjærlighed, efterdi de * Helliges Hjerter ere blevne vederkvægede ved dig, Broder!

* 2 Tim. 1, 16. Philem. v. 20.

8. Derfor, endskjøndt jeg kunde med stor Frimodighed i Christus befale dig det, som er tilbørligt,

9. saa formaner jeg dig dog hellere i Kjærlighed, jeg, saadan som du kjender mig, den gamle Paulus, nu ogsaa Jesu Christi * Bundne. * 2 Tim. 1, 8.

10. Jeg formaner dig * angaaende min Søn, som jeg har † avlet i mine Lænker, Onesimus,

* Col. 4, 9. † 1 Cor. 4, 15. Gal. 4, 19.

11. som tilforn var dig unyttig, men nu er dig og mig nyttig, hvem jeg sender tilbage.

12. Ham annamme du, ham, mit eget Hjerte,

13. hvem jeg vilde beholdt hos mig, at han i dit Sted skulde * tjent mig i Lænkerne for Evangelium. * Phil. 2, 30.

14. Men uden dit * Samtykke vilde jeg Intet gjøre, at din Godhed ikke skulde være af Tvang, men af fri Villie.

* 2 Cor. 9, 7

15. Thi maaskee blev han derfor skilt fra dig en liden Tid,

at du maatte have ham evinde-
ligen igjen,
16. ikke fremdeles som en *
Træl, men meer end en Træl,
som en elskelig Broder, især for
mig, men hvor meget mere for
dig, baade i Kjødet og i Herren.
* Eph. 6, 9.
17. Dersom du da anseer mig
for din Meddeelagtige, saa an-
nam ham som mig.
18. Men har han gjort dig
nogen Uret, eller er dig noget
skyldig, da før mig det til Reg-
ning.
19. Jeg Paulus har skrevet
med min egen Haand, jeg vil
betale, for ikke at sige, at du er
mig dig selv skyldig.
20. Ja, Broder! lad mig have
Glæde af dig i Herren, veder-
qvæg mit Hjerte i Herren!
21. I Tillid til din Lydighed
har jeg skrevet til dig og veed,
at du vil gjøre endog over det,
jeg siger.
22. Men tilmed bered mig
Herberge; thi jeg haaber, at jeg
formedelst * Eders Bønner
skal skjenkes Eder.
* Phil. 1, 25. c. 2, 24.
23. * Epaphras, min Med-
fangne i Christus Jesus, * Col. 1, 7.
24. * Marcus, † Aristarchus,
** Demas, Lucas, mine Med-
arbeidere, hilse dig.
* Ap. G. 12, 12. † c. 19, 29. ** Col. 4, 14.
25. Vor Herres Jesu Christi
Naade være med Eders Aand!
Amen.

Brevet til de Hebræer.

1. Capitel.

1) Apostelen paaminder de Hebræer om Christi Ypperlighed, ved hvem Gud i de sidste Dage har talet til Menneskene, 1—3 2) Han er ypperligere end alle Engle, thi han er Guds egen Søn, 4—14.

Efterat Gud * fordum havde
talet mange Gange og paa
mange Maader til Fædrene ved
Propheterne, † saa har han i
disse sidste Dage talet til os
ved Sønnen;
* 4 Mos. 12, 6. 8. Luc. 1, 70. † Gal. 4, 4.
2. hvem han har sat til en
Arving * over alle Ting, † ved
hvem han og har gjort Ver-
den; * Eph. 1. 10. † Joh. 1, 3.
3. hvilken, efterdi han er hans
Herligheds Glands og hans
Væsens udtrykte * Billede, og
bærer alle Ting med sin Kraf-
tes Ord, saa gjorde han ved
sig selv † vore Synders Ren-
selse, og satte sig hos ** Ma-
jestætens høire Haand i det
Høie; * Joh. 14, 9. 2 Cor. 4, 4.
Col. 1, 15. 17. † Hebr. 9, 14. 26. ** c. 8, 1.
4. og han er bleven saa me-
get ypperligere end Englene,
som han har arvet et * her-
ligere Navn fremfor dem.
* Phil. 2, 9. 10.
5. Thi til hvilken Engel sagde
han nogen Tid: * du er min
Søn, jeg fødte dig i Dag? og
atter: † jeg skal være ham en

Fader, og han skal være mig
en Søn? * Ps. 2, 7. † 2 Sam. 7, 14.
6. Og atter, naar han ind-
fører den * Førstefødte i Jor-
derige, siger han: og † alle
Guds Engle skulle tilbede ham.
* Rom. 8, 29. Col. 1, 15. 17. † Ps. 97, 7.
7. Om Englene hedder det:
* han bruger sine Engle som
Vinde og sine Tjenere som
Ildslue. * Ps. 104, 4.
8. Men til Sønnen: * din
Throne, o Gud! staaer i al
Evighed, Retviishedens Spiir
er dit Riges Spiir. * Ps. 45, 7. 8.
9. Du elskede Retfærdighed
og hadede Uret, derfor har
Gud, din Gud, * salvet dig
med Glædens Olie fremfor dine
Medbrødre. * Ap. G. 10, 38.
10. Og: * du, Herre, grund-
fæstede Jorden af Begyndelsen,
og Himlene ere dine † Hænders
Gjerninger. * Ps. 102, 26. † Ps. 8, 4
11. * De skulle forgaae, men
du bliver ved; de skulle tilhobe
ældes, som et Klædebon,
* Ps. 102, 27. Es. 51, 6. Luc. 21, 33.
12. ja som et Klæde skal du
* sammenrulle dem, og de skulle
omskiftes; men du, du er den
Samme, og dine Aar skulle ikke
aflade. * Ps. 102, 27. 28.
13. Men til hvilken af Eng-
lene sagde han nogen Tid: * sæt
dig hos min høire Haand, ind-
til jeg lægger dine Fjender til
en Skammel for dine Fødder?
* Ps. 110, 1. Eph. 1. 20. Hebr. 10, 12.
14. ere de ikke alle * tjenende
Aander, udsendte til Hjælp for
dem, som skulle arve Salighed.
* Ps. 34, 8.

2. Capitel.

1) Vi maae ei ringeagte Saliggjørelsen ved Christus, der saa herligen er bleven stadfæstet, 1—4. 2) Den kommende Verden er ei Englene underlagt, men Christus, 5—8. 3) Som led og blev fornedret for sine Brødres Skyld, hvilke han derfor blev lig, at han maatte blive en trofast Ypperste-Præst, 9—18.

Derfor bør det os des mere at
holde fast ved det, vi have
hørt, at vi ikke skulle bortrives.
2. Thi blev det Ord, som var
talet ved Engle *, haandhævet,
og fik † hver Overtrædelse og
Ulydighed sin tilbørlige Løn:
* Ap. G. 7, 53. Gal. 3, 19. † 5 Mos. 27, 26.
3. * hvorledes skulle vi da
undflye, dersom vi ikke agte saa
stor en Salighed? hvilken,
efterat den i Begyndelsen var
forkyndet † ved Herren, er kom-
men til os, stadfæstet af dem,
som havde hørt ham,
* c. 10, 29 c. 12, 25 † Marc. 1, 14. 15.
4. idet Gud * vidnede med,
baade ved Tegn og Under og
mangehaande kraftige Gjernin-
ger og den Hellig Aands Med-
delelser, † efter sin Villie.
* Marc. 16, 20.
Ap. G. 2, 22. c. 14, 3. † 1 Cor. 12, 11.
5. Thi Engle underlagde han
ikke det vordende Jorderige, om
hvilket vi tale.
6. Men En har vidnet * et-
steds, sigende: hvad er Menne-
sket, efterdi du kommer ham
ihu? eller Menneskets Søn,
efterdi du agter paa ham?
* Ps. 8, 5 fg
7. Et Lidet gjorde du ham
ringere end Englene; * med
Ære og Hæder kronede du ham,

og satte ham over dine Hænders Gjerninger; * Eph. 1. 21.
8. * alle Ting lagde du under hans Fødder. — Idet han altsaa underlagde ham alle Ting, undtog han Intet, som jo er ham underlagt; dog see vi † endnu ikke alle Ting at være ham underlagte.
* Matt. 28. 18. † Hebr. 10. 13.
9. Men den, som et Lidet var bleven ringere end Englene, Jesus, see vi formedelst * Dødens Lidelse kronet med Ære og Hæder, at han efter Guds naadige Villie skulde smage Døden † for Alle.
* Ap. G. 2. 23. Phil. 2. 8. 9. † 1 Joh. 2. 2.
10. Thi det sømmede ham, * for hvem alle Ting ere, og ved hvem alle Ting ere, ham, som vilde føre de mange Børn til Herlighed, ved Lidelser at indvie deres † Saliggjørelses Stifter. * Joh. 1. 3. Rom. 11. 36.
† Luc. 24. 26. Ap. G. 3. 15. c. 5. 31.
11. Thi baade den, * som helliggjør, og de, som helliggjøres, ere alle af Een; hvorfor han ikke skammer sig ved at kalde dem † Brødre, * Joh. 17. 19. Hebr. 13. 12.
† Matt. 12. 50. Joh. 15. 14. c. 20. 17.
12. * sigende: jeg vil forkynde dit Navn for mine Brødre, jeg vil lovsynge dig midt i Menigheden. * Ps. 22. 23. 26.
13. Og atter: * jeg vil forlade mig paa ham. Og atter: † see, her er jeg, og de Børn, som ** Gud har givet mig.
* Ps. 18. 3.
† Es. 8. 18. ** Joh. 10. 29. c. 17. 6. 9.
14. Efterdi da Børnene ere deelagtige i Kjød og Blod, er han * iligemaade bleven deelagtig deri, at han † ved Døden skulde gjøre den magtesløs, som havde Dødens Vælde, det er Djævelen, * Joh. 1. 14.
† Es. 25. 8. Hos. 13. 14. 2 Tim. 1. 10.
15. og * befrie dem, saa mange som formedelst Dødens Frygt vare under † Trældom al deres Livs Tid. * Luc. 1. 74 † Rom. 8. 15.
16. Thi ingenlunde antager han sig Englene, men Abrahams Sæd antager han sig.
17. Derfor burde han blive sine Brødre * lig i alle Ting, at han maatte blive en barmhjertig og trofast Ypperste-Præst for Gud, til at † forsone Folkets Synder.
* c. 4. 15. 16. c. 5. 2. † v. 1.
18. Thi efterdi han led, og selv blev fristet, kan han komme dem til Hjælp, som fristes.

3. Capitel.

1) De Troende skulle give Agt paa Christus, deres Ypperste-Præst, som er større end Moses, 1—6. 2) De bør vogte sig for Forhærdelse og Vantro, at det ei skal gaae dem, som fordum Israel i Ørken, 7—19.

Derfor, I hellige Brødre, deelagtige i det himmelske * Kald! betragter vor Bekjendelses † Apostel og ** Ypperste-Præst, Christus Jesus,
* Phil. 3. 14. 1 Petr. 1. 15.
† Gal. 4. 4. ** Hebr. 4. 14. c. 6. 20.
2. der var ham tro, som beskikkede ham, ligesom * Moses var det i hans ganske Huus.
* 4 Mos. 12. 7.
3. Thi saa meget større Hæder er han værd fremfor Moses,

som den har større Ære i Huset, * der beredte det.

* Sach. 6. 13. Matt. 16. 18.

4. Thi hvert Huus beredes af Nogen; men den, * som bereder alle Ting, er Gud.

* 2 Cor. 5. 1 18. Eph. 2. 10.

5. Og Moses var vel * tro i hans ganske Huus som en Tjener, til at vidne, † hvad der skulde siges, * v. 2. † 5 Mos. 18. 15. 18.

6. men Christus er det som Søn over hans Huus; og hans * Huus ere vi, saafremt vi indtil Enden † holde fast ved Frimodigheden og det Haab, som er vor Roes.

* 1 Cor. 3. 16. c. 6. 19. Eph. 2. 21. 22. † Matt. 24. 13.

7. Derfor, som den Hellig Aand siger: * i Dag, naar I høre hans Røst, * Ps. 95. 7. 8.

8. da forhærder ikke Eders Hjerter, som det skete i Forbitrelsen *, paa Fristelsens Dag i Ørken, * 2 Mos. 17. 2 fg.

9. hvor Eders * Fædre fristede mig, prøvede mig, enddog de saae mine Gjerninger fyrretyve Aar. * 4 Mos. 14. 22.

10. Derfor harmedes jeg paa hiin Slægt og sagde: de fare altid vild i Hjertet, og selv kjende de ikke mine Veie.

11. Saa * svoer jeg i min Vrede: sandelig, de skulle ikke indgaae til min Hvile.

* 4 Mos. 14. 21-23.

12. Seer til, Brødre! at der ikke nogensinde i Nogen af Eder skal findes et ondt, vantro Hjerte, saa at han affalder fra den levende Gud.

13. Men * formaner Eder selv hver Dag, saalænge det hedder: i Dag, paa det ikke nogen af Eder skal forhærdes ved Syndens Bedrag.

* 1 Thess. 5. 14.

14. Thi vi ere blevne * deelagtige i Christus, saafremt vi bevare vor første Bestandighed fast † indtil Enden.

* 2 Petr. 1. 4 † Aab. 2. 10. 25.

15. Idet der siges: * i Dag, naar I høre hans Røst, da forhærder ikke Eders Hjerter, som i Forbittrelsen: * v. 7.

16. Hvo vare da vel de, som hørte den, og dog forbittrede ham? Mon ikke Alle, som udgik af Ægypten ved Moses?

17. Men paa hvilke harmedes han i fyrretyve Aar? Mon ikke paa dem, som syndede, * hvis Legemer faldt i Ørken?

* 4 Mos. 14. 33 fg. c. 26. 65.

18. Og hvilke * svoer han, at de ikke skulde indgaae til hans Hvile, uden dem, som vare blevne vantroe?

* v. 11. 5 Mos. 1. 34.

19. Vi see altsaa, at de ikke kunde indgaae formedelst Vantro.

4. Capitel.

¹) Apostelen formaner dem, i Troen at holde fast ved Forjættelsen; thi de, som troe, gaae ind til den Hvile, som endnu staaer aaben for Guds Folk, 1—11. ²) Den alvidende Guds Ord er levende og kraftigt, 12. 13. ³) Christus er en medlidende Ypperste-Præst, til hvem vi skulle træde frem for at faae Naade, 14—16.

Lader os derfor, da Forjættelsen at indgaae til hans Hvile endnu staaer os aaben,

vogte os, at ikke nogen af Eder
skulde synes at blive tilbage.
2. Thi ogsaa os er Forjættel-
sen forkyndet, ligesom hine;
men Ordet, som de hørte, hjalp
dem ikke, fordi det ikke forenede
sig med Troen i dem, som
hørte det.
3. Thi vi indgaae til Hvilen,
vi, som troe, efter hvad han
har sagt: * saa svoer jeg i min
Vrede: sandelig, de skulle ikke
indgaae til min Hvile; nemlig
efterat Gjerningerne ved Ver-
dens Skabelse vare fuldendte.
* Ps. 95, 11
4. Thi saaledes har han et
Sted sagt om den syvende Dag:
og * Gud hvilede paa den sy-
vende Dag fra alle sine Gjer-
ninger. * 1 Mos. 2, 2.
5. Og paa dette Sted atter:
* sandelig, de skulle ikke indgaae
til min Hvile.
* 4 Mos. 14, 29. 5 Mos. 1, 34. 35.
6. Efterdi altsaa det er tilbage,
at Nogle skulle indgaae til den,
og de, hvem Forjættelsen først
var forkyndet, ikke kom ind for-
medelst Vantro:
7. saa bestemmer han atter
en Dag: i Dag, da han siger
ved David efter saa lang en
Tid, (som forhen sagt:) i *Dag
naar I høre hans Røst, for-
hærder ikke Eders Hjerter.
* c. 3, 7.
8. Thi dersom * Josva havde
skaffet dem Hvile, da havde han
ikke derefter talet om en anden
Dag. * 5 Mos. 31, 7.
9. Altsaa er der en Sabbats-
hvile tilbage for Guds Folk.
10. Thi * hvo som er indgaaet
til hans Hvile, ogsaa han hvi-
ler fra sine Gjerninger, lige-
som Gud fra sine. * Aab. 14, 13
11. Lader os derfor beflitte os
at komme ind til hiin Hvile,
paa det ikke Nogen skal falde
efter samme Vantroes Exempel.
12. Thi det * Guds Ord er
levende og kraftigt, og skarpere
end noget tveægget Sværd, og
trænger igjennem, indtil det
adskiller baade Sjæl og Aand,
baade Ledemod og Marve, og
dømmer over Hjertets Tanker
og Raad. * Præd. 12, 11. Es. 49, 2.
Jer. 23, 29. 1 Cor. 14, 24. Aab. 1, 16.
13. Og ingen Skabning er
usynlig for hans Aasyn; men
alle Ting ere * blotte og ud-
spændte for hans Øine, om
hvem vi tale.
* Ps. 33, 13—15. Ps. 34, 16. 17.
14. Efterdi vi derfor have en
stor * Ypperste-Præst, som er
gangen ind i Himlene, Jesus,
den Guds Søn, da lader os
holde fast ved Bekjendelsen.
* c. 3, 1. c. 6, 20. c. 7, 26. c. 8, 1 fg.
15. Thi vi have ikke en Yp-
perste-Præst, * som ei kan have
Medlidenhed med vore Skrøbe-
ligheder, men en saadan, som
† er forsøgt i alle Ting i lige
Maade, dog ** uden Synd.
* c. 2, 17. † Es. 53, 9. Matt. 4, 1.
Luc. 22, 28. ** 2 Cor. 5, 21. 1 Petr. 2, 22.
16. Derfor lader os * træde
frem med Frimodighed for †
Naadens Throne, paa det vi
kunne faae Barmhjertighed, og
finde Naade til betimelig Hjælp.
* c. 10, 22. 1 Joh. 3, 21. † Rom. 3, 25.

5. Capitel.

1) En Ypperste-Præst offrer for Menigheden, har Medlidenhed med den, bliver sat af Gud. 1—4. 2) Christus er dertil sat af Gud, og er bleven en Aarsag til evig Frelse. 5—10. 3) Apostelen klager over de Hebræer, fordi de endnu kun vare Børn i Christendommen, 11—14.

Thi * hver Ypperste-Præst, som tages af Mennesker, † beskikkes for Mennesker til Tjenesten for Gud, at han skal ** frembære baade Gaver og Slagt-Offere for Synder,
* 2 Mos. 28. 1 fg. † Hebr. 8, 3. ** c. 10, 6.
2. og kan have * Medlidenhed med de Vankundige og Vildfarende, eftersom han og selv er † omgiven med Skrøbelighed. * c. 4, 15. † c. 2, 18.
3. Og for dennes Skyld maa * han, som for Folket, saaledes og for sig selv, frembære Synd-Offer.
* 3 Mos. 9, 7. c. 16, 6 fg.
4. Og Ingen tager sig selv denne Ære, men den, som er kaldet af Gud, * ligesom og Aaron var. * 2 Mos. 28, 1.
5. Saaledes har * ei heller Christus tillagt sig selv den Ære at blive Ypperste-Præst, men den, som sagde til ham: † du er min Søn, jeg fødte dig i Dag. * Joh. 8, 54. † Ps. 2, 7.
6. Efter hvad han og siger et andet Sted: * du er en Præst til evig Tid, efter Melchisedeks Viis. * Ps. 110, 4. Hebr. 7, 17.
7. Han, som i sine Kjøds Dage frembar med stærkt Raab og Taarer * Bønner og ydmygelige Begjeringer til den, der var mægtig at frelse ham fra Døden, og blev bønhørt i sin Ængstelse,
* Matt. 26, 39. c. 27, 46. 50.
Luc. 22, 42. c. 23, 46. Joh. 12, 27. c. 17, 1.
8. alligevel han var Søn, lærte dog * Lydighed af det, han led; * Phil. 2, 8.
9. og, fuldendet, blev han alle dem, som ham * lyde, † Aarsag til evig Frelse,
* Rom. 1, 5. † Hebr. 2, 10.
10. udnævnt af Gud til Ypperste-Præst, efter * Melchisedeks Viis. * v. 6.
11. Herom have vi Meget at sige, og som er svart at udlægge, efterdi I ere blevne sløve til at fatte.
12. Thi skjøndt I efter Tiden endog burde være Lærere, have I atter behov, at man skal lære Eder * Begyndelsesgrundene i Guds Ord, og I ere blevne saadanne, som have † Mælk behov og ikke haard Føde.
* c. 6, 1. 2. † 1 Cor. 3, 2 fg. 1 Petr. 2, 2.
13. Hver, som faaer Mælk, er uforfaren i den rette Lære, thi han er et * Barn;
* 1 Cor. 3, 1. c. 14, 20.
14. men for de Fuldkomne er haard Føde, hvilke ved Forfarenhed have øvet Sands til at skjelne mellem Godt og Ondt.

6. Capitel.

1) Apostelen vil dog skride frem til det Fuldkomnere, 1—3. 2) Thi de, som synde modvillig og falde fra, maae vente sig Forbandelse, 4—8. 3) Og han har bedre Mening om de Hebræer, da de tilforn havde forholdet sig saa vel, 9. 10. 4) Han formaner dem til Bestandighed i Tro og Taalmodighed, at de med Abraham kunne blive

deelagtige i Guds Forjættelser, som ere uforanderlige og skjenkes i Christus, vor Ypperste-Præst, 11—20.

Derfor lader os forbigaae Begyndelseslæren om Christus, og skride frem til det Fuldkomnere, at vi ikke atter lægge Grundvolden, angaaende Omvendelse fra døde*Gjerninger og Tro paa Gud, *c. 9, 14.

2. og Læren om Daab, og Haandspaalæggelse, og de Dødes Opstandelse, og den evige Dom.

3. Ja, dette ville vi gjøre, * dersom Gud det tilsteder.
*Ap. G. 18, 21. Jak. 4, 15.

4. Thi det er * umuligt, at de, som eengang ere oplyste, og som have smagt den himmelske Gave og ere blevne deelagtige i den Hellig Aand, *Matt. 12, 31. 45. Hebr. 10, 26. 2 Petr. 2, 20. 1 Joh. 5, 16.

5. og have smagt Guds gode Ord og den tilkommende Verdens Kræfter, og falde fra, atter kunne fornyes til Omvendelse,

6. da de korsfæste sig selv Guds Søn, og gjøre ham til Spot.

7. Thi Jorden, som drikker den ofte derpaa faldende Regn og bærer Væxter, tjenlige for dem, som den dyrke, faaer Velsignelse af Gud;

8. men den, som bærer Torne og Tidsler, er ubrugbar og * Forbandelsen nær; Enden med den er at brændes.
*Matt. 21, 19.

9. Dog, i Henseende til Eder, I Elskelige! ere vi forsikkrede om det Bedre og hvad der bringer Frelse, alligevel vi saaledes tale.

10. Thi Gud * er ikke uretfærdig, at han skulde forglemme † Eders Gjerning og den Kjærlighedens Møie, som I viste for hans Navn, idet I have tjent og tjene de Hellige.
*Rom. 3, 4. †2 Kron. 15, 7. Ordsp. 14, 31. Matt. 10, 42. c. 25, 40. 1 Cor. 15, 58.

11. Men vi ønske, at enhver af Eder maa vise den samme Nidkjærhed, * til fuld Befæstelse i Haabet indtil Enden,
*Matt. 24, 13. Hebr. 3, 6. 14.

12. saa I ikke blive seendrægtige, men efterfølge dem, som ved Tro og * Taalmodighed arvede Forjættelserne. *v. 15.

13. Thi da Gud gav * Abraham Forjættelsen, der han ingen Større havde at sværge ved, svoer han ved sig selv, sigende: *1 Mos. 17, 4. c. 22, 16. Ps. 105, 9. Luc. 1, 73.

14. sandeligen, * jeg vil rigelig velsigne dig, og rigelig formere dig. *1 Mos. 12, 2. c. 22, 17.

15. Og saaledes, * der han havde ventet taalmodig, bekom han Forjættelsen. *c. 10, 36.

16. * Mennesker sværge jo ved en Større, og Eden er dem en Ende paa al Tvist, til Stadfæstelse. *2 Mos. 22, 11.

17. Hvorfor, da Gud vilde ydermere vise * Forjættelsens Arvinger sit Raads Uforanderlighed, føiede han en Ed dertil, *v. 13.

18. paa det vi ved to uforanderlige Grunde, efter hvilke det var umuligt, at Gud skulde

* lyve, kunde have en stærk
Trøstegrund, naar vi flye hen
at holde fast ved det tilbudne
Haab, * Tit. 1, 2.
19. hvilket vi have som Sjæ=
lens trygge og faste Anker,
hvilket ogsaa gaaer indenfor
Forhænget,
20. hvor Jesus, vor Forlø=
ser, gik ind for os, han, som
efter Melchisedeks Viis er ble=
ven en * Ypperstepræst til
evig Tid. * c. 3, 1. c. 4, 14. c. 5, 6.

7. Capitel.

1) Christus er en Ypperstepræst efter Melchisedeks Viis, som var hans Forbillede, tog Tiende af Abraham, og velsignede ham, 1—10. 2) Derfor maatte han omskifte Loven, som var svag og unyttig, da han havde et andet Præstedømme end Aaron, 11—19. 3) Han blev beskikket til Præst, med Ed, alene, til evig Tid, fuldkommen og uden Synd, 20—28.

Thi denne * Melchisedek, Kon=
ge af Salem, den høieste
Guds Præst, som gik Abraham
imøde, der han vendte tilbage
fra Kongernes Nederlag, og som
velsignede ham, * 1 Mos. 14, 18.
2. hvem ogsaa * Abraham gav
Tiende af Alt: han er først,
naar hans Navn udlægges,
Retfærdigheds Konge, dernæst
ogsaa Salems Konge, det er:
Freds Konge; * 1 Mos. 14, 20.
3. uden Fader, uden Moder,
uden Slægtregister, havende
hverken Dages Begyndelse eller
Livs Ende, men lignet med
Guds Søn bliver han Præst
for stedse.
4. Betragter dog, hvor stor
denne er, hvem Patriarchen
* Abraham endog gav Tiende
af Byttet. * Ap. G. 2, 29.
5. Nu have vel de af Levi
Børn, som annammede Præste=
dømmet, * Befaling at tage
Tiende efter Loven af Folket,
det er af deres Brødre, allige=
vel disse ere udkomne af Abra=
hams Lænd; * 4 Mos. 18, 21.
6. men den, som ikke regnes
i deres Slægt, tog Tiende af
Abraham, og * velsignede den,
som havde † Forjættelserne.
* 1 Mos. 14, 19. † Rom. 4, 13.
7. Men uden al Modsigelse
velsignes den Ringere af den
Ypperligere.
8. Og her tage dødelige Men=
nesker Tiende, men der er den,
om hvem der vidnes, at han
lever.
9. Ja, at jeg saa skal sige,
endog * Levi, som tager
Tiende, har ved Abraham
givet Tiende; * 4 Mos. 18, 26.
10. thi han var endnu i Fa=
derens Lænd, der Melchisedek
gik denne imøde.
11. Hvis der altsaa var * Fuld=
kommelse ved det levitiske Præ=
stedømme, (thi til dette var Fol=
ket lovbundet), hvi gjordes det
da ydermere behov, at en an=
den Præst skulde opstaae efter
Melchisedeks Viis, og ikke be=
nævnes efter Aarons Viis?
* Gal. 2, 21. Hebr. 7, 18. 19.
12. Naar Præstedømmet om=
skiftes, skeer jo og nødvendigen
en Omskiftelse af Loven.
13. Og han, om hvem dette
siges, hørte til en anden
Stamme, af hvilken Ingen
har taget vare paa Alteret.
14. Thi det er vitterligt, at

vor Herre er oprunden * af
Juda, for hvilken Stamme
Moses Intet har forordnet om
Præstedømmet. * 1 Mos. 49, 10.
Ruth 4, 17 fg. Es. 11, 1.
15. Og dette bliver end yder=
mere klart deraf, at der i Lighed
med Melchisedek opstaaer en
anden Præst,
16. som ikke er bleven det efter
et kjødeligt Buds Lov, men
efter et uopløseligt Livs Kraft.
17. Thi han vidner: * du er
en Præst evindeligen efter Mel=
chisedeks Viis. * Ps. 110, 4. Hebr. 5, 6.
18. Saa skeer da en * Afskaf=
felse af det foregaaende Bud,
fordi det var † svagt og unyt=
tigt, * Gal. 4, 9. † Rom. 8, 3.
19. (thi Loven har Intet
*fuldkommet,) og en Indførelse
af et bedre Haab, † ved hvilket
vi nærme os til Gud.
* Joh. 1, 17. Ap. G. 13, 38. 39.
Rom. 3, 20 fg. † Ef. 2, 18. c. 3, 12.
20. Og saasom det ikke skete
uden Ed,
21. (thi hine bleve Præster
uden Ed, men denne med Ed,
ved den, som siger til ham:
* Herren har svoret, og det
skal ikke angre ham: du er en
Præst evindelig efter Melchi=
sedeks Viis:) * Ps. 110, 4.
22. saa er * Jesus bleven en
saa meget bedre Pagts Borgen.
* c. 8, 6.
23. Og hine Præster ere blevne
mange, fordi Døden formeente
dem at vedblive;
24. men denne har et ufor=
gængeligt Præstedømme, fordi
han bliver til evig Tid,
25. hvorfor han og kan fuld=
kommeligen gjøre dem salige,
som komme til Gud formedelst
ham, efterdi han lever altid, til
at * træde frem for dem.
* Rom. 8, 34. Hebr. 9, 24. 1 Joh. 2, 1.
26. Thi * saadan en Ypperste=
præst sømmede os, som er hel=
lig, uden Skyld, ubesmittet,
† adskilt fra Syndere, og op=
høiet over Himlene;
* c. 4, 14 fg. † 1 Petr. 2, 22.
27. som ikke dagligen har
fornøden, som de andre Yp=
perstepræster, at * frembære
Offer først for egne Synder,
derefter for Folkets; thi dette
gjorde han † een Gang for alle,
der han offrede sig selv.
* 3 Mos. 9, 7.
c. 16, 3. 6 fg. † Hebr. 9, 12. 26.
28. Thi * Loven beskikker til
Ypperstepræster Mennesker, som
have Skrøbelighed; men Edens
Ord, senere end Loven, be=
skikker Sønnen, som den til
evig Tid † Fuldkommede.
* c. 5, 1. 2. † c. 2, 10. c. 7, 9.

8. Capitel.

1) Christus er Ypperstepræst hos Guds høire Haand i det himmelske Tabernakel, 1—5. 2) Han er en bedre Pagts Midler; thi Gud havde lovet at gjøre en ny Pagt, og at afskaffe den gamle, 6—13.

Saa er da Summen af det,
som her siges: vi have en
saadan Ypperstepræst, som *sid=
der ved høire Side af Maje=
stætens Throne i Himlene,
*Col. 3, 1. Hebr. 1, 3. 13.
2. som er Helligdommens
Tjener og det * sande Taber=
nakels, hvilket Herren har

opreist, og ikke et Menneske.
* c. 9. 8 11 24 c 10, 20. 21.
3. Thi hver Ypperstepræst indsættes til at frembære Gaver og Slagt-Offere; derfor er det fornødent, at ogsaa denne * maa have Noget, som han kan offre. * Eph. 5. 2. Hebr. 5. 1.
4. Men skulde han være Præst paa Jorden, da var han det aldeles ikke, efterdi der ere Præster, som frembære Gaverne efter Loven;
5. hvilke * tjene ved Afbildningen og Skyggen af det Himmelske, eftersom det blev Moses af Gud betydet, der han skulde berede Tabernaklet; † see til, sagde han, du gjør Alting efter den Lignelse, der blev viist dig paa Bjerget. * Col. 2, 17. Hebr. 10, 1. † 2 Mos. 25, 40.
6. Men nu har han faaet en saa meget ypperligere Tjeneste, som han og er * Midler for en bedre Pagt, hvilken er grundet paa bedre Forjættelser.
* 2 Cor. 3, 6. Hebr. 7. 22.
7. Thi dersom hiin første havde været ulastelig, da var der ikke blevet søgt Sted for en anden.
8. Men dadlende siger han til dem: * see, de Dage komme, siger Herren, da jeg vil oprette en ny Pagt med Israels Huus og med Judas Huus;
* Jer. 31, 31 fg. c. 33, 14.
9. ikke efter den Pagt, som * jeg gjorde med deres Fædre paa den Dag, der jeg tog dem ved Haanden at udføre dem af Egyptens Land; thi de bleve ikke i min Pagt, derfor agtede jeg ikke paa dem, siger Herren.
* 2 Mos. 19, 5 fg.
10. Men denne er den Pagt, som jeg vil gjøre med Israels Huus efter disse Dage, siger Herren: * jeg vil give mine Love i deres Sind, og jeg vil indskrive dem i deres Hjerte; og jeg vil være dem en Gud, og de skulle være mig et Folk.
* Jer. 24, 7. Sach. 8, 8.
11. Og de skulle ikke lære hver sin Næste, og hver sin Broder, og sige: kjend Herren; thi * de skulle alle kjende mig, fra den Lille iblandt dem indtil den Store iblandt dem.
* Es 54, 13. Joh. 6. 45.
12. Thi * jeg vil være naadig imod deres Uretfærdigheder, og ikke mere ihukomme deres Synder og deres Overtrædelser.
* Jer. 31. 34.
13. Idet han siger: en ny, har han erklæret den første for gammel; men det, som er gammelt og forældet, er nær ved at forsvinde.

9. Capitel.

1) Det gamle Tabernakel og den levitiske Gudstjeneste vare ufuldkomne, 1—10. 2) Det nye Tabernakel og Christi Offer ere fuldkomne, 11—14. 3) Christus er den nye Pagts Midler ved sit Blod, hvorpaa den gamle var et Forbillede, 15—23. 4) Han gik ind i Himmelen selv for os, da han eengang havde offret sig selv, 24—28.

Vel havde ogsaa det * første Tabernakel Anordninger for Gudstjenesten og en jordisk Helligdom. * 2 Mos. 25, 8.
2. Thi der var indrettet * det

forreste Tabernakel, hvori † Lysestagen var og Bordet og Skuebrødene; dette kaldtes det Hellige. * 2 Mos. 26, 1 fg. † c. 25, 31.
3. Men bag det andet Forhæng var det Tabernakel, som kaldtes det * Allerhelligste,
* 2 Mos. 26, 33.
4. som havde det gyldne Røgelsekar og * Pagtens Ark, overalt beklædt med Guld, i hvilken var en † Guldkrukke med Manna og ** Aarons blomstrende Stav og †† Pagtens Tavler.
* 2 Mos. 25, 10. † c. 16, 33. ** 4 Mos. 17, 8. †† 2 Mos. 25, 21. c. 34, 29. 1 Kong. 8, 9.
5. Men * ovenover den var Herlighedens Cherubim, som overskyggede Naadestolen, hvorom nu ikke er at tale stykkeviis.
* 2 Mos. 25, 18.
6. Da nu dette var saaledes indrettet, * gik Præsterne altid ind i det forreste Tabernakel, naar de forrettede Tjenesten;
* 4 Mos. 18, 3 fg.
7. men i det andet gik den Ypperstepræst alene ind * eengang om Aaret, ikke uden Blod, hvilket han † offrede for sig selv og Folkets Forseelser,
* 3 Mos. 16, 2 fg. † Hebr. 5, 3.
8. hvorved den Hellig Aand gav tilkjende, at * Veien til Helligdommen endnu ikke var aabnet, saalænge det første Tabernakel endnu havde sit Stade;
* Es. 35, 8. Joh. 14, 6. Hebr. 10, 19. 20.
9. hvilket var et Forbillede indtil den nærværende Tid, i hvilken endnu baade Gaver og Offere frembæres,
10. som ikke formaae fuldkommeligen efter Samvittigheden at hellige den, som forretter Tjenesten, men alene med Hensyn til * Mad og Drikke og de adskillige Aftvættelser og kjødelige Anordninger, som vare paalagte indtil Rettelsens Tid. * 3 Mos. 11, 2 fg. 4 Mos. 19, 7 fg.
11. Men da Christus kom, en * Ypperstepræst for det tilkommende Gode, saa gik han igjennem et større og fuldkomnere Tabernakel, hvilket ikke er gjort med Hænder, det er: som ikke er af denne Skabning,
* c. 3, 1. c. 4, 14.
12. hverken ved * Blod af Bukke eller Kalve, men ved † sit eget Blod, ** eengang ind i Helligdommen, og fandt en †† evig Forløsning.
* 3 Mos. 16, 3. † Ap. G. 20, 28. ** Hebr. 7, 27. †† c. 10, 12.
13. Thi dersom * Blod af Øxne og Bukke, og † Asken af en Kvie, hvormed de Urene bestænkes, helliger til Kjødets Reenhed:
* 3 Mos. 16, 14. † 4 Mos. 19, 9 fg.
14. hvor meget mere maa da * Christi Blod, som formedelst en evig Aand frembar † sig selv som et ulasteligt Offer for Gud, rense Eders Samvittighed ** fra døde Gjerninger †† til at tjene den levende Gud.
* 1 Petr. 1, 19. Aab. 1, 5. † Gal. 1, 4. c. 2, 20. Tit. 2, 14. ** 1 Thess. 1, 9. Hebr. 6, 1. †† Luc. 1, 74. Rom. 6, 13.
15. Og derfor er han det nye Testamentes * Midler, paa det at, da der er skeet † en Død til

Forløsning fra de Overtrædelser, som vare begangne under det første Testament, de Kaldede maatte faae den ** evige Arvs Forjættelse. * 1 Tim 2, 5. Hebr 12, 24. † Rom. 5, 6. ** c 6, 23.

16. Thi hvor et Testament er, der er det fornødent, at hans Død, som har gjort Testamentet, skal finde Sted.

17. Thi et * Testament bliver først gyldigt ved Døden, efterdi det endnu ikke har Kraft, medens han lever, som gjorde det. * Gal. 3, 15.

18. Derfor blev det første ikke heller indviet uden Blod.

19. Thi der alle Budene efter Loven af *Moses vare forkyndte for alt Folket, tog han Kalve- og Bukkeblod med Vand og Skarlagenuld og Isop, og bestænkede Bogen selv og alt Folket, sigende: * 2 Mos 24, 5 6.

20. * dette er den Pagts Blod, hvilken Gud har villet slutte med Eder. * 2 Mos 24, 8 Matt. 26, 28.

21. * Iligemaade bestænkede han ogsaa Tabernaklet og alle Tjenestens Redskaber med Blodet. * 2 Mos. 29, 21. 3 Mos. 8, 15, 19.

22. Og næsten * Alt bliver efter Loven renset med Blod, og † uden Blods Udgydelse skeer ikke Forladelse. * 3 Mos. 17, 11. † Eph. 1, 7.

23. Altsaa var det fornødent, at Afbildningerne af de himmelske Ting skulde renses herved, men de himmelske Ting selv ved bedre Offere end disse.

24. Thi Christus gik ikke ind i en Helligdom, gjort med Hænder, som kun er et Billede af det Sande, men i Himlene selv, for nu at * aabenbares for Guds Ansigt for os; * Rom. 8, 34. 1 Joh. 2, 1.

25. ikke heller, at han flere Gange skulde offre sig selv, ligesom * den Ypperstepræst hvert Aar gaaer ind i Helligdommen med fremmed Blod; * 2 Mos. 30, 10. 3 Mos. 16, 2 fg.

26. (ellers havde han ofte maattet lide fra Verdens Begyndelse;) men nu er han *eengang i † Tidernes Fuldkommelse aabenbaret for at afskaffe Synden ved sit Offer. * v. 12. v. 28. † Gal. 4, 4.

27. Og ligesom det er Menneskene beskikket, eengang at døe, men derefter Dommen,

28. saaledes er og * Christus eengang offret for at borttage Manges Synder; anden Gang skal han uden Synd sees af dem, som forvente ham til Saliggjørelse. * Rom. 5, 6. 8.

10. Capitel.

1) Loven med sine Offringer gjør ei fuldkommen, 1—4. 2) Derfor vilde Christus offre sig selv, 5—10 3) Hans Offer borttager paa eengang alle Synder, saa at Gud vil ei ihukomme dem mere, 11—18 4) Derfor skulle de Troende retteligen bruge Christi Naade, og opmuntre hverandre til at holde fast ved Tro og gode Gjerninger, 19—25. 5) Thi modvillige Syndere maae vente sig en svar Dom, 26—31. 6) De Hebræer skulle blive ved i Tro og Taalmodighed, 32—39.

Thi Loven, som har ikkun en * Skygge af de tilkommende Goder, og ikke Tingenes Billede selv, kan aldrig ved de

samme aarlige Offere, hvilke de bestandigen frembære, †fuldkommen forsone dem, som dermed fremkomme.

* Col. 2, 16. 17. † Hebr. 7, 19.

2. Ellers maatte jo disse Offere have ophørt, efterdi de Offrende ikke mere vilde havt nogen Bevidsthed om Synder, naar de eengang vare rensede.
3. Men ved Offrene skeer aarligen Syndernes Ihukommelse.
4. Thi det er * umuligt, at Blod af Øxne og Bukke kan borttage Synder.

* 3 Mos. 16, 14. 18. 4 Mos. 19, 4.

5. Derfor siger han, idet han indtræder i Verden: * Slagt-Offer og Mad-Offer vilde du ikke, men et Legeme beredte du mig;

* Ps. 40, 7. Ps. 50, 9. Es. 1, 11. Am. 5, 21.

6. Brænd-Offere og Synd-Offere havde du ikke Behagelighed til.
7. Da sagde jeg: see, jeg kommer, (der er skrevet om mig i Bogens Rolle,) for at gjøre, Gud! din Villie.
8. Da han først havde sagt: Slagt-Offer og Mad-Offer og Brænd-Offere og Synd-Offere vilde du ikke, havde ei heller Behagelighed til dem, (og disse frembæres efter Loven,)
9. saa siger han: * see, jeg kommer for at gjøre, Gud! din Villie. (Han ophæver det Første for at sætte det Andet).

* Ps. 40, 8. 9.

10. Ved hvilken Villie vi ere helliggjorte formedelst Jesu Christi Legemes Offrelse * den ene Gang.

* v. 14.

11. Og hver Præst staaer daglig for at tjene og for at offre mange Gange de samme Offere, hvilke * aldrig kunne borttage Synder.

* v. 1.

12. Men han, der han havde offret eet Offer for Synderne, * sidder han for stedse hos Guds høire Haand,

* c. 1, 3. 13. c. 8, 1.

13. * biende iøvrigt, † indtil hans Fiender blive lagte til hans Fodders Fodskammel.

* c. 2, 8. † Eph. 1, 20.

14. Thi med * eet Offer har han for stedse fuldkommen forsonet dem, som helligjøres.

c. 9, 12. 26.

15. Dette vidner ogsaa den Hellig Aand for os; thi efter først at have sagt:
16. * denne er den Pagt, som jeg vil gjøre med dem efter disse Dage, siger Herren: jeg vil give mine Love † i deres Hjerter, og skrive dem i deres Sind;

* Jer. 31, 33 fg. Rom. 11, 27. † Joh. 6, 45.

17. da siger han: og jeg vil ikke mere ihukomme deres Synder og deres Overtrædelser.
18. Men hvor disse ere forladte, der behøves ikke mere Offer for Synden.
19. Efterdi vi da, Brødre, have Frihed, * til at indgaae i Helligdommen ved Jesu Blod,

* Joh. 10, 9. Eph. 2, 13. 18.

20. hvortil han indviede os en * ny og levende Vei gjennem Forhænget, det er hans Kjød;

* Joh. 14, 6. Hebr. 9, 8.

21. og efterdi vi have en stor
* Præst over Guds Huus:
* c. 4, 14.
22. da * lader os træde frem
med et sanddru Hjerte, i Troens
fulde Forvisning, Hjerterne
ved Bestænkelsen rensede fra en
† ond Samvittighed, og Legemet
aftvættet med reent Vand.
* Eph. 3, 12. Hebr. 4, 16. † c. 13, 18
23. Lader os holde fast ved
* Haabets urokkelige Bekjendelse;
thi han er † trofast, som
gav Forjættelsen;
* c. 4, 14. † 1 Cor. 1, 9. 1 Thess. 5, 24.
24. og lader os give Agt paa
hverandre, saa vi opmuntre
hverandre til Kjærlighed og
gode Gjerninger,
25. og ikke forlade vor egen
Forsamling, som Nogle have
for Skik, men * formane hverandre,
og det saa meget desmere,
† som I see, at Dagen
nærmer sig.
* Col. 3, 16. † 1 Cor. 10, 11.
26. Thi synde vi med * Villie,
efter at have annammet
Sandhedens Erkjendelse, er der
ikke Offer mere tilbage for
Synden,
* 4 Mos. 15, 30. Matt. 12, 31 fg.
27. men en * frygtelig Forventelse
af Dommen, og en
brændende Nidkjærhed, som skal
fortære de Gjenstridige.
* Ez. 36, 5. Zeph. 1, 18. c. 3, 8.
28. Naar Nogen har brudt
Mose Lov, døer han uden
Barmhjertighed efter * to eller
tre Vidners Udsagn:
* 4 Mos. 35, 30. 5 Mos 17, 6 fg.
29. * hvor meget værre Straf
mene I, at den skal agtes værd,
som træder Guds Søn med
Fødder, og ringeagter † Pagtens
Blod, hvormed han var
helliget, og forhaaner Naadens
Aand?
* c. 2, 3. c. 12, 25. † 1 Cor. 11, 25.
30. Thi vi kjende den, som
har sagt: * mig hører Hævnen
til, jeg vil betale, siger
Herren; og atter: † Herren
skal dømme sit Folk.
* 5 Mos. 32, 35. † v. 36. Ps. 50, 4.
31. Det er forfærdeligt at
falde i den levende Guds
Hænder.
32. Kommer de forrige Dage
ihu, i hvilke I, efterat I vare
blevne oplyste, * udholdt en stor
Kamp mod Lidelser,
* Gal. 3, 4. Phil. 1, 29. 30.
33. idet I deels selv ved Forsmædelser
og Trængsler bleve
et Skuespil, deels toge Deel
med dem, som fristede saadanne
Kaar.
34. Thi baade * havde I
Medlidenhed med mine Baand,
og I skikkede Eder † med Glæde
deri, at man røvede Eders Gods,
vidende, at ** I have i Eder
selv et bedre og blivende Gods
i Himlene. * Ap. G. 5, 41.
† Jak. 1, 2. ** Matt. 5, 12. c. 6, 20 fg.
35. Kaster derfor ikke Eders
Frimodighed bort, hvilken har
en * stor Belønning;
* Matt. 10, 32.
36. thi I * have Taalmodighed
behov, at, naar I have gjort
Guds Villie, I da kunne faae
† Forjættelsen.
* Luc 21, 19. † Hebr. 6, 12.

37. Thi der er endnu kun en liden Stund, indtil den kommer, der skal komme, og han skal ikke tøve.

38. Men den * Retfærdige af Troen skal leve; og dersom Nogen unddrager sig, har min Sjæl ikke Behagelighed i ham.
* Rom. 1, 17.

39. Men vi ere ikke af dem, som unddrage sig til deres Fordærvelse, men af dem, som troe til Sjælens Frelse.

11. Capitel.

1) Troens Væsen og Virkning, 1—3. 2) Exempler derpaa vare Abel, Enoch, Noah, 4—7 3) Abraham, Sara, Isaak, Jakob, Joseph, 8—22. 4) Amram, Moses, Josva, Rahab, 23—31. 5) Og Andre, hvilke troede paa Forjættelserne, skiøndt de ikke bleve opfyldte til deres Tid, 32—40.

Men Troen er en * Bestandighed i det, som haabes, en fast Overbeviisning om det, som ikke sees. *Rom. 8, 38. 1 Cor. 2, 9.

2. Ved den fik de Gamle godt Vidnesbyrd.

3. Ved Tro forstaae vi, at Verden er bleven beredt ved * Guds Ord, saa at de Ting, † som sees, ere blevne af dem, der ikke vare tilsyne.
* 1 Mos. 1, 1—3. 2 Petr. 3, 5. † Rom. 4, 17 2 Cor 4, 6.

4. Formedelst Tro offrede * Abel Gud et bedre Offer end Cain, og for den fik han det Vidnesbyrd, at han var retfærdig, idet Gud bevidnede sit Velbehag i hans Gaver; og ved den † taler han endnu, alligevel han er død.
* 1 Mos. 4, 4. 5. † Matt. 23, 35.

5. Formedelst Tro blev *Enoch borttagen, at han ikke skulde see Døden, og blev ikke funden, efterdi Gud havde taget ham bort; thi før han blev borttagen, havde han det Vidnesbyrd, at han behagede Gud.
* 1 Mos. 5, 24.

6. Men uden Tro er det umuligt at behage ham; thi det bør den, som kommer frem for Gud, at troe, at han er til, og at han bliver deres Belønner, som søge ham.

7. Formedelst Tro var det, at * Noah, advaret af Gud om det, som endnu ikke saaes, frygtede Gud, og beredte Arken til sit Huses Frelse; ved den fordømte han Verden, og blev Arving til Retfærdigheden af Troen. * 1 Mos. 6, 8. 14 Rom. 3, 24.

8. Formedelst Tro var Abraham * lydig, der han blev kaldet, i at udgaae til det Sted, som han skulde tage til Arv; og han gik ud, dog han ikke vidste, hvor han kom. * 1 Mos. 12, 1. 4.

9. Formedelst Tro * opholdt han sig i Forjættelsens Land som i et fremmed, boende udi Pauluner med Isaak og Jakob, som vare Medarvinger til samme Forjættelse;
*1 Mos 14, 13. c. 17, 8.

10. thi han * forventede den Stad, som har Grundvold, † hvis Bygmester og Forarbeider er Gud. * c. 12, 22.
c 13, 14 † 2 Cor. 5, 1. Hebr. 3, 4.

11. Formedelst Tro fik selv Sara Kraft til at * undfange, og fødte over hendes Alders

Tid; thi hun agtede ham at være † trofast, som havde lovet det. *1 Mos 17, 19. c. 21, 2. Rom. 4, 19. † Hebr. 10, 23.

12. Derfor avledes og af Een, og det en * Kraftesløs, som Stjerner † paa Himmelen i Mangfoldighed og som ** Sandet ved Havets Bred, det utallige.

* Rom. 4, 19. † 1 Mos 15, 5. ** c. 22, 17.

13. I Tro døde alle disse, uden at have opnaaet Forjættelserne, men saae dem langt borte, og lode sig overbevise, og hilsede dem, og bekjendte, at de vare * Gjæster og Udlændinge paa Jorden.

* 1 Mos. 23, 4. 1 Kron 29, 15. Ps. 39, 13.

14. Men de, som sige Saadant, give klarligen tilkjende, at de søge et Fædreneland.

15. Og dersom de havde havt det i Tanker, hvorfra de vare udgangne, havde de vel havt Tid at vende tilbage;

16. men nu hige de efter et bedre, det er et himmelsk; derfor * blues Gud ikke ved dem, at kaldes † deres Gud; thi han har beredt dem en Stad.

*c. 2, 11. † 2 Mos. 3, 6.

17. Formedelst Tro * offrede Abraham Isaak, der han fristedes, ja den Eenbaarne offrede han, som havde annammet Forjættelserne, * 1 Mos. 22, 1 fg.

18. til hvem der var sagt: * i Isaak skal Sæd fremkaldes dig; * 1 Mos 21, 12. Rom. 9, 7.

19. thi han betænkte, at Gud var mægtig endog til at opreise fra de Døde, og i en Lighed dermed * fik han ham ogsaa tilbage. * 1 Mos. 22, 12.

20. Formedelst Tro om det Tilkommende * velsignede Isaak Jakob og Esau. * 1 Mos. 27, 28. 39.

21. Formedelst Tro velsignede Jakob, der han døde, * hver af Josephs Sønner, og † tilbad, lænende sig over sin Stav.

* 1 Mos. 48, 15. † c. 47, 31.

22. Formedelst Tro * erindrede Joseph døende Israels Børns Udgang, og gav Befaling om sine Been.

* 1 Mos. 50, 24.

23. Formedelst Tro blev * Moses, der han var født, skjult tre Maaneder af sine Forældre, fordi de saae, at Barnet var deiligt, og de † frygtede ikke for Kongens Befaling.

* 2 Mos. 2, 2. Ap. G. 7, 20. 21. † c. 5, 29.

24. Formedelst Tro nægtede * Moses, der han var bleven stor, at kaldes Pharaos Datters Søn, * 2 Mos. 2, 11. 12.

25. og valgte * heller at lide Ondt med Guds Folk, end at have Syndens timelige Nydelse,

* Ps. 84, 11.

26. agtende Christi Forsmædelse for større Rigdom end Ægyptens Liggendefæ; thi han saae hen til Belønningen.

27. Formedelst Tro * forlod han Ægypten, og frygtede ikke for Kongens Vrede; thi han holdt hart ved den † Usynlige, som om han saae ham.

* 2 Mos 2, 15 c. 12, 41. † Joh. 20, 29.

28. Formedelst Tro * anordnede han Paasken og Blodsbestænkelsen, at den, som ødelagde

de Førstefødte, skulde ikke røre dem. * 2 Mos. 12, 18.

29. Formedelst Tro * gik de igjennem det røde Hav, som igjennem tørt Land; men da Ægypterne forsøgte det, druknede de. * 2 Mos. 14, 22.

30. Formedelst Tro * faldt Jerichos Mure, efterat de vare omgangne i syv Dage.

* Jos. 6, 20.

31. Formedelst Tro * omkom Rahab, Skiøgen, ikke med de Vantroe; thi hun annammede Speiderne med Fred.

* Jos. 2, 19. c. 6, 23.

32. Dog hvi skal jeg tale mere? Tiden vilde jo fattes mig, hvis jeg fortalte om * Gideon, om † Barak og ** Samson og †† Jephta, om *** David og ††† Samuel og Propheterne, * Dom. 6, 11.

† c. 4, 6. ** c. 13, 24 †† c. 11, 6 9.

*** 1 Sam. 13, 14. c. 17, 45 ††† c 1, 20.

33. hvilke formedelst Tro * overvandt Riger, øvede Retfærdighed, † erholdt Forjættelser, ** stoppede Løvers Mund,

* 2 Sam. 8, 1. c. 10, 19. † c 7, 12.

Hebr. 10, 36. ** Dom. 14, 6. Dan. 6, 23.

34. * slukte Ildens Kraft, undflyede † Sværdets Od, bleve ** stærke efter Skrøbelighed, bleve †† vældige i Krigen, bragte *** Fjendernes Leire til at vige. * Dan. 3, 25.

† 1 Sam. 19, 12. c. 20, 1.

** 2 Kong. 20, 7. Job 42, 10.

Ps. 6, 9. †† Dom. 7, 11. 20.

1 Sam. 14, 6. 16. *** Dom. 15, 15.

35. * Kvinder fik deres Døde igjen, opstandne; Andre bleve udspilede til Piinsel, og toge ikke mod Befrielse, at de maatte erholde en herligere Opstandelse. * 1 Kong. 17, 23. 2 Kong. 4, 36.

36. Andre * prøvede Bespottelser og Hudstrygelser, tilmed Lænker og Fængsel; * Jer. 20, 2.

37. de bleve * stenede, gjennemsaugede, fristede, henrettede med Sværd, † gik omkring i Faare- og Gedeskind, ** lidende Mangel, betrængte, mishandlede, * 1 Kong. 21, 13.

† 2 Kong. 1, 8. ** 1 Cor. 4, 11.

38. (dem var Verden ikke værd,) omvankende i Ørkener, paa Bjerge og i Jordens Huler og Kløfter.

39. Og disse alle, enddog de havde Vidnesbyrd * for deres Tro, naaede ikke Forjættelsen,

* v 2.

40. efterdi Gud havde udseet noget Bedre for os, at de ikke skulde fuldkommes uden os.

12. Capitel.

1) Han formaner dem til at stride og lide efter alle Troendes og Jesu Exempel til deres eget Gavn, 1—11. 2) De skulle gaae frem med sikkre Trin, søge Fred og Hellighed, see til at de ikke miste Naaden, 12—17 3) Thi de vare ikke komne til Sinai, men til Zions Bjerg, og til stor Herlighed, 18—24. 4) Hvorfore de desmere burde frygte for Guds retfærdige Vrede, 25—29.

Derfor * lader og os, efterdi vi have en saadan Skare af Vidner omkring os, aflægge al Byrde og Synden, som letteligt forrasker os, og med Standhaftighed † gjennemløbe den os anviste Bane,

* Rom. 6, 4. 13. 2 Cor. 7, 1.

1 Petr. 2, 1. † 1 Cor. 9, 24. Phil. 3, 13. 14.

2. idet vi see hen til Troens Begynder og Fuldkommer Jesus, hvilken * istedetfor den Glæde, han havde for sig, led taalmodeligen Korset, idet han foragtede Forhaanelsen og † sidder nu ved høire Side af Guds Throne. * Luc. 24, 26. 46. Ap. G. 3, 15. c. 5, 30. † Hebr. 1, 13 c. 8, 1.

3. Betragter den, * som har taalmodeligen lidt en saadan Modsigelse af Syndere imod sig, at I ikke blive trætte og forsage i Eders Sjæle. * Luc. 2, 34.

4. * Endnu stode I ikke imod indtil Blodet, idet I strede imod Synden, * 1 Cor. 10, 13.

5. og I have glemt den Formaning, der taler til Eder, som til Børn: * min Søn, agt ikke Herrens Revselse ringe, vær ikke heller forsagt, naar du tugtes af ham; * Job 5, 17. Ordsp. 3, 11. 12.

6. thi * hvem Herren elsker, den revser han, og han tugter haardeligen hver Søn, som han antager sig. * Aab. 3, 19.

7. Dersom I lide Revselse, handler Gud med Eder, som med Børn; thi hvo er den Søn, som Faderen ikke revser?

8. Men dersom I ere uden Revselse, i hvilken Alle ere blevne deelagtige, da ere I uægte, og ikke Børn.

9. Have vi tilmed havt vore kjødelige Fædre til Optugtere og bevaret Frygt for dem, skulde vi da ikke meget mere være * Aandernes Fader underdanige, og leve? * 4 Mos. 16, 22. c. 27, 16. Es. 57, 16.

10. Thi hine revsede os for faa Dage efter deres Tykke, men han revser os til Nytte, paa det vi skulle blive deelagtige i hans Hellighed.

11. Men al Revselse, imedens den er nærværende, synes ikke at være til Glæde, men til Bedrøvelse; men siden giver den igjen dem, som derved ere øvede, Retfærdigheds salige Frugt.

12. Derfor * retter de slappe Hænder og de afmægtige Knæ, * Es. 35, 3.

13. og gjører * sikkre Trin med Eders Fødder, at ikke det Halte skal drages mere af Lave, men snarere helbredes. * Ps. 73, 2.

14. Stræber * efter Fred med hver Mand, og efter Hellighed, uden hvilken Ingen skal † see Herren; * Rom. 12, 18. 2 Tim. 2, 22. † Matt. 5, 8.

15. og seer til, at ikke Nogen * forsømmer Guds Naades Tid, at ikke nogen bitter Rod skyder op og gjør Forvirring, saa at Mange ved den smittes; * 2 Cor. 6, 1.

16. at ikke Nogen er en * Skjørlevner eller en Vanhellig, som Esau, † som for een Ret Mad afhændede sin Førstefødselsrettighed. * Eph. 5, 3. Col. 3, 5. † 1 Mos. 25, 33.

17. Thi I vide, at * han og derefter, der han vilde arve Velsignelsen, blev forskudt; thi han fandt ikke Sted for sin Anger, alligevel han med Graad søgte derom. * 1 Mos. 27, 34 fg.

18. * I ere jo ikke komne til hiint bævende Bjerg, antændt

af Ild og til Mulm og Mørke
og Uveir, * 2 Mos. 19, 12.
19. * og til Basunens Lyd,
og til Ordenes Røst, hvorom
de, der hørte den, bade, at der
ikke mere maatte tales til dem.
* 2 Mos 20, 19. 5 Mos 5, 25 fg. c. 18, 16
20. Thi de fordroge ikke det,
som var budet, at endog, dersom
et * Dyr rørte ved Bjerget,
skulde det stenes eller fældes
med et Pileskud. * 2 Mos. 19, 12. 13.
21. Og saa frygteligt var Sy=
net, at Moses sagde: jeg er
forfærdet og * bæver.
* 2 Mos 19, 16.
22. Men I ere komne til
* Zions Bjerg, og til † den
levende Guds Stad, til det him=
melske Jerusalem, og til Eng=
lenes ** mange Tusinde,
* Es. 2, 2.
† Gal. 4, 26. Aab. 3, 12. ** Dan. 7, 10.
23. til de Førstefødtes For=
samling og Menighed, som ere
* opskrevne i Himlene, og til
Gud, Alles † Dommer, og til
de fuldkommede Retfærdiges
Aander, * Luc. 10, 20. † 1 Mos. 18, 25.
24. og til den * nye Pagts
Midler, Jesus, og til † Be=
stænkelsens Blod, som ** taler
bedre end Abel. * c. 8, 6.
c. 9, 15. † 2 Mos. 24, 8. Hebr. 10, 22.
1 Petr. 1, 2. ** 1 Mos. 4, 10. Hebr 11, 4.
25. Vogter Eder, at I ikke
forskyde den, som taler. Thi
undflyede de ikke, som * for=
skøde ham, der talede Guds Ord
paa Jorden, da skulle vi meget
mindre, dersom vi ere gjenstri=
dige mod ham fra Himlene,
* c. 2, 3. c. 10, 29.
26. hvis Røst da bevægede
Jorden; men nu har han lovet,
sigende: * endnu eengang ryster
jeg, ikke aleneste Jorden, men
og Himmelen. * Hagg. 2, 6.
27. Men dette: endnu een=
gang, giver tilkjende, at * de
Ting, der bevæges, skulle om=
skiftes, efterdi de ere gjorte, paa
det de, der ikke bevæges, skulle
blive ved. * Ps 102, 27 2 Petr. 3, 10.
28. Efterdi vi da have bekom=
met et ubevægeligt Rige, saa
lader os holde fast ved Naaden,
ved hvilken vi kunne tjene Gud
velbehageligen, med Undseelse
og * Ærefrygt. * Phil. 2, 12.
29. Thi og * vor Gud er en
fortærende Ild.
* 5 Mos. 4, 24. c. 9, 3. Es 30, 27.

13. Capitel.

1) De skulle bevise Kjærlighed, Medlidenhed, Kydskhed, Noisomhed og Tillid til Gud, 1—6. 2) Give Agt paa deres Lærere, og efterfølge disses Tro til Christus, som er altid den Samme, og det rette Offer, hvis Forsmædelse vi skulle bære, 7—15. 3) De skulle gjøre vel, lyde deres Lærere, og bede for Apostelen, 16—22. 4) Han giver Efterretning om Timotheus, hilser dem, og ønsker dem Naade, 23—25.

* Broderkjærligheden blive
ved!
* Rom 12, 10. 1 Petr. 1, 22.
2. Glemmer ikke * Gjæstfrihed,
thi ved den have Nogle, uden
at vide det, † herbergeret Engle.
* Rom. 12, 13.
1 Petr. 4, 9 † 1 Mos. 18, 3. c. 19, 2, 3.
3. Kommer * de Bundne
ihu, som selv medbundne; dem,
der lide ilde, som de, der og selv
ere i Legemet.
* Matt. 25, 36, Rom. 12, 15. Col. 4, 18.

4. Ægteskabet være hæderligt hos Alle, og Ægtesengen ubesmittet; men Skjørlevnere og * Hoerkarle skal Gud dømme.
* 1 Cor. 6, 9. 10.

5. Eders Vandel være * uden Gjerrighed, † nøies med det, I have; thi han har selv sagt: jeg vil ingenlunde slippe dig og ingenlunde ** forlade dig,
* 5 Mos. 16, 19 1 Tim. 6, 9. 10. † Ordsp. 15, 16. Matt. 6, 25. 34. Phil. 4, 11. 1 Tim. 6, 6. ** 5 Mos. 31, 6. 8. Jos. 1, 5.

6. saa at vi kunne sige med frit Mod: Herren er min Hjælper, * jeg vil ikke frygte; hvad kan et Menneske gjøre mig?
* Ps. 56, 5. 12.

7. Kommer Eders * Veiledere ihu, som have forkyndet Eder det Guds Ord; og naar I betragte Udgangen af deres Vandel, da † efterfølger deres Tro.
* v. 17. † 1 Cor. 4, 16. c. 11, 1.

8. Jesus Christus er i Gaar og * i Dag den Samme, ja † til evig Tid.
* Ps. 2, 7. † Aab. 1. 18.

9. * Lader Eder ikke omdrive af de mangehaande og fremmede Lærdomme; thi det er godt, at Hjertet styrkes ved Naaden, ikke ved † Mad, hvoraf de ingen Nytte have havt, som holdt sig dertil.
* Jer. 29, 8. Matt. 24, 4. Rom. 16, 17. Eph. 4, 14. c. 5, 6 fg. † Joh. 6, 27. Rom. 14, 17.

10. Vi have et Alter, af hvilket de ikke have Ret at æde, som tjene ved Tabernaklet.

11. Thi de * Dyr, hvis Blod indbæres ved den Ypperstepræst i Helligdommen for Synder, deres Kroppe † opbrændes udenfor Leiren.
* 3 Mos. 4, 5. 12. 21. † 2 Mos. 29, 14.

12. Hvorfor Jesus og * led udenfor Porten, at han skulde hellige Folket ved sit Blod.
* Joh. 19, 17. 18.

13. Derfor lader os gaae ud til ham udenfor Leiren, idet vi bære hans Forsmædelse;

14. thi * vi have her ikke en blivende Stad, men søge efter den tilkommende.
* Ps. 39, 13. Mich. 2, 10 Phil. 3, 20 1 Petr. 2, 11 fg.

15. Ved ham lader os da altid * frembære Gud Lov-Offer, det er, en Frugt af Læber, som bekjende hans Navn.
* 3 Mos. 7, 12. Ps. 50, 23. Ps. 51, 19. 1 Petr. 2, 5. Aab. 1, 6.

16. Men glemmer ikke * at gjøre vel og at meddele; thi † saadanne Offere behage Gud vel.
* 2 Cor. 9, 12. † Phil. 4, 18.

17. * Lyder Eders Veiledere, og værer dem hørige; thi de † vaage over Eders Sjæle, som de, der skulle gjøre Regnskab, at de kunne gjøre dette med Glæde, og ikke sukkende; thi dette er Eder ikke gavnligt.
* Phil. 2, 29 1 Thess. 5, 12. 1 Petr. 5, 5. † Es. 33, 2, 8.

18. * Beder for os; thi vi fortrøste os til, at vi have † en god Samvittighed, som de, der lægge Vind paa at omgaaes vel i alle Ting.
* Eph. 6, 18. 19. † 2 Cor. 1, 12.

19. Og jeg formaner Eder desmere til at gjøre dette, paa det jeg des snarere kan gives Eder igjen.

20. Men Fredens Gud, som
ved en evig Pagts Blod * ud-
førte fra de Døde den † store
Faarenes Hyrde, vor Herre
Jesus, * Ap. G. 2, 24. † Es. 40, 11.
Ez. 34, 23. Sach. 9, 11. Joh. 10, 11.
21. han * befæste Eder i al
god Gjerning, til at gjøre hans
Villie, og han virke i Eder det,
som er velbehageligt for ham
selv, ved Jesus Christus: † ham
være Ære i al Evighed! Amen.
* 2 Cor. 3, 5. Phil. 2, 13. † 2 Tim. 4, 18.
22. Jeg beder Eder, Brødre!
at I fordrage dette Forma-
ningsord; thi korteligen har
jeg skrevet Eder til.
23. Vider, at Broderen Timo-
theus er given løs, med hvem
jeg vil see Eder, dersom han
kommer snart.
24. Hilser alle Eders Veile-
dere, og alle de Hellige. De af
Italien hilse Eder.
25. * Naaden være med Eder
alle! Amen. * Tit 3, 15.

St. Jakobs almindelige Brev.

1. Capitel.

1) Jakob hilser de Omvendte af de tolv Stammer, formaner dem til Glæde i Trængsler, til Bøn og Tro, 1—8. 2) Priser de Fornedrede salige fremfor de Rige, 9—12. 3) Fristelse til det Onde er af os selv, men de gode Gaver ere af Gud, 13—18. 4) Man skal være langsom til at tale, og til Vrede, 19. 20. 5) Annamme Ordet, og gjøre derefter, 21—25. 6) Hvo der er en sand Gudsdyrker, 26. 27.

Jakob, Guds og den Herres
Jesu Christi Tjener, til de
tolv Stammer, som ere i * Ad-
spredelsen, Hilsen.
* Joh. 7, 35. Ap. G. 8, 1. 4.
2. Mine Brødre! * agter det
for idel Glæde, naar I falde
udi adskillige Fristelser,
* Matt. 5, 12. Ap. G. 5, 41. Rom. 5, 3.
3. * vidende, at Eders Troes
Forsøgelse virker Standhaftig-
hed; * Rom. 5, 3
4. men Standhaftigheden
frembringe fuldkommen Gjer-
ning, paa det I skulle være
fuldkomne og uden Mangel,
saa Eder * fattes Intet.
* 1 Cor. 1, 7.
5. Men * dersom Nogen af
Eder fattes Viisdom, han bede
af Gud, som giver Alle gjerne
og bebreider ikke, saa skal den
gives ham. * Ordsp. 2, 3. 4.
6. Men han * bede i Troen,
Intet tvivlende; thi den, som
tvivler, er ligesom en Havs-
bølge, der røres og drives af
Veiret. * Jer. 29, 12.
Matt. 21, 22. Joh. 14, 13. c. 15, 7.
7. Ikke tænke det Menneske,
at han skal faae Noget af
Herren;
8. en * tvesindet Mand er han,
ustadig i alle sine Veie. * c. 4, 8.
9. Den Broder, som er ringe,
rose sig af sin Høihed,
10. men den Rige af sin
Ringhed, thi han skal forgaae
som * Blomster paa Græs.
* Job 14, 2. Es. 40, 6. 7.

11. Thi Solen gik op med Hede og * gjorde Græsset vissent, og Blomstret derpaa faldt af, og den deilige Skikkelse, som var at see derpaa, blev fordærvet; saaledes † skal og den Rige visne i sine Veie.

* Ps 102, 12. Ps. 103, 15. 16. † Ps. 10, 3. 15. 1 Joh. 2, 17.

12. * Salig er den Mand, som taalmodigen lider Fristelse; thi naar han er bleven fristet, skal han faae † Livsens Krone, hvilken Herren har lovet dem, ** som ham elske.

* Matt. 10, 22. † 1 Cor. 9, 25. 1 Petr. 5, 4. ** 1 Cor. 2, 9. 2 Tim. 4, 7. 8. Aab. 2, 10.

13. Ingen sige, naar han fristes: jeg fristes af Gud; thi Gud fristes ikke af det Onde, men han frister heller Ingen.

14. Men hver fristes, naar han drages og lokkes af sin egen Begjerlighed;

15. derefter, naar Begjerligheden har undfanget, føder den * Synd, men naar Synden er fuldkommet, føder den Død. * Rom. 6, 23.

16. Farer ikke vild, mine elskelige Brødre!

17. Al * god Gave og al fuldkommen Gave er ovenfra, og kommer ned fra Lysenes Fader, hos hvilken er ikke Forandring eller Skygge af Omskiftelse. * Ordsf. 2, 6. Joh. 3, 27.

18. Efter sit Raad * fødte han os formedelst Sandheds Ord, at vi skulde være en † Førstegrøde af hans Skabninger.

* Joh. 1, 13. c. 3, 3. 5. 1 Petr 1, 23. † Jer. 2, 3. Aab. 14, 4.

19. Derfor, mine elskelige Brødre! være hvert Menneske * snar til at høre, langsom til † at tale, langsom ** til Vrede!

* Ordsf. 5, 1. 2. † c. 17, 27. ** Præd. 7, 9.

20. thi en Mands Vrede udretter ikke det, som er ret for Gud.

21. Derfor * aflægger al Skidenhed og al Levning af Ondskab, og med Sagtmodighed annammer Ordet, som er indplantet i Eder, og som er mægtigt til at † gjøre Eders Sjæle salige.

* Rom. 13, 12. Col. 3, 8. † Rom. 1, 16.

22. Men vorder Ordets * Gjørere, og ikke alene dets Hørere, med hvilket I bedrage Eder selv.

* Matt. 7, 21. 24. Luc. 11, 28. Hebr. 4, 2. 1 Joh 3, 7. 18.

23. Thi dersom Nogen er Ordets Hører, og ikke dets Gjører, han er lig en Mand, der betragter sit legemlige Ansigt i et Speil;

24. thi han betragtede sig selv, og gik bort, og glemte strax, hvordan han var.

25. Men den, som skuer ind i * Frihedens fuldkomne Lov, og bliver ved dermed, denne er ikke bleven en glemsom Tilhører, men Gjerningens Gjører, denne skal vorde † salig i sin Gjerning.

* Joh. 8, 31. 32. Jak. 2, 12. † Joh. 13, 17.

26. Dersom Nogen iblandt Eder * synes, at han er en Gudsdyrker, men † holder ikke sin Tunge i Tømme, og bedrager sit eget Hjerte, hans

Gudsdyrkelse er forfængelig. * 1 Cor. 8, 2.
† Ps. 34, 14 Ps. 39, 2. 1 Petr. 3. 10.

27. En reen og ubesmittet Gudsdyrkelse for Gud og Faderen er denne, at besøge * Faderløse og Enker i deres Trængsel, at bevare sig selv ubesmittet † af Verden.
* Job 31, 16. 17. † Rom. 12, 2.

2. Capitel.

1) De skulle ikke ansee Personer, 1—7. 2) Men bevise Kjærlighed mod Alle, og vandre efter alle Herrens Bud, 8—13. 3) Tro uden Gjerninger er død, 14—26.

Mine Brødre! haver ikke den Herres Jesu Christi, den Herliggjortes, Tro, med * Persons Anseelse.
* 5 Mos. 1, 17 fg. Ordsp. 24, 23.

2. Thi dersom der kommer en Mand ind i Eders Forsamling med Guldring paa Fingeren, i skinnende Klædebon, men der kommer ogsaa en Fattig ind i skident Klædebon;

3. og I fæste Øiet paa den, som bærer det skinnende Klædebon, og sige til ham: du, sæt dig her hæderligen; og I sige til den Fattige: du, staa der, eller sid dernede ved min Fodskammel:

4. gjøre I da ikke ubillig Forskjel hos Eder selv og blive Dommere efter onde Tanker?

5. Hører, mine elskelige Brødre! Har Gud ikke * udvalgt dem, som ere fattige i denne Verden, til at vorde † rige i Troen og Arvinger til det Rige, hvilket han har lovet dem, ** som ham elske? * 1 Cor. 1, 26.
† c. 1. 5 1 Tim 6, 18. ** 1 Cor 2, 9.

6. Men I * forhaane den Fattige! Er det ikke de Rige, som underkue Eder, og som drage Eder for Domstolene?
* 1 Cor. 11, 22.

7. Bespotte de ikke det gode Navn, med hvilket I ere nævnede?

8. Dersom I da fuldkomme den kongelige Lov efter * Skriften: du skal elske din Næste som dig selv, gjøre I vel;
* 3 Mos. 19, 18. Matt. 22, 39.

9. men dersom I * ansee Personer, gjøre I Synd, og overbevises af Loven som Overtrædere. * 3 Mos. 19, 15 fg.

10. Thi hvo * som holder den ganske Lov, men støder an i eet Bud, er bleven skyldig i alle.
* 5 Mos. 27, 26. Matt. 5, 19.

11. Thi den, som sagde: * du skal ikke bedrive Hoer, sagde ogsaa: du skal ikke ihjelslaae. Dersom du da ikke bedriver Hoer, men ihjelslaaer, da er du bleven Lovens Overtræder.
* 2 Mos 20, 13. 14.

12. Taler saaledes, og gjører saaledes, som de, der skulle dømmes efter * Frihedens Lov.
* c. 1, 25.

13. Thi der skal gaae en * ubarmhjertig Dom over den, som ikke gjør Barmhjertighed; men Barmhjertighed træder frimodig for Dommen.
* Matt. 5, 7. c. 18, 35. c. 25, 41. 42.

14. Hvad * gavner det, mine Brødre! om Nogen siger, han har Troen, men har † ikke Gjerninger? mon den Tro kan frelse ham? * Matt. 7, 26. † c. 5, 16.

15. Dersom en Broder eller Søster ere * nøgne, og fattes den daglige Næring,

* Luc. 3, 11. 1 Joh. 3, 17.

16. men Nogen af Eder * siger til dem: gaaer bort i Fred, varmer Eder, og mætter Eder; men I give dem ikke det, som hører til Legemets Nødtørft, hvad Gavn er det?

* 1 Joh. 3, 18.

17. Ligesaa og Troen, dersom den ikke har Gjerninger, er den * død i sig selv. * v. 26.

18. Der maatte da Nogen sige: du har Troen, og jeg har Gjerninger; viis mig * din Tro af dine Gjerninger, og jeg vil vise dig min Tro af mine Gjerninger.

* Gal. 5, 6. Tit. 3, 8.

19. Du troer, at Gud er een; du gjør vel; * Djævlene troe det ogsaa, og skjælve.

* Marc. 1, 24.

20. Men vil du vide, o du forfængelige Menneske, at Troen uden Gjerninger er død?

21. Er ikke vor Fader Abraham retfærdiggjort ved Gjerninger, der han * offrede sin Søn Isaak paa Alteret?

* 1 Mos. 22, 10. 12.

22. * Seer du, at Troen virkede med hans Gjerninger, og at ved Gjerninger blev Troen fuldkommet, * Hebr. 11, 17

23. og Skriften blev opfyldt, som siger: * Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til Retfærdighed, og han blev kaldet † Guds Ven. * 1 Mos. 15, 6.

† 2 Krøn. 20, 7. Es. 41, 8.

24. See I nu, at et Menneske retfærdiggjøres ved Gjerninger, og ikke ved Troen alene?

25. Desligeste og * Rahab, Skjøgen, blev hun ikke retfærdiggjort ved Gjerninger, der hun annammede Sendebudene og udlod dem ad en anden Vei?

* Jos. 2, 1. c. 6, 23. Hebr. 11, 31.

26. Thi ligesom Legemet er dødt uden Aand, saaledes er og * Troen død uden Gjerninger.

* v. 17.

3. Capitel.

1) De skulle ei letteligen tage sig for at være Andres Lærere; thi Tungen betvinges vanskeligen, og misbruges ofte, 1—12. 2) Den rette Viisdom viser sig i Sagtmodighed, er uden Nid og Trætte og bærer gode Frugter, 13—18.

Mine Brødre! ikke Mange af Eder blive Lærere, vidende, at vi skulle faae større Ansvar.

2. Thi vi * støde alle an i mange Ting; dersom Nogen ikke støder an † i sin Tale, denne er en fuldkommen Mand, istand til at holde det ganske Legeme i Tømme.

* Ordſ. 20, 9. 1 Joh. 1. 8.

† Ps. 34, 14 Matt. 12, 37. 1 Petr. 3, 10.

3. See, vi lægge * Bidsler i Hestenes Munde, at de skulle adlyde os, og vi vende deres ganske Legeme. * Ps. 32, 9. Es. 38, 4.

4. See, ogsaa Skibene, endog de ere saa store og drives af stærke Veir, vendes med et saare lidet Roer, hvor Styrmandens Fart vil hen.

5. Saaledes er og * Tungen

et lidet Lem, men pukker stor-
ligen. See, en liden Ild, hvor
stor en Skov antænder den!
* Ps. 12, 4. 5. Ps. 57, 5.
6. Ogsaa Tungen er en Ild,
en Verden af Uretfærdighed!
Saaledes er Tungen iblandt
vore Lemmer; den * besmitter
det ganske Legeme, og sætter
Slægt efter Slægt i Brand,
selv sat i Brand af Helvede.
* Matt 15, 11. 18.
7. Thi al Natur, baade *
Dyrs og Fugles, baade Or-
mes og Havdyrs, tæmmes, og
er tæmmet af den menneskelige
Natur; * Es. 1, 3.
8. men Tungen kan intet
Menneske tæmme, det ustyrlige
Onde, * fuld af dødelig For-
gift. * Matt 12, 34 c. 23, 33.
9. Med den velsigne vi Gud
og Faderen, og med den for-
bande vi Menneskene, som ere
gjorte * efter Guds Lignelse.
* 1 Mos. 9, 6.
10. Af den samme Mund
udgaaer Velsignelse og For-
bandelse. Mine Brødre! dette
bør ikke saa at være.
11. Mon en Kilde kan ud-
gyde af det samme Væld sødt
Vand og beeskt?
12. Mon et * Figentræ, mine
Brødre! kan give Oliver, eller
et Viintræ Figen? Saa kan
ingen Kilde give salt og sødt
Vand. * Matt. 7, 16.
13. Er Nogen * viis og for-
standig iblandt Eder, han vise
ved † god Omgængelse sine
Gjerninger i viis Sagtmodig-
hed. * Eph. 5, 15. † v. 9.

14. Men have I beesk * Ni
og Kivagtighed i Eders Hjer
ter, da † roser Eder ikke, elle
lyver mod Sandheden.
* Eph. 4, 31. † 1 Joh. 4, 2
15. * Denne er ikke Viis
dommen, som kommer ovenfr
men jordisk, kjødelig, djævelsk
* 1 Cor. 2, 6.
16. thi * hvor Nid og Træt
er, der er Forvirring og al on
Handel. * 1 Cor 3, 3. Gal. 5, 2
17. Men den Viisdom her
ovenfra er først reen, dernæ
fredsommelig, billig, lader si
gjerne sige, er fuld af Barm
hjertighed og gode Frugter
upartisk og uden Skrømt.
18. Men * Retfærdighed
Frugt saaes i Fred for dem
som † holde Fred.
* Hebr. 12, 11. † Es 32, 1

4. Capitel.

1) De kjødelige Lyster foraarsage Krig o
Strid, forhindre Bønhørelsen, gjøre os t
Guds Fiender, 1—4. 2) Aanden gi
Kraft mod de onde Lyster, 5. 6. Derf
skal man ydmyge sig under Gud, holde
nær til ham, og saa modstaae det Ond
7—10. 3) Man skal ei bagtale og
domme, 11. 12. 4) Ei forlade sig p
det Tilkommende, 13—17.

Hvoraf er saa megen Krig o
Strid iblandt Eder? e
det ikke heraf, af Eders Lyste
* som stride i Eders Lemmer
* Rom. 7, 23. 1 Petr. 2, 1
2. I begjere, og have ikke;
slaae ihjel, og bære Nid, o
kunne ikke faae; I føre Str
og Krig, men I have ik
fordi I ikke bede.
3. I * bede, og faae ik
fordi I bede ilde, at I d

kunne fortære i Eders Vellyster. * Job 27, 9. c. 35, 12. 13. Ps. 66, 18. Ordſ. 1, 28.

4. I Hoerkarle og Hoerqvinder! vide I ikke, at * Verdens Venskab er Guds Fjendskab? Derfor, hvo som vil være Verdens Ven, bliver Guds Fjende. * Joh. 15, 19 c. 17, 14. Rom. 8, 8. Gal. 1, 10.

5. Eller mene I, at Skriften taler forgjeves? Mon den Aand, som boer i os, opvækker Avind? Den * giver jo større Naade. * Eph. 2, 4. 7

6. Derfor siger Skriften: * Gud imodstaaer de Hoffærdige, men giver de Ydmyge Naade. * Job 22, 29. Ps. 138, 6. Ordſ. 3, 34. c. 29, 23.

7. Værer derfor Gud underdanige; * staaer Djævelen imod, saa skal han flye fra Eder. * Eph. 4, 27. c. 6, 12 fg.

8. * Holder Eder nær til Gud, saa skal han holde sig nær til Eder! † Renser Hænderne, I Syndere! og luttrer Hjerterne, I Tvesindede! * Jer. 15, 19. Sach. 1, 3. † Es. 1, 16.

9. Jamrer og * sørger, og græder; Eders † Latter omvendes til Sorrig, og Glæden til Bedrøvelse! * Matt. 5, 4. † Luc. 6, 25.

10. * Ydmyger Eder for Herren, saa skal han ophøie Eder. * Job 22, 29. Ordſ. 29, 23. Luc. 14, 11.

11. * Taler ikke ilde om hverandre, Brødre! Hvo som taler ilde om sin Broder, og † dømmer sin Broder, taler ilde om Loven og dømmer Loven; men dømmer du Loven, da er du ikke Lovens Gjører, men dens Dommer. * 3 Mos. 19, 16 Ps. 15, 3. 1 Petr. 2, 1. † Matt. 7, 1. Rom 2, 1 c. 14, 4. 2 Cor. 12, 20.

12. Een er Lovgiveren, som er mægtig til at frelse og fordærve; * hvo er du, som dømmer den Anden? * v. 11.

13. Nu velan, I * som sige: i Dag eller i Morgen ville vi gaae til den eller den Stad og blive der eet Aar, og kjøbslaae, og vinde; * Luc. 12, 18.

14. I, som * ikke vide, hvad i Morgen skee skal; thi † hvad er Eders Liv? Det er jo en Damp, som er tilsyne en liden Tid, men derefter forsvinder. * Ordſ. 27, 1. Luc. 12, 20. † Es. 40, 6 1 Cor. 7, 31 fg.

15. I den Sted I skulde sige: * dersom Herren vil, og vi leve, da ville vi gjøre dette eller det. * Ap. G. 18, 21. 1 Cor. 4, 19.

16. Men nu rose I Eder i Eders Hovmodighed; al * saadan Roes er ond. * 1 Cor. 5, 6.

17. Derfor, * hvo som veed at gjøre Godt, og gjør det ikke, ham er det Synd. * Luc. 12, 47. Joh. 9, 41. Rom. 2, 21 23.

5. Capitel.

1) De Rige bør ei hovmode sig af deres Rigdom og ei forholde Daglønnerne deres Løn, 1—4. Ei leve i Vellyst, ei fordømme den Retfærdige, 5. 6. 2) Man skal være langmodig, ikke hevngjerrig men taalmodig i Lidelse, efter de Helliges Exempel, 7—11. 3) Ikke sværge, men bede, og lade bede for sig, 12—15. Bekjende Synderne for hverandre, 16—18. 4) Omvende de Vildfarende, 19. 20.

Velan nu, * I Rige! græder og hyler over de Elendigheder, som komme over Eder. * Ordſ. 11, 28.

Am. 6, 1. Luc. 6, 24. 1 Tim. 6, 9.

2. Eders * Rigdom er raadnet, og Eders Klæder ere mølædte; * Matt. 6, 19.

3. Eders Guld og Sølv er forrustet, og deres Rust skal være til Vidnesbyrd imod Eder og æde Eders Kjød som en Ild; I have samlet * Liggendefæ i de sidste Dage. * Rom. 2, 5.

4. See, * Arbeidernes Løn, som hostede Eders Marker, hvilken I have forholdet, skriger, og Høstfolkenes Raab ere komne ind for den Herre Zebaoths Øren. * 3 Mos. 19, 13.

5 Mos. 24, 14. Job 24, 10. 11.

5. I * levede kræseligen paa Jorden, og † vare vellystige; I gjorde Eders Hjerter tilgode som paa ** en Slagtedag.

* Job 21, 13. Luc. 16, 19. 25.

† 1 Tim. 5, 6. ** Eſ. 22, 13. Ez. 39, 17.

6. I fordømte, I dræbte den Retfærdige; han * staaer Eder ikke imod. * Matt. 5, 39.

7. Derfor værer * taalmodige, Brødre! indtil Herrens Tilkommelse. See, Bonden forventer Jordens dyrebare Frugt, han bier taalmodig efter den, † indtil den faaer tidlig Regn og sildig Regn.

* Luc. 21, 19. Hebr. 10, 36.

† 3 Mos. 26, 4. 5. 5 Mos. 11, 14.

8. Værer I og taalmodige, styrker Eders Hjerter, thi * Herrens Tilkommelse er nær.

* 1 Cor. 10, 11. Phil 4, 5.

9. Sukker ikke mod hverandre, Brødre! at I ikke skulle fordømmes: see, * Dommeren staaer for Døren.

* Matt. 24, 33.

10. Mine Brødre! tager Propheterne, hvilke have talet i Herrens Navn, til Exempel paa at * lide Ondt og være taalmodige. * Matt. 5, 12.

11. See, vi * prise dem salige, som taalmodeligen lide. I have hørt † Jobs Taalmodighed og vide Udfaldet fra Herren; thi Herren er saare ** miskundelig og forbarmende.

* Matt. 5, 11.

† Job 1, 21. 22. ** Pſ. 103, 8.

12. * Men for Alting, mine Brødre! sværger ikke, hverken ved Himmelen, eller ved Jorden, eller nogen anden Ed; men Eders † Ja være Ja, og Nei være Nei, at I skulle ikke falde under Dommen.

* Matt. 5, 34 fg. † 2 Cor. 1, 17, 18.

13. Lider Nogen iblandt Eder Ondt, han bede; er Nogen * vel tilmode, han synge.

* Eph. 5, 19. Col. 3, 16.

14. Er Nogen iblandt Eder syg, han kalde til sig de Ældste af Menigheden, og de skulle bede over ham, og * salve ham med Olie i Herrens Navn.

* Marc. 6, 13 c. 16, 18.

15. Og * Troens Bøn skal frelse den Syge, og Herren skal opreise ham, og har han gjort Synder, skulle de forlades ham.

* Pſ 30, 3.

16. * Bekjender Overtrædelserne for hverandre, og † beder

for hverandre, at I kunne læges; en ** Retfærdigs Bøn formaaer Meget, †† naar den er alvorlig.

* 4 Mos. 5. 7 † 2 Thess. 3, 1.
** Ordſ. 15. 29. †† Pſ. 145. 18

17. Elias * var et Menneske, lige Vilkaar undergiven med os, og han † bad en Bøn, at det skulde ikke regne; og det regnede ikke paa Jorden i tre Aar og sex Maaneder.

* Ap. G 14, 15. † 1 Kong. 17. 1

18. Og * han bad atter, og Himmelen gav Regn, og Jorden bar sin Frugt. * 1 Kong. 18. 41 fg.

19. Brødre! * dersom Nogen iblandt Eder er faren vild fra Sandheden, og Nogen omvender ham, * Matt 18, 15.

Gal. 6. 1. 1 Thess. 5. 14.

20. den vide, at hvo som * omvender en Synder fra hans Veis Vildfarelse, han frelser en Sjæl fra Døden, og † skjuler Synders Mangfoldighed. Amen.

* Pſ. 51, 15. † Ordſ. 10, 12. 1 Petr. 4, 8.

St. Peters første almindelige Brev.

1. Capitel.

1) Peter ønsker de Udvalgte i Asien osv Naade, 1. 2. 2) Lover Gud for deres Igjenfødelse til et levende Haab, 3—9. Lærer, at Propheterne have randsaget, ja Englene begjeret at gjennemskue denne Saliggjørelse, 10—12. 3) Formaner dem til en stadig Tro, Lydighed, hellig Omgjængelse, reen Kjærlighed, ved Guds Ords Kraft, 13—25.

Peter, Jesu Christi Apostel, til Udlændingene af * Adspredelsen i Pontus, Galatien, Cappadocien, Asien og Bithynien, * Joh. 7. 35. Jak. 1, 1.

2. udvalgte efter Gud Faders * Bestemmelse, i Aandens Helliggjørelse til Lydighed mod Jesus Christus og Renselse ved hans † Blod: Naade og Fred ** vorde Eder mangfoldigen! * Rom. 8, 29

† Hebr. 12, 24. ** 2 Petr. 1, 2. Jud. v. 2.

3. * Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, som efter † sin store Barmhjertighed ** har igjenfødt os til et levende Haab ved Jesu Christi Opstandelse fra de Døde,

* 2 Cor 1, 3. † Eph 1, 3. ** Joh. 3, 3.

4. til en uforkrænkelig og ubesmittelig og * uforvisnelig Arv, † som er bevaret i Himlene til Eder,

* c. 5, 4. † Col. 1, 5. 2 Tim. 1, 12.

5. hvilke ved Guds Magt bevogtes ved Troen til den Frelse, som er rede at * aabenbares i den sidste Tid. * Col. 3, 4.

6. * Herover fryder Eder, om I og nu en liden Stund, hvis saa skal være, bedrøves i adskillige Fristelser, * Rom. 5, 3.

2 Cor. 4, 17. 1 Petr. 4, 12. 13.

7. paa det Eders * prøvede Tro (som er meget dyrebarere end det forgængelige † Guld, hvilket dog prøves ved Ilden,) maa befindes til Lov og Priis

og Ære i Jesu Christi **
Aabenbarelse,
* Jak 1, 3. † Ordſ. 17, 3. Eſ. 48, 10.
1 Cor. 3, 13 1 Petr. 4, 12. ** Col. 3. 4.
8. hvem I * ikke have kjendt,
og dog elſke; hvem I nu ikke
ſee, men dog troe paa, og fryde
Eder med uudſigelig og forher=
liget Glæde,
* 2 Cor. 5, 7 Hebr 11. 27. 1 Joh. 4. 20.
9. opnaaende Maalet for
Eders Tro, Sjælenes Frelſe.
10. Om hvilken Frelſe * Pro=
pheterne have grandſket og
randſaget, hvilke have ſpaaet
om den Naade, Eder ſkulde
vederfares;
* 1 Moſ. 49, 10. Dan. 2, 44. c. 9, 24.
Hag. 2, 9. Sach. 6, 12. Matt. 13, 17.
11. idet de randſagede, til
hvilken eller hvordan en Tid
* Christi Aand, ſom var i dem,
henviſte, da den forud † vid=
nede om Christi Lidelſer og den
derpaa følgende Herlighed.
* 2 Petr. 1, 21. † Pſ. 22, 7.
Eſ. 53, 3 Dan 9, 26. Luc. 24, 26.
12. Thi det var dem aaben=
baret, at de * ikke for dem ſelv,
men for os beſørgede dette,
ſom nu er blevet Eder kund=
gjort af dem, der have forkyndt
Eder Evangelium † i den Hel=
lig Aand, ſom blev ſendt af
Himmelen; hvilke Ting **
Englene begjere at gjennem=
ſkue. * Dan. 12, 8. 13.
Hebr. 11, 13, 39
† Ap G. 2, 4. ** Eph. 3, 10.
13. Derfor * omgjorder Eders
Sinds Lænder, værer † ædrue,
og ſætter Eders Haab aldeles
til den Naade, ſom bliver Eder
til Deel i Jesu Christi Aaben=
barelſe. * Luc. 12, 35.
Eph. 6, 14. † Luc. 21, 34. Rom. 13, 13.
14. Som * lydige Børn †
ſkikker Eder ikke efter de for=
rige Lyſter i Eders ** Van=
kundighed; * Eph. 5. 1.
† Rom. 12, 2. ** Ap. G. 17, 30.
15. men efter den Hellige, ſom
Eder * kaldte, vorder og I
† hellige i al Omgængelſe.
* 2 Tim 1, 9. † Luc. 1. 75. 2 Cor. 7, 1.
16. Derfor er der ſkrevet: *
vorder hellige, thi jeg er hellig.
* 3 Moſ. 19, 2. c. 20, 7.
17. Og derſom * I paakalde
ham ſom † Fader, der dømmer
uden Perſons Anſeelſe efter
Enhvers Gjerning, da ** om=
gaaes †† med Frygt i Eders
Udlændigheds Tid, * Matt. 6. 9.
† 5 Moſ. 10, 17. 2 Krøn. 19, 7.
** 2 Cor 5, 6. †† Phil. 2, 12.
18. vidende, at I * ikke med
forkrænkelige Ting, Sølv eller
Guld, ere forløſte fra Eders
forfængelige Omgængelſe, ſom
Fædrene have overantvordet
Eder, * 1 Cor. 6, 20. c. 7, 23.
19. men med Christi * dyre=
bare Blod, ſom et † uſtraffeligt
og lydeløſt Lams,
* Ap. G 20, 28. Hebr. 9, 12. 14. Aab. 1, 5.
c 5, 9 † Joh. 1, 29. 36. Hebr. 7, 26.
20. ſom vel * forud var be=
ſtemt, før Verdens Grundvold
blev lagt, men blev aabenbaret
† i disſe ſidſte Tider for Eder,
* Rom. 16, 25.
Eph. 1, 9. c. 3, 9. † Gal. 4, 4.
21. ſom formedelſt ham troe
paa Gud, der * opreiſte ham
fra de Døde, og gav ham

† Herlighed, saa Eders Tro og Haab maa være til Gud.

* Ap. G. 2, 24. † Phil. 2, 9.

22. * Renser Eders Sjæle i Sandheds Lydighed, formedelst Aanden, † til uskrømtet Broderkjærlighed, og elsker hverandre inderligen af et reent Hjerte,

* Jak. 4, 8. † Rom. 12, 10. 1 Tim. 1, 5. Hebr. 13, 1.

23. I, som ere * igjenfødte, ikke af forkrænkelig, men uforkrænkelig † Sæd ved Guds Ord, som lever og bliver evindeligen.

* Joh. 1, 13. Jak. 1, 18. † 1 Joh. 3, 9.

24. Thi * alt Kjød er som Græs, og al Menneskets Herlighed som Græssets Blomster: Græsset visner og Blomsteret derpaa falder af;

* Ps. 102, 12 Es. 40, 6. 7. Jak. 1, 10 11.

25. men * Herrens Ord bliver evindeligen. Og dette er det Ord, som er forkyndt for Eder.

* Matt. 5, 18. Luc. 21, 33.

2. Capitel.

1) De skulle aflægge det Onde og hige efter Herrens Ord, Christus er Hjørnestenen, paa hvilken de Troende bygges til et aandeligt Huus, 1—10. 2) De skulle flye kjødelige Lyster, adlyde Øvrighed, være ustraffelige mod Alle, 11—17. 3) Tjenere skulle være underdanige, og lide Uret med Taalmodighed efter Christi Exempel, 18—25.

Derfor * aflægger al Ondskab og al Svig og Hykleri og Avind og al Bagtalelse;

* Eph. 4, 22. 25. Col. 3, 8. Hebr. 12, 1. Jak. 1, 21.

2. og higer som nyfødte * Børn efter den aandelige uforfalskede † Mælk, at I kunne voxe ved den,

* Matt. 18, 3. 1 Cor. 14, 20. † Hebr 5, 13.

3. dersom I ellers have * smagt, at Herren er god.

* Ps. 34, 9.

4. Kommer til ham, den * levende Steen, der vel blev † forskudt af Menneskene, men er udvalgt og dyrebar for Gud,

* Eph. 2, 20. † Matt. 21, 42.

5. og vorder selv som levende Stene, * opbyggede til at vorde et aandeligt Huus, til et helligt † Præstedom, at frembære ** aandelige Offere, velbehagelige for Gud ved Jesus Christus.

* Eph. 2, 21. † Es. 66, 21. Aab. 1, 6. ** Hos. 14, 3. Mal. 1, 11. Rom. 12, 1.

6. Derfor hedder det og i Skriften: * see, jeg sætter i Zion en Hovedhjørnesteen, som er udvalgt og dyrebar; og hvo som troer paa ham, skal ingenlunde beskæmmes.

* Es. 28, 16. Rom. 9, 33.

7. Eder altsaa, som troe, tilkommer denne Ære; men for de Vantroe er * denne Steen, hvilken Bygningsmændene forskøde, bleven til en Hovedhjørnesteen, og en † Anstødssteen, og en Forargelses Klippe;

* Ps. 118, 22. Ap. G. 4, 11. † Es 8, 14. Luc. 2, 34.

8. hvilke støde an, idet de ikke troe Ordet, hvortil de og vare bestemte.

9. Men I ere en * udvalgt Slægt, et † kongeligt Præstedom, et helligt Folk, et ** Folk til Eiendom, at I skulle †† for-

kynde hans Dyder, som *** kaldte Eder fra Mørket til sit beundringsværdige Lys,

* 2 Mos. 19, 6. 5 Mos. 7, 6. † Aab. 5, 10. c. 20, 6. ** Tit. 2, 14. †† Es. 43, 21. *** Col. 1, 13.

10. I, som fordum * ikke vare et Folk, men nu ere Guds Folk; som ikke havde erholdt Barmhjertighed, men nu have fundet Barmhjertighed.

* Hos. 2, 23. Rom. 9, 25.

11. I Elskelige! jeg formaner Eder som * Fremmede og Udlændinge, at I † holde Eder fra kjødelige Lyster, som stride imod Sjælen.

* Hebr. 11, 13. c. 13, 14. † Rom. 13, 14.

12. Eders Omgængelse være * god iblandt Hedningerne, † at de, idet de bagtale Eder som Misdædere, kunne see ** Eders gode Gjerninger, og derover prise Gud paa Besøgelsens Dag.

* Rom. 12, 17. 2 Cor. 8, 21. Phil. 2, 15. Hebr. 13, 18. † Tit. 2, 8. 1 Petr. 3, 16. ** Matt. 5, 16.

13. Værer derfor al menneskelig Orden * underdanige for Herrens Skyld; være sig en Konge, som den Ypperste,

* Rom. 13, 1. Tit. 3, 1.

14. eller Befalingsmænd, som de, der sendes af ham til Straf over Misdædere, men * dem til Lov, som gjøre Godt.

* Rom. 13, 3. 4.

15. Thi saaledes er det Guds Villie, at I ved at * gjøre det Gode skulle bringe de daarlige Menneskers Vankundighed til at tie;

* Tit. 2, 8. 1 Petr. 3, 9.

16. som de, der ere * frie, dog ikke som de, der have Friheden til Ondskabs Skjul, men som Guds Tjenere.

* Joh. 8, 32. Rom. 6, 18. 1 Cor. 7, 22. c. 8, 9. Gal. 5, 1. 13. 2 Petr. 2, 19.

17. * Ærer Alle; † elsker Broderskabet; ** frygter Gud; †† ærer Kongen!

* Rom. 12, 10. Phil. 2, 3. † 2 Petr. 1, 7. ** Ordsp. 24, 21. †† Matt. 22, 21.

18. I * Tjenere! værer Eders Herrer underdanige i al Ærefrygt, ikke alene de gode og billige, men ogsaa de fortrædelige.

* Eph. 6, 5. Tit. 2, 9.

19. Thi * dette finder Naade, dersom Nogen af Samvittighed for Gud fordrager Gjenvordigheder, naar han lider uretfærdeligen.

* Matt. 5, 10.

20. Thi hvad er det for en Roes, dersom I, naar I synde, og blive slagne, lide taalmodigen? Men * dersom I, naar I gjøre Godt og lide derfor, ere taalmodige, dette finder Naade for Gud.

* c. 3, 14. 17. c. 4, 14.

21. Thi dertil ere I kaldte, efterdi Christus har og * lidt for os, efterladende os et † Exempel, at I skulle efterfølge hans Fodspor;

* c. 3, 18. † Matt. 11, 29. c. 16, 24. Joh. 13, 15. Phil. 2, 5. 1 Joh. 2, 6.

22. * hvilken ikke har gjort Synd, der blev og ikke funden Svig i hans Mund;

* Es. 53, 9. Joh. 8, 46. 2 Cor. 5, 21.

23. hvilken ikke * skjendte igjen, der han blev overskjendt, ikke truede, der han led, men

overgav det til ham, som dømmer retfærdeligen;

* Ef. 53, 7. Joh. 8, 48. 49. 1 Petr. 3, 9.

24. hvilken selv * bar vore Synder paa sit Legeme, paa Træet, paa det vi, † afdøde fra Synden, skulle leve i Retfærdighed; ved hans Saar ere I lægte.

* Ef. 53, 4. † Rom. 7, 6. c. 6, 2. 11.

25. Thi I vare som * vildfarende Faar, men ere nu omvendte til Eders Sjæles Hyrde og Tilsynsmand.

* Pf. 119, 176. Ef. 53, 6. Ez. 34, 6. c. 37, 24. Luc. 15, 4. Joh. 10, 11. Hebr 13, 20.

3. Capitel.

1) Om Qvindernes Lydighed og rette Prydelse; og om Mændenes Pligt, 1—7. 2) De skulle alle beflitte sig paa Kjærlighed, Enighed, Sagtmodighed, og gjøre det Gode; da behøve de ikke at frygte, om de end lide, 8—17. 3) Christus led for Syndere, men blev herligen ophøiet, 18—22.

Desligeste, I * Qvinder! værer Eders Ægtemænd underdanige, paa det og, dersom † Nogle ikke troe Ordet, de kunne vindes uden Ord ved Qvindernes Omgængelse,

* Eph. 5, 22. Tit. 2, 5. † 1 Cor. 7, 16.

2. naar de skue Eders kydske Omgængelse i Herrens Frygt.

3. Eders * Prydelse skal ikke være den udvortes, Haarfletning, og paahængte Guldsmykker, eller Klædedragt,

* 1 Tim. 2, 9. Tit. 2, 3.

4. men * Hjertets skjulte Menneske i en sagtmodig og stille Aands uforkrænkelige Væsen, hvilket er meget kosteligt for Gud.

* Pf. 45, 14. Rom. 2, 29. c. 7, 22. 2 Cor 4, 16.

5. Thi saaledes prydede sig og fordum de hellige Qvinder, som haabede paa Gud og vare deres Ægtemænd underdanige,

6. som Sara var Abraham lydig, og kaldte ham * Herre; og hendes Børn ere I blevne, dersom I gjøre Godt og ikke frygte for nogen Rædsel.

* 1 Mos. 18, 12.

7. Desligeste, I * Mænd, lever med Eders Hustruer, som med den svagere Deel, med Forstand, og beviser dem Ære, da de ogsaa ere Medarvinger til Livets Naadegave, paa det Eders Bønner ikke skulle forhindres.

* 1 Cor. 7, 3. Eph. 5, 25.

8. Overhovedet, værer alle * ligesindede, medlidende, kjærlige mod Brødrene, † barmhjertige, velvillige;

* Rom. 12, 16. c. 15, 5. 1 Cor. 1, 10. Phil. 2, 2. c. 3, 16. † Luc. 6, 36.

9. * betaler ikke Ondt med Ondt, eller Skjeldsord med Skjeldsord, men tvertimod velsigner, vidende, at I dertil ere kaldte, at I skulle † arve Velsignelse.

* 3 Mos 19, 18. Ordf. 20, 22 Matt. 5, 39. Rom. 12, 17. 1 Thesf. 5, 15. † Matt. 25, 34.

10. Thi den, som vil * elske Livet og see gode Dage, skal stille sin Tunge fra Ondt, og sine Læber, at de ikke tale Svig;

* Pf. 34, 13. Jak. 1, 26. c. 3, 6.

11. han vende sig * fra Ondt,

og gjøre Godt; han † søge Fred og hige efter den.
* Ps. 37, 27. Es. 1, 16. 17. 3 Joh. v. 11. † Hebr. 12, 14.

12. Thi * Herrens Øine ere over de Retfærdige, og hans Øren til deres Bøn; men Herrens † Ansigt er ogsaa over dem, som gjøre Ondt. * Ps. 33, 18. † 2 Thess. 1, 9.

13. Og hvo er den, som kan skade Eder, dersom I beflitte Eder paa det Gode?

14. Men om I og * lide for Retfærdigheds Skyld, ere I salige. Men † frygter ikke, som de frygte, og forfærdes ikke; men helliger Gud Herren i Eders Hjerter. * Matt. 5, 10. 1 Petr. 2, 20. † Es. 8, 12. 13. c. 51, 12. Jer. 1, 8 Matt. 10, 28.

15. Værer altid rede til * at forsvare Eder med Sagtmodighed og † Ærefrygt for enhver, som begjerer Regnskab af Eder om det Haab, som er i Eder, * Ps. 119, 46. Ap. G. 4, 8. † Phil. 2, 12.

16. og haver en god Samvittighed, at de, * der haane Eders gode Omgængelse i Christus, maae beskæmmes, idet de bagtale Eder som Misdædere. * c. 2, 12 15. 19.

17. * Thi det er bedre (om det saa er Guds Villie,) at lide, naar man gjør Godt, end naar man gjør Ondt. * c. 2, 20

18. Thi og * Christus led eengang for vore Synder, den Retfærdige † for de Uretfærdige, at han kunde føre os frem til Gud, han, som vel ** led Døden efter Kjødet, men blev levendegjort efter Aanden; * Hebr. 9, 28. 1 Petr. 2, 21. † Rom. 5, 6. ** 2 Cor. 13, 4.

19. i hvilken han og gik bort, og prædikede for Aanderne, som vare i Forvaring,

20. som fordum vare gjenstridige, der Guds * Langmodighed ventede i Noahs Dage, der Arken byggedes, i hvilken † faa, nemlig otte, Sjæle bleve frelste i Vandet, * 1 Mos 6, 3 14. Rom 2, 4. † 2 Petr. 2, 5.

21. hvis Modbillede nu frelser os, * Daaben, hvilken ikke er Renselse fra Kjødets Ureenhed, men en god Samvittigheds Pagt med Gud ved Jesu Christi Opstandelse; * Marc 16, 16. Eph 5, 26. Tit. 3, 5.

22. som, efterat han er faren til Himmelen, er hos Guds * høire Haand, og Englene og Magterne og Kræfterne ere ham underlagte. * Rom. 8, 34. Eph 1, 20 fg.

4. Capitel.

1) De skulle væbne sig med Christi Sind og afstaae fra Hedningernes Laster, om end disse bespotte dem derfor, 1—6. 2) De skulle være ædrue, vaage, bede, bevise Kjærlighed, være Guds troe Huusholdere, 7—11. 3) Glæde sig i Lidelser, ei lide som Misdædere, 12—16. 4) En haardere Dom forestaaer de Ugudelige, 17—19.

Efterdi da Christus ha[...] * lidt for os i Kjødet, væbner Eder og med † de[t] samme Sind, (thi den, som har lidt i Kjødet, ** har lade[t] af fra Synden,) * c. 2, 21. † Phil. 2, 5. ** Rom. 6, 7. Hebr. 12, 1.

2. saa at I skulle leve der[...]

øvrige Tid i Kjødet, ikke fremdeles efter menneskelige Lyster, men * efter Guds Villie.

* Rom 14 7. 2 Cor 5 15 Gal 2. 20 Hebr. 9. 14.

3. Thi det er nok, at vi i den * forbigangne Livs Tid have bedrevet Hedningernes Villie, vandrende i Uteerlighed, Lyster, Fylderi, Fraadseri, Drukkenskab og skjændig Afgudsdyrkelse; * Eph 4. 17 18.

4. hvorover de forundre sig, da I ikke løbe med til den samme Ryggesløsheds Dynd, og de bespotte Eder;

5. men de skulle * gjøre ham Regnskab, som er rede til at † dømme Levende og Døde.

* 2 Cor 5. 10 † Ap G 10 42 2 Tim. 4. 1.

6. Thi derfor er Evangelium forkyndt * for de Døde, at de vel skulle dømmes for Mennesker i Kjødet, men leve for Gud i Aanden. * Joh. 5. 25.

7. Men alle Tings Ende * nærmer sig; værer derfor † ædrue og aarvaagne til Bønnen. * 1 Cor. 10, 11.

Phil. 4, 5 Hebr. 10. 25. 2 Petr. 3, 9. 1 Joh 2, 18 † Rom. 13, 13. 1 Petr. 5. 8.

8. Men haver for alle Ting en inderlig Kjærlighed til hverandre; thi * Kjærligheden skal skjule Synders Mangfoldighed.

* Ordsp 10, 12. Jak 5, 20.

9. * Laaner hverandre gjerne Huus † uden Knur.

* Rom. 12, 13. Hebr. 13, 2. † Joh. 6, 43. Phil 2, 14.

10. Som Enhver har faaet * en Naadegave, saa tjener hverandre dermed, som gode † Huusholdere over Guds ** mangeslags Naade.

* Rom. 12, 6. 1 Cor. 12, 4. † Matt. 26, 14 Luc. 12, 42 Tit. 1, 7. ** 2 Cor 8 11 Eph 4 11.

11. * Taler Nogen i Menigheden, han tale som Guds Ord; tjener Nogen deri, han tjene som af den Formue, hvilken Gud forlener, at Gud maa æres i alle Ting formedelst Jesus Christus; † ham tilkommer Ære og Magt i al Evighed! Amen.

* Rom 12, 6 fg. 2 Cor. 2, 17. † 1 Petr. 5, 11.

12. I Elskelige! * forundrer Eder ikke over den Ildprøve, som I † gjennemgaae, Eder til en Forsøgelse, som om der hændtes Eder noget Underligt,

* Jak 1, 2 † Es. 48, 10. 1 Cor. 3, 13.

13. men som I ere deelagtige i * Christi Lidelser, saa † glæder Eder, at I og ved hans Herligheds Aabenbarelse skulle glæde og fryde Eder.

* Matt. 5, 10. Ap. G. 5. 41 † Rom 8, 17. 2 Cor. 4, 10 Phil. 3, 10. Col 1 24

14. Dersom I forhaanes for Christi Navns Skyld, ere I * salige, thi Herlighedens og Guds Aand hviler paa Eder; hos hine bespottes den vel, men hos Eder herliggjøres den.

* Matt 5, 11. 1 Petr. 2, 20.

15. Thi Ingen af Eder lide som Morder eller Tyv eller Misdæder, eller som den, * der trænger sig ind i en fremmed Bestilling; * 1 Thess. 4, 11.

16. men lider han som en Christen, da skamme han sig

ikke, men * ære Gud i den
Deel. * Joh. 21, 19

17. Thi det er Tiden, at
Dommen skal * begynde fra
Guds Huus; men begynder
den først fra os, hvad Ende
vil det faae med dem, som ikke
troe Guds Evangelium?

* Es 10, 12 Jer. 25, 29. c 49, 12. Ez 9 6. Luc 23. 31.

18. Og dersom den * Retfærdige neppeligen frelses, hvor
vil den Ugudelige og Synderen
komme frem.

* Ordsp. 11, 31 Luc. 23, 31.

19. Derfor skulle og de, som
lide efter Guds Villie, * befale
ham, som en trofast Skaber,
deres Sjæle, ved at gjøre
Godt. * Ps. 31, 6. Luc. 23, 46.

5. Capitel.

1) Apostelen formaner Lærerne, 1—4. 2) De Unge og alle Andre, meest til Ydmyghed, Tro paa Gud, og til at imodstaae Djævelen, 5—9. 3) Han beder, at Gud vil bevare dem, 10. 11. 4) Giver tilkjende, hvorfor han har skrevet, hilser og ønsker dem Fred, 12—14

De Ældste iblandt Eder formaner jeg, som en Med-Ældste og Vidne * til Christi
Lidelser, som den, der og har
Deel i † Herligheden, der skal
aabenbares:

* Luc 24, 48. Ap. 1, 9. † Rom. 8, 18.

2. vogter * Guds Hjord, som
er iblandt Eder, og vaager over
den, ikke † tvungne, men frivillig, ** ikke for slet Vindings
Skyld, men med Redebonhed;

* Ap. G 20, 28. † 1 Tim 3, 1. ** Tit. 1, 11.

3. ikke som de, der ville * herske over Herrens Arv, men som
† Mønstre for Hjorden;

* 1 Cor. 3, 5. 2 Cor. 1 24 † Phil 3, 17. 1 Tim. 4 12 Tit. 2, 7.

4. og naar da * Overhyrden
aabenbares, skulle I erholde
Ærens † uforvisnelige Krands.

Es. 40, 11. Ez. 34, 23. Joh. 10, 11. Hebr. 13, 20 † 1 Cor. 9, 25. 2 Tim. 4, 8. Jak 1, 12. 1 Petr. 1, 4.

5. Desligeste, I Unge! værer
de Ældste underdanige; men
* værer alle hverandre underdanige, og smykker Eder med
Ydmyghed; thi † Gud staaer
de Hoffærdige imod, men de
Ydmyge giver han Naade.

* Rom. 12, 10. Eph. 5, 21. Phil. 2, 3. † Ordsp. 3, 34. Luc. 14, 11. Jak. 4, 6.

6. Derfor * ydmyger Eder
under Guds vældige Haand,
at han maa i sin Tid ophøie
Eder. * Job 22, 29. Jak. 4. 10.

7. * Kaster al Eders Sorg
paa ham, thi † han har
Omhu for Eder.

* Ps. 37, 5 Ps. 55, 23. Matt 6, 25. Luc. 12, 22. † Ps. 40, 18.

8. * Værer ædrue, vaager;
thi Eders † Modstander, Djævelen, gaaer omkring som en
brølende Løve, søgende, hvem
han kan opsluge. * Luc. 21, 36.

1 Thess. 5, 6. † Luc. 22, 31. Joh. 1, 7.

9. * Staaer ham imod, faste
i Troen, vidende, at de samme
Lidelser fuldbyrdes paa Eders
Brødre i Verden.

* Eph. 4, 27. c. 6, 11. 13. 16. Jak. 4, 7.

10. Men al Naades Gud,
som kaldte os til sin evige Herlighed i Christus Jesus efter en
* kort Tids Lidelse, han selv

berede, † styrke, ** bekræfte, grundfæste Eder!
* 2 Cor. 4, 17. Hebr. 10, 37. 1 Petr. 1, 6. † 2 Thesf. 3, 3. ** 2 Cor. 1, 21.

11. Ham være * Ære og Magt i al Evighed! Amen.
* Hebr. 13, 21.

12. Med Silvanus, den trofaste Broder, (thi det holder jeg ham for,) har jeg i Korthed skrevet Eder til, og formaner, og vidner, at denne er Guds sande Naade, i hvilken I staae.

13. Den medudvalgte Menighed i Babylon hilser Eder, saa og * Marcus, min Søn.
* Ap. G. 12, 12.

14. * Hilser hverandre med Kjærligheds Kys. Fred være med Eder alle, som ere i Christus Jesus! Amen. * Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thesf. 5, 26.

St. Peters andet almindelige Brev.

1. Capitel.

1) Peter ønsker de Troende Naade efter de dyrebare Forjættelsers Indhold, som gives i Christus, 1—4. 2) Lærer, hvorledes de skulle bevise deres Tro, og befæste deres Udvælgelse, 5—11. 3) Og hvorfor han har villet paaminde dem, 12—15. 4) Det er ikke Fabler, som han har underviist dem om, thi han har selv seet Christi Herlighed, hvorved Propheternes Ord bekræftes, 16—21.

Simon Peter, Jesu Christi Tjener og Apostel, til dem, der have faaet * samme dyrebare Tro som vi, ved vor Guds og Frelsers Jesu Christi Retfærdighed:
* Rom. 1, 12.

2. * Naade og Fred vorde Eder mangfoldigen i Guds og Jesu vor Herres † Erkjendelse!
* 1 Petr. 1, 2. † Joh. 17, 3.

3. Saasom hans guddommelige Magt har skjenket os alle de Ting, som høre til Liv og Gudfrygtighed, ved hans * Kundskab, † som kaldte os ved sin Herlighed og Kraft,
* v. 2. † 1 Petr. 2, 9. c. 5, 10.

4. ved hvilke * de største og dyrebare Forjættelser ere os skjenkede, at I ved disse skulle blive † deelagtige i den guddommelige Natur, naar I flye denne Verdens Forkrænkelighed i Lyster: * Es. 56, 5. Joh. 1, 12. Gal. 3, 26. † Joh. 14, 23. 2 Cor. 3, 18. Eph. 4, 24. 1 Joh. 1, 3. c. 3, 2.

5. saa anvender al Flid just herpaa, og beviser i Eders * Tro Dyd, men i Dyden Kundskab,
* Tit. 3, 8.

6. men i Kundskaben Afholdenhed, men i Afholdenheden Taalmodighed, men i Taalmodigheden Gudfrygtighed,

7. men i Gudfrygtigheden * Broderkjærlighed, men i Broderkjærligheden Kjærlighed til Alle.
* 1 Thesf. 3, 12.

8. Thi naar dette findes hos Eder, og i Overflødighed, lader det Eder ikke blive ørkesløse eller ufrugtbare i vor Herres Jesu Christi Erkjendelse.

9. Thi den, som ikke har dette,

er * blind, tillukker Øinene, og har † glemt Renselsen fra sine forrige Synder.

* Es. 59, 9. Joh. 7, 17. 1 Joh. 2, 9. 11. † Jak. 1, 24.

10. Derfor, Brødre! anvender des mere Flid * at befæste Eders Kald og Udvælgelse, thi naar I gjøre dette, skulle I ikke nogensinde støde an. * Hebr. 3, 14.

11. Thi saaledes skal Eder rigeligen gives Indgang i vor Herres og Frelsers Jesu Christi evige Rige.

12. Derfor * vil jeg ikke forsømme altid at paaminde Eder om dette, hvorvel I vide det, og ere styrkede i den Sandhed, som er tilstede hos os.

* Rom. 15, 14. 15.

13. Men jeg agter det ret at * vække Eder ved Paamindelse, saalænge jeg er i dette Paulun,

* c. 3, 1.

14. da jeg veed, at mit * Pauluns Aflæggelse er snart forhaanden, ligesom og vor † Herre Jesus Christus har aabenbaret mig.

* 2 Tim. 4, 6. † Joh. 21, 18. 19.

15. Jeg vil og gjøre min Flid, at I efter min Bortgang altid kunne have, hvad der kan kalde Eder dette i Erindring.

16. Thi vi have ikke fulgt * kløgtige Fabler, da vi kundgjorde Eder vor Herres Jesu Christi Kraft og Tilkommelse, men vi vare selv † Øienvidner til hans Majestæt. * 1 Cor. 1, 17. c. 2, 1. † Matt. 17, 1. Joh. 1, 14.

17. Thi * han fik Hæder og Ære af Gud Fader, idet en saadan Røst skete til ham fra den majestætiske Herlighed: † denne er min Søn, den elskelige, i hvem jeg har Velbehagelighed.

* Matt. 17, 5. † c. 3, 17. Col. 1, 13.

18. Og vi hørte denne Røst komme fra Himmelen, der vi * vare med ham paa det hellige Bjerg. * Luc. 9, 28.

19. Og vi have det prophetiske Ord mere stadfæstet, og I gjøre vel, naar I give Agt derpaa, som * paa et Lys, der skinner udi et mørkt Sted, indtil Dagen fremstraaler, og † Morgenstjernen oprinder i Eders Hjerter, * Ps. 119, 105. 2 Cor. 4, 4. 6. † Aab. 2, 28. c. 22, 16.

20. vidende dette først, at ingen * Propheti i Skriften kan udlægges af sig selv. * Rom. 12, 6.

21. Thi aldrig er nogen Propheti fremført af menneskelig Villie; men de hellige Guds Mænd talede, drevne * af den Hellig Aand.

* 2 Tim. 3, 16. 1 Petr. 1, 11.

2. Capitel.

1) Apostelen advarer mod falske Propheter, 1—3. 2) Lærer, at disse ei skulle undgaa Guds Straf, 4—9. 3) Især de, som vandre efter Kjødet, og ere Bespottere, Gjerrige, Vellystige og Forførere, 10—19. 4) Han beskriver deres ulykkalige Tilstand, som lade sig overvinde af det Onde, 20—22.

Men der vare og * falske Propheter iblandt Folket, ligesom der og iblandt Eder skulle være falske Lærere, som skulle indføre fordærvelige Secter og † nægte den Herre, som

dem kjøbte, hvilke skulle føre over sig selv en hastig Fordærvelse. * 5 Mos. 13, 1. Matt. 24, 11. 1 Tim. 4, 1. † 1 Joh 2, 22. 2 Joh. v. 7.
2. Og * Mange skulle efterfølge deres Ryggesløshed, for hvis Skyld Sandhedens Vei skal bespottes. * 2 Tim. 4, 3.
3. Og i Gjerrighed skulle de med kunstige Ord søge Vinding af Eder; * over dem er Dommen alt længe beredt, og deres Fordærvelse slumrer ikke. * 5 Mos. 32, 35.
4. Thi dersom Gud ikke sparede de * Engle, som syndede, men nedstyrtede dem til Helvede, og overantvordede dem i † Mørkets Lænker, at forvares til Dommen; * Joh. 8, 44 Jud. v. 6. † Aab. 20, 1 fg.
5. og ikke * sparede den gamle Verden, men bevarede Noah, den Retfærdighedens Prædiker, selv † ottende, der han førte Syndfloden over de Ugudeliges Verden; * 1 Mos. 7, 6—8. c. 8, 1. † 1 Petr. 3, 20.
6. og gjorde * Sodomas og Gomorras Stæder til Aske og fordømte dem til Ødelæggelse, saa han satte dem til et Exempel for dem, som i Fremtiden leve ugudeligen; * 1 Mos. 19, 24. 5 Mos. 29, 23. Es. 13, 19 Jud. v. 7.
7. og * udfriede den retfærdige Loth, som plagedes ved de Ugudeliges uteerlige Omgængelse; * 1 Mos. 19, 7. 9
8. (thi denne Retfærdige, imedens han boede iblandt dem, * ængstede sig Dag fra Dag i sin retfærdige Sjæl over de skjændige Gjerninger, som han saae og hørte): * Ps. 119, 158. Ez. 9, 4.
9. da veed Herren og at udfrie de Gudfrygtige * af Fristelse, men at bevare de Uretfærdige til Dommens Dag at straffes; * v. 7. 1 Cor. 10, 13.
10. og meest dem, * som vandre efter Kjødet, i Besmittelsens Lyster, og foragte Herskab. Dristige, frække, bæve de ikke ved at bespotte Værdigheder, * Jud. v. 4. 7 fg.
11. da dog * Englene, som ere større i Styrke og Magt, ikke fremføre bespottelig Dom imod dem for Herren. * Jud. v. 9.
12. Men disse som ufornuftige Dyr, sandselige, fødte til Rov og Ødelæggelse, bespotte, hvad de ikke kjende, og skulle ødelægges i deres egen Ødelæggelse, * Jud. v. 10.
13. og erholde Uretfærdigheds Løn. Vellyst søge de i daglig Overdaadighed; en * Skamplet og Skjændsel ere de; de gjøre sig lystige i deres Bedragerier, naar de holde Maaltid med Eder; * Jud. v. 12.
14. deres Øine ere fulde af Horeri, og lade sig ikke styre fra Synden; de lokke de ubefæstede Sjæle; de have et Hjerte, øvet i Gjerrighed, Forbandelsens Børn;
15. de have forladt den rette Vei, og fare vild, følgende * Bileams, Beors Søns, Vei, hvilken elskede Uretfærdigheds Løn, * 4 Mos 22, 7. 19. c. 31, 16 Jud. v. 11.
16. men fandt * Straf for sin Overtrædelse; det umælende

Lastdyr talede med menneskelig
Røst, og forhindrede Prophe=
tens Daarlighed. *4 Mos. 22, 28.
17. Disse ere * vandløse Kil=
der, † Skyer, som drives af
Hvirvelvind, for hvilke Mørke
og Mulm til evig Tid er be=
varet. * Jud. v. 12. † Ordsp. 25, 14.
18. Thi idet de * tale For=
fængeligheds stolte Ord, lokke
de ved Kjødets Lyster i Uteer=
ligheder dem, som virkeligen
vare undflyede fra dem, der
vandre i Vildfarelse,
* Ps 17, 10. Jud. v. 16.
19. idet de love dem * Frihed,
alligevel de selv ere Forkrænke=
lighedens Trælle; thi † af hvem
Nogen er overvunden, dens
Træl er han og bleven.
* Gal. 5, 13. † Joh. 8, 34. Rom. 6, 16. 20.
20. Thi dersom de, der have
undflyet * Verdens Besmittel=
ser ved den Herres og Frelsers
Jesu Christi † Erkjendelse, igjen
lade sig indvikle deri, og over=
vindes, da er det ** Sidste
med dem blevet værre, end det
Første. * 1 Joh. 2, 16.
c. 5, 19. † 2 Petr. 1, 8.
** Matt. 12, 45. Hebr. 6, 4 fg.
21. Thi det havde været dem
bedre, at de ikke havde kjendt
* Retfærdighedens Vei, end at
de, der de kjendte den, have
vendt sig fra det hellige Bud,
som var dem overantvordet.
* Luc. 12, 47. 48.
22. Men det er skeet dem efter
det sande * Ordsprog: Hunden
vender sig igjen til sit eget Spy,
og Soen, som var toet, til den
skidne Søle. * Ordsp. 26, 11.

3. Capitel.

1) Hensigten af dette Brev, 1. 2. 2) Herrens Dag skal ikke udeblive, 3—10. 3) Hvorledes de skulle berede sig til det, som forestaaer, vogte sig for Forførere, og voxe i Jesu Naade og Kundskab, 11—18.

Dette er nu, I Elskelige! det
andet Brev, som jeg skri=
ver Eder, hvori jeg ved Paa=
mindelse * vækker Eders op=
rigtige Sind, * c. 1, 13.
2. at I skulle komme * de
Ord ihu, som forud ere sagte
af de hellige Propheter, og vo=
res Bud, vi, som ere Herrens og
Frelserens Apostler. * c. 1, 15. 16.
3. Vider da først dette, at * i
de sidste Dage skulle der komme
Bespottere, som vandre efter
deres egne Lyster,
* 1 Tim. 4, 1. 2. 2 Tim. 3, 1. Jud. v. 18.
4. og sige: * hvad bliver der
af Forjættelsen om hans Til=
komst? Thi fra den Dag, Fæ=
drene ere hensovede, forblive
alle Ting saaledes, som fra
Skabningens Begyndelse.
* Es. 5, 19. Jer 17, 15. Ez. 12, 22.
5. Thi de ville ikke vide dette,
at ved Guds Ord bleve * Him=
lene fordum, og † Jorden frem=
stod af Vand og ved Vand;
* 1 Mos 1, 6. Ps. 136, 6. † Ps. 24, 2.
6. hvorfor den * Verden, som da
var, ved Vand blev oversvøm=
met og forgik. * 1 Mos. 7, 17. 21.
7. Men Himlene og Jorden,
som nu ere, gjemmes ved de
samme Ord * til Ilden, beva=
rede til Dommens og de ugu=
delige Menneskers Fordærvel=
ses Dag. * Ps 102, 27.
Es. 51, 6. 2 Thess. 1, 8. Hebr. 1, 11.

8. Men dette Ene bør ikke undgaae Eder, I Elskelige! at *een Dag er for Herren som tusinde Aar, og tusinde Aar som een Dag. * Ps. 90, 4.

9. Herren * forhaler ikke Forjættelsen, (som Nogle agte det for en Forhaling,) men † har Langmodighed med os, idet han ** ikke vil, at Nogen skal fortabes, men at Alle skulle komme til Omvendelse.

* Hab. 2, 3. Hebr. 10, 37. † Es. 30, 18. Rom. 2, 4. 1 Petr. 3, 20. ** Ez. 18, 23. 32. 1 Tim. 2, 4.

10. Men * Herrens Dag skal komme som en Tyv om Natten, paa hvilken † Himlene skulle forgaae med stort Bulder, men Elementerne skulle komme i Brand og opløses og Jorden og Alt, hvad der er paa den, skal opbrændes.

* Matt. 24, 27 Luc. 12, 39. 1 Thesf. 5, 2 3. Aab. 16, 15. † Ps. 102, 27. Es. 51. 6. Luc. 21, 33.

11. Efterdi da alt dette opløses, hvorledes * bør det Eder da at være? I hellig Vandel og Gudfrygtigheds Øvelse

* Luc. 21, 36.

12. bør I vente og stræbe til Guds Dags Tilkommelse, *paa hvilken Himlene skulle antændes og opløses, og Elementerne komme i Brand og smeltes.

* Ps 50, 3. 2 Thess 1, 8.

13. Men vi forvente efter hans Forjættelse * nye Himle og en ny Jord, i hvilke Retfærdighed boer.

* Es. 65, 17. c. 66, 22. Aab. 21, 1.

14. Derfor, I Elskelige! efterdi I * forvente dette, beflitter Eder paa at findes ubesmittede og † ustraffelige for ham i Fred, * 1 Thess. 3, 13. c. 5, 23. † 1 Cor. 1, 8. Phil. 1, 10.

15. og agter vor Herres * Langmodighed for en Frelse; ligesom og vor elskelige Broder Paulus, efter den ham givne Viisdom, har skrevet Eder,

* 1 Petr. 3, 20. 2 Petr. 3, 9.

16. som og i alle Brevene, naar han deri taler om disse Ting; hvoriblandt der er Noget svart at forstaae, hvilket de Ukyndige og Ubefæstede forvende, ligesom og de øvrige Skrifter, til deres egen Fordærvelse.

17. Derfor, I Elskelige, efterdi I vide det forud, * vogter Eder, at I ikke lade Eder henrive med af de Ryggesløses Vildfarelse og falde fra Eders egen Fasthed. * Marc. 13, 5. 23.

18. Men * voxer i vor Herres og Frelsers Jesu Christi Naade og † Kundskab. Ham være ** Ære, baade nu og til evig Tid! Amen.

* Col 1, 10. † 2 Petr. 1, 8. ** 1 Petr. 4, 11

St. Johannes' første almindelige Brev.

1. Capitel.

1) Johannes kundgjør Jesus som Livsens Ord, paa det de Troende skulle have Samfund med ham, 1—4. 2) Det kunne de ikke have, uden naar de vandre i Lyset, og bekjende deres Synder, fra hvilke de renses ved Christi Blod, 5—10.

Det, som var * fra Begyn=
delsen, det, †vi have hørt,
det, vi have seet med vore Öine,
det, vi have beskuet og vore
** Hænder følet paa, nemlig
om det Livsens Ord;

* Joh. 1, 1. † v. 14.
2 Petr. 1, 16. ** Luc. 24, 39. Joh. 20, 27.

2. (thi * Livet er aabenbaret,
og vi have seet og vidne og
forkynde Eder Livet, det evige,
hvilket var † hos Faderen og
blev aabenbaret for os;)

* Joh. 1, 4. Rom. 16, 26.
Col. 1, 26. 2 Tim 1, 10. † Joh. 1, 2.

3. hvad vi have seet og hørt,
forkynde vi Eder, at ogsaa I
skulle have * Samfund med os;
men vort Samfund er med Fa=
deren og med hans Søn, Jesus
Christus. * Joh 17. 21. 1 Cor. 1, 9.
4. Og dette skrive vi Eder,
paa det Eders * Glæde maa
vorde fuldkommen.

* Joh. 15, 11. c. 16, 24. 2 Joh v. 12.

5. Og dette er det Budskab,
som vi have hørt af ham, og
forkynde Eder, at * Gud er et
Lys, og der er aldeles intet
Mørke i ham.

* Ps. 104, 2. Joh. 1, 9. c. 8, 12.

6. Dersom vi sige, at vi have
Samfund med ham, og vandre
i Mørket, da * lyve vi og følg
ikke Sandheden. * c. 2, 4
7. Men dersom vi vandre
Lyset, ligesom han er i Lyset
have vi Samfund med hver=
andre, og * Jesu Christi, hans
Søns, Blod renser os fra al
Synd.

* Ap. G. 20, 28. Hebr. 9, 14. 1 Petr. 1, 19

8. Dersom vi sige, * vi have
ikke Synd, bedrage vi os selv
og Sandheden er ikke i os.

* 1 Kong. 8, 46
Ordsp. 20, 9. c. 28, 13. Præd. 7, 20

9. Dersom vi * bekjende vore
Synder, er han trofast og ret=
færdig, at han forlader os Syn=
derne og renser os fra al Uret=
færdighed. * Ps. 32, 5
10. Dersom vi sige, at vi ikke
have syndet, gjøre vi ham til
en Løgner og * hans Ord er ikke
i os. * c. 2, 4

2. Capitel.

1) Jesus Christus er Synderes Talsmand: 1. 2. 2) De Troende holde Guds Bud, omgaaes efter Christi Exempel, og elske deres Brødre, 3—11. 3) Formaning til Christne af forskjellig Alder om ikke at elske Verden, 12—17. 4) De skulle vogte sig for Antichrister og følge Aandens Salvelse, 18—27. 5) Blive i Christus, og øve Retfærdighed, 28. 29.

Mine Børn! dette skriver jeg
Eder, paa det I ikke skulle
synde; men dersom Nogen syn=
der, have vi en * Talsmand
hos Faderen, Jesus Christus
den Retfærdige,

* Rom 8, 34. Hebr. 7, 25. c. 9, 24

2. og han er en * Forsoning for vore Synder, dog ikke alene for vore, men ogsaa † for den ganske Verdens.

* Rom. 3, 25. 2 Cor. 5, 18. Col 1, 20. † Joh. 1, 29. c. 3, 16. c. 4, 42. Hebr 2, 9.

3. Og derpaa vide vi, at vi * kjende ham, naar vi holde hans Bud. * Joh. 8, 55.

4. Hvo * som siger: jeg kjender ham, og holder ikke hans Bud, han er en Løgner, og i ham er ikke Sandhed;

* 1 Joh. 1, 6. c. 4, 20.

5. men hvo som * holder hans Ord, i ham er sandeligen Guds Kjærlighed fuldkommet. Derpaa kjende vi, at vi ere i ham. * Joh. 13, 35. c. 14, 21. 23.

6. Hvo som siger, at han * bliver i ham, han er og skyldig til at † vandre saaledes, som han vandrede. * Joh. 15, 4. 5.

† c. 13, 15. Col. 2, 6. 1 Petr. 2, 21.

7. Brødre! jeg skriver Eder * ikke et nyt Bud, men et gammelt Bud, † som I have havt fra Begyndelsen. Det gamle Bud er det Ord, som I have hørt fra Begyndelsen.

* 2 Joh. v 5. † 1 Joh 2, 24. c. 3, 11.

8. Atter skriver jeg Eder et nyt Bud, som er sandt i ham og i Eder; thi * Mørket drager bort, og det sande Lys skinner allerede.

* Joh. 1, 9. c. 12, 35. Rom 13, 12.

9. Hvo som siger, at han er i Lyset, og * hader sin Broder, han er endnu i Mørket.

* c. 3, 14. c. 4, 20.

10. Hvo * som elsker sin Broder, bliver i Lyset, og der er ingen Forargelse i ham.

* 2 Petr. 1, 10.

11. Men hvo som hader sin Broder, er i Mørket og vandrer * i Mørket og veed ikke, hvor han gaaer, fordi Mørket har forblindet hans Øine.

* c. 3, 14. c. 4, 20.

12. Jeg skriver til Eder, mine Børn! thi Eders * Synder ere Eder forladne formedelst hans Navn. * Luc 24, 47. Ap. G. 10, 43.

13. Jeg skriver til Eder, I Fædre! thi I have kjendt ham, som er * fra Begyndelsen. Jeg skriver til Eder, I Unge! thi I have overvundet den Onde. Jeg skriver til Eder, I Børn! thi I have kjendt Faderen.

* Joh. 1, 1.

14. Jeg skrev til Eder, I Fædre! thi I have kjendt ham, som er fra Begyndelsen. Jeg skrev til Eder, I Unge! thi I ere * stærke, og Guds Ord bliver i Eder, og I have overvundet den Onde. * Eph. 6, 10.

15. * Elsker ikke Verden, ikke heller de Ting, som ere i Verden! Dersom Nogen elsker Verden, er Faderens Kjærlighed ikke i ham. * Matt 16, 24. Joh. 15, 19.

Rom. 8, 8. c 12, 2. Gal. 1, 10.

16. Thi alt det, som er i Verden, * Kjødets Lyst, og Øinenes Lyst, og Livets Hoffærdighed, er ikke af Faderen, men af Verden. * Luc. 14, 18 fg.

17. Og * Verden forgaaer, og dens Lyst; men hvo som gjør † Guds Villie, bliver til evig Tid. * Ps 90, 10.

* 1 Cor. 7, 31 1 Petr. 1, 24. † Ps. 15, 5.

18. Mine Børn! det er den sidste Time; og som I have hørt, at Antichristen kommer, saa ere nu mange Antichrister * fremkomne; hvoraf vi kjende, at det er den sidste Time.

* Matt. 24, 5. 24. Ap. G. 20, 29. 2 Thesf. 2, 3.

19. De ere * udgangne fra os, men de vare ikke af os; thi dersom de havde været af os, da vare de vel blevne hos os. Men det skulde vorde aabenbart, † at de ikke alle ere af os.

* Ap. G. 20, 30. † 1 Cor. 11. 19.

20. Og I * have Salvelse af den Hellige og vide Alt.

* Eph. 1, 13. 14. Col. 1, 4. 5. 9. Hebr. 6, 1. 2. 2 Petr. 1, 12. 1 Joh. 2, 24.

21. Jeg skrev ikke til Eder, fordi I ikke vide Sandheden; men fordi I vide den, og fordi ingen Løgn er af Sandheden.

22. Hvo er Løgneren, uden den, som nægter, at Jesus er den Christus? Denne er * Antichristen, som nægter Faderen og Sønnen.

* c. 4, 3 2 Joh. v. 7.

23. Hvo som * nægter Sønnen, har ei heller Faderen; hvo som bekjender Sønnen, har og Faderen.

* Luc. 12, 9. Joh 5, 23 2 Tim. 2, 12.

24. Hvad I da have * hørt fra Begyndelsen, det blive i Eder. Dersom det, som I hørte fra Begyndelsen, bliver i Eder, skulle og I † blive i Sønnen og i Faderen.

* v. 1—3. 7. † Joh. 14, 23.

25. Og dette er den * Forjættelse, som han tilsagde os, det evige Liv.

* 1 Tim 4, [illegible]

26. Dette har jeg skreve[t] Eder om dem, som Eder for[føre].

27. Og den * Salvelse, som I annammede af ham, blive[r] i Eder, og I † have ikke behov, at Nogen skal lære Eder; men ligesom denne Salvelse lærer Eder Alt, og er Sandhed og ingenlunde Løgn, da bliver [i] ham, som den har lært Eder.

* v. 20. † Jer. 31, 34. Joh. 6, 45

28. Og nu, mine Børn! * bliver i ham, at, naar han aabenbares, vi da kunne have † Frimodighed og ikke skulle blive beskæmmede af ham ved hans Tilkommelse.

* Joh. 15, 4. 9 † 1 Joh. 3, 21 c. 4, 17

29. Dersom I erkjende, at han er retfærdig, da vide I, at hver den, * som gjør Retfærdighed, er født af ham.

* c. 3, 7 10

3. Capitel.

1) De Troende have et saligt Haab, [de]for rense de sig, og gjøre ikke Synd, [thi] den, som gjør Synd, og ikke elsker, er a[f] Djævelen, 1—10. 2) De skulle elske hve[r]andre, endskjøndt Verden hader dem, t[hi] den, som hader sin Næste, er en Man[d]draber, og Kjærlighed er Guds Børn[s] Kjendetegn, 11—24.

Seer, hvor stor en Kjærlighe[d] Faderen har beviist os, at vi skulle kaldes * Guds Børn. Derfor † kjender Verden os ikke, fordi den kjender ham ikke.

* Joh. 1, 12. † c. 16, 3. c. 17, 2[5]

2. I Elskelige! nu ere

* Guds Børn, og det er endnu
ikke aabenbaret, hvad vi skulle
vorde; men † vi vide, at naar
han aabenbares, vi da skulle
vorde ham ** lige; thi vi skulle
†† see ham, som han er.
* Es. 56, 5.
Gal. 3, 26. c. 4, 6. † Rom. 8, 18.
1 Cor. 15, 49. Col. 3, 4. ** Rom 8, 29.
Phil. 3, 21. †† Matt 5, 8. 1 Cor. 13, 12.
3. Og Hver, som har dette
Haab til ham, * renser sig selv,
ligesom han er reen.
* 2 Cor. 7, 1. 1 Petr 1, 15. 16.
4. Hvo som gjør Synd, be-
gaaer og Overtrædelse af Loven,
og * Synden er Lovens Over-
trædelse. * c. 5, 17.
5. Og I vide, at han er aaben-
baret, * paa det han skulde bort-
tage vore Synder, og der † er
ikke Synd i ham. * Es. 53, 4.
2 Cor. 5, 21. † Joh. 8, 46. Hebr 4, 15.
6. Hver den, som * bliver i
ham, synder ikke; hver den, som
synder, † har ikke seet ham,
ei heller kjendt ham.
* c. 2, 4. c. 3, 9. † c. 4, 8. 3 Joh. v. 11.
7. Mine Børn! * Ingen for-
føre Eder! hvo som gjør † Ret-
færdighed, er retfærdig, ligesom
han er retfærdig.
* Eph. 5, 6 † 1 Joh. 2, 29. c. 3, 10.
8. Hvo som gjør Synd, * er
af Djævelen; thi Djævelen syn-
der fra Begyndelsen. Dertil er
Guds Søn aabenbaret, † at
han skal afskaffe Djævelens
Gjerninger. * Matt. 13, 38. 39.
Joh. 8, 44. † 1 Mos. 3, 15.
9. Hver den, som er født af
Gud, * gjør ikke Synd, fordi
hans † Sæd bliver i ham, og
han kan ikke synde, fordi han er
født af Gud.
* c. 3, 6. c. 5, 18. † 1 Petr. 1, 23.
10. Deraf kjendes Guds Børn
og Djævelens Børn; hver den,
som * ikke gjør Retfærdighed, er
ikke af Gud, og hvo som ikke
elsker sin Broder. * c. 2, 29. c. 4, 8.
11. Thi dette er det Budskab,
som I * have hørt fra Begyn-
delsen, † at vi skulle elske hver-
andre;
* c. 2, 7. 24. † Joh. 13, 34. c. 15, 12.
12. ikke som * Cain var af
den Onde, og myrdede sin Bro-
der. Og hvorfor myrdede han
ham? Fordi † hans Gjernin-
ger vare onde, men hans Bro-
ders retfærdige.
* 1 Mos. 4, 8. Hebr. 11, 4. † Joh. 3, 19.
13. Forundrer Eder ikke,
mine Brødre! * dersom
Verden hader Eder.
* Matt 5, 11. Joh. 15, 18. 19 c. 17, 14.
14. Vi vide, at vi ere * over-
gangne fra Døden til Livet;
thi vi elske Brødrene. Hvo † som
ikke elsker sin Broder, bliver i
Døden. * Joh. 5, 24.
† 3 Mos. 19, 17. 1 Joh. 2, 11. c. 4, 12.
15. Hver, * som hader sin
Broder, er en Manddraber; og
I vide, at ingen Manddraber
har det evige Liv blivende i
sig. * Matt. 5, 21. 22. Gal. 5, 21.
16. Derpaa have vi kjendt
* Kjærligheden, at han har
sat sit Liv til for os; ogsaa
vi ere skyldige at sætte Livet
til for Brødrene. * Joh. 3, 16.
c. 15, 13. Rom. 5, 8. Eph. 5, 2. 25
17. Men den, * som har
denne Verdens Gods, og seer

sin Broder lide Mangel, og
lukker sit Hjerte for ham, †hvor=
ledes bliver Guds Kjærlighed i
ham? * 5 Mos. 15, 7. Luc. 3, 11.
Jak. 2, 15. † 1 Joh. 4, 20. c. 5, 1.
18. Mine Børn! * lader os
ikke elske med Ord, ei heller med
Tunge, men i Gjerning og
Sandhed. * Jak. 2, 15
19. Og paa dette kjende vi,
at vi ere af Sandheden, og da
kunne vi stille vore Hjerter til=
freds for hans Aasyn;
20. thi om end vort Hjerte
fordømmer os, da er Gud større
end vort Hjerte, og * kjender
alle Ting. * Joh. 16, 30
21. I Elskelige! dersom vort
Hjerte ikke fordømmer os, have
vi * Frimodighed til Gud,
* c. 2, 28. c. 4, 17. c. 5, 14.
22. og hvad vi * bede om, det
skulle vi annamme af ham; thi
vi holde hans Bud, og gjøre
det, som er behageligt for ham.
* Ps. 10, 17. Ps. 34, 16.
Ps 145, 18. Ordsp. 15, 29.
c. 28, 9. Jer. 29, 12. Matt. 7, 7.
c. 18, 19. c. 21, 22. Joh. 9, 31. c. 14, 13.
23. Og dette er hans Bud, at
* vi skulle troe paa hans Søns
Jesu Christi Navn, og † elske
hverandre, efter det Bud, han
gav os. * Joh. 6, 29.
† 3 Mos. 19, 18. Joh. 15, 12.
Eph. 5, 2. 1 Thess. 4, 9. 1 Petr. 4, 8.
24. Og * hvo som holder hans
Bud, han bliver i Gud, og Gud
i ham; og † derpaa kjende vi,
at han bliver i os, af den
** Aand, som han har givet
os. * Joh. 14, 23.
† 1 Joh. 4, 13. ** Rom. 8, 9.

4. Capitel.

1) De skulle prøve Lærernes Aand, om den er af Gud, 1—3. 2) De Troende ere af Gud og ikke af Verden, 4—6. 3) De skulle elske hverandre, som Gud har elsket dem, og blive i Kjærlighed til Gud og deres Næste, 7—21.

I Elskelige! * troer ikke hver
Aand, men † prøver Aan-
derne, om de ere af Gud; thi
** mange falske Propheter ere
udgangne i Verden.
* Jer. 14, 14. c. 23, 16.
c. 29, 9. Matt. 7, 15. 16.
c. 24, 4. Eph. 5, 6. Col. 2, 18.
† 1 Cor. 14, 29. 1 Thess. 5, 21. Aab. 2, 2.
** 2 Petr. 2, 1. 1 Joh. 2, 18. 2 Joh. v. 7.
2. Derpaa kjende I Guds
Aand: * hver Aand, som be=
kjender Jesus Christus at
være kommen i Kjødet, er af
Gud. * 1 Cor. 12, 3.
1 Joh. 2, 22. c. 5, 1. 2 Joh. v. 7.
3. Og hver Aand, som ikke
bekjender Jesus Christus at
være kommen i Kjødet, er ikke
af Gud; og * denne er Anti=
christens Aand, om hvilken I
hørte, at han kommer, og han
er allerede nu i Verden.
* 2 Thess. 2, 3 fg. 1 Joh. 2, 18. 22. 2 Joh. v. 7.
4. Mine Børn! I ere af Gud,
og have overvundet dem; thi
* den, som er i Eder, er større
end den, der er i Verden.
* 2 Kong. 6, 16.
5. De * ere af Verden, derfor
tale de af Verden, og Verden
hører dem. * Joh. 3, 31. c. 15, 19.
6. Vi ere af Gud. Hvo som
* kjender Gud, hører os; hvo som
ikke er af Gud, hører os ikke.
Derpaa kjende vi Sandhedens

Aand og Vildfarelsens Aand.
* Joh. 8, 47. c. 10, 27. 3 Joh. v. 11.
7. I Elskelige! lader os elske hverandre; thi Kjærligheden er af Gud, og hver den, * som elsker, er født af Gud og kjender Gud. * Joh. 8, 42. 1 Joh. 5, 1. 2.
8. Hvo som * ikke elsker, kjender ikke Gud; thi Gud er Kjærlighed. * c. 2, 4. c. 3, 6. c. 4, 16.
9. Derudi * er Guds Kjærlighed aabenbaret iblandt os, at Gud har sendt sin Søn den eenbaarne til Verden, at vi skulle leve ved ham.
Rom. 5, 8. c. 8, 32. 1 Joh. 3, 16.
10. Derudi bestaaer Kjærligheden: ikke at vi have elsket Gud, men at han * har elsket os, og har udsendt sin Søn til en † Forsoning for vore Synder. * Joh. 15, 16.
Rom. 3, 24. 2 Cor. 5, 19. † 1 Joh. 2, 2.
11. I Elskelige! har Gud saaledes elsket os, da ere vi og * skyldige at elske hverandre.
* Matt. 18, 33. Joh. 15, 12. 13.
12. Ingen * har nogen Tid seet Gud; dersom vi † elske hverandre, bliver Gud i os, og hans ** Kjærlighed er fuldkommet i os. * 2 Mos. 33, 20.
Joh. 1, 18. 1 Tim. 1, 17.
† 1 Joh. 3, 23. ** c. 2, 5. c. 4, 17.
13. Derpaa kjende vi, at * vi blive i ham, og han i os, fordi han gav os af sin Aand.
* Joh. 14. 20. c. 17, 21. 1 Joh. 3, 24.
14. Og * vi have seet og vidne, at † Faderen udsendte Sønnen, at være Verdens Frelser.
* Joh. 1, 14. 1 Joh. 1, 2. † Gal. 4, 4. 1 Joh. 2, 2.
15. Hvo som * bekjender, at Jesus er Guds Søn, i ham bliver Gud, og han i Gud.
* c. 5, 5.
16. Og vi have erkjendt og troet den Kjærlighed, som Gud har til os. Gud * er Kjærlighed, og hvo som bliver i Kjærlighed, bliver i Gud, og Gud i ham. * v. 8.
17. Derudi * fuldkommes Kjærligheden hos os, at vi have † Frimodighed paa Dommens Dag, fordi, ** ligesom han er, saa ere og vi i denne Verden.
* v. 12. † c. 2, 28. c. 3, 21.
** Jak. 2, 13. 1 Petr. 1, 15. 1 Joh. 3, 3.
18. * Frygt er ikke i Kjærligheden, men den fuldkomne Kjærlighed driver Frygten ud, thi Frygt bringer Pine; men hvo som frygter, er ikke fuldkommet i Kjærligheden. * Rom. 8, 15.
19. Vi elske ham, fordi * han elskede os først. * v. 10.
20. Dersom * Nogen siger: jeg elsker Gud, og hader sin Broder, han er en Løgner; thi hvo som ikke elsker sin Broder, som han har seet, hvorledes kan han elske Gud, som han ikke har seet?
* c. 2, 4. 11. c. 3, 15. 17.
21. Og dette * Bud have vi af ham, at den, som † elsker Gud, skal og elske sin Broder.
* 3 Mos. 19, 18.
Matt. 22, 39. Joh. 13, 34. † 1 Joh. 5, 1.

5. Capitel.

1) Den, som elsker Gud, elsker Guds Børn, holder Guds Bud, overvinder Verden ved Troen paa Guds Søn, 1—6. 2) Der ere tre Vidner om Christus; man bør annamme Guds Vidnesbyrd, 7—12. 3) Dette skriver

Johannes for at opvække de Troende til Standhaftighed og Bøn, 13—17. 4) Den, som er født af Gud, synder ikke; Christus har givet os et andet Sind; ved ham bør man blive, og flye Afguder, 18—21.

Hver den, som troer, at Jesus er Christus, er født af Gud; og hver, som elsker Faderen, elsker og den, som er * født af ham. * Joh. 1, 12. 13 fg. 1 Joh. 2, 22. 23. c. 4, 2. 15. c. 5, 4.

2. Derpaa kjende vi, at vi elske Guds Børn, naar vi elske Gud og holde hans Bud.

3. Thi * dette er Kjærlighed til Gud, at vi holde hans Bud; og hans Bud ere † ikke svære. * Joh. 14. 15. 21. 23. c. 15, 10. † Matt. 11, 30.

4. Thi alt det, som er født af Gud, * overvinder Verden; og vor Tro er den Seier, som har overvundet Verden. * Joh. 16, 33.

5. Hvo er den, * som overvinder Verden, uden den, som troer, at † Jesus er Guds Søn? * 1 Cor. 15, 57. 1 Joh. 4, 4. † c. 4, 15.

6. Denne er den, som kom med * Vand og Blod, Jesus Christus; ikke med Vand alene, men med Vand og Blod; og det er Aanden, som vidner, at Aanden er Sandhed. * Joh. 19, 34.

7. Thi de ere * tre, som vidne [i Himmelen: Faderen, † Ordet og den Hellig Aand; og disse tre ere eet. * Ps. 33, 6. Matt. 28, 19. 1 Cor. 12, 4—6. 2 Cor 13, 13. † Joh. 1, 1. Aab. 19, 13.

8. Og de ere tre, som vidne paa Jorden:] Aanden, og Vandet, og Blodet; og disse tre forene sig til eet.

9. Dersom * vi antage Menneskenes Vidnesbyrd, da er Guds Vidnesbyrd større; thi dette er Guds Vidnesbyrd, hvilket † han har vidnet om sin Søn. * Joh. 8, 17. † c. 5, 37. c. 8, 18.

10. Hvo * som troer paa Guds Søn, har dette Vidnesbyrd i sig selv; hvo som ikke troer Gud, har gjort ham til en Løgner, fordi han har ikke troet paa det Vidnesbyrd, som Gud har vidnet om sin Søn. * Joh. 3, 18. 33. Rom. 8, 16.

11. Og dette er Vidnesbyrdet, at Gud har givet os det evige Liv; og * dette Liv er i hans Søn. * Joh. 1, 4. 2 Tim. 1, 10.

12. Hvo som har Sønnen, * har Livet; hvo som ikke har Guds Søn, har ikke Livet. * Joh. 3, 16. 36. c 5, 24.

13. Dette * har jeg skrevet til Eder, I, som † troe paa Guds Søns Navn, paa det I skulle vide, at I have det evige Liv, og paa det I skulle troe paa Guds Søns Navn. * Joh. 20, 31. † c. 3, 18. 1 Joh. 3, 23.

14. Og dette er * den Fortrøstning, som vi have til ham, at dersom vi † bede om Noget efter hans Villie, hører han os. * c. 3, 21. † Ps. 145, 18. Luc. 11, 9. Joh. 16, 23. 1 Joh. 3, 22.

15. Og dersom vi vide, at han hører os i hvad vi bede, da vide vi, at vi erholde de Ting, om hvilke vi have bedet ham.

16. Dersom Nogen * seer sin Broder begaae en Synd, som ikke er til Døden, han bede, og han skal give ham Liv, dem

nemlig, som ikke synde til Døden. Der er † en Synd til Døden, for den siger jeg ikke, at han skal bede. * Jak. 5, 16. † 4 Mos. 15, 30. 1 Sam. 2, 25. Matt. 12, 31. Hebr. 6, 4. c. 10, 26. 2 Petr. 2, 20.

17. Al * Uretfærdighed er Synd; men der er Synd, som ikke er til Døden. * c. 3, 4.

18. Vi * vide, at hver den, som er født af Gud, synder ikke; men hvo som er født af Gud, † vogter sig selv, og den Onde rører ham ikke. * c. 3, 9 † 2 Thess. 3, 3.

19. Vi vide, at vi ere af Gud, og den ganske * Verden ligger i det Onde. * Gal. 1, 4.

20. Men vi vide, at Guds Søn * er kommen, og har givet os Forstand, saa at vi † kjende den Sande; og vi ere i den Sande, i hans Søn Jesus Christus. Denne er den ** sande Gud og det †† evige Liv. * Luc. 24, 45. † Joh. 17, 3 ** Rom. 9, 5 1 Tim. 3, 16. Hebr. 1, 8. †† Joh. 11, 25. c. 14, 6.

21. Mine Børn, * vogter Eder for Afguder! Amen. * 2 Mos. 20, 3.

St. Johannes' andet Brev.

1) Johannes ønsker en christelig Frue Naade, 1—3. 2) Glæder sig over hendes Børn, formaner til Kjærlighed, 4—6. 3) Advarer mod Forførelse, Affald, Samfund med de Onde, 7—11. 4) Slutter Brevet, 12. 13.

Den Ældste til den udvalgte Frue og hendes Børn, hvilke * jeg elsker i Sandhed, og ikke jeg alene, men og Alle, som have erkjendt † Sandheden, * 3 Joh. v. 1 † 1 Tim. 2, 4.

2. for den * Sandheds Skyld, som bliver i os, og skal være med os til evig Tid: * 1 Joh. 1, 8.

3. * Naade, Barmhjertighed, Fred være med Eder, fra Gud Fader, og fra den Herre Jesus Christus, Faderens Søn i Sandhed og Kjærlighed! * 1 Tim. 1, 2.

4. Jeg har meget glædet mig, at jeg har fundet Børn af dig, som * vandre i Sandhed, efter det Bud, vi annammede af Faderen. * 3 Joh. v. 4.

5. Og nu beder jeg dig, Frue! ikke som om jeg skrev dig * et nyt Bud, men det, som vi havde fra Begyndelsen, at vi skulle elske hverandre. * Joh. 13, 34. c. 15, 12. 1 Joh. 2, 7. c. 3, 11. 23.

6. Og * dette er Kjærligheden, at vi skulle vandre efter hans Bud. Dette er det Bud, † som I hørte fra Begyndelsen, at I skulle vandre efter det. * Joh 15, 10. 1 Joh 5, 3 † c. 2, 24

7. Thi mange * Forførere ere komne ind i Verden, som ikke bekjende Jesus Christus at være kommen i Kjødet. En Saadan er Forføreren og Antichristen. * Matt. 24, 5. 24. 2 Petr. 2, 1. 1 Joh. 2, 18 22.

8. Giver Agt paa Eder selv, at vi ikke * skulle tabe, hvad vi have arbeidet, men maae bekomme en fuld Løn. * Gal. 3, 3. 4. 1 Thess. 3, 5.

9. Hver den, som * afviger og ikke bliver i Christi Lærdom, har ikke Gud. Hvo som bliver i Christi Lærdom, han har baade Faderen og Sønnen.

* 3 Joh. v. 11.

10. Dersom * Nogen kommer til Eder, og fører ikke denne Lærdom, ham † annammer ikke tilhuse, og ** byder ham ikke velkommen.

* 1 Cor. 16, 22. 2 Thesf. 3, 14. † Rom. 16, 17. 1 Cor. 5, 11. Tit. 3, 10. ** Matt. 26, 49. c. 27, 29. c. 28, 9. Ap. G. 15, 23. Jak. 1, 1 fg.

11. Thi hvo som byder ha[m] velkommen, * bliver deelagti[g] i hans onde Gjerninger.

* 1 Tim. 5, 2[2].

12. Endskjøndt jeg havde Me[get] get at melde Eder, har je[g] * ikke villet det med Papir o[g] Blæk; men jeg haaber at kom[me] me til Eder, og tale mundt[-] ligen med Eder, paa det † vo[r] Glæde maa vorde fuldkommen.

* 3 Joh v. 13. 14. † 1 Joh. 1, 4.

13. Din Søsters, den Udvalg[-] tes, Børn hilse dig. Amen.

St. Johannes' tredie Brev.

1) Johannes hilser Cajus, 1. 2. 2) Glæder sig over hans Redelighed, og opmuntrer ham, 3—8. 3) Klager over Diotrephes' Ondskab, 9—11. Roser Demetrius' Fromhed, 12. 4) Slutter Brevet, 13—15.

Den Ældste * til Cajus, den Elskelige, hvilken † jeg elsker i Sandhed.

* Rom. 16, 23. † 2 Joh. v. 1.

2. Du Elskelige! jeg ønsker, at du i Alt maa lide vel og være karsk, ligesom din Sjæl lider vel.

3. Thi jeg blev meget glad, der Brødrene kom og vidnede om din Sandhed, * hvorledes du vandrer i Sandheden.

* 2 Joh. v. 4.

4. Jeg har ingen større Glæde, end denne, at jeg hører mine Børn * vandre i Sandheden.

* v. 3. Ps. 36, 3.

5. Du Elskelige! du gjør troligen Alt, hvad du * gjør mod Brødrene og mod de Fremmede[,]

* Rom. 16, 23.

6. hvilke have vidnet for Menigheden om din Kjærlighed; og du gjør vel, naar du befordrer deres Reise saaledes, som det er sømmeligt for Gud.

7. Thi for hans Navns Skyld ere de dragne ud, og * de have Intet taget af Hedningerne.

* Matt. 10, 8.

8. Derfor ere vi skyldige at antage os Saadanne, paa det vi kunne blive Medarbeidere for Sandheden.

9. Jeg har tilskrevet Menigheden; men Diotrephes, som vil gjerne være den Ypperste iblandt dem, antager os ikke.

10. Derfor, naar jeg kommer, vil jeg erindre de Gjerninger, som han gjør, idet han med onde Ord bagvasker os; og ikke nøiet hermed, * antager han

selv ikke Brødrene, og dem, som ville, † formener han det, og udstøder dem af Menigheden.

* Matt. 23, 13. † 1 Thess. 2, 16.

11. Du Elskelige! * efterfølg ikke det Onde, men det Gode. Hvo som † gjør Godt, er af Gud; men hvo som gjør Ondt, ** har ikke seet Gud.

* Ps. 37, 27. Ordsp. 2, 20. Es. 1, 16. 1 Petr. 3, 11. † Joh. 8, 47. ** 1 Joh. 3, 6.

12. Demetrius har et godt Vidnesbyrd af Alle og af Sandheden selv; ogsaa vi vidne, og * I vide, at vort Vidnesbyrd er sandt.

* Joh. 19, 35.

13. Jeg havde Meget at melde, men * jeg vil ikke skrive til dig med Blæk og Pen.

* 2 Joh. v. 12.

14. Men jeg haaber snart at see dig, og da skulle vi mundtligen tale sammen.

15. * Fred være med dig! Vennerne hilse dig. Hils Vennerne, hver især.

* 1 Petr. 5, 14.

St. Judas' almindelige Brev.

1) Judas ønsker de Kaldte og Helliggjorte Guds Naade, 1. 2. 2) Lærer, at de bør stride for Troen, og vogte sig for Forførere, 3—7. 3) Disses mangfoldige Ondskab og Guds Straf over dem, 8—13. 4) Enochs Spaadom om Guds Dom over de Onde, 14—16. 5) Apostelen advarer og formaner de Troende, 17—23. 6) Priser Gud, som skal opholde dem, 24. 25.

Judas, Jesu Christi Tjener, men * Jakobs Broder, til de Kaldte, som ere helligede i Gud Fader og † bevarede i Jesus Christus:

* Luc. 6, 16. Ap. G. 1, 13. † Joh. 17, 11. 1 Petr. 1, 5.

2. * Barmhjertighed og Fred og Kjærlighed vorde Eder mangfoldigen!

* 2 Petr. 1, 2.

3. I Elskelige! da jeg alvorligen havde for at skrive Eder om den fælles Frelse, fandt jeg det fornødent at skrive Eder med Formaning om at * stride for den Tro, som eengang er overantvordet de Hellige.

* Phil. 1, 27. 1 Tim. 1, 18. c. 6, 12.

4. Thi nogle Mennesker have indsneget sig, om hvilke det alt længe siden forud er skrevet, at de ville falde under saadan Dom: * Ugudelige, som misbruge vor Guds Naade til Uteerlighed, og † fornægte den eneste Hersker, Gud, og vor Herre Jesus Christus.

* Tit. 1, 16. c. 2, 12. 1 Petr. 2, 8. † 2 Petr. 2, 1.

5. Men jeg vil paaminde Eder, skjøndt I fuldt vel vide det, at Herren, der han havde frelst Folket af Ægyptens Land, * ødelagde dog derefter dem, som ikke troede.

* 4 Mos. 14, 29. 35. c. 26, 64. 65. 1 Cor. 10, 5.

6. Og * Englene, som ikke bevarede deres første Tilstand, men forlode deres egen Bolig, holder han forvarede i evige Lænker under Mørket til den store Dags Dom.

* Joh. 8, 44. 2 Petr. 2, 4.

7. Ligesom * Sodoma og Gomorra og de omliggende Stæder, der de paa samme Maade, som disse, vare henfaldne til Utugt, og vare gangne efter fremmed Kjød, ere satte til et Exempel, idet de † bære en evig Ilds Straf:
* 1 Mos. 19, 24. 25. Es. 13, 19. Jer. 20, 16. Hos. 11, 8. 2 Petr. 2, 6. † Luc. 16, 24.

8. * saaledes ere ogsaa disse berusede af Drømme, og besmitte Kjødet, men foragte Herskab, og bespotte Værdigheder.
* 2 Petr. 2, 10.

9. Men Michael, Over-Engelen, der han tvistede med Djævelen, og talede om Mose Legeme, * turde ikke fremføre en Bespottelsesdom, men sagde: † Herren straffe dig!
* 2 Petr. 2, 11. † Sach. 3, 2.

10. Men disse bespotte, hvad de ikke forstaae; men hvad de kjende sandseligen, som de ufornuftige Dyr, deri fordærves de.

11. Vee dem, thi de ere gangne paa * Cains Vei, og have styrtet sig i † Bileams Vildfarelse for Vindings Skyld, og ere ødelagte i ** Korahs Gjenstridighed.
* 1 Joh. 3, 12. † 2 Petr. 2, 15. 16. ** 4 Mos. 16, 31.

12. Disse ere * Skampletter ved Eders Kjærlighedsmaaltider, naar de uden Undseelse fraadse med Eder, idet de pleie sig selv; de ere † vandløse Skyer, som omdrives af Veiret; visne Træer, ufrugtbare, to Gange døde, oprykte med Rod;
* 2 Petr. 2, 13. † Ordsp. 25, 14. 2 Petr. 2, 17.

13. Havets vilde * Bølge[r], som udskumme deres ege[n] Skam; vildfarende Stjerne[r], for hvilke Mørke og Mulm t[il] evig Tid er bevaret.
* Es. 57, 2[0].

14. Men om disse har o[gsaa] * Enoch, den Syvende fr[a] Adam, spaaet, der han sagde[:] see, † Herren kommer med sin[e] mange tusinde Hellige,
* 1 Mos. 5, 22. 24. † Dan. 7, 1[0]. Ap. G. 1, 11. 2 Thess. 1, 7. 10. Aab. 1, [7].

15. at * holde Dom over Al[le], og straffe alle Ugudelige iblan[d] dem for alle deres Ugudeligheds Gjerninger, som de have bedre[t], vet, og for alle de formastelig[e] Ord, som de have talet imo[d] ham, de ugudelige Syndere.
* Matt. 12, 36. c. 25, 3[1].

16. Disse ere de, som knurre[,] som klage over deres Skjebne[,] som * vandre efter deres Lyster[;] deres † Mund taler stolte Ord[;] de ansee med Beundring Personer for Fordeels Skyld.
* Tit. 3, 3. † Ps. 17, 10. Ps. 73, 8. 9 2 Petr. 2, 18.

17. Men I, Elskelige! kommer de Ord ihu, som forud er[e] talede af vor Herres Jesu Christi Apostler;

18. thi de sagde Eder, at [i] * den sidste Tid skulde der være Bespottere, som vandre efter deres Ugudeligheds Lyster.
* Ap. G. 20, 29. 1 Tim. 4, 1. 2 Tim. 3, 1. c. 4, 3. 2 Petr. 2, 1. c. 3, 3.

19. Disse ere de, som * afsondre sig, dyriske, som ikke have Aand.
* Ordsp. 18, 1.

20. Men I, I Elskelige! opbygger Eder selv paa Eders

helligste * Tro; beder udi den Hellig Aand;

* 1 Thess. 1, 3. 2 Petr. 1, 5.

21. bevarer Eder selv i Guds Kjærlighed, * forventende vor Herres Jesu Christi Barmhjertighed til det evige Liv.

* 1 Cor. 1, 7. 1 Thess. 1, 10.

22. Og gjører Forskjel, saa I ynkes over Nogle,

23. men frelse Andre med Frygt, udrivende dem af Ilden, hadende endog den af Kjødet besmittede Kjortel.

24. Men * ham, som er mægtig til at bevare Eder fra Fald og fremstille Eder for sin Herlighed, ustraffelige, i Fryd,

* Rom. 16, 25. 1 Cor. 1, 8. Eph. 3, 20.

25. den * alene vise Gud, vor Frelser, være † Ære og Majestæt, Kraft, og Magt, baade nu og i al Evighed! Amen.

* Rom. 16, 27. 1 Tim. 1, 17. † 1 Petr. 5, 11.

St. Johannes' Aabenbaring.

1. Capitel.

1) Jesus meddeler Johannes sin Aabenbaring ved en Engel, 1—3. 2) Johannes ønsker de syv Menigheder Naade fra Gud og Christus, 4—7 3) Christus aabenbarer sig for Johannes paa Øen Patmos, i en herlig Skikkelse, imellem de syv Lysestager, og befaler ham at skrive, 8—20.

Jesu Christi Aabenbaring, som Gud har givet ham, forat vise * sine Tjenere de Ting, som snart skulle skee, og han udsendte sin Engel og betegnede dem ved ham for sin Tjener Johannes,

* v. 19. c. 22, 6. 7

2. som har forkyndt * Guds Ord og Jesu Christi Vidnesbyrd, og hvad † han har seet.

* c. 6, 9. † 1 Joh. 1, 1.

3. * Salig er den, som læser, og de, som høre Prophetiens Ord og bevare det, som er skrevet i den; thi † Tiden er nær.

* c. 22, 7. † Rom. 13, 11. Jak. 5, 8. 1 Petr. 4, 7. Aab. 22, 10.

4. Johannes til de * syv Menigheder i Asien: † Naade være med Eder og Fred fra ** den, der er, og der var, og der kommer, og fra †† de syv Aander, som ere for hans Throne,

* v. 11. † Rom. 1, 7. ** 2 Mos. 3, 14. Hebr. 13, 8. Aab. 1, 8. c. 4, 8. c. 11, 17 c. 16, 5. †† c. 3, 1.

5. og fra Jesus Christus, det troe * Vidne, den † Førstefødte af de Døde, og Jordens Kongers ** Fyrste, som os †† elskede, og *** aftvættede os fra vore Synder med sit Blod,

* Es. 55, 4. Joh. 8, 14. Aab. 3, 14. † 1 Cor. 15, 20. Col. 1, 18. ** Aab. 17, 14. c. 19, 16. †† Gal. 2, 20. Aab. 5, 9. *** 1 Petr. 1, 19. 1 Joh. 1, 7

6. og har * gjort os til Konger og Præster for sin Gud og Fader: † ham være Ære og Kraft i al Evighed! Amen.

* Es. 61, 6. Rom. 12, 1. 1 Petr. 2, 5. 9. Aab 5, 10. † Jud. v. 25.

7. See, han * kommer med Skyerne, og hvert Øie skal † see ham, ogsaa de, som ham

igjennemſtunge, og alle Jor-
dens Slægter ſkulle hyle for
ham. Ja, Amen!
* Dan. 7, 13. Matt. 24, 30.
c. 26, 64. Ap. G. 1, 11. † Joh. 19, 37.
8. Jeg er Alpha og Omega,
Begyndelſen og Enden, ſiger
Herren, * den, ſom er, og ſom
var, og ſom kommer, den Al-
mægtige. * c 4, 8. c. 11, 17.
9. Jeg, Johannes, ſom og er
Eders Broder og meddeel-
agtig i Trængſlen og i Riget
og i Jeſu Chriſti Taalmo-
dighed, var paa den Ø, ſom
kaldes Patmos, † for Guds
Ords og for Jeſu Chriſti
Vidnesbyrds Skyld.
* Rom. 8, 17. Phil. 1, 7.
c. 4, 14. 2 Tim. 2, 12. † Aab. 6, 9.
10. Jeg * henryktes i Aan-
den paa Herrens Dag, og jeg
† hørte bag mig en høi Røſt
ſom en Baſunes, der ſagde:
* c. 4, 2 † c. 10, 3. 8.
11. Jeg er * Alpha og
Omega, den Førſte og den
Sidſte; og hvad du ſeer, † ſkriv
det i en Bog, og ſend det til
Menighederne i Aſien, til
Epheſus, og til Smyrna, og til
Pergamus, og til Thyatira,
og til Sardes, og til Phila-
delphia og til Laodicea.
* v. 8. † c. 14, 13. c. 19, 9.
12. Og jeg vendte mig for at
ſee Røſten, ſom talede med mig;
og da jeg vendte mig, ſaae jeg
* ſyv Guldlyſeſtager,
* 2 Moſ. 25, 37.
13. og * imellem de ſyv Lyſe-
ſtager En, lig et † Menneſkes
Søn, iført en ſid Kjortel og
opbunden under Bryſtet me
et Guldbælte. * c. 2,
† Ez 1, 26. Dan. 7, 13. Aab. 15,
14. Men hans * Hoved o
Haar var hvidt ſom hvid Ul
ſom Snee; og hans † Øi
ſom Ildsl ue;
* Dan. 7, 9. † Aab. 2, 18. c. 19, 1
15. og hans Fødder lige de
ſkinnende Kobber, ſom glødede
i Ovnen; og hans * Røſt ſo
mange Vandes Lyd;
* c 14, 2 c. 19,
16. og han havde * ſy
Stjerner i ſin høire Haand; o
et † tveegget ſkarpt Sværd ud-
gik af hans Mund; og han
** Anſigt var ſom Solen, naa
den ſkinner i ſin Kraft. * c. 1, 20
c. 2, 1. c. 3, 1. † Eſ. 49,
Eph 6, 17. Hebr 4, 12. ** Matt. 17, 2
17. Og der jeg ſaae ham
faldt jeg ned for hans Fødder
ſom en Død; og han lagde ſi
høire Haand paa mig, og ſagde
til mig:
18. * frygt ikke; Jeg er de
† Førſte og den Sidſte og den
Levende; og jeg var død, og
ſee, jeg er ** levende i al Evig-
hed! Amen. Og jeg † har
Helvedes og Dødens Nøgler.
* Matt. 14, 27 † Eſ. 41, 4. c. 44, 6.
Aab. 1, 11. ** Rom. 6, 9. †† J. 12, 14.
Pſ. 68, 21. Eſ. 22, 22. Aab. 3, 7. c. 20, 1.
19. * Skriv, hvad du ſaae,
baade det, ſom er, og det, ſom
* ſkal ſkee herefter; * v. 11. † c. 4, 1.
20. de ſyv * Stjerners Hem-
melighed, hvilke du har ſeet
i min høire Haand, og de ſyv
Guldlyſeſtager. De ſyv Stjer-
ner ere de ſyv Menigheders

Engle, og de syv Lysestager, som du saae, ere de syv Menigheder. *c. 2, 1.

2. Capitel.

1) Hvad Johannes skal skrive til Menigheden i Ephesus, 1—7. 2) I Smyrna, 8—11. 3) I Pergamus, 12—17. 4) Og i Thyatira, 18—29.

Skriv til Menighedens Engel i Ephesus: dette siger den, som holder * de syv Stjerner i sin høire Haand, den, som vandrer imellem de syv Guldlysestager: *c. 1, 13. 16. 20.

2. Jeg veed dine * Gjerninger og dit Arbeide og din Taalmodighed, og at du ikke kan fordrage de Onde; og du † prøvede dem, som sige sig at være Apostler og ere det ikke, og har befundet dem at være Løgnere; *1 Thess. 1, 3. Aab. 2, 9. 13. 19. † 1 Joh. 4, 1. 2.

3. og du har udstaaet og har * Taalmodighed; og du har arbeidet for mit Navns Skyld, og er ikke bleven træt. * Hebr. 10, 36.

4. Men * jeg har dette imod dig, at du har forladt din første Kjærlighed. *v. 14. 20.

5. Kom derfor ihu, hvorfra du er falden, og * vend om, og gjør de forrige Gjerninger; men hvis ikke, da kommer jeg snart over dig, og vil flytte din Lysestage fra dens Sted, hvis du ikke omvender dig. * Marc. 1, 15.

6. Dog dette har du, at du hader de * Nikolaiters Gjerninger, hvilke og jeg hader. *c. 2, 15.

7. Hvo som * har Øren, høre, hvad Aanden siger til Menighederne: † den, som seirer, ham vil jeg give at æde af ** Livsens Træ, som er midt i Guds Paradiis. * Matt. 11, 15. Aab. 3, 6. † c. 2, 17. 26. ** 1 Mos. 2, 9. Aab. 22, 2.

8. Og skriv til Menighedens Engel i Smyrna: dette siger den * Første og den Sidste, han, som var død, og † er bleven levende; * Es. 41, 4. c. 48, 12. Aab. 1, 11. † c. 1, 18.

9. jeg * veed dine Gjerninger og din Trængsel og din Fattigdom, (dog du † er rig), og Bespottelsen af dem, som ** sige sig selv at være Jøder ††, og ere det ikke, men ere Satans Synagoge. * v. 2. † c. 3, 17. ** c. 3, 9. †† Tit. 1, 16. Joh. 8, 39 fg. Rom. 2, 17. 18.

10. * Frygt ikke for det, du skal lide! See, Djævelen skal kaste Nogle af Eder i Fængsel, paa det I skulle fristes, og I skulle have Trængsel i ti Dage. † Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig ** Livsens Krone. * Matt. 10, 28. † v. 22. Hebr. 3, 14. Aab. 3, 11. ** 1 Cor. 9, 25. 2 Tim. 4, 7. 8. Jak. 1, 12.

11. Hvo som * har Øren, høre, hvad Aanden siger til Menighederne: den, som seirer, skal ingenlunde skades † af den anden Død. * Matt. 11, 15. c. 13, 9. † Aab. 20, 14. c. 21, 8.

12. Og skriv til Menighedens Engel i Pergamus: dette siger den, som har det * tveeggede, skarpe Sværd: * Hebr. 4, 12. Aab. 1, 16.

13. jeg veed dine Gjerninger, og hvor du boer, der * hvor Satans Throne er; og du † holder ved mit Navn og fornægtede ikke min Tro, endog i de Dage, i hvilke Antipas var, mit ** tro Vidne, som blev ihjelslagen hos Eder, der hvor Satan boer.

* c. 13, 2. † c. 3, 8. ** c. 1, 5.

14. Men jeg har * noget Lidet imod dig, at du har hos dig Nogle, som holde ved † Bileams Lære, der lærte Balak at kaste Forargelse for Israels Børn, saa de aade Afgudsoffer og bedreve Hoer.

* v. 4. † 4 Mos. 22, 5. c. 25, 2. c. 31, 16. Jud. v. 11.

15. Saaledes har du og dem, som holde ved de * Nikolaiters Lærdom; hvilket jeg hader. * v. 6.

16. * Vend om! Men hvis ikke, kommer jeg snart over dig og vil † stride imod dem med min ** Munds Sværd.

* Matt. 3, 2. † Aab. 19, 15. 21. ** Es. 11, 4. c. 49, 2. 2 Thess. 2, 8. Aab. 1, 16.

17. Hvo som * har Øren, høre, hvad Aanden siger til Menighederne: den, † som seirer, ham vil jeg give at æde af den ** skjulte Manna, og jeg vil give ham en hvid Steen, og et †† nyt Navn skrevet paa Stenen, hvilket Ingen kjender uden den, som annammer det.

* v. 7. 11. † v. 26. ** Joh. 6, 50. 51. †† Aab. 3, 12.

18. Og skriv til Menighedens Engel i Thyatira: dette siger Guds Søn, * der har Øi[ne] som Ildslue, og hvis Fødde[r] ere som skinnende Kobber:

* c. 1, 14. 1[5].

19. Jeg * veed dine Gjerninger, og din Kjærlighed o[g] Tjeneste og Tro og Taalmodighed, og dine Gjerninger, ja d[e] sidste flere end de første.

* v. 2. 9. 13.

20. Men * jeg har noge[t] Lidet imod dig, at du tilsteder den Kvinde Jesabel, som siger sig selv at være en Prophetinde, at lære og forføre mine Tjenere til at † bedrive Hoer og at æde Afgudsoffer. * v. 4.

† Ap. G. 15, 20. 1 Cor. 10, 19. 20.

21. Og jeg har * givet hende Tid, at hun skulde omvende sig fra hendes Horeri, og hun har ikke omvendt sig.

* Rom. 2, 4.

22. See, jeg * kaster hende paa Leiet og hendes Bolere i stor Trængsel, dersom de ikke omvende sig fra deres Gjerninger. * c. 18, 9.

23. Og ved Død vil jeg bortrykke hendes Børn; og alle Menigheder skulle kjende, at * jeg er den, som ransager Nyrer og Hjerter; og jeg † vil give Eder, hver efter Eders Gjerninger. * Ps. 7, 10. Jer. 11, 20. Joh. 2, 24. 25. † Ps. 62, 13. Rom. 2, 6.

24. Men jeg siger Eder og de Øvrige, som ere i Thyatira, saa mange som ikke annamme denne Lære og ikke kjende Satans Dybheder, som de kalde det: jeg vil ikke lægge en anden Byrde paa Eder.

25. Kun * det, I have, holder det fast, indtil jeg kommer. * c. 3, 11.

26. Og den, som * seirer, og som varer paa mine Gjerninger indtil Enden, ham vil jeg † give Magt over Hedningerne; * c. 7. 11 17 † Ps. 2, 8. 1 Cor. 6, 2 fg.

27. og han skal * regjere dem med et Jernspiir; ligesom Leerkar skulle de sønderknuses, som og † jeg annammede det af min Fader; * c. 12, 5. c. 19 15. † Luc. 22, 29. Aab. 3, 21.

28. og jeg vil give ham * Morgenstjernen. * 2 Petr. 1, 19 Aab. 22, 16.

29. Hvo som * har Øren, høre, hvad Aanden siger til Menighederne! * c. 3, 6.

3. Capitel.

1) Hvad Johannes skal skrive til Menigheden i Sardes, 1—6. 2) I Philadelphia. 7—13. 3) Og i Laodicea, 14—22.

Og skriv til Menighedens Engel i Sardes: dette siger den, * som har de syv Guds Aander og † de syv Stjerner: ** jeg veed dine Gjerninger, at du har Navn som levende, endog du er død. * c. 1, 4. c. 4, 5. † c. 1, 16. ** c. 2, 9.

2. * Bliv vaagen, og styrk det Øvrige, som vil døe; thi jeg har ikke fundet dine Gjerninger fuldkommede for Gud. * 1 Cor. 15, 34. Eph. 5, 14.

3. Kom derfor ihu, hvorledes du har annammet og hørt, og bevar det og * vend om. Dersom du da ikke vil vaage, † skal jeg komme over dig som en Tyv, og du skal ikke vide, paa hvilken Stund jeg kommer over dig. * c. 2, 5. c. 3, 19. † Matt. 24, 43. 1 Thess. 5, 2. Aab. 16, 15.

4. Dog har du nogle faa Personer i Sardes, som ikke have besmittet deres Klæder; de skulle vandre med mig * i hvide Klæder, thi de ere værdige dertil. * c. 4, 4. c. 6, 11.

5. Den, som seirer, han skal iføres hvide Klæder, og jeg vil ikke udslette hans Navn af * Livsens Bog, og jeg vil † bekjende hans Navn for min Fader og for hans Engle. * Luc. 12, 8. Phil. 4, 3. Aab. 20, 12. † Matt. 10, 32.

6. Hvo som har Øren, høre, hvad Aanden siger til Menighederne!

7. Og skriv til Menighedens Engel i Philadelphia: dette siger den Hellige, den * Sanddrue, den som har Davids Nøgle, som lukker op, og Ingen † lukker til; og lukker til, og Ingen lukker op: * 1 Joh. 5, 20. † Job 12, 14.

8. Jeg veed dine Gjerninger. See, jeg har stillet for dig en aabnet Dør, og Ingen kan lukke den; thi du har en liden Kraft, dog har du bevaret mit Ord, og ikke fornægtet mit Navn.

9. See, jeg lader komme Nogle af Satans Synagoge, som * sige sig selv at være Jøder, og ere det ikke, men lyve. See, jeg vil gjøre, at de skulle komme og tilbede for dine Fødder, og kjende, at jeg har elsket dig. * Rom. 2, 28. Aab. 2, 9

10. Efterdi du har bevaret mit Ord om Taalmodighed, vil jeg og bevare dig fra Fristelsens Stund, som * skal komme over ganske Jorderige, at friste dem, som boe paa Jorden. * Ap. G. 11, 28.

11. See, * jeg kommer snart! † Hold fast ved det, du har, at Ingen skal tage ** din Krone. * Phil. 4, 5. Aab. 1, 3. † c. 2. 25. ** 1 Cor 9, 25.

12. Den, som seirer, ham vil jeg gjøre til en Piller i * min Guds Tempel, og han skal ikke ydermere gaae ud derfra; og jeg vil skrive min Guds Navn paa ham og min Guds Stads, † det nye Jerusalems Navn, hvilken kommer ned af Himmelen fra min Gud, og mit det nye Navn. * c. 14, 1. c. 22, 4. † Gal. 4, 26. Hebr. 12, 22. Aab. 21, 2. 10.

13. Hvo som har Øren, høre, hvad Aanden siger til Menighederne!

14. Og skriv til Menighedens Engel i Laodicea: dette siger den, som er Amen, det trofaste og * sanddrue Vidne, Guds Skabnings Begyndelse: * v. 7.

15. jeg veed dine Gjerninger, at du er hverken kold eller varm; gid du var kold eller varm!

16. derfor, efterdi du er lunken, og hverken kold eller varm, vil jeg udspye dig af min Mund;

17. fordi du siger: jeg er * rig, og har Overflod, og fattes Intet; og du veed ikke, at du er elendig og jammerlig og fattig og blind og † nøgen. * 1 Cor. 4, 8. Aab. 2, 9. † c. 16, 15.

18. Jeg raader dig, at du kjøber af mig Guld, luttret i Ilden, at du kan vorde rig; og * hvide Klæder, at du kan bedække dig, og at din Nøgenheds Skam ikke skal blottes, og salv dine Øine med Øiensalve, at du kan see. * c. 16. 15. c. 19, 8.

19. Hvilkesomhelst jeg * elsker, dem straffer og tugter jeg; vær derfor nidkjær, og † omvend dig. * Job 5, 17. Ordsp. 3, 12. Hebr. 12, 6. † Matt. 3, 2. Aab. 2, 5. 16.

20. See, jeg staaer for Døren og banker; dersom Nogen hører min Røst og oplader Døren, til ham * vil jeg gaae ind og holde Nadvere med ham, og han med mig. * Joh. 14, 21. 23.

21. Den, som seirer, ham vil jeg give * at sidde med mig paa min Throne, ligesom og jeg har seiret, og sidder hos min Fader paa hans Throne. * Matt. 19, 28. Joh. 17, 24. 1 Cor. 6, 2. 2 Tim. 2, 12.

22. Hvo som har Øren, høre, hvad Aanden siger til Menighederne!

4. Capitel.

1) Johannes seer i Himmelen Gud sidde paa Herlighedens Throne, fire og tyve Ældste omkring Thronen, fire Dyr ved den, 1—6. 2) Dyrenes Skikkelse og Forretning, saa og de Ældstes, 7—11.

Derefter saae jeg, og see, der var en Dør opladt i Himmelen, og den første Røst, som jeg havde hørt, som en Basunes, der talede med mig, sagde:

stig hid op, og jeg vil vise dig, hvad herefter skal skee.
2. Og strax * henryktes jeg; og see, en Throne var sat i Himmelen, og En sad † paa Thronen. * c. 1, 10. † c. 5, 1.
3. Og den Siddende var at see til lig Jaspissteen og Sarder, og der var en Regnbue trindt omkring Thronen, at see til lig Smaragden.
4. Og trindt omkring Thronen vare * fire og tyve Throner; og paa de Throner saae jeg fire og tyve Ældste sidde, iførte hvide Klæder, og de havde Guldkroner paa deres Hoveder. * c. 11, 16.
5. Og af Thronen udgik Lyn og Tordener og Røster, og syv antændte Fakler brændte for Thronen, hvilke ere de syv Guds Aander.
6. Og for Thronen var et Glarhav, ligt Krystal, og i Thronens Midte og omkring Thronen vare fire Dyr fulde af Øine fortil og bagtil.
7. Og det første Dyr var ligt en * Løve; og det andet Dyr var ligt en Oxe; og det tredie Dyr havde Ansigt som et Menneske; og det fjerde Dyr var ligt en flyvende Ørn. * Ez. 1, 10.
8. Og de fire Dyr havde, hvert især, sex Vinger rundt om og indentil fulde af Øine; og de have ingen Hvile Dag eller Nat, sigende: * hellig, hellig, hellig er Herren, Gud, den Almægtige, den, som var, og som er, og som kommer!
* Es. 6, 3. Aab. 1, 4. 8. c. 11, 17.
9. Og naar Dyrene give Ære og Priis og Tak til ham, som sidder paa Thronen, ham, som lever i al Evighed,
10. da falde de fire og tyve Ældste ned for ham, som sidder paa Thronen, og tilbede ham, som lever i al Evighed, og lægge deres Kroner ned for Thronen, sigende:
11. * værdig er du, Herre, at annamme Ære og Priis og Kraft; thi du † har skabt alle Ting, og ved din Villie ere de, og bleve de skabte.
* c. 5, 12. † c. 10, 6. c. 14, 7.

5. Capitel.

1) Den, som sidder paa Thronen, har en Bog i Haanden, beseglet med syv Segl, hvilken Ingen kan oplukke uden Lammet, 1—7. 2) De fire og tyve Ældste og alle Engle, og al Skabningen prise Lammet, 8—14.

Og jeg saae i hans høire Haand, som * sad paa Thronen, en Bog, beskreven inden og uden, og beseglet med syv Segl. * c 4, 2.
2. Og jeg saae en * vældig Engel, som udraabte med høi Røst: hvo er værdig at oplade Bogen og bryde dens Segl?
* c. 10, 1.
3. Og Ingen i Himmelen, ei heller paa Jorden, ei heller under Jorden, formaaede at oplade Bogen, eller at see deri.
4. Og jeg græd saare, fordi Ingen fandtes værdig at oplade og læse Bogen, ei heller at see deri.
5. Og een af de Ældste sagde

til mig: græd ikke; see, Løven, som er * af Judas Stamme, af † Davids Rod, har vundet Seier til at ** oplade Bogen og bryde dens Segl.

* 1 Mos. 49, 9. 10 † Es. 11, 1. 10 Rom. 15, 12. Aab. 22, 16. ** c. 6, 1 fg.

6. Og jeg saae, og see, midt imellem Thronen og de fire Dyr, og midt imellem de Ældste stod et * Lam, ligesom slagtet, som havde syv Horn og syv Øine, hvilke ere de syv Guds Aander, som ere udsendte til den ganske Jord.

* Joh. 1, 29. 1 Petr. 1, 19.

7. Og det kom, og tog Bogen af hans høire Haand, som sad paa Thronen.

8. Og der det havde taget Bogen, faldt de fire Dyr og de fire og tyve Ældste ned for Lammet, havende hver sin Harpe, og Guldskaaler, fyldte med Røgelse, som er de Helliges Bønner.

9. Og de sang en ny Sang, sigende: du er værdig at tage Bogen og oplade dens Segl, fordi du er slagtet, og * med dit Blod har kjøbt os til Gud af alle Stammer og Tungemaal og Folk og Slægter.

* Ap. G. 20, 28. 1 Cor. 6, 20. c. 7, 23. Eph. 1, 7. Hebr. 9, 12. c. 10, 10. 2 Petr. 2, 1.

10. Og du har gjort os til * Konger og Præster for vor Gud, og vi skulle regjere over Jorden.

* 1 Petr. 2, 5. 9. Aab. 1, 6.

11. Og jeg saae, og hørte mange Engles Røst omkring Thronen, og Dyrenes, og de Ældstes, og deres Tal var titusinde Gange Titusinde, og tusinde Gange Tusinde.

12. De sagde med høi Røst: * Lammet, som er slagtet, er † værdigt at annamme Magt og Rigdom, og Viisdom og Styrke, og Priis og Ære og Velsignelse!

* c. 13, 8. † c. 4, 11. c. 7, 10. 12.

13. Og hver * Skabning, som er i † Himmelen, og paa Jorden og under Jorden og hvad der er i Havet, og Alt, hvad der er i dem, hørte jeg sige: ham, som sidder paa Thronen, og Lammet, være Velsignelse og Priis og Ære og Kraft i al Evighed!

* Ps. 148, 1 fg. † Phil. 2, 10.

14. Og de fire Dyr sagde: Amen! Og de fire og tyve Ældste faldt ned og * tilbade ham, som lever i al Evighed!

* c. 4, 10.

6. Capitel.

1) Lammet oplukker det første, 1. 2. 2) andet, 3. 4. 3) tredie, 5. 6. 4) fjerde, 7. 8. 5) femte, 9—11. 6) og sjette Segl, 12—17.

Og jeg saae, at Lammet oplod eet af de syv Segl, og jeg hørte eet af de * fire Dyr sige, som en Tordens Røst: kom og see! * c. 4, 6. 7.

2. Og jeg saae, og see, en * hvid Hest, og den, som sad paa den, havde en Bue; og ham blev given en Krone, og han drog ud seirende og til Seier.

* c. 19, 11 fg.

3. Og der det oplod det andet

Segl, hørte jeg det andet Dyr
sige: kom og see!
4. Og der fremgik en anden
Hest, som var rød, og ham,
som sad derpaa, blev givet at
tage * Fred fra Jorden, og at
de skulde slagte hverandre; og
ham blev givet et stort Sværd.
* Matt. 24, 6. 7.
5. Og der det oplod det tredie
Segl, hørte jeg det tredie Dyr
sige: kom, og see! Og jeg saae,
og see, en * sort Hest, og den,
der sad paa den, havde en Vægt
i sin Haand. * Sach. 6, 2.
6. Og jeg hørte en Røst midt
iblandt de fire Dyr, som sagde:
en Maade Hvede for en Penge
og tre Maader Byg for en
Penge; og du skal ikke gjøre
Olien og Vinen Skade.
7. Og der det oplod det fjerde
Segl, hørte jeg det fjerde Dyrs
Røst sige: kom og see!
8. Og jeg saae, og see, en
* blegguul Hest, og den, som
sad derpaa, hans Navn var
Døden, og Helvede fulgte med
ham; og ham blev given Magt
over den fjerde Deel af Jorden,
at ihjelslaae med † Sværd og
med Hunger og med Pest og
ved Jordens vilde Dyr.
* Sach. 6, 3. 6 † Es 14, 13 fg.
9. Og der det oplod det femte
Segl, saae jeg under * Alteret
deres Sjæle, som vare myrdede
† for Guds Ords Skyld og for
det Vidnesbyrds Skyld, som de
bare. * c. 8, 3. c 9, 13.
c. 14, 18. † c 1, 9. c. 19. 10 fg.
10. Og de * raabte med høi
Røst og sagde: Herre, du Hel-
lige og Sanddrue! hvorlænge
tøver du at dømme og hævne
vort Blod paa dem, som boe
paa Jorden? * Luc. 18, 7.
11. Og dem bleve givne, hver
især, lange hvide Kjortler, og
der blev sagt til dem, at de
skulde hvile sig endnu en liden
Tid, indtil Tallet af deres
Medtjenere og deres Brødre
blev fuldt, hvilke herefter skulde
ihjelslaaes ligesom de.
12. Og jeg saae, at det oplod
det sjette Segl, og see, der skete
et * stort Jordskjælv, og † So-
len blev sort som en Haar-
sæk, og Maanen blev som
Blod.
* c. 16, 18. † Luc. 21, 25. Ap. G. 2, 20.
13. Og Himmelens Stjerner
faldt ned paa Jorden, som et
Figentræ nedkaster sine umodne
Figen, naar det røres af et
stærkt Veir.
14. Og * Himmelen veg
bort, lig en Bog, der sammen-
rulles, og † hvert Bjerg og hver
Ø flyttedes af deres Steder.
* Ps. 102, 27 Luc. 21, 33 † Aab 16, 20.
15. Og * Kongerne paa Jor-
den og Fyrsterne og de Rige
og Øversterne og de Vældige
og hver Træl og hver Fri †
skjulte sig i Huler og i Bjer-
genes Kløfter.
* c 19, 18 19. † Es 2, 19.
16. Og de * sagde til Bjer-
gene og Klipperne: styrter over
os, og skjuler os for hans
Ansigt, som sidder paa Thro-
nen, og for Lammets Vrede!
* Luc. 23, 30.
17. Thi hans * Vredes den

store Dag er kommen; og hvo
kan bestaae? *Es. 13, 9. Rom. 2, 5.

7. Capitel.

1) Fire Engle faae Magt at skade Jorden, først blive dog Guds Tjenere af Israels Stammer beseglede, 1—8. 2) En stor Skare af alle Hedninger staaer for Guds Throne, og lover Gud tilligemed Englene, de Ældste og Dyrene, 9—12. 3) Denne Skare var ved Christi Kraft kommen fra den store Trængsel til Salighedens Nydelse, 13—17.

Og derefter saae jeg fire
Engle staae paa Jordens
fire Hjørner, som holdt Jor-
dens fire Vinde, paa det ingen
Vind skulde blæse over Jorden,
ei heller over Havet, ei heller
over noget Træ.
2. Og jeg saae en anden Engel
opstige fra Solens Opgang,
som havde * den levende Guds
Segl; og han raabte med høi
Røst til de fire Engle, hvilke
det var givet at skade Jorden
og Havet, sigende: *c. 14, 1.
3. Skader ikke Jorden, ei
heller Havet, ei heller Træerne,
indtil vi * faae beseglet vor
Guds Tjenere i deres Pander.
*c. 9, 4.
4. Og jeg hørte deres Tal,
som bleve beseglede, hundrede
og fire og fyrretyve tusinde Be-
seglede af alle Israels Børns
Stammer:
5. af Judas Stamme tolv
tusinde Beseglede; af Rubens
Stamme tolv tusinde Beseg-
lede; af Gads Stamme tolv
tusinde Beseglede;
6. af Asers Stamme tolv tu-
sinde Beseglede; af Naphthalis
Stamme tolv tusinde Beseg-
lede; af Manasses Stamme
tolv tusinde Beseglede;
7. af Simeons Stamme tolv
tusinde Beseglede; af Levi
Stamme tolv tusinde Beseg-
lede; af Isaschars Stamme
tolv tusinde Beseglede;
8. af Sebulons Stamme tolv
tusinde Beseglede; af Josephs
Stamme tolv tusinde Beseg-
lede; af Benjamins Stamme
tolv tusinde Beseglede.
9. Derefter saae jeg, og see,
en stor Skare, hvilken Ingen
kunde tælle, af * alle Hednin-
ger og Stammer og Folk og
Tungemaal, som stode for
Thronen og for Lammet, iførte
† lange, hvide Klæder og Pal-
megrene i deres Hænder,
*c. 5, 9. †c. 3, 5. 18 c. 6, 11. c. 19, 8.
10. og * som raabte med høi
Røst og sagde: † Saliggjørel-
sen tilhører vor Gud, ham,
som sidder paa Thronen, og
Lammet!
*c. 6, 10. †Ps. 3, 9. Es. 43, 11.
11. Og alle Englene stode
omkring Thronen, og om de
Ældste og om de fire Dyr,
og faldt ned for Thronen paa
deres Ansigt, og tilbade Gud
og sagde:
12. Amen! * Velsignelse og
Ære og Viisdom og Tak og
Priis og Magt og Styrke være
vor Gud i al Evighed! Amen.
*c. 5, 12.
13. Og een af de Ældste ta-
lede og sagde til mig: disse,
som ere iførte de lange, hvide
Kjortler, hvo ere de? og hvor-
fra ere de komne?

14. Og jeg sagde til ham: Herre! du veed det. Og han sagde til mig: disse ere de, som ere komne ud af den store Trængsel, og have * toættet deres Kjortler og have gjort dem hvide i Lammets Blod.

* Hebr. 9, 14. Aab. 1, 5.

15. Derfor ere de for Guds Throne, og tjene ham Dag og Nat i hans Tempel; og han, som sidder paa Thronen, * skal udbrede Paulun over dem.

* Es. 4, 5 6.

16. De * skulle ikke hungre mere, ei heller tørste mere, † Solen skal ei heller falde paa dem, ei heller nogen Hede.

* Es 49, 10. † Ps. 121, 6.

17. Thi * Lammet, som er i Thronens Midte, skal † vogte dem og lede dem til levende Vandkilder; og ** Gud skal aftørre hver Taare af deres Øine.

* c. 5, 6. † Joh. 10, 10. 11 ** Es. 25, 8 Aab. 21, 4.

8. Capitel.

1) Det syvende Segl oplades, 1. 2) Syv Engle skulle basune, Røgelse offres med de Helliges Bønner; der høres Røster og Torden, 2—5. 3) Af de syv Engle basune de fire første, 6—13

Og der det oplod det syvende Segl, blev der Stilhed i Himmelen ved en halv Time.

2. Og jeg saae de syv Engle, som staae for Gud; og dem bleve givne * syv Basuner.

* 1 Cor. 15, 52.

3. Og en anden Engel kom og stod ved * Røg-Alteret, som havde et † Guldrøgelsekar, og ham blev given megen Røgelse, at han, under alle de Helliges Bønner, skulde offre den paa det Guldalter, som er for Thronen.

* c. 6, 9. c. 9, 13. c. 14, 18. † c. 5, 8

4. Og Røgen af Røgelsen opsteg med de * Helliges Bønner af Engelens Haand for Gud.

* Ap. G. 10, 4.

5. Og Engelen tog Røgelsekarret, og fyldte det med Ilden af Alteret og kastede det paa Jorden; og der kom Røster og Torden og Lyn og Jordskjælv.

6. Og de syv Engle, som havde de syv Basuner, gjorde sig rede til at basune.

7. Og den første Engel basunede, og der kom Hagel og Ild, blandet med Blod, og blev kastet paa Jorden; og den tredie Deel af Træerne opbrændtes, og alt grønt Græs opbrændtes.

8. Og den anden Engel basunede, og der blev ligesom et stort Bjerg, brændende i Lue, kastet i Havet; og den tredie Deel af Havet blev Blod.

9. Og Trediedelen af Skabningerne i Havet, som havde Liv, døde; og Trediedelen af Skibene blev ødelagt.

10. Og den tredie Engel basunede, og fra Himmelen faldt * en stor Stjerne, brændende som en Fakkel, og den faldt paa Trediedelen af Floderne og paa Vandkilderne.

* c 9, 1.

11. Og Stjernens Navn kaldtes Malurt; og den tredie Deel af Vandene blev til Malurt, og mange Mennesker døde af

Vandene, fordi de vare blevne beske.

12. Og den fjerde Engel basunede, og den tredie Deel af Solen blev ramt og den tredie Deel af Maanen og den tredie Deel af Stjernerne, saa at Trediedelen af dem blev formørket, og at Dagen fattedes Trediedelen af sit Skin og Natten desligeste.

13. Og jeg saae, og jeg hørte en Engel flyve midt igjennem Himmelen, som sagde med høi Røst: * vee, vee, vee dem, som boe paa Jorden, for de øvrige Basunrøster af de tre Engle, som skulle basune.

* c. 9, 12. c. 11, 14. c. 15, 1.

9. Capitel.

1) Den femte Engel basuner, Afgrundens Brønd oplades, det første Vee er til Ende, 1—12. 2) Den sjette Engel basuner, fire Engle ved Euphrates løses, og mange Mennesker omkomme, de øvrige omvende sig ikke, 13—21.

Og den femte Engel basunede, og jeg saae en Stjerne, nedfalden fra Himmelen paa Jorden, og den blev Noglen given til Afgrundens Brønd.

2. Og den oplod Afgrundens Brønd; og en Røg gik op af Brønden, lig Røgen af en stor Ovn; og Solen og Luften blev * formørket af Brøndens Røg.

* c. 8, 12.

3. Og af Røgen udkom Græshopper paa Jorden, og dem blev givet Magt, som Jordens Skorpioner have Magt.

4. Og der blev sagt til dem, at de ikke maatte skade Græsset paa Jorden, ei heller noget Grønt, ei heller noget Træ, men alene de Mennesker, som ikke have * Guds Segl i deres Pander.

* c. 7, 3.

5. Og det blev dem givet, ikke at dræbe dem, men at pine dem i fem Maaneder; og Pinen, de voldte, var som Pinen af en Skorpion, naar den stikker et Menneske.

6. Og i de samme Dage *skulle Menneskene søge Døden, og ikke finde den; og begjere at døe, og Døden skal flye fra dem.

* Job 3, 21. Es. 2, 10. Jer. 8, 3. Hos. 10, 8. Luc. 23, 30. Aab. 6, 16.

7. Og Græshoppernes Skikkelse lignede Heste, udrustede til Krig; og paa deres Hoveder vare som Kroner af Guld, og deres Ansigter vare som Menneskers Ansigter.

8. Og de havde Haar, som Qvinders Haar, og deres * Tænder vare som Løvers.

* Joel 1, 6.

9. Og de havde Pantsere som Jernpantsere; og deres Vingers Lyd var som * Lyd af Vogne, naar mange Heste fare i Krig.

* Jer. 47, 3.

10. Og de havde Haler ligesom Skorpioner, og der vare Braadde i deres Haler; og deres Magt var til at skade Menneskene i fem Maaneder.

11. Og de havde en Konge over sig, Afgrundens Engel; hans Navn er paa Hebraisk Abaddon, og paa Græsk har han Navnet Apollyon.

12. Det første * Vee er til

Ende; see, der komme endnu
to Veer derefter. * c. 8, 13.
13. Og den sjette Engel ba-
sunede, og jeg hørte en Røst af
de fire Horn paa det * Guld-
alter, som stod for Gud; * c. 8, 3.
14. den sagde til den sjette
Engel, der havde Basunen:
* løs de fire Engle, som ere
bundne ved den † store Flod
Euphrates. * c. 20, 7. † c. 16, 12.
15. Og de fire Engle bleve
løste, som til Time og Dag og
Maaned og Aar vare beredte
at ihjelslaae den tredie Deel af
Menneskene.
16. Og Tallet paa Rytternes
Hær var to Gange ti tusinde
Gange ti tusinde; og jeg hørte
deres Tal.
17. Og saaledes saae jeg He-
stene i Synet, og dem, som
sadde derpaa, hvilke havde ild-
røde og fiolblaae og svovlgule
Pantsere; og Hestenes Hoveder
vare som Løvers Hoveder, og
af deres Munde udgik Ild og
Røg og Svovl.
18. Af disse tre, af Ilden og
Røgen og Svovlet, som udgik
af deres Munde, blev Tredie-
delen af Menneskene ihjelslagen.
19. Thi deres Magt er i deres
Mund; thi deres Haler ere
ligesom Hugorme, og de have
Hoveder, og med dem gjøre
de Skade.
20. Og de øvrige Mennesker,
som ikke vare ihjelslagne i disse
Plager, hverken * omvendte
sig fra deres Hænders Gjer-
ninger, saa at de ikke tilbade
Djævle og Afguder † af Guld
og af Sølv og af Kobber og af
Steen og af Træ, som hverken
kunne see eller høre eller gaae;
* c. 16, 11.
† 3 Mos. 17, 7. 5 Mos. 31, 16. Dan. 5, 23.
21. ei heller omvendte de sig
fra deres Mord eller fra deres
Trolddom eller fra deres Ho-
reri eller fra deres Tyveri.

10. Capitel.

1) En stærk Engel raaber, de syv Tordener tale deres Røster, hvilke Johannes ei maa nedskrive, 1—4. 2) Engelen sværger, at Guds Domme, naar den syvende Engel basuner, skulle fuldkommes, 5—7. 3) Johannes faaer Befaling at nedsvælge den liden Bog, og skal prophetere mod Mange, 8—11.

Og jeg saae en anden * væl-
dig Engel komme ned fra
Himmelen, svøbt i en Sky, og
en † Regnbue var paa hans
Hoved, og hans ** Ansigt var
som Solen, og hans Fødder
som Ildstøtter. * c. 5, 2.
† c. 4, 3. ** Matt. 17, 2. Aab. 1, 16.
2. Og han havde i sin Haand
en liden Bog, som var opladt,
og han satte sin høire Fod paa
Havet, men den venstre paa
Jorden.
3. Og han * raabte med stærk
Røst, som en Løve brøler; og
der han havde raabt, talede de
syv Tordener deres Røster.
* c. 18, 2.
4. Og der de syv Tordener
havde talet deres Røster, vilde
jeg til at skrive; og jeg hørte
en Røst fra Himmelen, som
sagde til mig: * forsegl, hvad
de syv Tordener talede, men
nedskriv det ikke.
* Dan. 8, 26. c. 12, 4. 9.

5. Og * Engelen, som jeg saae staae paa Havet og paa Jorden, † opløftede sin Haand til Himmelen, * Dan. 12, 7.
† 1 Mos 14, 22. 5 Mos. 32, 40.

6. og * svoer ved den, som lever i al Evighed, † som skabte Himmelen, og hvad derudi er, og Jorden, og hvad derudi er, og Havet, og hvad derudi er, at der ikke mere skal gives Tid;
* Matt. 26, 63. † Ps. 124, 8.

7. men i de Dage, da den syvende Engels Røst skal høres, skal * Guds skjulte Raad fuldkommes, som han har forkyndet sine Tjenere, Propheterne.
* Rom. 11, 25. 1 Cor. 15, 51.

8. Og den Røst, som jeg havde hørt fra Himmelen, talede atter med mig, og sagde: gak hen, tag den liden Bog, som er opladt i Engelens Haand, der staaer paa Havet og paa Jorden.

9. Og jeg gik hen til Engelen, og sagde til ham: giv mig den liden Bog. Og han sagde til mig: tag og nedsvælg den! og den skal smerte i dit Liv, men i din Mund skal den være sød som Honning.

10. Og jeg tog den liden Bog af Engelens Haand og nedsvælgede den; og den var i min Mund sød som Honning, men der jeg havde nedsvælget den, følede jeg Smerte i mit Liv.

11. Og han sagde til mig: * det bør dig atter at prophetere imod Folk og Hedninger og Tungemaal og mange Konger.
* c. 1, 11. 19.

11. Capitel.

1) Johannes skal maale Templet, men gaae Forgaarden forbi, 1. 2. 2) De tvende Vidner skulle prophetere, gjøre Tegn, straffe, ihjelslaaes, opstaae; det andet Vee er til Ende, 3—14. 3) Den syvende Engel basuner, Christus antager Riget, 15—19.

Og mig blev givet et Rør, ligesom en Maalestok; og Engelen stod der, sigende: staa op og maal Guds Tempel og Alteret og dem, som tilbede derudi.

2. Men Forgaarden udenfor Templet, gaa den forbi og maal den ikke, thi den er given Hedningerne; og de skulle * nedtræde den hellige Stad i † to og fyrretyve Maaneder.
* Luc. 21, 24. † Aab. 13, 5.

3. Og jeg vil give mine tvende Vidner, at de skulle prophetere * tusinde to hundrede og tresindstyve Dage, iførte Sække.
* c. 12, 6.

4. Disse ere de tvende Olietræer og de tvende Lysestager, som staae for Jordens Gud.

5. Og dersom Nogen vil gjøre dem Skade, udgaaer der * Ild af deres Mund, og fortærer deres Fjender; og dersom Nogen vil gjøre dem Skade, bør det ham saaledes at ihjelslaaes.
* 2 Kong. 1, 10. 12.

6. Disse have Magt at * tillukke Himmelen, at der ingen Regn skal falde i deres Propheties Dage; og de have Magt † over Vandene, at forvandle dem til Blod, og at slaae Jorden med ** allehaande Plager, saa ofte de ville. * 1 Kong. 17, 1. c. 18, 1.
† 2 Mos. 7, 17. 19. ** 2 Mos. 8 og 9 fg.

7. Og naar de faae fuldendt
deres Vidnesbyrd, skal * det
Dyr, som opstiger af Afgrun=
den, † føre Krig imod dem og
overvinde dem, og ihjelslaae
dem. * c. 13, 1. † Dan. 7, 21. Aab. 13, 7.
8. Og deres * Legemer skulle
ligge paa † den store Stads
Gader, hvilken i aandelig Me=
ning kaldes Sodoma og Egyp=
ten, der, hvor vor Herre er kors=
fæstet. * Jer 9 22. † Aab. 18, 10.
9. Og nogle af Folkeslagene
og Stammerne og Tungemaa=
lene og Hedningerne skulle see
deres Legemer tre Dage og en
halv, og ikke tilstede deres Le=
gemer at lægges i Graven.
10. Og de, som boe paa Jor=
den, * skulle glæde sig over dem
og fryde sig; og de skulle sende
hverandre Gaver, fordi disse
to Propheter vare dem til
Plage, som boe paa Jorden.
* Joh. 16, 20.
11. Og efter de tre Dage og
en halv kom Livs Aande fra
Gud i dem; og de stode paa
deres Fødder, og en stor Frygt
faldt paa dem, som saae
dem.
12. Og de hørte en stærk Røst
fra Himmelen, som sagde til
dem: stiger hid op. Og de stege
op til Himmelen i en Sky, og
deres Fjender saae dem.
13. Og i samme Stund skete
* et stort Jordskjælv, og Tien=
dedelen af Staden faldt, og der
bleve ihjelslagne i Jordskjælvet
syv tusinde Personer; og de
Andre bleve forfærdede, og gave
Himlens Gud Ære. * c. 16, 18
14. Det andet * Vee er til
Ende; see, det tredie Vee kom=
mer snart. * c. 8, 13.
15. Og den * syvende Engel
basunede, og der hørtes stærke
Røster i Himmelen, som sagde:
† Verdens Riger ere blevne
vor Herres og hans Salvedes,
og han skal regjere i al Evig=
hed. * c. 10, 7.
† Eph. 5, 5. Aab. 12, 10. c. 19, 6.
16. Og de * fire og tyve
Eldste, som sadde for Gud
paa deres Throner, † faldt
ned paa deres Ansigter og til=
bade Gud, sigende:
* c. 4, 4. 10. † c. 7, 11.
17. Vi takke dig Herre, Gud,
den Almægtige, den, * der er
og der var og der kommer,
† fordi du har taget din store
Magt og dit Kongedømme.
* c. 1, 4. 8. c. 4, 8. c. 16, 5.
† Ps. 21, 14. Aab. 19, 6.
18. Og Hedningerne vrede=
des, og * din Vrede er kommen,
og de Dødes Tid, at de skulle
dømmes, og at du skal give dine
Tjenere Propheterne † Løn,
og de Hellige og dem, som
frygte dit Navn, de Smaa
og de Store, og ** fordærve
dem, som fordærve Jorden.
* c. 6, 17.
† Matt. 20, 8. ** 2 Thess. 1, 6.
19. Og * Guds Tempel blev
opladt i Himmelen, og hans
† Pagts Ark blev seet i hans
Tempel, og der ** kom Lyn
og Røster og Tordener og
Jordskjælv †† og stor Hagel.
* c. 15, 5 † Hebr. 9, 4.
** Aab. 4, 5. c. 8, 5. †† c. 16, 21.

12. Capitel.

1) En Qvinde føder et Barn; den store Drage vil opsluge det, men det bortrykkes, og hun bliver reddet, 1—6. 2) Engelen Michael overvinder Dragen og dens Engle, 7—12. 3) Dragen forfølger Qvinden, og fører Strid imod de Andre af hendes Sæd, 13—17.

Og et stort Tegn blev seet i Himmelen: en Qvinde, beklædt med Solen, og Maanen under hendes Fødder, og paa hendes Hoved en Krone af tolv Stjerner.
2. Og hun var frugtsommelig og skreg i Barnsnød under Fødselsveer.
3. Og et andet Tegn blev seet i Himmelen, og see, der var en stor ildrød Drage, som havde syv Hoveder og ti Horn, og paa sine Hoveder syv Kroner.
4. Og dens Hale drog Trediedelen af Himmelens Stjerner og kastede dem paa Jorden. Og Dragen stod for Qvinden, som skulde føde, at, naar hun havde født sit Barn, den da kunde opsluge det.
5. Og hun fødte et Drengebarn, som skulde regjere alle Folkeslag med et Jernspiir; og hendes Barn blev bortrykt til Gud og hans Throne.
6. Og Qvinden flyede i Ørken, hvor hun har et Sted beredt af Gud, at de der skulde ernære hende * tusinde to hundrede og tresindstyve Dage. * c. 11, 3.
7. Og der * blev en Strid i Himmelen: Michael og hans Engle strede mod Dragen, og Dragen stred og dens Engle.

* Dan. 10, 13. 20. c. 12, 1. Jud. v. 9.

8. Men de mægtede Intet; ei heller blev deres Sted ydermere fundet i Himmelen.
9. Og * den store Drage blev nedstyrtet, den † gamle Slange, som kaldes Djævelen og Satanas, som forfører den ganske Verden, blev nedstyrtet paa Jorden, og hans Engle bleve nedstyrtede med ham.

* Luc 10, 18. Aab. 20, 2. † 1 Mos. 3, 1 fg. Joh. 12, 31 2 Cor. 11, 3.

10. Og jeg hørte en stærk Røst i Himmelen, som sagde: * nu er Saligheden og Kraften og † Riget blevet vor Guds, og Magten hans Salvedes; thi nedstyrtet er vore Brødres Anklager, ** som anklagede dem for vor Gud Dag og Nat.

* c. 11, 15. † Eph. 5, 5. ** Job 1, 9. c. 2, 5.

11. Og de have overvundet ham ved Lammets Blod og ved Ordet, de vidnede; og de elskede ikke deres Liv indtil Døden.
12. Derfor fryder Eder, I Himle! og I som boe i dem! Vee dem, som beboe Jorden og Havet! thi Djævelen er nedstegen til Eder; han har stor Vrede, fordi han veed, at han kun har en liden Tid.
13. Og der Dragen saae, at den var styrtet til Jorden, forfulgte den Qvinden, som havde født Drengebarnet.
14. Og den store Ørns tvende Vinger bleve Qvinden givne, at hun skulde flyve til Ørken, til sit Sted, der hvor hun * næres † en Tid og Tider og en halv Tid, borte fra Slangen.

* Es. 30, 20. † Dan. 7, 25. c. 12, 7.

15. Og Slangen skød af sin Mund efter Qvinden Vand, som en Strøm, for at bortskylle hende med Strømmen.
16. Og Jorden kom Qvinden til Hjælp; og Jorden oplod sin Mund og opslugte Strømmen, som Dragen havde skudt af sin Mund.
17. Og Dragen forbittredes paa Qvinden, og gik bort at føre Krig mod de Øvrige af hendes Sæd, dem, som * bevare Guds Befalinger og holde ved Jesu Christi † Vidnesbyrd.
* c. 14, 12. † 1 Joh. 5, 10.

13. Capitel.

1) Et Dyr med syv Hoveder og ti Horn faaer Magt af Dragen, taler Bespottelser, overvinder de Hellige, forfører Mange, men skal faae sin Løn, 1—10. 2) Et andet Dyr gjør Tegn for dets Aasyn; Mange tage Dyrets Mærke; Dyrets Tal, 11—18.

Cap. 12, 18. Og jeg stod paa Havets Sand.
Cap. 13, 1. Og jeg saae et * Dyr stige op af Havet, som havde syv Hoveder og ti Horn, og paa sine Horn ti Kroner, og paa sine Hoveder Bespottelsens Navn. * Dan. 7, 7. Aab. 17, 3. 9. 12.
2. Og Dyret, som jeg saae, var ligt en Parder, og dets Fødder som en Bjørns, og dets Mund som en Løves Mund; og * Dragen gav det sin Kraft og † sin Throne og stor Magt.
* c. 12, 9. † c. 2, 13.
3. Og jeg saae eet af dets Hoveder ligesom saaret til Døden, og dets dødelige Saar blev lægt, og al Jorden forundrede sig og fulgte efter Dyret.
4. Og de tilbade Dragen, som havde givet Dyret Magt; og de tilbade Dyret og sagde: * hvo er Dyret lig? hvo kan stride imod det? * c. 18, 18.
5. Og * en Mund blev det given til at tale store Ting og Bespottelse, og Magt blev det given til at virke i † to og fyrretyve Maaneder.
* Dan. 7, 8. 11. 25. c. 11, 36
† Aab. 11, 2. c. 12, 6.
6. Og det oplod sin Mund til * Bespottelse imod Gud, at bespotte hans Navn, og hans Paulun, og dem, som boe i Himmelen. * c. 16, 9. 11.
7. Og der blev givet det at føre Krig mod * de Hellige og at overvinde dem; og Magt blev det givet over hver Stamme og hvert Tungemaal og hvert Folk. * c. 14, 12.
8. Og de skulle tilbede det, * Alle, som boe paa Jorden, hvis † Navne ikke fra Verdens Begyndelse ere skrevne i Lammets, det slagtedes, Livsens Bog. * c. 8, 13. c. 12, 12.
† c. 3, 5. c. 17, 8. c. 20, 12.
9. Dersom Nogen har Øren, han høre!
10. Dersom Nogen * samler til Fængsel, han gaaer i Fængsel; † dersom Nogen dræber med Sværd, ham bør det at dræbes med Sværd. ** Her er de Helliges Taalmodighed og Tro. * c. 11, 18
† Matt. 26, 52. Aab. 18, 6. ** c. 14, 12.
11. Og jeg * saae et andet Dyr stige op af Jorden, og det havde to Horn † lige med

Lammet og talede som Dragen.
* c. 11, 7.
† Matt. 7, 15. c. 24, 11. 24.

12. Og det øver al det første Dyrs Magt for dets Aasyn og gjør, at Jorden og de, som boe derpaa, skulle tilbede det første Dyr, hvis dødelige Saar blev lægt.

13. Og det * gjør store Tegn, saa at det endog kommer Ild til at falde ned af Himmelen paa Jorden for Menneskenes Aasyn.
* Matt 24, 24.
2 Thess 2, 9. Aab. 16, 14.

14. Og det forfører dem, som boe paa Jorden, * for de Tegns Skyld, hvilke ere givne det at gjøre for Dyrets Aasyn, sigende til dem, som boe paa Jorden, at de skulle gjøre et Billede for det Dyr, som fik Saar af Sværdet, og dog levede.
* c. 16, 14. c. 19, 20.

15. Og det fik Magt at give Dyrets Billede Aand, at Dyrets Billede endog kunde tale og gjøre, at hvilkesomhelst der ikke vilde * tilbede Dyrets Billede, skulde ihjelslaaes.
* c. 14, 11 c. 19, 20.

16. Og det gjør, at der gives Alle, baade Smaa og Store, baade Rige og Fattige, baade Frie og Trælle, et Mærke i deres høire Haand eller i deres Pande;

17. og at Ingen kan kjøbe eller sælge, uden den, som har * Mærket eller Dyrets Navn eller dets Navns Tal.
* c. 14, 9. 11.

18. Her er Viisdom! Hvo som har Forstand, beregne Dyrets * Tal; thi det er et Menneskes Tal, og dets Tal er sex hundrede tresindstyve og sex.
* c. 13, 2.

14. Capitel.

1) De Beseglede stade paa Zions Bjerg, og følge Lammet, 1—5. 2) Et evigt Evangelium forkyndes, 6. 7. Babylon er falden, 8. De, som tilbede Dyret, skulle pines, 9—11. De Hellige skulle holde ved i Taalmodighed indtil Døden, 12. 13. 3) Guds Vredes Høst gaaer over Jorden, 14—20.

Og jeg saae, og see, Lammet stod paa * Zions Bjerg og med det hundrede fire og fyrretyve Tusinde, som havde dets Faders Navn skrevet i deres Pander.
* Ps. 2, 6. Aab. 7, 4.

2. Og jeg * hørte en Røst af Himmelen, som mange Vandes Lyd og som en stærk Tordens Lyd; og jeg hørte † Harpelegeres Lyd, som legede paa deres Harper.
* c. 1, 10. 15. † c. 5, 8

3. Og de sang en ny Sang for Thronen og for de fire Dyr og de Ældste; og Ingen kunde lære den Sang, uden de hundrede fire og fyrretyve Tusinde, de Kjøbte fra Jorden.

4. Disse * ere de, som ikke have besmittet sig med Qvinder, thi de ere Jomfruer; disse ere de, som følge Lammet, i hvor det gaaer. Disse ere † kjøbte fra Menneskene, en ** Førstegrøde for Gud og Lammet,
* 1 Cor. 6, 15. 2 Cor. 11, 2. Aab. 3, 4.
† 1 Cor 6, 20. Aab. 5, 9. ** Jak. 1, 18

5. og * i deres Mund er ikke funden Svig; thi de ere

† ustraffelige for Guds Throne. * Ps. 32, 2.

† Eph 5, 27. Col. 1, 22

6. Og jeg saae en anden Engel flyve midt igjennem Himmelen, som havde et evigt Evangelium at forkynde dem, som boe paa Jorden, og alle Slægter og Stammer og Tungemaal og Folk;

7. som sagde med høi Røst: * frygter Gud og giver ham Ære, thi hans Doms Time er kommen; og tilbeder den, som † har gjort Himmelen og Jorden og Havet og Vandenes Kilder. * 5 Mos. 32, 3.

Præd. 12, 13. † Ps. 33, 6. Ps. 146, 6.

8. Og en anden Engel fulgte, som sagde: den er falden, * den er falden, Babylon den store Stad; thi den har givet alle Hedninger at drikke af sit Horeries giftige Viin.

* c. 16, 19. c. 18, 2.

9. Og den tredie Engel fulgte dem og sagde med høi Røst: dersom Nogen * tilbeder Dyret og dets Billede og tager Mærket i sin Pande eller i sin Haand, * c. 19, 20.

10. han drikker og Guds Vredes Viin, som er * iskjenket ublandet i hans Fortørnelses Kalk; og han skal † pines med Ild og Svovl for de hellige Engles og for Lammets Aasyn.

* c. 16, 19 † c. 19, 20. c. 20, 10.

11. Og deres Pines * Røg opstiger i al Evighed; og de have ikke Hvile Dag eller Nat, de, som tilbede Dyret og dets Billede, og hvo som annammer dets Navns † Mærke. * c. 19, 3.

† c. 13, 16. 17 c. 16, 2.

12. Her er de Helliges * Taalmodighed; her ere de, som † bevare Guds Befalinger og Jesu Tro. * c. 13, 10. † c. 12, 17.

13. Og jeg * hørte en Røst af Himmelen, som sagde til mig: † skriv: salige ere de Døde, som ** døe i Herren herefter. Ja, Aanden siger, at de skulle †† hvile fra deres Arbeider, men deres Gjerninger følge med dem. * c. 12, 10.

† c. 1, 11. 19. ** 1 Cor. 15, 18.

1 Thess. 4, 14. †† Hebr. 4, 10.

14. Og jeg saae, og see, en hvid Sky, og * En sad paa Skyen, lig et Menneskes Søn, som havde en Guldkrone paa sit Hoved og en skarp Segel i sin Haand.

* Dan. 7, 13. Aab. 1, 13.

15. Og en anden Engel udgik af Templet, som raabte med høi Røst til den, som sad paa Skyen: udstræk din Segel og høst; thi Timen * at høste er kommen, fordi Jordens Høst er moden.

* Matt. 13, 39. Aab. 6, 17.

16. Og den, som sad paa Skyen, lod sin Segel gaae over Jorden, og Jorden blev høstet.

17. Og en anden Engel udgik af Templet i Himmelen; ogsaa han havde en skarp Segel.

18. Og en anden Engel udgik fra Alteret, som havde Magt over Ilden; og han raabte med stærkt Skrig til

den, som havde den skarpe Se-
gel, sigende: udstræk din skarpe
Segel, og afskær Druerne af
Jordens Viintræ; thi dets
Druer ere modne.
19. Og Engelen lod sin Segel
gaae over Jorden og afskar
Frugten af Jordens Viintræ
og kastede den i Guds Vredes
store Persekar.
20. Og * Persekarret blev
traadt udenfor Staden, og der
gik † Blod ud af Persekarret
indtil Hestenes Bidsler, tusinde
og sex hundrede Stadier langt.
* Es. 63, 3. † c 34, 3.

15. Capitel.

1) Syv Engle have de syv sidste Plager; Seiervinderne synge Mose' og Lammets Sang, 1—4. 2) De syv Engle gaae ud af Templet, og modtage de syv Vredens Skaaler, 5—8.

Og jeg * saae et andet Tegn
i Himmelen, stort og for-
underligt: syv † Engle, som
havde de syv sidste Plager; thi
med disse fuldkommes Guds
Vrede. * c. 12, 13. † c. 21, 9
2. Og jeg saae som et * Glar-
hav blandet med Ild, og dem,
som † havde vundet Seier over
Dyret og over dets Billede og
over dets Mærke og over dets
Navns Tal, staaende ved Glar-
havet og ** holdende Guds
Harper. * c. 4, 6.
† c. 12, 11. ** c 5, 8. c 14, 2.
3. Og de sang * Mose', den
Guds Tjeners, Sang, og Lam-
mets Sang, sigende: † store
og forunderlige ere dine Gjer-
ninger, Herre, Gud, du Al-
mægtige; ** retfærdige og
sande ere dine Veie, du de
Helliges Konge! * 2 Mos. 15, 1.
5 Mos. 32, 1. 44. † Ps. 111, 2.
Ps. 139, 14. ** Ps. 145, 17. Aab. 16, 7.
4. Hvo * skulde ikke frygte dig,
Herre! og prise dit Navn? Thi
du er alene hellig; thi † alle
Folkeslag skulle komme og til-
bede for dit Aasyn, fordi dine
Domme ere aabenbarede.
* Jer. 10, 6 7 † Ps. 86, 9. Es. 66, 23.
5. Og derefter saae jeg, og
see, * Vidnesbyrdets Taber-
nakel i Himmelen blev opladt,
* 4 Mos. 1, 50. Aab. 11, 19.
6. og de syv Engle, som havde
de syv Plager, udgik af Tem-
plet, * iførte et reent og skin-
nende Linklæde og opbundne
under Brystet med Guldbælter.
* c. 1, 13.
7. Og * eet af de fire Dyr
gav de syv Engle syv Guld-
skaaler fyldte med Guds Vrede,
hans, som lever i al Evighed.
* c. 4, 6. 9.
8. Og * Templet fyldtes med
Røg af Guds Herlighed og af
hans Magt; og Ingen kunde
indgaae i Templet, førend de
syv Engles syv Plager fik Ende.
* 2 Mos. 40, 34. 1 Kong. 8, 10. Es. 6, 4.

16. Capitel.

1) Den første Engel udgyder sin Skaal paa Jorden, 1. 2. 2) Den anden i Havet, 3. 3) Den tredie i Floderne, 4—7. 4) Den fjerde i Solen, 8. 9. 5) Den femte paa Dyrets Throne, 10. 11. 6) Den sjette paa Floden Euphrates, 12—16. 7) Den syvende i Luften, 17—21.

Og jeg hørte en stærk Røst
fra Templet, som sagde til
de syv Engle: gaaer hen og

udgyder * Guds Vredes Skaa-
ler paa Jorden. * c. 15, 7.
2. Og den første gik hen og
udgød sin Skaal paa Jorden,
og der blev en ond og fordærve-
lig Byld paa de Mennesker,
som havde Dyrets * Mærke, og
dem, som tilbade dets Billede.
* c. 13, 16. 17.
3. Og den anden Engel ud-
gød sin Skaal i Havet, og det
blev Blod som af en Myrdet,
og hver levende Sjæl i Havet
døde.
4. Og den tredie Engel udgød
sin Skaal i Floderne og Vand-
kilderne, og de bleve Blod.
5. Og jeg hørte Vandenes
Engel sige: * retfærdig er du,
Herre! du, † som er og som
var, du Hellige, at du har
udført denne Dom.
* 2 Mos. 9, 27. † Aab. 1, 4. 8.
6. Fordi de * have udøst
Helliges og Propheters Blod,
har du og givet dem Blod at
drikke; thi de ere det værd.
* Matt. 23, 34. 35.
7. Og jeg hørte en Anden
fra Alteret sige: ja, Herre,
Gud, du Almægtige! * dine
Domme ere sande og retfær-
dige. * c. 15, 3
8. Og den fjerde Engel ud-
gød sin Skaal i Solen; og den
fik Magt at brænde Menne-
skene med Ild.
9. Og Menneskene brændte i
stor Hede og * bespottede Guds
Navn, som har Magt over
disse Plager; og de † omvendte
sig ikke at give ham Ære.
* c. 13, 6. † c. 9, 20. 21.
10. Og den femte Engel ud-
gød sin Skaal paa Dyrets
Throne; og dets Rige blev for-
mørket, og de tyggede deres
Tunger af Pine.
11. Og de * bespottede Him-
melens Gud for deres Piner
og for deres Bylder; og de om-
vendte sig ikke fra deres Gjer-
ninger. * c 9, 21.
12. Og den sjette Engel ud-
gød sin Skaal i den store Flod
Euphrates; og dens Vand
borttørredes, paa det Veien
skulde beredes for Kongerne fra
Østen.
13. Og jeg saae af * Dra-
gens Mund og af Dyrets
† Mund og af den ** falske
Prophets Mund udkomme tre
urene Aander, som lignede
Padder. * c 12, 9. 17.
† c. 11, 7. c. 19, 19. 20. ** c. 13, 11 fg.
14. Thi de ere * Djævelens
Aander, og gjøre Tegn; og de
gaae ud til Jordens, ja hele
Jorderiges Konger, at samle
dem til † Krigen paa Guds den
Almægtiges hiin store Dag.
* Matt. 24, 24 fg. 2 Thes. 2, 9.
Aab. 13, 13. † c. 17, 14. c. 20, 9.
15. See, * jeg kommer som
en Thv. Salig er den, som
vaager og bevarer sine Klæder,
at han ikke skal gaae nøgen, og
de skulle see hans Skam.
* Matt. 24, 42 fg. Luc 12, 39.
1 Thess. 5, 2. 3. 2 Petr. 3, 10. Aab. 3 3.
16. Og han forsamlede dem
til det Sted, som kaldes paa
Hebraisk Harmageddon.
17. Og den syvende Engel
udgød sin Skaal i Luften; og

en stærk Røst udgik fra Templet i Himmelen, fra Thronen, som sagde: det er skeet.

18. Og * der skete Røster og Tordener og Lyn; og der skete et † stort Jordskjælv, saadant som ikke er skeet fra den Tid, at Menneskene bleve til paa Jorden, et saadant Jordskjælv, saa stort. * c. 4, 5. c. 8, 5 † c. 6, 12. c. 11, 13. 19.

19. Og den store Stad blev til tre Dele, og Hedningernes Stæder nedfaldt; og den store Babylon blev ihukommet for Gud, at han vilde skjenke hende med Vinen af sin strenge Vrede.

20. Og hver * Ø flyede, og Bjergene bleve ikke fundne. * c. 6, 14.

21. Og en * stor Hagel, centnertung, faldt ned fra Himmelen paa Menneskene; og Menneskene bespottede Gud for Hagelens Plage; thi dens Plage er meget stor. * 2 Mos 9, 23 fg. Jos 10, 11. Aab. 11, 19.

17. Capitel.

1) En Engel viser Johannes den store Skjøge som er Babylon. 1—6. Engelen forklarer Synet om Skjøgen og om Dyret med de syv Hoveder og ti Horn, paa hvilket Skjøgen sidder. 7—18

En * af de syv Engle, som havde de syv Skaaler, kom og talede med mig og sagde til mig: kom, † jeg vil vise dig Dommen over den store Skjøge, som sidder paa de mange Vande, * c. 15, 1. c. 21, 9. † Jer. 51, 13.

2. med * hvilken Kongerne paa Jorden have bolet, og de, som boe paa Jorden, ere blevne drukne af hendes Horeries Viin. * Jer 51, 7. Aab. 14, 8. c. 18, 3.

3. Og han førte mig i Aanden hen i Ørken; og jeg saae en Qvinde, som sad paa et skarlagenfarvet * Dyr, fuldt med Bespottelsens Navne, som havde syv Hoveder og ti Horn. * c 13, 1. c 17, 7. 8

4. Og * Qvinden var klædt i Purpur og Skarlagen og udziret med Guld og med Ædelstene og Perler; hun havde et Guldbæger i sin Haand, fuldt af Vederstyggeligheder og hendes Horeries Ureenhed. * c. 18, 16.

5. Og * paa hendes Pande var skrevet et Navn: Hemmelighed! Babylon den store, en Moder til Skjøger og al Vederstyggelighed paa Jorden. * 2 Thess. 2, 7.

6. Og jeg saae Qvinden, * drukken af de Helliges Blod og af Jesu Vidners Blod; og jeg forundrede mig, der jeg saae hende, med en stor Forundring. * c. 18, 24.

7. Og Engelen sagde til mig: hvi forundrede du dig? jeg vil sige dig den Qvindes Hemmelighed, og * Dyrets, som bærer hende, som har de syv Hoveder og de ti Horn. * c. 13, 1.

8. Det Dyr, som du saae, har været og er ikke, og skal opstige af * Afgrunden og fare bort til Fordærvelse; og de skulle † forundre sig, som ** boe paa Jorden, de, hvis Navne ikke ere skrevne i †† Livsens Bog, fra Verdens Grundvold

blev lagt, naar de see Dyret, som var og er ikke, enddog det er. *c. 11, 7. †c. 13, 3 **c. 8, 13 c. 13, 8. ††Ps. 69, 29.
9. Her behøves et Sind, som har Viisdom. De syv Hoveder ere syv Bjerge, paa hvilke Qvinden sidder.
10. Ogsaa Kongerne ere syv; de fem ere faldne, og den ene er der, den anden er ikke endnu kommen, og naar han kommer, bør det ham at blive en liden Tid.
11. Og * Dyret, som var og er ikke, er end selv den ottende, og er af de syv, og farer bort til Fordærvelse. *c. 19, 19, 20.
12. Og de * ti Horn, som du saae, ere ti Konger, hvilke ikke endnu have annammet Riget, men annamme en Magt som Konger een Time med Dyret. *c. 13, 1.
13. Disse have een Mening, og deres Magt og Myndighed skulle de overgive Dyret.
14. Disse skulle * stride med Lammet, og Lammet skal overvinde dem, fordi det er † Herrers Herre og Kongers Konge, og de, som ere med det, de Kaldte og Udvalgte og Trofaste. *c 11, 7. †1 Tim. 6, 15. Aab 19, 16.
15. Og han sagde til mig: de Vande, som du saae, der hvor Skjøgen sidder, ere Folk og Skarer og Slægter og Tungemaal.
16. Og de * ti Horn, som du saae paa Dyret, disse skulle hade Skjøgen, og gjøre hende øde og nøgen, og æde hendes Kjød, og opbrænde hende med Ild. *c. 18, 8.
17. Thi Gud har givet dem i Hjertet at gjøre efter hans Sind, og at have eet Sind, og at give Dyret deres Rige, indtil Guds Ord blive fuldbyrdede.
18. Og * Qvinden, som du saae, er den store Stad, som har Herredømme over Jordens Konger. *c. 16, 19.

18. Capitel.

1) En Engel kundgjør, at Babylon er falden, 1—3. 2) Guds Folk skal gaae ud fra den, svare Plager skulle komme over den, 4—8. 3) Kongerne, Kjøbmændene, de Søfarende skulle begræde den, 9—19. Himlene skulle fryde sig, 20. 4) Den skal pludseligen aldeles forgaae, 21—24.

Og derefter saae jeg en Engel fare ned fra Himmelen, som havde stor Magt, og Jorden oplystes af hans Glands.
2. Og han raabte med * Styrke, med høi Røst, og sagde: † den er falden, den er falden, Babylon den store, og er bleven ** Djævlenes Bolig og et Fængsel for alle urene Aander, og et Fængsel for alle urene og afskyede Fugle! *c. 10, 3. †Es. 21, 9 Jer. 51, 8. 37. Aab. 14, 8. **Es. 13, 21.
3. Thi * af hendes Horeries giftige Viin have alle Folkeslag drukket, og Jordens Konger have bolet med hende, og Jordens Kjøbmænd ere blevne rige af hendes Yppigheds Fylde. *Jer. 51, 7. Aab. 14, 8. c. 17, 2.
4. Og jeg hørte en anden Røst fra Himmelen, som sagde:

* gaaer bort fra hende, I mit Folk! at I ikke skulle blive deelagtige i hendes Synder, og at I ikke skulle rammes af hendes Plager. *2 Cor. 6, 17.

5. Thi hendes * Synder naae indtil Himmelen, og Gud har † kommet hendes Uretfærdigheder ihu.

*1 Mos. 18, 20. Jer. 51, 9. † Aab. 16, 19.

6. Betaler hende, som hun har * betalt Eder, og gjengjælder hende dobbelt efter hendes Gjerninger; skjenker hende dobbelt i den Kalk, som hun har skjenket med. * Ps. 137, 8.

Es. 33, 1. Jer. 50, 15. 29. Aab. 14, 10.

7. Saa meget som hun har ophøiet sig selv og levet i Yppighed, saa Meget giver hende af Pine og Sorrig. Fordi hun siger i sit Hjerte: jeg sidder som Dronning, og er ikke Enke, og Sorrig skal jeg ingenlunde see,

8. derfor skulle hendes Plager komme * paa een Dag: Død og Sorrig og Hunger, og hun skal † opbrændes med Ild; thi ** stærk er den Herre Gud, som dømmer hende.

* Es. 47, 9. Jer. 50, 31.

† Aab. 17, 16. ** Jer. 50, 34. 2 Thess. 2, 8.

9. Og Jordens Konger skulle * begræde hende og hyle over hende, de, som have bolet og drevet Vellyst med hende, naar de see Røgen af hendes Brand,

* Ez. 26, 16. 17. c. 27, 30. Aab. 17, 2.

10. staaende langt borte af Frygt for hendes Piinsel, og sigende: * vee! vee! du store Stad, Babylon, du stærke Stad, thi † paa een Time er din Dom kommen.

* c. 14, 8. † Es. 21, 9. Jer. 51, 8.

11. Og Jordens * Kjøbmænd skulle græde og sørge over hende, fordi Ingen mere kjøber deres Ladning: * Es. 27, 36. Aab. 18, 15.

12. * Ladning af Guld og Sølv og dyrebare Stene og Perler og kosteligt Linklæde og Purpur og Silke og Skarlagen og allehaande vellugtende Træ og allehaande Arbeide af Elfenbeen og allehaande Arbeide af kosteligt Træ og af Kobber og Jern og Marmor,

* Ez. 27, 12. 13. 22.

13. og Kaneelbark og Røgelser og Salve og Virak og Viin og Olie og fiint Meel og Hvede og Øxne og Faar og Heste og Vogne og Slaver, ja Menneskesjæle.

14. Og Frugten, din Sjæl lystedes ved, er vegen fra dig, og alt det Lækkre og Glindsende er veget fra dig, og du skal ingenlunde finde det mere.

15. De, som handlede dermed, som ere blevne rige ved hende, skulle staae langt borte af Frygt for hendes Piinsel, og græde og sørge, sigende:

16. * Vee! vee! den store Stad, som var klædt i kosteligt Linklæde og Purpur og Skarlagen og udziret med Guld og Ædelstene og Perler; thi i een Time er saa stor Rigdom gaaet tilgrunde.

* Jer. 50, 23. Aab. 17, 4.

17. Og alle Styrmænd og den hele Hob paa Skibene og

Søfolkene og Alle, som befare
Havet, stode langt borte,
18. og raabte, der de saae Rø=
gen af hendes Brand, og sagde:
hvo var liig den store Stad?
19. Og de kastede Støv paa
deres Hoveder, grædende og
sørgende, og sagde: vee! vee!
den store Stad, i hvilken Alle,
som havde Skibe paa Havet,
berigedes af dens Pragt! thi i
een Time er den gaaet til=
grunde.
20. Fryd * dig over den, du
Himmel, og I hellige Apostler
og Propheter! fordi Gud har
udført Eders Ret imod den.

* Es. 44, 23 c. 49, 13 Jer. 51, 48. Aab 19, 2

21. * Og en vældig Engel
opløftede en Steen, som en stor
Møllesteen, og kastede den i
Havet og sagde: saa skal Ba=
bylon, den store Stad, ned=
kastes med Hast og ikke findes
mere. * c. 5. 2.
22. Og Harpelegeres og *
Sangeres og Fløiters og Ba=
suners Lyd skal ikke høres i dig
mere; og ikke nogen Kunstner i
nogen Kunst findes i dig mere;
og Møllens Lyd ikke høres i
dig mere;

* Jer. 7. 34 c 16. 9. c 25. 10 Ez 26. 13.

23. og * Lampens Lys skal
ikke skinne i dig mere; og
† Brudgoms og Bruds Røst
ikke høres i dig mere, fordi
dine ** Kjøbmænd vare Fyrster
paa Jorden, fordi ved din
Trolddom ere alle Folkene be=
daarede. * Jer. 25. 10

† Jer. 7. 34 c. 16. 9. ** Es. 23. 8

24. Og i den er Propheters og
Helliges * Blod fundet og alle
deres, som ere myrdede paa
Jorden * Matt. 23. 37 Aab. 17, 6.

19. Capitel.

1) I Himmelen raabes Halleluja over Babylons Fald, og fordi Gud nu havde antaget Riget, og Lammets Bryllup var kommet, 1—10 2) Christus med Himmelens Hære drager ud til Strid, 11—16. 3) Rovfuglene indbydes til Maaltid; Dyret og den falske Prophet kastes i Ildsøen, de Andre ihjelslaaes, 17—21.

Og derefter * hørte jeg en
høi Røst af en stor Skare
i Himmelen, som sagde: Hal=
leluja! † Saliggjørelse og
Ære og Priis og Magt være
Herren vor Gud!

* c 11, 15 c 12, 10 † c. 7, 10.

2. Thi sande og * retfærdige
ere hans Domme, at han har
dømt den † store Skjøge, som
fordærvede ** Jorden med sit
Horeri, og at han har krævet
sine †† Tjeneres Blod af hen=
des Haand. * Ps 119, 137

Aab. 15, 3. c. 16, 7. c. 18, 20 † c. 17, 18. ** c. 11, 18. †† c. 18, 20

3. Og de sagde anden Gang:
Halleluja! og hendes * Røg
opstiger i al Evighed. * c 14, 11.
4. Og de * fire og tyve Ældste
og de fire Dyr faldt ned og til=
bade Gud, som sad paa Thro=
nen og sagde: Amen! Halle=
luja! * c. 4, 4. 6
5. Og en * Røst udgik fra
Thronen, som sagde: † lover vor
Gud, alle hans Tjenere, og I,
som ham frygte, baade de Smaa
og de Store! * c. 21, 3. † Ps. 113, 1.
6. Og jeg * hørte som en stor

Skares Røst og som mange
Vandes Lyd og som stærke
Tordeners Lyd, som sagde:
Halleluja! fordi Herren, Gud,
den Almægtige, † har antaget
Riget.
*v 1 c. 14. 8 † c 11. 15 17 c 12. 10
7. Lader os glæde og fryde
os og give ham Æren; thi
* Lammets Bryllup er kommet,
og hans Brud † har smykket
sig. *Matt 22. 2
c. 25. 10 Luc 14 16 † Aab 21. 9
8. Og det blev hende givet
at føre sig i reent og skinnende
Linklæde; thi Linklædet er de
Helliges Dyder.
9. Og han siger * til mig:
skriv: † salige ere de, som ere
kaldede til Lammets Bryllups
Nadvere! Og han siger til mig:
** disse ere de sande Guds Ord.
*c. 14. 13 † Matt 22 2 ** Aab 21 5
10. Og jeg * faldt ned for
hans Fødder at tilbede ham,
og han siger til mig: † gjør
det ikke! Jeg er din Medtjener
og dine Brødres, som have Jesu
Vidnesbyrd **; tilbed Gud!
thi Jesu Vidnesbyrd er Prophetiens
Aand. *Ap G 10. 26
Aab 22. 8 † Ap G 14. 14
** 1 Joh 5 10 Aab 12. 17
11. Og jeg saae Himmelen
opladt, og see, * en hvid Hest,
og den, der sad paa den, kaldes
† Sanddru og Trofast, og han
dømmer og strider med Retfærdighed.
*c 6. 2 † c 3. 14
12. Men * hans Øine vare
som Ildslue, og der vare
mange Kroner paa hans Hoved;
han havde et Navn skrevet,
hvilket † Ingen kjender, uden
han selv; *c. 1. 14 † c 2. 17
13. og han var iført * et
Klæde, dyppet i Blod, og hans
Navn kaldes: † Guds Ord.
* 1 Mos. 49. 11. † Joh. 1. 1.
14. Og * Hærene i Himmelen
fulgte ham paa hvide Heste,
iførte hvidt og reent Linklæde.
*Luc. 2. 13 Aab 7. 9. 11.
15. Og af * hans Mund udgik
et skarpt Sværd, at han med
det skulde slaae † Hedningerne;
og han skal regjere dem med et
Jernspiir, og han skal træde
Guds, den ** Almægtiges,
Vredes og Fortørnelses Viins
Perselar. *2 Thess. 2. 8. Aab 1, 16.
c 2 16 † c. 12. 5 ** c. 14. 19. 20
16. Og han har * et Navn
skrevet paa Klædebonnet og paa
sin Lænd: † Kongers Konge
og Herrers Herre.
*c 12 † 5 Mos 10. 17 Aab 17. 14
17. Og jeg saae en Engel
staaende i Solen, og han raabte
med høi Røst og sagde til alle
Fugle, som flyve midt under
Himmelen: kommer og forsamles
til den store Guds
Nadvere,
18. for at æde Kongers Kjød
og Krigshøvdingers Kjød og
Vældiges Kjød og Kjødet af
Heste og af dem, som sidde paa
dem, og Kjødet af Alle, Frie
og Trælle, og Smaa og Store
19. Og jeg saae Dyret og
Kongerne paa Jorden og deres
* Hære forsamlede, at føre Krig
imod den, som sad paa Hesten
og imod hans Hær
*Ez 39. 32. Aab. 6. 15. c. 17. 14.

20. Og * Dyret blev grebet, og med det den † falske Propphet, som havde gjort Tegnene for dets Aasyn, med hvilke han havde forført dem, som toge Dyrets Mærke, og dem, som tilbade dets Billede; disse To **bleve levende kastede i ††Ildsøen, som brænder med Svovl.

* Dan 7 11 26 † Aab 13, 11. 12. c 16, 13 ** c 14 10 c 20, 10 †† c 21 8

21 Og de Andre bleve ihjelslagne med hans Sværd, som sad paa Hesten, hvilket udgik af hans Mund, og alle Fugle bleve mættede af deres Kjød.

20. Capitel.

1) Djævelen bindes, de Hellige blive levende og regjere med Christus tusinde Aar 1—6 2) Djævelen bliver løsladt en liden Tid. Gog og Magog ødelægges. Djævelen kastes i Ildsøen, 7—10. 3) Dommen holdes 11—15

Og jeg saae en Engel fare ned fra Himmelen; han havde Afgrundens * Nøgle og en stor Lænke i sin Haand

* c 1. 18.

2. Og han greb * Dragen, den gamle Slange, som er Djævelen og Satanas, og bandt ham for tusinde Aar,

* 2 Petr 2, 4 Aab. 12, 9

3. og kastede ham i Afgrunden, og tillukte og forseglede over ham, at han * ikke mere skulde forføre Folkene, indtil de tusinde Aar fuldendtes; og efter dem bør det ham at løses en liden Tid.

* c. 16, 14.

4. Og jeg saae * Throner, og de satte sig paa dem, og † Dom blev dem given; og jeg saae deres Sjæle, som vare ** halshugne for Jesu Vidnesbyrds og for Guds Ords Skyld, og dem, som ikke havde †† tilbedet Dyret, ei heller dets Billede, og ikke havde taget Mærket i deres Pande og paa deres Haand; og de bleve *** levende og regjerede med Christus de tusinde Aar.

* Matt 19, 28 Luc 22 30. Aab. 5, 10. † 1 Cor 6, 2 3 Aab 3. 21 ** c. 6, 9. 10. c 13. 15 †† v. 4 8 *** 1 Cor. 15 23.

5. Men de andre Døde bleve ikke levende igjen, indtil de tusinde Aar fuldendtes. Denne er den * første Opstandelse.

* 1 Thess. 4, 16.

6. Salig og hellig er den, som har Deel i den første Opstandelse; over disse har den anden Død ikke Magt, men de skulle være Guds og Christi Præster og skulle regjere med ham tusinde Aar.

7. Og naar de * tusinde Aar ere fuldendte, skal Satanas løses af sit Fængsel.

* v. 3 5

8. Og han skal udgaae, at * forføre Folkene fra Jordens fire Hjørner, Gog og Magog at † forsamle dem til Strid; deres Tal er som Havets Sand.

* v 3. † c 16 14.

9. Og de droge frem over Jordens Flade og * omringede de Helliges Leir og den † elskede Stad. Og Ild nedfaldt af Himmelen fra Gud og fortærede dem.

* Ez. 31, 4. 5. † Aab. 21, 10 fg.

10. Og * Djævelen, som dem forførte, blev kastet i Søen af

Ild og Svovl, hvor Dyret og
den falske Prophet var; og de
skulle † pines Dag og Nat i
al Evighed.

* Dan 7. 11 Aab 19. 20 † c. 14. 10 11

11. Og jeg saae en stor, hvid
Throne og ham, * som sad
derpaa, for hvis † Aasyn Jor-
den og Himmelen flyede; og
der ** blev ikke fundet Sted
for dem.

* c. 21. 5 † 2 Petr. 3. 10. ** Aab. 12. 8.

12. Og jeg saae de Døde,
* Smaa og Store, staaende for
Gud, og † Bøgerne bleve op-
ladte; og en anden Bog blev
opladt, som er Livsens Bog; og
de Døde bleve dømte efter det,
som er skrevet i Bøgerne ** efter
deres Gjerninger. * c. 11. 18

† c 3 5 ** Rom 2 6 1 Cor 3 8 fg.

13. Og Havet afgav de Døde,
som vare i det; og Døden og
Helvede afgave de Døde, som
vare i dem, og de bleve dømte,
Hver efter sine Gjerninger.

14 Og * Døden og Hel-
vede bleve kastede i Ildsøen.
† Denne er den anden Død.

* 1 Cor 15 26 54 55 Aab 6 8. † c 21 8

15. Og dersom Nogen * ikke
fandtes skreven i Livsens Bog,
blev han kastet i Ildsøen.

* Matt. 25 41

21. Capitel.

1) Johannes seer en ny Himmel og Jord, hvor Gud boer hos de Mennisker som have seiret, de andre udelukkes. 1—8 2) Det himmelske Jerusalems store Herlighed 9—23. 3) Hvo deri skal indføres 24—27

Og jeg saae * en ny Himmel
og en ny Jord; thi den
første Himmel og den første
Jord var forgaaet, og Havet
var ikke mere. * 2 Petr 3. 13 fg

2. Og jeg, Johannes, saae
* den hellige Stad, det nye
Jerusalem, at stige ned af Him-
melen † fra Gud, beredet som
Bruden, smykket for sin Brud-
gom. * Gal 4, 26.

Hebr. 11, 10 c. 12, 22 † Aab. 3 12. c. 21, 10.

3. Og jeg hørte en høi Røst
fra Himmelen, som sagde: see,
* Guds Pauluu er hos Men-
neskene, og † han skal boe hos
dem, og de skulle være hans
Folk, og Gud selv skal være med
dem og være deres Gud.

* 2 Cor 6. 16 † 1 Thess. 4. 17.

4. Og * Gud skal aftørre
hver Taare af deres Øine, og
Døden skal ikke være mere, † ei
heller Sorrig, ei heller Skrig,
ei heller Pine skal være mere;
thi det ** Første er veget bort.

* Es. 25. 8. Aab 7. 17. † Es. 35. 10.
1 Cor. 15. 26 54. ** 2 Cor. 5. 17

5. Og den, * som sad paa
Thronen, sagde: see, † jeg gjør
alle Ting nye. Og han siger til
mig: skriv; thi ** disse Ord ere
sande og trofaste. * c. 4. 2 c 20. 11.

† Es 43 19 2 Cor 5 17. ** Aab 19. 9.

6. Og han sagde til mig:
* det er skeet. † Jeg er Alpha
og Omega, Begyndelsen og En-
den. ** Den Tørstige vil jeg
give af Livsens Vands Kilde
uforskyldt. * c 16 17

† c 1. 8 ** Es 12 3 c 55. 1
Joh 4. 10 c 7. 37 Aab 22. 17

7. Den, som * seirer, skal arve
alle Ting, og jeg vil † være ham
en Gud, og han skal være mig
en Søn. * c 2, 26. 28. † Hebr 8. 10

8. Men de * Feige og † Vantroe og Vederstyggelige og Manddrabere og Skjørlevnere og Troldkarle og Afgudsdyrkere og alle Løgnere, deres Deel skal være i ** Søen, som brænder med Ild og Svovl; dette er den anden Død.

* c. 22, 15. † 1 Cor. 6, 9 Gal. 5, 19. 21. Eph. 5, 5. ** Aab 20 14. 15.

9. Og een af de syv Engle, som havde de syv Skaaler fulde af de syv sidste Plager, kom til mig og talede med mig og sagde: * kom, jeg vil vise dig Bruden, Lammets † Hustru.

* c. 17, 1. † c. 19, 7.

10. Og han førte mig * i Aanden hen paa et stort og høit Bjerg, og † viste mig den store Stad, det hellige Jerusalem, som ** nedsteg af Himmelen fra Gud.

* c. 1, 10. † Gal. 4, 26. Hebr 11, 10. c. 12, 22. ** Aab. 3, 12.

11. Den havde Guds Herlighed, og dens Glands var som den dyrebareste Steen, som krystalklar Jaspis.

12. Den havde ogsaa en stor og høi * Muur med tolv Porte, og over Portene tolv Engle og paaskrevne Navne, hvilke ere Israels Børns tolv Stammers;

* Ez 48, 31.

13. mod Østen tre Porte, mod Norden tre Porte, mod Sønden tre Porte, mod Vesten tre Porte.

14. Og Stadens Muur havde tolv Grundvolde, og paa dem Lammets tolv Apostlers Navne.

15. Og den, som talede med mig, havde et * Guldrør, at han skulde maale Staden og dens Porte og dens Muur.

* Ez 40, 3. Aab 11, 1

16. Og Staden ligger i Fiirkant; dens Længde er saa stor som Breden. Og han maalte Staden med Røret: tolv tusinde Stadier; og dens Høide svarer lige til dens Længde og Brede.

17. Og han maalte dens Muur, hundrede fire og fyrretyve Alen, efter et Menneskes Maal, som Engelen brugte.

18. Og dens Muur var fra Grunden opbygt af Jaspis, og Staden var reent Guld, lig det rene Glar.

19. Og Stadens Muurs * Grundvolde vare prydede med allehaande † dyrebare Stene: den første Grundvold var Jaspis, den anden Saphir, den tredie Chalcedon, den fjerde Smaragd,

* Ez 54, 11. 12. † 2 Mos. 18, 17 fg.

20. den femte Sardonyx, den sjette Sarder, den syvende Chrysolith, den ottende Beryl, den niende Topas, den tiende Chrysopras, den ellevte Hyacinth, den tolvte Amethyst.

21. Og de tolv Porte vare Perler, enhver af Portene een Perle, og Stadens * Gade var reent Guld, som et gjennemsigtigt Glar.

* c 22, 2.

22. Og jeg saae intet Tempel i den; thi dens Tempel er Herren, Gud den * Almægtige og Lammet.

* c. 4, 8

23. Og Staden behøver ikke
Sol eller Maane til at skinne
i den; thi Guds Herlighed op=
lyser den, og Lammet er dens
Lys.
24. Og Folkeslagene af de
Frelste skulle vandre i * dens
Lys, og Jordens † Konger
føre deres Glands og Herlig=
hed til den.
* Es. 60, 3. 5. c. 66, 12. † Ps 72, 10. 11.
25. * Dens Porte skulle ikke
lukkes om Dagen, og † Nat
skal der ikke være.
* Es. 60, 11. 20. † Aab. 22, 5.
26. Og de skulle føre Fol=
kenes Glands og Herlighed
til den.
27. Og * intet Ureent skal
komme ind i den, ei heller No=
gen, som øver Vederstyggelig=
hed og Løgn; kun de, som ere
† skrevne i Lammets Livsens
Bog.
* Es. 35, 8.
Aab 22, 14. 15 † c 3, 5. c. 13, 8.

22. Capitel.

1) I Staden er Livsens Vand og Livsens Træ; de Udvalgtes Salighed beskrives, 1—5. 2) Denne Propheti stadfæstes, Engelen vil ei tilbedes, 6—10 3) Hvo der kan blive deelagtig i denne salige Tilstand, og hvo ikke, 11—15. 4) Bogens Slutning, 16—21.

Og han viste mig Livsens
Vands * rene Flod, skin=
nende som Krystal, som udvæl=
der fra Guds og Lammets
Throne.
* Ez. 47, 1. Sach. 14, 8.
2. Midt i dens Gade og paa
begge Sider af Floden voxte
* Livsens Træ, som bar tolv
Gange Frugt og gav hver
Maaned sin Frugt; og Bla=
dene af Træet tjente til † Fol=
kenes Lægedom.
* 1 Mos. 2, 9. Aab. 2, 7. † c. 21, 24 26.
3. Og der skal ingen * For=
bandelse være mere; og Guds
og Lammets Throne skal vare
i den, og hans Tjenere skulle
tjene ham.
* Sach. 14, 11
4. Og de * skulle see hans
Ansigt, og † hans Navn skal
være i deres Pander.
* Matt. 5, 8.
1 Cor. 13, 12. † Aab. 3, 12. c. 14, 1.
5. Og * Nat skal der ikke
være, og de behøve ikke Lys eller
Solens Skin, fordi † Gud
Herren lyser for dem; og de
skulle regiere i al Evighed.
* Es 60, 19 Aab. 21, 23 † Ps 36 10.
6. Og han sagde til mig:
* disse Ord ere trofaste og
sande; og Herren, de hellige
Propheters Gud, har udsendt
sin Engel, at † vise sine Tje=
nere, hvad snart bør skee.
* c. 19, 9. c. 21, 5. † c. 1. 1. c. 4, 1.
7. * See, jeg kommer snart.
Salig † er den, som bevarer
denne Bogs Propheties Ord.
* c 3, 11. † c. 1. 3.
8. Og jeg, Johannes, er den,
som saae og hørte disse Ting,
og der jeg havde hørt og seet,
* faldt jeg ned at tilbede for
Engelens Fødder, som viste
mig disse Ting.
* Ap. G. 10, 26. c. 14, 13. Aab. 19, 10
9. Og han siger til mig:
* gjør det ikke; thi jeg er din
Medtjener og dine Brødres,
Propheternes, og deres, som
bevare denne Bogs Ord; til=
bed Gud!
* c. 19, 10

10. Og han siger til mig: * du skal ikke forsegle denne Bogs Propheties Ord, thi † Tiden er nær. * Dan. 8, 26. c. 12, 4. † Phi. 4, 5. Aab. 1, 3.

11. Lad den, som * gjør Uret, fremdeles gjøre Uret; og den Ureerlige fremdeles øve Ureerlighed, og den Retfærdige fremdeles blive retfærdig, og den Hellige fremdeles blive helliget. * 2 Tim. 3, 13.

12. Og * see, jeg kommer snart, og † min Løn er med mig til at betale ** Hver, som hans Gjerning monne være. * c. 3, 11. c. 22, 7. † Es. 40, 10. c. 62, 11. ** Ps. 62, 13. Rom. 14, 12.

13. * Jeg er Alpha og Omega, Begyndelse og Ende, den Første og den Sidste. * Es. 48, 12. Aab. 1, 8. c. 21, 6.

14. Salige ere de, som * gjøre hans Befalinger, paa det de maae faae Adgang til Livsens Træ og indgaae igjennem Portene i Staden. * 1 Joh. 3, 23. Aab. 12, 17.

15. Men * udenfor ere Hundene og Troldkarlene og Skjørlevnerne og Manddraberne og Afgudsdyrkerne og hver, som elsker og øver Løgn. * 1 Cor. 6, 9. 10. Eph. 5, 5. Col. 3, 6. Aab. 21, 8.

16. Jeg, Jesus, * har udsendt min Engel at vidne disse Ting for Eder i Menighederne; jeg er den af † Davids Rod og Slægt, den skinnende ** Morgenstjerne. * c. 1, 1. 2. † Es. 11, 10. Rom. 15, 12. Aab. 5, 5. ** c. 2, 27. 28.

17. Og Aanden og Bruden sige: kom! Og hvo som hører, sige: kom! Og hvo som * tørster, komme, og hvo som vil tage Livsens Vand uforskyldt! * Joh. 7, 37.

18. Thi jeg vidner for hver, som hører denne Bogs Propheties Ord: dersom Nogen lægger Noget til disse Ting, da skal Gud lægge paa ham de Plager, som ere skrevne i denne Bog.

19. Og dersom Nogen tager Noget bort fra denne Propheties Bogs Ord, da skal Gud borttage hans Deel af * Livsens Bog og af den † hellige Stad og fra de Ting, som ere skrevne i denne Bog. * Ps. 69, 29. Aab. 3, 5. c. 21, 27 fg. † Matt. 4, 5. Aab. 21, 2.

20. Han, som vidner disse Ting, siger: ja, * jeg kommer snart! Amen. Ja, kom, Herre Jesus! * c. 1, 7.

21. Vor Herres Jesu Christi * Naade være med Eder alle! Amen. * 2 Tim. 4, 22. Hebr. 13, 25.